SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowóznika 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17.20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihiličkarja, zap. dr., z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pf. Wobčežnje so stajace nawěški a tydźenske wo wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaćí 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbi Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšany přećiwo wšěmwatym čěłnemu zmjezdobženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na dwě žiwjenja dospołnje bjedny. Kóžde zmjezdobženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjezdobženje dyrbi so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje přiwozwěścić. Prawo a winowatosće abonentow wuplanja nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 276 — Budyšin — Pjatk 1. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski kancler so němskej nuzowej pomocy dźakuje

Pśichi składnosći 10-lětneho wobstatkja nimskotatnoho dźěławeho wobjerka nuzowoje pomocy je stamy sekretar Lammers pśichedźiwše nuzowoje pomocy pśimo pósłał. S tym so praji, so je nimska nuzowa pomoc wot swojeho wobstatkja sem pod wjedniwym kujeršwowoho prezidenta Hamma k wołośenju nuzy sćerokich wórstwow wobwjerstwa wobłuk sjawnoho sastaranja pśiwześaho, pśichiźadne dokonjała. Statny sekretar pśichipósła nuzowej pomocy sa jeje zdobnowane sfutkowanje dźak a polne pśichipóstajenje nimskeho kanclera.

Přećiwo zmjewužiću zymskeje pomocy

Nimski minister za ludowe powabjenje a propagandu naležnje a razuje pśeco wotmyślenam a lohkomyślnym wujewužiśom zymskeje pomocy warnuje. Wón je 14. jeptembra pśichi wotewrjenju zkutka zymskeje pomocy w mjenje nimskeho kujeršwa wobzeže prajił, so je we te pośoma, so je zymska pomoc z najcišśichimi a najspěšnišimi sarjadnišimi metodami pśichewdźeje. Wón na tódźone cini, so zujewnjeje zymskeje pomocy, wobzeje 5 wšchelake zarjadowanja, kiž z organizowanjom zymskeje pomocy nicjo sdromadnoho nimaju, ko njemóża cerpa so so kóžde pśichestupjenje pśicerjewo tutemu postajenje sćerkownych wurjeze, kiž budża sa wobdźelenych jo je pśichipomne.

Nowe kredyty za wobstaranje dźěła

Nimske dźěłowe ministerstwo wozjewja, so je kredytny rat sedlerowe nimskeje rentowoje banki w rysowim dnim pośedźenja wjeśicim lude-bespodaćiju a za dźe- wośi wažnem napravam k wobstaranju dźěła pśichiwał. Tozka je ko nźhdźe 5 milijonam krizowcow pśichi

Stabowy šef Röhm so dźakuje

Stabowy schef Röhm wozjewja, so je pśichi składnosći swojich narodninowu se wšchech kuhowu tak mnoho złoże pśicerjewu dostał, so jemu njeje możno, hnydom na wšchitke wótmołwicś, njedyrźo-li swoje winowatosće sakomdźiś. Tohodla so wón najpśiwótny sjawnje wšchitkim swojim SA-towarschom, stronnym a ludowym towarschom a towarschkam sa wjeśele a cześć, kiž jemu pśichiwiedowachu, strowje dźakuje.

Zapokazanje němskeho biskopa so wotstorčiło

Evangelska nowinarska słužba wozjewja: Tjerejo na Rh, so je duchowne ministerjowo wócko stupiło, a je ś tym nowe połoženje nastało, je němski biskop porucził, so ga zwjatočnoznośći jeho zapokazanja, kotraž bźšche na pśetju njedźelu adventa postajena, na poźdźišći cźas wottorcić.

Postup němskeje pósty

W Barlina so hamtzy powa, so je zarjadowiwo nimskeje pósty so 29. novembra feschlo. Němśi pósłoł minister Eltz I Rübenach wo wobthadnym a firmnym pośenju nimskeje pósty rosprawjesche. Leto 1933 bźšche borzo olśichenu letu trochu bóle swjeśelaze. Spadowanja leta 1932 so bóle a bóle sesławjaja a dźiża so horizontalnemu hibanju. We wschelakich padach je so wobthad porno lońschenu lětu lapo ślepschi. Stajne połepschenje hospodarstwa wubudża nadźiju, so so wobthad nimskeje pósty w dowidźomnym cźasu derje wunwije.

Dothoby liczerskeho leta 1933 su trochu słabśe. Pśichijśiny programm k wobstaranju dźěła je so do stutka stajił. Psches 80 prozentow pśichi, alerjy 76,6 milijonow hr. je so hižo rozdźěliło. Pśichi pśichewjedźenju tutcho programa możesche so hač do tónza oktobra psches 1700 nowych dźěłacerjow pśichijśiacej a 11 000 dźěłacerjow w dźěle wobthowacź. Pśichiśicimy-ći k temu hischcze programm leta 1932, kiž so w swojim stónczanju hischcze wusłutkuje, je nimska pósta wot januara 1933 nźhdźe 22000 dźěłacerjow sosłużbu a chléb dała. Nimśki pósce wobzeje należi, so so po pśicerju wjedniła też śerśi staw a rjemjesło pśichi rosdawanju dźěła wobdźěłujetej. So by so licźba dźěłacych też w rjemjstich mźažach w dźěle sthowacź mohła, je so wschitkim służbnym městnam porucziło, so bychu wschitke dźěła, kotrejž so nźkot koukonjecz dadża, w rjemje wunjesej dawe. Personal pósty je so wot měrza wo 7000 powjetschił.

Stónczenje minister wo wotmyślenym wutworjenju nimskotatn. wobthadneje rady rěcźeschc. S pschemenjenjom pósłiskeho a telefonowaiskeho porjadu so wobthad wolóži a porta stuża. W pósłiźni wobłhadże budże pschichodne dowolene, cźiscźerjesźim wězam male pokaźi pschidaćz. Porto so dowójny list do daloka je so wot 25 na 24 pjenjezkow sniżił. W nimscźerjanskim wobthadże placźi pak dwójny list město 15 nźhko 16 pjenjezkow. Sa cźiscź-zerske wězy hacź do 20 gr. so porto wot 4 na 3 pf. sniżi. Tute snižena płaćza hižom wot 1. dezembra 1933. so bychu so hižom w hodowinych njedźelach wukrjedacź mohle. W telefonowanju su so postajenja wo měrjacych rěcźach a hodźinskich pojasnjanjach k lepschemu wodźělnikow znawa zjadowale. Dotal snedźeschc so najdźe 12 wujeschinow rěcźerjej, pschichodnje so rěcźenje njewobmjesnje.

Smjertny wusud přećiwo 6 mordarjam čerwjeneje fronty so wukonjał

Komisa prusta nowinarska słužba wozjewja, so su jchwórtk rano w Kölnje dźěłacerjowu Hermanna Hammachera, Otu Waejera, Bjarnata Willmja, Hendricha Horscha, Maćźja Josefa Moritza a cźiscźerja wolnoho Josefa Engela wotprawili. Pschiwajsny sud je schc jich 22. juli ja 1933 dla mordarskwa abo nasthcźowanja k mordarjom k smjerći sajudźił. Sajudźeni bźchu nasionalsocialistiskwa skonzewali.

Pruski ministerski president Göring je wobhnadźenje sajudźenych rozpakał, dokelž je so wo organisowanym nadpad je komunistiskeho spódnjeho frota na nasionalsocialistiskwa jednoto.

Bamžowski wupósłanc do Saarbrückena přijěł

Prałat Tolo, kotrejž je kanc. z jwojenym wobdźělenym informowanja wo zyrkwinskich pomerach do Saarkiye pósłał, je schtwórk wjecjor do Saarbrückena pschijźł a bydli w Hyrowai Sowy. Tucha.

Njeměrna Awstriska

W Innsbrucku w Tirolskej krjsche núz wot frjedy k jchwórtku jara njeměrna. Wjecjor rosbuchachu w minjale wjedniskich dźěłach města papjerjane kule. Dojsło sja ko nźhdźe 50 rosbuchanjowu. Policija je někotre wosoby sajała. Na pepadnjenje nasdźiwarjow je direktor za bjes- jtrach nakaz wo 50 hacź 200 schillingow wostajił.

Zpodźenje je, so Wjenje rańsche nowiny po tutej njeměrnej nozy wo smjerowanju w Tirolskej pisachu. Sajatych sju do tirolskeho konzentrizrskeho lahwa wotwjedli. Tuto lehwo je pschi tutej situacnosće prěni raz sjawoje najpowi. To je sawjera Finsterminz, jtara tajerdźina pola Rarderja.

Też w Hradcu w Styrskej je samjne rosbuchanjenjo, kaž w Innsbrucku stawachu. W sjuttkowanym měsće so j tutymi rosbuchanjemi někotre wulkadne wokna wobschkodźichu. W Linzu su po nadpadach na schcescźanjsk. je zialne ludowe nowiny w Riedze schtyrjoch nahladnych Riedźich nescźerjanow sajeli a do Wöllersdorfskeho konzentrizrskeho lehwa wotwjedli.

Se Zelowza je so pschc, so je prynz Bjarnat Salsko-Meiningenski, kiž tele dny swoje 6-njedźelske arrestowe chtośanje dopołnuesi, ko do Wöllersdorfskeho konzentrizrskeho lehwa wotwjedźe. Prynza běchu winowali, so je ja nasionalsocialistiskwa fronu dźěłał. Prynzeja pschezo hischeje njeznaš hród Pitzelstätten wopschcźeź.

Krajny direktor na wusłužbje z Winterfeldt-Menkin.

Francowska je starosćiwa dla Saarskeje

Nowinste pśikaze w Franzowskej, wo franzeoskim stojnschu k Saarskemu kraju je schtwórtk k wuradźowanju w jowntownym wubjerku franzowskeje komory dowjedło. Sapódlanź Fribourg je k temu rosprawjał a Saarske praschenje je wschelakeho stejnschcza rospominał. Napschcźo rospominanjam franzowskich nowin, po kotrejž by so Franzowska k wolźenjun hojpodaźiskich jednanjow j Němskej ludoweho wothłuzowanja w Saarskej wdaeź mohła, Fribourg rjekny, so by to w Saarskej pojdacze sbudźiło, jako by Franzowska kapitulowała. Skanzny rěcznik też wusdźiwy, so bychu pjeza jednanja j Němskej žo w Elsaju Lotheringskej za sławjacź wobhladowale (?).

Štyri Tardieuowe žadanja

W nowinach „Liberté" žada Tardieu jako wěstnej sa Franzowsku:

Wójsko, kiž je se swojej effektiwnej sylnoscźu a swojim materialom wschitkim žadanjam frosćene;

diplomatiju, kotraž so na mory sepjera, kotrejž ma Franzowska jenizny w Europe k ruzy;

stajnu finanznu politiku;

mir wnutrnoho ducha, kiž je sebi powschitkowneho sajima wědomy a na dowerjenje do pschichoda a do mozy narodu.

Tardieuowy nastawk wobrocźa so hładajo na jmenowanu politiku pschezwo Chamberlainowemu kujeršwu a so powołaja na njemowane schtyri dypki, žada kujeršwo za narodnoho sjednoczenja.

Puki miez franckowskimi fašistami

Mjez pschiwisnjerwarjemi dwoju fajschistiskeju organizacijow w Franzowskej, j kotrejuž je jena antisemitiska, kaje da pschi rozjerjenju tuteju swjatkow k wótrym rozjerjenjam dóńdże, je trudnische policija sapschimnyła. Antisemitiska organizacija rěkše pośedźenje swelała, Sdobuźiwszy tamneho jwjatka, kotrejž ko hóristschacht, so je ji prěnja organizacija pjeza tink krodmula, sjyłachu tutemu pośedźenju sadźiwaći. Dóńdże k prawym pukam. Z wobeju stronow so je jtólzami a drubimi wězami do so dachu. Skónczaje dwaschcźe policija sapschimnyć, so by rozjad sajo postajła. Na wobeju strenowaj mějachu franzeoskich.

Belgiska zwonkowna politika

S nowšej napjatosću běchu rěcź belgiskeho zwonkowneho ministra Himanja w komorje wo belgiskej zwonkownej politiji wocźakowali. Himanj so, kaž bo njemóźesche kinak wocźakać, wobcźuje j pomerom k Němskej jakrajnje. Wón depominujesche też na wudawanje wo jasbrónjenju Němskeje, schtož so toc wulkim dźělu zjawoneho mnjenja rosnejdnje. Himanj na prošcźenje, schto mohła Belgiska tu cźiniś, wotmolwi, so jama njemóże nicjo cźiniś, ale dyrbi jtajny jwjit z druhimi mozami, kaž Franzowskej, Jendźelskej a Italskej dźerżeć.

Belgiski minister potom dokladnje na rosmelwu we franzeoskim parlamencze pukasowaschc a wuswědčny, so dyrbi so problem wotbrónjenja rostrjacź j konwenziju wo wobmjesowanju brónjenjow, kotraž mała so trajnje dowładowaś. Pschedy hač móże konferenza wo wotbrónjenju sasó jednaś, dyrbja so najprjedy j diplomatiskimi jednanjemi sakłady za rěcźenje wutworiś. Belgiska žada, so bychu wulkomozy ji dowolile, so by na jednanjach wobdźeli, dokelž ju wězy njepokrěndze nastupaju. Swjatk ludowe wołajne pjeza jenizki organ mjesnarodneho zhromadneho dźěła. Tam maju male staty prawo a możnosć, so zhyschcź bacź. Belgiska a Franzowska dyrbitej zbi jena druhej pomhaś a wobej male pjeza saho prawo na pomoc Jendźelskeje a Italskeje.

Wustupowanje přećiwo Židam we Wuherskej

We Debrecźinje je tschcźanjska akademiska młodźina demonstrazije pschećiwo Židam wotmeła. Scźedźi so na 15 000 Kitašow rosdźeli, w kotrychž je pschc, so je kóżdy z mordarjom bratra, kiž pola Židow kupuje abo je Židami wobkhadnje. S lětakami so też wobkrucźi, so je wjetschina wuherskeje industrije w rukach židowskeho wulkopitala, cźehodźla je tschcźanjska młodźina hubjenstwom pschewostajena. Policija jadźewschc daschcźenju rosdźělenju lětakow, a sebra jich zbyk w lokalu organizacije młodźiny.

Wótre jendźelske stejišćo přećiwo Japanskej

W jendźelskim delnim ſejmje rozrěčowachu ſo wo japanſkej konkurrenzu. Přichi tutej ſtkanoſći ſo wikowanſki minister Runciman jara wótrje pichrećiwo japanſkej zikowarſtwej politiy wupraji. Wón ſo pſchedewſchem hórſchſche, ſo Japanzy w jendźelſkim ſwětowym kralejſtwje twory pſchedawaju, kotrež jendźelſke mjeno a jendźelſke wikowanſke ſnamiť noſcha. To je pjeza njeprawa konkurrenza a njeſprawnoſći, kotruž dyrbjało kóžde kněžerſtwo podtšćelowaćí.

Dyrbjało li pak jendźelſko-japanſke wikowanſke ſrěčenje Jendźelſkej ſapſchimnjenje poczejeć, dyrbi kněžerſtwo połoženje hnowa rospominaćí. To dyrbjało ſo ſtaćí, runjeż ſebi pſcheje, ſo by najprjedy wſchitke ſwoje ſrědki kontrolowało, prjedy hač by ſrěčenje wupowědżiło. Jendźelſke kněžerſtwo ſpyta na Japanſku ſtutkowaćí we ſmyſle, ſo je ſebje, ſe ſwonkownym ſnatkom w dobrych poczahach žiwy bnyć, mjeſto wutrjeće tak dałoko hnaći, ſo ſaczuje njepſcheczelacho ſmyſlenja ſbudża.

Vatikan a Moskwa

Diplomatiſki ſobudźěłaćeł Londonſkich nowin „Daily Telegraph“ ſo praſcha, hač italſka politika poſpituje, pſchi wupcze Litwinowa ſbliženje mjez Ruſkej a Vatikanom pſchihotowaćí. Wěſo wamj abo kardinalny ſtatny ſekretar njemóžetaj nikoho pſchijeć, tola je drje móżno, ſo mohła Italſka neoffizialne jelkanje mjez Litwinowom a jenym zurkwinſkim dołhojnikom ſpěchowaćí, tola jenoż pod tym wuměnjenjom, ſo Ruſka Muſſolinijej pſchilubi, ſo ſaſady ſwobodneho rozwiwanja nabožiny na pſchiwſizowarjow

Barlinski nowy wulkoſćelak.

Tu widźimy drjewjanu wěžu za antennu noweho Barlinskeho wulkoſćelaka w Barlinje-Tegelu. Tuta wěža, kiž je najwjetši drjewjany twar ſwěta, přichodnje hlós Barlina na wjele tysac kilometrow daloko přez powětr ſćele. Při natwarjenju noweje ſćelarnje ſo nazhonjeuja wutrjebachu, kiž su ſo poſledn je lěta při twarjenju němſkich wulkoſćelakow nahromadźile.

wſchitkich nabožinow wupſchiſtrěže. Ruſka je preni kročej najwěſcherjo Amerizy tajſe nješto pſchilubiła. Italſke kněžerſtwo by jara wítało, hdy ſychu ſo mjez Ruſkej a Vatikanom ſajſe ſnjeſonnje poczahi rownile.

Preſident němſkeho Cžerwjeneho kſchiża wróczostupił.

Preſident němſkeho Cžerwjeneho kſchiża ſ Winterfeld Menkin je ſo ſhotowjenju nowego ſtatuta Němſkeho Cžerwjeneho kſchiża ſwoje ſaſtojnſtwo němſkemu kněžerſtwu wrócził. Won ſteji w 69. lěcze žiwjenja a hdyž ſo hiſom dźiſchi czaſ rozſudźi, wjedźałnoſć němſkeho Cžerwjeneho kſchiża do nłódſchich rukow daćí. Wón pak ma ſwoju ſtanowatoſć, ſo do teho hiſchcze ſarjadowanje němſkeho Cžerwjeneho kſchiża do nazionalſozialiſtiſkeho ſtata pſchewoje.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 1. dezembra 1933.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 718, hygrometer 0 a najwyſchſcha temperatura wydnja 1.4. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a najniſcha temperatura w nozy — 3. Sčežowazy raz wjedra ſo na dalſze jara wałe pſchimowe. — Wuſłuby na naſche wjedro ſu ſo naſe pſchemenite. Wſy ſchina nad Ruſkej rozhapuje. Po juſnej Europie ſu niſiny tuneſtwo naſtupile. Won: ſahaju wot połnjaceho lodowego morja hač do Srjedźnjoſmiſkeho morja. Tehodla budźe naſch wjedro ſwopſedka wótrjejſe, milijchi a ſe liwitemi też maczate. Wětry budźa ſwjetſcha ſ połodnja daćí. Jutſe ſobotu ſtónczko 7.41 hodź. ſchadźa a ho 3.57 hodź. thowa. Měſacź ſchadźa jutſe połodnju 3.35 hodź. a thowa ſo dopołdnja 8.33 hodź. Jutſe ſmjerjeny połny měſacź. Pſchichodnjk wóſchczi rjanc a mile wjedro.

— Serbſke kemſchenje w Drježdźanach. 2. adwentſku njedźelu, 10. dezembra, budźe jako w Drježdźanſkej ſchijnej zyrkwi ſerbſke kemſchenje ſ ſpowědźu a ſ wudźělenjom Božeho wotkazanja. Předowanje ſnjeſe knjes farař Röſler ſ Minakala. Wječerju evangelſke Serbſke, liſ w Drježdźanach a wokolnoſći bydla, ſo ſ tym wutrobnje pſcheproſchuja: tuž budźa pſchi towarſchnym běſedźenju, kotrež ho pſchiwarnuje, lubje witani. Khěrluſchowe lopjeńka dóſtanje kóždy kemſcher pſchi zurkwinych durjach.

— Pſchijpomnicź ho ma, ſo budźe tole kemſchenje 3.11. ſerbſke kemſchenje w Drježdźanſkej katholſkej zyrkwi. Pſchez 85 lětami w adventſkim czaſu ſu ſo tele ſerbſke kemſchenja ſawjedźe a ſchtwórte ſu ſo tóżde leto wotmełe.

— Dobrje wěru. Techniſkich wobežnoſcow dla pſchi pſchiprawjenju wocžahow Nürnbergſkeho ſilma je ſo prjenje pſchedwidźenje w Budyſchinje trochu ſakomdźiło. Film běži nětko wot 1. dezembra hač do 10. dezembra w Zentralnym dźiwadle. Pſchipowědźenje prjenje pſchedwidźenje, ke kotremuż ſu ſo wſchitke wołoſby bidanja a wjedniſu wuſtawjenja pſchiſtorili, budźe 4. dezembra wječzor w 7 hodź. Tohodla ſu film w Budyſchinje pokaſuje, pſchedwidźidźe ho wón wſchednje wo 7 a 9 hodź. Niano teho budźetej pſchedwidźenja rjedu a njedźelu popołdnju w 5 hodź. Tuteje ho wojeſcy wjeſnemu wobydlerſtwu ſtadnoſći politiſke, film wotpokaſi. Zyły rjad wojeſkich pſchiſtajenjow ſo kſchetſe nimo teho wotmełe. Swjatſki, ſchule atd. ſebi ho ſamodom ſe ſwojej ſtyjnoſću pola wokrjeſnjeje nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony ſamotwa.

*

— Jubilaroju mějeſcžanjow. Stařej ſnatkej ſobuměſchčanow, luſeja wſchitſki wuczeſi na woty. Guſtav Gitter na Czornobóſkej dróży 21, wjednik dźełarnje na wotp. Arnoſcht Hennig na Drježdźanſkej dróży 16, pſchekupc Hermann Klemm pſchi Pólnom hrodźiſchčiku 9, privatnik Hermann Poriſcha na Bérlinſkej dróży 6, bankier Jurij Reinhardt na Bismarckowej dróży 19 a klampariſki mišnik Bjedrich Warzel na Schulſtſkej haſy 6, mózachu 29. nowembra pſchi ſwjeſtowjazej cželnej a duchownej cžerſwoſći ſwoji 50-letny jubilej měſchčanſtwa ſwjeſcžeć. Knjeſaj wyſchſchi měſchčanoſta dr. Förſter a pſchiſtajeni měſchčanſkich ſaſtupjerjow jubilarom i tuteje pſchicžiny w jich bydlenjach ſhožowſchnu liſcžinu a jubilejny dar pſchepodaſchtaj a jim najwutrobniſche ſbožo pſchejeſchtaj.

Khorhoje won

k zjězdej brigady sobotu a njedźelu

Hdyž ſobotu a njedźelu ſo w Budyſchinje zyła SA. ſakſkeje Hornjeje Luſazy ſetka a wjednizy SA a krajneho knjeſerſtwa naſcheho měſta wopytaja, wobydlerſtwo ſwoje dźelbracže na rauſcho-ſakſkim ſjězdže brigady ſ tym dopokaſa, ſo khorhojam nowej Němſkeje je wſchitkich twarjenjow ſmahowaćí da.

Khorhoje won! Wupyſchcže twarjenja a dróhi měſta!

Budyſchin dyrbi na dnju brigady pokaſaćí, ſo je SA organiſaziji Adolfa Hitlera lubje a towarſchnje ſmyſlene. Kóżdy towarſch luda je winowaty, ſo na ſarjadowanjach ſjězda brigady wobdźělićí. Programm dnja brigady wopiſchja mjez druhim ſcžehowaze podrobnoſcže:

Sobotu: Wulke wjeczorne piſkanje na Wjaſowym torhoſchczu, k cžemuż ſo ſmólnizowy cžaſ pſchiſamknje.

Njedźelu: Sešanje wſchitkich wotrjadow rauſcho-ſakſkeje SA na ſwuckowanſchczu prjedawſkich Huſarſkich kaſarnow.

Rarčerje: němſki bohoſt Muſchmann,
wjednik nadſtupiny ſ Killinger,
župny wjednik Hayn.

Pſchepodaczje woborneho Stahlhelma na SA. Wotpołoženje pſchiſtajenjow pſchedwſchelkim wjednikom Unterſtabom, wjednikom brigady 133.

Poſwjeczenje 34 wudwrnych khorhojow.

Pokhod rauſcho-ſakſkeje SA po dróhach měſta Budyſchina, k cžemuż ſo na Zitnych wikach nimokhod pſchedwjednikami wotmeje.

Bliſche nadrobnoſcže ſu ſe ſwjedźeńſkeho ſpiſa brigady 133 dowidźeć.

*

— Wobſtaranje měſta pſchi ſjězdže brigady. Kaž pſchi tyſaſtletnym ſwjedźenju ſo naſch měſto pſchi ſjězdže brigady 133 ſobotu a njedźelu wjeczor ſwjedźenſky wobſwěći, a ſ tym też ſwonkowne ſwoje wjeſele a ſwój ſajim ſa ſjěd wojowarjow narodneho poſtrowjenja pokaże. Tónkrócž wobſtarěła ſo wobydlerſke Pětrowſka zyrkej, Naduiza a Michalſka zyrkej. Swónkownjatki ſajmowcža ſo, tak rucže hač ſo ſaczini a ſwónca ſo hač do pózdnjeho wjeczora.

— Budyſchin hotuje ſo k powitanju rauſcho-ſakſkeje SA. W Budyſchinje ſu ſo ſa ſjěd brigady 2. a 3. dez. 1933 pſchihoty ſtate, kotrež ſwjatoczneznu witanju rauſcho-ſakſkeje SA. ſłuża. Kaž pſchi tóſdnym druhim brigadowym appellu w Němſkej też tu SA-wjednizy a SA-muſeja wſchitkich podrjadow ſnamjeſchko brigadoweho ſjěda noſcha. To wěſo też wſchitcžu ludowi towarſchoja w mjeſcže a na wſach cžinja. Sa Budyſchin je ſo wožebite ſnamjeſchko k appellej brigady 133 pſchiprawiło, kiž ma napiſmo: „Bautzen - Brigadetreffen 3. Dez. 33“ — nimo toho je ſo bohacže wuhotowany ſwjedźeńſki ſpiž brigady 133 wudał, kiž wojowanje a dobrycže rauſcho-ſakſkeje SA. je ſkowom a wobrazom dokładnje wopiſuje, ſdobom pak je też rjana dopomnjeńka na prěni

Štyri njewjesty a jena žona

2] (Pokračowanje.)

„Ně! ně!“ ta knjeſna horliwje wotmołwi. „To njeſmjeſče — nuka ſo wſchelakeho huſa — pójſče do mojeje ſtwičzki — ſeſtajeſcže ſo mokru drastu a“ — jeje hewak ſchikwane wobliczo ſo pſchi tym ſczerwjeni — „leſnjeſe ſo — do mojeho — ſoja. Ja wam mjes tym nopaſchk horzeho ſela ſwarju. Mój Bože! My dyſe mózeſče ſo ſmjertnje na'mnicź.“

Kandidatej niczo njewuhu, hač po namjeſcže teje knjeſnu cžinicź. Tuta ſo w ſwojej małej cžemnej kuchni ſhubi, a Erhart na jeje lehwo ſaleže, kotrej ſo dźeſcjaſemu ſóżku runaſche. „Kóżdu minutu du nkodemu cžłowjeſej njeſpodobniſcheho. Jako by jeho ſymiza tſchaſta, jemu wſchitke ſtawy dyrkotachu. Na jene dobo Taſlina, płokaza ſona, do ſtwičzki ſtupi.

„Schto dyrbiſ wot knjeſnu Liſti ſtyſchcež?“ wona hnydom wocza. „Do wody ſtocžiſ, — dźeczo wumožił a ſa to ſam w prawnym ſmjertnym ſtraſche. Wy dyſe kaž waka w hromadu ſkuleny w tym małym ſóżku leſnjeſe. Smeſchnje by było, nikle na Waż hladaczy, hdy by wěz mjenje ſtraſchna bnła. Jowle Waſchej noju ſe poſleſchcežu won tcžitej, horjekach macže ramjeni naſej.“

„Haj!“ Erhard dyrkotajo wotmołwi, „łoſo je pſchejara króſte ſa mnje. Hdy bych jenoż hižo w ſwojich ſchtwrjoch ſeſnał byl“.

S Erhartoweje ſtuknje Taſlina jeho ſtwinu ſtucž wſa a duzy rjeknu: „Ja po ſtuche ſchatu a po Waſch ſupan du. Potom pak je ſ Wami cžaſ po łoja. Knjeſna Liſka k bliſchemu klamarjej po rum a po zokor pobeſnje. Selo tu njewucžini; dyrbicže ſa cžaſa napicź, ſo ſo ſhrěcžeſe a ſo prawje wupocžicže. Bóh daj, ſo by wot teje zyleje wczy cžaſ ziwjenja nješchto we Waż tcžaſy njewoſtało.“

Hdyž běſche ſo kandidat do ſwojeho łoja leſnuł a nekotre napaſchki cžaja ſ rumom a zokorom wupił, jeho ſymiza puſchcži, ale wulka horzota jeho wobja, kotraž ſo ſa nekotre hodźiny, w kotrychž khory błudnje rečzeſche, do wuſitneho potu pſchemeni. Taſlina a knjeſna Liſka ſo khoreho wothladujo wotmeſnjeſchtej. Poſledniſcha běſche wobeſe ſtaroſcžiwa wo njeho a chyſche i mozu lekarja ſawołaneho mecź, ſchtoż pak Taſlina njedowoli.

„Hdyž“, wona praji, „k nekajkemu wuwołanemu lekarjej abo medizinalnemu radźicželej djeſe, tón Wam na Waſchu próſtnu wotmołwi: Schtyri ſthody horje Wam njeſeſu! — Hdyž pak ſo na lekarja wobroczicže, kiž ma njenje dźeła, tajſi khoreho druhdy hiſchcže bóle khoreho ſcžini, ſo by ſebi prawje wjele wopytow ſapłaczicž a ſebi ſkónczenje nješchto na to dyc dacź mohł, je je ſwojeho khoreho ſbožownje wuſtrowił. Ně, naſch Erhart ſo poczi, a duż je piſches horu.“

Kandidat ſo wopraſwdje jara ſtylnje poczeſche a na to krucže wuſnu. A hdyž ſnowa pokrutnjeny wotnicži, běſche prenje, ſchtoż wón wohlada, Liſka, kotraž pilnje ſchijo pſchi jeho łożu ſedźeſche. Erhartowej wczji wotewrjenej a na ſo ſkojenej widźo ſo wona ſ dźelbracžom wopraſcha: „Kak Wam nětko je, knjes Erharto?“

„Tak derje,“ tutón wotmołwi, „ſo bych na měſcze ſtanycź chcył“.

Pruha radoſcže a ſtaba cžerwjenoſcź błěſe, ſuche wobliczo teje knjeſnu pſchekraſnjeſchtej, a jeje cžemnej wczji ſo ſpodźiwnje ſaſkomjeniſchtej.

„To njeſmjerže“. Liſka rjeknu, „doniż ſo zyle ſaſo ſhrabat njeſcže, a ſo Taſlina wróczita njeje“.

Žane hodowne blido

bjez **kojowych tworow**
a ſportskich wěcow

wot firmy **T. Albert** **na Lawskich hrjebjach 10**

Taſlina runje nuts pſchihidże. „Nětko ſo mi ſaſo lubicže, knjes Erharto“, wona praji, na ſwoje praſchenje ſhoniwſchi, kak ſ nim ſteji; „ale Waſchej cžerwjenej liczy dyrbitej hiſchcže precz, prjedy hač ſmjeſce ſ loja. Nětko pak ſa wamaj wuſpowědźaſche, kak ſcže k też wohidnej mokrej kupjeli pſchiſchłok a cžeje dźeczo icže ſmjerci wutorhnuł.“

„Hač je ſo poſledniſche woprawdže ſtało“, młody cžłowjek wotmołwi, „ham njewěm. Ja ſnym dźeczo po ſdaczu morwe w rukomaj jeho lohkomyſlneje pěſtonſke ſawoſtajił. Schtó dźeczowaj ſtarſchej ſtaj, tehorunja prajicž njemóżu. Ja ſo ſ mojaſolijerjom Janaſchom“ — cžemne mročno pſchi tymle mjenje Liſzyne dotaſ ſe radoſczju ſo ſwěczaſe mjeſwocžo pothmuri — „w mjeſcžanſkej ſahrodze pſched ſelenymi wrotami wulkhodźewach. Běchmoj błiſto kamjenitneho puczníka, kiž tam ſteji, a Janaſch mi runje powjedaniczko, kiž je wónk cžitał, powedaſche. Na jene dobo zyle błiſko ja murju ſkareje ſahrody nješchto do wody kluſnuczj a dźeczo ſa ſchicžiczej ſłyſchach. Ja pſches murju ſalězech, do błiſkeho hatka ſtoczich a dźeczo ſ wody wucžeſech.“

„Sſebi pſchi tym ſwoje najlépſche khołowy roſtorhach“, Taſlina jeho wuſmječhnjo dale dźeſche, „ſebi runy a ſuknju wobodrjeſ, ſebi ſymizu ſobu domoj pſchinjeſech a pſchi ſam ſmjerci. Ja dyrbjała ſo zyle mylicź, je-li ſo dźeczo, kotreż ſcže wot ſmjerczje wumohł, dźowka bohateho komorneho radźicżela Paſoraka njeje. Ně, dha móżeſče ſo na myto ſpuſchczeſcz, kotreż móże ſo widźeczj dacź a kotreż też je pola Waż zyle na prawym měſcze.“

„To ſo wěſcze niestanje“, ſo Erhart wuſmja, „cžim mjenje, dokelż nikdi njewě, ichtó je dźeczo ſ nowy wjeczahnuł, a kak tón cžłowjek rěka. W Božim piſmje tej je piſane: Hdyž ſo pſchi dobrym ſkutku, kotryż cžłowjek dokonjecz, hekle praſchejeſch: ſchto ſa to dóſtanu? dha ſo ſwoje myto hižo nječh. Myto ſa mnje by było, hdy by ſo radźiło bóle, dźeczo wożiwicź.“

(Pokračowanje ſlěduje.)

ſtejch brigady 133. — Na Mjaßowym torhoſchczu, tiż ſo ſobotu k wulkemu wječornemu piſanju ſe ſwětłomjetałkami, ſwětłowymi ſtołpami a illuminaziju lampow ſwjedženjow wobſwětli, twari ſo tribuna ſa čeſnych heſcżi. — Sa nimokhōd rauſcho-jakſkeje SA. njeſpſchiprawitaj, tribuna ſa wjednikow SA., kotrejż tu nimokhōd wotwoſmu, a napſchečżiwna, 30 metrow dołha tribuna ſa hoſcżi ſjedza brigady a ſa wobydleſtwo. Trisunje ſo je ſelenymi pletwami a thorhojemi Němſkeje, Jakkeje a města Budyſchina wupyſcha. — K appellej brigady 133 na ſwucżowanſchczu pſzedawſchich Husarſkich kaſarnow ſo tohorunja podium twari, tiż ſo ſa rěcżnikow wuhotuje. 32 thorhojow hołateho tſchiſa budża ſo w jenej ſroncze nad zylym namještom ſmahowacż. — Budnjke wobydleřſtwo k prénjemu ſjedżi brigady 133 ſwoje twarjenja wupyſchi, thorhoje wupowěſnje a ſ lampkowej illuminaziju dróži města wobſwětli.

S **Radworja.** Lutowčanſko-Radworjſki blok (Wulkoburaſkeje wotnowſki nazionalſozialiſtiſkeje ſtrowy) wotmje ſobotu 2. 12. wječor we 8 hodż. w Herbſtej gryſchcze w Radworju ſhromadżiſnu. Na tutej ſhromadżiſnje ſnjeſtow. ſtr. dr. Mośig ſ Budyſchina pſchednoſchi ſe ſwětłowobrazami: „Mjeda němſkeho dura w nazionalſozialiſtiſkim ſtacżu“. Pſchednoſchi ſo woſowcżuja ſe ſpěwanji Radworſkeho ſpěwneho towarſtwa pod wupruhowanym nawjedowanjom knjeza wučerja Nawki. Wočakuje ſo bohaty wobſyt wobydlerjow ſ Radworja a ſe wſow, kotrež do blocka ſluſchcheja. Też żony dyrbja tutón pſchednoſchk wopytacż.

S **Buke.** (40 paduſchſtwow ſo wujaſnilo.) W Bukeczanſkim żandarmſkim wokrjeſu je ſo letſa wjele paduchſtwow ſkutżito. Wone ſtachu ſ wjetſcha na wobkhody a hoſcżenzy. Pſchi njedawnow ſkutżenym paduſchſtwje ſo paduſchi pſchekhwapichu a dyrbjachu cżekнуcż. Jedyn paduch pſchi tym ſwoje kolo ſtejo woſtaji, tiż jeho pſcheradżi. Żandarmerija ſo bórſy poradżi, paducha ſajeca. Jedna ſo we fabrikſkeho dżełacżerja Heydricha ſ Wopaluje ſ. Lubija. Jeho kumpan je dżełacżeř Gneißer ſe Stareho Lubija. Teho tehorunja ſajachu. Wołemaj paduchomaj nóżachu hacż dotal 45 paduchſtwow dopokłaceć.

S **Wóſporta.** (Wumrěł.) Po pſchetratej khrijpje wumrě nahle knjez ſchulerſki miſchtr Staude. Jeho Boża ruchka ſaja. Wón bě 51 lět ſtary. Jako miſchtr ſwojeho powołanja běſche wón dołho a ſchěroko ſnaty. Pódla ſwojeho wobthboda nawjedowaſche wón ſiliałku Drježdżanſkeje wikowanſkeje banki a bě pſchedſyda Wóſporſkeje wožadneje pokładnje thornych. Mimo druhich cżeſtnych ſaſtojnſtwow běſche wón ſmjerſ. — Liczba njeſaſtupnoſcżerjow je ſo ſa cżaſ 4 njedżel (15. oktobra hacż do 15. novembra) hiſchcże wo 20% ſnjiſła. W ſaſidżenym mjeżacu běſche mężno, zyle 70% wotebżeranja ſpomożerſkich njeſaſtupnoſcżerjow pſchewjeſeſ, ſo bęcht w oktobru hiſchcże 3. Kriſowu podpéru doſtawaja hiſchcże 4 woſoby. Doſtawarjo ſoſmjeſtſeje podpéry pſchiběrachu, njemaja wot 8 na 11. Jako nuſowi dżełacżerjo 22 muži dżełaja. Wuſpěch dżełowcże bitwy w naſchim mėſtcż je jara dobry, to dopoſaſcże wotebżeranje wo 20%. Pſchi tutejſchſtwowym wobſtaranju dżeła też druju njeſaſtupnoſcżerju ſaſo dżeło namakaju.

Z **Konjec.** Njedżelu 1. adventa hraje Konjecżanſka Sula khutnu hru „Swjata Katrna“. Dżěći ſa pilnje wšo nawukli a cheedża nam we ſwojej zahorjenoſći ſwjatemu khutnemu żaſej přiměrjenu wokrjewnjenje přihotować a to popoldnju w 4 hodż. wosebje za dżěći a wječor wo 8 hodż. za doroſcżenych cyleje wokoliny.

S **Kulowa.** (Bjes njeſaſtupnoſcżerjow.) Piłumu prózowanju naſchego měſchczańſtwa je ſo poradżiło, wſchěm njeſaſtupnoſcżerjam ſaſo dżeło dacż. Požadowanje 80 muži namaka dżeło pſchi twarjenju ſkamjenych domow a pſchi wułwarjenju měſchczańſkeho hata. Twarjenje ſkamjenych domow na ſydliſchczu pſchewja ſnata twarſka firma Emil Wawry a ſyn.

S **Kitzlichu.** (Symſka pomoż.) Dalſchi dar ſymſkeje pomocy dari wupokjerjnja. Kóżdy potrěbny doſta ½ centnarja běłeho abo cżerwjeneho ſalu. — Swoju ſwójbu wopuſchczi 14. novembra ſtłahowſtny dżełacżeř J Jannuſch. Wón pſchecżo ſwoje dżeło wopuſchczeſche a ſo na ſtawne ſaſtaranje ſymſkeje cżi. Dżěła ſo bojeja je ſomu a ſchéſći małych bżěcżi w ſtarobje wot 1 hacż do 13 lět ſawoſtajił. Bydła we wjeſnej thěli.

S **Zymplu.** (75-letny jubilej wobthboda.) 29. novembra ſwjeczeſche dołho a ſchěroko ſnaty běłmaſtſki miſchtr Arnoſcht Kißeja ſwój 75-letny wobthbowy jubilej. Pſchez 75 létami, 29. novembra 1858 ſaſoki běłmaſtſki miſchtr Jan Paulik wobthbowu a hoſpodarſeſke na nim hacż do léta 1872. 1. junija 1872 pſchejeſa nan nětdźiſnjeſche wobſedżerja Auguſt Kißeja dżełarnju a pſchedu je 1. oktobra ſwojemu ſynej Arnoſchtej Kißejej. Zatim ſtłužeſche 30 lět wobthbu wobſedżi. 75-letne wobſtaroſtwo dopokaja, ſo ſo drjewjane ſtudobje njeda ſ witkow wutłóczicż. Mjeſy je jubilarej ſpożężene, kiżdyż wjele lět ſo ſe ſwojim lubym dżełom ſabérasche.

S **Khorżebuja.** (Cżeſke njeſwobe pſchi ranżerowanju.) Pſchi ranżerowanju żelezniſtſich wołow pſchijżdże wóſnjſki miſchtr Lorenz ſ Manja mjes ſtorkacżej. 48-letny wóſnjſki miſchtr bě ſnydom wotoru.

Z Łužicy

* S **Jitawy.** (Symſkowjeſe ſymſkeje pomocy.) Njeſaſtupnoſcżerjam Arthur Hahnewald bęſche ſe ſymſkeje pomocy wěſchtu winowajcu — nowu doſtał. Wón bérny pſchecho, ſa żentnar cyſta 2,50 gr. Na to wuntſchowaſche, ſo bérny ja cżeſkeje potrěbu njemóżachu wužiwacż. Pſchi pruhowanju bernow paſ ſpóſnachu, ſo běchu dobre. Hahnewalda do ſyſtitazeje jatby wotwjedżechu.

Ze Sakskeje a dalſich krajow

* **Hirſchberga.** (Ssmjercżne njeſwobe.) Na domojpuczu ſ dżela potorhny motorowy koleſaſ dżełacżeřka Martu Scholzec. Wona padże ſ ſwojeho koleſa a ſo cżeſko rani, ſo po puczu do thorowiſnje wumrě. Motorowy koleſaſ a jeho ſożius ſo njeſranjeſchcej. Wina na njeſwobu njeje hiſchcże wujaſnjena.

Přilopk

* **Mandżelſteho ſ humorom ſarajſka.** W Berſzymenu w Lejſkim wokrjeſu w Raniſchej Pruſkej mandżelſki blidarja Hermanna Kleuſchewſkeho ſwojeho mandżelſkeho w ſpanju ſ humorom ſarajo a jeho po ſamordowanju do hródże donjeſe. Jona je ſo wuſnała.

* **Hobrſke powedżenje w Cżornohórſki.** Kóżdoletnje powedżenje je letſa wojeſche wulke. Dny dołho ſo dejchżeje. Wſchy pſchi Skutarſkim jeſorje ſu we wulkim ſtraſche. Jeſor je pſches brjohi ſtupił a nimale 1000 thežow pócżeřł. Woda ſkeji tak wyſoko, ſo jenoż wjeſſchi telegrafiſkich ſchcżežorow ſ njeje kukaja. Wobydleřſtwo pſchebywa dleſchi cżaſ w ſtanach a górſtich jamach.

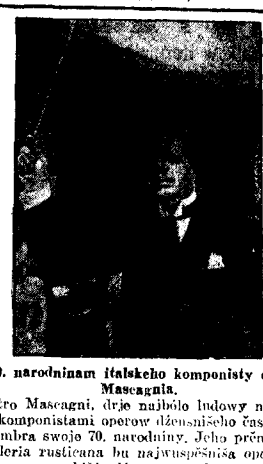

K 70. narodninam italſkeho komponiſty operow Maſcagnia.

Pietro Maſcagni, drje najbólo ludowy mjez italſkimi komponiſtami operow dżeſnjſcheho cżaſa, ſwjeći 7. decembra ſwoje 70. narodniny. Jeho prénja opera „Cavalleria ruſticana bu najwuſpěſniſa opera wſitkich cżaſow a ſo hiſče dżeſa po cylym ſwěće hraje.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

— **Wuhłady na wjedro ſa jutrjſchu ſobotu: Malo pſchemeńenjenja nětcżiſcheho wjedra.**

* **Na ſtatnej dróży ſ Tübingena do Stuttgarta ſrjedu wjecżor automobil do ſchěſcżerjoch dobrowólnych dżełacżerjow kótrjż ſ wjeſom po dróży jedżechu, wot ſadu ſajedże. Tſjo młodji ludjo ſu tak cżeſko ſranichu, ſo dwjeju hnydom wumrěſchtaj a tſeczi w thorowni. Autowy wjednik ſo wo ſujeſtojenych njeſtarache a cżeſnу.**

* **W podkołkach pola Achena bęſche ſo ſrjedu rano 18 dżełacżerjow ſajłypło. Napinazemu wułkowanju ſo poradżi, ſrjedu wjecżor wokoło 9 hodż. wſchitkich żywych ſajo wuhrjebacż.**

* Pola Genfa a na druhich mėſnjach wjecżornje Schwajzarſkeje je w nozy k ſchěwórkej ſpłuwy ſnjeh padnył. Wobthad ſo jara poczeżuje. Też telefonowe groty ſu ſo rozthorhale.

* **Na wulkej dróży pola Parija blišo Compiègnje ſo ſrjedu wjecżor cżejże njeſboże ſ automobilom ſta. Privatny wóz ſajeđże do wotdżela pěſchkow a dweju wojakow mori a 7 ſrani.**

* **W Ybarżu w Franzowſkej je ſo zyrkej ſajłypła. Wot ſtareho twarjenja, kiż ſ 12. leſtotka pothada, ſu jenoż hiſchcże murje a thór ſtejo woſtałe.** S tutej zyrkwju je ſo jena ſ najcżeſnichich zyrkwjow kroſkorańſkeje Franzoſſkeje ſajłypła.

* **Blisko Annemaży w Franzowſkej najeſći auto po nahłej dróży bele cżerjo do telegrafoweho ſtołpa ſrjedu. Dwě wobydże ſo ſaraſtyſchcej a pjeć wožadow ſo cżeſko rani.**

* **Stockholmſka policija je po ſdacju ſtrěhy ſa wonjeſcżejcerjom rowa knjeſe Karimy (Göringowoje wuſtejcża. Po pſchikmanju pišma ſtrěhi myſłja, ſo je ſtojnik tež w proſezu wo ſapaleřſtwoje w němſkej ſjednoſmi wěſtu rólu hrał. Maju ſa to, ſo papjerka na rowje pomnika wot ſchwedſkeho ſpiſacżela Olfy Vinberga pothadża.**

Verkehrsregelung anläßlich des Brigadetreffens

am 2. und 3. Dezember.

A. Zapfenſtreich am Sonnabend.

1. Von 19 Uhr ab bis zum Schluß des Zapfenſtreiches wird die Wendiſche Straße für allen Fahrverkehr geſperrt. Das Aufſtellen von Fahrzeugen während dieſer Zeit iſt verboten.
2. Das Aufſtellen von Fahrzeugen auf dem Fleiſchmarkt wird von 18 Uhr ab bis zum Schluß des Zapfenſtreichs unterſagt.
3. Die mit Fahrzeugen ankommenden Beſucher des Zapfenſtreichs haben jene an der Polizeiwache zu verlaſſen. Fahrzeuge können u. a. auf dem Hauptmarkt abgeſtellt werden.

B. Marſch der Brigade durch die Stadt am 3. Dezember.

1. Die vom Marſch berührten Straßen und Plätze (Strehlaer Straße, Bahnhofsplatz, Bismarckſtraße, Poſtplatz, Kaiſerſtraße, Straße am Kornmarkt, Nordſtraße) werden von 11,30 Uhr für die Dauer des Marſches für den geſamten Fahrverkehr, die Nordſtraße außerdem auch für den Fußgängerverkehr, geſperrt. Das Parken von Fahrzeugen auf genannten Straßen wird gleichfalls unterſagt.
2. Umleitung des Durchgangsverkehrs ab 12 Uhr mittags für die Dauer der Veranſtaltung.
   a) aus Richtung Dresden
   Kronprinzenbrücke, Äußere Lauenſtraße, Neuſalzaer Straße, Bahnhofſtraße, Bahnhofsplatz, Caroläſtraße, Taucherſtraße, Löbauer Straße.
   b) aus Richtung Löbau und Muskau
   Wallſtraße, Schützenanlagen, Lindenberg, Dresdener Straße.

Towaſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Serbſka ev. zwučowanska jednota wuhotuje njedżelu 3. hodownika zwučowanski ſwjedżeń z rozjemi w Stangec hoſcżencu. K tomu je ſobotu wječor hłowna pruha. Wjednik.

Wšitkim pruskim Serbam! Serbſko towaſtwo we Wochozach zarjaduje přichodnu njedżelu pop. w 3 hodż. w Balkec hoſcżencu we Wochozach wulku ludowu zhromadźiznu. Přednoſk zmóže referent za ſerbſku kulturnu praſnju pola NSDAP, k. wučeř Nojdo, wo „Serbſki adwent“. **Serbja, přińdźće wſitcy a ze wſěch kónčin pruskeje Łužicy na tutu ważnu zhromadźiznu!**

Drježdżany. Wšěch lubych Serbow přeprošujemy na ſerbſko kemšo njedżelu 3. XII. 33 rano we 8 hodż. do kapały w Taſchenberg-Palais. Spowědź wot 7 hodż. Winowatoſć kóždeho je, zo ſo při ſerbſkich kemšach wobdźerži!

„Serbſke blido“ w Lipsku ſo w decembru wotmjeje: 5., 12. a 19. wutoru wječor 7:9 hodż. a to w hoſcżencu „Börſenreſtaurant“ za kulojtym blidom w 2. kubu k prawicy. Ma ſo jedna wo jara ważnych a zajimawych wěcach. Štóž njeprińdże, přinoſujo k zabiću „Serbſkeho blida“. Witrohnje ſtrowi Waš ſtarſi.

Konjecy. Konjecżanſka Sula hraje njedżelu 3. nov. we „fabricy“ we Wowčerkec kórcżu khutnu hru „Swjata Katrna“ a to pop. 1:4 hodż. wosebje za dżěći a we 8 hodż. za doroſcżenych cyleje wokoliny. Wšěch lubje wita **Konjecżanska Sula.**

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyſinje.

Ke kommunistiſkej revolucji w połodnjſej Chinje.

Fučawſki přiſtaw w provincy Fukien w połodnjſej Chinje, kiżež je cżeſki kommunistiſki **zbožk** přećiwo centralnemu knježoſtwu wudyril. Knježoſtwo je wojakow a wójnake łódże do Fučawy póſlało. Maju za móżne, zo snadź ſo wojowanje hač do Schanghaia wuproſtrěje.

Decembra
1
Pjatk

Wotewrjenje mojeje hodowneje wustajeńcy
we
hrajkach

Prošu, zo byšče so wo wubjerku a tunjosći mojeho sklada we wšitkich wotdźělenjach přeswědčili

W mojej **klinicy za klanki a dźěłarni za korbuške twory a korbuških meblow** so też twory, kotrež so pola mje **njekupichu, hjez drjeńšeho wobličenja ponowjeja!**

Kurt Martin Richter

Telefon
2741

Najwjetši dom hrajkow Hornjeje Łužicy — w Budyšinje, na Kěžorskej drózy 7
delekach a w prěnim poskhodźe. — Sobustaw Kunden-Kreditgesellschaft G. m. b. H.

Přikrywy na blido na sofa na diwan
přikrywy na ścěnu, k mebłam so hodźace, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Dowěrjenja hódny
pohonč
a sprawna starša
hołca do hródže
pytajo so k 1. jan. 1934
w Jasenicy čo. 27 p. Njeswačidła

Dothe črije
maršěrowańske črije
stupnje do dźěła
stupnje za šport
buncle
drjewjane stupnje
drjewjancy
najtuńšo
Willy Sommer
při Serbskich hrjebjach 8

Wobswětlenje jězdnych kołow
wulki wubjerk, nízke płaćizny, dospołna lampa hižom za hr. **1.25**

žimace mašiny
wudźěłki najl. znamkow **11.95**
5 l. rukowanja, hižom wot

walcy za horcu wodu
wosebje sylny gummi, njedźiwajcy najlěpšeho rukowanja, nowe wudźěłka, hižom wot **3.45**
Zasadźenje nowych walcow darmo

Kołowy - Warnecke
6 na Sukelskej hasy 6

Zwełnje wumělske faldkate mądrasowe **gardiny**
story, vitraže, rólozy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Styri
powědančka
za serbski lud
(J. Lutš). 62 stron. 30 pf.
Dostać
w Serbskej knihalni
w Budyšinje

Tutu swěcu

ramakače při wšitkich KOSA-wobkhodach.
Tam móžeće z dowěrjenjom zastupić a za tuni pjenjez krasne wěcy k hodam nakupić!
Přińdźće, je hižom wšitko tu!
Popr. ancy jedyn wot 3 pf.
rumpodiči jedyn wot 7 pf.
kuski na štom pf. jenož 66 pf.

Kosa Schokoladenfabrik

Předawańnje w Budyšinje na Kamjenčnej hasy 19a, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej drózy 20. W Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rózk Torhošća

---

Radio we

aparaty namakače přeco **najnowše** we wšitkich płaćiznach pola wěcy wustojneho
Elektro-Radio-Böttger
na Sukelnskej hasy 3
Předwjedźenja kóždy čas bjez wjazanja. Wołóženja při płaćenju.

Radio - P. Neumeister
poskića najwjetši wubjerk nowočasnych aparatow, jenotliwych dźělow atd.
Wam so wěcywustojnje radźi a sprawnje posłužuje
Telefon 2262 **Na Seminarskej hasy 4**

Konječanska šula hraje
njedźelu 3. t. m. w „fabricy“ we Wowčerkec korčmje khutnu hru
„Swjata Katrna“
a to popołdnju 1/4 hodź. wosebje za dźěći a we 8 hodź. za dorosćenych cyłeje wokoliny. Wšěch lubje witaja **Konječanska šula.**

Smolerjec knihićišćerńja a. knihańja
zap. druž. z wob. ruk. w Budyšinje
přeprošuje swoje sobustawy na swoju
wurjadnu hłownu zhromadźiznu
póndźelu 18. decembra popołdnju w 4 hodźinach w zali Serbskeho Domu w Budyšinje.
Dnjowy porjad: Rozprawa dohladowarstwa wo wobkhodnym połoženju družstwa.
Pětka, předsyda dohladowarstwa.

Mantle a drasty

kupujeće derje a tunjo pola
Otto Hartmann
na Žitnej hasy 7

---

76 Seiten stark, mit Wochenprogrammen, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreichste Deutsche Funkzeitschrift
Mit Gratisversicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelheft 25 Pfg
Probeheft gern unverbindlich vom Verlag, Berlin N24

K zhotowjenju dobrych kožuchowych tworow
kažjakow, khornarjow atd., tohorunja **předźěłanjow** poruča so
Mankos, kóžkař w Psowjach pola Minakała.
Hdyž mi dopisnicu napisaće, přińdu rad do domu.

Nawoženjo a njewěsty
kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž lěhańje, bydlenje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble
w Bjarec meblowym domje
Znapřeča piwarnje :: Na Dwórničowej drózy 2
Wopisma mandželskich požčonkow so jako płaćenje přijimuja

Wot pjatka 1. decembra stej nowy transport najlěpšich rańšo-pruskich plahowanskich a wužitkowych
kruwow
płaćizne hódny na předań.a k zamjenjenju.
Max a Theodor Richter
skótna wikowańnja w Njebjelčicach tel. Kamjenc 895

Wšitko něžne sweru hladać,
a mało pjenjez na to wudać . . .
njech wołma abo žida je,
wzmi Persil, tak wostanje!
Persil

přiloha k číslu 276 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 1. decembra 1933

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela adventa, 3. hodownika 1933.

S Budyšina.

W Michalskej zyrkwi rano ½8 hodź. serbske Boże wotkazanje (farar Tischer), dop. ½9 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boża słužba (farar Kapler).

*

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w hibanju wěry ewangelskich khcesćanow w Budyšchinje pschi Polnym hroby 6. Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, pop. ½6 hodź. adventska swjatoczńoscź, wutoru pop. w 4 hodź. hrodmadźina zonow (adventska swjatoczńoscź), wutoru wječor we 8 hodź. hromadźina muzow, srjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny, schtwórtk wječor we 8 hodź. biblika hodźina. — Shromadźizny swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kuwkowym dole, póndźelu wječor we 8 hodź. w Kumwałdźe, srjedu wječor we 8 hodź. w Bilkopizach a pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. Kóždy je wutrobnje witany.

S Barta.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 h. dźěćikemschenje. — Póndźelu pop. ½3 hodź. zónske towaršstwo.

S Budestez.

Rano ½8 hodź. ma farar Bójz serbsku spowědź, duchowny Böttger dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. ma farar Bójz kemschenje sa dźěći 5. hacź 8. schulskeho lěta. — Póndźelu wječor ½7 hodź. poswjedźenje wosadnych sastupjerjow w młodźinowni, wječor we 8 hodź. swuczowanje s posławnami na farje. — Wutoru wječor ½8 hodź. mahuchowny Böttger biblisku hodźinu w młodźinowni. — Srjedu wječor we 8 hodź. je bibliske rozrěčowanje ev. swjatka młodźenzow. — Schtwórtk pop. ½4 hodź. adventska swjatoczńoscź zónskeho towaršstwa w młodźinowni, wječor we 8 hodź. shromadźizna evangelskeho swjatka młodych holzow. — Pjatk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu pola Duczkez w Kólšach.

S Bukez.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. ¼4 hodź. němska spowědź (k. farar Tischer-Budyšin). — Póndźelu pop. w 3 hodź. zónske towaršstwo pola Rabowikez. — Wutoru pop. ¼5 hodź. sa dźěći, we 8 hodź. sa druhich wosadnych pschedstajenje filma: W słužbje luboscze.

S Budyšchinka.

Dop. ¼10 hodź. dźěćikemschenje sa młodsche dźěći, w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschitz).

S Hodźija.

Rano ½8 hodź. smje farar Voigt němsku spowědź, farar Wjesjar dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. — Pjatk pop. ¾4 hodź. je němska spowědź a ¼5 hodź. němska adventska nutrnoscź.

S Hrodźischcza.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba. Wječor w 6 hodź. němska, w 7 hodź. serbska Boża słužba w schuli w Drježdźiju. — Pótkowanej: Morwonarodźeny mandźelski rynk dźěłaćerja Ferdinanda Gustava Vogela we Kalojach, Hana Marja swjed. Domaschzyna w Hrodźischczu, 70 l. 3 m. 13 dnjow.

S Hucźiny.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. — Pokhowany: Jan Arnoscht Pjetaŕ, wumjenjeŕ z Brězyny, 72 lět.

S Khwaczizy.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje, ½12 hodź. dźěćikemschenje. — Wumrěł: Jan Bohuwěr Mět, khěžeŕ we Khwaczizach, 69 lět 6 njedźel 6 dnjow.

S Kluksche.

Rano we 8 hodź. němska spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje.

S Kotez.

Dop. w 10 hodź. němske předowanje, na to němske dźěćikemschenje (wosadny farar). Sběrka.

S Lupoje.

Dop. ½11 hodź. smje farar Röhler-Minakalski serbsku Božu słužbu. Sběrka sa nasch Boži dom. Pop. ½1 hodź. tschenjenja.

S Maleschez.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

S Minakala.

Rano ½8 hodź. němska spowědź z Božim wotkasanjom a dop. ½9 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½3 h. serbska spowědź z Božim wotkasanjom a ¼4 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka sa nasch Boži dom. — Srjedu 6. dez. pop. w 6 hodź. serbska Boża słužba je spowědźu a Božim wotkasanjom pola Bartkez w Lipiczu.

S Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa naschu wosadnu diakoniju. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje. W 4 hodź. adventski nešchpor. Budyšći „Neulandtreis" spěwa. Programm 20 pj. Spěwaćke njech ho žoba pschi-

S Rožaczizy.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba, ¾12 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. ½3 h. adventska shromadźizna sa młode holzy. — Póndźelu 4. dez. wječor ½8 hodź. khcesćanska zónska słužba: adventska shromadźizna. — Pjatk 8. dez. wječor ½8 h. dźěławy wječor sa młode holzy.

S Rosyschza.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba, ½12 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. ½3 h. adventska shromadźizna sa młode holzy. — Póndźelu 4. dez. wječor ½8 hodź. khcesćanska zónska słužba: adventska shromadźizna. — Pjatk 8. dez. wječor ½8 h. dźěławy wječor sa młode holzy.

S Rosyschza.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba, ¾12 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. ½3 h. adventska shromadźizna sa młode holzy. — Póndźelu 4. dez. wječor ½8 hodź. khcesćanska zónska słužba: adventska shromadźizna. — Pjatk 8. dez. wječor ½8 h. dźěławy wječor sa młode holzy.

S Rosyschza.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba. Dźěćikemschenje w Porschizach dop. ½11 hodź. sa młodsche, ½2 hodź. sa starsche dźěći. Pop. w 2 hodź. wosadne towaršstwo młodych holzow. — Wutoru pop. w 3 hodź. wosadne zónske towaršstwo pola Michałkez w Kubschizach, wječor ½8 hodź. biblisku hodźinu w Boschezach pschez k. wotkładarja Kschizana. — Srjedu wječor ½8 hodź. serbska biblisku hodźinu we Porschizach w nowej schulskej jstwi.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. serbske swjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. Boża słužba sa dźěći. Pop. ½3 hodź. serbske kemschenje (se spowědźu) w Hermanezach, w 4 hodź. tohorunja w Schcežizy. — Póndźelu rano we 8 hodź. raušcha nutrnoscź.

S Wósporka.

Dop. ½9 hodź. předowanje (wosadny farar). Sběrka. W 10 hodź. khcesćanska wucźba sa dźěći (pomocznistwo). Pop. w 3 hodź. towaršstwo wowkow. Wječor we 8 hodź. adventska biblisku hodźina (Bina-Herrnhutsk).

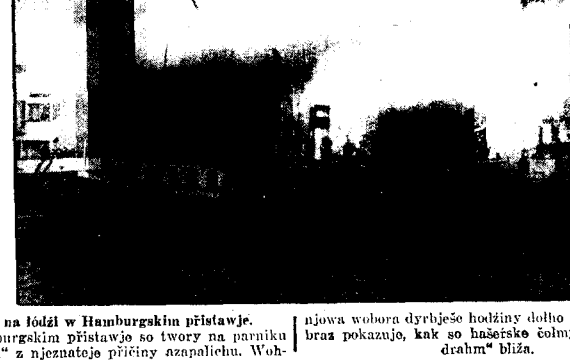

Woheń na łódźi w Hamburgskim přistawje.
W Hamburgskim přistawju so twory na parniku „Wondrahm" z njeznateje přičiny zapalichu. Wohnjowa wobora dyrbješe hodźiny dołho hašeć. Naš wobraz pokazuje, kak so hašeńske čołmy łódźi „Wandrahm" bliža.

Róžička Vanderbiltowa

Dowź bě něhdy wyšoko ważeny pschekupz Ludwig Moz z wosomdźesać létami wichu cźasne žohnowaŕ, rukopižnje skoženu próztwu namakachu: „I wultim swojenjom chzu na měschczańske khóšty je schtyrjomi konjemi pohrjebany bycź." Wo pschicźinje žo knjes Moz pomi pohrjebany bycź." Wo pschicźinje žo knjes Moz pomi pohrjebanju takle wupraji: „Za do wójny a do inflazije sa thudych a potrěbnych telko spomožneho stutkowach, so njeduźe žo wo někotre popowěschane konje wjazy abo mjenje jednacź móz. Nimo teho móju magistratej, kotrehož wulkomyslne spomožerstwo mi po mojim dospokownym wokhudnjenju jenoj zale po něczim z khodom wumerjecź da, sawěźcźicź, so moja jenicźka, něhdy wote mnje sahnorcźena dźowka, kotraž je w Ameriźy jako knjeni Róžička Vanderbiltowa žiwa a je wote mnje w tutym smyśle wšitko dóstała, wšchitko dwójzy a trójzy wrócźo sapkaźi.

Wjele wjesołych a wjesołych wótzow knjedom sawěźcźeni, so je tu lhrobły wuśmějchowaŕ wumrěł a je pekarka na tutu knjeni Vanderbiltowu jenoj pozbyła. Njeje to bjesmózny žort samjerzaneho hanjerja.

Jako khłonjanje sa to knjesa Moza runja pjez pohrjebachu. Bjes swonjenja. Bjes koni. Jenicźka z wosomdźesać starosćemi swjescźenju sastatcźo leżownostnemu wótcu płacźesche, kotrež by hižo dawno k tomu dowjesćo, stare drohotne domske pschesadźowacź, w kotrymž bě wošamocźeny Moz poslednje dźesaćz lět bydlił.

Potom žo knjes Moz hischcźe jónu k žiwu samolwi. Njeje wožobinjzu. K temu běsche pschewěsće pohrjebany. Ale pyches wyšokorozcźeny, starschu knjeni w żarowaiskej drasće, kotraž bě měschczańoscźe jako knjeni Róża Vanderbiltowa rodź. Mozez z Minneapolis pschedstajit a z cźmowymaj, žiwymaj wócźkomaj wjewjerćźi tak wuśadujo na njeho hladasche, jako by knjes Moz sam psched wim sjedźał.

Hacź je žo pohrjeb semrětcźeho po jeho pschecźu pschewjedł? „We khownym haj", měschczanoscźa sdyhny.

A schto je wschitko placźiło?" žo wona woprascha a wucźeje se žiwoscźe toschki horschcź dollarstich bankowkow.

„Na žadyn pad!" měschczanoscźa wotmolwi. „Wasch wyšokowuhnjny knjes nan běsche tak saškužbny měschczan, so žmy tulu poslednju winowatoscź djatkownoscźe rady a darmo dopjelnili. Runje wczera smy wulki rowny pomnik skałał."

Sadźiwane sabłyšknjenje wjewjerćźeju wócźkow sa żarowanskim schlewjerom. Pożeranje, jako by knjeni Vanderbiltowej kusk łóšti do schije pschischło. Mała pschecźelna rosmołwa wo žohnowanju z dollarami a pschiškownym bohatstwje Vanderbiltez we wošebitym.

Kajke žoše, so njeběchu Mozez leżownoscź hischcźe pschesadźowali. Cźestna winowatoscź města, theju hnydom sa nadźijomnje dźesće pschehwanje pschiprawicź dacź!

Sa mjesedobu měschczańoscźa wo cźesću prošcheschce, knjeni Róžu Vanderbiltowu pola žebje holpodowacź z žmjerć. „Ssym šwóniwa, picheproschenje pschiwsacź!" knjeni Vanderbiltowa rjekny a pschecźahny z hotela ke měschczańoscźe, kotrež njesakomdźi, americanišku khorhoj wupowěšnyncź.

Riž jenoj měschczańoscźez běchu z khžěli. Zyte, sa dollarami hłódne městacźko to běsche. Jena Vanderbiltowa, kotraž je žo tu narodźiła! Swudowjena knjeni Vanderbiltowa, bjes dźěći! Kotraž, kaž žo pschi hoścźinach, kotrež běchu k jeje cźesći wuhotowali, wupokaza, dožyła wotthilena njedźesće, tu wostacź a wschitke žiwoje dollary wótznemu měsću daricź, kotrež bě sajo lubowacź nawukła.

„Stara, horda knjeni dožyła njepytnje, so žym ji wjsło to narěcźaŕ", měschczanoscźa z žobustawam měschczańskeje rady rjekny a hordje jim wucźinjenje wo namrěwstwje rosłoji, kotrež běsche sam wumyślił. To jenicźke, schtoż ji měschczanoscźa se strony města jako napischecźiwne sarunanje sam politcźi, běsche dospołne wuswobodzenje wot dawkow za wulkomyslnu knjeni Vanderbiltowu a lktnje wotpłacźowanje hobrskeho namrěwstwa w pschimérjenej wyšokoscźi. Nimo teho knjeni Vanderbiltowa na tom wobsta, so ju z pschewodom wohnjowej wobory a zyłeje měschczańskeje rady se wschemi swonami pódła knjesa Moza na měschczańske thóšty połhowaja.

„Wěz ho mi njelubi", nékajši měschczanki rada samórcźe. — „Wěz je wuběrna", měschczanoscźa wotmolwi. Běsche wón tola wot měschczańskeho lékarja, kotryž bě sdobym wošadnistki lékaŕ na milijonach bohatej knjenje Vanderbiltowej, k swojemu wuskorowanju wobzarowanja sjonił, so ma wotkłasaćka dla jnutskownoho cźerpjenja jenoj hischcźe někotre léta wotcźakowacź!

Měschczaństi lékaŕ běsche widźana wošoba. Tehodla z knjeni Vanderbiltowej hischcźe khętje dźěsće, hacź bě licźił. Ale krótki cźaš dožasahasche, ju najwobłudowanischu žonu sćinicź. Sprěnja, dokelž běsche wona se sakoćeku wulkeho Vanderbiltez namrěwstwa. Potom, dokelž wot měschczańskeho wotpłacźowanja na tute namrěwstwo, zyłe łaj žohnu knjes Moz w dobrych cźasach cźinjesche, w cźichim wjele sa spomożerstwo skutkowasche. Nahładne wožoby města pola njeje runje tak derje won a nuts khodźachu łaj khudźi. Jeje wožebita hordosćz běsche, so ji tuchi zyłe jednorje „Cźeła Róžička" rěkachu. Swoje najwjetsche spokojenje pak dožcźaka, jako ju

— Sobotu wječor w 6 hodź. tydźenska spowědź w swj. advencze, sdobom jako farska spowědź (farar Krawz-Hrodźišćanski).

S Wóšlina.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje s konfirmaziju, 1/4 11 hodź. serbske kemšenje. Sdźela. Pop. 1/25 hodź. Boja słužba a swj. wotkasanje w Cźišowje.

Indiska — w Rumunskeji

Runje tele dny su posledni wójny jeźi, šmě-li jich dozyła hišcze tak mjenowacź, kraj wopuśćeźili, kotryž bě jim nimale dwaceźi lět dołho domišnu narunala: Rumunika.

Tehdy, we wulkej wójnje, na wichitkich frontach wojakow sajachu. Dokelž mnoho domorodnych ludow zuiných dźelow semje, połnózno-amerikańzy Indianojo, pśiśiłuśchni wschelakich cźornych śplahow, Madagasojo, haj ześmo awstraliźy prawobydźerjo na stronje ententy wojowachu, teź jeźi najwschelakorišchim śplaham pśiśiłuśchachu. Najprjedy jich do wulkich samrjennch łśiwow saćśinichu, kotrejž běchu po zyłym kraju rosdźělene. Sazyle krótki cźaś pak tute dźeći ś juha khorichu. Sdalenosćą wot domišny w swišku ś wjele njespśeceźelnišchim klima jich śtrowotu w kyłuci mjenu podnywaiche. Njechachu-li pśihihladowaź, kak ludźo ś hromadami hinu, dyrbjeśe žo sa najkrótśi cźaś pśihemźenjenje śtaź.

Lěta 1916 běchu źriedźne mozy Rumunstu dobrali a tak sobom kraj, kotrehož klima je wo wjele cźopłiśi hač Němska, druhdy ześmo nimale horcy. Tu wulki dźěl barbitnych jatych ś Němśeje dowjeźechu a Arabojo, Berberjo, Senegalni cźornuchojo a Indojo žo jara khóśe w južnej Rumunskej ibožowni cźujachu. Hdyž pak Arabojo, Berberjo a Senegalni cźornuchojo pewschitkownje Jenje sacźuże njethubichu, so žu tam zuśi. žo Indojo še wschej mozu prózowachu, kak móhli žebi dźeś domišny pśihitowaź.

S pśihemńśenjom žebi pśheźo a pśheźo jaśo baje a baiki swojeje rjaneje domišny powdachu, śrěwachu śwjerśe źłónczne śpěwy, dopjelnjachu žadanja swojeje nabožiny. Hdyž ježi hewak wichudźe we wulkich śhromadnych khěžach hydlachu, žo Indam w Južnorumunskej bowoźł, žebi žamžne małe hólty kaž doma natwaricź. Sikhoło, kotrejž běchu we wójnje wubrane a pśeze wójsko Britiśko-Indiśkeje tworili, Gurkhaśojo, wojaźy ś nepalśkeho kraśeństwa; woni běchu žebi tu, tak dołoko śdaleni wot swojeje rjaneje domišny hólty a modleńnje natwarili. Jadyn śplah njebě pśiježy wotroczował, hač bě žo jemu poradźiło, swój tempi natwaricź, kotrež jemu móžnosć dawaiche, swój kult wukonjeci, bjes kotrehož žadyn rašśchokrajan žiwy hyć njemóže.

Kóžda khěža swoje palnischcźo a swoju śahrodku wobhrjedźeiche. Seleninu kraja běchu khólśe se'nawźchi jśeś nawukli, teź dyrbje we swojich śahrodkach hadźachu. Nimo toho běchu pak nimale wschudźe indiśke wušitne rośtliny, kotrychž žymjo po pucźu pśhes Jendźelśku wot astaraśnje jatych dostawachu.

Sadźerźenje mjes žobu běźche pichitkadomne. Dary ś lubošće, kotreż ś domišny dostawachu, woni žami farjadowachu a žo do nich sprawnje dźělachu. Indojo maju wobźebje wulku potrěbnosć cźiśći hyć, ichtož jich nabožnište pśhedpśiźma hišcze podpjeraju. Wjednitśiwo lěhwa — śmě-li žo takle rjeź — jim rady a huito dowoli, žo w Jalomizy łupaź. We modleńnjach mějachu wobraźy swojich wjednitow, swojich bohow. Samožiźeł krajenjo běchu jim krajny harmonium pósłali. Swjedźeń bohowki Durgi ś tajśimi wobrjadami a po tak wobśćerknych pśihitowanjach swjeceźachu, žo žamo rumunśeju burjo wo dowolnosć proschachu, pśihihladowaź śměrź.

Jndam běchu krajnje leźanu źwětlinu w lěku jako měitno sa pohrjebnischźo dali. Do bětcho ruba sawalenetho, na nožydło położeneho, tak nětkotreho wojowarja k rowu donjeśechu. Nětkotre raiy žamo žo jim dowoli, morwetho po starym nałožku spaliź. Natwarichu žebi

---

djakowna měšćanśka rada k jeje śchéźdźeśatym narodninam sa cźeśtnu měšćanku pomjenowa. Na cźoż žo wona, prózy měšćańkeho lěkarja a wšěch dalśich cźeśćowanjow śprózna, tola radźicho wumrěcź rozsudźi.

Hórzy wušmělchowarjo sawěśće jenož śmjelnje do njebješ pichiźu. Dyrbjałko-li pak žo tole staremu Mozej stacź, potom je wón pśhi jažnym wjedrje na pohrjebnym dnju swojeje nětdy sajtorcźeneje dźiwoti dźeń wožebiteho wjeźela měł. Tak wohnjowa wobora we nowych uniformach tam deleka! Tute pśihne, ś cźornymi płachtami popowěśchane tonje! Tónle njeśłóncźny rjad žobuśtawow měšćańśteje rady w zylindrach. Haj, Wy měšćańźany słupakojo, takle žu Mozej źiwi, žu-li wumrěli!

Tji dny poidźiśćo do měšćańśteje radnizy błyšć dyrdi. Cźeta Rózjcźka je, kaž notar wojśewi, hišcze dodawk k testamentej sawostajiła. Swjatoćne pśhecźitanje w pśichitomnosći měšćańśteje rady. Notar poźtanywjchi cźita: „Ja se swojej ženitwu k dobpolnje wotkhudnjenemu pitheźeźitwu Vanderbiltez śtuicham Moje plantaże dožyła njewobśteja. Runje tak małe kaž źwěra měšćańśteje rady, kotraž je mojemu nětdy tak darniwemu nanej we wyšokej starobje ś hłodom wumrěcź dała. Kohož Bóh lubuje, tehe wón khtoita. A Bóh je teź śłupakow jara lubował. Pśhes mje! Cźeta Rózjcźka".

W tajnym pożedźenju, kotreż žo hnydom po tym wotmě, jenchtóžnje wobśamknychu, ś pśhiczin komunalneje cźeśće Vanderbiltez-Mozej namrěwśtwo do wotkmuślineho śtipendija sa domišniśkich bažnikow pśheměnicź a tute wotkasanje na to waśchnje pśhi źiwjenju dźerźeź, dokelž tajkich bažnikow po naśhonjenju doma namakaź njeje. jn.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje

w Serbskim Domje

---

hebrišći śchéźepowz, kotrehož kur w tolśtych mórcźelach hišcze hodźiny dołho nad trajinu śtejeśe, dokoło a śchérko wośźewjeje, so je dźěcźo ś juha wot domišny śdalene žo k źwojim wótkam podało. Popjek do Jalomizy wu-

---

Hospodarski rozhlad

Pjatk 1. decembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,67	100 pólsk. złotych	47,20
1 šendźelski punt	13,84	100 českosk. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,40

Barlińska burśa mějesche wčera hišcze měrnišchi wobhlad hač dotal. Kurzy akzijow žo wotdźerjowachu. Wiki rentowneje hipjatnow běchu tehornuja jara měrne.

Barlińske žita wulkowitt sa rožu žaneho pśheměnjenja njepśeźinichu dla; wona bě hlabje łupowańe. Pśheźeza pak žo běše wobkhadowaśe. Teź muka žo trochu lepje pśhedawa. Wowoš a jačmjeń měrjeśchtaj źłabe wiki a mało wobroła.

Wčera płaćeśe w Barlinje zentnaŕ

pśheńcźy: 8,90—9,15 hr., rožki: 7,15—7,40 hr., jeźmjenja, nałětnjeho: 8,20—9,20 (8,20—9,30) hr., naśhmjśleho: 7,85—8,60 (7,85—8) hr., wowša: 7,15 hač 7,40 hr.

Wiki w Lubiju.

Pśheńcźa płaćeśe 9,05 hr., rožla 7,40 hr., nałětni jeźmjeń 8,25—8,75 hr., wowoš 6,60—6,80 hr., běrny 2,20—2,35 hr., žyno 2,20—2,50 hr., śłoma ś maśchinu mlećena 80—90 pj., muka, pśheńcźna 15,50 (15,75) hr., ržana 12,25 hr., wotruby, pśheńcźne 6 (5,90) hr., ržane 5,80 hr. Butra, ½ punta 75—80 (75—82) pj., jeja 11 hač 12 pj., twaroh 20 (20—25) pj., běrny 3 pj., kał, bźły 5 (6) pj., cźerwjeny 7 pj., śydrožity 5—40 (20) pj., kišaty 13—15 pj., karoty 10 (7—10) pj., jźdźna łoboda 20 pj., kołrabi 5 (3—5) pj., porej 20 (15) pj., zybła 7—8 pj., tomaty 30 pj., žołotej (5 pj.), radiški (10 pj.), jabłuka 8—20 pj., měrnik 15—25 (40) pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pśheńcźa płaćeśche 9,05 hr., rožla 7,40 hr., hr., jeźmjeń, nałětni 8,50—9,25 hr., naśhmjśli 7,80—8 hr., wowš 6,75—7 hr., muka, pśheńcźna 17,50—18 hr., ržana 11,50 hač 12,25 hr., wotruby, pśheńcźne 6—6,20 hr., ržane 6—6,25 hr., žyno 3,25—3,75 hr., śłótna śloma 1,30 hr., śłoma k śaśłanju 1 hr., běrny, bźłe a cźerwjene 2,50 hr., žołte 2,75 hr. Prošata 9—15 hr., běhali 23 hr. Butra 1,40—1,50 hr., jeja 11—12 pj., hušy, punt 70 hač 75 pj., kał, bźły 6 pj., cźerwjeny 6—8 pj., śydrožity 25—40 pj., jźdźna łoboda 15 (10—15) pj., zybła 10 pj., jeterki 10—15 pj., krěn 45 pj., šołotej 7 pj.,

Wiki w Khorježbusu.

Tu płaćeśche mjaśo, howjaz 60—80 pj., cźelaze 60 hač 90 pj., śłopaje 90—100 pj., źiwnjaze 75—100 pj., jeja 11 (13—14) pj., butra 1,40 hr., twaroh 20—23 pj., łany wołi 1,40 hr., liny 80—110 pj., śchźuki 80 pj., łarpy 80 pj., młode hołbje 30—80 pj., kiwe kury 1,80 hač 2,50 hr., žiwe thapony 2—3,50 hr., kołrabi 15—20 pj., morchej 7—10 pj., jźdźna łoboda 15 pj., kał, śydrožity 25—15 pj., cźerwjeny 10 pj., bźły 7 pj., wirśingowy 10 hač 15 pj., žołotej 10 (5—10) pj., měrnik 15—20 pj., krěn 20—25 pj., radišli 10 pj., zybła 10 pj., kulerěpa 7 pj., běrny, zentnaŕ 2,40—2,60 hr., punt 3 pj., jabłuka 10—25 (15—25) pj., worjechi 50—60 pj., lěšne worjechi 55—60 pjenjezkow.

Swinjaze wiki w Khorježbusu.

Pśhiwjeśli běchu 737 prošatow a 200 běhakow. Prošata płaćachu, małe 5—9 hr., śrěnje 9—11 hr., wulke 11—13 hr. Běhaki płaćachu, małe 11—21 hr., śrěnje 22—31 hr., wulke 32—44 hr. — Wiki běchu hnjene.

Płaćiźny w śpinkach su płaćiźny tydźeńśich wikow; hódźi pak njeje žanych naśpomnjenych, so njepśeheměnichu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 11.	29. 11.		30. 11.	29. 11.
Pšeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre lupjny	—	—
ječmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,1-26,1	25,1-26,1	lany wosušk	12,50	12,50
ržana muka	21,3-22,3	21,3-22,3	such. truhanč.	9,90-9,90	9,90-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruški	14,20	14.1-14,2
ržane	10,2-10,4	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	ržana sloma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane a symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 178 181 183

Płaćizna za rožku za wupłodźerja 143 146 148

Dźeń konja (3. decembra).

Njedźelu 3. decembra wotměješe so po cyłej Němskej dźeń konja. Wšitke ratarjo, wózniccy abo sportarjo, kotříž maju z konjemi wobkhad, njech **na tuto** najnadobniše domjace skoćo spominaja. Na wobrazu widźimy kobłu a źrěbło na pastwje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. pod kónc, zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a Głós Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z n. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čěłacho znjezbožeńca z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na tak žiwjenja dospołnje bjezdy. Kóžde znjezbožeńca dyrbi abonent buydom tutej zawěšacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi buydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjne znjezbožeńca dyrbi so buydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnjo nadrobnje wumjenjenja tutoje banki, kiž Serbske Nowiny wot wot wozwěsća.

Čisło (Nr.) 277 | Budyšin — Sobotu 2. decembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Politiski tydźeń

Minjeny tydźeń běše za čwětowu politiku mjerwjachi. Kaje žu žo wo dźenjerniščej Němskej dyrbjałe powuwjeć dać a někto f tutej wopravdźitosću kleča. Sda žo, jako by žo fatorhnjenje a pschekhwapjenje po němšich wótbach trochu lehnyło.

W Němskej žo bórsy nowy němski žejm jeńdże. Na njón čakaju dźela w jwonkownej politizy a w jinskownym natwarje. Sčejm feńdże žo tež tutón króć w Kroleweej operje w Barlinje, kaj pożledni němšti žejm. Kaž žo pjsche, budże žo žejm někotre dny k wuradźowanju sthadźowacj dyrbjeć, fo by wschitke wažne dypki wobkyl. — Někto w synnje knježerstwo a wschitke wyschnoješe wažebje na to hladaju, so bychu wschitke stawy luda synnu bjes wadanja a muje spěchetrale. Tehdyla mamy tež jutsje jaso njedźelu jeneje jedźe. Saso dyrbinny jawoje wopermnowcy wopokazać a budźenny to tež zwólnjoje a rad činiez. Němo tutoho sastaranja potrěbnych ludowych towarschow pak žo wyschnoješe na nowe dźelo prózuja. Sčmy tutón tydźeń saso žnieli wo pschihwolenju pjenjes za wobstaranje dźela rozprawjecz. Wobežbje wujsčhnjenny tu prózowanje mjnjschatnoje jeschnizy a němskeje pólty.

W Awstriskej žo położenje hischeje njeje pschemeniło. Dollfußowe knježerstwo j njepremjenjschcnej krutosću pschećiwo nazionalsocjalistiskej ideji wojnje. K temu je někotre konzentrazijne lehwa pschipraviło, do kotrychž wojowarjow za nazionalsocjalizmuż jawjera. Kak dałoko hida pschećiwo nazionalsocjalistam jako nóschcrjam ideje haha, dopokaza sudny podawk pschi němšo bayerskich mjescach, hdyž awtiriški domowny woborntk němskeho wojska na němskej zemi zatsčli.

Francowska je saso raz nowe knježerstwo dostała. Tola tež tute knježerstwo runje jako Sarrantowe knježerstwo, kiž psched nim běsche, njeje powschitkownje witane a na wjele njepschećelow. Pschičzina njepschećelnoješe we Francowskej leži w finanzownych wraschenjach. Knježerstwo ma wukin staroscj j wurmnanjom hospodarskeho plana. — W Francowskej žo tež pschećiwo Zidowstim pschipuscjowanjam hłosy słyšaju. Dokelž žo tam Zidža khętro wupjerajo a to Francowzojo njeńjeżku. Woni žu jim hižo khętro jošnje prajili, fo bchi jich pocžinjanje njerskeje.

W Belgiskej je tamnischi jwonkowny minister w běhu tuchu tydźenja wo žiwojich nahladach wo Europiskej politizy rěčał. Wón žo njeje teho widaez mohł, fo by wón tre słowa pschećiwo Němskej trjebał. Swjatk ludow wón khwali a w nim zchtitarja Belgiskeje widźi. Wón ma za nuśne, so by Swjatk ludow saso k mózuischemu skutkowanju pschischoł.

Jendźelska je žo do straha podała, so jej jeje wojerske kletadła njedźahaju. Pożledne lěta wona njeje tute wjadła tak pilnje twarila a mjes tym žu žu druhe staty pschežahnyke. To wěso sa Jendźelsku sa dobre njemaju. Tehdyla budża někto tež w Jendźelskej wojerske kletadła twarjez.

Italika wozkanuje rusckeho jwonkowneho kommissara Litwinowa w Romje. Snate žu požahi mjes Italiskej a Ruskej, kotrejž žu wěso jenož hospodarske. Někto pak žo nadźijeja, so ruske knježerstwo znadź swjeti namaka f kanzowskimi kruhami, so by žo pschichod kschesćanstwa a zwjazowje w Ruskej trochu połepschił a wobstejnoješe sa ruskich kschesćanow žo wołożile.

Japanika na Dalokim ranju khętro žwobodnje knježi. Wona wobežbje žwoje wudželki w žuždownych krajach wotkjez pyta a žebi pschezo nowe wotekranskeho wuttworja. To je Jendźelsku khętro rosmjerjało. Wona wschak ma k temu pokne prawo, dokelž je žebi japanske wikowarstwo dowolilo, žwoje twóry pod jendźelskim mjenom pschedawacj. Take sadźerjenje wěso njemóże k spěchowanju žwětowego mjera žłużicj.

Rudolf Heß a stabowy šef Röhm so za němskeju ministrow pomjenowałoj

Němski minister Rudolf Heß je jedyn f najstarschich pschisłuschnikow strony. Wón pak běsche žodom wot zpoczatka tón cžłowjek, kotrenuż wjednik najwjazy dowěry pschiwobrocjesche. Heß je žo jako wukrajny Němz 26. hapr leje 1894 w Alekxandriji w Egyptowskej narodźił. Tam hacž do 14. lěta žwojeho žiwjenja pschebywaschc. Wot tam pschińdże wón na paedagogium w Godesbergu nad Rheinem. Potom wukuła žo w pschekhuschu powolanju a žłużeše w prěnim bayerskim pschekhowstim polku. We wážnje bu někotre raży sranjeny, tak jeho cjeżko do plusow tśelichu. Njedźiwajcy tutoho thutnoho sranjenja žo wón, ledma wothkorjeny, w nasymje 1918, jako lětar na njecjerowej fronce wobdźeli. Po wójnje běsche w Mnichowje žiwy. Wot julija 1920 pschišłuschu Rudolf Heß nazionalsocjalistiskej stronje. Jako žo SA załoži, wón hnydom pschistupi. Pschi podawkach 9. novembra 1923 we Mnichowje běsche Rudolf Heß pódła. Też w jatbje na kojerdźinje Landsberg je je žwojim wjednikom pschebywał. Sjawnosći je wo Rudolfu Heßu hakle wjazy thonika, jako jeho wjednik sa žwojeho namětnika pomjenowa.

S pomjenowanjom stabowego schefa SA Arnoschta Röhma za němskeho ministra je njeprózninwy wojowar ja tjeże kralestwo prawe pohódnoscjenje naschemi sa žwojim wojowarskim žiwerm. Wón běsche ofijer po powolanju, kiž žo w žwětowej wójnje sti króć sranj. S wjerawerschim djom je do politiskeho statneho wjednistwa sastupił. Wón je brune wójsko wutworił. Po dobrym mozy, kotraž bjes Röhma a jeho brunych battailonow njeby móżno było, je stabowy schef je žylnej a wěstej ruku politiske wožebnoješe luda a jeho cjelne skrućenje do ruskow wał.

Wulkotne plany dr. Leya

W nowinach němskeje dźelowe fronty „Der Deutsche" wjednik němskeje dźelowe fronty statny rada dr. Ley wo nowoorganisowanju dźelowe fronty sčěhowanje wojerskoja: Wožakuju, jo žo wschitke žwjasti, kotrez maju žo po weli němskeho knježerstwa a też po mojim pschećiu jahadźje dźelu hłubiz, halle sa někotre měsazy rospuschczjez zaměža. Jesćelitajcnju rospuschczenych žwjastkow njetrjebaju žo bojez, jo jastcznjowa njeschnja. Nowoorganisazija dźelowe fronty, pschedewschem organizazija jednoczesnstwa „móz a radosć" dowola, jo žo tyhazy mozna na wschelakich městnach pschistaja. Natwar němskeje dźelowe fronty žo we pschichodże w klekach, wetnoschach, werkjejach a župach pschewjedże. K placzenju pschinoschkow dr. Ley wotjesi, jo ma k jenotlenym pschinoschkej pschinjez. Tutón pschinoschk dyrbi wěsty procentołon žadžbu dołhodow wuczinjez. Połat mi dźelowe fronty na dokładnym planje pschinoschkow dźela. Z tanku němskeho dźela, kaufmannskimi družinami a sawodnjenjemi atd. chce dr. Ley wutke starobne a invalidne zawěsćenje natwarjez, k kotrymuż žo statne a druhe zawěsćenja njepodobnu. Chcjedża pak smóžnjez, fo by žo pozdźenym žadźerjawam dźelowe fronty pschi połnej invalidnosći abo wot starcby j najnjeschka 60 lět podpjera Placzicj mohła.

Darré namołwja burstwo

Němski žejwjerschi minister Darré wojerawja namołwjenje: wuzjich wojerwanja pschećiwo bjezdźelnosći je ja postupowanje Němskeje rosdźělujcy. Tehdyla dyrbi žo zuła mój na to složowacj. Němske knježerstwo je žo kuzje wosrudźiło, je wschelitimi średkami a możnosćemi na to skutkowacj, fo žo cjelcze dźelowe wobstejnoješe, kotrez jsma pschinjesche, na dźelowych wotkach pomjo pożledniim stawu wobstejnoješe. Też němske burstwo ma tu wulke nadawki dopjelnicj. Na burskim dworje politizeja žo wschelake mój dźela nimaju, też we fjuje w dźele sthowacj. Dźelodawarjo dyrbjeli fo prózowacj, fo pod wschemi wobstejnoješemi žiwjenskich natarskich pomocnikow a dźelacjerjow, wobžeže pak jenjenych nuzow, też w fjuje dźerja. Němske knježerstwo je žo na mnohe waschnje pojmarało, jo by k [illegible] warjam w natarstwje też trěbny rosžud wołožił. [illegible] dar je hacj dotal žwoje činiłe-h won też w tutych [illegible] mężazach wschitko nalezi, schtoż w jeho mozach [illegible] jo by wotthnjenj tónz žwojeho wjednistwa k dźelowej pomhał. Też druhi wotrejk binwy we dźelo němskeho luda žo bobudże.

Kanclerowe wozjewjenje k cyrkwinskemu położenju

Kanzlej žo f Barlina wojerwja: W němsko-evangelskej zyrkwi žławaju žo tuchwili rosrižanja, kotrez žo na wuzjasnjenje zyrkwinskeho potjenja mérja. Němski kanzler Adolf Hitler je wuraznje rosprajił, jo žo wot wonkach do pschecjwjenjenjew nahladow njeżmje zapschimowacj, dokelž žo wo jenicznu zyrkwinsku należnosć jedna. Němski žmitkowny minister je tehdyla knježerstwa krajow prožył, fo bychu žwoje podrjadowane wožchnoješe hnydom powuczile. Wěso žo rozumi, fo žnadź mózne naprawy, tiž žo k fatharanju žwonkownehe porjada stanu, žo jenož tak dałoko dowola, fo njewospnamjenjeja zapschimnjenje do wojewanja měnjenjow nutskach w zyrkwi. Też zyrkwinske městnoješe nimaju prawo, jo bychu statne organy k fakroczenju namołwile.

70 miljonow jako mandźelske požčonki wudatych

Statny sekretar Reinhardt je w němskim wustawje za nowinarstwo wědu w Barlinje sajimawy pschednošcht wo wunoschkach mandźelskich požčonkow djerżak. Wot tehdyla sa, fo je tutón sakoń do mozy žinił, potajkim wot 1.

Postupowanje politiskeje policije přeciwo njepřećelam stata w Drježdźanach

Drježdźanskej politiskej policiji je fo je schromadnym dźełom f rewěrschćenjemi organizazije SA tej pożledne měsazy jaso pschasżiło, kommunistiske a sozjaldemokratiske organizazije, kotrez illegalne dale dźełachu, wotkrić a zničzejez. W Drježdźanach je pschi blišokej krajnych mjescow ja illegalne pocžinjanja wožebje płodna jenja. W blišej Czyżkoslowakskej blišo němskich mjescow nmoży nmoży wudżelenych sakonych marksistiskich organizazijow pschebywaju a wot tam tu knježej žpytaju. To je žo tej j prozyżkom pschećiwo ludżem sozjalistiskeje dźełarskeje strony w Freibergu jako jasnje dopokazało.

W Drježdźanach za wobjschernym nowoorganisazija sozjaldemokratiskeje strony wuhladżi. Wjednicy, kotrih fo pschez mjezy cjehnyli, fu j mjenschinami funktscjonarami w tu kraju saso žwitli pytali, to by fo prjedawscha sozjaldemokratiska strona saso organisowała. K temu fo też zdźerżowaze nowiny „Neuer Vorwärts", kotrez fo w Karolowych warach cjischcja, rosschérjale. Sa nowinu běchu fo pjenjezy zbérale. Pschi czimż běsche fo wudawało, fo fo wone k podpjerje kobustałowej strony wuzjwaju, kotrez w schlitajej jatbje pschebywaju. Wopraudże pak fu fo fo pschinoschchi k finanzownej skrućenju illegalneje organizazije trjebale. K fakroczu je fo j wukrajnymi pjenjesami w Drježdźanach tokakowe wulkowerkowarnja pschipraviło, w kotrež fo illegalne Drježdźanske wjednistwo sozjaldemokratiskeje strony khowałoje.

Pschi pschepytowanju je fo po nječim wjazy hacj 300 wosobow jatało. Sčo to jnjetscha dołhotrne łopnutowy sozjaldemokratiskeje strony. Njesprózniwemu a cjelnemu dźełu jatscjnikow politiskeje policije je fo w pożledninm czasu hižo rozradźiło, kommunistiske illegalne organizazije žnicz. Tuto dźeło běsche wožebje cjelte, dokelž kommunistiske funktscjonarjo jenož hischeje pod druhim mjenom wustupowachu. Schtož kommunistiske nastupa, je fo w Drježdźanach dosyła 72 wožobow jatało. W tutym žwisku też mnohich sholowerjow a rosschérjerjow najhórschich kommunistiskich schežnjowanskich spišow wuhladżichu.

augusta hać do 26. nowembra t. l., je dozpla 108 435 mandżelskich pozejonikow jo wudalo, ſ nich samo w nowembru pisches 33 000. Dozpla je jo na tutych 108 135 perow 70 101 245 hr. mandżelskich pożejonikow wudalo, to kontzinja na jenu pożejonku w pischerskim nekdże 670 hr.

Wockedżowanja wodze wsche w tutym swiſtku rozłożenje statneho sekretara Reinhardta, ſo jo pichichodne dny nowe wowmjedżenſke pojasnjenja za wudawanje mandżelskich pożejonikow wotſeleja. Po tut an postajenju dyrbja jenoż hischcze tajke mandżelske pożejonki dostacz, kotrež su jo wojenli po tym, to je jakoż do mozu ſmpit. Pśichodnje budże jo pjecza mešnaczinje jenoż hischcze 20 wšaz namjetow na mandżelske pożejonki dowolecz.

79 kommunistow zajeli

Wjelezedatka ſtatna policija je ſ podpjeru mestneje policije w Minduenje a wokolnje wjelezkich kommunistiſkich organizacija wotkryła. Wona je 79 kommunistow, mjez nimi wjednikow organizacije, pokładnikow a kurjerow ſajała. Tež illegalne cźišczane ſpisy je jebrała. Wobdżelenſi jo dla wjelezdiwerado pśed ſud ſtaja.

We Wirzburgu ju we wutym ſbromadnym dźele SA a SS kommunistiſku ſkupinu wuſledżili. Dozpla ju 25 wožobow ſajeli, mjez nimi dwe žonſkej.

Awstriska wo připadże zatŕeleneho třélca Schumachera

Generalny jetretar awstriſkeho wojſkowego kanzlerſtwa je pjatk nowembra pśejaſnił we Wienje pśichśelſchot, ſo by nemſkemu kniežerſtwu dla pśichipada pśichi nemſko awſtriſkich mjeſach 23. nowembra, ſ kotrehoż woporom bu nemſki wojak nemſkoſtatneje wobory Schuhmacher, formalne ſamolwjenje awſtriſkeho ſwjatoſwego kniežerſtwa wuprajił. Sastupjer awſtriſkeho kniežerſtwa je ſwobym wotſelił, ſo ſu bjesſtrachowe organy w Awſtriſkej, kotrež ſu na podawku wobdżelichu, ſwobym pśed pśichſtuſchnu awſtriſki ſud ſtaja.

Ze Serbow

W Budyšinje, 2. decembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wjeźera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer 0 a najwyſchiſcha temperatura wodnjo +3·2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer +3 a najniſchſcha temperatura w nozy —4. Sćežkowazy raz wjedra ſo na dalſche mało pśichmeni. — Rałche wjedro leži hischcze pod wilnowu wſchelakich niżinow. Tuž njemóžemy wjeczakaſ, ſo ſu wažniſchi pſchmeni. Wobchowamy tehdźa miliſche, hrjawajo a troch maczate wjedro. Tuto wjedro ſmjerny ſwjetſchi ſo tež ze nowym tydźenju. Sulje pśeniu njedźelu adventa ſtejnicźa 7,43 hodź. ſkhadża a ſo 3,57 hodź. thowa. Mjeſacź ſkhadża sulje popołdnu 4,25 hodź. a thowa ſo dopołdnja 9,30 hodź.

— **Dźensniſche witi.** Burca płaczeſche 75—77 pj., jeja 12—14 pj., twaroh 20—25 pj., huſy, farſejane punt 60—70 pj., tacźki, farſejane, punt 80 pj., kury, žiwe 1,50 hacź 1,70 hr., kury, farſejane 65—75 pj., holbe 15 hacź 50 pj., kał, cźeſwjeny 8 pj., bźeły 5 pj., ſydrotiny 20—80 pj., kłjaſke kórki 8—15 pj., morchel 8—10 pj., zyhła 8 hacź 12 pj., kotrabi 10—15 pj., jedźna łobołda 12—15 pj., tomaty 30 pj., jabłuka 10—20 pj., kruſchiny 20—25 pj., bźerny (10 puntow) 25 pj., mód w ſchlenźy 1,60—1,70 hr., méd bjes ſchlenźu 1,40—1,50 hr., łany wołij 1,40 hacź 1,50 hrimnow.

— **Budyſke kapałki** ſu wiſchedne były hacź do 7 hodź. wjeczor wotcwrjene, njedźelu pak famdżene. Nózny ſłužbu a njedźelu wotcwrjene ma jenoż jena kapałka f mjeſacznym wotmeńenjom. W nowembru je to Wettinſka kapałka pśi Bjedrich Augustowym nameſcze.

— **Pożeſcźenje dr. Arnoſchta Muki.** Njedźelu ſmjertnich je Macźica Serbſka pſchez ſwojeho pſchedwidnu łubjenja juſtizneho radźiceja dr. Hermanna na row naſchego njeſawonmitego dr. Arnoſchta Muki rjany wěnz połoſchka a ſ tutym pjelenym ſkutkom ſaſtupnoſcheho wótcźinza hódnje pożeſcźiła.

Nuts do Němſkeje dźełowej fronty.

— **Pohlad do pśichwabjernje NSDAP**, hdźež ſo nekto wſchědnje typaju ſamolwjeja. Wodźernje wjednika Němſkeje dźełowej fronty dra. Leya, ſo ſu wot nětka hoſpodarſke organizazije wjazu do dźełowoje fronty njepśichiſnjuja a tež do organizazije nje wjazu jenotliwe ſobuſtawy, ale ja to je kóždemu dźełobjerjerjej a dźełodawarjej pśichewoſtajene, ſo dobrowólnje do Němſkeje dźełowoje fronty ſaſtupi, je mnoho dotal njeorganiſowanych pohnuło, ſo ſapiſnjacź dacź.

— **W měſchczańſkim dźiwadle** hraje ſo dźenja wjeczor 149 hodź. Schillerowa cźinohra „Wilhelm Tell“ pſchi małych płaczińnach. S pſchileżnoſcu ſjeda brigada „Schlageter“ pſchi małych płaczińnach. Wjeczor w 7 h. hraje ſo opereta „Wobkuſkaja knjeńicźka“. Pónźelu je ſawrjene pſchedstajenje cźinohry „Schlageter“. Natoru ſo opereta „Wobkuſkaja knjeńicźka“ wojpjetuje.

— **Muſtajeńa wobrazow.** S pſchileżnoſcu hobriſkeho filma wo Nürnbergſkim ſjeźdże ſo pola firmy Julius Hartmann ſynn, tepichowym wobchodże w Budyſchinje, dobre originalne atwarele wumětſkeho malerja Thea Scheerbauma wuſtaja. Wumělz je wobrazy ſ ſjeźdża Scheerbauma ſ Nürnbergu ſhotowił. Wone podawaju żiwy ſtrony w Nürnbergu ſhotowił. Wone podawaju żiwy jaczińſchcź wo ſwjedżeńſkim ſtarym rjanym němſkim mjeſcze. Germanſki muſej, Ludwikowe wrota, Katowy noſcźik atd., wſchitke mjena budża hischcze w dobrym pomjatku. Porucźamy naſchim cźitarjam, ſo bychu ſebi wobrazy wobhladali.

— S **pśinom ſalźdojcźenu** namalachu wjeźera pſchipołdnju wokoło 3/4 hodź. w jeje hydlinju na Sieberſkej haju 3 34-letnu Friedu Rennerowu. Pospytu ſaſowożiwenja hobuſtawow dobrowólnoſcź ſanitetneje ſołmy Cźerwjenego kſchiża mjeſachu wuſpech. Rennerowu ſe lanjetym autom ke kniježej dźez. Franza bowjeſchu a po jeho porucźenjoſći do mjeſchczańſkeje khorownje.

— **Porjedźenja.** W wjeźerawſkim wojſkowjenju „Berkefsregelung anläßlich des Brigade-Treffens“ ma pod 9 pod 1 rekacź, ſo cźaſ pożeſcźenja: Schandauer, Wettinſtraße, Albertſtraße, Postplatz atd. (mjez Strehlaer Str. atd.).

S **Budeſtez.** Tudomna njionalſoſialiſtiſka [illegible] wotmě ſtrjehu wjeczor w hoſcźenzu „Zum Forſthaus“ wjeczor roſnwucźowanja luda wo ſakonju herbowańſkich dworow. Wjeſkjanjoſća ſ wokolnych wjeſow, wjeſni ſaſtupjerja a rotarjo běchu pśichſli. Pśeni rěcźnik bě knjes mjeſachczanoſta Apolinger ſe Sakonja. Wón roſłožeſ pſchitomnym ſakoń němſkoſtatneho herbſtwa. Adolf Hitler je ſwarej ſajo jeho ſtarn cźeſć dał, ale liberalizmuſ je hnuſ wohańbił. Po rěcźnikowej rěcźi je rěcźesc hamtſkoſtudnikſi rada dr. Poetſchel ſe Scheerachowa, jako ſudnik herbowańſkich dworow we wokrejſu Scheerachowſkeho hamtſkeho ſudniſtwa. Won roſłożi ſakoń ſ juriſtiſkeje ſtrony. Sakoń je krótki a jaſny. Doſtonecźnje napominaſche wjeczorny roſnwucźowanja luda ſtajnje prawje bohacze wopytacź, pſchetoż ſ nimi ſo nazionalſoſialiſtiſka myſl kóždemu poda a faſchezépi. Lépiche pomjenſchitomnoſce dźe nad lépſche jenotliwoſa.

S **Bukowcźa.** (Dopiſowanje.) Zańdźenu pónźelu wotmě ſo na naſchim rewěrje wulku honjwu. 20 łjeſnow a 32 honjerjow ſo wobdżeli. Potjelachu 31 ſajacow, 10 karnikłow a 70 bażantow. Dźiwajo na njepſchihódne wjedro ſe wo nojſtk jara dobra. Po honjwje ſhromadźichu ſo łjeſni a honjerjo pola rewjerkubleja Wilhelma Hermanna k lepſchemu.

S **Lubija.** K ſajeću pochadźeju Heydricha a Gneiſenaua ſo powe, ſo ſo na kriminalnej policiji w Lubiju wſchelke dradu, mjez nimi wjele ſchatow thowa. Tute wězy ſu mała policija pſchi pſchepytowanju bydlenja padnchow. Zbrane wězy pothadźeja najſterje ſ padnſchinowom. Jedna ſo wo hódnotne ſchatu. Koremuż ſu ſchaty kradnyli, dotal njeſeſcźene wězy w Lubiju na radnizy wocźo. Birowowe najwyſcheje kriminalneje policije ſu wot 8 do 12 hodź. a 15 hacź 17 hodź. wotcwrjene.

S **Khróſcźij.** Macźerjam podawa ſo rada w Khróſcźijach žrjedu 6. decembra 1933 pop. w 2 hodź. w hoſcźenzu.

Štyri njewjesty a jena žona

3] (Pokračowanje.)

„To móje ſo bórſo ſtonicź“, Taſlina ménjeſche a ſo jaſo wuſmja.

Najſitra kandidat w ſwojej niſtej ſiwiczny ſtejeſche, ſebi ſwéru ſwoju najlepſchu cźornu draſtu wobhladujo, kotruż bjeſche krawz, ſchtoż możno jaſo ſwuporjedźał. Na jene bobo won je ſpodźiwanjom nekajſcheho kavarika wołcze ſpéwacź ſtołſcheſche; ſnuti ſ Lišzyneho łydła wukhadźachu. Po Erhartowej khétſije pſchetratej thorozcźi bźeſche jeho bobre ſuſodſtwo ſ thudej, hubjenej kniežnu, kotreż bźeſche prjedy hižo wobſtalo, hischcze nutrniſche a dowérniſche buch pocźało. Liſta, wo ſi lěta ſtarſcha, hacź Erhart, bźeſche ſnjrota a ſo je ſwojeju rulow próſu, je ſchicźom, ſpróżniwje ſiwjeſche. Runjeż bźeſche ji pkhiroda ſ mazochu bała, tola janeje ſpotojniſcheje buſche njebź, hacź Liſta. Wona ſo wuſtrizy runaſche, kotraż krucze pſchirocźena na cźemnym mórſkim onje, dale janeho hidanja njeſnaje, khiba ſo dyż a dyż ſwojej ſchkorpawje woczinja a ſajo ſaczinja. Sajo ju ta knježna cźaſnjiſej runaſche, kotruż, hdyż ſo porjadnje nacźahuje, jedyn dźeń jako druhi dale dże. Jara ahe rano Liſta je ſwojeho łóſta ſtawaſche, ſo jwobleła, ſebi dwaj nopałchtaj napoja nawari, kotruż mieno thoſeja ſaſtupiſi njebu, k temu kroſchtowſku ſaltu ſe ſrěſ njeſe muki ſjé, ſo k tſěchnemu wotnjeſchku a k ſwojemu blidłu ſydże, hdźež leto wot lěta, mitijardy dźertkow ſe ſchitej jehłu wukała. S nitkami, kotrej bźeſche hižo wuſchiła, by ſo ſchwarny truch ſemje wobcźahnuł, hodźał. Po wobjedźe, kotruż jenoż rědko cźaſtu mjaſa pſchinjeſe, ſo ſchicze ſnowa pocźa a hacź do pózdneho wjeczora trajeſche. S domu Liſta jenoż khodźeſche, hdyż chyſche hotowe dźeło wotedacź a ſebi po nowe hicź. Kóždźóźku njedźelu dopołdnja wona te mjchi thodźeſche a popołdnſke hodźiny w towaſcźiwje Taſlineje pſchebywaſche, kotraż po ſcheſcźdźeſiſkim cźežkim dźele rada wotpocźowaſche, to réka, ſ wuwſacźom jaſyka, kotryż też we krutym ſpaniu pola njeje zyle ſwjatoka njemėjeſche.

Nětko Erhart niźo nuſniſche njemėjeſche, hacź ke knježnje ſuſodźinej dóńcź, hdźež jeho pſchi jeho faſtuje ptaczi ſpéw hiſchcze wótſiſcho poſtrowi. Zolte ptaczatko na wobluku maleho ſchpihela na ſcźenje ſedźo ſpewaſche, ſchtoż możeſche. Prjedy hacź ſo Erhart ſchto preſcheſche, Liſta ſ radoſcźiwym wobliczom pocźa: „Won je nuts pſchileczał, hdyż běch prjedy wolno powoczinika. Njeje to kraſne ſwérjatko? Ach, a kak pſchekraſnje ſpéwa! Ja wócźta wot njeho wotwobroczicź njemóżu a w jenym ſtejo poſłuchам. Ja ſym jemu khléba nadrjebła a napaſchł ſ wodu ſtajiła. Hacź budże wo to rozdźicź?“

„Wy dyrbicze ſo“, Erhart ſnapſcheczíwi, „ja kéžku ſtarací a ptaczka do njeje ſawricź. Hewak ſméje ſo wam pſchi prénjej ſkładnoſcźi ſajo ſ proſba. A ſraiwn ſa kanarika w nékotrych khwili klamach dojtanjeze.“

„Ja bych ſo prawje rudźiła“, Liſta prajt, „dyż by mi moje lube ptaczatko ſajo cźeſko; ale droheje kéžki kupicź mi moje ſrédki njedowola. Dha njech ptaczk po ſjéwé wokoło léta, każ chce.“

„A Wam Waſch bélý plat prawje womaja, njewérno?“ ju kandidat wuſmėchowaſche.

„Wy macze prawo, knjes Erharto“, Liſta ſpochnu, „a nétko hakle ſwoju thudobu wobjaruju“.

Hdyż Taſlina ſwoje ſchaty wuſuſchiwſchi domoj pſchińdże a kanarika wuhiada, wona pocźa: „W dźenſniſchich nowinach ſo wojewja, ſo je kanarik cźeknuł; ſchtoż jeho domoj pſchinjeſe, myto dóſtanje. Mi ſo ſda, — pok tolerja. Kanarik ma khapu, żoltu każ kwěć, runje każ tónle.“

„Dha je to mój“, Liſta ſrudna rjeknu. „Ach, to ptaczatko je mi lubſche, hacź móſchefi polna pjenjes.“

„Dha ſebi ptacźka ſthowajcze“, Taſlina radoſcźe. „Jeho dotalny knjes ma ſawěſcze telko pjenjes, ſo może ſebi druheho kupicź. Wy pak ſcźe thuda thudźinka“.

Liſka ſ hlowu wijeſche. „Schtoż njechach, ſo by ſo tebi ſtało“, wona prajt, „to też druhemu njeczśit.“

Hdyż bźeſche pſchi wjeczornych ſmérkach ptaczk żedźo wuknut, jeho Liſta wſa, do méſchcka tytnu a do domu njeſeſche, kotryż bźeſche ſo w nowinach mjenował.

„Sprawna duſcha!“ kandidat ſchwalcźu pſchecźiwo ſwojej hoſpoju thwaleſche. „Ja bych chtył, ſo by to prawy ptaczk njebył, a ſo by ſebi jeho Liſka ſajo ſobu pſchinjeſła.“

So ſo tole ſadanje dopjelniło njebé, kandidat a pokaza ſona na Liſzynym ſrudnym wobliczu ſpśijnaſchtaj, hdyż ſo tuta ſ próſnym méſchckom domoj wróczi. Sſebi ſyſlu ſ wócźka wutrěwſchi wona rjeknu: „Prawy bźeſche a moje wjeſele bé króſke, każ ſajta na ſymle ſwérje“. Bórſy na to pak ſo jeje rjanej wócźzy ſaſwécźiſchtej, a radoſcźiwa wona dźeſche: „Ale mysliicź ſebi móżu, kak jara budźetaj ſo ptacźatko a jeho knjes wjeſelicź, ſo ſo ſajo mataj. Mi dźe hy runje tak było.“

Erhart ſo ſ nuſu ſiwjeſche, w privatnych wuſtawach ſwójbach hodźiny dawajo. Hdyż ſo na druhi dźeń ſ podawku ſ kanarikom ſpróżny do ſwojeho bydła wróczi, won ſwoju hoſpoju doma nadeidże.

„Mjes tym ſo My domach njebéſchcze“, wona pocźe, „je liſtynoſcheć liſt ſ 20 tolerjemi ſa Waſ woledał. Ja ſym ſo ſa Waſ podpiſnacź dyrbjała. Jowle je liſt.“

(Pokračowanje ſcźehuje.)

Kóżda ſałka Kathreinera,

je — ſałka

ſtrowoſće!

85 lět serbske Boże služby w Drježdžanach

Njedźelu 2. adventa je so 85 lět minyło, so maja Drježdžanjo evangelisku Serbsku kóžde schadowacy lěto porjadnje swoje serbske Boże služby. Nehdyšci farar Michalskeje wosady w Budyšinje, Arnošt Bohuwěr Jakub, je je założił. Wone stejachu pod schditom sakskeho kralowskeho doma a knježerstwa. Hač do lěta 1922 jemu tak bě. Tehdy pak so fond, z kotrehož so kemšne płacžachu, z inflaziju zhubi, tak so dyrbješe towarstwo Wjernohow tak zdźerjeć. Tola z pomocu hibičiweho cerkwinskeho pschedsydy Korle Pječki so poradźi, wot lěta 1925 sem zaso pjenjezy za tutón dobry nabožny skutk wot jakiseho krajneho konsistorstwa dóstać.

Prěnje predowanje bě knjes farar Jakub sam měł, kiž tej stajnje, tak dołho hač jemu to strowosć a zastojnstwo dowolischtej, sam pschihódźe. Wón djerješe potom spowjed, a druhi serbski farar mjenjesche predowanje. Tak je to hač do Domaschkoweje doby było. Wón predowaše wo žłowje psalmisty: „Tón Knjes je mój pastyr!“ Predowanje běše so zjawiskało a rozdźělješe so pichi durjach mjes kemšerjow, dokelž bě strach, o njebě tón abo tamny tu we zuibje pschebywaty, tajtim serbskim predowanjam tak khěrje zredowacy mohł. Mjes młodźenzami, kiž tehdy tehšy wudźěłachu, běschtaj posłužiscko znataj knjesaj Zmisch a Pfuhl. Prěni běše so posłužiscko sam wodźer Drježdžanskich serbskich kemšow. Tej mjes spěwarjemi wuczerišteho thora z Lužizy běchu znacži zaworjeni Serbja, kaj na pschikład knjes wuczeć Pjekař se Zidowa atd.

Serbske kemše w Drježdžanach so hižo tehdy, — kaž tež hischcże djenja — w Kischinjej zwykli wotmjewachu. Wschudże w Serbach a we wschech Drježdžanskich zarkwjach su so wot khětki wosiewile, tak so mózesche kóždy to swojim pschecželam a znatym pozjelicz. Wopyt běsche tež khěrno swjeżelazo. Samo na lubjach sedźachu tehdy hischcże Serbja. Bě wschak jich tehdy wulka cerkwja we hlownym mjesce, wosebje tež mnoho młodych Serbow, kiž tu pola wojakow stejachu. Djenja wschak je liczba wopytowarišnadnischa, myslí sebi tola hischcże tón abo tamny, so jemu trjeba njeje, ke kemšej hicz, abo Boże słowo w macjernej rěczi słyschecz.

Tym pak, kiž su zwěrnu wopytowarjo naschich serbskich Božich słužbow, su krajna swjatnisa a hižo dołho do czasa sebi powdawju wo pschichodnej serbskej Božej służbje, schtó budźe pschichodny ras predowacy. Ssu tola tute naschе serbske kemšе ja mnohich jenizka mózność, hdyž serbske sunki słyschcu. Se wsow pschidu stari dźědojo a macjerki, druhdy maju dalóki puć, ale niczo jim njesadźewa, do swojej lubowanej serbskej Božej służby pschińdź. Przedy mějachu duchowni tež hischcże Boże wotkazanje pola thornych a bednych.

Knjes farar Arnošt Bohuwěr Jakub bęsche wjednił serbskich Božich służbow wot lěta 1848 hač do lěta 1854. Potom pschewsa wjednistwo knjes farar Wjazka, tehorunja z Michalskeje wosady w Budyšinje, a to wot 1854—1861. Po nim bu knjes farar Mjen-Bukečanski z wjednikom a to wot lěta 1861 hač do lěta 1868. Wot lěta 1868 hač do lěta 1897 bu wosebity czaj zhonowanja za serbsku wosadu w Drježdžanach. Wě to doba zdawneho wótczinza Zmischa-Hodźijskeho. Wón je najdlžšli czaj serbske Boże służby w Drježdžanach nawjedował. Po Zmischu pschewsa knjes farar Jakub-Njeswačidlski Sserbske Boże służby, kiž bě jeho nan tam nědy załožił. Wón nawjedowaschе je wot lěta 1897 hač do lěta 1905.

Po fararju Jakubu bu knjes farar Domaschka-Budestečanski z wjednikom. Tej jemu bě dołha doba, wot lěta 1906 hač do lěta 1930 spožčena. Smjerc z jemu wjednistwo z rukow wza. Drježdžanjo zjerbiju kemšerjo maju jeho hischcże djenja w pomjatku.

Nehdyšni wjednik je knjes wuslischi farar Sarjenk-Khwaczanski, kiž je nětko po Domaschkowej smjerci nawjeduje.

S djalnej wutrobu budu Drježdžanjo Sserbja njedźelu 2. adventa so k Bohu modlicz, jo je 85 lět swoju schkitazu ruku nad serbskimi Božimi służbami djerżał.

Tej swonkownje zarkwinskej wschitkosći swój dźak, za smóžnjenje serbskich kemšow wobswědcza.

Runje so djeń 2. adventa nowy jafši krajny biskop Coch swjatočnje zapokaje. My Serbja jeho w narodnych drastach powitamy. Njech je nam spožčene, hischcże dołhe lěta naschе serbske Boże służby w Drježdžanach wobkhowacz. To daj Bóh!

La.

Z łužicy

S **Kumwalda.** (Wumrěć.) Rańsa žnjercz putschechi pónjeżu popołdnju zwonoczerja Wilhelma Hauptmanna. Jako swoju žnjuboženu k romu pschewodżesche, bu jemu nadeco slě a borzy na to jeho Boża ruczka saja. Pomoznu luboho morjwebu do jeho bydlenja donjeżechu.

S **Barnaćicz.** (Dopomnjenišći dźěl.) Wjera 1. decembra so nasche dwórnischczo wupyschi. Człatrina, lokomotiwa a czah so thorunja wupyschichu a thorhoje so wupowěsnuchu. Psched 40 lětami 1. decembra 1893 wotewri so żełezniza mjes Bjarnaczicami a Hornjikom.

S **Połczicy.** (Mamy sasu thorowinju.) Měschczanska rada je wobsanka hacz dotal zankujenu Bołcznistu thorowinju sasu wotewrieć. Wobhdźerjo sachuja tute zarjadowanje jako wulke wołóźenje, dokelž dotal dyrbjachu thorych do wokolnich thorowinjow dojeżeć.

* S **Wulkich Rědarjez.** Swójo 91. narodninu zwjeczeschе tele dny najstarschi wjesny wobydlěr Theodor Daumn. Wón je hischcże czełuje a duchowuje strowy.

* S **Kinsbórka.** (Njeschoh z autom.) Na rózju Narwjenskeje dróhi sta so schkwórtk popołdnju mjes czełażnym autom z Biskopiz, kiž wot rańskeho dwórnischcza pschichodżeše, a wozbowanym autom, kiž so na Komjencku dróhu sawinu, njeschoh. Wozbowany auto so czełażu wobschkodźi a dyrbjachu jón wotwjesecz. Ludźo do njeschoha njepschinuczichu.

* S **Rychbacha.** (Wumoschi šmiskeje pomocy.) Wěrny, kiž schulske dźěcži nasčerachu, su so rozdźělile. Telujorychbachske hajniske zarjadnistwo dari za šmišku pomoc 4 m dubowego drjewa a 14 m drjewowych hrowakow a hajniske zarjadnistwo pschepoda 20 m palmeho drjewa šmiskej pomocy. Firma Griesbeer a Raabe dari 100 zentnarjow, Wilhelm a Co 150 zentnarjow a Schering a Kahlbaum 100 zentnarjow wuhla. Nimo teho dari so zyroba a wjele trjebaneje a noweje drasty.

Přilopk

* **Najstarschi muž Bayerskeje wumrěł.** W Kleinhöhlgenje pola Rotha je bayerski najstarschi muž Jurij Meyer we starobje 105 lět a 10 měsazow wumrěł. Meyer so 16. januara 1828 w Kleinhöhlgenje narodźi. Jeho žona bě 82 lět stara, jako wumrě. Najstarschi sun Meyera je 78 lět stary. Hacz do poslednich dnjow bjeschesche so Meyer najlepschcje strowescze a pschesche kóżdy dźeń swoju schklenku piwa. 12. novembra da Meyer ludowemu kanzlerjej Adolfej Hitlerej swój hłós.

* **Muž a jeho 16 njewjesstaw.** Psched krótkim jadachu w Britje mužskeho, kiž je cżełi rekord żenitwowego jednastwa dozpěł. Anton Dwořak rěka winik. 16 njewjesstaw běschе wón żenitwu zhubił a jim sa to natwarjeńske lisći wuhotowschežił. W Prahy běschе wón dźesacz ras a w Britje 6 ras zhubjeny.

Zwóžbne powěsće

Smrěć: Gertla Lenkowerez w Budyschinje. — Gertruda Schołežina rodź. Zimmerez w Budyschinje, 40 lět; khowanje budźe pónjeżu pschiju. w 1 hodź. wot Tuchorskeho pohrjebnischcza. — Hermann Fiškerjanm we Wojerzach, mólerski mišchtr, 51 lět; khowanje je djenja sobotu.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro sa jutřischu njedźelu: Pothmurjene a žnjehowate.**

* **Barlinski wosebity žud je pjatk popołdnju 23-lětneho Richarda Bahra dla sapalowanja k žnjerczi sasudźił a jemu czełne prawa na czas żiwjenja wotrjekny. Bahr běschе sapalował, so by njemóc do wobydlerskeho nóżka.**

* **Italski rybarski czołm, kiž běschе so 28. novembra zhubił, je so z 5 muži wobsadźi we wichorje podmrił.**

* **W Antofagasce w Chile wolny czejity auto po hórzy dele padny a je na khězu wali. Pschi wosu běschе spinadło saprajiło. 7 wobkobow so mori a někotre je franiczu.**

Směški

Po pschepytowanju. — Lěkar: „Haj, mój lubu, Wy sebje wjeso dosez jara nerwowny . . . Twójej dha w nozy derje?“

Pazjenta: „Ně, jnajmjenschcha jara porędze!“

Lěkar: „Sun, mójcej! snadź sebi nětkaž mysliš, kwatel mohło to pschińdź?“

Pazjenta: „Haj — snadź to z teho pschińdźe, so sam nózny strazniš!“

*

Jeho pschecze. Jank mjeješche wulke pschecze: „Pschidu sebi kozjeżku.“ — „Cżehodła dha, Janko“, so maczi wobhoni. — „Mam skoro syte, stajnje jenoj naschego pża dracżowacz.“

Wólne płacżizny w Budyšinje.
2. decembra 1933.

Wšě płacżizny su po złotej hriwnc zrownja.
Najlepše twory so hišce wyše płaca.

Předmjet	najnižša płacżizna hr.	najwyša płacżizna hr.
Pšenca, 76 kreuta płacżizna -	50 kg	—	9,10
Rožka, 72 kruta płacżizna -	50 kg	—	7,50
Jačmjeń, lečny - - - - -	50 kg	8,50	9,10
Jačmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Jačmjeń, nazymski, 4rjadkaty	50 kg	6,75	7,00
Wows, nowy - - - - - -	50 kg	6,75	7,00
Wows - - - - - - - -	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,50	1,80
Syno - - - - - - - -	50 kg	2,20	2,50
Sloma z mašinu mlóć., pras.	50 kg	—	0,70
Sloma z mašinu mlóć., k zasl.	50 kg	1,00	1,20
Sloma z cypami młóćena -	50 kg	—	—
Butra - - - - - - - -	1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - -	1 štk.	0,12	0,13
Pšenična muka 60% - - -	50 kg	—	15,50
Rožana muka 60% - - - -	50 kg	—	12,25
Pšenične wotruby - - - -	50 kg	—	6,00
Rožne wotruby - - - - -	50 kg	—	5,90
Běrny (w małowikowanju) -	50 kg	2,40	2,40
Ilusy - - - - - - - -	1 štk.	0,65	0,75
Prosata 912 štuk - - - -	1 štk.	6,50	14,00

Prosace wiki dźěchu pomałsu.

Pschi podawanju rožt a pschenja k wagoncu bjes samnjenje pschefladowanja 10 pj., pschi podawanju na sklad 20 pj. wotliczenja. Hajź luzy sam wotewja, so nimo tutych limitow wulke wjesele wotliczi.

Rjane historiske powědańčko
„Nadpad pola Bukec“
je tež jako knižka dostać a hodźi so jara derje jako dar. Knižka płaci jenoż 30 pjenježkow a je dostać we wudawarni „Serbskich Nowin“ w Budyšinje

Wobkedźbujće moje

hodowne wupředawanje

dar praktisecy a wopytaj

kupny dom

Max Herde

w Budyšinje

na Kamjenicnej hasy

Elektrotechnische Apparate

Łožowe šaty

moje poražace poskićenje

łožowe počehnjenje, z kopřiwiny, šite, poražak	jenoż	1.95
łožowe počehnjenje, pisane, šite, poražak	jenoż	2.50
łožowe počehnjenje, linon, šite, poražak	jenoż	2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. plata spodź. tunjo		2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. damasta, šite, składn.		2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. damasta, šite, poražak	wot	3.95
wupierk, za spodu e posleśco, šity, składnosć	wot	5.95
wupjerk, za posleśco, šity, składnosć	wot	5.95
łožowe počehnjenje, z kopř., šite, za 2 wosobje	jenoż	2.95
łožowe počehnjenje, ze smuh. plata, šite, za 2 wos.		2.95
łožowe počehnjenje, pisane, šite, za 2 wosobje		2.95
łožowe počehnjenje, ze smuhateho plata, za 2 wos.		2.95
łožowe počehnjenje, damast, šite, za 2 wosobje		4.95
naradne hłowaki, wušite, poražak		0.95
hłowaki, z kopřiwiny, šite, poražak		0.50
hłowaki, ze smuhateho plata, šite		0.50
hłowaki, béle, šite, poražak		0.50
hłowaki, pisane, šite, poražak		0.75
hłowaki, ze smuhateho plata, poražak		0.75
hłowaki, damast, šite, poražak		0.95
hłowaki, wupjerk, šity, poražak		1.35
strowotniske płachty, z kromu a wumělskeje śidy		1.75
łožowe płachty, z barchenta, béle, 140/220, tunjo		1.95
łožowe płachty, pisane, wosebite dźěłby		1.50
spańske přikrywy, śére a hnjade, jara tunjo		0.95
rolowańske ruby, 80/180, s[illegible]dźiwnje [illegible]		2.50
drellowe twjelki, wose[illegible]ha	wot	0.25
twjelki, z damasta, wose[illegible]adnosć		0.40
frotérowanske twjelki, w[illegible]a składi		0.50
damastowe ruby, wulk[illegible]110	wot	0.95
damastowe ruby, wulk[illegible]130, z k[illegible]	wot	1.25
rub ze 6 serviet[illegible], p[illegible]		2.95
žonjace kołki z kholow[illegible]nohu, śi[illegible]	wot	0.95
dźěćace šlypfry, pod[illegible]e wulkosć	wot	0.35
žonjace šlypfry, pod[illegible]e wumělskeje	wot	0.50
konfmodowe přikrywy [illegible]ami, jara		0.95
sofowy přikrywy, z francam, jara tunjo		1.50
šezlongowy přikrywy z francami, jara		2.95
mužace košle ze zmadkom, spodźiwn[illegible]	wot	0.95
pac'olace normalne košle, składnosć	wot	0.95
mužace košle z kopřiwiny, sylna tworа	wot	1.35
mužace barchentowe košle, pisane, poražak	wot	1.50
mužace barchentowe košle, béle, tunjo	wot	1.95
mužace nócne košle, spodźiwnje tunjo	wot	1.95
mužace spódnje kholowy, normalne, wšitke wulk.		0.65
mužace spódnje kholowy, mało, wšitke wulk.		0.95
mužace spódnje kho'owy, podšite,	wot	0.95

Wosebite poskićenje

dwójna garnitura makowe łožowe *počehnjenje*, 4 hłowaki, 2 posteći, jenoż **15.95**

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zmilenje płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět"

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1. Alois Jirásek:	**Filosofska historija.** Powědańčko.	1.00 hr.
2. Józef Nowak:	**Swobodny njewjesta.** Swjedźenska hra.	—.50 hr.
3. J. Lorenc-Zalěski:	**Serbscy rjekowje.** Powědańčko.	1.00 hr.
4. Adolf Černý:	**Serbske wobrazki.**	1.00 hr.
5. Mato Kósyk:	**Pśerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska episka pěseń.	—.50 hr.
6. Marja Kubašec:	**Wusadny.** Powědańčko.	—.50 hr.
7. Mina Witkojc:	**Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće.	—.50 hr.
8. Marja Kubašec:	**Khodojta.** Hra w tśoch jednanjach.	—.50 hr.
9. I. Bart-Ćišinski:	**Nawoźenja.** Narodna-episka baseń.	1.00 hr.
10.	**Ruske byliny** z drjewoŕezami Měrćina Nowaka.	2.00 hr.
11. Jan Lajnert:	**Wyskow sapy, syzow kapy.** Basnje.	—.50 hr.
12. Teréza Nováková:	**Na farje.** — **Halźki.** Powědańčka.	1.00 hr.
13. Pawoł Krječmar:	**Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje.	—.50 hr.
14. Mato Kósyk:	**Pěsńe.** I. źěl.	1.00 hr.
15. Mato Kósyk:	**Pěsńe.** II. źěl.	1.00 hr.
16. Božena Němcová:	**Baruška.** Powědańčko.	—.50 hr.
17. Adolf Černý:	**Serbske hobrazki.**	—.50 hr.
18. Božena Němcová:	**Ziwa Bara. Ze žywjeńa pastyŕskeje žowća.**	—.50 hr.
19. Romuald Domaška:	**Pokładopytaŕ. — Le chevalier de saxe.** Slawiznjeski powědańcky.	1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zalěski:	**Kupa zabytych** Roman serbskeje pytaceje duše.	1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski:	**Basnje z młodych lět.**	1.00 hr.
22. Božena Němcowa:	**W groźe a pód grodom.** Powědańčko.	—.50 hr.

Wjacore zwjazki su 50 pj. drožše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smolerjec knihićišćernja a knihafnja, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu 3. dec. w 18.00 hodź.
Schlageter
19.30 hodź.
Wobkuzlana knježnička
prěnje předstajenje!
Póndźelu 4. dec. 20.15 hodź.
Schlageter
Wutoru 5. dec. w 20.15 hodź.
wobkuzlaća knježnička
Srjedu 6. dec. w 20.15 hodź.
k poslednemu razej
Hrabinka Marica
Štwórtk 7. dec. w 16.15 hodź.
Wilhelm Tell
20.15 hodź.
Wobkuzlana knježnička
Pjatk 8. decembra w 16.15 hodź.
Wilhelm Tell
20.15 hodź.
Parfům mojeje žony
Sobotu 9. dec. zawrjene
njedźelu 10. dec w 16.00 hodź.
Hodowna bajka
małe płaćizny 0.30—1.60
Khrystleyne bajkowe knihi
19.30 hodź.
Wobkuzlaca knježnička

Hodowna wustajeńca

Planowanych wonow a wšitkich hrajkow / klinika za klatki / kombinowane mjechy, kwětkowe a kachlowe rjadowe, wjery za domjace hospodarstwo, přenosne schłody, **rodłowanske sanki a sněhaki**

Herbert Krietsch

w Budyšinje na Sukelnjskej hasy 18

Mjele

Jo kobrźiśo
znamkowe kolo
Mjele [illegible]
płaśe w [illegible] pola:
Arnošta Leltinga
w N[illegible]
Pawoła Hórbanka
w Kl[illegible]

Nowosće w

ručnych dźełach

kóždeje družiny po znjesomnych płaćiznach

Ernst Günther

rózk za ručne dźěła
na Žitnej hasy / Mjasow. jětkach
Telefon 2558

Wěcywustojne poradźenje.

Předźenowe linolejowe **tepichi**
tkaniny za běhače, předłohi
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Kožuchowy dom Weidlich

w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobsadkow: woprawdźiteho skunksa po wšelakich płaćiznach, wopraw dźity bobr, wopraw dźity tkhór, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wódry, persianow, pižmow, skunksa a *opossum* atd.

Kožuchowe podšite we wšel. płaćiznach a druzinach kózkow.

Mužace sportske kožuchi, **dobra strapečer. tworа 114.— hr.**

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! Najnišše płaćizny! Přijomne płaćenje!

Brunčki

Powjedańčko za małe a wulke dźěći. 111 str. 75 pj.

fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatérske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čisło 18

Wuwijanje filmow a platow kaž tež wołćahi wěcywustojnje a najspěšniše

Serb. ev. Zwučowańska Jednota

w Bukecach

wuhoto e njedźelu 3. decembra 1933 wječor w 7 hodź.
w Stangec hosćencu w Bukecach

zwučowański swjedźeń

z wulkim programom. Pyšne reje. SA-kapala
Wutrobnje přeprošuje zwučowańska jednota

Darće

fotowy aparat

tón přihotuje přeco wulke wjesele.

Wulki wubjerk najnowšich modelow po tunich płaćiznach

Erich Lenz w Budyšinje

na Hošćic hasy 21 — Telefon 2134

Optiski wosebity wobkhod — fotowa wikowanja

Drjewowa awkcija

Pónd'elu 4. decembra popołdnju w 9. hodź. ma so na Sešowskich honach nêhdźe

200 łosow stojaceho twarskeho a palneho dr'ewa

na přesadźowanje předawać.

Kupcy zeńdu so při **Njeswačidlsko-Koslowskim a Šešowsko-Dobrošanskim puću**, zady Horstec pastwišća.

Wobsedźeŕ

Drjewowa awkcija

Pónd'elu 4. decembra 1933 popołdnju w 10 hodź. so w Kam'enjanskim haju nêhdźe

80 łosow khojnoweho wužitkoweho a palneho dr'ewa

sle aceho k samopuščeniu za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Dobre wotwoźenje. Kupcy zhromadźa so **w hošćencu w Kamjenjankim haju**

Wobsedźeŕ

K hodam

wužitne a płaćizny hódne dary

wobswětlenje za jězdne kola, mantle a šlawchi, kola po wšěch płaćiznach, centrifugi we wšelakich wulkosćach, šijace a žimace mašiny, ludowe radia, elektriske ploty, hornicy, stejace lampy, stabilne twarske kašćiki

P. Horbank w Khrósćicach

Wupjerki wo wšěch zerokosćach
ložowe damasty smuhaty plat płachty
wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Listowe wobalki

z čišćom a bjez njeho
podawa
Smolerjec knihićišćernja
z. dr. z w. r.
w Serbskim Domje

Ryćeŕkubło w Smochćicach pyta k 1. januaroj 1933 staršu

holcu

za pleowanje swini.

Gramofon mało hrały, tunjo na předań **Brändel**, na Jägerowej dróży 43

2 młodej sylnej wysokosućelnej **kruwje** stej na předań w Dalicach č.o.5

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań **w Radworju č.o. 52**

Harfa

za dźěćikemšenja

je za 20 pj. dostać w

Smolerjec knihaŕni w Serbskim Domje

Małe nawěšćki w Serbsk. Nowinach maja wuspěch

płoka wolmu wulkotnje!

Přiloha k čisłu 277

SERBSKE NOWINY

Sobotu 2. decembra 1933

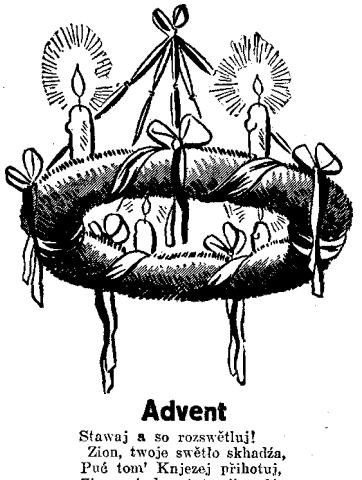

Advent

Stawaj a so rozswětluj!
Zion, twoje swětło skhadża,
Puć tom' Knjezej přihotuj,
Zion, njech sej twoji radża,
Kak joh' móhli powitać,
Z dostojnosću horje wzać.

Stawaj a so rozswětluj!
Zion, spěwaj hosianna,
Wšitko na bok wotstronjuj,
Njech je puć a šćežka rjana;
Zion, twój kral k tebi dže,
Wzmi joh' horje wjesele.

Zion, krasnosć Zbóžnika
Tebi nětko zeskhadźuje,
Što ty stejiš nazdala,
Što dha tebjo wotdźeržuje?
Zion, to twój Zbóžnik je,
Kiž nětk čiše k tebi dže.

Stawaj a so rozswětluj!
Wumožnik so bliži k tebi.
Zion, dźi a pokazuj —
Kaž so tola sluša tebi —
Twoju rjanu krasnosć tam
Njezbožownym pólnaram.

Spomń na Boże słubjenje:
„Póhanjo, kiž po ćmje sedża,
Budźa khodźić wjesele,
(Kaž jo woni rady chcedża)
W swětle toho Zbóžnika",
Kiž so k nim teć přibliża.

Zion, woři pozbołuj!
A te črjódy dźiwich ludźi
K wumožnikej pokazuj,
K jehnjeńcu, kiž lawy skludźi,
A tam móc toh' satana
W čemnych krajach rozłama.

K zjěždej SA-brigady 133 w Budyšinje

Hłowne město šaksiskeje hornjeje Łužicy, nasch starh Budyšin, steji dźensa sobotu a jutźe njedźelu w znamjenju wulkeho sjězda SA brigady 133. Tutón sjězd ma swój najwjetši wuznam w tym, so ho wobornu Stahlhelmu do radow brunych wojowarjow sarjaduje. Nasche město šmě horde na to być, so je k městnu tuteho wažneho podawka wuzwolene, kaž tež za ſydło brigady 133. Budyšin wobydlerjo witaju wojowarjow sa nowu Němsku radosće nje do swojeje sjezdźiny a ſ wulkim sajimom sjězd wočakuja a jemu mutrohne pscheja, so by ho derje poradźił.

Mjez SA ludźimi, žu tež naschi inkodźi Sserbja. Tež woni runje jako jich němšzy towaršschojo ſe ſamuſnej lubosću a saharjenosću za nowy němski stat wojowachu a chzedźa jón nětko ſe ſamuſnej pilnosću a ſwéru ſbožownemu ſatej pschichodu watwarić pomhać. Witamy wschitkich tutych wojowarjow SA a Stahlhelma do tuzitkeje stolizy. Tu Němzy a Sserbja ſhromadnje na wulkim ſkutku twarja a w bohrej pschećelnosći wolu ſhromadneho wjednika rad ſwólnuje do ſkutka ſtajeja.

Witajće SA!

Stare město Budyšchin ſtrowi pschipowědarjow a wojowarjow noweho cžasa, ſwérnych SA muži a jich wjednikow, kotryž 3. decembra k sjězdej brigady k nam sachadźeja. Sćmy hordźi na to, so je ho Budyšchin sa ſydło SA brigady 133 postajił a je sa naſ zyle wosebite wjeſele, so ſměmy pschitkuſchnikow tuteje brigady do natchich murjow witać. Wěm ſa ſ jena ſ zyłym wobydlerſtwom Budyšchina, hdyž tutu myſl ſjawnje wuprajam a sjězdej brigady połny wuſpěch pscheju.

Heil Hitler!

dr. Förster, wuſchi schi měšćanoſta.

Stabowy šef na brigadu 133

Woprašenje luda 12. nowembra je dopokazało, so je ſakładne ſło němſkeje ſtabolece a njemoznje, rostorhanje do ſtronow, dośtónčnje a ſa wſche cžasy pschiwinjenym. We wobſtatku, tił ſměja ſo mózne njemjećachu, je ho němski lud niz jenoż ſadny ſwonkowneje politiki ſwojeho kajserſtwa ſtajił, ale je tež pschemóžne wuſpěchi k ſunkownej politiſkej woli nazionalſozialiſtiſkeho hibanja wotkrywał.

Jenje dotal němski lud njebźeše tak pschajeny, kaž dźensa!

Tuto dośtowne ſjednoćenje wſchitkich mozow Němſkeje, kotrež ſu k nawarej ſwólnowe, w znamjenju kotreho tſchisa je na zyle prénim městnje ſaſtupjła SA.

We jeje rjadach najprjedy ho wupſeli wothrinjeny kónz nazionalſozialiſma, ludowe ſjednoćenſtwo do ſkutka ſtaji. Se ſkutkom a pschikładom brunych wudyrow halle nawiſuny němski lud, wérjeć, ſo Adolfa Hitlerowe idźe njeběchu ſame njeſpasne ſnow, ale ſadanja bitſe je wopraw dźitoſće.

W SA ſtawa ho ſchtyrnaſtich prozeſh němſkich muſkow je wſchech ſtawow a powołanjow, ſ wſchěch worſchtow towaršschoſće a pschedawſchich ſtronow k wuſtawa cžłowjeſkowa typej: k SA muſej Adolfa Hitlera!

SA prajscha ſo pschedawſchego ofizjera a wjerchowſkeho ſyna tak mało, kaž pschedawſchego marxiſta a muža Czerwjence fronty: S wottel pschindźeſch a ſchto ſy pschi dźał a cžinił? Ale prajscha ho jeho jenoż jenczy: Schto ſy jako muž hódny, ſchto dokonjeſch dźensa a ſchto dokonjeſch jutźe ſa nowu Němſku?!

SA je a woſtanje jenicžke hromadźenſchcžo k ſtutkej a woporej ſwólnuwoje młodźiny a muzſtwa, kiž ho ſa wjeſ poda.

SA je ſtajnje ho wumłodźaza duſchina a ſyſtiſla mózy naroda.

SA je wyſoka ſchkoła němſkeho luda k nazionalſozialiſmej. Pschedy je wndyrani ſmahnje ho jena thorhoj: hokaty tſchiž.

Wona ſcžehnje ſ poſłuſchnoſcžu a ſwéru jeneho wjednika: Adolfa Hitlera.

W njej je žiwa jena wéra, jena lubosć, jena wola: Němſka!

podp. Rühm.

Přewodne słowo skupinoweho wjednika

SA běſche Adolfej Hitlerej najſwérniſcha pomozniza pschi wulkim jenoczeńſkim ſkutku, kotrehoż dokonjenje je nam dźeń 12. nowembra tak dorasnje dopokazał. Jeje mózne a diſziplinowane wuſtupowanje je milionam němſkich cžłowjekow k myſłi nazionalneho ſozialiſma wobroczyło.

Dwójzy cžežki běſche jeje nadawk, dwójzy wulki je jeje wulkon na polu, hdyž dyrbjeſch: ho wolać k ludowemu ſjednoczeńſtwu pschcžiwo klaſſowemu naſbaczu a muły naſmjeſneho raza pschetłóczeć.

Dźensa ſteji němski lud jako jedyn muž ſady ſwojeho wjednika. Towaršschojo woborneho Stahlhelma ſaczahnu do bruneje fronty a ſcžehnja ſ tym jeje rjadły, kotrež ſa to rukuja, ſo tuta jednota wjednika a ſcžěhowarjow ho jenje wjazy rospnihcžiſcž njemóže.

Wjednik ſaſkiſeje ſkupiny:
podp. Hayn,
wjednik ſkupiny.

Ze staw'znow rańšo-sakskele SA

Hornja-Łužiſka SA je ſ Budyſchina a ſ Łužicy wuſchła. W Budyšchinje ho wona w ſeptembru léta 1926 je 6 muſkimi ſałoži. S wopředka běſche jeje dźeło ſwjetſcha propaganda za nazionalſozialiſmus. Hižo w lécže 1927 ho SA ſcžipłi ſ ſtohnjatwami tehdom ſakaſaneho ſwjaſka „Wiking". Prěni ſjězd běſche w lécže 1927 w Straſchwalde pod [illegible] wjednikom Unterſtabom, na kotrymž ho w[illegible] SA-muži wobdźěli. Duhi domoj ho 11. Budyſchich [illegible]-ſinkow wot kommunniſow nadpadże. Stara [illegible] ſ njeſ nětko wuhor 1/103 ſchkita, ſo prěni króć ſ [illegible] ſ Třidźanſkeje SA pschi propagadnom pothonje w pozmara 1928 ſ Radeberga do Großröhrsdorfa wjeſche.

Wobſchěrne cžiſłe kto wojowanja běſche 1929. W auguſcie ho tchdomnyſchi 11. wuhor ſ 32 muſkemi na tydźeń ſjězdej w Nürnbergu wobdźěli. W oktobrje běſche w Budyſchinje ſtandartowy ſjězd, pschi kotrymž ho nětkle 100 muži Drježdźanſkeje SA ſobu wobdźěli. Tchdomnyſchi cžaſ ſadaſchi ſtedi wjele jězdow a ſłužbow. Februara 1930 ho nětkotri towaršschojo pschi bitwje na ſali w Schönju cžežko ſranichu, a měrza jeſchowaſche bitwa na ſali w Hahnichcžanach.

Na Jakubowe ſjězdźe w Pławnju w lécže 1930 ho 60 muži wobdźěli. Na prěnim brigadowym ſjězdźe Hornjeje Łužicy w Schandawje w ſamſnym lécže běſche 70 muži pschitomnych. Nimo teho dyrbjachu pschi wſchém wjedrju

Přiwěra wo serbskich baikach, počinkach a wašnjach

Napiſał Arnoſcht Lakaŕ.

Duchowne žiwjenje naroda je ſtajnje ſ pódu, na kotrejž ho wón žiwi, ſwjaſane. Jeho ludźiwo je potajkim žiwy wobras ludoweje duſche a tóždy kiž chze lud doſpołnje ſeſnacź, ma najprjedy tuto ważne ſurło ſtudowacź. Prawe ludźiwo wſchak dźensa pola naſ Sserbow hušto ſ měnjenjom, ſo je to wſchitko pschiwěra, kótrehoż cžerpi. Je pak to woprawdźe pschiwěra? — Jeli ſo cžłowjek wſcho pod moderne nahłady pschirodoſpytniſtwa pschiſnjeſcž, potom wſchak rěka wotmołwa: haj. Tola tóžda pschiwěra je we ſaſtarſku ras wěry hyła. Naſchi prawótzoło ſu ſebi na ſwoje domorodne wašnjje we wſchelakich naležnoſcžach žiwjenja ſ taſkimi wězami pomhali. S wjetſcheho dźěła ſu taſke počinki a powědańcžka nałtake, ſo by ho lud psched njeſbožom abo psched ſłym ſachował. A tehodła ſu tute wězy k ſpóſnaću kultury naſchich Sserbow jara ważne.

My wſchitky ſnajemy powjedańcžko wo wódnym muſu abo nzłupou. Nimale kóžda wjeſ we Łužicy ma ſwoje měſtnoſcž, hdźež tutón bydleſche. Ssu to nětkaſku

a pschi dalokich puczach propagandu cźinicź. Khutne frajenja stacźu sso w Budyschinje w lecź. 1931, w Neugersdorfje, w Zitawje a pschi shromadźinach w industrijowych wsach Hornjeje Łužicy. Hornjo-Łužiska SA je sso w krutym wojowanju skrucźiła a sserjesche pschego swérnje k sswojenu wjednicej Adolfej Hitlerej. Hdyż djenja a justje sso brigada 133 w Budyschinje seidże, je w njej, wossebje w jeje starych wojowarjach, mysl żiwa, so ma na dowjerju nazionalsojialistiskeho wobanja a na natwarjenju nowieje Němskeje swój sashtukowy podźel.

Stawniske powésće

sa cźas wot 24. hacź do 30. nowembra 1933.

1. Pschipowědanja: Bjarnat Helmut Schäffler, podoskrjéc ſ Amandu Elſu Kschijanej, bjes powolanja, wobaj w Budyschinje. — Hendrich Ota Mack, diplomowy inżenér ſ Budyschina ſ Emiliju Hanu Irmgartu Naumannej, bjes powolanja ſ Djéżnikeż. — Willi Pawoł Wehner, bliżaŕ ſ Budyschina ſ Friedu Hilżu Lebeltez, tkalcźu ze Salomja n. Spr. — Walttar Helmut Mérsch, friséŕ ſ Hildegardu Ruthu Lehmannej, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Kurt Müller, drjewowy résbaŕ ſ Helenu Hilżu Schérzej, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Erich Hórcjanſki, kulturny inżenér ſ Johannu Ruthu Schmidtez, bjes powolanja, wobaj w Budyschinje. — Matźe Hermann Wannack, witkowaŕ ſ Marthu Marthu Karichez, domjazej dźowku, wobaj w Budyschinje. — Richard Emil Ruppert, samkaŕ ſ Budyschina, ſ Elfriedu Johannu Winklerez, bjes powolanja ſ Drjeżdżan. — Kurt Marcźin Hobjan, paleŕ ſ Marthu Hildegardu Gramſchez, slużobnej, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Alfred Béla, fabrikſki dźéłaczeŕ ſ Johannu Gertrudu Esmoczikez, slużobnej, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Erich Njencź, podstrajmischtŕ ſ Hildegardu Veru Trillenbergez, pomoznizu, wobaj w Budyschinje.

2. Swjasane mandźelstwa: Artur Willy Barcź, żelesotoczeŕ ſ Elſu Marju Pentaichjeż, pomoznizu, wobaj w Budyschinje. — Henri Walttar Fichte, sawésćenjſki direktor ſ Hanu Cźéſilź, kontorisiku, wobaj w Budyschinje. — Wilhelm Kurt Kuthcil, friséŕ ſ Hanu Nowotnej, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Jan Gretschel, pschistajeŋ wujadmoźcje, ſ Fridu Emmu Gertrudu Ulbiacz, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Richard Erich Rodel, feldwebel ſe Selmu Theresu Hanu Wöhmez, kontorisiku, wobaj w Budyschinje. —

3. Narodźile żu żo: Willijej Pawołej Bjedrichej Hagenej, inżenérej, żyn. — Korli Pawołej Hanżej Lauterbachej, pucźowaźemu, dźowka. — Dr med. Hanżej Bożidarej Schnabelej, dźéćazemu lékarjej, żyn. — Hermannej Willijej Wildej, murjerjej, żyn. — Jurijej Rudolfej Zauuikej, pschekupitemu pschistajeńzej dźowla a żyn. — Njemandźelſka holza. — Njemandźelſka holza. — Bohumilej Adolfej Woyschej, pižmikitajerjej, żyn. — Njemandźelſka holza. — Gerhardej Alonsej Pechej, stabowemu dźeżatnikej, dźowka.

4. Semrćli: Bjedrich Horst Graſe, żyn wuhlowého dźéłaczerja, 5 lét. — Elfrieda Melowez, dźowka mechanikarja, 5 méżazow. — Auguſta Emilija Krjeczmarjowa rodź. Bornez mandźelſka fabrikſkeho dźéłaczerja, 57 lét. — Ota Matź Mobiltź, samkaŕ ſ Drjeżdżan, 59 lét. — Hańża swud. Horbankowa rodź. Hausteinez, invalidna rentnarka, 82 lét. — Bruno Marcźin König, skałaŕ ſ Ramnowa, 29 lét. — Gertruda Theodora Bohumila Marhata Schcźépanez, matorentnarka, 70 lét. — Richard Arthur Schiemann, pschekupź, 74 lét. — Hendrich Auguſt Albert Werner, twarſki dźéłaczeŕ, 55 lét. — Emilija Martha Neumannowa rodź. Linakez, mandźelſka techniſkeho fabrikſkeho wjednika 64 lét. — Heinz Wolfgang Schmidt, żyn samkarja, 2 méżaz. — Auguſta Bertha swud. Riedelowa rodź. Förſterez, matorentnarka, 84 lét. — Arnoscht Bjedrich Franz Lüdicke, sahrodnik, 87 lét. — Maria swud. Handrickowa rodź. Wowaczowa, wudowa po sararju, 71 lét. — Kata Jnesborg Lehmannez ſ Biſkopiż, 11 méżazow. — Selma Paulina Ellina bywscha swud. Lachmannowa rodź. Reinhardtez, mandźelſka murjerja, 74 lét. — Meta Bertha swud. Tammerowa rodź. Tammerez, privata ſe Schérachowa, 67 lét. — Julija Johanna Henrietta Hermina Khrysta dźel. Schuhmacherowa rodź. Matthiażez, bjes powolanja ſe Salomja n. Spr. 48 lét. — Gertruda Schoſtczina rodź. Zimburekez, mandźelſka sarjadniſtwowého sekretara, 40 lét. —

Radio

Njedźelu, 3. dezembra ſtyſchimy:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelſteho programa: 8 ſa ratarſtwo. 9 raŕſka ſwjatocznjoſcź, 11,30 Bachowa kantata ſ Lipſka. 12 konzert. 14,15 rjannu drastu kupić." Naposledku přińdźe maly hólr, kotryż pola toho knjeza służeše za pósełnička. Wón wotmolwi: „Maćerka je nam cźitała, zo Boži zakoń je lépši hač tysacy złota a slébra. Chcu méć bibliju, knjeże." — Dostawši knihu, wotewri ju a hlej — złoty pjenjez kuli so na zemju. A jako listna wobroći, namaka tam hišće wjele papjerjanych pjenjez mjez stronami. Kak bé hólčec pschekupjeny a wjesely! Njemysliš, zo je wón mudrje wolił!

Spěw při młócenju.

Klip, klap, klip! w bróżni
Zaklinči na huni —
Zornjeſko radne
Wuskoči, wuleći:
Burik so smeje na lubi.

Klip, klap, klip! klinča
cypički na huni —
To su to zwony
Khlébowe, kermušne:
Směje so młynk a so wjeseli

Klip, klap, klip! hudźa
Cypički, huſlički —
To je ta reja
Na dworje, na słonje:
Wroble so smeja na dworje.

H. Zejleŕ.

Lube serbske dźéći!

Wuj so dźiwa, zo sso tak na njeho pozabyle! Kóždy pjatk přepytuje wuj cylu redakciju Serbsk. Nowin za listami serbskich dźéći, ale stajnje podarmo! A nětkle maće tola kusk wjacy khwile! A za boły hižo dźéłaće! Runje cźitach w Nowinach, zo Konjećanske dźéći jutre dźiwadło hraja. Njech nam tola wo tym nésto pisaja! Njedawno widźach někotre serbske dźéći w cźasu Hitlerskeje młodźiny! Njecha'o nam nésto ze nasich zwućowanjach a wulétach napisać? My w Khwaćicach tukhwilu serbske dźiwadło wuknjemy, kiž sso srjedu we wašim časopisu dostaće. Pilopec Max chce pjeća potom wo nim pisać!

Tuž wjele dobreho!

Waš wuj Pawoł.

Pónjedźelu, 4. dezembra ſtyſchimy:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchédneho programa: 11,30 żona a ludſtwo. 15 ſa żony. 18,05 ſportſka hodźina ſa młodźinu. 19 hodźina naroda (wulke blido darow). 20,15 „hromadźu hudźbu".

Lipſk: Nimo ſnateho wſchédneho programa: 11,20 ſa ratarſtwo. 17,30 wo němſkim kulturnym dźéle. 19 hodźina naroda. 20,30 Hilżbjeta, krótka opera.

Hišcźe ważne ſ dnjoweho programa: Barlin: 20,05 żiwi komponiſtojo. Frankfurt: 20,10 ſtudentiſke spéwy atd. Wien: 20,05 wulkokonzert. Budapeſt: 19,40 Beethovenowy konzert.

Liška a kóń.

Něhdy měješe bur swérneho konja, kiž bě zestarił a burej njemóżeše wjacy służić. Bur jemu tohodla nocheſo ničo wjacy k jédźi dać a rjekny: „Njemóżu će wjacy trjebać; sy-li pak hišće tak sylny, zo móżeš mi lawa do dwora přinjesć, chcu će też dale wobkhować." A z tym jeho bur z hródźe wuhna. Kóń bě zrudny a dźéše do lésa, zo by so tam před zymu a deščikom někak wukhował. Tam zetka liška. „Cehodla sy tak zrudny?" wopraša so liška. „Ach", dźéše kóń, „mój knjez je zahył, kelko sym jemu dźěłał, a dokelž njemóżu wjacy derje worać, je mje wuhnał. A při tym je prajił: Přinjeseš mi lawa chcu će dale wobkhować." „Nó čakaj", wotmolwi liška, chcu či pomhné. Lehń so tu a čiń, jako by morwy był." Kóń so po tym měješe, a liška dźéše k lawej, kiž njedaloko hydleše a rjekny: „Poskaj, wonka leži rjany kóń, pój sobu, móżeš so jónu derje najesć!" Law dźéše sobu a jako při konju sleještej, praji liška: „Čakaj, wzmi sebi tola konja sobu domoj, to so či lépje jé! Chcu či konja za twoju wopuš přiwjazać!" Lawej so namjet lubješe, tuž do toho zwoli. Liška pak zwjaza lawej z konjacej wopušu nohi, a to tak kruče, zo lawej njebě možno, so wuswobodźić. Jako bě hotowa, dyri konja na ramjo prajiey: „Bez, koniko, bez!" Kóń wuskoči a wutorhny lawu z lésu wustróženu a čeknyvchu. Konjej wšak bě to cyle wšo jene. Kóń běžeše, domiž njedoboża hač do dwora k swojemu knjezej. Tón sebi, jako konja z lawom wuhladał, cylu wěc hišće raz přemysli a po khwiley praji: „Koniko, wostań pola nas, a derje so změješ!"

Hólcowa wólba.

Bohaty muz w Ameriey chcyše při dobrej skladnosći kóždemu swojich służobnikow někajki dar dać. Tohodla zawoła wšitkich do swojeje jstwy, a jako běchu přišli, prašeše so młodeho służobnika: „Što chces radšo, bibliju abo 20 hriwnow?" „Rady bych wzał bibliju", rjekny służobnik, „ale njemóżu čitać, tuž su mi pjenjezy wužitniše." Hdyż pak so knjez zahrodnika prašeše, tutón wotmolwi: „Moja żona je tak žołko khora, zo muzuje pjenjezy trjebam." Kuchařka podobnje rjekny: „Móżu čitać, ale nimam khwile, do biblije pohladać, a za 20 hr. móżu sebi

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

Je zaso dostać

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje
w Serbskim Domje

wotnjesć, ani lékarja abo khorobneje pokkabnje.

Hišcźe ja jedyn poczink chcu kedźbliwosć sbudźić. Je to wjasanje žadowych schtomow. Na dnju Měrcźina (we druhich stronach na Handrija) wjasaju sso schtomy ſ powrjesłkom. Powěda so, zo potom w pschichodnym lécźe jara derje nješe. Na swéczt Marje abo po druhim powědanju na Mateja so potom powrjesłka spala, hewak njemóże schtom lećéć. To je wěso sasso pschiwéra, ale w njej khowa so tohorunja wulka žiwjeńska mudrosć naschich prawótzow. W spocźatku sme wopuschcźi wschelaka njerozumna wjeſchki schtomow, so by sebi w semi cźopše lépšo a wuthowanku pschecźiwo jimje pytała. Namaka-li tajke cźopše powrjesłko, so hnydom do njeho sahnjeńdźi. W sazynym naléču so potom powrjesłko spali a tak njerozumu žobu, a schtom woprawdźe bohatsche plody nješe, dokelž jimy jón wot njerozumneje wuſwobodźili. By so to ludej hješe wscheje pschiwéry prajiło, by sebi tak nékotry rjekł: Moje schtomy su cźiste, njetrjebam je psched njerozumu schkitacź. Tak so wéra do tajneje mozy powrjesłka sakhowa, a kóždy wérjeſche do teho. Djenja wschak mamy město powrjesłka lépjazu papjeru, kiž wokolo schtomow wjasamy a kiž hišcźe wjetſchi schkit wukonja, ale schtó je tajku w saſtarſtu snał? Też tu widźimy, kak sebi lud na swoje waschnje pomhacź wědjeſche.

A tajki lud njedyrbi niczo hódny być...? Njeje to kražne ſ pschirodu wjasane ludſtwo? Njeje to bohata ludowa kultura? Mamy drje djenja druhe brědki, tola njeje samér tónžamžny wostał? Schkoda, so je cźaj materialiſtma hižo telko rjanych poczinkow snicził, też wone su hódne, so so jako swědotjo žandżeneje kultury naſcheho ludu sakhowaju.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 2. decembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,652	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendželski punt	13,84	100 čěskosł. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barlinska bursa bě hišće wjetša hač hišće wčera. Wobchod bě sylny. Zjawischi a kupcy poćahachu so kruchowacy. Wiki rentowych ličenjow so pomału schtwórtki njewěsche měnichu.

Barlinske žitne wulkowiki mějachu słabe wiki. Pšenica a rožka poměrnje mało kupzow namakachu. Wotpowjedowe wiki běchu stajne; jenčmjeń měješe měrne wiki.

Wčera płaćeschе w Barlinje zentnar

pšenicy: 8,95—9,20 (8,90—9,15) hr., rožki: 7,25—7,50 (7,15—7,40) hr., jenčmjenja, nalětnjeho: 8,20—9,20 (8,20—9,20) hr., nasymjeho: 7,85—8,60 hr., wowsa: 7,15—7,40 (7,10—7,40) hr.,

w Drježdźanach:

pšenicy: 9,30—9,35 hr., rožki: 7,90—7,95 (7,85—7,95) hr., jenčmjenja, nalětnjeho: 9—9,50 hr., nasymjeho: 8,20—8,20 hr., wowsa: 7,10—7,30 hr.

Wiki schtwórtk w Sprjewju.

Pšenica płaćeschе 8,95 (8,90) hr., rožka 7,25 (7,15) hr., jenčmjeń, nalětni 8—8,70 hr., nasymski 6,80—7,30 (6,70—7,20) hr., wowsa 6,20—6,50 hr., běrny 1,40—2 (1,50—2) hr. Butra 2,80—3,12 (2,88—3,20) hr., jaja 9—14 pj.

Wiki sahdźeny schtwórtk w Halschtrowje.

Pšenica płaćeschе 9,05 hr., rožka 7,40 hr., jenčmjeń, nalětni 8,50—9,25 hr., nasymski 7,80—8 hr., wowsa 6,75 hač 7 hr., běrny 2—2,75 (2—2,50) hr., hmoto 2,60 hač 3,25 (2,60—2,80) hr., hloma k jadźanju 80—100 pj., słoma hloma 1—1,30 hr. Butra 70—80 pj., jaja 12 hač 14 (11—12) pj. Prošata 9—15 hr., běhaki 20—30 hriwnowo.

Płaćizny w zwinkach su płaćizny tydźenskich towow. Hdyž pak njeje žanych najnowšich, so njezhromadźuja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	1. 12.	30. 11.		1. 12	30. 11.
Pšenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jenčmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jenčmjeń	161-172	161-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,4-26,4	25,1-26,1	lany wosušk	12,50	12,50
ržana muka	21,6-22,6	21,3-22,3	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruški	14,20	14,20
ržane	10,2-10,5	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	ržana słoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane s symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za płońy za wupłodźenja 179 182 184

Płaćizna za rožku za wupłodźenja 145 148 150

Drježdźańska burza (1. 12.)

Pšenca 76 kg	186-187	běrnjace kruški	14,40-14,60
rožka 70 kg	158-159	pšenč. wotruby	11,6 12 0
nalětni jenčmjeń	180-190	ržane wotruby	10,8 11.7
nazymsk. jenčmjeń	164-166	pšenična muka	35,75-37,75
wows	142-146	ržana muka	24,25 25,25
čefwjeny dźećel	160-165	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-2 1,00
kukurica (Mais)	—	hróch	40,50-41,50
suche truh.	101 102	cokrowe truh.	13,50-14,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

21. decembra

5 wol., 44 byk., 30 cruw. — ałoca., 265 ćelat, 100 wowc., 369 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 35—44, 2. 30—34, 3. 25—28, 4. —;

swinje: 1. 48—50, 2. 46—47, 3. 44—45 4. 41—43,

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

2. decembra 1933 po hamt.-kim postajenju.

Wše płaćizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najnišše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,60
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso	1 kg	1 60	2,0)
Swinjace mjaso	1 kg	1,6	2,00
Tukrajny swinjacy šmale	1 kg	2,0)	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,36	0,56
Ržana muka	kg	0,30	0,36
Khléb	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Raja	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,10	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy šmale	1 kg	—	1,76
Sušeny połd	1 kg	2,00	2,20
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	šuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr.	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,20

(Dalšne wikowe płaćizny w přichodnym čisle.)

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

1. decembra 1933 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 512.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	33—35
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	30—33
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	27—29
Mjenje picowane wšěch starobow	22—26

Byki: 630.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	30—31
Połnomjasne, młódše	28—29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	26—28
Špatne	22—25

Jałowicy a kruwy: 1327.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	26—28
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	21—24
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	16—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	10—15
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1572.

Najlěpše wukormjene (2. družiny)	32—39
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	25—30
Špatne (4.)	16—23

Wowcy: 4223.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	25—26
Starše wukormjene (2.)	23—24
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	13—22

Swinje: 8674.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj, hač do 1½ lět stare	50 - 51
Wukormjene	48 - 50
Mjasne	46 - 43
Špatne	43—46
Rancy a kundrosy	43 - 46

Sport

Pólska přećiwo Němskej.

Njedźelu budźetej so w Barlinje na Póstskim stadionje krajnej kopańskej muštwje Pólskeje a Němskeje měrić. Je to docyła prěni raz, zo so krajnej muštwje tuteju susodnju krajow k boju zetkatej. Byli drje su jenotliwi pólscy koparjo w němskich městach a nawopak němske muštwa na pólskej zemi, tola ženje sebi koparjo wobeju statow jako zastupjerjo swojeje domizny w kopańcy napřeco stali njejsu; 3. hodownika ma so potajkim z tutymi sportskimi počahami započeć a zawěsće w běhu přichodnych lět hišće wjacy króć wo wobmag zhonimy. — Runje kaž Němcy so Polacy za tutu wuznamnu hru derje přihotuja. Zwoprědka běchu 32 koparjow zwuběrali, a zo njebychu z tuteje horstki najhubjeńšich do Němskeje pósłali, wotměchu wšelake spytne hry, zo bychu z prěnja kaž hižo spomnjene, najwubjerniših za hłownu hru postajili a druha swojich koparjow na sebje zwućili a tak dobru kombinaciju zmóžnili. A to je so jim tež poradźiło: Albanskeho maju za najlěpšeho stražnika Pólskeje, škitarjej stej, wosebje Martyna, kraanej hračkaj, běharjo so derje dospołnjeja, bratraj Kotlarčykaj khětro sylnaj, Mysiak technisey na wyšinje. Z nadběhowarstwa stej najlěpšej sedmicy Matjas a Nawrot, tola Nawrot druhdy trochu njespušćliwy, Urban, najmjenši ale najspěšniši.

Zo su Němcy dobry a tohodla strašny přećiwnik, Polacy wědźa. Ale tež Polacy su dobri a Barlinske nowiny pisaju wo nich: „Pólscy napřećiwnicy su młodźi, sylni a ćeśelakomni", wězo, njeje-li kóždy kopař ćeśelakomny, njech radšo doma wostanje.

Dotal hrajachu Polacy hižo přez 50 razow tak mjenowane mjezynarodne hry — a jena z posledních je była kopańca napřećiwo strašnemu ćěskemu kopańskemu stawu, kotryž Pólska z 2 : 1 přěkra. Tak zetkaju so w Barlinje 3. decembra koparjo Pólskeje a Němskeje, kotříž budźa ze wšej raznosću a mocu so procěować, swojemu krajej dobyće zwěsćić; wězo wunošk tuteje hry so scyła njehodźi wuhódać. Ale budźe to jena z najzajimawšich hrow bliže-ho časa, to je cyle wěste.

Pólska:

Albański
(Pogoń-hwow)

Martyna (Legija-Waršawa) Bułanow (Polonja-Waršawa)

Kotlarczyk I. (Wisła Krakow) Kotlarczyk II. Nysiak (Krscovia-Krakow)

Urban (Ruch W. H.) Matjas (Pogoń-hwow) Nawrot (Leg. Warš.) Pazmek (Garb Krak.) Włodarz (Ruch-W. II.)

Kobierski Rasselnberg Hohmann Lachner Lehner
(Fort Düsseld.) (VfL-Benrath) (VfL-Benrath) (1860 (Schw.-Augsb.)

Appel (Berliner SV 92) Bender (Fortuna-Düsseldorf) Janes (Fortuna-Düsseldorf)

Krause (Hertha BSC) Haringer (Bayern München)

Jakob
(Jahn-Regensburg)

Němska:

Hru nawjeduje jako sudnik wupruhowany Swejda Ohlsson. Polacy přijedu pjatk wječor do Barlina a z nimi wuznamni wosoby: general Bonoza-Uzdowski, wyšk Głabiš a Josef Kaluza, wjednik zwjazka koparjow w Pólskej a nimo toho na 20 nowinarjow.

Serum přeć'wo hłodej

Wjeršo jako mjezmy wo wědomojnych pospytach jitřnjoch, kotrež jebi ja nadawk staja, žrědt pšenicyjowo hłodej namatać a jo na chemiskim puću ja najche cjěle derjemječe starać. Wjeršodnym cłowjek wjeło měni, jo je najlěpschi žrědt pšenicyjowo hłodej dobra žwaćina, ale wón jo pomysli, jo je jo hijo wjacerym wědomostnikam poradźiło, jadu žłotowicy, kotraj zale jednorje do koże namajana móże dospołnje woprawdźitu žwaćinu narunać. Amerikanski chemikar nětko swojich jo buchłowjekow je sbjelentu wosboja, jo budźe pschihodnje mózno, je jajnjenjenjom jachcuje žytoicje bostać. Wón je serum pschećiwo jachcuwaniu hłoda namakał, kotreho hłowny wobjtatk je f kreje nażwjeneho swérjecja. Hdyž hłódnemu cłowjekej krej nażwjeneho swérjecja jajnjatych, tak profesor jo hłojuje na wichelake pospyty praji, potom to dospołnje dožaha, pschetrjebany wutk cjěła narunacz a f tym jachcuje nażwjenja bozpócz. Po nahładze wuczenych w brjuschnej žlinizy (Bauchspeichel-drüse) wutki nastawaju, kotrej snate jachcuje hłodu jbudźuja, pschindu-li do žiłow. Pospyty jo nětko w tym nastupanju cjinja, hischcje njewujajnjene hobanczko brjuschneje žlinizy namakacz, jo mózli jo po tym pschi sestajenju seruma słojowacz.

jn.

Pčołarske towarstwo „Delni Sprčwiny Dol"

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańske za november 1933

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniša	najwyša	srjedźa mjasačna wótpołdnja	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přibjeranje po gramach 1	2	3	Wotběranje po gramach 1	2	3	Suma w kilogramach	Liča dnjow wulećenjo	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešća
210	— 3	+ 12	+ 2,5	—	—	—	150	150	150	0,450	1	—	—	21,3

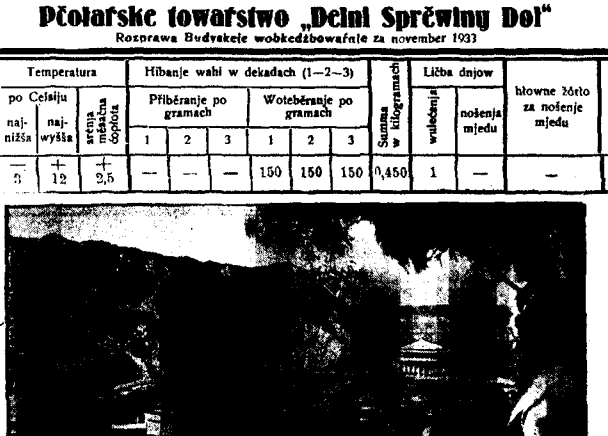

Hdyž pola nas zyma zaćehnje . . .
Lóńe kupanske žiwjenje w mórskim saliwje pola Cataliny, kiž je najćopliše městno při Kalifornieskim mórskim brjoze. Tu wuživaju amerikanscy milljonarojo a Hollywoodske filmowe hwězdy woprawdźe rajske wćeme lóża.

Serbski nazymski koncert

Lětuši nazymski serbski koncert steješe widomnje pod dobrym znamjenjom. Bě w nim pytnyć wěsta jednotna linija. Byrnjež bě program klučro bohaty a dołhi, bě tola z khorami, solami a instrumentalnymi poskićenjemi dosć wotměnjaty a tak na žane wašnje wostudły.

Solistiske poskićenja buchu wuwjedźene přez knjeni Khrystu Burgasowu z Drježdźan, kotraž mamy hišće z prjedawšich serbskich koncertow w dobrym pomjatku, a přez našu znatu serbsku sopranistku knjeżnu Doru Frajšlakec z Hornjeje Hórki. Knjeni Burgasowa spěwaše „Rjann Lužicu" w Zejerjowej prěnjotnej składbje a tři nowe, harmonisce jara zajimawe spěwy Bj. Krawca. Rjany mily a zwučeny hłós a dušepołne přednjesenje wobdarjenje spěwarka dopomha wšěm tŕom spěwam k dospołnemu wuspěchej. Wosebity začisć činješe tež składba tak husto hižo zkomponowaneho „Wótčenaš". Autor je so wzdał wšěch hołkich, słódkich sentimentow, a słyšimy tu jenož khutnu, nutrnu modlitwu. Knjeżna Frajšlakec spěwaše ze swojim jasnym sopranom spěwy swojeho nana A. Frajšlaka, G. Wowčerka a Bj. Krawca. Wona ma wosebity dar za wjesołe, šibalske spěwy, kaž jejny přednošk „Zyby" dopokaza. Wobě spěwarcy so potom zjednoćištej ke dwojospěwomaj Bj. Krawca, w kotrymajž wobaj hłosaj jara zbožownje hromadu klinčestaj. K. dir. Bj. Krawc wšě spěwy mištrowsky kaž přeco přewodźeše.

Něšto cyle nowcha za serbske koncerty běchu komornohudźbne poskićenja, kotrež nam smykowy kwartett Mollhose z Drježdźan posrědkowaše. Hrajachu 1. a 2. sadźbu (Alegro moderato, Adagio) ze smykowcho kwarteta e-moll a „Wobrazki ze wsy" wot Bj. Krawca. Zhromadne hraće bě jara dobre, a bychmy so jeno wjeselili, huščišo tajke wotměnjenje w našich koncertach słyšeć.

W prěnimaj dwěmaj składbomaj běchu themy wumělcy zpječene, tak zo njeběšteja jara přewidnej. Wobrazki ze wsy běchu jednoriše, z jasnišim twarom a postupowanjom, a přez to bólo skutkowachu.

Znatej spěwnej towarstwo „Radosć" Bukečanska a „Jednota" Radwoŕska hišće z wosebitymi khórami, zo spěwami wot Krawca a Pilka, wustupowaštej. Poskićenja wobeju towarstwow, nawjedowaneju přez kk. wučerja Wjelu a wučerja Nawku, běchu rjenje wudźełane a derje přednjesene a swědčachu wo pilnym dźele w prubach. Pola Radwoŕskich smy přeco zaso zwjeseleni přez jednotny wobraz na jewjšću. Jich wašnje spěwanja z hłowy dyrbjało druhim towarstwam z prikładom być. Solospěwy w „Dobrym wječorju" su swoju wěc derje činile.

Zawod a kónc programma wopřiještej zhromadne khóry Zwjazka. Nowy hłowny dirigent k. wučer Jurij Winar je nawjedowaše. Wón wukonješe swój nadawk eksaktnje a z połnohujacym temperamentom. Zo khór wšem jeho wotpohladam z tŕěbnej kedźbnosću njeseŕhowaše, leži w małej možnej ličbje zhromadnych prubow. Powšitkownje ma so khórej prajić, zo je wurjekowanje vokalow přez wotwŕjene, přez šěroke. Přez to tež khórowy zynk dosć njeje a tŕěbne wjazanje druhdy čerpi.

Wšěm solouskutkowacym, kotriž su so njeschěrnje do służby za našu narodnu kulturu stajili, wutrobny dźak!

Chodźiła pak so započatk postaji na 1/8 hodź., lidyž so to tola njehodźi prawjeść! J.

Zynkofilm: Němskostatny stroniski zjězd 1933 w Nürnbergu

Jenož hišćeže někotre dny a potom so w Budyšinje najwjetši němski film „Dobycje žwěry" prěni króć pschedwjedźe. S njejměrnym dźełom je ſ filmowcho materiala, kiž ſ nim němskostatneho sjězda 1933 we Nürnbergu pothadźesche, wumělšti skutk nastat, kiž ſ mócnym wobrazowym sſutkowanjom symfonije tutoho najwjetšcho sjězda pokazuje.

Kaž pschi prěnim pschedwjedźenju filma w Varlinskim Ufa-palasće wjednišny wyschnoscjow, strony atd. pschitomni běchu, tak tež w Budyšinje wožoŕny sjawny wot Bj. Krawca. Zhromadne hraće bě jara dobre, a bychmy so jeno wjeselili, huščišo tajke wotměnjenje w našich koncertach słyšeć.

W prěnimaj dwěmaj składbomaj běchu themy wumělcy zpječene, tak zo njeběšteja jara přewidnej. Wobrazki ze wsy běchu jednoriše, z jasnišim twarom a postupowanjom, a přez to bólo skutkowachu.

Znatej spěwnej towarstwo „Radosć" Bukečanska a „Jednota" Radwoŕska hišće z wosebitymi khórami, zo spěwami wot Krawca a Pilka, wustupowaštej. Poskićenja wobeju towarstwow, nawjedowaneju přez kk. wučerja Wjelu a wučerja Nawku, běchu rjenje wudźełane a derje přednjesene a swědčachu wo pilnym dźele w prubach. Pola Radwoŕskich smy přeco zaso zwjeseleni přez jednotny wobraz na jewjšću. Jich wašnje spěwanja z hłowy dyrbjało druhim towarstwam z prikładom być. Solospěwy w „Dobrym wječorju" su swoju wěc derje činile.

Zawod a kónc programma wopřiještej zhromadne khóry Zwjazka. Nowy hłowny dirigent k. wučer Jurij Winar je nawjedowaše. Wón wukonješe swój nadawk eksaktnje a z połnohujacym temperamentom. Zo khór wšem jeho wotpohladam z tŕěbnej kedźbnosću njeseŕhowaše, leži w małej možnej ličbje zhromadnych prubow. Powšitkownje ma so khórej prajić, zo je wurjekowanje vokalow přez wotwŕjene, přez šěroke. Přez to tež khórowy zynk dosć njeje a tŕěbne wjazanje druhdy čerpi.

Wšěm solouskutkowacym, kotriž su so njeschěrnje do służby za našu narodnu kulturu stajili, wutrobny dźak!

Chodźiła pak so započatk postaji na 1/8 hodź., lidyž so to tola njehodźi prawjeść! J.

Nasch wobras pschedstaja fotografiju ſ tutoho filma. Wjednik a štabowy schef Röhm dataj ſyły brunych wojowarjow w Nürnbergu nimo žebje cžahnyć.

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela adventa, 3. hodownika 1933.

S Budyšina.

Předowanšti tekst: Jana 18, 37.

W Pětrowskej zyrkwi rano 1/8 hodź. farař Paul předuje (zyrkwiny chór spěwa). Dop. 1/2 10 hodź. ma farař Große spowědź za cžeľkotŕischazych w drastowni. Pschip. w 12 hodź. farař Schneider předuje. Pop. w 3 hodź. ma farař Große tschcženja. 1/2 5 hodź. ma farař Siegemund adventišku ſwjatoczŕnosć dźěcžikemschenja.

W Marijnej-Marcžinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. ſup. Berg spowědź a Boże wotkasanje. Dop. w 9 hodź. farař Schneider předuje (zyrkwiny chór spěwa). Pop. 1/2 5 hodź. adventiska ſwjatoczŕnosć dźěcžikemschenja (farař Große). Zyrkej delkach je ja dźěći, dorosćeni sebjdaju ſo na kubjach.

W Tuchoŕicach zyrkwi ma pop. 1/3 hodź. duchowny Böttger ſ Budyšez spowědź sa khuchich.

Sběrka sa hodowne wobradźenja sa najthudšich schich naschej wošady.

Pónđelu pop. w 5 hodź. ma farař Schneider biblišku hodźinu w jědźerni nadschule. Pop. 1/4 hodź. ma farař lic. Ludwig adventišku ſwjatoczŕnosć wošadneho ſónšteho towarstwa w evangelskej towarschowni na Hornczeŕskej haſy. — Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnicje. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma ſup. Berg biblišku wjeczor we Tuchoŕskej zyrkwi. Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund biblišku wjeczor sa mkodźinu w evangelskej towarschowni na Hornczeŕskej haſy. — Schtwórtk pop. 1/4 hodź. ma farař Paul adventišku ſwjatoczŕnosć evang. schićzowneho towarstwa we wošadnej diakoniji na Seminarskej haſy 19. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je ſhromadźizna Módreho ſchišla w evang. mlodźinowni na Hrodowskej haſy 6. — Pjatk pop. w 4 hodź. je w Societecze adventiska ſwjatoczŕnosć Gustav-Adolfskeho ſónšteho towarstwa je spěwnym pschedpołdnjom knjenje Elſy Hartmannowje.

Ev.-luth. serbski swjatk młodych holzow Pětrowskeje wosady na Seminarskej haſy 19. Wutoru wjeczor 1/2 9 hodź. ſ dypkom ſhromadnej wopyt filma „Kschesćanska ſónška ſtužba" w evang. towarschowni na Hornczeŕskej haſy 23 sa wobě woldźelenj. — Sſrjedu wjeczor ſhromadźizna wupadnje.

S Hornjeho Wujesda.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske předowanje, 1/2 11 hodź. zyrkw. rozrěčowanje. — Sſrjedu biblišla hodźina. — Pjatk towarstwo młodych holzow. — Pohkowany: Korla Leopold Wrěsta, gmejnski ſtužobnik na wotp., 65 l. 8 m. 2 dnjej.

S Hušti.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, 1/2 11 hodź. dźěcžikemschenje, wjeczor we 8 hodź. ſwójbny wjeczor ſónšteho towarstwa w Hušćanskim hoſcencu.

S Wjelečina.

Rano 1/2 8 hodź. ſerbska spowědź, dop. 1/2 9 hodź. ſerbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Pjatk wječor 1/2 8 hodź. spowědź w schuli w Tuczjach, we 8 h tam biblišla hodźina.

S Wojerez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź (farški vikar Sommann), dop. w 9 hodź. němske kemschenje (duchowny Unger), 1/2 11 hodź. ſerbske kemschenje ſe spowědźu (duchowny Nowak), pschip. w 12 hodź. ſerbske tschcženje (duchowny Nowak), pop. w 2 hodź. němske tschcženje (ſup. Köhler).

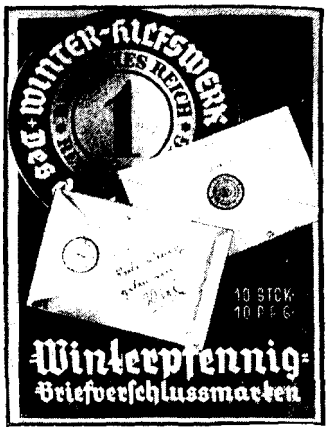

Wotjězdźowy plakat sa lětšnu sćežku je hotowy.

Tutón rjany plakat je někotre dny na wschěch nowinskich pósłach a we wobchodach ke kupowanju salěpje ſleje ſnamti ſymſleje pmoszy wabi. Snamki ſo w dwórkach po 10 ſnamkami wotedawaju.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbska ev. zwučowanska jednota wuhotuje njedźelu 3. hodownika zwučowanski swjedźeń z prjemi w Stangec hoscencu. K tomu je sobotu wječor hłowna pruba. Wjednik.

Konjecy. Konječanska šula hraje njedźelu 3. nov. w „fabricy" we Wowčerkec korčmje khutnu hru „Swjata Katrna" a to pop. 1/4 hodź. wosebje za dźěći a we 8 hodź. za dorosćenych cyleje wokolina Wšěch lubje wita Konječanska šula.

Serbskim wučerjam! Hnydom wobsadźiš ma so stawne wučerske městno při Budestečanskej hrodowšuli (mašinu D). Dobra hudźbna móc a po možnosći wobknježenje serbskeje rěče so žadatej. Budestečanska wosada na mysle, wuzwolenemu wučerjej kantorske zastojnstwo w serbsko-němskej Božej służbje přepoda. Wobydlenja tukhwilu njeje. Z melwjenja maja so hač do 16. dec. pola wokrjesnoho šulskeho radźićela w Budyšinje zapodać.

„Serbske hlidło" w Lipsku so w decembru wotměja 5., 12. a 19. wutoru wječor 1/2 9 hodź. a to w hoscencu „Börsenrestaurant" za kulojtym hlidłom w 9 kuće k prawicy. Ma so jednać wo jara ważnych a zajimawych wěcach. Stóž njeprińdźe, přinoša k zabiću „Serbskeho hlida". Wutrobnje strowi Waš starši.

Wšitkim pruskim Serbam! Serbske towarstwo w Wochozach zarjaduje přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w Balkec hoscencu we Wochozach wulku hrodowu zhromadźiznu. Přednošk změje referent za serbske kulturne prašenja pola NSDAP, k. wučer Nejdo, wo „Serbski advent". **Serbja, přińdźće wšitcy a ze wšěch kónčin pruskeje Lužicy na tutu ważnu zhromadźiznu!**

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das über den Betrieb des Bauers Ernst Emil Fichte in Burkau Nr. 286 B eröffnete Sicherungsverfahren wird nach Ablehnung des Entschädigungsantrags hiermit wieder aufgehoben.

Dresden, am 21. 11. 1933. Die Landstelle.

Am 5. Dezember 1933 findet eine Zählung der Pferde, Maultiere, Maulesel, Esel, Rinder, Schweine, Schafe, Ziegen, Kaninchen, des Federviehs und der Bienenstöcke sowie der nichtbeitragspflichtigen Hausschlachtungen von säugenden Ferkeln in der Zeit vom 1. Juni bis 31. August und 1. September bis 30. November 1933, durch Umfrage statt.

Die beteiligten Viehbesitzer werden aufgefordert, dem mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen Auskünfte zu erteilen. Vieh, das nicht bis zum 6. Dezember 1933 durch den Zähler aufgenommen worden ist, ist sofort in der Polizeihauptwache, Hauptmarkt 1, zu melden.

Wer vorsätzlich eine Anzeige oder Auskunft, zu der er auf Grund ergangener Verordnung aufgefordert wird, nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, 1. Dezember 1933. Der Stadtrat.

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu 6. decembra 1933. **Gmejnska rada**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póstě a pola dowěrnikow 1.51 hr. pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a cilł Smolerjes knihiščerja, zap. dr. z w. nik. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za zawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tydźe so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaci so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaci 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płećiwo ścěhowkam čilneho zmjerdwočenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjerdwočenje dyrbi abonent najdom sćelej zawěsćacej bancy wozjewić, znanjeny dyrbi najdom najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjerdwočenja dyrbja so barwy bjerdom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wuńdu z nadrobnje wumělenja tutych banki. Wiš Serbske Nowiny bdre o tdre wozjewjk.

Cisło (Nr.) 278 | Budyšin — Póndźelu 4. decembra 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Němski biskop powoła nowe cyrkwinske ministerstwo

Evangelijska hamtiska nowinarska službna wojerja, so ko po wuslawje němšeje evangelijskeje cyrkwje sandźenu ko botu wjednizy krajnych cyrkwjow shromadźichu, so bychu němskemu biskopej namjetu k wutworjenju duchownego ministerstwa pschedpołožili. Němski biskop pohrjebenje wolerki a wojerki, so je ko jemu poskedne duty umoho ultimativnych zadanjow pschedpołožilo. Wón pschipósłanowa, so ja wschitkich namjetow horza wola stej, so by ko wobstacje němskeje cyrkwje dweśćilo a ko němski biskop podpjerał, za čoz ko wón wschitkim wutrobnje dźakuje. Dyrbi pak jadne być a wostacź, so němski biskop ultimative zadanja nekajkich skupinow njemóje a njejme pschijerej. To jónkrunje k wojowanjam njes cyrkwinskimi skupinami dowjedże a njeskuzi měrej, wo kotryż ko wschitcy pródźeny. Nas je ko i tajkim pospytom cyrkej rozdźěła, tehdyla cźuje ko biskop psched zwojim swedomjom winowaty, so po dokadnych wuradźowanjach a pschemyślowanjach k rozsudej krozi, pschi cźimż chze ko wuslawy kruce cerjerej, kaž je to we Wittenbergu zlubił. Wón pschikomnych namołkowjesche, so bychu jemu mużow mjenowali, kotrychż chcejda postajicź, rozsrěcenje wo tutych wopytach pak wón njedowoli.

Po wojerskenju namjetkow, kotrej cyrkwinizy wjednizy wotedachu, němski biskop jeschewsze wosobny do duchownego ministerstwa powoła:

ja lutherske cyrkwje rektora evangelisko-lutherskeje diakonissenje w Neuendettelsawje, D. Lauerera,

sa cyrkwju měrskeho wuznaca prof. D. dr. Hermanna Wolfganga Beyera z Greifswalda,

sa reforměrske cyrkwje seminarskeho direktora Beberа.

Prawowobednuca zobuslaw duchownego ministerstwa zo po wuslawje w pschesjenosći z evangelijskej cyrkwju starozrunjeje unije połoła.

Němski biskop słonći pohrjebenje praja, so ma dowěrjenje, so ko tuzi mużojo rozsudźeni, z nim cyrkwjej wuzdźu, jednotu a mór cyrkwje zalhowacź.

Nowe předsydstwo němskeho Čerwjeneho kříża

Němski president je po namjecze němskeho ministerskeho ministra wójnowdu Kerla Eduarda je Zaktejse Coburg a Gotha za pschedsydu nejwyschego Čerwjeneho kříża pomjenował. Wójnowda je cjestne jafiejnjitwo pschijał. Wón stej w 49. lecźe žiwjenja. W swětowej wójnje běsche wón na pozdźek general infanterije. Po revolucźiji wón pschejschowanjam 9. novembra wojowasche, wobzebinstich a hospodarskich schkodowanjow njebłada. Pschi nazionalnym pozběhnjenju nowyschich SA wjednik Kerla Eduarda z wusmamnjenym skupinowcym wjednika do zwojeho wojerskeho staba powoła. Jako schefkat zwjazkow Čerwjeneho kříża Coburgskeho a Gothajskeho wowdujuca wón dźeła Čerwjenego kříża we wschitkich wotnoschach selna a spěchowasche.

Za namjestnika pschedsydy powoła so generalny slabowy lékař na wuši. dr. Hechejen. Dr. Hechejen běsche dotal wobzebity perucerjer gmuskowacho ministerstwa k rjadowanju prašenjow Čerwjeneho kříża. Jako kajki je zbi wo nowonarjadowanja němskeho Čerwjeneho kříża po zdźadach nazionalsozialistiskeho stata wobzebite sosnikny oobył. Dr. Pawol Hochejen pochadźa z Würtembergskeje, dźeż ko 1870 jako rym lékarja narodźi.

Musolini je Litwinowa pschijał.

S Roma ko hamtiscy wojerja, so je Musolini njedźelu pschipołdnju ruskeho ludowego kommisara za zwonkowne naležnosće Litwinowa w palazzu Wenezja pschijał a ko z nim dołho a na wutrobne wasnje rozrěcował. Musolini a Litwinow rěcześchtaj wo njejnarjadnych politiskich prašenjach, wobzebje pak wo tych, kiž ko jeju krajow njepobrěnje pschimaju. Wonaj rospomnjałchaj, kak by mózno było, powschitkowne politiske połoženje w duchu pschecjelskeho rěrzenja połepschicź, kiž je ko njedawno mjes Italskej a Ruskej wutworiło. Pschi twej zhładowsći ko borzećejchtaj dźeże hodźinu. Popołdnju Musolini ruskemu ludowemu kommisarej Litwinowej w rušim połałnjowje i napschecziwnym wobrazom wotmołwi. Njedźelu wjecźor Musolini k cjerći Litwinowa hościnu rouhołowa.

Setkanje zwonkowneho ministra z italskim knjerstwowym schefom Musolinijom je w Barlinje wulke wobkedźbowanje namakało. Nimo prašenjow, kotrej wobzebje Italiu a Ruska nastupaja, maju wšo tuwatne prašenja europskeje a swětowneje politiki wuznamne městno. To, so zhły swět dźerża na zwonkowno-politiske sfutkowanje Italskeje zhladuje, dopokazuje, kak wurjadnu rólu Italska w konzerze swětowych mocow hraje.

Heß a Ley staj w Durinkskej rěčałoj

Prěnju njedźelu adventa wotmě zo posledni klučki wulki sjezd hamtarjow durinskeje župy w Blankenburgskich kuplach. Tutón sjezd wuznamjeni zo z tym, so zo też wjednikowy namjesnik Rudolf Heß, a wjednik nimskeje dźełowoje fronty statny rada dr. Ley wobdźelichtaj.

Statny rada dr. Ley w swojej rěcźi stejiščnych hamtarja politiskeje organizacije wopisowasche a jeho wozbitku wuznam w nowym staeze wuskehu. Rudolf Heß na to pokaza, so je němski president z njesmjerneho wojerwjeznja dowěrjenja wschitkich cźłonow konschewnych cźahnył. Pschi tróch won pondźelu dwoch němskich ministrow w złużownym wotkach nazionalsozialistiskeje fronty pod pschijahu wojerje Rudolf Heß ko radosnje jako namjesnik wjednika w němskim kujerstwje wobdźeli. Wón pak dże dale jenoż jako fobuslaw fronty Heß mjenowany był. Wón wschitkich hamtarjow k najwjetschej źiwrje napischerjo ludej napominasche.

Zakoń wo jednoće strony a stata

Němske kujerstwo je pjatk sakoń k swěrjenju jednoty fronty a stata dowołiło. Po tutym sakonju budże nazionalsozialistiska strona kowarjowo sjawneho prawa. So by ko najwetsche shromadne dźeło złużonych městnow fronty a SA je sjawnymi wyschnjesćenimi rukowało, budźetaj namjetnik wjednika a jeho staba SA ko fobuslawaj němskeho kujerstwa. Za fobuslawy nazionalsozialistiskeje fronty a SA a za jimaj pódstajene wotdźelenja so fronisti a SA ko zhład sawjedźe, kotrejż mózo nimo hewakich złużownych zhłanjow też jatby a arresi najołoženi, hdyż ko winowatosće pschecziwo organizaziji njestanu a ko porjad pschestupi. Sjawne wyschnjesće maju złużownym městnesćam fronti-skeho a SA ko fronje a organizaziji SA hamtika a też prawnu pomoc połožiź. Z tym ko postaji, so maju fobuslawy fronty a SA, kaž też jimaj podstajene podrjadowanja wjetsche winowatosće napischerjo wjednikej, ludej a staeej.

Wo francowskej zwonkownej politicy

Franzowska komora je sobotu popołdnju z 391 hłosami pschecziwo 19 hłosami wobstajiła, so interpellaziju wo powschitkownej knjerstwowej politizy wotstorcźi, dóńž jakonje wo wuttrownjenju finanzow njebudźa dowuradźene. Chautempsowe knjerstwo k temu praschenje dowěrjenja stajі a bu z dobyrjerjom. Knjerstwowy namjet, so by ko wuradźowanje tutych jakonjow pozdźischo, komora z 569 pschecziwo 11 hłosami pschija.

Pschi spočatku pohrjebenja Chautempsa krótke knjerstwowe wojerwjenje pschecźita, w kotrymż stej, so knjerstwo na nuzne skutki wojny ważnoseze kadże hač na njetrjebawsche wohobinke pschimanja. Tehdyla žebi wono żada, so bychu ko wschitcy zapósłkarjo po tym mělі.

Na politiskim polu ko pjerza stalna autorita najcejše falkowa, hdyż jeho wezmi tak dźeła, so wschitke žiwoe winowatosće dopjelni a žebi dowěrcu luda dobudźe. Knjerstwo żada žebi dowěrjenje fenatory, so by finanzy jako mohło do porjada sajsć. We zwonkownej politizy knjerstwo i parlamentarisktiani wuljerkami a i parlamentami dr. tradicionalnym swenkownu politiku republikanskeje zo wje potrasnje, kotraż je Swajskej ludow, ... narodnemu dźiu, tej jeho pschecźiwnam, jeho ... a jeho sdźerjanjam sjerna. Knjerstwo je ... po normalnym postupowanjom za skopschenjom ... druhimi mozami honiez. Tehdyla dże wono ... lecźenja jenoż tak daloko dowolicź, je li měrej ... a njeskrach Franzowskeje njewohroża. Wschitke tute skutki dweźa pak ko na sarjadowanje finanzow jakohowacź, kiż psched parlament pschińdźe. So by tuto dźeło pschewinjesć mohło, knjerstwo ko na wschitkich republikanow wobrocża.

Wojerwjenje ministerskeho presidenta radikalni sozialistiskeje je złużnym pschihłoswanjom pschijadu, zastupjerje krjesćanskich stronow a prawicy pak jimi wostachu. Jako běsche ko wobkedźbowanje wolmołko, wo kotrejż wunoschku pschi zawodze tuteho nastawka pisachmy, pschebźe da finanzne komniskije wojerwi, so ma ko rosmołwa wo knjerstwowej finanzej pschedłosu pondźelu dopołdnja wokole 10 hodź. zapoczejcź. Na to ko jednanje stónczi.

Hamtski wólbny wunošk w Španiskej

Zapanjski finanskowny minister je sobotu rano wunoschk prěnich wólbow do schpanjskeho sjema wojerwił. Wuzwolikło je ko 78 radikalnych, 14 konservativnych republikanow, 5 kobuitawow republikanskeje akzije, jedun radikalny sozialist, dwaj njewotwisnaj sozialistaj, jedun fobuslaw

Rothwanje zjmjerknjeju woporow w Graudenzu.

W prjedawschim němskim, nětko pólskim měste Graudenzu, běchu pschi wólbnej shromadźišnje dweju Němzow tak cźežko franili, so na to wumrěschtaj. Na jeju pohrjebje ko němske wobydlerstwo Graudenza a wokolinу nimale zyłe wobdźěli. Jasch wobras pschedstaja tkwiłu, w kotrejż žarowanišći cźah kapału na pohrjebnischcźu wopuschcźa.

kat... ...kojalnistcje unije, jedyn federalist, 23 ...bu...
...ow katalonistcje lewicy, 27 ...bu...atanow katalonistcje
ligi, 6 galicyjskich republikanow, 9 liberalnych demokratow,
jedan postępowiec, 12 niezawisłych republikanow, 27 so-
cjalistow, 67 zapóstałszych ludowej akcje, 80 agrarierow,
11 baskickich nacjonalistow, 11 tradicjonalistow a monar-
chistow, dwaj niezawisłi; dojsła 378 zapóstałszow.
Pschi drudich wotrach ma so 95 zapóstałszow wolicz.

Wobrón'enemu zbéžkej w Španiskej so zadźewało

...niske kujerjerstwo je sljedy za wobsche...nym spischi...
...m anarchistow a syndikalistow namakało. Tuczi
...nuja wot njedźele k pandżeli po zulej Schpaniskej
...w sdźi sdudżicz. Wobsamosje so hnydom psche-
...a wobrachu a ne wschitkich bronjowych pschе-
...o pleho kraja bronje febrachu. Polizija je na
...hotowanu. Nad Barcelonu a wokolinu je so alar
...staw pokojił.
...da so powdź, so su wschitzy ministrojo lewicznо-
...ich stronow wusamkli, so bźenja wrócu stu-
...o industrijowy a wikowanski minister, wobkhad-
...er, swonkowny minister, minister namórnistwa a
djelarjow minister.
Po poslednich powjeszach je schpanijske kujerjerstwo wot
wusamkej ministerskej radże namjelowało, so by statny
president alarmowy staw na cały kraj pokojił. President je
namjet podpisał, so byndom do mozy stupi.

Hej a Röhm so sa němskeju ministrow pomjenowałoj.

Wjednikowy namjetnik Rudolj Hej a stabowy schef SA Röhm staj so sa zbohatstwow němskeho kujerjerstwa bjes wobtkodneho dźela pomjenowałoj. S tutym pomjenowanjom je so tež swonkownje jednota stata se stronu, kotraj je sa sjednoczenstwo sjawneho prawa pomjenuje, wa...hmyta.

Rudolj Hej, wjednikowy namjetnik.

Arnoscht Röhm, stabowy schef SA.

Napjatosć mjez Iriskej a Jendźelskej

Irifki zwobodny stat steji psched najwuznamnischim rozsudom, psched kotrymż je irifki narod hdy stał. Jendźelski statny sekretar sa kolonje Thomas je de Valerje notu poslał, z kotrejż jemu wuswjeja, so jendźelske kujerjerstwo poslednje pschedlohi sa khutne wobkladnje, kotrejż je irifki parlament pschijał a kotrejż wuswam pschemudźuje. De Valera je jendźelskemu kujerjerstwu z kratkymi słowami wobkanjenje zwobodneho stata pschedpołożił, so nětżischu republikansku politiku pschewjedźe. Wón wosebnje jendźelskeho kujerjerstwa wo sadźerjenju Jendźelskeje k wuwonkanju irifkeje republiki wocakuje a wo tym hacj można so z tym wótre postupowanja pschećiwo Irifkej samolwicz.

Zjězd brigady 133 w Budyšinje

Město Budyšin je létsa hižom wschelake wažne sjězdy a swjedźenje w swojich murjach najbohnilo. Do tutych wusnamnych dnjow sluscha tež sjězd hornjołużiskeje brigady 133, kiż so sobotu a njedźelu tu se sjednym wobdźelenjom wotmé. W sydle brigady, w Budyšinje, wukonjesche so wažny podawk sarjadowanja woborneho Stahlhelma do SA. Město stejesche zyte we znamjenju tuteho wozbiteho podeńdźenja. Sjawne a pripatne twarjenja běchu se selenym pléwami a thorhojemi wupyschene a tak hižom swonkownje dopokaza, kak chże němski lud shromadnje sa swojeho wjednika Adolfa Hitlera wojowacz a k temu je trjeba truteho sjednoczenja.

Nětko brigadowy wjednik Unterstab towarschow wobornеho Stahlhelma na winowatosce w SA swjasa. K temu pschijamknu so poswjeczenje 24 wudynych thorhojow. S Horsta-Wesselowym ipkwom skónczi so swjatoczność.

Na to czehnichu wobdźelenja po mésczańskich dróhach na Zitne wiki, hdźez nimo wschitcheho stupinoweho wjednika z Killingera a druhich wjednikow czehnjechu. Wésche hižom w Husarskich kašarnach wobdźelenje wobdźerżowa zyne, dha bésche wono tu pschemózaje. Tysacy a sto tyšacy njedźiwajuz znmeho wjedra se sajimom nimokrocenju pschihladowachu. Tuto trajesche nimale hodźinu a posliczi wulkotny napohlad. S tutym nimothodom sjězd brigady 133 w naschim mésczu z mózným stutkowanjom wutkinza a wésche wschitkim njesapomnity wojtanje.

Wjyschschi stupinowy wjednik z Killinger powitrowi nowych wojowarjow, kotrejż su pod starymi thorhojemi swoju winowatosć dopjelnili a nětko se sjamjenej zwéru to pod nowymi czinja. 12. nowembra je so pokazało, kak chże němski lud shromadnje sa swojeho wjednika Adolfa Hitlera wojowacz a k temu je trjeba truteho sjednoczenja.

Nětko brigadowy wjednik Unterstab towarschow wobornеho Stahlhelma na winowatosce w SA swjasa. K temu pschijamknu so poswjeczenje 24 wudynych thorhojow. S Horsta-Wesselowym ipkwom skónczi so swjatoczność.

Na to czehnichu wodźelenja po mésczańskich dróhach na Zitne wiki, hdźez nimo wschitcheho stupinoweho wjednika z Killingera a druhich wjednikow czehnjechu. Wésche hižom w Husarskich kašarnach wobdźelenje wobdźerżowa zyne, dha bésche wono tu pschemózaje. Tysacy a sto tyšacy njedźiwajuz znmeho wjedra se sajimom nimokrocenju pschihladowachu. Tuto trajesche nimale hodźinu a posliczi wulkotny napohlad. S tutym nimothodom sjězd brigady 133 w naschim mésczu z mózným stutkowanjom wutkinza a wésche wschitkim njesapomnity wojtanje.

Sjězd brigady bésche mnoho wyšokich a znamjenitych hosći do naschego města pschiwjedł. Mnohi z nich běchu hižom sobotu wjecor pschijeli a so w Budyšinje hosćenju k powitanju shromadźichu. S czestnych hosći mjenujemy pschi wulkej mnohosce jenoż wyschschego stupinoweho wjednika z Killingera, stupinoweho wjednika Hayna, wjednika brigady Unterjaba atd. Tez sajtuperjo wyschschoćow běchu pschitomni. Wot 1:8 hodź. poschiczichu 3 hudźbne wodźelenja pod nawjedźenjom wjednika hudźbneho wodźelenja Stiebitza a pod rosłasom wyschscheho wjednika wudyrneho swjaika Hauswalda wulke wjeczorne pjstanje pschi znmelnozwym zwětle a wobswětlenych twarjenjach. Niedźiwajuz znmeho wětrojteho wjedra tuzaju ludzi pschipokluchachu. Po tym hibasche so po mésczu rjany zmólnizowy czah 1000 SA muzi.

Njedźelu dopoldnja wot 1:10 hodź. kupachu so wodźelenja na zwuczowanischczu pjredawschich Husarskich kašarnow. Symy dla so porjad trochu pojpschi. Jako bésche sejtupanje mnohich tajezow wobdźelnikow so pschewjedło, wjednizy standarow brigadowemu wjednikej wo tom wojsewichu. Mjez tym dojedźechu czestni hosćo; stupinowy wjednik Hayna sejtupanych postrowi, jako bésche wo dobre stupinowemu wjednikej z Killingerej wojsewił. Na ... stupinowy wjednik z Killinger je swojim po... ...a nimo stronu sejtupanych trocejschc.

Pschi potomnej ... ...ke brigadowym duchownym jarał B... ...ijle słowo „Nichtó njebudże tronowacz, ...je je wojowal" sa-łozuju. Won wuch... ...na tom saležj, so cjłowjek prawje wej... ...najsi njekotro wotzny kraj salitaju wojo... ...pol su pschijschli wojowarjo, kotrijż su ... ...nanje wotznego kraja wustupowali. Pelasuju na z chilad napominajuce pred k prawemu wojowanju we smerje k Bohu a wotczinje, kaz tez wjeczor sam swoje wojowanje we werje k Bohu a ludej wobkhe. Wsa sluscha skónczi so z modlitwu.

Krajny wjednik Stahlhelma hejtman na wuść. H a n s a spominaschc na zwéru schernych wojowarjow w swétowej wójnje a po njej. Pschi wazнej thwili, hdźez wobornу Stahlhelm do SA pschedźe, pschiwoła won hischcze dzakne słowa wschitkim. Potom pschepoda jón jako standartu 26 wyschschemu stupinowemu wjednikej.

Wyschschi stupinowy wjednik z Killinger powitrowi nowych wojowarjow, kotrejż su pod starymi thorhojemi swoju winowatosć dopjelnili a nětko se sjamjenej zwéru to pod nowymi czinja. 12. nowembra je so pokazało, kak chże němski lud shromadnje sa swojeho wjednika Adolfa Hitlera wojowacz a k temu je trjeba truteho sjednoczenja.

Nětko brigadowy wjednik Unterstab towarschow wobornеho Stahlhelma na winowatosce w SA swjasa. K temu pschijamknu so poswjeczenje 24 wudynych thorhojow. S Horsta-Wesselowym ipkwom skónczi so swjatoczność.

Na to czehnichu wodźelenja po mésczańskich dróhach na Zitne wiki, hdźez nimo wschitcheho stupinoweho wjednika z Killingera a druhich wjednikow czehnjechu. Wésche hižom w Husarskich kašarnach wobdźelenje wobdźerżowa zyne, dha bésche wono tu pschemózaje. Tysacy a sto tyšacy njedźiwajuz znmeho wjedra se sajimom nimokrocenju pschihladowachu. Tuto trajesche nimale hodźinu a posliczi wulkotny napohlad. S tutym nimothodom sjězd brigady 133 w naschim mésczu z mózným stutkowanjom wutkinza a wésche wschitkim njesapomnity wojtanje.

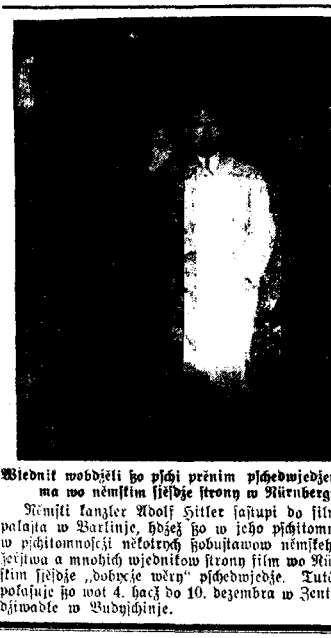

Wiednik wobdźeli so pschi prénim pschedwjedźenju filma wo němskim sjedźe strony w Nürnbergu.

Němski kanzler Adolf Hitler sajtupi do filmowego palasta w Barlinje, hdźez so w jeho pschitomnosći a w pschitomnosći nětkotrych zobustawow němskeho kujerjestwa a mnohich wjednikow strony film wo Nürnbergskim sjedźe „dobrje wéry" pschedwjedźe. Tutón film pokazuje so wot 4. hacj do 10. dezembra w Zentralnym dźiwadle w Budyšinje.

Štyri njewjesty a jena žona

41 (Pokraczowanje.)

S njedocżakliwosczju plokaza žona na kandidata hladasche, kiż list wokewri a jón z hłowu wijo czitasche.

„Nó?" so Taflina wopraschа —

„Knjes komorny radźicżel Paforak so z nekotrymi symnymi słowami sa moju pschecżelniwu prózu dżakuje a zebi dowola, ja nju 20 toler saptacżicz."

„Pżt a hańba na njeho!" Taflina se sprawnym hnéwom sawoła. „Schto? sa czorneho njewólnika so wjazy hacj 500 toler saptacżi, a żiwjenje jeho tżamżneho dżécża bohacżlej Paforakej wjazy hódne njeje hacj 20? Wóndano wón 10 louisdorow myta temu lubjeche, schtóż jemu pża, kiż bésche jemu czetnyk, sażo pschiwjeże; a Wam wón sa por rósdrjenych kholowow, sa sedrjenu żutnju a sa żmjertne nasymnjenje nétżake hubjene 20 toler sczele, na to izyka njedźiwaju, so sczje jeho dżécżo wot żmjercże wumóhł. Ja na Waschim mésczu knjes Erharto, bych zebi tu papjeru na krute tolerje wumélnita a je temu skupemu djabołej do hłowy smjetała. Wy zebi tola te żlézpowsite trochti dzierżecz njebudżecże?"

„Né, to njebudu!" kandidat, teho runja hłuboko rosthnéwany, wotmotwi. „Radź wjedźał jenoż bych, kak je komorny radźicżel shonił, so żym ja jeho dżécżo z wodu wucżahnuł?"

„Wicheże mnje, knjes Erharto!" so plokaza žona wusna. „Mi żaneho méra njewostaji, dońż tam njendźech a so we Waschim mjenje njewobhonjowach, kak z dżésczom dże, kotrejż sczje z wodu wucżahnuł. So so służobnik, z kotrymż récżach, sa tym praschesche, kak rékacże, schto sczje a hdże bydlicże, so samo rojumi. Ja jemu dopowéch, schtóż dżiwsche wjedźecz, a też njesamjelczach, so budżesczche wot żmneje kupjele pschi żamom żmjercz mék."

„Też thudy kandidat ma żolcz a swoju cżeżelakomnosć!", Erhart praji. „Na méjcze pódu swoje myto dowjesć, hdźez so hłuscha."

„Tak je prawje!" plokaza žona thwalesche. „Tajkile so mi lubicże. Hischcze ras phi a hańba na teho słupeho rawża!"

Erhart zebi klobuk staji a swoprédka se spéchnymi krocżelemi a wótsje teptajo po dróży żahasche. Po nécżim pak, hdyż so préni hnéw slébowacz pocża, buchu jeho krocżele krótsche a mjeńsche. „Jokż! cżeżelakomnosć!" wón sam sa so dżesche. Skónczuje sjezjo wojta. „Bohumile, nétże bésche na pucżu, so chżesche swojemu zwjatemu pródowarjeremu sastojnitwu hańbu cżinicz. Wono préduje, budź z cżicha a snjeżliwy, lubuj njeschecżelow, — a ty chżesche nétże runje to napschecżiwne cżinicz? Hańbuj so, Bohumile! Bóż so hordemu pichecżiwju, ale ponżżnemu hnadu spożeż."

Wón so do druheho kónza sawrócži a so za pol hodżiny domoj wrócži. W prawej ruzy nécżto njeschesche, schtóż bésche z rubjeschczom wodżete. Jeho mjeswesce so je znutskownej spokojnosću zwécżesche. Cżim wysche wón po sthodże horje pschindże, cżim bóle scżicha stupasche. Swaha wón schwalcżinc zitwine durje wotewri. Lista pschi swojim schitym blidku njeżedżesche, ale zebi, kaz bésche so Erhart na to spuschczał, w kuchini popadnischi kotej warjesche. Duż so Erhartowe wobliczo hischcze wjeselicżo pschekrażni. W rubjeschczu mésczesche wón schirokowanu placzu tkétku, w kotrejż żołty tamarik, je pyschnej khapu na hłowje, na żerdży żedżesche a nétko z tschidleschkomaj machacj pocża. Na tkétku kandidat titku je żratwu za ptaczta położi a so potom khwalajuz z durjemi won żuny. Swoju hospożu won doma nadeńdże, 10 żwétłych tolerkow na blido nażadża a so tajo thutnje bjesche: „Luba Taflina! mt mózno njebe, po Waschej radże cżinicz a komornemu radźicżelej te tolerje do hłowy smjetacz. Wón by mje sa to znano do djery tukmycz dał, a ja bych żwojemu sastojnitwu prawje haichu nacżinił. Cżinicze Wy to na mojim mésczu a, je-li so to też nochcżeże, nó, dha cżinicze i tymi pjenjesami, schtóż chcżeże. Se żwojimaj rukomaj so jich wjazy njedótkam."

Taflina nėma na pjenjeju żedżo mikotasche. Ach, to słébro tak lesnje na nju hladasche; zyte hinasche bécha tute masane papjerjane pjenjeju lejake. Plokaza žona so hischcze rosżudźiła niebż, schto by sapocżała a wotmokwiła, tu Lista ruczе durje wotewri a hłuboko huta sawoła: „Krażna tkétka i kanarikom na mojim schitym blidku steji. A t temu titka se żratwu sa ptaczatko! A horjekach na tkétku hischcze 7 żwétłych słébornych toler! Ach, to sczje Wy byt, a nicżto druhi, knjes Erharto, kiż je mi to njenadżite wjeżele sczinił." Radożtne żiwiu so holczżo z wocżow tukachu, na kotrejż wona w pschesmérnym jdożu wobez ruzy tłoczesche.

„Ja so wuznawam, so żym tón słożnik byt", kandidat żortowasche, „a wot Waju nétto żadam, so byschicz njestronżiwy żudźiłez. Schto bésche rosumnischo, mudrischo, bóle kschesczianzy: so komornemu radźicżelej jeho tolerje do hłowy smjetach, jemu z tym tschiwdu sczinich, so ja to z pjenjesami abo jastwom thkoścacz dach, żwoje sastojnitwo a nadobo żwoje dobre mjeno wohaibich, abo — so Wamaj a mi żobu i tymi pjenjesami maie wjeżele sczinich?"

„Wy sczje duschny", schwalcża plakasche, „Wy macże prawo". Wona kandidatej so dżakuje ruku jawda.

„Kandidat predarstwa wschat dyrbi tépje wodżecz, hacj hłupa plokaza žona, schto je prawe a khwaloone", Taflina praji. „Nó, ja żo do Waschеje wole podawam, knjes Erharto. A ydnż żebi ja Waschе żwétłe tolerje nétżajteho wjeżela sczinju abo żebi z nétżajteje nuzy wupomham, chżu dżakowna na Waż spominacz."

(Pokraczowanje sczéżuje.)

Persiskeho wójnskeho ministra zajeli

Londonske nowiny „Times“ pišchu, so su persiskeho wójnskeho ministra Jardara Asjada a wjetschinu druhich wjednikow Bachtiariow zajeli, hač runjez běsche so dotal parlamentarisce immunita tutych (zhromadźenskich) persiskeho parlamenta) dotal wobkedźbowała. Po zdaću wobsteji pschičina k nahladej, so so zajece njeje dla wotpada splaha Bakhtiariow stało, ale so so tu wo politiku persiskeho schaha jedna, kiž pschekalarisce cźežko pschesecźeca a pschi wobkorźbje sricźewnizce zastojnistwa dokładne prubuje. Dokelž Jardar Asjad po zdaću je schahom w pschecźelnych poćahach steji, a tola jatbje njewinecźeny, dopokazuje possumowanie persiskeho knjezerstwa zyle jasnje jeho móz a njesrronitosć.

Nowy wjednik statneje pjenjezerne w Barlinje.

Hórši rada Moser, dotal pschedhladowa Stuttgartskeje statneje pjenjezernje a wjednik spytnistkeho wustawa za industriju dobrych metallow w Gmünde, je so za wjednika statneje pjenjezernje w Barlinje pomjenował.

Ze Serbow

W Budyschinje. 4. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 758, hygrometer —8 a najnišcha temperatura w nozy —16. Sezkhowazh ras wjedra wostanje dale symny. — Wyschina nad Skandinawiskej je so k połodnju wupschestrěła a wjedro hacź k Alpam wobkrjeża. Pschi zajmym njebju symje mjerstuje a wobsebje saźdźenu nóz mjezachmy krutu symu. Rjane wjedro je symu hišcze wobkhowamy. Pschi rauschich wětrach mjerstujeny njepopuschczi. Nad brjedźnoseńskim morjom leži mžina a jara cźopłym powětrom. Njeje pak móżno, so so wona k nam ješcze, dokelž so wyschina k połodnju hiba. Julije wutoru słónckło 7,45 hodź. zkhadza a so 3,56 hodź. zkowa. Měšacźk zkhadza julije wjecźor 6,33 hodź. a zkowa so popołdnju 10,48 hodź.

December abo hodownik

Hodowny měsaz je kěza hnydom se zrozbom a kutej symu zastupik. S tym je sdobom adventske a pschedhodowne sacźuwanja zbožu pschinjeźł. Sstónczko zhodźi někto krótki puć pod njebjom a bozpjeje tutón měsaz swój najrjischi dypk. Wontach je so njesapaźy wschitko dźelo zakasało, tuž maju so tatarjo někto k dźelu w twarjenjach pschiwobroczeć. Tu a tam wotmětowaju so hońtwy. Někto su tež hižom haty samjersle a nowy lód je dźěćom witany za jich symske zaprjeźelenja. W dezembru swjećimy luźe hody, swjedźeń luboscze. Na tutón swjedźeń so leźa wotzhe wjeźelimy, dokelž žiwy sakso cźasty docźakali, dokelž zmužny a lěpschej nadźiju do pschichoda zgladowaći.

S **Budestez.** (Stawnisce powescźe.) Pschipowědali su so: Willy Waltar Barcz, kamjenjezišcźerjo z Hertu Olgu Mikolajazyez z Budestez; Emil Arno Wiebja, piekaŕ, z Gertrud Marhatu Winklerez, fabrikskej dźěłacźerku z Hajnja. Do mandźelstwa stupischtaj: Pawol Jozef Berndt, murjeŕ, z Martu Strauszez, fabrikskej dźěłacźerku z Hajnja. Narodźił je so njemandzielski syn w Messchońcu. Wumrěłej staj Jan Arnoscht Wiczas, rentnaŕ z Wulkich Dębjez; Marzeta Helena Mucźinkowa rodź. Fraundez z Saborja.

S **Barta.** (Natarske towarstwo.) Po lětnej pschestawy zhromadźiznu so hrjedu popołdnju swobustawy ratarskeho towarstwa za Bart a wokolinu w Maiwaldez hoscźencu w Barcze k prěnjemu posedźenju towarstwa. Wjednik towarstwa knjez wyschiski inspektor Vogel powita swobustawy, wosebje knjeza dr. Panka, kotrehoż běchu za pschednoschk dobyli. Won poda pschehlad wo politiskim a hospodarskim wowmjezu w posledniem lěze a swoje wjesele wuprajі, so w němstim wótzuym kraju do predka dje. Dr. Paul dźerźesche pschednoschk wo „Burja w nowej Němskej“. Won pornjesche burej niz wjace zita płacowacź, hacź kraj potrjeba, ale bóle ten a wotijowe płody. Dale rozjasnjesche wschelake zakonje ratarstwa. Pschi rosmolwje so wschelake njejasnosće wosrtrowicha. Knjez pschednjda so rěcznitej dźakowasche.

S **Barta.** (Wunoschk symnjeje ponozy.) Pitn: dźěło wowi so za symnu ponoz w mejazonaj oktobrje a nowembrje. Na město spěrki sa dźesć jedźe z jenoho hornja, 1. oktobra, so tworowa loterija pschewjedźe. Cźisty wunoschk wuczinjesche 320 hr. Dalsche spěrki so pschewjedźechu. Wunoschk tutych běsche jara dobry. Dari so 333 zentnarjow běrnow, 38 zentnarjow rožki, 2½ zentnarja pschenicy, 30 puntow muki, 30 metrow palmho drjewa, 1 dwajzentnarske swinjo a zentnar rybow. Wjelschich jinotliwych darow je dóschło. Tak dari Natarska banka w Nakojbach 100 zentnarjow wuhla; prynz z Lippe 150 hrěbnow a wojschski wuczer Trodewwerkeŕ 100 hrěbnow. Pschi hromadźenju drasty su so trěbne wězy dariłe. Drasta so wot NS-sjednoczeństwa zonow a zónskeho towarstwa wuporjedźa. Wunoschk spěrkow dnja 2ždźe zmužny hornja, 5. nowembra, 200,95 hr. wuczinjesche. 19. nowembra dnja młodźiny pschi pschedawanju płakelow nawda so 50 hr. a pschi spěrkach puntow so 138 puntow wschelakich kolonialnych tworow dari. Potrěbnym w naschim wokrjesu so hacź dotal rozdźeli: 70 zentnarjow běrnow, 160 zentnarjow wuhla, wschelke kolonialne twory a dźěł drasty, kiž su žony hacź dotal zwoporjedźałe. — So dyrbi so njejasnosće wotstronić, so hischcze ras dopominaju, zo, zo dyrbi so pola tudomneho njezmjenosty zamołwić. Potom so pruhuja, hacź su potrěbni. Wjesne wjednistwo wotrědźuje, so wjele potrěbnych z boka steji. Hody so bliza a wschitkim dyrbi so pomhacź. Sstupcze do N.S.-ludowego zwonkowstwa a dopjelcze swoju wótczinsku winowatosć.

S **Butez.** (Pschedawdźerski.) Kupc měšćerskiu sakupjer Feldmann měšćo w Bolescanskej schuli psched schulskimi dźećimi sajmowny pschedmjetk. Sw swójstwowobrazami won zjawjesce kronitskich wojatow pschedstajeschce. Sajmowny pschednoschk samtuchu wotkonjenje wopisowasche won, kak je tři ras zwjetal, i zrudźesskeje jatby cźakuje.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje
w Serbskim Domje

S **Wosporka.** (Hermank.) Na Hermank njedźelu a pónđźelu běsche so wjazy hermankarjow hacź dotal schcho, tak běchu wschě budy wobsadźene. Njedźelu popołdnju běsche so wulka liczba kupzow naschla. Hermankarjo běchu z tutym dnjom jara spokojom, ale pónđźelu wjecźor pschi hubjenym wjedrje dozwla zanoho wobkhoda. — Wulke pschewodźenje běsche so pschi pohrjebje k dźiwadłeju mischtra **wobdźěliło.** Wschelake towarstwa a korporazije, kotrychż **pilny hobustaw** a hobudźěłacźer won bě, so wobdźělichu. Měšcźanskej sastupjerstwje, wotdźělenje hodźakskeho swjasła z Lubija, sastupjerjo Drježdźanskje wikowarskeje banki, sastupjerjo měšnicy khorobneje kaso, kotrejež pschedsyda won bě, a wjele ludźi, kotrymž je w žiwjenju blizko stejał, **wobdźělichu so pschi pohrjebje.** Mnohe a drohe wěnzy dopokasachu, kak lubowany zemrěty we wschich worthach luda bě.

S **Lubija.** (Wyšoka starosba.) Swoje 90. narodniny swjeczesche tele dny priwatnik Heinrich Warmbold z Walddorfa pola Cibawn. Njedźiwajcy zmojeje starosby je stary knjes duchownje a cźelnje jara cźerstwy a wjesoły. W pschekupstim žiwjenju bě won w naschim měsce Lubiju dałsko a schěroko znaty. Wožebitu zasłužbu dobu zhebi won pschi tudomnej pschekupskej schuli, do kotrejež zakoržerjow zkuschu.

Měšćanske dźiwadło

Wilhelm Tell.

Činohra w 5 wustupach (12 wobrazach) wot Bjedricha v. Schiller.

Tuta wosebje dźensa načasna hra předwjedźe so lětra w našim měšćanskim dźiwadle hižo dwójcy. To prěnje předstajenje bě zarjadowało zjednoćenstwo — Deutsche Bühne — za šulske dźěći. Dźiwadło bě hač na posledne městno wobsadźene zašlu srjedu a kaž słyšimy, budźe hišće mnoho tajkich zawrjenych předstajenjow. To wulcy zwjeseli. Sobotu poskiće še so hra Wilhelm Tell za zjawnosć. Hdyž njebě předwjedźenje zańdźenu srjedu runje dosć spokojace a wuhładkowane, móżeše so poskićenje zašlu sobotu dobre mjenować. Jewišćowe wobrazy, wot wumělskeho radnika Waltarja Ulbricha zhotowjene, hodźa so derje k razej hrě, wosebje přirodne wobrazy, hdyž też njemóżemy cyle spokojom być w jstwrnych wobrazach, kiž su trošku přeproste. Hrowe wjednistwo měješe intendant Hanz Heinz Kämpft a inspecient bě Maks Hötzel.

Hłownu rólu Tella hraješe Hans Verder w znatej wustojnosći a jemu přizamknky so runohódnje Eleonora Sehnert jako Tellowa mandźelska. To same móže so prajić wo Pawolu Skotzkim jako Geßleru, tyranu a krajnym bohotom nad Switu a Uri. Wurazny Ulbrich z Rudenc bě Khorla Sauberlich. Přihódni zastupcy swojich rólow běchu intendant Kämpff jako Werner, swobodny knjez z Attinghausen, Maks Grundmann jako Werner Staufacher, Mano Holtej jako Waltaŕ Fürst, Willi Kern au jako Arnold z Melchtal, Franc. Hellmuth Bräm jako Staufacherowa mandźelska, Margareta Kniwece a Kl Neumeister jara wustojnje jako Tellowej dźěśći Waltaŕ a Wilhelm hraještej. Alfred Borchert jako faraŕ Rösselmann njespokoješe we wurazu přisahi, wusłowjenje bě přezyncace. Zastupcy mjeńšich rólow drje so zdźůla do hry hišće bóle zažiwja při dalšich předwjedźenjach.

Hospodarski rozhlad

Pónđźelu 4. dezembra 1933.

Barlinska burja měješe hobotu njejasne a tłahotne wiki. Kursy akcijow so wotdźerjachu. Wiki rentowych kšicźinow běchu pschecźelnische. Tu so tuchi zdźerźachu a zdźěla postupichu.

Barlinske zitne wukowiki běchu sobotu jara měrne. Sa pschecinu a rožku běsche malo sajima. Muka so tłahotje pschedawajsche. Wowsa a jecźmjeń měšećhaj tchorniza tłahe a měrne wiki.

Sobotu płacźeschе w Barlinje zentnar

pschenicy: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,25—7,50 hr., jecźmjenja, nalětnjeho: 8,20—8,50 hr., nahmjetkoho: 7,85 hacź 8,60 hr., wowsa: 7,15—7,40 hr.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płačizny po złotej hriwnje.

	2. 12.	1. 12.		2. 12.	1. 12.
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	143-148	143-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,60	12,50
ržana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč.	9,90-9,90	9,90-9,90
pš. wotruby	11,7-12,0	11,7-12,0	běrnj. kruški	14,20	14,20
ržane	10,2-10,5	10,2-10,4	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
repa	—	—	ržana stoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hrošch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeniski	17,0-18,5	17,0-18,5	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płačizna za pfenzy za wupłodźerja 179 182 184

Płačizna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Sdźědźenaj: Ruth Müllerez a Erwin Kalich w Lubiju.

Zemrěli: Marja swud. Kuaitschowa rodź. Urbanez we Hodźiju; khowanje je dźensa pónđźelu. — Richard Wicka w Budyschinje; khowanje je dźensa pónđźelu. — August Goldhan, ličeński rada w Budyschinje, 80 lět; khowanje budźe julije wutoru popołdnju w 2 hodź. wot Tuchoricskeho pohrjebnischcźa.

Za wobsah zamołwity: A. Dušman w Budyšinje.

Bożodźesćejowe schtomy woża ho sažo do městow.

Aly ženož hněd a syma tworitej swonkowny wobras pschedhodowneho cźasa, ale wosebje cźinja to cźeństwe Bożodźesćejowe schtomiki, kotrež ho někto i jětkow do městow woża, a tam blišći swjedźeń pschipowědaju. Naich wobras nam pokasuje wukładanje tworowych wołow na wulkoměsćanskim dwórnischcu.

Nürnbergski film tu je!!!

Dźenja pónđelu wječor w 7 hodź. so pschi kinowej dźensnišej ihromadźiznje z pschedwjedźenjom wutworjenoho zynkofilma wo słušnje stronym w Nürnbergu „Dobyće wěry" w Budyšinu Zentralnym dźiwadle sapoczuje.

Dźeń wote dnja su pola Budyšskeho wokrjesneho wjednistwa a dźiwadłoweje direkzije pisomne a telefoniske narodźenowanja pschiběrale. Wobydlerstwo tutón film powschitkownje jako wulki podawk pohódnoćuje a wschudźom z napjatosću wočakuje. Na tutym mjenje je so hižom wjele wo tutym filmje pisało, so njeje trjeba, bliže wo nim pisać. So jenottliwe pschedstajenje wočakuje so zyłne wobdźelenje, tehodła so dyrbi z cźasom zastupne lisćiti wobstara. Naspomnimy hišće, so je propagandowe ministerstwo tutón film po wołoźitym pschezu wjednika Shotowitza, so by so wschitkim imóžniło, tež ludowe nastacje, kiž je so we Nürnbergu zjewiło, hišće nasłonicź.

Hesło za tutón tydźeń rěka: Kóždy ludowy towaršk Budyšćina a wokolinu wobhlada sebi tutón film!

Z Łužicy

* Z Rołanow. (Njeswěrny.) Hladłoscze dla znjewožiwanja [illegible] a Bernburga n. Saalow. Auto šumny so do pschirowa. Pschiwowrschał so pschecźahowanym a porjeda swojim wozom. Wjednik auta a jeho pschewodźer so njeskaleczichu. Na dalako njeje wosoba znjewožiwanja šmertnje [illegible] (Grošmann z Rixdorfa) z wojim [illegible] so pschi Seidlu krjehadow.

* [illegible] wjednik wósebnikow [illegible] wjednistwa [illegible] so Rikarda Hra. Adolfa Pan[illegible] [illegible] so w Dźiwadłowej Hrodźi[illegible] [illegible] Nowa [illegible] [illegible] Rheinlandu wudźěli.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Z Drježdźan. [illegible] [illegible] [illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowarnikow 1.25 hr. wot kwartała. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a cišk Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2657

Za nawěšćiki, kiž smeja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežaje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo ćěłnemu zmjerzodženju z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zajězdźenje dyrbi abonent haydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Sejerjne zajězdźenja dyrbi so hnem haydom, najpozdźišo do 48 hodźin płasće připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutoho banki, kiž Serbske Nowiny bźrje a tdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 279 — Budyšin — Wutoru 5. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wobzamknjenje neutralnosće cyrkwinskeho knježeństwa

Duchowne ministerstwo němskeje evangelitiskeje zarjaduje je ležčhowazy jakoń wobjamknje:

§ 1. **Sobustatwam duchownoho ministerstwa, sastojnikam a pomocnym dźěłacjerjam němskeho zyrkwinskeho knježeństwo sakazuje ho, přichilušchej k zyrkwinsko-politiskim stronam, sjednoćenstwam, skupinam a hibanjam.** Sobustatwstwo w zyrkwinskich sjednoćenstwach a synodach ho z tutym njepotrjechi.

§ 2. **Tutón jakoń je žiwojim přichipowědźenjom do mozy stupi.**

W **Barlinje**, 4. decembra 1933.

podp. **němski biskop.**

Němski biskop Müller w Drježdźanach

Němski biskop měnjesce wječera w Drježdźanach rozsudźowanje se jakitkuli zyrkwinskich knježeństwow. Nadźijne zyrkwinske praschenja ho rozpominachu; tež ho dojednachu, so je dóšło němskeje evangelskeje zyrkwje njerozsudźenje i nazionalsozialistiskim stanom swojasnu. Wšitke wumnožowanja w zyrkwinskim neworjadowanju, kajež jo sakde zyrkwinske knježeństwo pschewodźeje, namała pełne přichipčnjace němskeho biskopa.

Přichodnom njedźelu němski biskop sakskeho krajneho biskopa japokaja. Knježa němskeho zyrkwinskeho knježeństwa a sinineho knježerstwa ho njedźelu dopołdnja w nowym žiwjenskim twarjenju sakskeho zyrkwinskeho knježerstwa na Lukašowej dróhi 6 powitaja. Wot nam jo krajny biskop žiwjatočnje do Knjeninneje zyrkwje přichwalił.

Zastate dawki za wožiwjenje hospodarstwa

Němski finanzny minister je f wokolnikom f 28. nowembra 1933 němjokolatne dawki, kotrež ho w czasu do 1. januara 1933 njeja ćahacjichu, sa jakaiaiki na narunanje maschinow, gratow, na wuporjedźenje atd. pestaiił. Won je ho i zńjnom na krajne knježerstwa wobrocił, so bychu to pomjapowanje też na krajne a gmejnske dawki wupschestrie, na pschikład na podrużniski dawk, lezowanowy dawk a pschemytkowy dawk atd. Pschi wutaju ma ho na wobczny wutok němskeho finanznego ministra dźiwać. Pschejo je, so bychu ho wjelitke kraje a gmejny hnydom do nowoho Reinhardtowcho plana zarjadowaće. Posłuchowanje dyrbi k skasanju mnohich dźěłow w měsacu decembru a k bydnemu zahibnjenju zyłeho němskeho hospodarstwa w tutej sy mje dowjesć a to hischće we wjetschim wobsahu, hač je schje dotal wotmyslene.

Zakoń wo přisahanu

Nowiny „Reichsanzeiger“ wozjewjeja k zakonej wo pschisahanju sastojnikow a wojakow wobwonjeje mocy f 1. decembrom 1933 wuprawnjenje, hdyž reka:

Hižom hnydom po wozjewjenju wukaza němskeho presidenta se 14. augusta 1919 ho ho wažne wobmyslenja pschečiwo formje sćinjenje pschisahi wuprajle, kiž słubjenje „słubjam žiwću němskej wustawje“ jako. Po postajenju nazionalsozialistiskeho stata je nowy tekst trěbny, kiž na tute wobmyslenja dźiwa. Dokelž tuto wotmyslene pschemenjenje ho f artiklom 176 němskeje wustawy njezmje, kiž pschisahanje na tutu wustawu postaja, dyrbjesche ho na zakładze zakonja k wotstronjenju mały wot luda a stata se 24. měrza 1933 se zakonjom nowy prawny zakład położeć.

Dr. Frick je wustajeńcu rańšich krajow wotewrił

W prjedawjejchnim Jonasej tworowanym domje w Barlinje je póndźelu depodołdnja němski minister dr. Frick w pschitomnosći mnohich němskich a stanych ministrow, wobłotow a duhich znamjenitych wjednikow a sastojnjerjow wustajeńcu „Ranje — kraj němskeho dóńća“ wotworil. Němskeho presidenta zastupowasche ministerialny direktor Döhle. Najprjedy němski stanu wjednik hwjalka ja wěnc-Döhle. Najprjedy němski stanu wjednik hwjalka ja wěnc-ske rańske kraje dr. Franz na smjašt wustajeńcy pokaja, kotraž dyrbi nowe swjaći nuje ranjont a wjerjerom nawjasacz a woži wschitkich ludowych towarschow a też druhich ludow na rańske konćiny slojeć.

Potom němski sruttskowny minister dr. Frick wotewrjeńske słowa porěča a na prěnju wustajeńcu pokaja, kotraž chce rańske kraje Němskeje pschedstajeć. Shubjenje krajow je starej němskej kulturu a zbytne mjerowe kraje ha prózowanje zbudźile, so by ho Němzowstwu na ranju pomhało. Kaž Bismarck, stworićer němskeje jednoty, tak staj też nasej wjeletedstejmy němski president a nasch wjednik a kanzler wołoże, kotrajž j rańschemu runa pothadźetaj. Jeju źiwca k rańschej domowinstej jenoi je wschitkim znata.

S pilnosću a wutrajnosću ha ho na ranju w dźěle kitpatkow wobdźěwanja hedne kulturne zbytki state. Rańschenemńste pijmowojstwo je daloko psches mjezy němskich krajow zahajo wulke a njezapomnite stworiło. Wustajeńca chce dopokazać, so lud žiwoju zandźenosć ezeješi a chce też swoju wolu spójnej dać, so chce hebi f měrnym dźełom f ezeješu a runym prawom zbožowny pschichod natwarić.

Hodowny dar piekarjow n'ezasłużerjam

Kaž bo f Barlina powě, ho němscy piekarjo na [illegible] wobdźěla. 1. dezembra je president Germa[illegible] na němskich piekarskich jednotow namakrjenje [illegible] nožkam pósłał, f kotrymž piekarjow napomna, [illegible] hodowne pjeczwa njesłužerjam dariti. Nadeńca [illegible] mjes měšnymi njedźelskami hymsce pomoc y a [illegible] mjerowanej piekarskich jednotow sprěza. S tutym wopo- rem piekarjow ho postara, so może hodowne wjeńcze też w najhudźiwej hwójbje knježić.

Kommunistiski mordař wumrěł

Juttjzna nawinarnja w Barlinje wozjewja, so je wuwołany kommunist Korla Ackert w khorowni wumrěł. Wón běše pschi nadpadże w Felsenecktej kolonji nazionalsozialistiskeho wumělskeho malerja prof. Schwartza zastrělił. S Ackertowej smjerśu może ho prozeć dla Felsenecktho podawka za stónjenu wobhladowacj.

Na Barlin běše židowski nadpad z lětadłom wotmysleny

Londonske nowiny „Sunday Dispatch“ pischa, so by khutny pschichad mjes Němskej a Sowjetskej nastać mohł, by li ho spodźiwne politiske wotmysle[illegible] pschewodźelo, kotrež ho zatajesche a ho hakle w pos[illegible] hodźinje wotkry- ji, dokelž ho tuho, kiž tkwu hebi [illegible] wustajeńcy, [illegible] wosebnje pjeczu [illegible] jendźelski [illegible] ralskeho Ktanisch[illegible] mi do pers[illegible] k, f kotrymž [illegible] w Němskej“ [illegible] Zutón letaš dwójske [illegible] lerjenka nad [illegible] nom, Hamburgom a [illegible] milionu bo[illegible] ej. Smery jendźelskich [illegible] ja nutu wójna zapschotowak.

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

Prěcej měsačne wječera zawoje 30. požhdženje. Sapisowanje dopokazowo je minute stónczne. Jenož nekotři žurnalisty maji ho hischće pschepytujcej a potom je tej politiski dźeń wotbyty. Najfirwe banja hrjebu holowi. Potom po dźěłchej pschestawszy fakitanske wěze fjejchuja.

We wjerjanoschim pohrjebnju je najprjedy schtyrjo žurnalisty f Gudlinskeho žudnskeho zajawa pschepschichowachu. Prěni žurnalist zwołał Wilhelm Nickel, kiž w jenej wsy blizo Frankfurta nad Wodru bydli, njeje přeca, so ho ho w jebo domje kommunistiske tajne zhromadźiny wotmě wale. Nanje kaj wón, tak tej tjio druhi žurnalisty f Frankfurtskeje wokolinty preja, so ho nadźaj na dźełanje wotmyslene byłe.

Nacjonal dr. Seyffert potom namjetuje, so by ho wo za palerstwje Lubże hanebo wječało. Wyschchi němskostatny rěčnik wojewi, so pschecziwo tutomu namjetej wotmyslenjow nima.

Po pschestawy ho kriminalny sekretar Kassehann f Dortmunda jako swój pschejaćelschnje. Tutón je w žiwojim czasu pschi[illegible] pschepytowanja w khorjanskej nalezanej pschecziwo Rejnowej w Kamnje wjedł. S tamnych wobsedzenych buchtaj wuaski džetacjerjej Zerwejß a [illegible] Brand ke khorjanki sajudženaj. Tutaj ho někto jako swědkaj pschechschichachu. Kajschkanm rjekny, so je wjelesli, so ho ho stajnu hojaka wojeskarjow Czerwjeneje frouty na pohnuce jrenu wuttwarile a so je frona też pjenjezy za wobstaranje beonjew dawała. Sa wótmu nóz ke dże ho najwyschchi alarm perucjił a „nóz dotkich nožow“ běschę ho pschihotowała. Són jenoż na pschikas k sakrocenju czekali. Swódck Zerwejß wobkrucji, so je w februaru alarm wobstał. Pschikas pak njeje pschischo, so ho ho hebi sobustawy hojaka myślili, so dyrbja hami sapoczecz. Swódk wotpokaja, so je wohen w němskej zjemowni znamje sa wobrónjenu jdźeł hył. Swódk Brand wupraji, so je ho zyły swojaś wojowarjow Czerwjeneje frouty w februaru f nowa organisewał. Potom ho jednanje na wutoru wosterczi. —

W Barlinje pschiprawi ho najwjetschu němsku wustajeńcu wo rańschich krajinach.

Dźełanska jstwa pěstujerja Gustava Freytaga. Tuta jstwa namała ho na němskej wustajeńcy rańschich krajinow w Barlinje, kotraž ho 4. dezembra wotewri a wulkotny pschehlad wo němskim kulturnym dźěle w rańschich krajinach podawa.

Hokate kliže w snězy

W fyn̄stim czašu je politiska propaganda to Awstriskej nuknosće wuwiła, kotrejž fyrh̄ postiča. We Mjenje fa-mom wschak pschezo hischcze papjerjane kule rosbuchuja. Tak na pschikład njedjelu w měšćanskim dźelu Hernalsu sti kule rosbuchnychu, kiž pschi fwojim rosbuchnjenju hokate fischcze wuzwjapchu. Na kraju wontach pak, hdjež je fyma fačahnyła, fu fjebi nješto nalwe wumyślili. S Benka w Styrskej fo powě, fo fu w tamnischej wokolinje na nawišu, kiž běsche fe fnehom pschikryty, pjeć metrow wyfoki a pjeć metrow fcheroki hokaty fichiž nadeschli, kiž běchu fe fnéha wuzwjapali. W famuznej wokolinje běchu 11 dźiwjanych hokatych fichižow ſ powjafami nad rěku powěſili.

Njewitani emigrantojo w Francowskej

Kaž fo fda, maju poſledne warnowanja franzowskich nowin psched wuſtupowanjom nèmſkich pschiſeljahowarjow wěſte wulpeh. Parizki policajſki president je pjerwa faſtupjerki nawin „Journal“ wojewił, fo wot nèmſkich emigrantow w Parizu wočakuje, fo fo dospołnje wſchitkich wuſtupjenjow ſdatuja. Kóždeho, kiž by pospytał, na nèkaj leżuſtij wóſchnje propagandiſtiſku wuſtupowaci, by fo fo 24 hodźin ſ kraja wupokasał. Rjano teho jebi policajſki president žada, fo nèmſcy cżekarjo we wikowarſtwje ſ kontrolu fcheſu njenaczinja ani fa potrubjene nuſu njedóſtaju.

Jendżelske knježeſtwo jedna wo Iriskej

Jendżelſke knježeſtwo pódjelu dopołnja pożedżenje wotmě, ſo by roſpomnjatko wo połoženju a ſchto bu nafta-lo, by-li iriſki ſwobodny ſtat ſ britiſcheho kraleſtwa wuſtupił. Minister fa kolonije Thomaß je hiſchcze pondżelu wo-ſemknjenja knježeſtwa miniſterſkemu preſidentej wjedował. De Valera je fo pjerwa wopraſchał, kak by fo Jendżelſka pschi wuwołanju Iriſkeje republiki fadżerżała.

Je mózny, ſo je de Valera mjes tym hižo druhu notu jendżelſkemu knježeſtwu pósłał. Stejiſchcżo iriſcheho miniſterſkeho preſidenta je nèhdże ſcheſnowacze: Jendżelſke wiki ninaju ſa pschichod ſamjeſ hódnoſć ſe wjaza ſa iriſcheho bu ra. Iriſka ſwoju ſamoſtatnoſć nadżijna na dezjelicżo, na do ſpołnu politiſku a hoſpodarſku njewotwiſnoſć ſtaja.

Jendżelſki ſtatny ſekretar ſa kolonije Thomas a iriſki miniſteriti preſident de Valera.

Zražen'e w Iriskej

Na kónju tydżenja je we wſchelakich iriſkich městach k politiſkim wjeſenjanam dóſchło. Na dróhach w Corku mó-drokſchilakojo a republikanojo ſe ſroda wojowachu. Do wjeſenjow módrokſchilakow ſ kanjenjemi wjetachu W Macrwonje politiſcy pſchećiwnicy ſhromadżiſtuju wjedeli módrokſchilakow jenerała O'Duffy pſchełahychu. Wſchitke telegrafowe a telefonowe groty ſo pſcherſchachu a dróhi ſo ſe ſchromami faratżichu. Polizijſtojo a wojacy pſchedrěchu ſo pſches barrikadu, ſo bychu do mejta dóſchli, a pożjad ſaſo poſtajili. Pola Middeltowa do omnibuſa, w kotrymž módrokſchilakojo hódżachu, ſ chowanitow ſtrělachu.

Wulke ſpřiſahanſtwo w Ruskej wotkryli

Dopiſowaċ Londonſkich nowin „Daily Expreß“ w Re-valu a Chtonſkej piſche, ſo je ruſka tajna polizija wobſchir-ne ſpſchiſahaniſtwo wotkryła. Spſchiſahaſo ſu ſebi pjeċa wotmyſlili, Stalinowy dom a druhe wažne twarjenja ſo wjetkeho knježeſtwa do powětra buchnyć. Dożyła ſu na 8500 wożbowow ſajeli, mjes nimi 1000 knježeſtwowych ſa-ſtojnikow, wojakow a oficżerow. Wſchitzy ſajeċi ſtruſchachu pjeċa do tajneje terroriſtiſkeje ſkupiny, kotraž je ſa po-ſlednje 3 měſaċy 4 munizijowe ſkłady do powětra buchła. Poſledne rosbuchnjenje ſtu ſo w munizijowym ſkładje w Blagoweſchtſchenſku w Sibirſkej.

Nowaj nèmſtaj miniſtraj, ſtabowy ſchef SA Röhm a wjednikowy namjeſtnik Ru-dolf Heß po wotpokoženju pſchiſiſahi pola nèmſkeho pre-ſidenta.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 5. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 755, hygrometer —6 a najwiſchiſcha temperatura wobnjo —1. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer —8 a najniſcha temperatura —15. — Sčežowazy raz wjedra ſo na dalſche jara malo pſchemjeni. — Wyſchina nad ſrjedźnjej Europu ſe ſeſłabja. S wotnoſy a ſ krótkeho wjeczora blizitej ſo fyjnej niſinje ſ cżopłym powětrom. Tuž ſamomy ſo wjetkeċej, ſo fnine njeriſnjenja ſaſo pſchiſtajeja a wjedro budże miliſche. Je mózny, ſo ſ wupredka ſnih doſtanjemy, kiž móże pak ſo wotdżiſcheho do dęſcheja pſchewobroċeċ. Jutſ. ſrjedu ſtónċko 7,47 hodź. ſchadża a ſo 3,55 hodź. chowa. Mě-ſaċ ſchadża jutſe wjeczor 7,11 hodź. a chowa ſo dopołdnja 11,12 hodź.

*

— **Serbſke temſke w Drježdżanach.** 2. adventſku njedżelu, 10. dezembra, popołdnju 4 hodź., budże ſaſo w Drježdżanſkej ſtarſej ſtarſi ſerbſke temſkenje je ſpowědżu a ſ wudżelenjom ſ wottajanja. Wědo-wanje ſmeje kujes ſarał ſ Minakkala. Wſchitzy evangelſcy Serbja, kiž w Drježdżanach a wokolnoſci bydla, ſu ſ tym wutrobnje ſ wottajanja; tež budża pſchi towaršchnym ſeſedżenju, kotrež ſ wjeczerjomi, lubje wi-tani. Khěrluſchowe topjenſki ſu ſo kóżdy temſkeſ pſchi zyrkwinych durjach. — Pſchipomnjeċ ſo ma, ſo budże tole temſkenje 341. ſerbſke temſkenje w Drježdżanſker ſtarſej zyrkwi. Pſched 85 letami je adventſkim cżaſu ſu ſo tele ſerbſke temſke tam ſawjedle a ſchwore ſu ſo ſóżde leto wotmeċe.

*

— **Jězdne kolo kradnyli.** 1. 12. 1933 w cżaſu wot 5 hodź. pop. hacż do 2. 12. 33 rano je ſo ſ dwora na ſeżiorſkej dróſy cżo. 15 muſaże wuſchaniſke kolo ſtamki „Standart“ cżo. 15 115 tradnyło. Kolo měſeſche cżorne-hrofina, cżornej blótoſchlitakaj, żolte ſwjetna, hłubokoſtibi-jene wodźidło, cżornej żeltukojowej pſchimadle, ſchěrej gummiſnjowej wobruċzi a elektriſku Dynamolatarnju. Mu-zaże jězdne kolo ſnamki „Motto“ ſo tam ſtejo wotſtaji. Wo wěſowne ſdżělenja proſy kriminalne wotdżělenje we Budyſchinje.

Film wo z'ězdże ſtrony w Nürnbergu

Wot wječerawſcheho buja pſchedſtaja ſo w Zentralnym dźiwadle w Budyſchinje wulkotny film wo ſelſkoſchim ſjeź-dże nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony w Nürnbergu. Sjeźd je hiſchcze wſchitkim w żiwym dopomnjeċu. Schóź ſebi tu-ton film wobhlada, najſkoni hakle tak prawje, ſchto ludowe ſjednoċenſtwo wofnamjenja. Kanzler a lud ſu jene; wſchitke wutroby jemu pſchiwuſnjaju, wſchitkich woczi jeho wjetaju a wſchitzy ſu ſa njeho ſahorjeni.

Hiſom ſwonkowny wobſtk filma je wulzy doſtojny. Mjeſto Nürnberg, tute najbóle nèmſke měſto, hodźi ſo ſe ſwojimi kamjenitymi ſwědkami munjenych wulkich cż-how tak prawje ſa ſwonkownu wobſtk wulkeho ſjeźda. Kak ſo jeho wuſtki, tala rjanych haſach, mjes jeho tautwarkami a murjemi ſahorjenje tuda ſchumi. Kak ſo thorhoje narodneho poſtbehnjenja ſmahnja. A hakle, hdyż kanzler rěċi, njech je pſchi powitanju, njech je k hamta-rjam abo młodźinje, wſchudże rěċi ſ jeho ſłowow lu-boſcż k ludej, kotraż w jeho ſylach pſchemóżaju wotthłoſ namaka. Nożradowane wobliczy wobdżělnikow, kotrjž tute dny ſawěſċe wjeſe na ſo wſtachu, dopołnjuja, kak kanzlerowe ſłowa ſtuknja. Wożebje wutroby młodźiny ſłuſche-

Štyri njewjesty a jena žona

5] (Potrać̀owanje.)

W ſwojej ſtuwiży Erhart ſ radoſcju ſajtkatowaſche. „Bohumile“, wón pſchi tym dżeſche, „ty ſy żebje ſamoh pſchewinuł a duż ſmèich tajkle wjeſoły bycż.“

Wón ſo ſtuknju ſwlecże a ſo ſchtórnje wuſu, ſo lohke ſtupnje wobu, żebi módru płatowu ſalu ſwjaſa a pſched ſtuwinymi durjemi błiſto ſkhoda pilnje ſwoje ſchtórnje ſwětliċi pocża. Pſchi tęſchnym woknje ſtejo a ſo k ſthodej i khribjetom wobroczjwſchi wón njewu-ſtyſcha, ſo nèchtó i lohtimi krocżelemi po ſthodje horje pſchińdże. Wón ſo duż cżim bóle ſaſtróji, hdyż ſchudro-wanje żiżanoje drakty żyle błiſto ſady ſo ſaſtyſcha a ſpodobnje klinczaja, ale hłuboko dychaja żónſki hłoſ prajiċi ſtyſcheſche: „Sthód do njebjeſ! a Apollo wo-prawdże na wjerſchku horjeta. Pómbaj Bóh, mój mło-dy knjeże! Mam ſnano cżeċi, knjeſa Apollona Er-harta poſtrowjeċ?“

Wułzy ſaſtróżeny a wobeſ ruzy je ſchtórnjom a je ſchcżétka ſady ſwojeho khribjeta khowaja możeſche ſo kandidatej w mèſto wotmołwy jenoj nèmy pokloniċ.

Knjeni, wyſoko do tiżeċi lèt, ſo wiſcha cżeſtwjenje-ſche, tak bèſche ſo duzy po ſthodje horje napinata; wona ſo nad tym wjeſeleſche, ſo bèſche młody cżłowjek tak ſaſtróżeny, kotryż bèſche ſchtkowany doſeċ, ſo ſo żónſkej lubjeſche, a ſmèjo dale dżeſche: „Pſiche cżo, knjes Apollo Erharto, Swoju tyru ſa khribjetom khowacże? Njebojcże dże ſo pſchede mnu. Ja ſym komorna radżiċelowa Lużija Paſorakowa, a Wy loſzy ſhódacże, ſchto je mje tudy do Waſcheho bydła po ſchtyrjoch ſthodach ho-rje pſchihwjedło.“

Schtórnje a ſchcżétka ſa khribjetom kandidata bubo-tajo dele wrjeſnuchu. S jenej rułu wón jowoje ſtuwine durje wotewri, mjes tym ſo ſebi i druhej ſaſu pſches hłowu ſcżeże. Komorna radżiċelowa, kotruż wón ſ ru-ku liwajo bó ſtuwy pſcheproſchowaſche, bó ſtuwiczki ſaſtu-pi, hdyż Erhart ruċże ſtuknju ſ hoſdża wſa a ſo ju wo-błeċże.

„Hnadna knjeni komorna radżiċelowa“, ſo ſmu-ſiwſchi kandidat rjeknu, „prěni kroċż je, ſo ſo ſkitkowa-ny jandżel jowle horje ſabludżi. Duż mèjcże ſcżerp-noſcż ſ powitanjom, łajtej je ſo Wam ſtało.“

„Mòjeże Wy tež leſnje rěċżeċ?“ ta knjeni pſkeċ-cżelnje ſnapſcheċżiwi. „To wot kandidata prědarjowa wocżakowała njebudżeċh. Ale ł wèzy. Ja du Wam ſwoj najnutrnſchi, najhorżuſchi dżał ſa to wuprajiċ, ſo ſcże mojej Fridże ſtwjenje ſdżerżał, a ſdobom wułzu poroka hódne ſadżerżenje ſwojeho hroſneho mandżel-ſkeho nèkaſ ſaſo ſarunaċ. Ja tež ſym ſo tehodła ſ tym ſkupym rawżom hroſnje pſchereċżała. Ja budżech prie-dy pſchiſchła była, njebudżech-li hakle pſched nèkotrymi hodźinami wot naſcheho ſłużobnika Waſche mjeno a Waſche bydło ſhonika. Koſchiċ chżała lubej ruzy, ko-trejż ſtej moje dżeċżo ſymnemu rowej wutorhnuċ, a kotrejż wobſpedżeċ budżeſche pſchi ſamom ſam ſmjereċ wot tebo mèł.“

Komorna radżiċelowa ſ wobėmaj rukomaj kandi-datowej ruzy pſchimnu, a ſdobom ſo nèkajka cżeſta rol-ka do Erhartoweje ruki ſtuże.

„Njewohanlċże mje, hnadna knjeni!“ ſo wobara-jo Erhart ſawoła.

„A Wy mje niż!“ komorna radżiċelowa ſnapſche-cżiwi. „Ani ſłowżka wjazy teje maliċżkoſcże dla. Ale mój młody knjeże“, wona ſo wo ſtuwiżzy roſhladnja dale dżeſche, „ja na Waſchim bydle ani tyru, ani ſtuknju, ani fortepiana njewidżu. Njeſcże Wy hudżeć-niċ?“

„To wſchak!“ ſo Erhart wuſna. „Ja klawěr hraju a tež ſpěwam. Ale moje bydło je tak małe, ſo tu forte-piana nihdże ſtajiċ njemożu, a hdy bychu moje ſnadne ſrędki mi to dowolałe. Ale ja ſym derje ſnaty ſ mo-ſaſoliſcżiſkim miſchtrom w blišoſcżi, kiż ſchikowane fortepiana wobſędżi a mi dowoła na nim hraċż, kelkoż ſo mi ſpodoba.“

„Że to ſnano moſaſoliſcżer Janaſch“, ſo komorna ra-dżiċelowa ſmèjo woprajcha, „kiż ma nimo ſchikowaneho klawěra tež rjanu dżowku, njewjeſtu?“

Wyſoka cżeſtwjenoſcż, kotraż Erhartowe wobliczo jahori, bèſche najlepſcha wotmołwa.

„Młody knjeże!“ komorna radżiċelowa ſortowaſche, jemu ſ porſtom hrożo: „njeſeſmudżże ſebi ſwojeju ſchidleſchkowe na tym moſaſoliſcżiſkim ſłónzu. Nó, Wy wſchak ſmèjeċże ſhoże w lubożċi; pſchetoż Wy nihdy hroſny muż njeſcże. Ja Waſ nèkto wopuſchczu, ſo na to ſpuſchcżeju, ſo też Wy mje ſe ſwojim wopytom po-cżeſcżiċże. A bynjeż jenoż tahodła było, ſo hyſchcże wohladał, kak ſo Fridże dże, kotrejż ſcże żiwjenje ſdżerżał. Wot idnaczich hacż do jeneje pſchipołdnju ſym mohła rjeż ſtajnje doma. A Bechſteinſke ſchidło też mam. Tuż dha mi rku ſawdajcże na to, ſo mje też wo-pytacże.“

„Spodżiwna żona!“ Erhart praji, hdyż bèſche ſo ko-morna radżiċelowa wotżalika. Wón ſo hižo ras ſa-cżerwjeni, na jeje ſortne hrożenje ſpominajo. Rołka, kotruż bèſche dóſtał, bě jara cżeſta; hdyż ju roſtama, ſo ſto holandſkich ſtotnch ſ njeje kuſt. To bèſche wa-bjaży napohlad, łajkeħoż thudy kandidat hiſchcże jenje mèſt njebě. Pṙěni trócż ſtaroſcż wo ſenſke kubło na njeho pſchińdże. So by nichtó jeho nètkle njepſchekhwatał a jeho ſtoteho poħlada njewohladał, żebi wón ſtwine durje ſatyka. Potom ſwoje hollandſke ſaſo do rołki ſe-ħadża a je ſady ſwojich tnihi ſthowa.

(Pokrać̀owanje ſeżeħuje.)

ja zyle wjednikej. Tak samaje tutón film też pschilkadowarjow zahorjecz a najslubschu zapschimnyecz.

S tuchym wopytowarjom dże zaczischcz wulkotnych podawkow bubn domoj, do jeho pschidnehu Zjiwjenja, kiż dyrbi jenoż ludej a ludowemu zjednoczeństwu służicz. Tak dopjelni najskoje swój nadawk.

Pschi wekerawschim wolwerjenstwim pschedstajenju so zwjastocznoscze s nekotrymi podhodami SA-kapały porjenschi a so zawodna narecz djerzesche. Film hraje so hischcze hacz do 10. dezembra w Zentralnym dźiwadle w Budyschinje. Njeskomdź nichtó Hebi jón wobgladacz!

*

— **W mjeschczanskim dźiwadle** wospjetuje so dźenja wjeczor we 8 hodź. Banatskeho wuiwjeschny porjadk „Wobkuschzaza knjeżnicžka". Sseredu hraje so posledni kraz operetka „Hrabinka Marija". Njedźelu 10. dezembra pop. w 4 hodź. pschedstaja so za malych wopytowarjow dźiwadla bajka „Khrystlizina bajkowa knizka" w 5 wobrazach pschi malych placzinach.

S **Kotcz.** Swoje 82. narodniny swjeczesche ludowy muzikant Handrij Kopta. Hizoń psched nekotrymi letami je swój statok swojemu synej pschepodał, kiż na nim w nanowym synstwje hospodari. — Tehorunja wosswjeczi czahowy teppich na wotp. Jan Blażij swoje 79. narodniny. Posledni so duchownje a czelnje jara strowy czuje. Pola knjesa Kopty pak sym so hlabosesche starosby pokasale. — Psched dleschim czasom sym so star. tydoty blisko kolowanje podrekale, so by sawinjenje drohi lepje pschewidne byle. Nekto sym so pjenjesi swnkopale. Na jich mesto sym so kamjentne stołpy stajile, kiż so z kolkom wobsila. Dokelż je sawinjenje khetro strachne, je so hischcze z wjeczernego ba'a warnowanska tafla stajila. Hischcze k lepschemu pschewidzenju sawinjenja so pscheje, so bychu so kerli pschi drohi swnkopale.

S **Wósporka.** Tuhomne muzike spéwne towarstwo wotmé wurjadne posdźenje. Wjednik kowarstwa powé, so je wokrejzny wjednik jeho sa wjednika kowarstwa potwjerdźił. Na to pomjenowa swojich sobudźełacżerjow. Jako bé so wubjerk ludoweje wyssokeje schule rospuschczili pschiwsa wotnoka nazionalsozialistiskeje strony dźela wubjerka. Schtwórtk mjezachu hizoń swój prěni roswuczowanskich wjeczor. Knjes wyschschi wucżer Bator wotmé prěni pschednoschk w themje: „Rausche Prussa, Gdanska a korridorske praschenje". Pschednoschk bé jara derje wopytany. Pschednoschowar rěczesche wo nadawtach w Rauschej Prutkej. Pschednoschk so z wulkim pschichilenom pschija.

S **Wósporka.** (Wo schuli.) Wutoru, 28. nowembra po jednorej swjatocznosczi puschczichu po 11lětnej dźeławosczi knjesa wucżerja Nitzu. Po spéwje schulskeho khora so schulski wjednik knjes kantor Seibt s wutrobnymi słowami k wotkhadźanym rozsohnowa. We mjenje schule dźakowaschе so schulski wjednik sa jeho słužbu we Wósporskej schuli w mjenje Wósporskeje wosady dźakowaschе so jemu a jeho mandźelskej sa wusmamne robustkutkowanje pschi zyrkwinskich sarjadowanjach a Bożej słužbje. Pschejschе jemu w mjenje zwjesch sobudźełacżerjow a schulskich dźěci dobry wuspech w jeho nowym skutkowanischczu. Wotkazany spéw skónczi tutu zwjatocznosczj.

S **Wósporka.** Jako běchu so sobotu krótko po 10 hodź. zawěry sa tworowy czah sawrjesle, pschijědże czežky auto firmy R. Friedricha s Nychowa a sajědże do nich. Pschi njeswozu so nichtó njestrani. Czežky auto mjelesche so pschi swozu snano dale jěcz.

S **Kulowa.** (Njesbożo s motorskim kolom.) Njesbożo s motorskim kolom stażo pola Kulowa. Motorowy kolesat sajědże do konjazeho wosa. Wjes wědomnja jeho do wuzdonje khěże donjeschu. Jeho ranjenja na hłowje na zbożo njesu strachne.

Wusudźenja

§ Dla jednoreho a czischeho padnjeschiwa, njedowolenehu wobsdźenja bronjow a sypłanzho morjenja, so by so sajecza sminyć, wosstorži so 18-lětny dźełacżer Hermann Alfred Gahan s Barlina, kiż bydlenja njemjelesche. Pschedbuda mjenowanske jeho „wocżełnjenehu dundaka". Jeho macż, pólika proschérka, běsche jeho njemandźelskeho porodźiła. Jeho běsche k ludźom na wocżełnjenje dała, ale po wotstronjenju macżerje, wsa wona jeho k sebi a tak sobu na proschenje. W schulskej starobje pschebywasche wón nuczeny we wobsdźenjach. Jako wón pola bura w Rudnych horach służesche, macż sasa po njeho pschijědże. Po wotkhadźenju 5 mjezachu jasna běsche horjekach mjenowane słósmistwo stużił. Wot 14. junija 1933 je so słósmik gjes bydlenja w połoonskej Lužizy wokolo honił. We Wbohowje běsche s gantu aktowu łoschu a pschitrowu a w Lowaldze z swarjenja 2 słotej czahnikaj, narucżnizu, schaty, drastu a 7 hriwnow pjenjes a w bydlenju remontowehu hamta w Großhennersdorfje revolwer a munizju kradnył. Bróń je pschi sebi nosył, dokelż dźesche do polizije stżelecz, hdyż ju k jemu pschischła. 20. junija je wón w Hornim Seifersdorfje mantloj a druhi polcza kradnył. Pschi tym jeho pschitwarjachu a khětu wobstupichu. Słótnik so na tudy skowa. Gmejnskeho służobnika Herzoga, kiż jeho spyta narecżeczj, so by khowanku wopuschcził, s wulkelom czežko rani. Na to je jo wuslekał, so by lepje bezecz mohł, a w kupanskich kholowach, revolwer we ruzy czekajcz spytał. Pschi tym jeho polizija saja. Sud jeho k 5 letam khostarni sasudźi a jemu czesne prawa na 6 let wotrzekny. Sasudźeny so potom pod dohlad polizije staji.

§ Dla pschemyslowstwego wotkhnatwanja a pschipomozy dosta bjezon czežko khostana schywazowa mandźelska Ernestina Paulina Schwarzbachowa s Olbersdorfa 4 leta jastwa a sjubi czesne prawa na 5 let. Sobudobna Hildegarda Elsa Bumez s Jonsdorfa dosta 2 mjezachu jastwa a jeje luby, maschinisti samkar, Roland Poike Zittawy 3 mjezachu jastwa dosta.

Z Łužicy

* S **Oberfriedersdorfa.** Sso sam policijt stajił je so kommunist Gustav Herberg, kiż běsche so dotal schował. Tohorunja su pola H. pistolu namakali, kotruż je H. prjedy wobzedźał. Jeho hnydom do schkiatezeje jatby wsachu.

S **Gersdorfa.** (Dar sa nazionalne dźelo.) Sundźenu sobotu so w dźełarni pola Alfreda Pjetzscha sóerka pschewjedze. Nahromadźi so 21,75 hr., kiż so na póstu wotdachu.

* S **Rychbacha.** (Cżežke njesboże.) Schtwórtk popoldnju wokolo 5 hodź. dóndże k cżežkemu njesbożu. Tudomny twarski mischtr Franz Langkisch padże na statnej dróhi pola Markersdorfa njedaleko Durzowskeho ponnika a so tżelko rani. Dr. Lingnau, kiż w sanitnym wokomiku mimo pschijědże, porucżi, so bychu jeho hnydom do khorowne dowjezli.

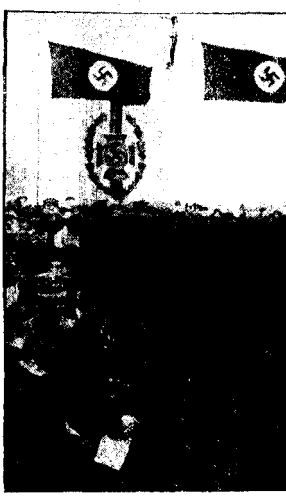

Prěnje němske żydlischcze sa frontistich wojowarjow sapocżnje so twaricz.

Němski wjednik nazionalsozialistiskeho sastaranja wójnstich woporow Hans Oberlindober (srjedża) rěczi s Barlinskim statnym kommissarom dr. Lippertom. To je wobras wokomika pschi zwjatocznosczi, kotraż so nětko w Barlinje-Britzu pschi składnosczi sapocżatka twarenja żydlischcza sa němskich frontistich wojowarjow wotmé.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Kólšow** w Schlesiskej. (100 letna.) Njedawno żywjeczeschе widowa Ludwigowa pschi njewschednej cżilkosczi a strowosczi swoje 100. narodniny mjes swojimi dźesczimi. Ministerski president Göring pósła jubilarzy pjenjezny dar, sbożopschejmny list a cżesnu schalku. Jubilarka narodźi so 28. nowembra 1833 w Ziegenhaisu.

Pšilopk

* **Cżełażko satjelili.** W Barlinje dyrbjesche 19-lětny żyn pschekupza Fabera khłostanje wotpokuczeć. Jeho sajacha. Wón pak spyta pschi sajeczu cżełażko. Sastopnik sa nim tżeli a trjechi jeho tak njesbożownje, jo wón hnydom wumrě, runjez běsche hnydom łekaŕ k ruzy.

* **100letna Frisowka.** Mudowa Wilhelmowa, jakna ranischa Frisowka, kiż dźenja hischcze wschē ratarske dźełka cżini a s wulkim sajimom nowiny cżita, so by so pschez wo wschich podawkach powuczikła, swjeczi we Denvru w Leerstim wokrjeżu w Ranischej Frisiskej swoje 100. narodniny. Němski president Hindenburg a kuhowy kanzler Adolf Hitler dopomnischtaj so je zbożopschejazym telegrammom a wobrazomaj je samnym podpisnym na staru burowku. Wona je swjesseli każ małe dźeczo.

* S **200 000 hriwnami cżełażeho** lotrijowcho **bérza we Warschawje** sajeli. Warschawskej policiji je so poradziło cżełażeho lotrijowcho bérza Wilhelma Schönwalda s Essena sajeczj. Schönwald běsche so Abdel-Krim njenowal, a mjesczi afghanisti pak pschi sebi. Pólicej policiji wón wndawasche, so je afghanisti statżan a nij Nemz, so pjeża njeje Zenje w Essenj; byl a nicżo pschestrowali. Schönwald tuhkwila w Krakowskim jastwje pschebywa.

* **Schpanisti general jako njewólnik w Afrizy.** Senjazitka wéż je so wukupala, so je najlépschi pschecjel prjedawscheho schpanskeho trala Alfonsja, general Silvester, w puschinje Saharje psched 10 letami jako njewólnik pschedał. General Silvester bé wjednik schpanistich wójskow we wójnje pschecziwo Abd-el-Krimej. Njedawno je so schpanisti cżełaną je srjedźneje Saharu do Schpanskeje wrócził, kiż tutón podawk powéda. Psched 12 letami organizowasche Schpanska wulku thłostansku expedizitju pschecziwo wjednikej Rifiskich Kabylow. Sa wjednika tuteje expedizije pomjenowa schpanisti kral zwojeho najlépschcheho pschecżela, generala Silvestera. Wón bé dobry organisator, ale żadyn wóspebity wojowar. Rifizy Kabylojo nawabichu jeho do wóspokich lór. Abd-el-Krim potżela a jaja jeho wójsko. 4000 schpanistich wojakow pschidże do jatby, mjes nimi tej general Silvester. Wulkaj iżba jatych wróczi so saso domoj, ale wjele wojta zhubjenych, mjes nimi tej general Silvester. W lécze 1927 generala Silvestera sa morweho wojsewichu. Nétko, po 10 létach so wukasa, so je hischcze żiwy. Abd-el-Krim je tehdy 300 offizirow zwuběrał, najzherschcho, so by jich jako sastajenzow strowe Abd-el-Krim pak wójnu pschehra a njemóżesche s jeho enzow trjebacz. Króżko do skónczenja wójny pschecz Abd-el-Krim jich jako njewólnikow do srjedźnje Wulki dźeł tutych offizirow hischcze dźenja w jami Afrizy jako njewólniscz żiłuja. Najlépje maja so tych, kotżi su do holzow Kabylow jalubowali. Jich sa pospólsko żenicz, dyrbjachu pak so nikomu do żmjerce pola Rifiskich Kabylow wobstarać. General Silvester je hischcze dźenja jako njewólnik w Afrizy żiwy. Schto schpanskie knjeżerstwo pschecziwo tomu cżini, je njesnate.

* **Wopory wobthada.** Po hamtskej statistiz su poslednje 6 mjezachu njesboża na drohach w Jendźelskej 3025 woporow żadale. Morito běsche so 514 motorowych kolesarjow, 520 kolojesdnych, 410 autojesdnych a 1581 pschikhodzerjow.

* **Wulkowazy zón pschi njesbożu w podkopkach.** Pschi wulkim podtopkowym njesbożu w Chesterfieldskich podkopkach, hdjež wuhjowy ogjeń 14 harnikow mori, je zón jensje maczerje jedyn wopor wulkował. 14lětny Harry Lowe, kiż njedźiwazy swojeje mlodeje starosby w podkopkach dźełasche, njedasche macż zynej na dźelo hicż, pschetoż dé so jej dżeń prjedy wo njesbożu w podkopkach dźało. Ssón mjesesche prawje. Ssym pak so na maczer jara roshněwa, a proschesche ju, so změt na dźelo hicż. Macż pak jemu to njedowoli. Po strafschnym njesbożu dźakowasche so zym swojej maczeri, so je jeje zón jemu żiwjenje wukhował.

* **Slon (Elefant) satepta indiskeho wjetcha.** Se Bombaya so powé, so je swak maharadże s Nepala nahle wumrěł. Sesmjerczj sta so na spodżiwne waschnje. Swak maharadże stupi do wjerchowneje hródże, hdjež jstony klejachu. Slon, kotrehoż běsche wjerch hewak pschezo sa klasnu mét, so wottorhny, popadny wjercha s nosom a cżżisny jeho s zuzym wotmachom wo semju a satepta jeho.

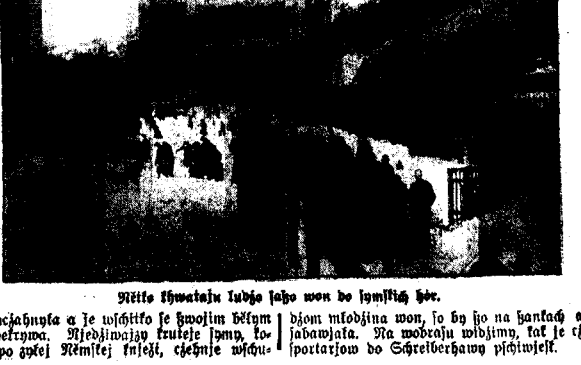

Nétko zhwataju ludźo sajo won do symskich hór.

Syma je zachadnyła a je wschitko je swojim bélym płaschczjom pschekrywa. Njedźiwajcy krutcże symy, kotraż swjetscha po zyłej Němskej knjezi, cżehnje wschudźom młodźina won, so by so na hankach a znehakach zabawjała. Na wobrazu widźimy, kak je cżah symskich sportarjow do Schreiberhawy pschiwjeł.

...nym cłom wiele złota kradnyło. W pęchinu ... Bangkoka do Penanga w Siamie kradnuchu w no ... wórtki ... miljona hódnu złota pęsołku. Padaide ... dopładaka, jako cłah na dwórnistwo we Perzi ... w Siamie łapidże. Pśidnchom dotał njejha popał ...

Měšćanske dźiwadło

Wobkuzlaca knježnička.

Spěwna hra wot Ralpha Benatzkeho.

Ralph Benatzky njeje pśećelam dźiwadła žadyn nježnaty; znajemy jeho jako komponistu wšelakich hrow. Dopomninamy so na pśikład rad na operettu „W Běłym koniku pśi Wolfgangskim jězoru". Jeho nowe dźełło je wuhotowanje ze wšemi finesami, jadro njeje drje runje hłuboke, ale wobsah, druhdy sasamy njezmysł, pryzlojtosć, zabawja kóždeho nanajlepje. Benatzky je pśiwnu hudźbu, rejki a teksty sam złožił a tak zjadnoca wšitko mištrscy do zbožownoho cyłka swojeje nowočasneje twórby spěwneje hry. Też njedźełniše pśenje pśedwjedźenje w našim měśe. dźiwadle bu z hodźinku rjanoho wjesela za bohužeł mały kruh wopytowarjow. Wobsadźenje rólow móžemy tehorunja zbožowne mjenować. Kurt Bosny bě tajki prawy ćichi Pawol, Irena Könitzec pśekna ćila wobkuzlaca knježnička a jej dobra partnerka Johanna Seifertec jako Rosetta a runje tak pśihódny Fritza Döpka jako Feliks. Prawje zaluboważeho **wanecho służbneho ducha** pśedstajił knj. Mukec a pśeklepaneho šoféra Korla Sauberlich. Gretla Rosec bě ...obra a zwólniwa Luisa, dźowka kakaowcho kralа, ...otrehoż Mano Holtci z mocnym a nanowskim ...činjenjom derje pśedstaji. Willi Kerrau jako Hektor a Alfred Borchert (runjež khory) jako direktor a nan Luise dodaśtaj hišće to swoje k cyłkowuje jara dobremu pśedwjedźenju. W małej roli pimjenka skutkowaše Franc Ranisch.

Dźakny pśiklesk bě śedriwy, z połnym prawom derje zasłużeny, a kwętne dary zwuraznicha hišće to swoje woblubjenym hrajerkam a hrajerjam. Stoj chce raz z cyłeje wutroby so smějś njezakomdź — „Wobkuzlacu knježničku — zero ...

Najnowiše z cyłeho swěta

— ... na wjelmi ja jutjiid ... Trěśa mi...

... je ... a fatalerka na ... horośći je ješi ... tala.

... rym łyšta ... ...ow, we ... Bě ... ...ch wu ...śchi.

... ...cho lu... ...kommi... ...ka ... ...dwinowa ...

... Amerizi... ...ejendźiwa wojna ... ...ćał o nałe ...ńšej **počała**. Sćarowa réka ...ka, je hišom 6 **burśkich** dwórow **intrijiła. Nad** tśi wokolinu ...o wupiśowy dešći dźe.

Serbski Ratař

Strowoćej złotu.

Kóždemu na derjemeću złotu leži, wośebje pak Serbej, to **mójemu jako prawidło** ...**małymi** wuwjacejemi **pozjaći**. Prawje tak! „Sprawny žmili ...o nad **swojim złotom**".

Sćitoš je **žam** spytał, śoto je **khorošć**, njepśeheje tajku **druhemu**, ani złotej. Wjele móže **hospodaŕ** ...a **stro**wošću **swojeho złotu** cźiniś, wjele pak tu też **sawinuje**. Kedźbuj na ...śěhowaje:

1. **Khorošć a złatošć** pśichenješe ...o najbóle wot **starśeju** na potomstwo. Tuto **nałonjonje** na **złót** nałożene, rěta to: wjaja**ej** jenoj tajti złot, kotrużj je wot **zyše** ...**trowych** a derje ...ražennych **starśich** płodźenu.

Dźeń němšteho konja.

Sandźenu njedźelu wotmě ...o po zyłej Němskej dźeń ...imskeho konja. Wšchudźom ...o pśichi wuśćahanjach a pśikuych ...wjedźeńśtich cźahanych darach za ...ymsku pomoc hromadźachu. Na wobrazu widźimy, **kak** do wulkeje **pódstowy na Mariendorfskej wujećhatni** w Barlinje **hospodźiśi łkpaju.**

2. **Wurjadnosće** pśichi zoćišenju młodeho złotu (to pśiches mera pśichitca abo **thorowatsće** dla w ...ćišu ...o łondźi) wjeću ...o poddźišćo i tym, ...o **stro**wošć złoćeja ...łkaja wołtanje. Nośeja ...i rukčko **thetśe** a nahaja ...i wjele ...ała, njejmeje majety (Kern); rośeja ...i ...e maśa, ...ewótkowata ...o ...nadnje ...otomdźeje. Jenoj ...ej maśch ...erenje pśed wocźornaj, ...imšch na nadobne ...ažowanje ...ara dźełaćej.

3. **Śyte** je ...trowe złoćo, śpśinaje hospodaŕ je ...trowu wóćišu łoźy, zyła **twarba** złota, wutwarjenje **khormuh** ...tawow (**wutrobna, ...ćowy, wumjenja** atd.) cźitkośći ...ilow a ...tawow, **žama barba** łośmow, praja je...mu, na cźim je **Wśicat** je **...nate**, ...j je złót ...ó**ke**j barbu ...ći...łti na dźełco a ...trowotu; łaj cźornołośmaty. Cźorna złót pyta ...o radścho do pśichaha, **bóły** ...ośo bóle k wužitku (te formjenje ...be dejenju).

4. Wjele leži na **tym, kak** złoćo, pizu k **ž**ebi bjerje a **kak** je **ze**śił pśichodźiła. Dobry **ło**śt je **ł**ekaŕ, kotryż **ma**chom **th**orośćam **w**chitup do ...ała **ła**hazi. Złoćo je ...enoj to winowjtu, ...chtoż **je**ho **ž**oldk; cźim wjazy je **z** pśche**ga**ća, cźim **wja**zy **ł**ycia na **ro**li, cźim wjazy nadźeła **da**breho hnoja a cźim wjazy dejt do **b**óncźki. Kóń na pśich, ...kotryż pśches **k**rucźiśtche dźełco ...j jédje pśichúdźe, je **pa**t ...ćraty do **b**racźownje.

5. Dobry **ž**oldk **b**yrbi wot ...trowju pluzow podpjeranу **b**y...j. **Wu**trobno **b**yrbi ...cźerke **b**yć, ...o może złoćo dejś ...trowcho powětra do **ž**o **b**rźbacź a ...trowy dobźy do ...ewje ...o ...tawe.

6. Cźitki **m**ěrny **te**mperament je **ž**adny kapital ...a **h**ospodarja: a) Złoćo **b**yrbi na **ć**jerśwym powětru mě...tu **f**rutośći **d**obyć; **k** tomu **d**opomha dźełco a pajwa. S dźełkom rośeje **w**utrajnośći złotu, **t**ola niz i dźełkom **j**ódnes **m**ogy. b) Cźim wjazy dźěła wot złotu žadaśh, cźim wjazy **j**adrateje pśez **b**yrbiśch jemu **p**opśechcej. **Wodźikowe** poleczo bjes **t**rěbnych **d**uhnych, tuku a **b**ělitu mozy njedawaja. c) Kóžde cźełko **t**rjeba **w**otpoćinka we **j**iwojim cźašu. Jeli ...o dotho dźěła, **b**yrbi złoćo dźeje ...tać. Pśichcyo je trěbne, ...o **j**uwakam po jédji **t**hwilu mě**r**a popśechejech. Ale teź tu **b**yrbi **n**aihonjenje prawu mě...tu do rukow dacź, ...o **l**ěnjośći **s**trowoćej **n**ijepodubuju.

Sću to hišće druhe pokiwy, ...chtoż strowoćji hoji abo teź ...eichkodźi.

Pokiwy pyskej a pjeru

nachgeben, nachlassen. Die Kälte läßt nach Zyma po...łasuje, ...ačuje, nachgiebig popušćowaty

Nacht, ...nd Nebel w cźmi a mli

Nachricht ... ...ć, ...ahodnosć, njejchłosć, wodawa... ... ... Durchsicht, Übersicht), bjezk... ... ...ht über ...śejmnosć nje...

Nachfol... ... Nachfolg...ša do skody hyć, ze ...ka ...

nadźe... ... ...a, na...ćeju so, nadźanch so, nadźijaće ... ...adźijach so

Nähe... ... ...ho blizko, zblizka. Sto Jank ...śini, ...zblizka wohladaš? Blizko korčmy, ...blizko ...ge (w blizkosći korčmy — to tak ...ez ... ...ak też njerěći)

nähen tudom pristupić (dališ). Mójzes so zadźiwa a pristupi blize.

najeńk, najeńcy, poprawom: najemnik, najemniecy (wón „najimje" abo wotnajima sebi polo, kuhlo)

nakóncowaś. Jan je pilu nakóncował, a Pawol je ju dokóncował. (Tajke sady dadża so sćežka do němčiny pśełožić.)

nakupowaś čeho! Ganejna chce **husańcowcho łśpka nakupić** (to rěka tolko, kelkoż trjeba). Tuk też: Zo sej pśećka wjesoła **njedopředze swarjenja** (H. Z.), njedu namazać, dołha napraskać, hłupakow nadawać, pjenjez nałožić, hubjeństwa nazwiść atd.

Namensvetter znamš (znamšina Vetternfeld)

(Pśichodnje dalo).

Běrne hodźiny zastaranja a radupodawanja města Budyšina

W ...ajstaratni cźišchenkow pónd...elu, wutoru a pjatk wot 15 hacź 16 hodź.;

w radupodawatni ...a małe dźeći ...chtwórtk wot 16 hacź 17 hodź.;

w ...ajstaratni ...a tuberkuloznych pónd...elu wot 16 hacź 17 hodźin ...a dźeći, wutoru wot 16 hacź 17 hodźin a ...chtwórtk wot 15 hacź 16 hodź. ...a dorośćennych;

w radupodawatni ...a bednych kóždy pśeni ...chtwórtk we mějazu wot 9 hacź 10 hodź.;

w radupodawatni ...a alkoholikow kóždy 1. a 3. ...chtwórtk w mějazu wot 17 hacź 19 hodź., pod lěkarjskim nadwjedowanjom kóždej 2 mějazaj 3. ...chtwórtk wot 18 hacź 19 hodźin.

Pśichodna lěkarśka běrcźna hodźina je ...chtwórtk 19. januara 1934.

Wichtike ...orjelach mjenowane radupodawatnje ...u pśichi **Kralowskim wuźu 3.**

*

Pśichodne radupodawanje ...a ...amodruhe ...ónjle 14. dezembra 17,30 hodź. w měšćanskej khorownі.

W radupodawatni ...a ...łakomyślnych, ...uchathornych a na padawu khorošćej cźerpjazych kóždy druhi mějaz pśenju ...rjedu wot 11 hacź 12 hodź. w měšćanskej khorownі. Pśichodne radupodawanje budźe ...rjedu 3. januara 1934.

Mandźelske a ...exualne radupodawanje: Kóždej dwaj mějazaj 3. pjatk wot ½17 hacź ½19 hodź. w domje wokrjejšnjeho ...wjaśka na Tśelańskej dróży 5 dełkadź. Pśichodne radupodawanje pjatk 15. dezembra 1933.

W radupodawatni wo wocźehnjenju kóždy pośledni pjatk w mějazu wot 17 hacź 18 hodź. w Ssejmowni na Hrodowskej haju 10, wó ...tjwje 39.

Běrne hodźiny młodźinskeho ...udnika ...u kóždy pjatk wot 9 hacź 11 hodź. w hamtitkim ...udnitkwje wó ...tjwje 130. Radu dostanu ...tarśchi, pomognizy a kotśij maju ...hewak pódźeł na wocźehnjenju młodźiny, śij je ...o ...hłostajomna ...ćłnika.

Běrne hodźiny měšćanskeho lekarja ...u wśchódne dny wot ½12 hodź. w Ssejmowni na Hrodowskej haju 10 po 2 ...thodomaj.

Swójbne powěśće

Swěrowanuj: Pawoł Henčel ...j Eliju rodź. Mitto w Nowjencu.

Smjerść: Gustav Mjetka we Wojerowcach, 59 lět; ...wanje bu...j jatšo ...rjedu pop. w 2 hodź. wot ...arowe...śeju domu.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Rožka so wšacy niepśijimuje; wows kupujemy dale

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje — prjedaw... proviantny hamt. — Telefon 2156 a 2157, wotnoška ...

Towaŕstwowske powěśtniki.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu 10. ... pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu ... Hänselec hosćeńcu. Pśednošk so po możnosći ...skeći. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo pśi... dże. Pśedsydstwo.

Liebań: „Zernička" spěwa śtwórtk, wjećor we 8 hodź. pola Bukance w Klukšu. Prošu pśinjesće sebi ...wańske knihi sobu. Dirigent.

Zjednoćeństwo evangelskich Serbow w Budyšinje změje srjedu 6. decembra wjećor we 8 hodź. ...dventski wjećor w Serbskim Domje. Wšitcy Budyšcy Serbja z jich swójbnami su wutrobnje pśeprošeni.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Zwełśne wumełske fatdkate madrasowe garding
story, vitraže, rólosy, pisane pśedłohi najw. wubj. jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Dźećace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mušakowskej dróży 4

Zlićbowanki
ćišći tunjo
Smolerjec knihićišćerńja
z. dr. z w. r.
w Serbskim Domje

Nowosće w
ručnych dźełach
kóždeje družiny po znjesomnych płaćiznach
Ernst Günther
rózk za ručne dźěła
na Žitnej hasy / Mjasow. jatkach
Telefon 2586
Wěcywustojne poradźenje.

Służobnu holcu
pyta 1. januarej 1934
Jurij Brankačk
w Radwor...u čo. 64

Służobnu holcu
pyta łaydom
Horny młyn w Małešecach

Dołhe cźije
marśěrowańske cźije
stupnje do dźěła
stupnje za śport
buncle
drjewjane stupnje
drjewjancy
najtuńšo
Willy Sommer
pśi Serbskich hrjebjach 8

Rjane historiske powědańčko
„Nadpad pola Bukec"
je teź jako knihła dostać a hodźi so jara derje jako dar. Knihła płaći jenoj 30 pjenjezkow a je dostać we wudawańi „Serbskich Nowin" w Budyšinje

Lěhańje bydleńje kuchinje
meblowa wustajeńca R. Bensch
pśi Kralowskim wuźu 3 (w lacarećo)
couchs
lěhanske sofy
reformske łoža

Dźensa rano ½5 hodźin je naša lubowana a staroślawna mać, pśichódna mać, wowka a wulka wowka, sotra a śeta
Hana Sidonija rozd. **Mulcyna**
rodź. Wićazec
po krótkej ćežkej khorosći w 78. lěśe žiwjenja k wěcnemu měrej zašła.
W ćichim žarowanju
zrndźene dźěći.
W Budyšinje, Serbski kěrchow, 5. decembra 1933.
Khowanje budźe pjatk popołdnju w 2 hodź. z Tuchońskeje cyrkwje.
Joje žiwjenje bźše próca a dźěło!

Přiloha k čísl. 279

SERBSKE NOWINY

Wutoru 5. decembra 1933

Sswjatý Mikławšchi pschińdże!

Lutsje je ſwjatoho Mikławscha. Wſchitke dźěći ſo na tutón dźeń wjeſela. S měſtnami dźěći wjeczor nohaju a łožej powěſchcha, ſo by ſwój Mikławſchi psches nóz do njeje wobradźał. Druhe ſaſo ſtajeja ſtupnje na wokna a woczakuja ſ nich ſwoje dary.

Předźenak na lěto 1934

Se ſerbſkimi knihemi klaza. Mamy drje jich doſć, ale njeſ tym ſo by je ſerbſki lud cźital, leża derje ſkhowane w thamorach ſerbſkeje knihařnje w Budyſchinje. Tute ſrudne wobſtejnoſcze maja wſchelake pschicźiny. S prěnja mamy zyły rjad ſamo na ſebi dobrych ſerbſkich knihi, kotrež pak lud njeczita, dokelž jim njerozumi. To ma ſo wobeběje jónu wubadowarjam ſberći „Dom a ſwět“ kruce do powjatka ſapiſnacź. Naſch ſerbſki lud wonka na wſach nima pschewiele ſajima ſa ryte wumělſke abo wědomoſtne ſpiſy, wón ſada ſa woprawdźe ludowymi knihemi. A tutych je malo. Mamy rjanu liczbu kraſnych ludowych powědanczkow a małych romanow ſe ſerbſkeho žiwjenja. Ale pschejdy hacź je namatasch, dyrbiſch ſtare cźaſopiſy wuryeć. Tute pokłady maja ſo jónu ſběhnyeć. S druha je też ſerbſki nakład ſkomdźił, ſa ſiwoje ſpiſy boječ reklamy nałožowacź. Serbſke knihi maja ſo wonka psches rosnoſchowarjow pschedawacź, jenož tak ſo bohudu do ſerbſkich domow.

Do najbóle wobluboważnych knihow ſluſcha protyka, pola evangelſkich Serbow „Pschedźenak“, pola katolſkich „Krajan“. Protyka ma pod tutymi poměrami nimo měry wulku ważnoſcź ſa dalſche khěźenje naſcheho ſerbſkeho luda. Pschedźenak wudawa hižom 10 lět dołho naſch ſtarny a njeſměrnje pilny profeſſor Wieźas w Stollbergu. Też lětuſchi protyku je ſ womyſlacym dweju naſtajkow ſaſo ſam napiſał. Kajke je to hobrſte dźěło! A też lětſa je ſo jemu Pschedźenak wulkotnje poradźił. Protyka je wěnowana ſyſluženemu hujſej fararju Tiſchnerjej pschi Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje. Protyku debi — njemóże to hinak być — wobraz naſcheho kanzlerja Adolfa Hitlera. A w ſawodnym naſtawku wuſnawa ſo redaktor ſ wulkej horliwoſcźu a ſprawnoſcźu k jeho ſkutkej. S tym wón ſobom tolmacźi měnjenje zyłeho ſerbſkeho luda, kiž je hižom na wjazorných měſtnach ſwoju ſwěru ſjawnje wobkrućił. Dalſchi naſtawk wěnuje Pschedźenak Matthildźi, ſotſi pożběhnyſchu ſakſkeho krala, kotraž loni wumrě a bě pschez zyłe ſwoje žiwjenje ſ horliwoſcź a ſahorjenoſcź pomohnyła ſerbſkemu ludu. S wulkej luboſcźu a mutrnej dźakownoſcźu ſpomina redaktor na jene wulke ſaſłużby wo naſch wobſtoj ſerbſki lud.

Pod nepiſmom „Naſch ſerbſki lud a kraj“ wuſnje na Pschedźenak hiſchcźe raz kobrikn powahu naſcheho Arnoſchta Mutti, kiž je telko ſo naſ ſtaſkował a tola hiſchcźe pschekaſuje wotcźichoſ do wěcznoho raja. S wožiwitej pschikhilnoſcźu ſabéra ſo profeſſor Wieźas hižo dołhe lěta ſe dźełom Handrija Sylerja. Tuž nam też lětſa ſaſo nješchto wo nim powěda, a to wo Sylerowym ſtatkoſe we Sełowej Borſchći. Khwaćiſchnjo ſo wožiwje wjeſela nad khłubokoſacźutym wobraſom ſe wſeh ſo kotrymž nam powěda trochu ſrudnu podawiznu ſe ſiwotich dźeſacych lět. Khwaćiſchnjo wſchak ſo kóžde lěto na Pschedźenak wjeſela, pschetož kóżdy nas namakaja tam nješchto ſe ſiwoje domizny. Knjez Sał.-rodnit-Drježdźanſki roſpiſnje nam na ſajimawe wjeſnje ſtowizny ſerdźakułoje wołaſa, a knjez Kral-Pěrnjanſki powěda nam wo ſtarej ſerbſkej pschaſy.

Wołoſel ſabawa ſa wulkich a małych je ſo tónkróć trojchu króći poradźił, ale hdyž ma redaktor tak mało pomocznikow k ſeſtajenju protyki, njemóžemy jemu to ſa ſło bracź. Wſchak je Pschedźenak też nimo toho dołoh bohaty, wſchak nam poſkića telko ſajimawéje mačerſtwy! Tuž też lětſa wuprajamy redaktorej mutrnu dźak ſa tutón kraſny dar. Pschejemy jemu, ſo by nowy Pschedźenak ſiwój nadawk, ſiwój nadawk, wubudźicź a hajicź luboſcź a ſpótru k ſerbſkej domiſnje, bozpěč a kraſne płody wunjeſł!

P. N.

„Swědomie swěta“

Mjena, kotrež běchu husto létdźeſatki dołho ſabyte, ſo ſnowa jewja — njeſ nimi wojowar wo ſwobodu Irſkeje, a ſahorjeny pschećel Němkeje, Sir Roger Caſement, „Swědomje cźłowjeſtwa“, nowoczaſny Don Quichotte, kotrehož Jendźelezjo lěta 1916 na ſchibjenicu pschinjeſchu, dokelž bu jim pschestrachny.

Pucź do swěta.

Roger Caſement, ſo ſtarcje iriſkeje ſwójby, ale niz ſe ſemjanſtwa, ſo jako wołonnaczeſtny ſ wulkej cźitodu hyrdomdejnikow do Afriki poda, do najſtraſchniſchich kónczin, mjenujcy pschi rěcy Kongo horje. Ale hižo tu ſo wón ſaſadnje wot wſchěch ſwojich towarſchow rozemaſche. Wſchitcy druſy ſo wo rationelne ſwuſitkowanje jeſby prózowachu a jich ſamér běſche, Afriku njeſmilnje „wotewricź“. Caſament pak běſche romantiku lubowazy cźłowjek, wón prózowaſche ſo kraj a ludźi ſpóznacź a to běſche jeſenjk, ſo poldźiſcho kolonizatorjo powěchu: „. . . njedowěra domorodnych, jich ſamowaſchnoſcź a tajna ſlóſcź wobſtejenje a kraj ſemjacź tak derje kaž njeměźnja. Nadpady a pschecrada ma ſo ſtajnje wot nich woczakowacź. Spodźiwnje, ſo Caſement njeſ nimi hydźi, ſo je jemu mózno, ſiwoje wotpohlady njeſ nimi pschenjeſcź, ſo jemu dźeło njewobcźežuja . . .“ Mjenowachu jeho ſantaſtu, Parſijala, blasna.

Pucź do ſjawnoſcźe.

Někotre lěta Caſement w lězu pschecźini, potom muź ſchožnoſcź ſarjadniſtwa ſtubi, dokelž nichtó wobſcźinjoſcźe w ſnutſkownym kraju tak derje njeſmajeſche kaž wón, kotrehž ſ domorodnymi wobſchadźeſi rojnjeſchi, kotrež mózeſche jako jenicźki wuſwěſchnje ſ nimi jednacź. Tuž jeho k ſjawnym wuredowanjam pschepruſowa a potom do Ameriki wójſłachu, ſo by tam pſchchnoſchnoſ ſwět na móżnoſcźe Kongowoje krajiny ſkedźbny cźinił. Jako ſo Caſament wrócźi, měješche hižo wěſte mjeno. Kongowy ſtat bě ſo ſałožił, afrikanſka konjunktura bě ſebi mjeno na wſach dobyła — jendźelſke ſarjadniſtwo jemu mjeno konjuſa ſa kolonialnu kanut poſtoći. Tehdy běche wón tśiźeći lět ſtary a afrikanſke poměry njejmajeſche žadyn lepje dyſli wón. Tale dokładna wobhonitoſcź derbjeſche jemu liczbu cźeſcze najhodnoſnicach, ale też najſtrachniſchich nadawkow pschinjeſeſ, a wone je też běchu, kotrež jemu woprawny nadawk we ſwojim wóźiznu k wědomju pschinjeſchu.

Ječba do potajnſtwa. Běſche krótko po wójnje ſ Burami. Afrika běſche po pschecźu wotewrjena a nětko ſapoča ſo wo ſpodźiwnych wěcach powědacź. Sarjadniſtwo Kongoweho ſtata bo hóle a hóle porokowaſche, ſo ſ mozami a ſiwojenjom domorodnych najhórſhiſchoho wobchadza a kraj wuzywa. Napjadoſcź mjes jendźelſkim a belgiſkim knjeźerſtwom k temu dowjeđe, ſo Jendźelſka Caſementa proſcheſche, we tutych wudawanjach wěrnoſcź ſpěcźeſcź a dopokaſy pſchinjeſcź. Caſement wótzaſy dołho Kongowy ſtat ſkradźu pschewobcźinjo, ſo ſ hróſnej liſcźinu wróći: tyhaſy ſtron wob korčzy, wózownje ſpiſane, wobſtejnoſcźe na ſwěrko pſchinjeſechu, we kotrychž drje bě ſo hižo rěcźało, ale kotrež ſadu cźłowjek ſa mózne dźerſat njeběſche. Njeſkónczna hara bě ſcźink a Leopold II. dyrbjeſche tak kónczne cźłowjeſke metody w ſwojim kongowym ſtacze ſawjeſcź. Caſementowe mjeno pak bě ſebi zyły ſwět dobyło a wſchudźe rěkachu jemu „Swědomje cźłowjeſtwa“.

Pucźowanje do ſmjerce. Po tutych wujaſnjenjach pſchi Kongu ſo Caſement na thwilu wróćo ſcźahny a wo nim rěźi ſo hakle potom ſaſo, hdyž wón nowe

Wumóžeŕ

Raniſche ſmjerki padaju, běła kurjawa nad njeſkónczej wodu ſteji. Pschi brjoſy rěki, kotraž je ſo pſches nóz ſ hobrikej móznej rěku ſtała, ſo cźrjódła njemérnych ſłowjekow cźiſchcźi. Druhdy nětcźo pſches pola pschiběži, druſy je wžy pſchithadźeju, ludźo ſ dołhimi hokatymi ſerdźemi, zony ſe ſaſtwěcźenymi latarnjemi pſchi ſwětłym dnju. Hdyž a hdyž wótry, ſwěrinſti ſałſchit pſches wodu pſchindże. Sſrjedź rěki, daloko wot ſ błótom ſanjeſenych wjeſſchkow potejenych ſabtuczinow, ſo ſbytki moſtowoho ſtołpa ſe ſokmow pokałuja, a na tutych hrjadach nětcźo wiſza, wije ſo a wrěſcźeji. Cźłowjek!

Wěſche w nozy pſchi thowanju pſchipławneho drjewa pschekhrobły był, ſchtom je jeho ſobu hrabnył, nětko ſo tam cźłowjek kruce ſ njenu dźerſi, ſa wokomik wuthowany. Njeje ſaneje pomozy ſa njeho, wſchudźe ſołte wjerśele, błuko wrjeſłotaze pſchipławne drjewo. A njedźiwajcy teho tónle cźłowjek we ſwoje žiwjenje woje, łud pſchi brjoſy wo pomoz woła. Jeho wołuſ je jeho nade wſchěmi wuſłyſchnył. Swón na wěſi bije, ſmjertny ſwón, ale cźłowjek we wodźe wumrěcź njecha, wón pomoz żada. Woni na wěſu pśiſcźelu — pſchestańcźe ſwonicź!

Tu Józef ſe wžy dele pſchikthadźa. Je ſ cźeſćerſtim, njenahladnu, jedyn ſ cźłowjekow, kaž jich wſchudźe namakaſch a ſtajnje pſchewidźiſch. Ale nětko je ſpodźiwnje a hnydom na rosbudźenu cźrjódła ſtuttuje, ſo tónle muź tam tak mózneje pſchikthadźa. W ſamſinym wokomiku, hdyž ſwón womjeſknje, Józef ſam po dołhim puczu ſe wžy pſchikhadźa. Snadź woprawdźe w rosbudźenoſcźi cźrjódły płodźaja mój leji, ſnadź w njej ſamóžnoſcź jenotliweho k rjekowikemu ſtutkej wotpocźuje.

Józef nětchto ſ napjatoſcźu ſacźuwa, ſ kotrejž jeho ludźo pſchi wodźe wobkedźbuja. Wón to njerozpomina, ale je jaſnje ſpóznacź, ſo jeho, runje jeho woczakuja. Józef ſo poſmědwuje, ſ klokotom ſmahujo pſchiſtupi. Wobroczźa ſo na njeho, ſtajnje je měſtno pſched nim, — njeſboże, haj! Nadobo wón pſchi brjoſy ſteji, němy, pſchemoženy wot ſchěrokeje wódneje runiny, kotraž ſo ſ wjertelemi a hładkimi horbami něma nimo ſuwa. Wuhłada cźemne drjewo moſta w dałokoſcźi ſ błótom jeſdcźom wobdate, a cźłowjeka, kotrež tam wiſza. Józef ſo pomału wobroći, pſchehłapjeny, praſchejo ſo, nimowólnje ſebi na wutrobnje pomaſa, a hižo nětchto to wěry njepodobne wupraji: „Józef! Wón ſ njemu dopyluje!“

Tute ſłowo jeho kaž hamor na hłowu trjeſchi. Chze wokomiknje rjeź, ſo ſebi na to njemyſłi, jo dozała pkuwacź njemóże. ale tu ſu mjeſwocźa pſched nim, kotrež woper woczakuja. To je wulka hodźina w ſiwjenju. Wón nicźo njeběſche, zyłe ſiwoje ſiwjenje nicźo wjazy njepłacźeſcźo dyſli trawicźa pſchi puczu, nětkole je wón tamnu, na kotrehož ſo wſchitcy nadźeja. Nć, wón rosſudne ſłowo zyłe jednorje rjeź njemóże.

Lětař k njemu pſchiſtupi, měſchczanoſta, duchowny, wón widźi naſe płchi, ſo frinkolaite nawoczi, — „djak ſebi ſaſtukjeſcź“, wón ſłyſchi „rjekowſtwo“, a Józef jemu vſchitkożuju ſo poſmėwa, ſe ſmjertnym ſtrachom ſo bedźo.

Pschi rěcy horje jeho khětſe pſchewodźeja. Wołoża jeho, takle thwataca, wón pſchejo hiſchcźe njewěrł, ſo mózha wěz thutna być. Nětchto ſo ſtanje, ow, ſawěcźe, nětdźe nětchto jeho wukhowa.

Saczuce jeho je ſtrachom napjelnja, ſo dyrbi běźeć, tak khćiſe hacź mózno pſched wodu cźekacź. Sa thwilu jeho hiſchcźe jónu ſadwélowanje pſchemóże, nětkole dże rěcźeć, dyrbi kónz mcź. Na wokomik jeho łóſchi hrabnje, mjes cźrjódła ſtoczicź a ſ pjaſcźomaj wokoło ſo bicź. Tu do wulkeju wocźow holzy pohladnje, a njemóże wjazy wrócźo. Nadobo ſebi draſtu ſ cźeka ſdrěje, ſabkhuje a cźiſnje ſo do wody.

Hnydom ſu jeho żołtmy bjesdźaknje poczrěke. Cźakaja. We wěnzu żołtych puchercjow ſo ſtónczńje hłowa ſjewi, nětkotre raſy noha, ruka njelepje ſ wody dyri. Potom ſo hobrſti ſdónk bliži a pódla njeho ſo każ ſ powſtedźenu raſej Józefowa hłowa jewi. Se ſadwélowanym pſchimnjenjom prawiza krute drjewo doſahuje a nětko ma cźłowjek ſacźiſchcź, jako by ſo wubédźowanje mjes muſom a tutym proſtym drjewjanym hobrom łapocźało. Ale hižo ſo druhe ſchtomy bliža a ſo do teho měſcheju, jako dyrbjale ſwojemu towarſchej na pomoz thwataca a hlej tu, nadobo móżeſch cźłowjeka wopoſkoſ wuſbéhnjeneho widźeć; wón runja dobycźerjej jěchajo na kónzu ſdónka ſedźi, kotruž je ſo ſ hromadze feſtortajnjom drjewa wubébnył. A tónle kónz ſdónka ſo tamnemu bliže ſuwa, kotrehož ſbubjeneho wérjachu, jako by ſnjina wola tutcho jeneho, kotrehož cźrjóda ſe ſpodźiwanjom jako rjeka wobdźiwaſche, ſ temu doſahała, njeſtſyſchany podawk w pſchirodze ſtłudźeź. Dalſche ſchtomowe ſdónki ſu pſchipkſuwale, a nětko krucze ſwjaſana měſcheiza hacź ſ brjohej naſtanje. Hižo móże wumożeŕ w boju pſchecźiwo ſmjerczi dołpoinje wożkabnjeneho horje ſ ſebi na wěſte ſydło ſcźahnuc a njeje żaneho dwéla wjazy, ſo je ſtrach ſa wobeju dokończnje pſchewinjeny....

wj.

polo skutkowanja ſ kolonisaziju Putamaſa namaka. Tu ſo we krajinu pſchi rěce Amazona w Južnej Ameriki jednaſche, a Caſement tu na podobne waſchnje kaž pſchi Kongu brójſne pſchemjenjenja dobuſerjow a „kolonistow“ wotkry. Hdyž ſo ſ Južneje Ameriki ſ cjeſcjemi pokojenymi do Europy wróciwſchi, Jriſku wopyta, tu ſo dawno pſchihotowane pſchemjenjenje w tutym muju ſta — wón potóčowanje ſwojeje ſamjenje domiſmy pósnawſchi ſebi ſa nadawk ſtaji, Jriſku ſ jendželſkich putow wuſwobodźić. Wón wiſche ſwoje cjeſcje, titule a rjady, kotrež bě jemu jendželſki kral něhdy ſpožčił, do jeho rukow wróćo połoži a ſčini ſo ſa wojednika iriſkeho ſwobodneho hibanja. W Němſkej pſchehladowaſo wón we wójnje pſcheciwo Jendželſkeje potóčowanju „Seleneje kupy“ rěcjeſche. Jendželſka bě mylo na jeho hlowu wuſtajiła, ale njedźiwajcy teho ſo wón pohonjeſche, ſo wróćić, ſo mohł ſo wožobinſkeje ſabadźeć. S němſkim podmórſkim čołnom wón Němſku wopuſcheſtwiſchi ſo w Jriſkej pſchiſtajaſi — bu hnydom ſajaty a dyrbjeſche po krótkim jednanju puć na ſchibjenicu nastupić. Jeho najſwěrniſchi pomocnik běſche Jendželſki ſtupić. jw.

Nowy ... „Terrawagen“ a ...
Saſiſko-koburčiſi a Gothaiſki wojewoda Móric Eduard.

Sport

Pólska přećiwo Němskej 0:1.

Z Barlina so nam piše:

Prěnja krajna kopańca mjezy Pólskej a Němskej na póstskim stadijonje w Barlinje njedźelu 3. decembra 1933 skónči ze zbožom w poſlednjej minuće za pómske muſtwo z 0:1-dobyćom.

Krótko po dwěmaj přiběžkach w rjanych, čerwjen. kholowčkach a košulkach, w čerwjenych nohajach pólscy koparjo do ſtadija, w kotrymž bě ſo ſnano wokolo 35 000 zajimcow zhromadźiło. Mjez druhimi wuznamnymi wosobami pólski póſtanc w Barlinje, Lipski, generalny konſul pólski Gawroński a druhi pólski konſul Konczkiewicz, dale general Boncza-Uzdowski, nawjedowař pólskich hoſći, potom němski komisar za ſport v. Tſchammer Osten, minister v. general v. Blomberg, minister Goebbels, Daluege atd. — Ludźo placaju a SS-kapala zahraje dwě ſtučcy pólskeje hymny „Hišće Pólska njezhinyła ...“ — Wšitcy koparjo pólscy — wo němskich dotal ničo ke widźenju — ſteja nadobo změrom! Jim to płaći, Pólskej! — Fotografowje běhaja wokolo a njemóža dosć do swojich kamerow dóſtać. Potom zahraje hudźba němsku hymnu a widźu, kak přiběhnu Němcy — běłe kholowčki z ćmowo-módro-čerwjenej kosułku. — Hra ſo započina. Sudnik Olsson — Šweda zahwizda — po tym, zo běchu ſo Polacy swoje čerwjene kosułki ſlekli — pod tutymi běłe košulki z pólskim worjołom na bělym wutrobnu. Tam a ſem lěta mić — žana ſtrona ſo dale do zajimawych nadběhow njezwěri. Pomału zdadźa ſo spytać jedyn druheho-zeznać — spóznać. Tola je ſo tola hižo pokazało, zo ſtaj wobaj brankačaj — Albański — młody Polak, Jakob, ſtarši Němc — hódnaj, w zajimje swojeje wótčiny ſobu wustupić. Potom ſo Němcy trochu zmuža — k nadběhowanju ſu dźě tak rjec domaſ — tola njedocpěja ničo. Pólski zadni třiróžk — Albański — kanona Martyna, Bułanow — je wubjerny — a cyłe pólske muſtwo spěſno a wobwjertne.

Połčas 0:0. — Krótka přeſtawka. — Hudźba hraje, kaž před započatkom wšelake pokhody — a Barlinjenjo k tomu takt mócnje ſobu teptaju — je jim zyma na nozy! Po połčasu ſo nadobo wětša přemjeni. Polacy hraja! A kak, to najlěpje praji Němc — Barlinjan tam: „Naši ſebi mysla, zo budża móc tež tu — kaž přećiwo Belgiſkej (8:1 za Němſku) — něſto pokazać, ale nawopak, Polacy jim pokazaju, kak ma ſo hrać!“ Soćiſnje, taktiſcy a techniſcy nad němſkimi, wjedu pólscy koparjo jedyn nadběh po druhim, ſtrašnje, elegantnje, a tola we wobkuzlacej, fair — přiſtojnej formje, na němſku branku. Jenož tam a ſem dobudu ſo Němcy blizko k pólskim wratam — ale bjez wuſpěcha. Martyna ſkita rjekowſcy — a byrnjež bě ſebi ſtrašnje hłowu z Němcom zrazył hrajo dale — publikum kleſka — to ſo jim lubi! Kotlarczyk (Bohaſ) a Urban (prawy zwonkowny nadběhař) twarja ſebi přeco zaſo drohu k napřećiwnym wrotam — ale pobrachuje jim měr a zbožo — pak njepřińdu k wosudnomu třěłej, pak wobſunu ſo — a mić hwizda nimo abo přewyſoko — wyše toho też němſcy zezadni, woſobje Haringer a Jakob ſwoju wěc jara derje rozumja. Zaſo a zaſo z njekhabłacej energiju a wobdźiwajomnym přidawanjom wohrožuja wobrotni Polacy němſku branku. Hižo ſo bliži ke kónceł, luđźo ſu wobkuzlani přez hru a přiſtojnosć Polakow, hwizdaju, kiđyž jich luđźo, němſcy zaſtupnicy, ſebi přeco zaſo ſwoje nadběhi ſkaža. — Ale zbožo njeje na ſtronje Polakow. Haringer dóſtanje hišće napomnjeńku — jako jenički ze wšěch, dokelž bě Nawrotej napřećo khětro hruby — a nadobo — něchtó ſo toho njebě nadźijał, ſpytaja Němcy hišće raz hru za ſebje wuhrać — a poradźi ſo: Rasselnberger třěli přidawku wot Appela do pólskich wrotow: 1:0 za Němcow. Zakop a Polacy ſu přećiwo, trochu hry hišće k tomu a ſudnik Olson wothwizda. Zahraje ſo němſka hymna. Pólska bě podleżała. Nawopak běchu za pólskich hoſći — jich wuprajenja: To bě zaſo jónu krasna kopańca, kotruž nam napřećiwnicy w Barlinje poſkićichu. —

Mjez Němcami najlěpſi běchu Haringer, Appel a Lehner — Polakow najklinaſći: Martyna, Kotlarczyk a Urban, znano hišće zmužity, młody pachoł Albański. Na woběmaj ſtronomaj woſobje ſylna bě prawa ſtrona, pola Polakow: Martyna, Kotlarczyk, Mahjas, Urban. Pola Němcow: Haringer, Lehner.

Barlinſki publikum pak je — wſeje česće to hódne a dobry přiklad za druhich! — Woprawdźe objektiwny. Polacy pak zawoſtaja w Barlinje dobry začišć, woſobje dla ſwojeho přiſtojneho a ſpěſneho braća. Woni, kak Barlinjan rjeknje, njeńdu najprjedy na muża a potom hakle na mić, kaž Włochojo (Italiener) — kotřiž ſo Barlinſkim zajimcam njeběchu ſpodobali, — woni du jenož za mićom; to a hišće tamne, kak ale woni do jenož za mićom; to a hišće tamne, kak derje woni ſo w technicy, kak maſ z mićom wobkhadźować, znaja a to też wobkedźbuja, je jim wudohyło připóznaće a ſympathiju ſwojich Barlinſkich přihladowarjow.

—***—

S kopańcu mjes Němſkej a Pólſkej.
Wobraz pokazuje, kak němſki durnik Jakob pólſki buł wotraża.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje
w Serbskim Domje

Přilopk

* **W hródźi morweho namakali.** W Dechtowje we rauſchim Havelſkim wokrjeſu namakachu ſchtwórtk popołdnju 22lětneho dejerja morweho w hródźi. Stóſtnika winowatcho maju 28lětneho Phipelinſa ſ Barlina. Pón., kiž hakle ſtrjedu do Dechtowa pſchińdźe, cjetny, ale poſdźiſcho ſo poliziji poradźi, jeho ſajeć.

* **8lětny ſatrěł ſwoju ſotru.** S Tonderna ſo powěſć: Cjeſće njeſbože ſta ſo w Hauſnez ſwójbje w Klojningu 8lětny ſyn ſchrabuſy tſělbu, kotraž na ſcjeńnje wiſnjatche a w kotrejž biſchcje kulka teżeſche, ſo by ſtotje pokaſał, kak ſo tſěła. Jako honacź ſcjahny, ſo wutrěł pulchcjej a tjilětnu holzu mori.

* **Mordaŕ ſo ſam ſ ſmjerćju ſaſudźił.** Blišo Klauſenburga pſchińdźe ſchewſ w pjanoſći domoj. Doma ſo ſe ſonu ſwadźi a roſchcjepi jej ſe ſekeru hłowu. Po njeſkutku lehny ſo ſpać. Jako nańajtra wotucźi, widźeſche, ſchto je naćinił, a roſſudźi ſo, ſam ſ ſmjerćju, kaž je ſe ſawoſtajenych liſtow widźeć. Wón ſebi žily a krć pſcherěſny. Jeho pódła jeho žony morweho namakachu.

* **Bombowy nadrad w Taku w Chinejſkej.** Kaž ſo ſ Taku w Chinejſkej powě, ſu njeſnaćeji Chineſojo do wobkhoda, kiž japanſke twory pſchedawa, někotre bomby cźišli. 3 wožoby ſo morichu a někotre ſo cjeſko ſranichu.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 5. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,692	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,86	100 čěſkoſł. krónow	12,41
100 ſwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa ſe ſwojim wikowanjom wežera měruje ſapocka. Kurſy akcijow pak ſo jenož malo pſchemjenichu. Też wiki rentowych liſtow běchu měrne, tola pſchecźiſnjſchi a kurſy ſ lońka poſtupichu.

Barlinſke ſitne wulkowiti mějachu ſylneho mjerſnjenja dla jara ſłabu wobkhad. Wotwiſ trochu wjaſy kupow namała. Jećmjeń ſo cźiſło pſchedawaſche.

Wječera płaćejſche w Barlinje zentnaŕ pſchenicy: 8,95—9,20 (8,80—9,15) hr., rožki: 7,25—7,50 (7,15—7,40) hr., jećmjenja, nałětnjeho: 8,20—9,20 (8,25—9,30) hr., naſmjſtcho: 7,85—8,60 hr., wowſa: 7,20—7,50 (7,15—7,40) hr.

Płaćejny w ſpinkach ſu płaćejny tydźenſkich wikow. Když pak njeje žanych naſwonnjenych, ſo njepſchemjenjeja.

Drježdźańska borza (4 12.)

Pšenica 76 kg	185-186	bórnjace kruźki	14,80-15,00
rožka 70 kg	158-159	pšeńc. wotruby	12,00-12,20
nałět. jećmjeń	180-190	rżane wotruby	11,00-11,90
nazymsk. jećmjeń	160-168	pšeńčna muka	35,75-37,75
wows	142-146	rżana muka	24,25-25,25
čerwjeny dźećel	160-165	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)	-	hróch	40,50-41,50
ſuche truh.	10,2-10,3	cokrowe truh.	13,70-14,20

Płaćizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	4. 12.	2. 12.		4. 12	2. 12
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	mddre łupiny	—	
jećmjeń	161-1[illegible]72		žołte łupiny	—	
wows	144-14[illegible]48		zeradella	—	
kukurica			raps, wosuſk	—	
pšeńc. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	łany wosuſk	12,6-12,7	12,60
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanc.	9,80-9,90	9,80-9,90
pš. wotruby	11,9-12,5	11,7-12,0	běrnj. kruški	14,20	14,20
rżane	10,2-10,5	10,2-10,5	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſłoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńc. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſana „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšeńcy za wupłodźerja 179 182 184

Płaćizna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Radio

Sdrjedu 6. dezembra ſłyſchimy:

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 11,30 ſa hoſpoſy. 14,45 ſa dźěći. 18,05 buchowny pſchednoſchk. 19 hodźina naroda (Swjatyh Mikławſchi pſchińdźe). 20,05 konzert ſ lěpſchemu ſymfiſke pomozy.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 15,05 ſpěwne rejc. 16 tſi narody w oberje. 17,30 nordiſka kulturar 19 hodźina naroda. 20,10 O/S kantata. 21,30 hornjoſchleſiſke ludowe ſpěwy.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma. Mnichow: 20,20 wječorny konzert. Wien: 19 ſabawny konzert. Praha: 20,05 ſymfoniſki konzert.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za pósće a pola dowčrnik. 1,51 hr. pod křiž zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawčišći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežaje so stajace nawčišći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přečiwo ačehwukam čilneho zmjerdźenja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na jeho žiwjenju dospołnje bědny. Kóžde zmjerdźenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bance wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjerdźenja dyrbi so hnem hewdom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje płowočkć. Prawa a winowatosće abonentow wuplanja nadobdata wumjenjenja tutele banki. Wš. Serbske Nowiny běrě z nowa wotrjedu.

Čisło (Nr.) 280 — Budyšin — Srjedu 6. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

D. Schlegel pólny biskop woborne e mocy

Němski president je evangelijskemu pólnemu probstej wójska a namórnistwa D Schlegelej hamtske wuznamjenjenje evangelijskeho pólnjeho biskopa woborneje mocy swjeził. Ssamtne wuznamjenjenje je katolijskemu pólnemu probstej tuhiwilu njeprajeżi, dokelž jeho městno njeje wobsadżene. To je hač k dosrjadowanju katolijskeho duchownjanstwa po němskim konkordaze z 20. julija 1933 pjeche katolijskeho faraża woborneho wokrjeża II fastara.

Němscy křesćenjo w Sakskej njejsu cyrkwinsko-politiska skupina

Sso poćahuje na saksi duchownicko ministerstwa němskeje evangelijskeje cyrkwje se 4. decembra 1933, po kotrymž ma je nowozjadnowanje w hibanju wěry němskich křesćenjanow stać, krajny biskop Coch jako jupny wjednik wobkhodźa, so je jemu němski biskop w rozrěčowanju pódsebu pohódnju w Drježdźanach pichibłožował, so je hibanje wěry němskich křesćenjanow tu w Sakskej tajke, kajkež dyrbi być. Tu w Sakskej hibanje wěry němskich křesćenjanow njeje cyrkwinsko-politiska skupina, ale tež pola němskeho biskopa pichipóstnate nutrne hibanje ludoweho mišijonstwa. Zdźela je poćahanja tuteho fakcija w Sakskej njemakapja.

Syny přiwal do dźěłowe e fronty

S Barlina so powě, so je so zyłej Němskej wulke ńuz do němskeje dźěłowe fronty zamołwiło. Pichi Barlinskich zentralach dźěłowe fronty dojtowaju bjes pjchetorhnjenja samołwinjenja i zyłeje Němskeje. S nich wuńdadża, so je runje dźěłowarjow w fyłnej ličbje we pschijece ja fenoftrowych dobustawow prózja. Tak je dźěłodawarske zwjazki w Lipšu wjetše 8000 pschipowědźenkow zadałe. Wjetsche fakke wokrjeżny rospravjeja powschitkownje we pschipowědźenjach, kotrejž hižom do bjezdźełnjarjow ńahaju. S Württembergskeje je powě, so je je je pobłedne duny na 50 000 pschijimanišich wuznamjenjenjow zadało a wudało. S Ministerja pschikhadża powěsć, so je je so hač do 2. decembra 85 000 ludowych towarschow w północnej Westfalskej do němskeje dźěłoweje fronty pschijało.

Dawkowy wotčah wot dźěłaćerskeje mzdy

Němski finanzny minister je runje w shromadnym wotkazu rjad wažnych pschedpisow za dawkowy wotčah wot dźěłaćerskeje mzdy wot 1. januara 1934 wudał. Pschedsedźerski minister połtaja, so dotalne połstajenja wo powyschenju dźěłbow, kotrejž pod dawk njepadnu, tež pschez 31. decembra 1933 płacjiwosćej wobtrowaju. Wón pokazuje wobzbje na wuznam, kotryž powyschenje mšdowych pjenjes bjes dawka za mandźelskju pomoz wobsahuje pschipadnje, kotrjž k wudźerżenju swojich dźěłenych mandźelskich, potrjebnych starschich této dołho snajmjerjiscka schezhy dźěł swojich dołkodow swudawachu.

Zyłe nowozjadnowanje je wuznamdźenje wot dawka za wotschkodźenja na słužbne wudawki. Za natwjedujych pschikłazejskich we wikowarstwje a pschemyslje a za pschistajenych žurnalistow smědźesche so dotal pauschalny dźěł hač do 7,5 proz. pak pschi běžnej mzdje abo tantijemach jako słužbne wudawki pschipósnać. Minister je tutón pauschalny pjenjes za nowe této na 5 proz. znižił.

Zane pytanje za ludźimi, kotříž njewolachu a z „ně" hłosowachu

Němski finanzowny minister je krajne knježerstwa i liskom prošył, so bychu wschitke postupowanja wuwostałe, kotrymiž měli so njewolerjo abo tajzy wuźědźeći, kotříž pschi wólbach i „ně" hłosowachu. Minister je wo tym też němskostatnemu wjedniwu nazionalsozjalistiskeje strony powěł.

Se wschelakich stron běsche so mjenujzy na to skutkowało, so bychu so wótwołkmane wobzory swjesćile, kotrejž 12 novembra i wotpohładom njejsu wolicej schle. W lisce němskeho finanzowskeho ministra pak reka, so je so němski lud 12. nocembra i pschemožanej wjetschinu k fjwojemu ludowemu wjednikej Adolfej Hitlerej a k prózowanjam jeho knježerstwa wusnał. Tehodła so jemu posdźišo wuźědźe nje njewolerjow jako maliežkotne a njetrjebawschе sposdawa. Ssawzmje płacji wo tym, so so histo nawjetowaschе, wołoby swjesćej, kotrejž su žrbi hłosowanišće wuźědźenje wupłaćaj dale, a jo njejsu wutrjebale. Njech wschitke tute wołoby hame je žobu wuczinja, so su so na rosty dźaznu dnju němskeho naroda wobdonje i ludoweho sjednoćenstwa wusamke.

Litwinowe rozrěčowanje w Romje

Pónđelu pschipołudnju je ruski fjonkowny komunizar Litwinow psched wotkrajnymi nowinarjemi wotjewjenje pschecitał, i kotrymž wschitke wudawanje wo fjwojim putowanju do Roma a wo fjwojich rozrěčowanjach i italskim ministerstwu presidentom wotpokła. Wón wosjewi, so je se fjwojim wopytom najprjedy spokojnosći nad pocahanimi wunras dacej dyrjał, kiž hižom dołho mjes fjewjetskej Ruskej a Italskej wobsteja, a kotrejž Ruska ani pschemnjenej ani i druhimi narunacej nochje. Dołhoż tute pocahi wobsteja, njeje so pjeża Ruskeje žuneje njepschesjenjenje njes wobemaj krajomaj pokasało, kiž mele i jeju hospodarskeho a politiskeho shromadneho dźela jenoż wužitk mějej. Dohodła ma wón sa zyle prawe, hdyž so sasłupjerjej fjonkowneje politiki fjewjetskeje Ruskeje a Italskeje wo praschenjach rosrěčujetej, kiž wobej knježerstwje napadaju, kaž je so to pschi jeho setkanju s Mussolinijom nětko też stało.

Wobaj krajej pschejechinaj fjedi pjeża, so ty so powschitkownje nětk fwjesćił, k czemuż je mjne, so wobaj krajej fnowa dypki rosponminaj, kotrejž jeju politika fo bóika. Litwinow wobżebje na to pokaja, so może wschitke, italskeho knježerstwa jednak. Jednanje je podaczje sbudźiło, jako by Mussolini chapł fjewjetsku Ruśku jako pjatu wulkomóz do swjasła schtyrjoch mozow dobyć.

Wobraz wo rozrěčowanju mjes ruskim fjonkownym ministrom Litwinowom a Mussolinijom.

S Ameriki do Ruskeje domoj puczujo je Litwinow, italske hłowne město Rom wopytał a tam se schefom

Procęs wo zapalerstwje w němskej sejmowni

We wutornišćim pożedźenju procesa wo zapalerstwje w němskej fejmowni jako prěni fwědk dźěłaczer Hermann Ecklis i Prenzlauskeho fudn. jastwa fo pschefejhjschowascheho. Swědk powědaschе wo pożedźenjach funkzionarow, kotrejž fu fo w Neuhagenje dźeń po wohnju w němskej fejmowni wotmě. Ssamtny fwědk dopominaschе na wješeho Jessela, kiž je wo nusnych wojowanjach pschi nasnarjenju 5 połhoda 5. měrza do Barlina rěczał. Tutón je pjeża też prajił, so jakajsne kommunistiske strony prěni dźeł měschczjanskeje wójny pschinjeje. Potom měrz fo pschecźiwo stalnym nóznarjam je sabataju zakroczejć. Plunarnje, wodarnje a milinarnje a druhe za žiwjenje wažne dźěłarnje měle fo fastajeć. Żelezniske mosty měle fo rosrjecej.

Wuschschi němskostatny rěczník fo wopraschа, hač je fwědk Jesselowe rěcze tak fwojimnił, je měrz fo diktatura proletariata dopječ. Swědk wotmołwi, so fo to samo wet fo rozumi a so je to djelnja jeho slepjischcze.

S Barlinskeho pschepytowanscheho jastwa fo na to kommunistiski agitator Jessel pschinjeschе, kiž běschе na konzu februara wjetše 10 dnjow dołho na wjach wokoło Freienwalde agitowal. Wón rjekny, so je je pschi fwojim wuprajenju postajenjow djerjał, kiž fu fo jemu pjeża i Barlina dale. S małymi strajkami je fo wulki strajk pschihotowacj dyrbjał, kiž by stónčnje k wobrónjenemu fwójzi dowjedł. Swědk Jessel pak prejschesche, so je wo zahowaji rěczał. Wón je pjeża fwoje pschikazy wot wjetsche Kriigereweje w Barlinje dostawał, kotrejž mjejsche fwójzi je stronnej zentralu.

Po pschipołdnjoschej pschestawy dejerja Segera i pschepytowanskeje zatby pschinjeschesche, so bychu jeho pschesłyschowali. Wón běschе pschedpożedł kommunistiskeje wotnožki w Neuenhagenje był a běschе fo też na pożedźenju wobdźelił, wo kotrymž fwědkej Jessel rěczeschе. Wón rjekny, so wón a jeho towarschojo njejsu so to mělí, so móhli kommunistojo wobeń w němskej fejmowni falojicj. Jako fwědka na fwoje prjedawschе wuprajenja dopomnicha, wón njewotpokasa, so je Jessel prajił, so je wobrónjeny fwój blisko. Segerej też njeprjejschе, so je fam najwjeschi dźeł kradnjenych rosluchadłow na Neuhagenskim pohrjebnischczu we fwojbnym rowje do zynkowehо kascheza sthował.

Tu Dimitrow fajo dźeje rěczi a sjerjeju internazionalu fakitnje, dowiš jemu pschedbyda fłowo njewosmje. Potom ma fo fwědk Otto i Rauheimskich kupjelow samołwicej. Wón běschе pschedy funkzionar kommunistiskeje strony. Wot tehо czasa, so je je fo w němskej fejmowni palilo, je wón pjeża paśiwny był, dokelž po fwojim swudawanju tajke postupowanje njeje za dobre měł. Wón rjekny, so je nědźe fjedź měrza prjedawschа kommunistiska fapóśańa w němskej fejmowni Kefselowa k njemu pschifchła, so dyrbja je fo lětali pschećiwo wohnju w fejmowni swdaci. Na fo wotprafschene, kajke lětali dyrbjale to być, a hač fjebi wona mjsli, so fu kommunistoju fejmowny fapalili, je wona pjeża prajila: Dyrbimy to na kóždy pad prajeć. To wo Torgleroma hłowu dże. Na to je je fo fwědk je je fadnje wot tuteje strony dżeił.

Ssudnja fwójzi, so fu Franzjiku Kefselowu w Darmstadtu dla wjeschpschestupkow k 3 letam thjestatnje fadnjli. Wona dyrjejsche fo też wo wuprajenju tuteho fwědka wuprajicj, tola fo fapowědzi. Po namjece wyschschehо statneho wótnika a wobschérjenehо Dimitrowa fo wuczah j aktow wo jednanju dla jedowehо mordarstwa pschećiwo Dissseldorfskim kommunistam pschecżita, wo czimż běschе fo kriminalny kommišar Brosja fandżeny tydżeń pschehladowal. Tuto jednanje jeji nětko pola němskostatneho fuda. Na to fo jednanje na fyrjedu wotsterczi.

schtož mér spěchnje ako ju njón rukuje, wotsče na pschihotowanje šuwjetskeje Ruskeje ličiš. Ruska wotpokasuje pak wschitke dwěmomne kombinazije a wschitko, schtož njeslužy k pschisporjenju wětrosče za mér.

Rozrěčowanja wo njejstarowanych praschenjach w poslědnich njedźelach z franzowskim inwonkowanym ministrom Paulom Boncourom, z presidentom Sjednoćenych statow Roosevelton a se schefom italskeho kralejerstwa Mussolinijom su počasy mjes krajemi powjerchnje a powschitkownemu měrej služile. Na někotre praschenja Litwinow wotmolwi, jo wo šuwjetskim pućowanju hischće njeje jasnje rozsudźeny. Dyrbjał li na Berlin jěć, pohadanje tam jenož, tola njesmješe pjeca hantlich jednanjow, dyrbjał-li teš se jastupjerjom němskeho kralejerstwa porěčeć.

Jako jamelowita za njeporadźenje konferenzy wo wotbrońenju Litwinow pjeca w Genfowsku ani Japansku, ani Němsku njeje mjenował. Schtož jastupa Ruskeje do Swjatka ludow naćisna, je praschenje bjes hódnoscje za dźenźnischi czaš. Schtož pschemjenjenje porjadkow Makeje ententy k kowjerskej Ruskej nastupa, žebi ruske kralejerstwo pjeca dobre porjadki k wschitkim kralejerstwam pscheje.

Wot Makeje ententy pjeca wotwisnje, jo so jeje pschesća dopjelnja. S Watikanom Litwinow w Romje pjeca njeje žanoho swjila měł.

Ruski swonkowny minister je wječora wjeczor z Roma wotjěł. Wječakuje so, jo won po puću do Moskwy w Barlinje pohadanje. Dźensa rano w Barlinje njeběsche hischće swate, hač Litwinow je zastupjerjemi němskeho kralejerstwa

Nowaj šohnstawaj duchowneho ministerstwa.

Prof. dr. Hermann Wolfgang Beyer z Greifswalda, so jako zastupjer zyrkwjow uneršteho wušnacza do duchowneho ministerstwa powoła.

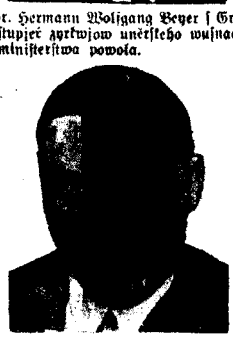

Seminarski direktor Weber zastupuje reforměrtske wušnacze w zyrkwinskim ministerstwje.

Španiski lud so wot marksisma wotwobroća

Schpanski spanskowny minister je wětu shromadny wólbny wunoschk z 19. nowembra a 3. dezembra wo sedźenju nowoho parlamenta wotsewił. Prawiczna skupina wopschija 207, žydowska 167, a lewiczna skupina 99 zapósłanjow. Dotchla žyda w nowej komorje 173 zapósłanjow. Nowy schpanski jenim pod pschedsydstwom priedawskeho liberalneho ministra Santiaga Alby seidže so prěni króć 8. dezembra.

Štóž swoje dźěćo lubuje, dawa jemu Kathreiner z mlokom!

Ze Serbow

W Budyschinje, 6. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 752, hygrometer —4 a najwyschicha temperatura wobnoj —4. Dźensa rano we 8 hodź barometer 748, hygrometer +2 a najnischa temperatura w nozy —10. Sčežkowazy nas wjedra so malo pschemjeni. Rospołoženje wolkow, kiž nasche wjedro postajeje, je so wjerno wječerawschemu jenak malo pschemjenilo. Nischje ležitej nad Ruskej a Skandinawiskej, kaž tež nad Franzowskej a z wjeczora Jendźelskeje. Mjes nimaj ležitej so wyschina wot Islandskeje psches Norsku hač k Cjornemu morju. Sda so pak, so wyschina wschi skočezemaj nischinomaj so dołho wjazu njedźerži a bórzy rozpadnje. Tchodna so wuhladny na cyklonske a pomrócenje, wodźidźicho tež manžate wjedro podmjerdźuja. Julisc šmužnemu hischće trochu milisce wjedro hač dźensa. Nyzko so pomalu pomróći. — Sunje schtwórtk słónčko 7.48 hodź schadźa a so 3.55 hodź thoma. Měsačk schadźa julisc wjeczor 8.56 hodź. a thoma so dopołnja 11.31 hodź.

— Mejicejzo samolotom k dołu! Poslědni czaš su so nošnjel z wojwodowych autow na njewobkedźbowanych městnach hodnotne wezy, kaž korce, aktowe tosche, kožane jaki, pschikrywy a podobne weze stradnyje. Njeběsche pak mózno, w zanym padže podobne weze na nikoho słožiš. Antarjo a motorizy tolerancy dopisli z tych wukrwcej. Njesmědźa tajke hódnotne weze w autach abo na kolach same wostajić, ale dawaja je wukrwowcej, so bychu so schkody zmórnili.

— Cježke njesbože sta so wječera dopołnjenja wokoło 7.30 hodź na Drjezdźanskej dróhi na Budyschkich Lězowiscach. S města jedźesche wojwodowy auto. We nim sedźachu 3 wosoby. Auto rowninu so nakładnemu autej z pschipowěschkom, kiž do města jedźesche. Potom chcysche sahe do hrjedź dróhi sajeć. Pschi tym poeza so wjerhać. Sydźeše do zahłoma a zhórješi so do pscherowa. Ludźo so z wosa wjerchnjychu a bjes wědomja ležo wostachu. S wosohowym autom sich do měšćańskeje chorowne dowjezechu. Woni pokhadźeja z Neugersdorfa. Wón sedźeć sam je wós wodźił. Wón so šmitkach cjeła. strani. S tamnjeju so jenemu nop oukny. Druhi so lec strašnje njesrani. Wšo so tak cježko wobschkodźi, so dyrbjachu jón wotwjesć. Wina pada pjeca na wjednika, dokelž je na hladkej drohy pschemalo wobhladniwy był.

S **Budestez.** Njedźelu wjeczor policija Budestezanske němske turnarske towarstwo w hosćencu „K Hajnkowni" turnowanje na jewišchcu. Prěni dźěl pokaza turnowanje na prěkluchu a na jemi. S wulkej kedźbliwosću wopytarjo pschihladowachu. Nowopokazany wotdźěl teźakowanja so pschi tym wobdźěli. Wulki pschikleść sažkuži žebi prěni dźěl. W druhim dźělu pschedwjedźe so film Stuttgartskeho turnarskeho zwjedzenja „Sswěru k naschemu ludej." Film pschepadaži nad do Stuttgarta, hdźež wjele tyšac němskich turnarjow so setka. Němske reje wobsamknychu posticzenje.

S **Barta.** (Wunoschk hórkow na dnju jedże jeneho hornza.) Njedźelu, na dnju sbórkow jědźe z jeneho hornza nahromadźi so 158,55 hr. pjenjes. W jenotliwych wsach nahromadźi so w Barcze 50,40 hr., w Njechornju 6,90 hr., w Brěsezach 5,75 hr., w Bukojnje 17,55 hr., we Worzynje 8,50 hr., w Dubrawy 7,90 hr., we Rakojdach 12,60 hr., w Stanezach 6,70 hr., w Hrodźišću 20 hr., we Wujezku 4,80 hr., we Wichowach 4,70 hr., w Khortnizy 6,20 hr. a w Bělej Horje 6,55 hr.

Wobrazy wo pschejmykanju pschi wječornych mjesach.

Fotograf, kiž tutaj wobrazaj wo pschejmykanju, kiž je za lud tak schkodne, pschi němsko-belgiskich mjesach fotografowaše, dyrbješe někotre nozy zastoju na lakazy ležecz, doniž so jemu njeporadźi, tutaj podawkaj fotografowacz. Wobrazaj staj so pschi raźischim zmjerkanju fotografowaloj.

Štyri njewjesty a jena žona

6] (Pokračowanje.)

So by ji swój dźak za bohaty dar wuprajił, Erhart hižo nadalša wulkomyslnu darjenje za krajnje wuhotowanym wobydlenju wopyta. S pschecželnej dowěrniwosću, jako bychu dwaj stajaj snataj bytoj, jeho komorna radźićelowa powita, jemu wubjernu šwaćzinu a wohnjowe wino policji, swojej dźowćičzy porući, swojemu wumožerjej tuczku a hubku dać, a kandidata pschepraschesche, so by z pschewodom krašneho tschidła něchto zrěwał.

Wona rjany tenor swojeho wopyta z cjopłymi słowami tkwalesche a so posdźischo šama na jeho město pschi tschidle šydže, so by so też žiwischcej dała.

Pschichodnu njedźelu popoldnju Erhart w jenej zyrkwi w měsče předowasche. To so rozumi, Taflina kaž też Lilka na njeho pohladnuchaj pschihódženje. Wonej so do jeneho kuta w zyrkwi zmuschtej, hdźež pak móžeschtej předarja na klětzy widźeć. Też Marscha, mošałolitierjowa rjana dźowka, we swojej njedźelskej pysche pschihódže a so napischcejo klětzy, hrjedź žónitich temscherjow šydže. Mjes tym jo Taflina a Lilka ani wócka wot předarja njewotwobroczischtej, so Marscha wospjet wohladowasche, so by wodkedźbowała, kak Erhartowe předowanje, z kotrymž běsche mjelcjo lubjena, na kemscherjow skutkowasche. Jeje hordosczi so spodobaiche, hdyž pytny, z kajkej napjatosczu pohnuchanjo tózde předarjowe słowo łojachu, kak swoje pschihłosowanje z hłowu kiwajo, žebi słowa pak wótsče schepatajo a na druhe wschinje wotjewjachu. Liščanej wczi so w spilach kupaschtej. Ruzy nutrnje styknywschi a wobliczo dale bóle doprědka khliješo tam wona žedźeše, wobras najhorjcscheje pobožnosczje. Też Taflina žebi wospjet wczi trěsješe.

Erhart wo słowach naschehe sbóžnika předowasche: „Pójcze ke mni, kiž sće sprózni a wobceženi. Ja chcu waš wokschewicz."

Wón praješe, so może człowjek duchownje abo cjelesnje sprózny a wobceženy być, z jeweje winu abo bjes winy, so pak jeho sbóžnik wokschewi, hdyž so jeho lubosciwe wuczby wobkedźbuja.

Liščanej wczi hischće běschtej cjeżwjenej zaplakanej, hdyž wona doma kandidatej ruku poda prajizy: „Kak jara sće mje Wy natwarił, wotschewił, posylnił, knjes Erharto! Ach, Wy dźe wješće, kak sprózna a wobcežena žym."

„Haj!" Erhart hnuty rjekny. „Ale Wy zwój cjeżti dóst bjes winy a do Bożeje wole podata njesjecje."

„Moja pśtoticza mi makemu dźěsću z rukow padnuwschi da", schwalcja dźeše, „a to samjelcza. Mojej starschej so dohladaschtaj, so žym lschtwa a wurosczena, hdyž běsche hižo posłoże."

„A ja", Taflina naspomni, „chcu žebi wuprošenej, so też ja zwoje schwarne bremjejschko bjes zwojeje winy a to hižo na wschě tśjeześi lět njeśu. Ja pschidam, so to schtoj je Lilka hižo naschila, do jeje zwiwcki schło njeby. Ale tu horu masanych schatow, kotrejž sym cjeły zwojeho žiwjenja wupkokało, na žuschenje nóžnja, spójschała a wužuschila, chyła ja widźeć. Wyschka hač nasch dom je schtyrjosmi polkhodami by była. Prjedy hač dźeń sajwita, hižo pschi dóżu zlejo pkokam, a hdyž wječor nózny strażnik do zwojeho rózka duje, często hakle domoj du. Kak mjerzaze njeje, hdyž zy žebi schaty namydlita, je z mydła a luba wupkokała, wutunkała a spójschała, a tajki prawy beschkj pschiźdże, so je wscha twoja próza podarmo. Ale nasch knjes Erhart je dźensa na klětzy prajił, so je tam horjekach wschitko zyle hinak, hač tudy na jemi běsche. Schtoj běsche tudy wyšoke, dyrbi so horjekach ponižiś; schtoj běsche tudy niske, dyrbi so tam powyschiś. Nó, ja so hižo doprědka na to wjeselu, so móju horiekach w njebjeschach z wokmom won na zwoju pkokaju zonu pschihladowaś, kotraj běsche tudy znano horda linjeni ministrowa, tak wona moje schaty, kotrychj so tudy z poritom dółtkowcj nochzuschene, na žuschenje pójscha a kak dyrbi, hdyž je ji wěrsit bjerje, za nimi běhaś, kaž poš za kamjenjom, kotrejž jemu mjetaśch. Potom chcu zwój nopasch kofeja směrom picj, ale niz jenoj njedźelu, a žebi hischcze łuśt kołacza w nim tunkaś."

„Wy žebi, luba Taflina, jara zwětne myśle wo radojcźach w njebjeśtim kralestwje cźinicźe", Erhart rjekny.

„Doniž žym na jemi", pkołaza Zona wotmolwi, „moja moje myśle tež jenoj zwětne być. Ja mam zole wjeśce za to, so tež Wašche, kaž Lišzyne myśle wo njebjeśach jara za jemju hłodźa."

Duzy k mošałolitierjej Erhart na dróhy słužobnu hołzu śetka, kotraj stejo wošta a na njeho śarźeśe:: „Njecźicze My tón kujes, kiž je to njepośłuśne hołcźiśko, komornych radźićelej Fridu, z wody wucźahnył?"

„Ptschecźo ju Wy za tym praschecźe?" kandidat fnapschecźiwi.

„Dołeš běch pola komornych radźićelej se zjiwinjkeł holzu a mějach za Fridu hladaś", hołza wotmolwi. „Ta zymna kupjel běšche tomu njepośłuśnjchemu hołcźiśku strowa a ji tej niczo schłodźała njeje. Ja pak dyrbjach to wutunkaś, pschetoż komorna radźićelowa je mje na měsće je służby puschcźiła. Hdy by ju wona tola radscho žama wo žo starała! Komorny radźićel dyrbjał jenoj wědźeś, schtoj ja wěm: kak ma jeho žona jeneho galana po druhim a kak zym pjenjesjy tyta, kotrej cźeledźi wotschćitnyje. Ja teš žym hnydom druhu służbu dostała, hdźeż mam žo wjele lepje hač pola tych wulzu cźinjacych komornych radźićelej. To chcych Wam jenoj praśiś, so žebi nicźo šleho wo mni njemyślicźe."

(Pokračo anje sležbuje.)

Žane hodowne blido

bjez **kožowych tworow**

wot firmy **T. Albert** na Lawskich hrjebjach 10

a športskich wěcow

Wšitkim daricjelam šo wutrobnje djakujemy, wosebity džak pak pomoznikam, kotryž njedžiwajcy somy a wulkeho wětra pšeco pšewjedechu. Dokelž šo w hodownym mětnju wjele trěbnym pomhacj dyrbi, prošymy ludowych towarišchow, z druhimi jednotliwymi dacami a sastupjenjam do N.S.-ludoweho spomožerstwa wulke džeło naschego wjednika šobu dokonjecz.

S **Barta.** (Nowa pišarnja Bartšeje wotnožki nazionalsozialistiskeje strony.) Wobkhod je w khěji ratarja Arnoschta Groty w Barcje. Wobkhodne a rěcjne czasy su wot wutory hacz do pjatka dopołdnja wot 10 hacz do 12 hodź., popołdnju wot 5 hacz do 7 hodź. Pišanja je tež telefonisjy pšeco Hucjinu czisko 167 dostacz. Wot šoboty hacz do pondžele njejsu rěcjne hodziny. Nimo mjenowaneho czasa je k rěcjam wjednik wotnožki Erich Böttger, wutoru a pjatk wjeczor wot 6 hacz do 7 hodź., pokładnik Tjech jutru wot 6—7 hodź. kulturny nawjednik Wagner jutru a pjatk wjeczor wot 6 hacz do 7 hodź. a wjednik wotnožki NSBO. Meltka jutru a pjatk wjeczor wot 6 hacz do 7 hodź. Wobkhodny czas ma šo na koždy pad wobkedžbowacz. Wobkhod NS.-ludoweho spomožerstwa je w khěji wješnjanoscy Schustera w Barcje, telefon Huczina czisko 146. Pšichiwodzenja k ludowej pomozy šo pšichijimaja pola wješnjanoscy Schustera, we wobkhodze nazionalsozialistiskeje strony, pola pokładnika NS-ludoweho spomožerstwa pola wjeczerja Panacha a pola wješnjanoskow we wokolnych wjach. Wobkhod SA, wudyra 2/103 je w hoscenzu „K „Stónzu" pola wjednika Maiwalda, telefon Huczina 163.

S **Hodžija.** Swoje w njesbožu mějachu hobotu popołdnju wobdźěleni pola nowcho zhromadzenja. S Budyschina pschijědze auto a wjednik shubi mózy hladkoscu dla nad nim, tak sajědze z nim wotmachom do pschekowa. SA.-mužojo, kiž z Budyschina domoj jědzechu, pomhachu auto z pschekowa wuczahnyc. Auto mózesche na to je swojej mozy dale jěcz. — Starschej žonje spytatschej psched autom pucz pschekročicz. W samsnym wokomiku pschijědze druhe auto z Budyschina. Auto shrabny renu žonu a do pschekowa cžisnu. Auto so njewobchodži, tež a žona so njestrani. Wona zanese z pschekowa stany a džesche se swojej pschewodžerku swój pucz.

S **Lubowa pola Lubija.** (Stary naložk.) Tež letha mlode holzy tudomneho swjatka młodych holzow adventske kerlusche spěwajo hubjenych, khorych a khudych ludži wopytaja a darichu jim adventske wěnzy. Młode holzy su z tym sasso wjele wjeselta do domow pschinjesle.

S **Kamjenetje pola Rakez.** (Dźiwje houtwjeselstwo.) Sanoženy tydzeń namaka ratar, jako hlanjo domoj wozesche, we hlanjowej hromadze měch, w kotrymž horny namaka. Ratar namakanku sasso se hlanjom pschikny, dźesche to hajnikej powědzicz. Hnydom dźesche hajnik po horu, jako pak tam pschindze, bě so horna shubila. Najsterje je dźiwi houtwjesel burn pschi dźele wobkedžbował a we jeho niepschitomnosci hornu wotnjesł.

S **Wulich Sdjarow.** (Njesbože.) Czežke njesbožesta so žobotu popołdnju w naschej wjsy. Pschi mjeczenju wuhenja dwojoschohneje khěže zuny so 20letny wuhnjemjecjer Helmut B. z Kulowa a padje na semju. Najsterje je wopak stupił, a móz nad sobu shubił. Hnydom sawołany lěkar z Kulowa spšina, so je sebi ponoj slamał, a da snjesboženeho do thorownje dowjesc.

S **Wojerez.** (Ssmjertne njesbože.) Ssobotu dopołdnja sta so na tudomnym dwórnischczu wulke njesboże. Po dokonjanej sluzbje, dźesche lokomotiwnik domoj. Jako kolije pschekrocži, wuwinu so pschijědzajcej lokomotiwje. W samsnym wokomiku igrabny jeho druha lokomotiva, so borzy na to wumrě. Snjesboženy sawostajl zonu a 3 male dźecži.

S **Wojerez.** (Swinjaze witi.) Na poslednje zwinjaze witi běchu 394 prošatow a 4 běhaki pschiwjesli. Prošata płacjachu 4—6 njedeł stare 6—9 hr., 6—8 njedźel stare 9—12 hr., 8—10 njedźel stare 12—15 hr. Běhaki 6 mězazow stare so njepschedachu. Wobkhod njebě jara žiwy, a wjele zwinti so njepschedachu.

S **Khočebuza.** (Lohke železnische njesboże.) Ssobotu rano na Khočebuskim dwórnischczu wozobowy wós z kolijow wuskoczi. Wós so na bok slehny, ale so njepowróci, pschetož na žuzobnych kolijach jón tworowny wós sadžerža. 6 puczowanych so pschi tym lohko srani.

Z Łužicy

Se **Zitawy.** (Do schtitazeje jatby wjataj.) Wuwiszca Beltza a wikowarja Edmunda Jacka su tele dny do schtitazeje jatby wsali. Beltz mějesche jich wotpohladowy a z wopaznym wubawanjom berjesche spomožerstu podpjeru, mějesche pak sam wulku sastužbu. Město so Beltz wyschnoscze sjeba, sjeba Jack najthudschich ludži. Narodza thudej zonje, so ma doma khoru zonu a 2 dźesci. Se žobuželnoscu dari thuda zona zentnar bérnow, wot tych, kiž běsche wot symskeje pomozy dostała. Pschecziwo wobmaj jebakomaj je so thlostaństi namjet pola statneho rěcznistwa sapodat.

Samomordafstwo w fabrikskim wuhniu

W Barcelonje je sjasnik na spodžiwne waschnje samomordarstwo stucził. Na nětdže 30 metrow wyssoki fabrikski wuheń salěsewschi wón z kamjenjemi počeženy list dele cžilny; runocžasnje wón do wuhnja skoczi. Se wopschijeczu lista, kotryž hnydom namakachu, wukhadža, so je sjasnik swojemu žiwenju dobrowólnje kónz cžinił. Jeho cžeto hischcze wotnjesesa njemózachu, dokelž je we wuhnju mjes wustupkomaj krucze wisjało woitała. k.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Waldheima. (Spodžiwne sajcze.) Wjednika zhromadnje witowarstwa je sastojnstwo sche stud. direktora Berbiga po pschikazu hamtskeho hejtmanstwa sajachu a do hudnistwoweho sasawa wotwjedechu. Wón je na Hitlersku młodžinu zwarił, tehorunja na sastupjerjow strony.

Radio

Schtwórtk 7. dezembra zhromadzichmy:

Königswusterhausen. Nimo snatcho wschědneho programma: 11,30 pschedpołdnjoch wo runoprawoscži a wotbrowanju w mandželstwje. 14,45 za dźecži. 17 pschednoschi wo studentach. 18,05 k zabawje. 18,30 za katarstwo. 19 hodźina naroda (njepoczekana klassika). 20,05 sajmawe wustupy. 21,15 rejwajsla hudźba.

Lipsk. Nimo snatcho wschědneho programma: 14,50 za młodzinu. 19 hodźina naroda. 20,30 wjeczor wschelezi-snow „Klužba na wotebérarja".

Hischcze wažne z dnjownoho programma. Barlin: 20,05 wobrazy je starcho Wina. Stuttgart: 20,10 rozwodany Siegfried. Win: 19 konzert.

Najnowiše z cyleho swěta

— **Wuhladny na wjedro za julijschi schtwórtk:** Mišische a wišate wjedro.

* **Pschi portugalskim morskim brjohu zyluy wichor rybarschi czołmi pschekhwata, kiž so powróczi.** 14 muži wobhadki mózachu wulkodrjec. 12 muži so tepi.

* **Schtyre deschcze, kotrež hižom njedźele dołho nad południowej Italskej padaju, su wulku schkodu nacziniłe. W Catancarskej prowinzy je so z pschežnanjenjom semje wjele twarjenjow sapuschczito. W Calabriji a Sizilji je wulka woda na južnych rosczelnach wulku schkodu nacziniła. W jenicžkej cunejnje schkodu na wjazy hacz milijon lirow wobliczeja. Tež w Trjescze je połnoznej Italskej je zyluy wichor wjele schkody nacziniłe.**

Hospodarski rozhlad

Sobotu 6. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,707	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendželski punt	13,795	100 českosl. krónow	12,425
100 šwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burza běšche wczera trochu měrna a kurzy akcijow so powschitkownje zeslabjowachu. Wiki rentownych liscžikow běchu pak pschecželnische. Tu so kurzy struczowachu.

Barlinske zitne wulkowiki cžerpjachu pod symnym wjedrom. Dokelž rěki zamjerznychu, njebě cžołnom mózno, po nich jědźicz a žito do Barlina pschiwožowacz. Njedźiwajcy teho pak so płacžiny njepscheměnichu. Nowa hischcze trochu kupzow namaka. Tež za pschihnjacz su wuhladły lepsche. Wowsy namaka pomérnje mało kupzow, tola płacžiny so njepscheměnichu.

Wczera płacžeše w Barlinje zentnar

pschenicy: 8,95—9,20 (8,90—9,15) hr., rožki: 7,50 hacz 7,70 (7,15—7,40) hr., jecžmjenja, nalětnjeho: 8,30 hacz 8,85 (8,25—9,30) hr., nalymskeho: 7,85—8,60 hr., wowsa: 7,20—7,40 (7,15—7,40) hr.

Płacžiny w spinkach su płacžiny tydźenskich wikow; hódźi pak njeje žanych nałpomnjenych, so njepscheměnichu.

Płacžiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płacžiny po złotej hrivnje.

	5. 12.	4. 12.		5. 12.	4. 12.
Pšenca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jecžmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jecžmjeń	161-172	161-172	žołte lupiny	—	—
wowsa	144-148	144-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,6-12,7	12,6-12,7
rožna muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč.	9,80-9,90	9,80-9,93
pš. wotruby	12,0-12,2	11,9-12,5	běrnj. kruski	14,2-14,3	14,20
rožne	10,3-10,6	10,2-10,5	syno, 50 kg	1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rožna sloma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rečna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płacžina za pschecy za wupłodženja 179 182 184

Płacžina za rožku za wupłodženja 145 148 150

Płacžiny rěznoho skotu na Drjezdžanskich skótnych wikach.

5. decembra

99 woł., 321 byk., 331 kruw., 27 jałojc., 1296 ćelat, 741 wowc., 3137 swini.

Płacžiny za

woły: 1. 32—33, 2. 28—30, 3. 25—27; 4. 20—24;
byki: 1. 30—33, 2. 27—29, 3. 24—26, 4. —;
kruwy: 1. 27—30, 2. 23—26; 3. 17—21; 4. 11—16;
jałojcy: 1. 30—33, 2. 28—29;
wowcy: 1. 32—36, 2. 37—40, 3. 29—31, 4. 25—28;
ćelata: 1. 35—40, 2. 30—34, 3. 24—28, 4. 18—23;
swinje: 1. 52—53, 2. 50—52, 3. 48—49, 4. 46—47,
5. 44—45. Rancy: 41—47.

Płacžiny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

5. decembra 1933 Płacžiny po cent a złot. hriwnach

Skólne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 315.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosče hač do 6 lět	33—35
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	30—32
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	27—29
Mjenje picowane wšěch starobow	22—25

Byki: 512.

Połnomjasne, wurošene, najwjetše rězneje hódnosče	30
Połnomjasne, młódše	27—29
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	25—27
Spatne	20—24

Jałojcy a kruwy: 855.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rězneje hódnosče	—
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rězneje hódnosče hač do 7 lět	20—23
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15 18
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10 14
Mjenje a spatne picowane	—

Celata: 249.

Najlepše wukormjene (2. družiny)	39—42
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	24—30
Spatne (4.)	16—23

Wowcy: 3195.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	39—40
Starše wukormjene (2.)	36—38
Mjenje wukormjene (Marschafe) (3.)	33—35

Swinje: 14062.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	50 51
Wukormjene	48—49
Mjasne	46—47
Spatne	43—45
Rancy a kundrosy	43—44

Přilopk

* **83 milijonow mejskich brukow so sniczi.** W zhromadźijnje němskeho zahrodnikskeho zwjazka so dostónzuje wunoschk sniczenja mejskich brukow wojsewi. W radowej krajinje pola Werdera na 10 000 hektarow wulkim wokrjesu so 180 zentnarjow mejskich brukow sniczi. To je nětdže 83 milijonow brukow. Sa sniczenje ža nětdže 6000 hr. pjenjes wuda.

* **Mjata za k rowy pschewodjerjow.** W Rincenza pched krótkim bohaty dźiwnoschk wumrě, kotrehož spodžiwne pschiwuczenja a waschnicžka běchu jeho po zyłej wokolinje znateho sczinile. We swojim testamencze bě thěrto wyssoki pjenjes za kóždeho postajił, kotryž so na jeho pohrjebje wobdźěli. Cžłowjek może žebi lohko myslicz, so běchu „žarowazy sawostajeni", kotryž so cžłowym wosom krocžachu, ledy licžicz, a so cžisčkeženja na pohrjebnischczu wicho dotalne pschekrjechi. k.

Wjeselte sa młodžinu na lodze.

Nabla syma je młodžinje njejazdy nowu sportsku pschiležnoscz pschinjesła. Hólzy sabawjeja so tak rucze hacz je schula stónczena, hacz do pójdnjeho wjecžora na hładkim lodze.

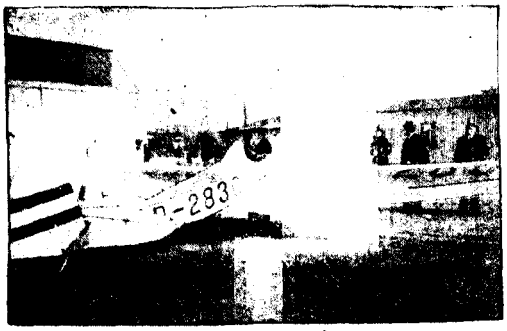

Lětadło, kiž mjenje płaći hač někotryžkuli auto.

Nowe lětadło DKW-Erla-dźěłarnjow je ho prěni króć w Barlinje pschedwjedło. Lětadło wobhładźi 20 ležiscow mozow žylny motor, dozpěje 125 kilometrow hodźinsteje spěchnosće a pschetrjeba za tutu spalenosć jenoj 7 litrow benzina. Lětadło płaći 3875 hriwnow

lětadle, druhi sypta ho i padakom wukhowacj, tola padak ho njewotewrji, dokelj lětadło dosć wysoko njeleczesche.

* Rad Baikanom je ho žylna syma wutworila. **Po zyłej Bołharskej maja zadatnu symu. W połnocnej Bołharskej nameršcha 32 stopjenikow symy. Tak je ho tej wjele sněha nalohło. W Mazedonskej wjelki mjes stokom wulku schkodu nacjinichu.**

* **W Uralskich horach mjes europskej a aziskej Ruskej namerschcu pondźelu 43 stopjenikow symy. Syma njeje hischcze popuschczila. Wschitke sjawne dźěła dyrbjachu ho jatajicz.**

* **Mjes Kronstadtom a Leningradom je nětdźe 120 parnikow samjersło. Lodolamaki spytaju parniki wuswobodźicz.**

* **Pondźelu popołdnju w Jendźelisje wozjerjeł lětadło do ho staršiskej a ho zapalischcej. Lětadło ho zwrjedźischcej a wobaj letarjej ho morischtaj. Jedna spali ho w žywym**

domjacej industriji dźěło namakało. Hamtske mjetna, praja, so sa tajki wulas ryzy hospodarske pschicinjny rěcachu. Bjesbźělosć w Belgiskej a Holtandskej je k tutej krozeli nusowała. jw.

Serbski Ratař

Dobre rady za symu.

Daloko a schěroko storži ho na bolazu schiju, dybu, jaczelke mandle atd. „Symu pak ho nasymnić", reka. A hrědy pschecziwo temu? Zyłu schiju do wolmy sawalicz. Pomhanc i tym niczo njeje, ale nakhilnosć k tutej khorowatosczi budźe hórscha dyžli prjedy. Je to stare krawidło: Rosły cziopłej, schiju symnu! Dźerž ho toho, a mjeto wolmy nałoż polijdźine, balmjane abo też płatowe rubiščko wekelo schije; njeslaž swoje dźeci, so je

Swójbne powěsće

Swěrowanaj: Alfred Herold w Drježdźanach i Frodora rodź. Kockelez w Lamjenzu.

Zemrěłoj: Hana Melcherowa rodź. Britschcez w Budyschinje, 71 lět; khowanje budźe julije schwórtk popołdnju 4:2 hodź. wot Hrodźischka. — Frieda Bierig we Budyschinje, 46 lět; khowanje budźe piatk popołdnju we 3 hodź. wot Tschołtskeho pohrjebnischcza.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

Wahl zum Wasseramte.

Die Wahl der beiden Mitglieder des Wasseramtes und ihrer Stellvertreter soll am

Sonnabend, den 9. Dezember 1933

von vormittags 9 Uhr bis nachmittags 1 Uhr

im Sitzungssaale der Amtshauptmannschaft Bautzen stattfinden.

Wegen der Wahlberechtigung und der Wählbarkeit wird auf die in Nr. 275 dieser Zeitung abgedruckte Bekanntmachung vom 25. November 1933 hingewiesen.

Bautzen, am 5. Dezember 1933.

Die Amtshauptmannschaft.

Za wobsah zamołwity: A. Duěman w Budyšinje.

Dejmantowe rjemjesło w stróže

Juwelowe wiki žu w pozičenim cłonku wospjet kedźbnosć sjawnosće na so stołile, dokel[illegible] ju je [illegible] pjerc[illegible] postupuja kaž ho i [illegible]rowe [illegible]mno h[illegible] w Londonje wulke pi[illegible]wanje [illegible] Chriłe[illegible]tnymž ho dźeł Wars[illegible]je pe[illegible]a na jun[illegible]schcheda. Wschi tym [illegible] dobre [illegible]ny dospě.

Znajcz wobsahnosczjow na juwelnem[illegible]ca pat njeda ho i wuspěchom pichi pschepadźawem[illegible] Christie samyslicz. Wo zyłnym poturowanju [illegible]now so juwele ho rěczerj njemóže. Nawopak. [illegible]ši dźeł wschich juwelow je stajnje w płaczinje spadowat a budźe najskerje tež dale spadowacz, njedźiwajo pomrjetow, kotrez ho czinja, płaczijny jaźo schacz.

Mjes wschitkimi juwelami je poprawom jenoj dejmant swoju hodnoscz wobtkowat. Wschě druhe drohotne kamjenje kaž tež parle hodźa ho na wumělstwu puczu sa wjele nizsche płaczijny zhotowicz. K wopraw-dźitemu spadnjenju płaczijnow je to pschedewschem jenoj na parlowych witach dowjedło. W Japanskej su we běhu lět rozumili, swoje wumělske płahowanje parlow tak daloko spěchowacz, so hamo wězywusłojnu wopraw-dźite parle wot njewopraw-dźitych wjaz rozeznawacz njemóže. To je jenoj hischcze potom możno, hdyž ho parle wědomosnje pschepytuja, ichtoj pak je nimo měry czeżki nadawk. Hinak wobstejnosče pola mnoho drohotnych kamjenjow leża, tak na pschikład pola rubinow, šaphirow, šmaragdow. Tute ho na wubjerne waschnje zhotowieja. Wschědny człowjek wopraw-dźite kamjenje wot njewopraw-dźitych rozeznawacz njemóže; wězywusłojnemu je to pschezo hischcze możno.

Płaczijny dejmantow jaźo na tym czerpja, so je je dejmanty nošnjej doznała i mody pschischło. Wulke a jadne kruchi możachu swoju płaczijnu zdźerżecz; ale je nimo měry czeżke, je pschedacz. Powschitkownje dejmanty k temu służa, so bychu žebi ludźo swoje samo-jenje wěsče jalożili. Nimo stota je nimo teho ledy tischcze sakłada, kotrejž ma swoju wobstajnu hódnosć. Prjedy ho k temu też platin nałožowaše. Ale też platin je jara žytnje w płaczijnje spadnył, dokelž w Ruskej ležachu platinowe sklady namakachu. To je pschicżina, je dyže Rusia jako jenicżki kraj świeta trimetallismus sawjeła, to reka sesłajenje stota, platina a złota. Tuchwilu njeje ho nacżisk hischcze pschewjedł, dokelž ho też w jenicżkej Ruskej wulkich złrachow boja, kotrež w tutej metallowej mjenje leża. Tute w tym leża, so ho kruty pomjer hódnoscje mjes stotom, złobrom a platinom postajicz njechcedźi, dokelž, kaž nowe namakanja platina dopokazuja, może kóždy dźeń podawk pschińcz, kotryž ma na jedyn i tajch metallow rozsudny wliw.

Kak hubjene poměry na dejmantowych witach žu, najlépje satoski pschedpyšma dopokazuja, kotrez žu jo w Holland tej a Belgiskej k schkitej dejmantoweho rjemjesła wudałe. Pschedźěłanje dejmantow njejmě ho w pschichodźe wjaz we wukraju stacz. Nimo teho je sakłane, w Amsterdamje a Antwerpenje i kamjenjemi wikowacz, kotrež žu jo we wukraju wobdźěłałe. Na burschach wobeju městow šmědźa ho pschichodnje jenoj kamjenje wikowacz, kotrež je organisowane rjemjesłło wobeju krajow toczilo. Tole ho najskerjischo dohladuje. S tutej sakłanju wozebje němska industrija czerpi. Mnohe juwelerojo w Amsterdamje a Antwerpenje zwoje hrube twory w němskich toczeršich hrjedźischczach kaž w Idarje, Hanawje a Pforzheimje wobdźěłacz dachu, i czimž je i tkwilemi 4000 dźěłaczerjow w němskej

Semja ho pschejimuje.

W stacje Minnesota w połnocnej Ameriku ho nje-japajy dźeł hory wo nětotre metry pschešunu. Jo ho mno-

ho twarjenja sajzypnychu. Na wobrasu widźimy, kak je ho semja pschejimnyła a kak ho twarjenja w Crookstonje potrjechichu.

Za hodowne pječenje

poručamy Wam při nakupowanju rěžliwowych bjezporočnych znatych dobrych kajkostnych tworow

Wurjadne najtuńše płaczizny

pšeńčna muka Special	z wulkej pječnej khomanoscu	pt. 18 pj.
Kěžorski wućah, Weltruf		pt. 20 pj.
Kěžorski wućah, półmasny		pt. 22 pj.
Smyrna sultaniny, jasna twora		pt. 26 pj.
Smyrna sultaniny, złotožołte		pt. 36 pj.
najlepše słódke Bari mandle	z ruku wubjerane	pt. 110 pj.
na lepše hórke Bari mandle		pt. 120 pj.
marmelada z trojeho ploda	wuważena	pt. 38 pj.
aprikosowa marmelada		pt. 42 pj.
truskalcowe konfitury		pt. 52 pj.

kofejowe měšenje (35% bunow, 65% paleneje roški a ječmjenja ¼ punta 25 pj.

Bunowy kofej, čeratwje paleny

měšenje, derje a čiste słodźacy . . . . ¾ punta 55 pj

Schokoladowy Deblitz

fabrik. předawarnja w Budyšinje na Hłown. torhošču 9

Nowočasne žerdki za gardiny

pśiprawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Služobny hólcu

pyta, k 1. januarej 1934 **Jurij Brankatk** w Radworju čo. 64

Předešćniki

wot 3.— hr. sem,

za dźěći . . . wot 1.— hr. sem,

počehnjenja . . wot 1.80 hr.,

wuporjedźenja

Předešćnikowy Rudolph

jenoš na Hauenšteinskej bašy 4

Rjane prosata

su na předaj

w Baćonju čo. 1

Nawožencjojo a njewěsty

kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž khańnje, bydleńnje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble

w Bjarec meblowym domje

Znapřeča piwarnje a Na Dwórničkowej dróży 2

Wopismja mandźelskich požčonkow so jako płaćenje přiwzmuja

Předženak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje

w Serbskim Domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wad. a čěši Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežne so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbskich Nowin“ je pola Norimberskej fiwjenje zawěsćaceje banki w Norimbergu zawěsćeny přećiwo wšěm wukazam čelneho znjezbožerja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas fiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zajězbožerje dyrbi abonent hnydom tutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Zwjertne znjezbožerje dyrbi so bjez toho, zo by so wo tym wědźało, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wuńdu z nadrobnje wumjenjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 281 Budyšin — Štwórtk 7. decembra 1933 — Bautzen Lětnik 92

Ultimatum Italskeje na Zwjazk ludow

Wulka fašistiska rada w Romje je w nozy k fryšeje wuznamne pozdźenje wotměła. Wuradźowanje traješe wot 10 hodź. wječor hač do 2 hodź. rano. Mussolini a wšitke hłowy italskeho knježerstwa so na pozdźenju wobdźěli-chu. Najwažnische wobsamknjenje tuteho dołheho waraźowanja nastupa pomér Italskeje k Zwjazkej ludow a je so do sćěhowaceje resoluzije zapisało:

Wulka fašistiska rada wobsamknje, hdyž je położenje rozpominała, so wostacje Italskeje w Zwjazku ludow wot sakladneje (radikalneje) reformy tuteho organizma wotwisne ćini. Tuta reforma ma so za najskerši cuž pśihotowjeśej a ma Zwjazk ludow w swojim natwarje, swojej funkciji a swojich samerach nastupać.

Wo resolucziji so hišće powě, so ma so reforma Zwjazka ludow po tśoch zakładnych zdźanjach stacź. Za jedna so:

1.) wo wobmjezowanju prawa mjenjšich mozow k k hłosowanju wo należnoscach, kiž je jenoš z dźěla nastupaju;
2.) wo sjednorjenje Zwjazka ludow kameho a jeho jednanjow, pśichtoš w Romje maju ja to, so tuchwilu njeskónčne dłujenje rozpominanjow a stajne pśisporjenje wobjerkow dźěła złowo znjemóžnja.

W tśećim dypku žada so wuwjedobśenje Zwjazka Ludow z wobkruha Versailleskeho frjedźenja a druhich powójskich frjedźenjow.

Romje wo tuto pozdźejše žadanje je Italska dotal hišom šasałe wojerała. Wona śeji na podołku, so Zwjazk ludow na žadyn pad njeźmje pśichwalowa k, a so zakhowanje lśpšichnow dobrozrjadnych statow pod knježakom Jendźelskeje a Francowskeje, z cźimž so europske narody do dweju skupinow dźěla, njemagu do wobdźěłowych a njewobdźěłanych. We Romje žedźa žadaju, so ma so Zwjazk ludow se sajadanym pśihotajenjom do wopraudźe universalneho towarstwa wutworić, kiž wšichnym ludam, wopraudźe słužiła.

Staroście w Genfie

Wobsamknjenje wulkeje fašchistiskeje rady w Romje je do Genfje pola zastupjerjołow zwjazka ludow nowe starośe budźiło. We Genfje dźe wědźa, so je Italska nowu krocźel dźinuła po puću, kiž wot Genfa pśecej wjedźe. We Genfje pak teź derje wěźa, so bźa-li Italska se Zwjazka ludow wustupiła, by to konc Zwjazka ludow był. Dźensa je skoro njemóžne być wa, so w Genfje rozpominanje wo reformje Zwjazka ludow w zmysle italskeho pśichoda z krótka wotpokazaja. Njedźiwajcy teho wobsejo pak strach, so Genfje ludźo, kiž maju wjele wliwa, tutu reformu tak zmjenjonej pytaju, kaž w swojim cźasu konferenca wo wotbrońenju.

W Genfje dźe wo to, so ma so Italskeje wšo to dowóliś, štož je wona dotal pominyła. Wo to dyrbi so nětko jadnaś. Hišće je 11 nowembra widźi, so je Italska wot swojeje pozicije wotstupiła, hdyž je wona wuznamjenjenje Zwjazka ludow wo wobmjezowanju wuzbrojenja wotpokazała. Tehdom je Italska wuzbrojenje za wažne wobkedźbowała, ale nětko je wona wo tutu wěc zajimała. Wona chce so wo to prašeć, hač je Zwjazk ludow hišće kedźbliwy, hač je wón hišće kedźbliwy, hač je wón hišće kedźbliwy.

Nieměrna Awstrska

W **Lindu w Korutanskej je w gmejnskim twarjenju,** w kotrymž teź sozialdemokratiski měšćanosta bydli, papjerjana kula rozbuchła. S rozbuchnjenjom je so 10 wokenowych šklešćazow rozpuknyło. We Villachu namakachu papjerjane rozbuchadło, kotrež pak njeje rozbuchnyło. W Retzu w delnjej Awstriskej su rozbuchanišći nadpadu na wodarsku zapytali. Se Schwarzbacha so powě, so je so tam pśichpytanje domu nazionalsozialiśa Haaga jara tragiśy wotmělo. Pytanje za politiskej maćźinu ležeše dospołnje ćes wuśpadu. Jako žandarmowje wotewźechu, Haagowu žonu Boža knježa saja, na cźoj wona wumrě.

Awstriska biskopska konferenca je k praschenju, hač maju so katolscy duchowni pod nětźišćimi politiskimi wobstejnosćami jako politiscy wjednicy dale wobdźěćeć, wobsantła, so so biskopske pśichiłowanje k temu wrócu wojerje. Duchowni, kotrjž mandaty jako nazionalni radźićerjo, sjobjasłorzi radźićerjo, župdlanzy krajneho sejma abo krajni radźićerjo, gmejnscy radźićerjo abo bobstawny gmejnskich wubjerkow wobdźěja, so napominaju, so bychu swój mandat hač do 15. decembra złožili. Ssamtske płaći teź we tóžbym nawjedowanym politiskim mjenje.

67,5 miliónow wjetšich dokhodow w němskim hospodarjenju

Po wozjewjenju němskeho finanzneho ministerstwa wuśinjachu w oktobru 1933 dokhody w porjadnym hospodarstwje 511,1 (w septembru 548,7) miljonow hriwnow a mimodźi 443,6 (442,8) miljonow hrimnow. Tak su dokhody w oktobru wo 67,5 miljonow hrimow wjetše, hač we septembru wo 105,9 miljonow hrimnow. W měsaćach wot haprieje hač do oktobra wšch dokhody wo 172,9 miljonow hrimnow wjetše hač wudawki.

750 000 hr. dara zastojnikow za wopory dźěła

Nazionalsozialistiska korrespondenca z Maichowa powě, so je cźežiny president němskich zastojnikow, němski bohot Jakob Sprenger, w swojim cźasu zastojnikow k fśerbowanju sa wopory dźěła namołwjał. Dotal wšše je 500 000 hr. wotedało. Sanźbzene wutory je so sajo 250 000 hr. pśichpokałało. Tak su nazionalsozialistiscy zastojnicy nětko dozwła 3/4 miljona hrimnow sa wopory dźěła zwjedli.

Nuzowe dźěła w Sakskej

Sakski krajny dźełowy haut wozjewja, so je so wot 1. oktobra hač do 5. decembra 1933 we wekrjejm jakiehu krajneho dźełoweho hamta za 7 276 586 hr. mjezowych dźełow pśichpósłnało. Je so 1 303 911 dźełaśiskich dnjow wukonjało a 13 274 mužowych dźełaćerjow je dźěło mějo. We wobłuku Reinhardtoweho programma so 91 dźełow se źrědłow němšteho wuśtawa za wobźitaranje dźěła a zawěsćenje njeźaśužerjow pśichuje. Tute dźěła płaćejachu dozwła 12 817 383 hr. Tu je 777 839 dźełaśiskich dnjow wukonjetše a 7253 mužowych dźełaćerjow dźěłasche.

R'em'esniske zwjazki so nierozpušća

Němski rjemjeślniśi staw wozjewja, so je rozpuśćenje dźěłodawarskich zwjazkow w industriji a w rjemjeślnistwje wěsty njeměr zbudźiło. Boja so, so so teź rjemjeślniske zwjazki rozpuśćeja. K temu so wozjewja, so so rjemjeślniske organizazije, to su jednotliwe, wubjerki jednotlow, wotriadowe zwjazki atd., z tutymi rozpuśćenjenimi postajenjemi njepotrjebnja.

Jendźelska a Iriska

Statny sekretar za kolonije Thomaš je wjeźera w delnim žejmje na pišmo wotmołwił, kotrež je de Valera jendźelskemu knježerstwu pósłał, jako wotmołwu na rěć, kotrejž je statny sekretar 14. nowembra w delnim žejmje dźerżał. De Valera je pjeźu wozjewił, so sjednoćenje iriskeho swobodneho stata z Jendźelskej ženje dobrowólne njeje

je winowatosće spuśćeźił, kiž w frjedźenju leža, a wo kotrychž je de Valera rěcźał. Jendźelske knježerstwo njewidźi so nuzowane, so by rozsajnika, kak by so sadźerjało pod wobstejnosćemi, kotrejž so jemu jenoš hypothetiske zdadźa.

Kónc zakaza alkohola w Americy

Nameśtny zwjetkowny minister Sjednoćenych statow Phillipps je jako pśidatnik k amerikanskej wustawje wozjewił, so je prechibizija spadła. Hišće w poslednim wolemiku do teho wulke rozhorjenje knježerstwa. Powěsć, so wochłodźowanje wo zbytnjenym sakasa wuźiwanja al kholitich napojow w Uthajim stacje wotstorkźeć, a kotraž pśichtichacyjo pśichiłe do pśichibłeho k hdowonemu fryjedźenej, je w Newyorku najwjetši njeměr nacźinia. S tutym pśicźinjenjem wochłodźowanja by so drobne pśichedawanje alkohola w mésće Newyorku znjemóžniło. Dotelž pak Uchn ko Newyorkskeju kruže rozsudźili, swoje fryjate dny z legalnym alkoholom abo bjez njeho fryjerjej, fryjafskow wuśinowje fryjnje tłóčachu, so by fry wothłodźowanje w Uthajim stacje po możnosći pospśiśiło. Wopraudźe je potom teź Uthajti stat jako 36 stat popołnju 5/5 hodź. po Newyorskim cźasu (po naśim cźasu 3/5 hodź.) sa sćěhowanje alkoholowego sakasa hłosował. Z tym

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

Wjeźerawiše jednanje wo zapalerstwje w němskej sejmowni fiušćesłe pśichpytowanju pośledneho fiwdźenja, dokuża 12 wobsebnych S wjerscha maju so wuprajenja Gutiniskich fiwdkow wuzjasnicź. Teź wo cźiščenstim fiwdku Saganetu w němskej sejmowni dyrbja so tam wobdźelene wobsedy wuprajeć. Ninio tutych 12 fiwdkow so teź fiśiche fiśarśy wěźmywutojni pśichpytowachu.

Jako běchu so mjena fiwdkow wozjewile, stany wobsłorjeny dan der Lubbe a rjekny, so je słyšał, so ho wanjud hatle ja nětkore wjedźele wuprajł. Pśichodnja jenu wotmołwi, so je wežera najśkerje pośledni dźeń jednanjow był, potom so ho krótkej pśichpytanju němskotatne rěcźiśwo, kaž sakłarjo a wobstorjeni słyšeha, a jenej nětkore dny pośdźišo ho potom wuźaś wuprajł.

Jako běchu so mjena fiwdkow wozjewile, stany wobsłorjeny dan der Lubbe a rjekny, so je słyšał, so ho wanjud hatle ja nětkore wjedźele wuprajł. Pśichodnja jenu wotmołwi, so je wežera najśkerje pośledni dźeń jednanjow był, potom so ho krótkej pśichpytanju němskotatne rěcźiśwo, kaž sakłarjo a wobstorjeni słyšeha, a jenej nětkore dny pośdźišo ho potom wuźaś wuprajł.

Jako běchu so mjena fiwdkow wozjewile, stany wobsłorjeny dan der Lubbe a rjekny, so je słyšał, so ho wanjud hatle ja nětkore wjedźele wuprajł. Pśichodnja jenu wotmołwi, so je wežera najśkerje pośledni dźeń jednanjow był, potom so ho krótkej pśichpytanju němskotatne rěcźiśwo, kaž sakłarjo a wobstorjeni słyšeha, a jenej nětkore dny pośdźišo ho potom wuźaś wuprajł.

S aktow so fiwdźeji, so dan der Lubbe ženje njeje sapert, so je kommunist; won je teź z wulkajnymi kommunistami pozdaki měł. Sa wšchitke terroristiske wustupowanja fiu recoluzionarnoju kommunistiskeje stromy pjenjeny z Ruskeje měli.

Potom ho medizinizy wěźmywutojni pśichpytowachu. Tak je ny rada dr. Bonhoeffer wuznamje, so direktor njewobliceji, so je dan der Lubbe duchownje stromy. Won pak rjekuje, so je dan der Lubbe cźłowjek, kiž ma pothuenje, ho pśichećiwo dźiwjaknje pśicźeć. To fiwdźeje z kommunistiskimi wuměnami, kiž dźeźdża we wěźnym nastupanju z fiwojeju prawom ho pśichdobyć. Schtož jeho sadźerjenje pśichpocźatku prezha nastupa, jedna ho pola njeho prezha wo fiaw, kiž z wědomnucho wrócźadźerjenja wulkhadźa a kiž hčche ho pśichfiłabośći hišće fiśhuli. Wěźmywutojny wojerej jako wunoschi fiwojeho pśichpytowanja, so ho njeje žanych dyrbło pokałała, so je dan der Lubbe pśichi zapalerstwje duchkhorny był abo so móże ho § 51 na njeho nałožować. Na wopraschenje pśichdźeln, kak fiebi wěźmywutojny pśicźenjenje w sadźerjenju wobstorjeneho han der Lubbe wuźadźe, tutón wolmołwi, so jeho sadźerjenje njeje sadźerjenje duchatkoreho. Wyschichi medizinalny rada dr. Schültz uźeni, so je sadźerjenje wobstorjeneho pśichi jednanju wšše sakłarjo sadźerjenje fiwdźeje. Nadobo pak je fiwoje sadźerjenje pśicźenił a druhe sakłarjo sadźerjenje pśichiał. Teź tutón wěźmywutojny njedwěrdźuje, so je dan der Lubbe duchownje normalny. Stónźenje so hišće we cźiščadle Saganolje, kiž ho w němskej fiejmowni trjebasche, wšcźesche. Pśichi tym ho dopokaja, so drjewo, kiž je ho z tutym cźiščadłom cźiščene, ho njepali.

Po pśichpytowanju nekotrych fiwdkow, kotrjž pak nicźo wažnischeho njeprajichu, wozjewi pśichodźyła, so je pśichpytowanje dopokazowo stónźene, je-li ho wone nanjeje njetajeja. Sud potom wuradźuje, hdy by ho potom je fakłarskimi rěcźemi sapoczeć mohło.

bźěše ho rozsudźiło, so na jakas alkoholowych napojow w Sjednoćenych statach swój konc.

Přeni wažny wječor w Newyorku so pomjerne zćicho mimo, potajkim hinak, hač běchu wjesnjerjo wočakowali. Najwjazy alkoholowych składowanjow běše pschi pódbitnim wothłosowanju wo zdźěłanju alkoholoweho zakasa w stacje Utha hižom zankmjło, přeco hač je powěsć rozsnjesła. Dospła zwjedźene so jenoż 54 nakladnych autow alkoholistich napojow pschedacj. Na Newyorkskich dróhach bě dla někajkeho pschemjenjenja spóznadnu. Jenoż wokoło nowin běchu so wczijnil jeschli, Policija njemjerješe wjazy wosrowow zaječ hač hewak, runjež bě še 19.000 muži zalno pschihotowana. Najwjetše swjatočnosče wotmě-ne so w hotelach a zabrjenych klubach, hdźež běše dosć wina ale malo patenja. Pódpjerjenje alkohola su je stra-chom psched zakonskej konkurency z wulkeho dźěła swoje dźěła zastajili.

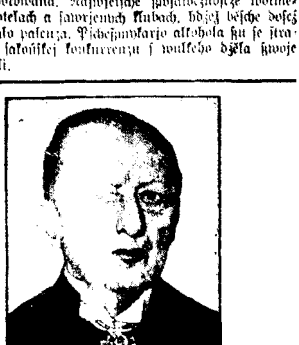

Evangelisti połny biskop woboreneje mozy.

Dr. Schlegel, evangelisti połny probšt wójska a namórnistwa bě wot němskeho presidenta hamište wo-snamjenjenje „evangelisti połny biskop woboreneje mozy".

Ze Serbow

W Budyšinje, 7. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 744, hygrometer 5 a najwjetša temperatura wodnjo —1. Dźensa rano we 8 hodź barometer 743, hygrometer +6 a najnišša temperatura we nozu —7. Schonjowazy ras wjedra khita so na dalše k sněhowanju. — Na naschim wjedrje so mało pschemjeni. Wjesna so je Skandinawiskeje do Ruskeje wotskalowała. Zo njej cźełmje šylna wjetrina, kotraž [illegible] wotnjeneho lodowoho mor-ja šiaha. Tuta wojschmi[illegible]ske šwizki a wotsahuje nad Cźěskosłowaschki a [illegible]. Tola je so nad Alaskej nowa šylna nizina wutworiła a ta nizina z wjerzora Europy so domalu k[illegible]. Tehdoła móžemy wocza-kowacz, so so pschemjeni. Wjerzora jenoż domalu pschi-hotuje. Sa jutrischi [illegible] so najskerje bjezo-wětr wočakowacz. S wjerzom wotskalowany hišće šuchi wjedro. Jutrje pjatk [illegible] so 7,49 hodź. šwjeca a so 3,55 hodź. khowa. Wčera šwjeca jutrje wječor 10,05 hodź. a khowa so dopołdnja 11.47 hodź.

„Bohmaj Bóh!"

Naschi njedźelnik pschindże njedźelu šaso tak do wjele zherbstich domow, kaž je Sćmjertnu njedźelu do wjele domow pschischoł. Naschi Serbja su prošcheni, kopjeis-ko cźitacz a zhebi je sławacz. Tak stužimy sebi, Serb-stwu, Božemu kralestwu.

— **Cźežke njesbože ka so dźensa rano ¼7 hodź. na dróhy pola Bórka.** W sawinjenju psched Bórkom so nje-zapny pschipowěschat pósteteho autobuža, kiž dźěłaceřki do Margareczinje Hóty wjesełe, na hładkej dróhy wob-šmuny a smórcźi. Někotre dźěłaceřki so cźežko a někotre lohko ranichu. Sranjenych su do mésčanskeje thor-rownje dowjesli. Dokelž pschepytowanje hišće njeje wotsamknjene, nadrobnosče je dotal njeje znate.

— **Misjonowe jótki (Freitaul) w Budyšinje.** Sobotu 9. decembra 1933 wotchowa so rano wot 8 do 10 hodź. na cźišla 1401 hač 1720 šyrce bowjaze mjaso, punt wo 30 pf., nadalej swinjace mjaso, punt po 35 pf.

— **K pschecźelnemu wobkedźbowanju!** Maggi-owe towaršstwo je pschedawanšku placźizmu za swoje kótki mjažoweje juschi (dotal 5 po 17 pf.) pschi zamknjenej kaj-kosci na 3 kótki po 3 pf. snišilo. Wobkedźbujuce kł nawschitk w dźensnischim cźišle.

Smykaće

wot najjednorišich hač k modelam wam lubeho smykanja

Miessner

S **Njeswačidła.** (Słódne wiki.) Na dezembrowstich słódnych wikach běše 131 howjadow, 88 proßatow a 11 běłkow na pschedan. Howjada płacźachu wot 190 hač 300 krinowow, proßata wot 8 hač 12 krinowow a běłki wot 21 hač 25 krinowow. Wikowanje běše we wschem słodce schpatne.

S **Kulowa.** (Radnichstwo.) Njedźelu wječor dobychu so padnišu do twarjenja jednatelskeho mischtra Emila Leckela. Jako wobsedźer doma njebě, rosbichu wokno kněžnych durjow a dobychu so na tule waschnje do wob-khoda. Pokładnju a njeschto pjenjes wšadnu sobu.

S **Kulowa.** Wot schiwnistka so widźěłe Wóz słužby naschich katolskich wosadny sašo w farskej zyrkwi wotmě-maja. Wojerstwowa pomoz je wobnowjenje naschich zyrkwje njeje so hač dotal dowolila.

S **Mukowada.** (Wumrěła.) Sobotu wumrě najstar-scha wobsedźerka wuchnje wow, wumjenjacka Horakowa, nědźe 93 lět stara. — Zwoji zběhorny kwaš wojerjeci njedźelu zatal August Schibak z swojej mandźelskej Ma-rju rodź Domšich w Mačhowadźi.

S **Lubojesa.** (Njesboże.) Wobšarnjonne njesboże sta so na tudomnym wjeselskole. Pschi mlócźenju rołki, pschindże 18-lětna dźowka cźěskje Mirkle z nohu do cźe-rjenja maschinu. Snjesbožnu nohu dyrbu do wotrjesenje khorownje dowjesechu, hdźež je nohu wotewschachu.

Dźesći so spalile!

S **Korjenja.** 6. dezembra wječor wokoło 7 hodź. běše fabrikska dźěłaczerka Hana Fröhlichez w Korjenju cło. 35 zwojeje 4- a 2letnej holźu Annelies a Annemarie do loża dowjedła a mjes dźesći zhněł k wohrěwanju po-łožila. Fröhlichez je na to šaho do swojeje bydlenje schła a je zonu, kotraž běše k Fröhlichez na wopyt pschi-schła, ruczne dźěła cźinila. Wokoło 10 hodź. šej jenje wohnjowu wón zacźuła, a jako do łehanje zastupischći, hdźež dźesći spachtej, widźeschtej, so jo je jeje łoło pale-lche. Jene dźesco běše hižom mortwe, druhe jenoż hišće je zlabe znamjenja žiwjenja pokazowasche a bórzy na to wumrě. Wina na njesbožu so hišće pschepytuje. Kaž so zda, jedna so wo njerozne sadźerjenje Fröhlichez.

Z Łužicy

* **Se Serbskich Kundraczic.** (Njesboże.) Cźežke njesboże z automobilom sta so swobodu popołdnju na stat-nej dróhy do Lubija. Mulki wotswobodowany auto sadźeše z zylim wotmachom do pschěrowa, a so pschezesnu. Auto powali schlom a kamjenitny stołp. Wjednik dyrbješe stareje žony dla njejapy saspinacz, wóz so trohola wjerchacz sapnja. Wjednik so cźežko srani a zebi mosny stchabły. Jeho dyr-bjachu do Lubijskeje khorownje dowjesć. Druha wosrowa so jenoż lohko srani. Auto so cźežko wobschkodźi a dowjesche so wotwjesć.

* S **Wulkeho Schunowa.** (Přejedawschcho kommunistiskeho wjednika zajeli.) Přejedawschcho kommunistiskeho wjednika Jurja Frenkmanna z Wulkeho Schunowa sta tele dny zajeli a do tudomneho hudniskeho zastwa wot-wjedli. Frenkmann je po nazionalnym posłědnjemu do Cźeskeje cźeknył. Po dołhim wokolodundanju je so Frenk-mann zaslědnemu swobodu domoj wrócźił. Cźłuschče so sman polizija stajeła.

* Se Zitawy. (Wulke pschesmykanja lětakow.) Se swobodnikowanjom S.A.-mužow je so Zitawskej polizaji poradźiło, wobschérne pschesmykanje lětakow pschi Zita-wskich mjescach wotkrynć. Polizija bě zhonita, so pschiwo-warjo přejedawschcho rospuschczenje sozialdemokratiskeje strony a přejedawschcheje němskostatnje thorhoje, kiž nětko nedaloko němšk. mjesow bydli, zwoje wobkhadźeja. Wot tu, teho so pschiwiščiwarjo schczinowaz a wjerschcherodne lětaki dostali a do wólbow w Zitawskej wokolinje rosdawali. S wulkej prózu je so nětko poradźiło, hlownych winiko-wow pschi dźele pschichwatscz. Zdoma so wo wobyhlerjow se Zitawy, Olbersdorfa a Dybina. Pschi pschepytanju bě-dlenjow namala polizija schczinowaz lětaki a lpisy. Wi-nikow na hamtske hudnistwo do Zitawy wotwjedźechu. Wschitzy maja so dla pschichwatanja k wjerschcherodze lětaki dostali a do wólbow w Zitawskej wokolinje rosdawać. S wulkej prózu je so nětko poradźiło, hlownych winiko-wow pschi dźele pschichwatscz. Zdoma so wo wobyhlerjow se Zitawy, Olbersdorfa a Dybina. Pschi pschepytanju bě-dlenjow namala polizija schczinowaz lětaki a lpisy. Wi-nikow na hamtske hudnistwo do Zitawy wotwjedźechu. Wschitzy maja so dla pschichwatanja k wjerschcherodze lětaki dostali a do wólbow w Zitawskej wokolinje rosdawać. Jenoż wobdźělenemu wobkedźbowachu, jako dyrbješe wukrajneho kurěra pseches njeho pschinjesć. Jenu so to njeporadźi, pschetoż kurěra běchu hnydom zajeli. Nětkle meter wot njeho namaka polizija khowańki, hdźež sa cźełnjenj marrisnoju wjerschcheradne spisy zkhowali.

* S **Rychbacha.** (Cźekajaj mandźelskaj.) Cźekajaj Taschkez mandźelskaj z Rukeje staj tele dny w syrotowni bydlenj namalakoj. Taschka je němski hurc a dyrbješe dla pschischeźkanja Němzow z Donskeje krajiny cźekmjeć. Cźłuschče pschedy swoje zito pschedacz, ale to Rußowje niedowolichu. Jenu jeho doni z drachu a w nozy jón za-palichu, so so cźełanzomaj wschitka potrjeba bobuptali. Hrózbne su Taschkowe powěsće, wo wulkej mšy a hu-bjenstwje němskeho hurca w Donskim kraju. Wjele stow ludźi kóžda zyma z bludom wumrě. Cźekajaj staj jara zbožowna, so staj w Rychbacha sašo nowe bydlenje na-makałoj, a Cźakujetaj so wschitkim, kiž su jimaj pomhali, nowe bydlenj wupschicźi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Mišna.** (Strudna šmjerć.) Sobotu popołdnju namakachu na stat-nej dróhy mjes Seligstadtom a Taubenheimom 66-lětneho wjesełjanoša Welta ze Seligstadta morweho. Sawotany lětak spóźna, so bě jeho Boże ruče sajała. Welt běše swobodu wjerzor khorły hrać bě. Jeho najskerje na domoj puczu šmjerć pschetrhnała.

* S **Zwikawa.** [illegible] knježiłstwo.) Němski president Hindenburg, [illegible] Adolf Hitler a němski bo-tschafter Nadolny [illegible] 12. dźěsća pinczinka Marja Sei-ferta knježiłstwo pschiwoła. Cźestni knježiła pschepodachu hódne darn.

Štyri njewjesty a jena žona

7] (Pokračowanje.)

Kandidat pak žebi njeco dobre wo njej njemyšlesche; tuž ju samrózi, ji ani w bojemje njeprajiwschi. Jeho mjelcźo žlubjena, Marscha Janaschez, pschi wokuje pschi runej jemi žedźo schijesche a jemu pschezesnje ł hłowu liwasche. Wona schitu jehtu połoži, jo by lubemu žiwoju mjehku rutu podała, kotruž Erhart nutrnje koschesche a tłóczesche. Se žiwotnej módrymaj wócźko-maj najtłubocźiwischo na njeho hladajo, wona pocza: „Bohumiło, ja mam próštwu na Waš."

„Hdy by tola prawje wulka była!" Erhart jahorjeny praji, „so hdy ju dopjelniwschi Wam dopokazacz mohł, kak bjeskónczinje Waš lubuju."

„Wy pschewesele žydacze", Marscha dale djesche, „a to Waschej ztrowocźi schkodźi. Wy jeze nettle cźasso žłaby a błédny. Wy dyrbicze žebi wjazy hibanja cźinicź."

„To cźinju, lubšcha Marischa! Ja wschednje jenu abo dwě hodźinje thodźu a běham."

„To njedošaha. Khodźo žo jenoż nosy hibatej. Znje-cźeło dyrbi žo satschasacź a pschetschasacź. S jenym žłowom: Wy dyrbicze rejwacź wukuncź."

„Rejwacź? ja? kandidat předarstwa? Tole žadanje budźech najmjenje wot Waš wočakował."

„Cźehodła niz? Wschako je kral Dawid zjawnje psched kaschczom žłuba rejwał, a tola jeho knjeza bohoslowzy jenoż pobožneho spěwarja psalmow mjenuja."

Marscha Erhartej běše a cźorne rěcźesche, doniž wbo-hemu kandidatej niczo njewubu, khiba — do jeje ža-danja zwolicź. Wón hłubješe tón zamkny dźeń rejwacź wukuncź pocza.

„Na'cha Lil'ka je khora", sa někotre dny Taflina ke Erhartej praji. „Najskerje je so w zyrkwi, hdyž My pschkowaschcze, nasymnika. Wona zara kaschkuje, storzi, so ju w boku kała, a ma zymizu."

„To na sahorjenje pluzow pokasuje", Erhart nastró-žany wotmolwi; „tuž dyrbi so thwatajny po lekarja pósłacź."

Sawołany lékař pola khoreje zahorjenje pluzow na-maka a ji lékarstwo zapiža; hdyž wotendże, pak k Erhart-tej pr[illegible] wo wjele nadźije, so wona wotthori.

[illegible] Taflina khoru po rjadu wothlado-waj[illegible] naj kandidat pschi łožu cźežku kho-reje [illegible] w njemérnym spanju leżeschе. Wlała [illegible] zlabe zwołko wo jitwje rosscherjo-jesa, [illegible] knjeżeschе; jenoż cźežke dy-chanje [illegible] khoreje běsche hdyž a hdyž złyschcź. [illegible] swojej tležu na žerdzy žedźo spasche a mjelcźo, mjelcźo kaž zmjerkna wacźka, kandidatowy cźasnik połda schkleńcy lekarstwa a bidłu pikalaschе.

„Ach, Wy tu sće, kujes Erharto!" zwojej izpózacej wocźi wotewrěwschi Liska pocza. „Wy sće duschny!"

„Ja jeno farnuam, schkoj sće Wy mi cźinila", Er-hart znapschecźiwi. „Stat Wam je?"

„Cźuju, jo je moja zmjertna hodźina pschischła", zo bolosnje pozmějwajo khora wotmolwi.

„Njerěcźe tatle a njeczinicze mi wutrobu hischcze cźežschu, hač hlo je", Erhart rjekny.

„Ja zo njemyłu", khora praji. „Wam swoje naj-lubische wottkasuju: swojeho kanarita."

Khwilu wotpocznuwschi khora zo hładajcy napinajo sašo pocźa: „Ja wém, knjes Erharto, so rjanu dźowku mohasolijerja Janaschа lubujeсźe."

Kandidat sastrózany niczo njewotmolwi.

Sa thwilu khora dale djesche: „Ja Waš proschu, ja Waš wopschihzaham: pruhujcze Marschu zwěru a na-drobnje, pschejdy hač zo na wěcźne ł njej zwjasacze."

„Kajseje pschicźiny ł tesle próštwje macze?" zo Er-hart woprascha, kotruž zo ranjeny cźuješche. „Sće schto njeprawe wo Marschi złyschała?"

„Ja jenoż hischcze należnischo zwoju próštwu wo-spjetuju", khora zdychowasche; „pruhujcze zwoju wu-zwolenu zwěru a nadrobnje. Niz zawischcź, ale wutrobne pschecźe, so bohcźeze prawje zbozowny byl, mje k mojej próštwje wabi."

Wona so wotmjelcźa, a w jeje wutrobnje bóle djě-łasche. „Ach mój stnjt!" wona stonasche. „Dycha, dycha! ja so zadušu."

Kandidat ji ruce łžizu lékarstwa poda, schtoż ju trochu smerowa.

Bórzy na to pak khora hłuboko zdychny a zwoje ži-wjenje wudycha.

„Bohatna tichocźijanska cjerpjeńka", Erhart hnuty dźesche, „tu běsche w małym zwětrnu, tuž budże tebje Bóh nad wjele zlatcź. Zastup k zwojeho Knjesowej radoscźi."

Kandidat so cźiste pomodli a potom morwu pozah-nowa. Wón tamptu hasny, mjes tym so hłuboke zynki zyrkwinego zwona połnóznu hodźinu pschipowědachu, durje samkny a so k měrej poda.

S mérnje pschekrasnjenym mjeswaczom schwalcźa we zwojim małym kaschcźu na marach łeżeche, w zlyntjenym-maj rukomaj mjesesche cźerstwe wonjeschka. Nimo toho so dwě palmowej hatoj nad morwej khcźiżowaschcej, to-trejj běschtej jej, kaž jej wonjeschko, jej žuzodaj pschi-njeschtoj. Tutaj tej běschtaj jenicźtaj, kotrajž kaschcź na pohrjebnischcźo pscherowdźschcźaj. Kaschcź do hłuboke-howa puschczichu, a tótka a noschcerjo chżychu so hižo po zwucźenym waschnju wotzalicź, ale Erhartowa zahorje-na cźelna rěcź jich pohnu wostacź. „Tajku rjanu a hnu-jaju rěcź", woni wusnachu, „dołho žiwjeli njejsmy, a žadyn wjeck zebi ju njeby lépschu pschecź mohł."

Kandidat, kotryž za cźaš Ližzyneje thorosće do roz-wanških hodźin thodźił njebě, někto sašo rejwacź wuk-njeschе. Nejwanški mischtr pak ł wuspěchami zwojeho du-chownego wuczonza prawje spokojom njebě; tuž tutón ze strachom blížschemu balej napschecźo hladasche.

Balny wječor tu bě. Erhart so ł wupyschenej rja-nej Marschu ł polonaisy stupi, kotraž potom do walcźika pschendże.

(Pokračowanje schcźe.)

* Se **Sprotkawy.** (Postupowanje pschecjiwo wopitzam.) Polizija, jako wopitzow snake 19 wosobowu w sali „K czornemu worjolej Jyschezanzarjam napyschezo staji, so buchu wopitzow wobsedze sstnali a so buchu sich sa poschezena pokasacz mohli. 19 wosobow bo do liseziny wopitzow sapisa. Liczina jo w hoschezanzach wupowesny. Polizajski kommissar warnowasche wopitzow. Nadzendze-li sich pjanych, jo huydom do schditazeje jatby sradza.

Přilopk

* **Hobrske znchowanje pschi Czornym morju.** Czesze znchowanje Dobrudza potrjechi. Sněh lezi diwaj metraj wysoko. Najwjazy malych Zelezniszow sze znehom dla swojich wobthad sastajicz. Tez pschesne czahi wot Czorneho morja, hdzez bywaj hichor sakhadzesche, pschijesdzuja z wulkim sakomdzenjom.

Najnowiše z cyeho swěta

— Wuhlady na wjedro sa jutjischi pjatk: Wisate a sherjale wjedro.

*** W jeju bydlenju w Hamburgu 75-letneju mandzelskeju Paulsez morweju namakachu. Wonaj staj na sajedzenje z plunom wumrecej. Staraj clowjekaj beschtaj hornj se schatami na plunowy warjak stajiloj a njeschtaj pytnykoj, so besche jo plomje z wodu, kotraz pschi watrjenju wudeja, hasicz.**

* **Symna zolma je jo tez na italskim Rivieru wupschesrela. S mestnami je njerslo. Pschi morskim brjohu sathadzesche kylny wichor se znehom a lodowym deschczom. W Genowje dzesche jo prenj sneh. Tez i pschibrjohowych krajin Jadranskeho morja powe jo wo kylnych wichorach a wulkej symje. Pola Benedega wichor 2 namornikow z rybarskeho czolna do morja wjerhny, so jo tepischtaj.**

* **Na kupje Jolandskej zu wohenblumaze horzy buchaczi sapoczate. Wobydlerstwo kupy je jo z hrosu sajalo.**

* **Na Athenskim letanischczu je letadlo pschi swuczowanju do rjada wojakow sajelo. Letadlo njemoseschze jo wot semje sdzerhnycz. Propeller sbrabny dweju wojakow a jeju rostorha. Tsezi wojat jo lohko srani.**

* **Se Ssolunja w Grichiskej jo powe, so ju na polkupje Chalkidike kylnej podjemiskej storkaj saczuli. Sdobom wobtedzbowachu tez morste semjerjenje. Wobydlerstwo je jo do wulkeho njemera podalo.**

adio

Pjatk 8. dezembra kluschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcho wschdbneho programma: 15 sa mlode holzy. 17 nasrorki sa dary bjezjom. 19 hodzina naroda (Brahmsowy konzert). 20,21 roswuczowanje wo pschistojnosczi. 21 hal narodow.

Lipzk. Nimo znatcho wschdbneho programma: 14,20 hud pschi dzele. 15,25 schkit ptaczinu je muzyk. 18,30 zdto czita Hitlerska mlodzina. 19 hodzina naroda. 20,20 hra „wuwojowany smjerjez".

Dischcje wazne z dnjowcho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,05 swjedzenski konzert z pschilecnotezu poswjerjenja nowcho radijowcho doma. Frankfurt: 20,10 mesczany porjod hudbu. Wien: 20,30 europski konzert.

Łacanske pismo w Japanskej

Sawjedzenje lacjanskeho pisma w Japanskej wulke postupy czini. Wulki dzel pisomnoho wobthoda jo we Japanskej hizo z lacjanskimi pismikami stawa. Wschon pschekupkli personaj dyrbi jo na kurjach wobdzelicz, we kotrychz jo nowe waschnje pisacz wuczi, pschi czimz mo-zachu swesczicz, so je wulki dzel runje pschekupkli pschistajenych hizo leta dotho lacjanskeho pisma mozny.

Njepobrachuje wschak pscheze hischcze na htohach, kotrez zebi se wschej wutrajnoszu zadaju, so bychu so stare narodne pismowe znamjenja dale nalozowale. Ale jich liczba bywa mjenscha a mjenscha, dokelz pschetherje zu powschitkownje dopósnali, so je sawjedzenje lacjanskich pismikow njeskoncne wolozenja pschinjesko.

W behu dleschcheho pschethodneho czasa jo w hamtiskim wobthadze akty a podobne sapiski wschitke w nowym kaz tez w starym pismje wuwjedu. Tola drje wjele nowcho dzela zobu pschinjese, ale to dze besche dopredka widzecz. Tez we wulkadnych wotkach hizo husto plakaty w dwojim pismje namakasch.

Knjezerstwo z tym liczi, so mohlo so pscheze hischcze znajmjenscha dzesacz let minycz, prjedy kacz moze lud schudze lacjanske pismo pisacz a czitacz. Na wschch je nacz dotal wesho hischcze najmjenje ludzi, kotrez jo z lacjanskim pismom sesnachu, czim bole, dokelz je w Japanskej liczba tych hischcze jara wulka, kotrez dozdla czitacz a pisacz njemoze. jw.

Přesadźowanje wsy

Besche krotke njedzele do jutrow leta 1853, jako wjesna rada wsy Sespenrod w delnim Westerwaldze jonu wjeczor pod wjesnej lipu jo sthadzuju, wo namjecze radu sskadowasche, do Ameriki wupuczowacz. Bechu wschitko spytali, jo dale w domisnje seziwicz moj — ale wschitko besche podarmo. Poda krajiny besche hubjena a jenoz malo dawasche, tak so jo ratarstwo ledy wuplaczesche; najblischa wobthadna dryha besche wo telko dalen, so njemozesche jo tez rjemjesto sakorjenicz. Nima teho besche wosada hluboko sadokjena, a dolh njewotebratasche, ale pschezo bole rosczesche. Polozenje besche bjeswuhladne, a wot wonka zaneje pomozy njeschichtdze a tez zaneje wocakowacz njebesche. Muosy wjesnjenio bilo bechu pschestali, kraj wobdzelacz, dokelz wumosche k zjiwjenju njedoszahasche, a bijachu so puczujo jako wowczerjo, kachlonkarjo, kobjelerjo a rosk najmusnischemu doszahasche. Bydlenja bechu z wulke-trehnu maczisnu wobstaracz njemozachu. A tak bechu zebi nekotri do hórki, kotraz pschede wju lezesche, jamy wuryli, hdzez bechu znajmjenscha psched wetsikom a pschecziwo deschczej schditani. Tole be wbohim Sespenrodzanam nimo teho tez hischcze pschimjeno „jamowi wobydlerjo" wunjesko. Zjiwjenje bywasche pschezo bednische, dolh rosczesche, a zadym clowjek njewedzesche wupucza. Take besche polozenje, jako so wony wjeczor w lecze 1853 do jutrow serdzechu. Dolho burjo tak a himak radu sskadowachu, ale zadym njewedzesche zebi rady, kak mohli z hubjenstwa a nusy wulecz. A stonczje bechu zebi wschitzy pschesjeni, shromadnje do Ameriki wupuczowacz. Zyla wjes zo rospuschczi, schtyri zwojby, kotrez wupuczowacz njechachu, wokolnym wosadam pschidzelichu. Krotko do jutrow 1853 potom zylu wjes Sespenrod se wschemi lezownoscjemi a hischcze thmanymi thezami pschesadzowachu. Zyla blischcza a dalsha wokolina be so k tutemu wopomnjeczu hodnemu podawkej shromadzita. Ssuzbodna wosada Heilbersheid wscho dohromady sa 8573 schezinakow kupi. S thezemi njebe wjaz wjele sapoczecz: dwe brozni zwotorhachu a w Heilbersheidze sazo natwarichu. S pschesadzowanja dobyte pjenjezy mjes wobydlerstwo rosdzelichu. S tutymi pjenjezami zo potom we hlownej wezy pschezydlenje saptaczi. Wjez samu posdzischo dospolnje wottorhawschi semi runja sczinichu, jenoz wjezmu lipu k dopomnjeczu na tuton struchly konz burskeje wjry stejo wostajichu.

Jutrownu pondzelu 1853 wobydlerjo Sespenroda je wschem zjiwym mettom domisnu wopuschczichu, so bychu do Milwaukee wupuczowali. Tak nekotry struchly wozud je potom w Americzy zwoj konz namakal. Jenoz malemu dzelej jo poradzi, zebi ekfistenzu natwaricz. jn.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje

w Serbskim Domje

Serbski Ratař

Khore zlocza a pomoz.

Ranja psched prohatanj je najbole thorowata; njecha so jej zracz, njesedzi czejzy, zerje tez wczy, wo kotrej ztrowe zlocza zenje njerodzi. Pschi mlodych rauzach, kiz jo na dworje a na pastwje hibacz njesiju mohle, zaczeta czasto dosez tez sadt thetro. Pschczeziwo tutym wobuznoscjam, kotrez wjele na zebi nimaja, dawaj prawje zidtu piju a hdyz jo hodzi, puschez ju na dwor, so jo hiba.

Pschczeziwo bezenju pola czelatow dawaj rjany kosej.

Bezenje pola howjadow. Winy: Sasymnjenje, schpatna a wopaczna piza. Pomoz: Ssucha, ztrowa piza (bole zucha hacz selena).

Zalsy (Druze) pola konjow. Najlepje czini, so rano na pizu tzczitu „dwojno-wuhlokizateho natrona" zynjnjesch; tuton zredk skutkuje wubjernje tehdom, hdyz je piza njeztrowa domoj pschischla a je tez wina na zalzach. Tez rosbucz (rosdute selo, Pferdekamille) czini derje. Kczenje tuteje pjanki jo zuschi a thowa jo na zuchim bleczku. Hdyz trehne, daj konjej rano a wjeczor na zyno, schtoz do tzich porzow pschimnjesch. — Konja njebesch wjele napinacz, hewak njepomcha najlepsche zelo.

Wobodrjene koleno pola koni. Je-li kon padnyl a zebi koleno zranil, wumyj ranu z czistej wodu, trej ju z plakowej lapku, na to poloz czistu wotu na ranu, wobwij ju z flanellom a wobwjasaj z rjemjenjom. Kon njech nekotre dny zteji. Balmu (wotu), kotraz je jo na ranu pschilepita, wottorhacz njezmesch — sa dwe njedzeli wotpadnje zama a spody njeje je nowa kozka narozta.

Khorosez wumjenja maja czjato kruwy, koza, wowzy. Spohnajesch na spinanym ztupanju, symnizy, zto jo pschindze wot jedze. Wumjo je zaczetke, horze, koza zwitta na czerwjen. Druhdy njeje zyte wumjo, ale jenoj dzel khorowaty, schtoz na horbikach widzisch, tiz jo tam wudobywaju. Druhdy jedmi jo a jedmo namesha jo z mlokom. Njehlada-li jo tuta khorosez pschihodnje, budze wumjo twjerde a zdzela abo zyte njekmane sa hromadzenje mloka. Pomoz: Daj zkoczeju wotpoczink, znadnu ale zytnu jedz (womjeschka), lodowe wobalki, hdyz je heza wulka, wokolo wumjenja, pomasaj je z kolodijom; hdyz pak je twjerdosez nastata, maja jo z jodowej zalbu. Ctiste zlanje, schonowanje pschi dejenju, mlodzischke njezmo jo zarej puschczicz, so by jo zyzalo.

Khromosez konjazych rohow. Roh je na krónje hezy dla horzyschi; hdyz roh z nekzim klepasch, pocznje konja bolecz. Wina: Schpatny wobkow, hdyz horzeho konja do zumneje wody dowjedzesch atd. Pomoz: Wzmi pódkow precz, zucha hrodz, doicz a to mjechkeho zlanja, lodowe wobalki wokolo roha; hdyz jo jedmi, ma jo roh na stopje wobschtrabacz, so jedmo wotbezi a rak w pruzerju (Stahltrebs) jo njepschiba.

Czerstwe jeja w symje.

Hrodz dyrbi wejo czjopla byez, kurom ma jo czjaiczischo pezk do njeje zypacz a czerstwa woda ztajicz. Pobla zorna dyrbja jo kurom wscho zbytkne mjaso, warjene schwartki, koza wot kolbazow, mjechke kozke atd. dawacz a do bernow nameschez. Wina, so kury w symje sastanu njeseci, je, so hadziti, waczki, atd. njenamakaja; mjazne zbytki dyrbja w symje sastupicz, zchtoz zebi kokosch w lecze na hnoju a po zahrodze nazbera!

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen die Nrn. 122—136, Teil I, und 44—52, Teil II, des Reichsgesetzblattes sowie die Nrn. 41 und 42 des Sächsischen Gesetzblattes innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 7. Dezember 1933.

Stadtrat.

Towarstwowske powěstniki.

Hornja Hórka. Taw. „Lužica" zmeje njedzelu 10. 12. pop. w 3 hodz. swoju mesanu zhromadzizny we Hänselec rosczenu. Prednoski so po mozności poskicz. Winowatosc kózdeho sobustawa je, zo přiduje. Předsydstwo.

Lichań. „Serniczka" zpewa djenza wjeczor we 8 hodz. pola Bukanez w Klukzu. Prozdu pschinjesche zpewarske knihi zobu.

Towarstwo „Podjernohobom" zmeje njedzelu 10. 12. 33 pop. 1/3 hodz. pola Zobuztawa Palerja w Ssowrjecach zwoju mezacznu zhromadzinu. Pschednoszt je pschihubjenu. Bohate wobdzelenje wozakuje pschedzydstwo.

Za wobsah zamolwity: A. Dučman w Budyšinje.

Dr. Goebbels na wustajenzy knihow.

Nemski propagandowy minister, pod kotrehoz schitom zo wulka wustajenza knihow w Barlinskim Europahomje wotmetmewa, pschi wobhladowanju stejischcza, kiz je z wjednikowej buzhu wuppschene.

MAGGI owe

kóstki mjasoweje juški

nětko: 3 kóstki 10 np.

Němski kwjazk kožow. dźełaćerjow

wotnožka w Budyšinje.

Měsačna zhromadźizna

we wječor we 8 hodź. w Brunym domje na Pólnócnej drózy 1

Wšitcy njeznaměrjo, wjelećeńcy, renumarjo dyrbja swoju přitomnosć wo hodownu dary ze sobustawskej knižku hač najpozdišo do soboty, 9. decembra 1933, we wotnožky hač do 12 hodźin přinjesć wotedać.

Wjednik wotnožki.

Hospoza a njewěsta hdyž žada jenož **dobre**

wupjerki!

a je tam kupuje, hdyž pravu tworu dóstanje.

120 cm šěrk. pohl.	9.80	9.20	7.80
160 cm šěrk. pohl.	14.40	12.80	10.60
100 cm špódnje pohl.	8.00	6.80	5.80

A. Kaspar, Burglehn 11

(měr. T. Pilopy)

Snaty najšěršchi dom za dobre wuperki

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Zwjeselace nowosće we wšěch wotdźělach / Wulki wubjerk při najtuńšich płaćiznach a jenož hódnostna twora

Njedźelu wotewrjene

Alphons Schauseil

Předjenowe tepichi

Inolejowe tkaniny za běhače, předłoh

wulki wubjerk, jara tuni

Kurt Erler na Žitn. wikach 2

Meble

a polstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympe

w Budyšinje na Rózowe hasy 15 :: Sym Serb!

Předešćniki

wot 3.— hr. sem,

za dźěći . . . wot 1.— hr. sem

počehnjenja . . . wot 1.80 hr

wuporjedźenja

Předešćnikowy Rudolph

jenož na Hauenstrinskej hasy

Předawarnje w Budyšinje na Kamjenčnej hasy 19a, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej drózy 20, W Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rěžk Torhošć

424 jězdn. kołow

hišo lěsa předach. Mój wulki wobsół dopokazuje zo tež Wy jara přihódnje pola mje kupujeće. Přes 350 jězdnych kołow znamkow kaž Brennabor, Diamant, Hörnicke, Anker, Janko, Opel, Schladitz namakaće pola mje na składze. Najdźeje trajace rukowanje. Wot płaćowanje dowolene.

Nowe jězdne koła wot 39.— hr.

Wulki skład narimańskich dźělow. Tehodla wuporjedźenja najspěšniše wuwjedu. Wobkedźbujće moje wukładnej wokna na Hornčerskej hasy čo. 18.

J. Schieback, na Mužakowskej drózy 4

Praktiske hodowne dary

Běće a pisane počehnjenja, łožowe płachty tykelki, trjenja, ról najlěpše wupjerki wańske ruby a šanth blidowe ruby, tafiowe ruby ze serwiletami a bje ních, sofowe a diwan. přikrywy, čopte spódnje soty za mužow, žony a dźěći, čorne serbske ju we wašon črokosćach. Na tuńše płaćizny

Hilger a syn Kamjenc E. Wiltschecc na Seminarskej hasy 2

Předešćniki

dobre a tunje

Nětko na Hlown. torhošću

K. Pfeiffer

Dźěćace koleso

we wšěch wulkosćach ma tuni,o

Jan Schieback

na Mužakowskej drózy 4

Kedźbu! Kedźbu!

K hodownemu swjedźenju

móžeće z Waših kaninčkach a wowčich kožkow... měchi k worjewanju nohow, łožowe předłohi a kožuchi tunje dać. Wšitke kažuckarske dźěła a wuworjedźenja najtuńšo. Wulki wubjerk žonjacych a mužacych kožuchowych khornarjow

Tauscher na Zitn. wik. 4 I

w domje symjenjow. Wagnera

Listowe mohalki

z křižom a bjez njeho

podawa

Smolerjec knihićišćerńja

z dr. z w. r.

w Serbskim Domje

Słužobna hólca

pyta k 1. januarej 1934

Jurij Brankačk

w Radworu čo. 64

Sylnego, na kř. dr. rad

spěwnego **pachoła**

pyta **A. Vacek,** młyn a piekarnja w Kukowje

Rjane prosata

su na předań

w Baćonju čo. 1

Trjebane

dźěćace jězdne koło

ma na předań

J. Schieback w Budyšinje na Mužakowskej drózy

Nowočasne žerdki za gardiny

připrawy k zaćehnjenju

žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tuni

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Njeboječe so puća do

tel. 3649 **mebloweje wustajeńcy** na Lubijskej drózy 17

wulki wubjerk! Tunje płaćizny!

K. Rauchen, bilderski mištr

Wholetu Markhalli w Budyšinje steji wot njetka 8. decembra hač do pónjdźele wulki wubjerk zapřah khmanych

žrěbcow koni

młodych a sćežowanych

k zamjenjenju kaž tež wuměłskowe krawy z čelarnje a bjez mich płaćizny hódnu na předań abo k zamjenjenju

Gustav Panitz w Kotecach tel. Budyšin 3661

Za hodowne pječenje

porućamy Wam při nakupowanju sćěhowacych bjezporočnych znatych dobrych kajkostnych tworow

Wuraźne najtuńše płaćizny

pšeńčna maka Special	z wulkej pječnoj khmanosću	pt. 18 np.
Kěžorski wućah, Weltruf		pt. 20 np.
Kěžorski wućah, półmasny		pt. 22 np.
Smyrna sultaniny, jasna twora		pt. 26 np.
Smyrna sultaniny, złotožołte		pt. 36 np.
na lěpše słódke Bari mandle	z ruku wuběrane	pt. 110 np.
na lěpše hórke Bari mandle		pt. 120 np.
marmelada z trojeho ploda	wuwařena	pt. 38 np.
aprikosowa marmelada		pt. 42 np.
truskawcowe konfitury		pt. 52 np.

kokojowe měnjenje (35% huwow, 65% palonoje rožki a ječmjenja 1/4 punta 25 np.

Bunowy kofej, čerstwje paleny

měnjenje, darja a široke słodźacy . . . . 1/4 punta 55 np.

Schokoladowy Debiitz

fabrik. předawarnja w Budyšinje na Hlown. torhošću 9

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dóstanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 np.**

K hodam ručne dźěła

Namakaće wulki wubjerk pisanych kofejowych přikrywow mal. srěnich přikrywow w. 1.00 běłych płatow.-zawćkow w. 0.50 pisan. pyšn. šórcnehow w. 0.50 pěkne žiźdżana zawćki wot 1.25 sackowe tylowe zawćki a předhohi wot 0.95 łožowe łoće k samodźělanju pačerzowe ručne dźěła atd.

Nin.o teho bohaty skład jenož dobreje, płaćiny hódneje

ztrykowanske športkeje a sačkowanskeje wolmy

we wobkhodźe ručnych dźěłow

Hanni Thiele

na Žitnych wikach 15

(z nasprječa Mlokoweho dwora)

Lampy za jězdne kola

gumij za jězdne kola

tež tajke z małymi rjanostnymi brachami, jara tunjo, wulki wubjerk pola

Thomasec bratrow

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 18

Zejlerjowe zhromadne spisy

4 swjazki

10.— hr.

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke znižene płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woleběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět"

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1.	Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko.	1.00 hr.
2.	Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedźeńska hra.	—.50 hr.
3.	J. Lorenc-Zaležki: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko.	1.00 hr.
4.	Adolf Černy: **Serbske wobrazki.**	1.00 hr.
5.	Mato Kósyk: **Pjerada Margroty Gera.** Dolnoserbska episka něšeń.	—.50 hr.
6.	Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko.	—.50 hr.
7.	Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsne.** II. wudaće.	—.50 hr.
8.	Marja Kubašec: **Khodojta.** Hra w tśoch jednanjach.	—.50 hr.
9.	J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń.	1.00 hr.
10.	**Ruske byliny z dźiwerzami Měrćina Nowaka.**	2.00 hr.
11.	Jan Lajnert: **Wyskow sapy, syzow kapy.** Basnje.	—.50 hr.
12.	Tereza Nováková: **Na farje.** — **Halźki.** Powědańčka.	1.00 hr.
13.	Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje.	—.50 hr.
14.	Mato Kósyk: **Pěsne.** I. źel.	1.00 hr.
15.	Mato Kósyk: **Pěsne.** II. źel.	1.00 hr.
16.	Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko.	—.50 hr.
17.	Adolf Černy: **Serbske hobrazki.**	—.50 hr.
18.	Božena Němcová: **Ziwa Bara.** Ze žiwjeńa pastyrskego žowća.	—.50 hr.
19.	Romuald Domaška: **Pokladopytaŕ.** — **Le chevalier de saxe.** Stawizniski powědančcy.	1.00 hr.
20.	J. Lorenc-Zaležki: **Kupa zabytych** Roman serbskeje pytacoje duše.	1.00 hr.
21.	Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.**	1.00 hr.
22.	Božena Němcowa: **W groze a pód grodom.** Powědańčko.	—.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smolerjec knihićišćerńja a knihaŕnja, z. dr. z w. r.

... Budyšin'e w Serbskim Domje.

Po nahłej khorosći zemrě zahđěnu wutoru naša luba sotra, swakowa a śeta

Marja Měrćinkec z Marijineje Hwězdy

w starobje 66 lět a budźe sobotu dopołdnja w 9 hodźinach w Khrósćicach pokhowana.

To wozjewjeja we wulkej žrudobje bratřa a sotry.

W Kukowje, 6. decembra 1933.

Přiłoha k čisłu 281

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 7. decembra 1933

Hdy bychmy tysac Kilianow měli!

Podał O. W.

Khodźcze w Khrystuśu! S tym je nam prajene, so njebychmy jeno tak dołho w Khrystuśu byli, hacź w zyrkwi abo cytamy a śpěwamy, ale teź, hdyž we swojim śenftim powołanju a dźele tam a sem khodźimy, w domjacym hospodarstwje a wonkach na polach, na źnjach a nawikach, na pychasach a na robotach, we zamołwitosći a we towarschnosći, na kermuschach, schitinach a kwasach, abo hdyž kiłi bewak, njedźelu a dźiławy dźeń, wodnjo a we nozy, w nusnosći a w dobrej khwili, we śrudobje a wjeselu, stajnje a wichadźom. So bychmy w tym wschém w Khrystuśu byli a wostali, ja tym mamy stacź, jeli chcemy prajicź móz, so w nim khodźimy."

Nanowy dom hischcze śteji. „Nanowy dom śteji wosstajene, hdyž teź shubjeny źiwn dałoko wucekhnje a ſ wrótnym źiwjenjom swoje kudło picherjini, hdyž tradacź a stajnje pasć dyrbi. Shubjeni źiwnjo, shubjene dźowki, haj pschindźcze sahso, nanowy dom hischcze śteji a wschudźom druhdźe je źiwjerzeſ. —"

Krasnu sahrodu mamy! „To je tón źiwk, kotryż nasch Knjes ſ nami pisches fischczenizu cźinił je. Stupcze do tutoho sbožnego kluba. Krasna sahroda to je, polna płodnych schtomow, polna strowych selow, polna rjanych kwětkow, polna cjerstwych zórlescshkow. Wy ścze so ſ njeje won sabłudźiłe a khodźicze po njeprawnych a schkodnych puczach. Wróćcze so ſe shlyschanu, praschejcze so ſ naleźenjom, pócze won ſ wa.chich njewożołych puśeźinow, pócze dele ſ waschich wusschinjenych horow a pytajcze tu bohatu sahrodu hischcźeńskeho kluba a bźicze do njeje nuts ſ tymi wotcźinjenymi durjemi. O so by khłychane było płakanje mobilitwy śerbskich ludźi.

Snamjo schtoma. „Schtom śteji w semi, źiwi so wot semje, jeje wutkow, a źiwoju źiwnosć pschezo khłubje a pschezo schćerscho se ſwojimi korjenjemi pyta, so tak na korjenjach a kranschkach pschiſporja a posźiwnjuje. S teho je jeho młodnosć, ſelenosć, płodnosć a ſrostnosć. — Tak też je wérzaze Boże dźeći! Se ſwojim ſtajnym pożadanjom, naleźenjom, ſdychowanjom, proschenjom a bźeńenjom źadaja dale a hubje do Jezušoweje lubosće a dale a hłubje za Bo[illegible] ſwjerzenjenni, ſtutkami a ſtowami. — Tuż dha sakoſe so! Schtom, kiż pschestawa źiwnosć ſe semje k ſebi [illegible]cź, tón bórzy też na halosach kkhnyć pocźina. Tuż je [illegible]osche pśenje a najmuſnische dźeło, duchownu jedź k [illegible]racź. Hewak my k dokonjenju dobrych ſtutkow zaneſe[illegible]e duchownieje mozy mócź njemózecze." — —

Serbske thérlusche. „O so bychu też we śerbskich domach a towarſiwach, na śerbskich puczach a honach zane njechmarne śpěwanje wjasy ſlyschecz njebyło, ale jenoj ſwjate khérlusche ſ wutrobow młodych a starych so Jo[illegible]ze."

Dobre ſtutki. „Bjerimy so na kedźom, so njebychmy każ ſawzahſene źórła byli ale we waschnju, ſłowach, ſtutkach a we ſylnym źiwjenju so ſlajnje pschelíwali. Haj, każ człowiek, kiż po cźeli ſtrowy je, so ſ cźełnej mozu pschelíwa, so njemiju prózdny dyrź njemóże, ale néschto cźinicź dyrbi, so je se ſwojim dźełom druhim wužitny, a so pschi khwérnym nałożowanju ſwojich mozow pschezo ſylnischi narośe, tak dyrbja ſtrowi khcheſcźijenzo so pschelíwacź ſ duchownej mozu." —

Ty nicźo wschitko Khrystuś. „Pschetoż to wostanje pschezo we wutrobje, so njechamy ſyle nicźo bźeź a nochcemy mócź, so je Khrystuś wschitko ſam cźinił, ale chcemy ſtajnje ruku podała mócź, tak wjele cźinicź a Bohu ſtużicź, so by Bóh dyrbjał na naſ hladacź a nam tohodła bréchi wodawacź, a hnadny bycź, ichtoż tola njedyrbi njemóżne bycź. Jeli jo Khrystuś cźini, dha ja jo njedyrbżu cźinicź, pschetoż taj dwaj ſo hromadźe njeczerpiłej we wutrobje, so bych na wobeju ſwoje dowerjenje ſtajał, ale jene dyrbi won, Khrystuś abo moje ſamſkne cźinjenje. — A tola kóżdy ſam pschi ſebi namaka, jo tón njerjad ujemóże wotwyknź. —

Kilian wo ſebi. „Ja ſam, kiż to préduju a póſnaju, njemóżu jo hischcze tak cźiſce do wutrobu pschinjeſcź, każ bych drje dyrbjał a rad chcył. Pschetoż każ jo runje mérju, dha mi tola pschezo ſaśo te ſłódke myśle pschipadaja, kiż mje łostrozeja we wutrobje. Jh, ty ſy tola take wjele cźinił, so modlił, so poſcźił, prédował, ludźom ſłużił a pomhał, a chże pschezo tón njerjad ſobu we wutrobje ſebjeſcź, hdyž dyrbi Khrystuś ſebjeſcź a jeho ſtot womaſacź."

Biblija a cźłowiſki rosum. „Kajki by to tola Bóh był, hdy by jeho ſłowa rosum hłubje a dale njepschischol, hacź mózemy my wopschimnuwcź? Haj, wopraudźe, hdy by biblija nam nicźo dale njerjekła, hacź ichtoż bychmy ſami wédjeſcź, abo ſami namakacź a ſami ſe ſwojim rosumom wopschijeſcź mógli, dha ju njemohli ſa Boże ſłowo mécź. Hdyž tohodła druhdy cźłowiſki rosum w pśinje wjele tajkeho namaka, na cźimż ſo poſtorkuje, dha może nam to ſ ſwédcźenju bycź, ſo je biblija Boże ſłowo."

Rosumnisy. S cźeſka je jana wucźka, kotrnuż by jenje źadym cźłowiſki rosum njeſapréł. Nbo dyrbi nébdże jeno nékoły a niż kóżdy cźłowiſki rosum płacźicź? Nima dha pak jedyn rosum runje tak wjele prwa, każ ton druhi? Abo cźeji a kotry rosum dyrbi płacźicź? A kotry rosum dyrbi ſudźicź, hdyž te rosumy ſo wéry dla ſwadźa? A ſchto dyrbja ludźo ſapocźecź, hdyž chcyć w kóżdej ſyrkwi też druhi rosum knjeźicź?" — Njebudźa cźi bórzy kſchescźijenzo pod tajkej hromadu wſchelako wucźanych rosumow napoſledku ſawutleni a rozbrójeni jako woporn, kiż pastyrja nimaja? Tuż dha njech je biblija ſ knjeſom nad rosumom."

Bożemje Sserbam. „A nétko waſ, lubi ſerbſzy bratja, porucźu Bohu a tomu ſłowu jeho miłoſće, kotreż samóże waſ natwarcź a wam dacź to herbſtwo mjes wſchitkimi wośwjeceńymi." — —

Pola naistarſeju mandźelskeju Němskele

W Bochumje-Werne tele dny naiſtarſchej mandźelskej Němſkeje hnadowny kwaſ ſwjeceſchcźitaſ: kwaſ, kotryż ſwět tak porédko dożiwi, ſo dyrbjachu ſebi najprjedy jeho mjeno wumyſlicź. Sydomdźesacź lét ſtaj tutaj ſtaraj cźłowjeſtaj wożenjenaj.

W Bochumje, w nowembru 1933.

„Snajemoj ſo hižo 90 lét!"

Staraj, praſtaraj pschecźelnaj cźłowjeſtaj, wośrjedy dźowkow a ſynow, porik, kotryż ſo ſeſtari, hdyž bésche hižo hromadnje wotrośłk. Ruku w ruku pisches dołhe, dołhe źiwjenje krocźeſchtaj. A mataj jenicźke pschecźe, so mohłoj ſhromadnje ruku w ruku też do njebeſa krocźicź.

Sydomdźesacź lét ſhromadnje źiwaj bycź —, hdyž ſtaj ſo dźewjecźdźesacź lét ſnałoj! Schtó to ſ naſ bu źiwi? A hdyž cźłowjek pschezo ſaśo praji, so ſebi njepscheje, 70 pschekrocźicź: hdyž tuteju kareju cźłowjekow widźi, może ſrudny bycź, ſo to najſcerje njedożiwi.

Tuta ſhromadnosć źiwjeńskeho puca je wobeju tak pschetkała, ſo je ſo też jeju waschnje, jeju wuras mjeſwocźa mjes ſobu ſpodobnił. Wopraudźe, ſydomdźesaczej lét ſu dośi ſhromadny cźaſ a 95 lét je dołhe źiwjenje! To hižo dyrbi cźłowjek wumérſtwowo źiwjenja, kotreż ſo zyle jednorje nawukntnocź njehodźi, zyle a dopołnje w ſebi mécź, chże-li tak cźiſche a wjeſele hnadowny kwaſ

Hdże je najſymniſcho?

Kharta politicźa pschehlad wo najniſſchich temperaturach, kotreż ſo w poſlednich 5 létach na jenotliwych méstnach Němskeje namérichu. „Najcźoplischo" ſe 17 ſtopjeńkami ſymny bésche w króttkim wjeczoru. Najwjetſchu ſymu namérichu pak w raniſchej Pruſkej, Hornjo-Schleſiſkej a pokodniſchej Bayerikej. Tola też ſrjedź Němskeje, wokoło Erfurta, ſu 30 ſtopjeńkow ſymny namérili. Tu wojſewjene temperatury namérichu ſo w rekordnym léce ſymy 1929.

Mói přećel Anton

Wobras ſ Raniſcheje Pruſkeje.

Mój pschecźeſel Anton je bohaty muż. To réka, niż bohaty na pjenjesach, ale bohaty nésnchto wjeſela, kiż ma tón, kotremuż je Bóh cźeſkou ſtrowych dźeći wobradźił. Anton mésche jich dźewjecź a tak dźewjecź krócź telko wjeſela, każ cźłowjek, kiż ma jenoż jenicźke. A wón ſo wopraudźe na nich wjeſeleſche, hdyž tak wokoło njeho ſkakachu, hdyž wjecźor ſe ſłużby domoj pschidźe. „Hewak ſebi ſemnóże nékaſke wjeſele popischecź" wón ſtajnje rjekny, „a ſ mam ſwoje dźeći." Dyrbjeſche mésto też druhdy ſwój pas na jich ſadku wuméricź, hdyž Marja, jeho ſwérena mandźelka, ſ nimi do porjadka njerſchindźe, ale to jeho druhdy khétro ſamjerja, wośeſeje potom, hdyž bachu ſebi wſchitke kuſk namérjenje ſaſtużili. Potom bé rjany wjecźor ſuk, pschedy hacź je ſebi wſchitcź hromadźe naſéerał a pschemérił, bé cźaſ do loża. „Haj, tuto hicźe do loża, to ſe cźiſche wośeſeli akt", tak mi raz ſtorjeſche. Hdyž ma cźłowjek jenoż tſi ſtuny ſ ſwéżenju a wſchitke khétro wtale, potom wſchak ſo njeſ ſwany. Pjecźo ſpachu we ſpaniſkej ſtwje, ſchtyrjo we ſwédcźenſkej a Anton a Marja we wulkej. Ale pschedy hacź ſwédcźenſkej a Anton a Marja we wulkej. We ſpaniſkej ſtwje ſo wo k tomu dóndźe, bé wulka haſarija. We ſpaniſkej ſtwje ſo wo to ſtjachu, ſchtó ma ſo ja pjecźetacź. We tam jenoż ſo dwé wéſtina. Dźeſe khcheſe na jcźenu powrécźenje a dyrbjeſche ſo kóżdy wjecźor ſ nowa ſeſtajacź. Ale tež tommej dwé bé ſchtej ja dwé wtale dorroſcźenej woſkobje pschemałej. Anton je ſebi tehodła loża k wucźehnjenju do ſchérka narawnicź dał. Kóżdy wjecźor ſo wuſcźehnjechu, hdyž bé pośledni ſ durjemi muſs. Pjecźo ſo to njebodźeſche, pschetoż bé ſ durjemi muſs. Pjecźo ſo to njebodźeſche, pschetoż bé wſchak dźeći derje wuſiwachu. Hdyż bychu wſche muſs by[illegible]k, potom bychu ſo mohle miłocźicź a biez a hłupoſeſe hnacź, tak hacź chżychu, wſchake Anton a Marja wjazy ſ durjemi muſs njemóżeſchtaj. We bydleńſkej ſtwje bésche tež hnadźiwy kowrót. Jenoż dwoje mójeſchtaj w jenicźkim loju leżeſcź. Dwoje pak leżeſchtaj we wulkej truhlawje. To je raniſchopruſka idealna nadoba. Wo dnjo bésche truhlawa a w nozy łoże. Ale Anton mésche ſwoje mjerjanje ſ njej. Nichtó nochzyſche w truhlawje ſpacź, pschetoż bé thétro khótka a tuż mésche ſo to po porjedze ſtacź. Tola przedy hacź bésche ſo ſchtó dohladał, bechu mjenujcy hižo pjecźo do ſpaniſkeje ſtwy twóchnyli a tón kiż bé kuſk pomaku ſe ſłkkanjom, mésche potom ſhożo, w truhlawje leżeſcź. To wſchak mésche ſwoje łépſche ſa Antona a Marju, njetrjebaſchtaj dźeći ſenje do łoża honicź, każ to druhy ſtarſchi huſto dyrbja.

Anton je ſam ſwój ſchewa a to bé derje; pschetoż hdyż jednacjo wobuzże dréja, tam mójeſch ſaſtużbu hewak k ſchewjej donjeſcź. Marja wſchak pékuje k ſeźiwenju pschipomhaſche. Płokaſche a płataſche wot ranja hacź do wjecźora. Tak ſo ſprawnje a ſwérnje pisches źiwjenje dreje'chtaj a hnidy njeſtaj dobru myſl a nadźiju ſhubiłoj. Dźenſa, tak powéda mi mój pschecźeſel Anton, ſu wſchitcźy dźewjecźo hižo doroſcźeni a nétko mamoj druhe wjeſele, mjenujcy jo jich wſchech porjedze wopytamoj. Ssu ſo ſ wjet chejho dźéla wojenili a maju ſami hižo rjane cźrjódźicźki dźeći. Najradźcho pak jédjemoj k tym, hdyż je jich też ſtjiwa polna dźeći a hdyż ſu pola naju każ jerje leża. To je radoſcź ſa dźeda a wowku, a wunuczkam wénuje nétko dźed ſwoju penſiju. Njepopiſchejc ſebi ſam ani trubki tobata. Nunje je na dompuczu wot jeneje dźowli a powéda mi tuſe ſajimawe wéści ſe ſwojeho źiwjenja. A pschcźo je wjeſeły nad ſwojimi dźećimi dożakał. Khorcźej a njeſboże je Bóh wot njeho wotdźerżał. Jenoż dwójzy ſtaj we wulkim ſtrachu łukoj. Bésche to we ſwédcźowej wójnje, hdyż Ruſſojo pschicźeſechu a wſcho ſniczachu, tak ſo njebé ani thléba ani mloka ſa hatle dźeſacź dnjow ſtareho hólcźa. W pinzu ju ſtedźeli a cźakali, doniż ſo Ruſſojo ſaſo njeſwotſtalichu. Ssu ſkhcheli kulki ſwiſdacź a widźeli, kak horjeka na hańach ſmjercź wokoło khodźeſche. S tych pinczneho wokneſchka też potom widźachu, kak Němzy Ruſſow ſ mésta wuhnachu a kak połne kuhinje na torhoſchcźu na wobydlerjow cźopły wobjed rosdźelachu. To bé wulki cźaſ. Dźeći ſu ſkoro hłoda wumrełe a njeſju ſi dny dokho nicźo cźopłeho do ſołdka dostali. Njech bé też ſtraſchne, ſebi po wobjed dóńcź; pschetoż cźekaju Ruſſojo tšlicźchu ſ małymi pólnymi granatami do mésta, tola ſchto pomtha nanej, hdyż dźeći ſ hłodom mrėja? Druhi ſtrach bé hischcze hórſchi. Sa néschto dnjow pschińdże Ruſſa wrócźo a nétko bu wobydleſtwu pschikaźane, do blischeje hole cźekacź. To bé ſa Antona cźeſka wéż. Niż jenoż mólcźke dźećiatko, ale też khory dźed dyrbjeſchtaj ſobu. Pschi tym ſhubi dźed ſwoje wédomnje. W holi njebé pschehnywania, dokelż Ruſſojo dale a dale doprédła krocźachu. Nétko ſo do blischeje wſy na dwórniſchcźo podachu a w ſtónnym wośu jédźechu do Gdanika. Dźed bé po puczu ſwoje źiwjenje wudychał a małe dźećatko bé zyle módre a proſte, tak ſo chżychu je w Gdan'ku hižo na pohrjebniſchcźo donjeſcź. Stónczniże pak je do cźopłych rubiſchkow ſawalichu, a klejcźe, źiwjenje ſo ſaſo mrócźeſche. „To bechu cźaſy, kiż nikdy njeſabudu", tak powéda mi mój pschecźeſel Anton, a rad jemu to wérju.

Kak ſpodźiwne je tola cźłowjeſke źiwjenje a keſko może cźłowjek tu na ſemi docźakacź? Njeje to kraſny dźed, mój pschecźeſel Anton? Njeje wón najrjeſcźe docźakał, ſchtoż może nan na ſemi docźakacź? Wjeſele na ſwojich dźećoch.

L.

ſwjećicź, kaž Wylem Straeter ſe ſwojej prastarej ſonku.

„Kak może človjek tajku starobu dožiśeź?"

A ḥdyž wobeju widźiſch, cźe ſtara cźłowjeſka wćźipnoſcź nadpadnje, wćźipnoſcź ſa rezeptom ſa tak dołhe ſiwjenje, rezept, kotrejž dyrbjeſche ſpodźiwny bycź, ḥdyž dwójnje tak ſtutkowaſche . . .

Ale dźeḥ ſ ḥlowu kolebajo ſyku ḥwilu niczo njerjekaše. Potom rosmyſlujo ſakaſchuje: „Smóji wobaj ſtareho, ſtrowcho raju. Ale — ſenje nješchto njepſchechnadmoj: ani jeſcź ani picź, ja teź niz ſ kurjenjom! Khodźachmoj ſahe ſpacź a ſahe ſtawachmoj. Bźehmoj porjadnje ſtwaj, ḥlowje a cźłe pſche wjele njepſchidowćrichmoj. Wjazy njewźem!"

Potajkim ſane potajne ſelo, ſana dźiwny ſkutkowaza wodźiczka! Ale jenoż: mérne, porjadne ſiwjenje, ſpacź, jeſcź a dźeſacź! Jednory rezept, ale ſchtó ſ naſ na ſnym ſwécźe ſo po tym ma, kotryž ideal w rekordach widźi a w pſchenapinanjach?

A jónka je ſamſmeho nahlada, pſchihtoſnujo ſ ḥlowu koleba, a ſ zyle cźeńkim ḥłoſom rjekne: „Haj, haj, tak **je ḥoło**, zyle tak . . . "

Tehdy — jako dźeḥ . . .

Wón wrócźo ſhladuje. Cźłowjek ſo naſtróji, ḥdyž dźeḥ zyle ḥutnje ſapocźina: „Ḥdyž ḥebi pſched dźewjećźdźeſaci létami ḥromadze na ḥuzy ḥrajkachmoj, ḥebi njemyſlachmoj, ſo naju w lécźe 1933 ſe ſmólnizami a ſbożopſcheczemi, ſ ḥwétkami a cźeſtnymi ſchiahami wuſmamjenja, dokelž ſmój tak dołho ḥromadze woſtakoj. Teź do ſchule ḥromadze ḥhodźachmoj. Ach, to bźeſche tehdy zyle ḥinak hacź dźenſka . . .

Pſrjedy hacź ḥebi ſ 25 létami ḥwoju ſonu wiach, bźech ſo pilnje roshladowaſ. Ale njemóžach ſaneje namatacź, kotraž by ſkpſcha a rjeńſcha ḥyła! Sſo takle roshladowacź, njebźeſche lohka wěc: Dobre ſchtyri ḥodźiny bźeſche hacź ſa najbliźſchu rejwanſku lubju, ḥdyž ſo młodźi ludźo a do ſeźitwy ćhmane ḥolzy ſetkawachu.

Ně, njebźeſche ſaneje łepſcheje!

Na politiku? To ſo tak ſaſnje njedopomnju. Wulke podawki, němſke ſjednoczenje léta 1871, to dźe cźłowjek ḥiſchcze wź, ale hewak dyrbjach ſtajnje wjele dźełacź, mějach ḥlowu polnu ſ wullimi a małymi ſtaroſćemi."

Tehdy —, jako dźeḥ ḥebi wowku wja . . .

„A rejwacź wón móžeſche!"

Pola wowti ſu dźędowe ḥlowa wjeſele dopomnjeć ſe ḥudźiłe: pſchede wſchém, ḥdyž wo rejwanſkej ḥubi rěcź ſe: „Haj, to je wichitko hižo tak dołho . . . Ale rejwacź wón móžeſche, kaž ẑadyn w Bochumje a w zyłej wokolinje! Holzy ſo wo njeho torhachu. Ale ſo mnu je ſo potom wożenić . . . "

To bźeſche tehdy, jako hiſchcze ichſći ſuknjow nojimachu, jako bźeſche ſopata ſuknja ideal elegantneje ſony, jako mały kłobuczk — kaž ſo nětko ſaſo wrócźa — ſwétło ſiwjenja wobſtada.

Dołho, dołho to hižo je . . . .

Stara ẑonka ſwojemu Wylemej ſuchej ſuzy poda. A Wylem ſtarej ſuzy majka, kaž nědźy pſched 70 létami, jako tónle ſhromadny pucź najſupſchtaſ.

Ow, je hižo wſchitko tak dołho w ſiwjenju tuteju cźłowjekow: Rjadu november 1863, jako ḥebi dźeḥ wowku wja. Léta 1888 ſtéborny wěnź jeju mandźelſtwo ſwjaſi debjeſche. Léta 1913 móžejchaj ſloty ḥodź ſwjećicź, léta 1923 dejmatowy. A 1928 bź ſo mandźelſtwo ſamo ſe ſelešnym ſtalo.

A nětko, léta 1933 — ḥnadowny ḥwaſ! Nowe ḥlowo ſa wopſchijeźe, kotrejž ſo ſa milijony a ſaſo milijony ſenje ſe ſtutkom njeſtanje.

A ſchtóž wrócźo ſhladuje, dyrbi teź dopſrdła ihladowacź, do pſchichoda. Tak dźe teź Straeterej dźeḥ tak jednorje rjekne, jako ḥy ſo wo pucź kemſchi jednałoſ: „Nětko je po ḥnadownym ḥwaſu, — nětko móžemoj potajtim do njeḥeź hicź . . . " wk.

Mordafstwo nſred dwaceći létiſacami

Dźeſacźerjo, kotſiž w lécźe 1931 pſchi nadróżnych twaſiſkich dźełach w amerikaniſt'm ſtacje Minneſota na dźele cźłowjeſkeho koſcźowza ſtorcźichu, drje w tutej namakaſaju ẑedy nješchto druhe widźachu dyžli ḥromadu ſtarych koſcźi. Woni bźechu je ẑedźbu njemětko pećerj ſmjeſali, njebźechu-li ẑebi je nawjedowaju inżener ſthowaſ, kotryž ſo w ẑwojich ḥodźinach po ẑwjatoku trochu ſe ſtarożitnoſtwom ſaběraſche. Wón tute dźěle koſcźi wěznuſtojnemu k pſchepytowanju póſła. Tónle roſſud ſo we ſcźehwach jako jara ſhożowny wupokaſa. Po měſaſy traſaſym pſchepytowanju możeſche ſtarożitnik univerſity w Minneſota, dr. Jenkſ — kaž Michel Mot w amerikanſtim cźaſopiſu „Popular Science" powě —, ſtarobu a ród koſcźowza ſwěſcźicź. Bliźſche pſchepytowanje namakaniſchcza wjetſchi dźeł hiſchcze pobrachowaſych dźełow koſcźowza na ẑwětko pſchinjeſe a poda pſchedewſchém roſjaſnjenje wo cźaſu a waſchnju ſu ſtuczeneho mordaſtwa. Pſchetoż wo tajle ẑo tu bźes ḥożdeho dwěła jednaſche. Dr. Jenkſej bźeſche możno, ḥożdeho pcheſẑwedcźiwſchi dopokaſacź, ſo ẑo tu wo ſbytki młodeje holzy jednaſche, kotruž bźeſche tłoknjenje abo ſtork hlebźje do wutroby morił. Mordaſtwo bź ẑo pak na ſplawje abo pſchi brjoſy rěki ſtucziło a po tym bź ẑo cźełko do wody cźiſnyło.

Nó, tak nětotry rjekne, to tola niczo wożebiteho njeje. Tajke nadawki naſchi deteklivoju dźe nimale rſchédnje dopjelnja. Zyle prawje. Jenoż ma ẑo hiſchcze pſchidacź, ſo je ẑo mordaſtwo na holzy, kotreż mějeſće ameritaniſti ſtarożitnik pruhowacź, pſched runje 20 létnyžazami ſtało. Wěznuſtojne pſchepytowanje jemjeſpytniſtich worſchtow, w kotrychž koſcźe leżachu, wo tym teź najſnadniſcheho dwěła njewoſtajichu. Sſmémy to tehdźa jako wobtedźbowanja hódny ſkutk woſtamjeniſ, dokelž hodźeſche ẑo po tajtim wotběhu cźaſa tutón podawk hiſchcze wuſaźniſ. jn.

Směſki

W ſchulk. Maly Michakt ẑebi liczbu „ſchtyri" ſpomjatkowacź njemóże, tohodła ẑo jeho wuczeŕ takle praſcha: „Tamle na dróży pśa widźiſch. Nětko jónu zaſe kedźbuje liczź, kelko nohow ſkocźo ma!" — A wótſle Mikalt ſawoła: „Nětko wém, knjes wuczeŕo, dwě prědku a dwě ſady."

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Am Sonnabnd, den 9. Dezember 1933 vormittags 1210 Uhr, werden beim Finanzamt Bautzen, Schanſtraße 17, öffentlich meiſtbietend verſteigert:

1 Poſten Herren- und Knabenanzüge, Damenkleider, Damenſchuhe und Wäſchſtücke, 1 Nähmaſchine (gebr.), 2 Herrenfahrräder (gebr.), 1 Motorrad (gebr.), 3 Wande, 1 Stand- und 2 Damenarmbanduhren, 2 Schranſprechapparate, 1 Schreibmaſchine (Mignon), 1 Gasherd (Mundus), 6 elektriſche Lampen, verſchiedene Gold und Silberſachen, 3 Kinderbadewannen, Fleiſcherei-Inventar.

Freihändig werden verkauft:

8 Damenmäntel, Stück 4—5 RM, 1 Wäſchrolle (Handbetrieb) 15 RM.

Finanzamt Bautzen.

Póstske wozjewjenje

Fernſprechkundendienſt.

Der ſeit 1. Nov. in den Fernſprechnetzen Bautzen, Neukirch, Sohland Spree, Großpoſtwitz, Kirſchau und Cunewalde eingeführte Fernſprechkundendienſt übernimmt es, abweſende oder verhinderte Fernſprechteilnehmer zu vertreten. Nachrichten — bis zu etwa 30 Wörtern — an Teilnehmer oder Nichtteilnehmer durch Fernſprecher zu übermitteln und Weckaufträge auszuführen.

Beiſpiele:

1. Herr S. hat niemanden, der ſeinen Anſchluß während ſeiner Abweſenheit bedient. Wenn er ſeine Wohnung verläßt, beauftragt er jedesmal den Kundendienſt, die für ihn eingehenden Anrufe nach Aufnummer und Namen des Anrufers ſowie die von den Anrufern etwa hinterlaſſenen Nachrichten aufzuzeichnen und ihm zu einer beſtimmten Zeit zuzuſprechen.
2. Herr B. der durch ſeinen Beruf gezwungen iſt, viel unterwegs zu ſein, beauftragt den Kundendienſt, die für ſeinen Anſchluß beſtimmten Anrufe entgegenzunehmen, die Anrufer zu verſtändigen, er ſei zwiſchen 15 und 18 Uhr in ſeinem Büro zu erreichen, und ihm ſelbſt um 15 Uhr mitzuteilen, wer angerufen hat.
3. Die Vorſtandsſitzung des Vereins H. muß aus beſtimmten Gründen ausfallen. Der Vorſitzende beauftragt den Kundendienſt, die Vorſtandsmitglieder, deren Aufnummern er angibt, davon zu verſtändigen Herrn N. der keinen Fernſprechanſchluß hat, benachrichtigt die Fernſprechkundendienſtſtelle durch ein FS-Geſpräch.
4. Herr C. in B. muß morgen mit dem Frühzug nach Berlin fahren. Da er ſchon ſpät iſt, möchte er ſich nicht auf ſeinen Wecker allein verlaſſen; er bittet daher den Fernſprechkundendienſt, ihn um 3 Uhr zu wecken.

Der Fernſprechkundendienſt wird angerufen:

in Bautzen unter der Aufnummer 0,
in Neukirch, Sohland Spree, Großpoſtwitz, Kirſchau und Cunewalde unter der Aufnummer 8.

Gebühren:

Auftragsgebühr für jeden Auftrag

für den erſten Tag	20 Rpf.
für jeden weiteren Tag	10 „
für jede Umſchaltung des Anſchluſſes des Auftraggebers auf den Fernſprechkundendienſt	20 „
für jede Übermittlung einer Nachricht	10 „
für die Übermittlung der aufgezeichneten Anrufe an den Auftraggeber, und zwar für Aufnummer u. Namen von je 3 Anrufen	10 „
für vergebliche Anrufe, wenn bei Aufträgen, bei denen eine Nachricht zu übermitteln iſt, der Angerufene nicht antwortet, ohne Rückſicht auf ihre Anzahl	10 „
für das Wecken, auch wenn der Weckruf nicht beantwortet wird	20 „
für die Vereinbarung eines Dauerkennwortes jährlich	2,00 RM.

Außerdem ſind die beſtimmungsmäßigen Gebühren für Geſpräche, Telegramme und Poſtſendungen zu zahlen, die von der Fernſprechkundendienſtſtelle auftragsgemäß angemeldet oder aufgeliefert worden ſind.

Zur Verhütung von Mißbrauch bei der Übermittlung von Nachrichten uſw. kann von Fall zu Fall ein Kennwort vereinbart werden. Die Nachricht wird dann nur demjenigen übermittelt, der das Kennwort nennt. Ein Kennwort muß vereinbart werden, wenn der Auftraggeber zur Entgegennahme der Aufzeichnungen von einem andern Anſchluß aus anrufen will.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 7. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,647	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendzelski punt	13,63	100 čěskosł. krónow	12,425
100 swajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,40

Barimita kurin bźeſche powſchitkowne pſchyſzeſa. Kurjn drje ſwoprodła trochu ſpadowachu, powdźiſchu pak ſo jano ſtrubachu. Na wikach rentowych liczinow kurjn ſpadowachu a wikowanje bźeſche ſtabjſe.

Barimita zitne **wulowiki** bźechu wćźera jaſno jara mérne. Mulčowowcko zita ſo mało lupowaſche. Teź wowoſ ſo pomerne ſtabje pſchedawaſche. Jećźmjenjowe wiki bźechu mérne.

Wćźera płaczejſch: w Barlinje zentnaŕ pſchenicy: 8,95—9,20 (8,90—9,15) hr., rožiſ: 7,50 hacź 7,70 (7,15—7,40) hr., jećźmjenja, naleſujſho: 8,20 hacź 8,85 (8,20—9,50) hr., najmiſleho: 7,85—8,60 hr., wowoſa: 7,20—7,40 (7,15—7,40) hr.

Nekotre płaczijny ſ Drježdźanſkich wikow.

Kaczata płaczachu 2,50—4 hr., ſtare kury 2,50—3,50 hr., młode kury 2,50—4 hr., hołbje 1—3 hr., huſy, ſarſane, punt 95 pj., kaczki, ſarſane 1 hr., ſtare kury, ſarſane 80—90 pj., młode kury, ſarſane 1—1,10 hr., karpy 85 pj., ſchejnki 1,20 hr., liny 1,20 hr., jabłuka 8—10 pj., bźerwy, zentnaŕ 2,80—3 hr., punt 3—4 pj., jédźna ſoſa 15 (8—10) pj., zyßła 8—10 pj., kŕeń 40—50 pj., kołaſcz 5—12 pj., kał, bźeſ 5—7 pj., cźeſnjowy 6—8 pj., ſmórowe 20—30 (15—45) pj., pětruſchilka 10 pj., rarunki 40—50 pj., buttra 1,50—1,64 (1,60—1,64) hr., jeja 15 (10—15) pj.

Płaczijny w ſpinkach ſu płaczijny tydźeńſkich wikow; tute pak njeſu ẑonych naſpomnjenych, ſo njepſchemėnichu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	6. 12.	5. 12.		6. 12	5. 12
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wćka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	144-148	144-148	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,6-12,7	12 6-12,7
ržana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanč	9,80-9,90	9,80-9,9
ps. wotruby	12,0-12,2	12,0-12,2	bźrnj. kruški	14.30	14,2-14,3
ržane „	10,3-10,6	10,3-10,6	ſyno, 50 kg	1,70	1,70
raps	—	—	ržana ſłoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hrôch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaczizna za pkńoy za wupłodźerja 179 182 184

Płaczizna za rotku za wupłodźerja 145 148 150

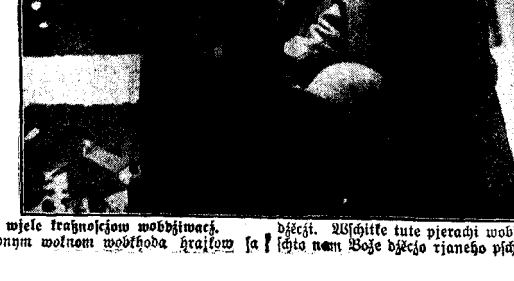

Nětko rěka: wjele kraſnoſcźow wobdźiwacź. dźećźi. Wſchitke tute pjerachi wobknjeſa jenkcźka myſl: **Pſched wulkadnym wokném wobkhoda hrajkow ſa ſchto nam Boże dźećźo rjaneho pſchinjeſe?**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a poła dowolnik. 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 1.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a dźěł. Smolerjec knihlěčerjow. zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały nam-rjadk 8 pj. Wobčežuje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nam-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaćí 10 pj.

Rjady w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je poła Nürnbergskej Žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny płećiwo ačehwram čělneho zajězdženja z 1000 hr. — kaž zemrěje abo kaž je na dlu žiwjenja dospołoje bjezdny. Kóžde zajězdženje dyrbi abonent haydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne zajězdženja dyrbja so barwy haydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hižo z hižo wozjewja.

Čisło (Nr.) 282 — Budyšin — Pjatk 8. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Göringowa wulka hodowna amnestija

Pruski ministerski president je jako šef tajneje statneje polizije inspektoram tajneje statneje polizije list pósłał, w kotrymž pisče: „Dźiwaju na pśichódny wuznamk wótkow do nemšćeho žeńma wažejce w konzentracijskich lěhwach a j pśiciležnosćeju hodownemu świedźenja nam wotpohlad, jatych j konzentracijskich lěhwow pusćeć. Mam jo pśi swérowanju smuŕkowno-politiskeho położenja a dźiwajo na tłónczene skrućenje nezjomalsozialistiskeho knjezerstwa jo snjeńe, so ńo na tuto waschnje hač do hód hischeje nochoje 5000 jatych puschći.

Mutschmann w Barlinie rěčał

Na zhadźowanju ludowneho swjatka němskeho sajtanja wójnskich rowow mějesche jatši němšći bohot Mutich mann rěč, w kotrejž próžowanje a samery ludowneho swjatka wopiśowasche. Najnjezrjadna winowatosć luda pjeca je, so swojim padnjenym rjekam a mertwym djakowitosć wopokaże. Tutu winowatosć je ludowy swjatk na wobdźiwanja hódne waschnje dowjerił. Jedniere pomniš, kotrež wonkach na połach cześće postajił, dyrbjale naš k jednosći napominać a pśichodnischemu mlodźinu k tomu, so ći pśichoju hotowa brěć, to najerzjischo sa lud a wótzny kraj žałowaći.

Dorpmüller swjeći swój 40lětny službny jubilej

W pośedźenu hlownoho zarjadnistwa němšćostatneje żelizniy zhromadźichćej so schwórkt pśichipołnju pśichodźiwše němšćostatneje żeleznizy a direktaja němšćich autowych drohow, so bychćej ći jednorej światorjenoscu na 40-lětny službny jubilej generalneho direktora dr. Dorpmüllera spóminali. Němšći wobkhadny minister ſ Eltz-Rubenach wuprajі dr. Dorpmüllerej zhorjopschecza němšćeho wobkhadowneho ministerstwa a pschepoda jemu zhorjopschejny dopiś němšćeho presidenta.

Wopischijerje dopiśa němšćeho presidenta je ſchachowaje:

Jara cześćejmy knjez generalny direktor! K dźenjenu dnjej, na kśrymž mógeće ſ wozjawjenjom ſ knjenjenjom na 40-lětnu ſtnjon zhladowacz, wuprajam wam świoje ſprawne pschecza. S cześćym pschipósnaćom činimam na tutym dnju na walle a trajne ſaſtajńy, kotrež jeże żehi z dalheletnym, ſ wyſcheſ ſamohnitneſcheſt wunjamanym ſarjadnistwom naſcheho nadhódnischeho ſtatneho wobſtejenſtwa, nemšćokstatneje żeleznizy, wo wótzny kraj dobyli. Waſchej ſkutkownoſcheſi ma ſo na rjenim mějnje pschipisować, ſo je nemšćoſtatna żeleznica jako najnowſche wobkhadne pschedewſaſe świeta wſchitke pośupny techniki pschi nowoczaſnitym wuntwarjenju świojeho wobkhada żehi pschijźiwoſita a ſo jako grat němšćeho ludowneho hoſpodarſtwa na pschikładne waſchnje ſo wopokaſała. Djakowanje na tym pschipóſnawam, ſo lećſche wſchitke waſche ſkutkowanje, w měrje a we wójnje, w demiſnje a we wukaru ſtajnje na ſhromadne ſćipke němšćeho luda ſłożene. Moje najlepſche pschecza placza Waſchemu dalſchemu ſarjadnistwu a Waſchemu wożobinſkemu derjechćiżu.

S pschecześćenym ſtrowjenjom wſtajnu Waſch

ſ Hindenburg.

Wotewrjenje němskeho seima přez radio

Kaž Barlinſke nowiny pišchu, so wotewrjenje němšćeho ſeima, kiż je ſo 12. novembra wuſwolił, wutoru 12. decembra w 15 hodź. na wſchitke němſke radia pschenjeſe.

Litwinow do Barlina přijěł

Sowjetſkoruſki ludowy komiſar ſa ſwonkowne naležnoſcheſe Litwinow je ſchtwórk rano ſ Roma ſ Minichowſkim porjadnym czahom we 8 hodź. na Anhalſkim dwórnischcho w Barlinje pschijeł. Jeho witachu ruſki ſaſtupjerjo w Barlinje, pośłańſtwowy rada Bośnowo a wjetſchi dźeł ſaſtojnikow ruſkeho pośłańſtwa. Němſke knjezerſtwo ſaſtupowaſo, powita legazijowy rada ſ Tippelskirch, kiż je referent ſa Ruſku w ſwonkownym hamcze, ruſkeho ſwonkownego minišira.

Wjednik Saarskeho Němcowstwa so wuwinował

Pśijeł ſkerom w Saarbrücknje mějesche ſo wjeżera wjednik Saarſkeho Němzowſtwa kommerzijſki rada Röchling ſamoſtwjecy. Wobſtorżiła, kotraż je ſo po wſchěm zdaczu na pśikład franzowſkeje knjezerſtwowneje komiſije zapodała, wobſtorżneho winowaſche, ſo je wobhdźerſtwo naſchkał a franzowſke wojſchnoſcheſe ſkhiwdźił. W ſamnjej należnoſcheſi běchu hiſcheje wobſterżenoſi wjednik nakładniſtwa Hall Saarbrückneſkich krajnych nowin a tſjo roſnoſcherjo lětakow. W jednanju rowni ſo zyła należnoſcheſi praſchenjow, kotrež ſo ſ wotrytowanjom němſkich dźeći w franzowſkich ſchulach ſaberaju. S macźiſmu ſo pśeni króć pśiched ſudom dopokaja, kak njeſpśimerne franzowſke jamowe ſarjadnistwo a autonomiſtiſke nowiny na wobhdźerſtwo tłoczą, ſo bychu jich dźeći k wobnjetej franzowſkich ſchulow nuſowale. Hermann Röchling běſche ſe ſwojim lětakom němſkich nanow a němſke macźerje napominał, ſo njebychu ſwoje dźeći do franzowſkich ſchulow ſ'ali.

W jednanju komnerzijſki rada Röchling rjekny, ſo je ſajnje ſa ſchulſke należnoſcheſe wojował, dokelž ſu kóždeho hórnika ſ dźela puſchćiſli, kiż ſwoje dźeći do franzowſkeje ſchule njeſeſelesche. Röchling pokaſa na wukas knjezerſtwoweje komiſije, kotrejž cźiſchej na ſtarſchich jako njedobrowolny wotnamjenjeſche, a wojebie wulſchny, ſo ſo jamowe ſarjadnistwo po tutym poſtajenju njeje mělo.

Tſjo rosnoſcherjo lětaku wuprajichu, ſo ſu lětaki po powneſnjeſi jenoż němſkim ſtarſchim wotkazowali, kotiż ſwoje dźeći do franzowſkich ſchulow ſeſelesche, abo hdyż běſche ſtrach, ſo to hiſcheje cźiniła.

Wſchěchi ſtarſchi ſu namjetowaſche, ſo bychu ſo wobſterżenoi wuni[illegible] Ich ſakſtarjo ſo namjetej wyſcheho ſtatneho ra[illegible]ſankuhat. Za Röchlinga rěčeſ Lebacher rěčeſ[illegible] to pokaſa, ſo je wojowanje pſche cźiwo njeprawdoſe[illegible] je jako wulſkwelenj ſajtarjer luda k tutemu w[illegible] winowaty, dokelž franzowſka ſchula ſo wobſtrodźenja wſchekatich nježywuſtojnych a też knjezerſtwoweje komiſije na prawnym ſakładze njeſteji a ſamo franjenje Verſailleſkeho ſrjedzenja wośnamjenja. Po ſtupowanja jamowego ſarjadnistwa halle je zyle njedopuſchćenne a njepſchijateſne. Po krótkim wuradźowanju ſud wſchitkich wobſterżenych wuſwinowa.

Komerzijſki rada dr. Hermann Röchling.

Też ſchef protokolla ſchche pſchiſchcheſ. Wječor 6,52 hodź. Litwinow Barlin ſ Warſchawſkim czahom ſaſo wopuſchći.

Němska dźěłowa fronta přewozmje wšitke winowatosće

Wjednik němſkeje dźěłoweje fronty dr. Robert Ley wojeſnja: Pſchi nuſnym pſchegranjowanju w němſkej dźěłowej fronzeje tuta wšo wſchitke winowatoſcheje ſwjatkow pſche wojnje. Też ſa pſchihódne nuſnje ſo potajkim ſa prawa, kotrež ſu ſo je ſtaruſtajowom pola Swjatkow dobyle. Stajnje, kotiż dotal pola ſwojeſkow dźěłachu, ſo tehomnja do němſkeje dźěłoweje fronty pſchewiſnu. Nimo teho budże němſko dźěłowa fronta k pſchewjedjenju ſwojeho nowneho wuſkeho nadawka biſcheje wſaj mužow k ſobudźe ſu trjebacz a pſchiſtajiſ drbjeć.

W Bayerskej su přez 500 wosobow ze škitaceje jatby puščili

Bayerſka politiſka policija wośwedźi, ſo je ſo bayerſki politiſki policajſki rerkajowcź wosſudźił, ſo, dźiwajo na dobyteje nacionalſocialiſtiſka 12. novembra 1933 a dla bliſcheho hodownoho świedźenja pſchez 500 wośobow ſe ſchkitaceje jatby puſchćeja. Sajdanje ſo jenoż tajby jeſći ſe ſchkitaceje jatby puſchćeja, kotiż ſu ſo dotal bjez poroka ſadjerżeli a wot kotrychż może ſo wocźakowacź, ſo ſo ſajo jako wuſjime ſtatuſtawy ludowneho ſjednoczeńſtwa wupekaja.

Budapest powita pósłanca z Makensena

Wječera je nowy němſki pósłaſ w Budapeſcze Jurij ſ Mackenſen wobjerſeſmy knjezerſtwu ſwoje wobſtorżenſke wopiſmo pſchepodał. Pſchi tutej ſkadnoſcheji nětkole Budapeſtſke nowiny ſapósłanza ſ wotrowbnymi naſtawkami witaja. Wone wuſtrehuja, ſo je nowy němſki ſaſtupjeŕ ſym tomuſko wulkeho wjednika, kiż je Wuherſku pſched cźeſtej wójnſkej nuſu wuthewał. W tutym ſwiſku depominuja rowniż na ſrudne cźaſy, jako bojaſliwi rewolucionarojo w Reże 1918 ſebi ſwérichu, ko domoj[illegible]wróczajmu Makenſenowym wojakam wobeżežnoſcheje do puca Laſej a nakhwilnje wobſtarneho wójſkowego wjednika ſadjerżeć. Nowiny „Budapeſti Hirlap" praja, ſo je Makenſenowym wupóſłanjum ſnamjo pſchejeſtſiwa němſkeho knjezerſtwa widźa a ſu też ſnamjo pſchejeſtſiwa němſkeho knjezerſtwa njena, kiż je w cźeſkich wojowanjach narodaj k ſebi ſbliżił, też ſhromadne poſtupowanje wobeju ludow poſtrodkuje.

Skutkowanje italskeho ultimata

S Roma ſo pewź, ſo italſke knjezerſtwo k żadanju wuſkeje faſchiſtiſkeje rada, ſo by ſo Swjatk ludowa reformował, żane nanjezy njeje ſeſtajało. W Romje chżedża pjeca wočakaſ, kak tuto wobſtajenjenje na ſwonkowne knjezerſtwo ſtutkuje, a ſu ſwólnivi, ſo wo nuſjeci reformje Swjatka ludow ćjes maticzłonych pſchedźudkow roſtrjeżowaſ.

Italſke nowiny „Giornale d'Italia" pišchu w ſwojim reſpominanju wo wobſtajenjenju wuſkeje faſchiſtiſkeje radu wo ſaniczajej kriżu, kaſnż je italſke nowineſtwo pſched nětkolenji njedźelenji Genfa dla wjedło. Wone ſu ſo pſchecźiwo temu wobroczſte, ſo je Swjatk ludow roſtjeże mjes dekujerjenji a pſchewinjenymi wutworił. Rewiſija mela ſo w pſchejeſtnoſcheji ſ nowym położenjom w Europie pſchenjeſeć. Serj Swjatk ludow w chinejſko-japanſkej hwadźe njeje nicjo pſchdeſtajeſ mohł, won w Europie hiſcheje njeje wuſtutkuje, hdyż ſu ſajimy hiſcheje bóle ſaſchmjatane. Faſchiſtiſka Italſka ſo pjeca na naprawny njewjaſa, kotrejž ſmyſła nimaju a ſwoje pjenjeſy a ſwój cźaſ ſa to njewopraſe.

Jendźelſke nowiny žiwje wo roſhudźe faſchiſtiſkeje rady pišchu. S jich roſprawow wutkadża ſtejiſchcźo, ſo też Italſka ſe Swjatka ludow wuſtupi, jeli Swjatk ludow ſwoje ſarjadnistwo a waſchnje jednanja ſajdanje njepſchemjeni Muſſolinijowy ultimatum po ſdaczu na to dźe, ſo by ſo kriża w Genfu poſtrodźała. Wona wuſtutkuje, ſo ſo wulkomocy ſrjedźnje ſhrowadża, każ ſo to hižo wot ſwrótſchenja konferency wo wótbrónjenju ſem pokaża. Na tutym ſhromadźenju, a nic hakle na pſchichodnej ſhromadźinie rady Swjatka ludow Muſſolini ſwoju nowu politiku reformy pſchedńeſe.

Lindbergh do Brasilske'e přileća

Lindberghez Kitakiſaj mandżelſkaj ſtaj ſwjeczwinje Atlantiſti ezean ſ Afriki do połodnjeſcheje Ameriki pſchekerjałoſ. Lindbergh je po naſchim cźaſu ſrjedu wječor 6,55 hodź. do Natala w Brazilſkej pſchileteſ. Wſchelnjeſe ſu poſiałe, ſo ſu pak dnja njeſnjć dźiłaſ, ſo bychu ſaſtojnizy ſo na powitanſtich ſarjadacźowſcach ſa Lindberjez mandżelſeju wobdźiłcź mohli. Se konſtnjenje pſchicźinu ſu pſchekuſym ſwoje wośkhody ſankuſi.

65000 emigrantow we wukraju

Nowiny „Freiheitskampf“ pischu f Genfu, so po statistiftim wobliczenju browa Swjatfa ludow liczba tych, kotschi fu po 30. januaru f Nemiskeje ezekli, 65000 wuczinja. S tutych ezekanjerow pschebywa tuklwilu 25000 w Frankowskej, 6560 w Palestinje, 6000 w Polfke, 5500 w Prafu a jenoj nehdze 3000 w Awstriske. Mjes tutymi 65000 dschelowjezami je 36 tyse. Schdow.

Liczba italiskich ezekanjow po faschistiskej revolucziji nowinjeske jenicznje w Parizu 81000, liczba ruskich ezekanjerow po ruskej revolucziji fanu dwojzy telko.

Wulkotne wustupienje Němcow w Newyorku

W Newyorku fwjeczeschke fo wczera „nemski dzeń“. Tuton dzeń dopomina na prenje nemske pschiczehnjenje do Ameriki w lecze 1683. Wczerawschi dzeń wuwi fo k najmozniszemu wustupjenju amerikanskich Němcow w New-Yorkskich fkawinach. Sowjedzenska hala Madison Square Garden, kotraz besche wulkotnje wuzyschena a kiz nehdze 25000 wofobow wopschija, besche hizom do wotekorjenja fwjatocznjeze wobschadzena, fo fta ludji zanebo fatnupa wjacy njemoznakachu.

Němski pospodarz dr. Luther fo pschi fwojim pschikhadze f hromotnym Hitlerskim pozdrowom powita. Po amerikanskej a němskej narodnej hymnje tolmatczeschke wikowdzi minister Rajer pozdrowu a najlepsche pschecza Rooseveltowe. Mozny pschikkleft fafchmu, jako konteradmiral Stirling rzeku, fo fo wulkotnje fkutkowaze němske wojnske lodzivo fwojeho wojowanja w fwetowej wojnje na zane wanschnje njetrjeba haubowacz. Won wupraji fwoje wjefele, fo ma wjele Amerikanzow němskeho pothoda we blizkoje amerikanskeho wojnskeho lodzivja. Cłowjek dyrbi fo praschecz, kak je pschi wulkich fakluzbach amerikanskich Němzow Němskej njepschecjelne fdzerzowanje pschi fatnupje Ameriki do prezidentowje wojny dozeła frosmicz.

Pospanz dr. Lutherej zinje pschiwitkowachu, jako k rezjnikemu pultej pschitwki a najrjedwy fwojepschecza nem

Ruski ... minister w Barlinje.

Na fwojim ... wanju f Rema do Moskwy ruski ludowy kommisar za jnwonkowne nalezniscze Litwinow (×) w Barlinje pofaka. Wobras pschedstaja jeho, jako besche na Anhaltske dwórnischczo dojeł.

fkeho ludu wupraji. Pospanz pschitomnych prosche fche, fo bychu fkajnje za wernoszan wo Němskej fkedzili. Won dopominafche na mjo; podawkowo w Němskej, na wojowanje pschecziwo bjesdzelosczi a wofebje na wulke prozowanja wo mér, kiz je nemski kanzler Adolf Hitler pokasal. Krute narodne fiednoczenje njekmenerje wjefelnym nemskeho fu

Ze Serbow

W Budyschinje, 8. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecjor we 7 hodź. barometer 749, thermometer + 3 a najwyschka temperatura wodnja —1. Dzensa rano we 8 hodź. barometer 751, thermometer + 1 a najnizka temperatura w nozy — 7. Srjedzu wazy na wjedra fo na dalsche dny mało pschemjenj. Wjedro w Europje fo pschemjenja. Wosobiwa wunschina leži nětko nad Skandinawiskej a Finskej, kaž tuje Islandskej. Druha wosobina leži nad Britanskom. Nad Ruskej fo wysoke nizka pokazuje, kotrejzy wysoka nizka nad Francowskej a wosobiznu nizka z wjerzom Francowskeje, kaž tež nizka nizka nad polnjskej Skotskej. Wschi tutym rozpołożenjam wotdawanje pola nich njeje wjele wotmenjenje pomrócznje. Hdys a hdys fo trochu fnjeh wupadze. Tuzy hyboth ſtónčko 7,50 hodź. skakdza a fo 4,51 hodź. Mjesac ſkazuje fwoje wjerzow 11,21 hodź. a ... fo wotpowiedowa 12,01 hodź.

... wuwaj ... widnjaj wokoło pódnjeho ... fo Lejpzigowa dróha ... fo hatro wotpschestrjenja ...

... wotpowiedowanje ...

... fwjedzenje, ... fo maltoch ... fatkowa kniz- ... fo hdys fo trochu fnjeh ... Tuzy ... wuwaj

S **Kluščic.** Najchej zyrkwi je žo nowa zyrkwinska chorhoj darila. Wona je, kaž je pschedpisane, bela je a jasnkobarbnym kichižom. Nadžijomnje budže pschichodnu njedželu k žwjedženjej Lutherowych 450. narodnin ſ zyrkwineje wože smahowacz.

S K...ow. Wožwjeczje porjadženju kujsa wuczerja W. Schowcika pichi žwjedženju turnajskeho towarſtwa za jego 25-letne dźelo jako pschedsydu. Spěwny dźěl turnajskeho towarſtwa žwjedži wotwori. Nowy wjednik, hlidarski mišter Bjarnat Wünsche pomjenowa Schowcika za čestneho pschedsydu, a słota jehła němskeho turnajstwa jo na pschepoda.

S Łuža. (Wotčerhanje zyrkwinskeje wole.) Sobotu so wjerschk zyrkwinskeje wože wotwrhaš. Cježe dźěło wothe so pschi tym dokonješ. Na žoże hu dźěła bjes jeska wotešle. Namakanych liſczinow bě we wjerschku jara malo. Namakachu tyſu ſ napisanom: F. A. Schuster, klampnarſki mišter we Wojerecach. W tutej blachowej tyſu leżeschtej liſczinje ſ leta 1884. Lětja žo zyrkwinska tšcha je zinkowym blachom pokryje. 9. auguſta 1895 žo wjerschk wože natwari. Wjelkom tšchu pschikry Schuster ſ Wojerez. Esobnstawny zyrkwinskeje wohnjeje rady běchu tehdom: Schiebak je Schepschi, Wosahl ſ Łuža a Cžipan ſ Bjerwakda. Kantor zyrkwje bě tehdom F. Pöhlo, kiž je na naschim pohrjebnischežu pochrjebany. Podpiſana je liſczina wot patrona Röcžli a farara Fingera. Liſczina je žo 8. Auguſta 1884 wupiſała. Druha je tyſy namakana liſczina je 7. auguſta 1884 wot klampnarſkeho mišchtra Schuſtera wupiſała. W liſczinje je napiſane, ſo je žo tšchu wot 20. julija hač do 9. auguſta 1884 kryła. Wudawki běchu 7.0 hr. Podpiſana je liſczina wot Schuſtera. Wuſlachu kěri, ſo budža we wěžowej hłowje ſtare liſcziny wo natwarjenju zyrkwje namakacz.

Z Łužicy

* S Bjiſlowiz. Wunoschk ſóerkow na duju jědže jenoho (wotp.) Tutón raš je wunoschk w naſchim měſeje jara doby. Wunoschk ſóerkow wuczinjeſche pohlednu raš 1016,32 hr. 5. nowembra nahromadži ſo 931,02 hr. a 1. oktobra jenoż 462,35 hr. Wſchitkim darjerjam ſo wutrobny džak wupraji.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

— Wuhladny na wjedro ſa jutſchu ſobotu: Nowa lyſa.

*** W Röhrsdorfje pola Kamjenitz ſo ſchtwórtk czejże njeſhože ſ automobilom ſta. Policajſki auto rſchi pſchejczehnjeju bruheho auta do ſchtoma ſrašy a ſo nekotre raſy pſchewali. Wjednik ſo hnydom mori. Pjerj policajſkich ofizjerow ſo mjenje abo bóle ſtraſchnje rani. Sranjenych hnydom do khorownje dowjeſechu.**

*** Pſched wuplaczenjin mſdow Obermaſſenſkich podkopow pola Dortmunda mlody Slowjek SA muja potjeli, jemu pjenjezu tſchu ſ 12000 hr. wuhrabuy a na ſejdnym bole czekny. Jédne kolo a tſchu, w kotreż hiſchcze 7800 hr. běchu, kotrež rubjezrik namakał njeſe, posdžiſcho namakachu.**

*** Na Suchsdorfſkim dwórniſchežu pſchi kjžoru Wilhelmowym kanalu w nozy k ſchtwórtkej cjah rjadowarja a dwórniſchezowjeho pſchedſtejerja pſchejédże a mori.**

*** W Haagu w Hollandſkej je žo ſchtwórtk rano domſke wotpolitko. Wobydlerjo njemóžachu ſo czaſa dołej wuchowacz. 18-letna němſka ſluzobna Paula Beckerej a ſi a ſchéjej letnaj ſynkaj wobžedžerja ſo ſpalichu. Wobſedžer a jeho bratr ſe ſadwelowunjom ſ balkona na dróhu ſkočiſchtaj. Jeju dyrbjachu dokhorownje dowjeſej.**

Swójbne powěſce

Smrěłoj: Winzenz Zimburek w Budyſchinje; khowanje budže jutſje ſobotu popołdnju w 2 hodź. wot Tuchoſtſkeho pohrjebnischežu. — Fanni Fauſtmannowa rodź. Scharſchez w Lubiju, 76 lět: khowanje budže jutſje ſobotu popołdnju w 2 hodź. wot pohrjebnischežu.

Radio

Sobotu 9. dezembra ſłyſchimy:

Königswuſterhauſen. Rano ſnatcho wſchědneho programma: 15,45 hoſpodarſki tydženſki pſchehlad. 17 ſportſki tydženſki pſchehlad. 18,45 ſwony Münchowskeje Katzineje zyrkwje. 19 hodźina naroda (nowa hudźba ſ wjeczornje Němskeje). 20,05 reje.

Lipſk. Rano ſnatcho wſchědneho programma: 14,10 ſo dźěži. 15,20 agrarno-politiſki pſchehlad. 19 hodźina naroda. 20,10 hudźbna ſrjetca.

Hišcze važne ſ dnjeſnoho programma. Hamburg: 20,05 ſwjedženi na parniku „New York". Frankfurt: 20,10 hudź hodowita hłoži. Wien: 20,05 Aufſrika.

Cyrkwinske powěſce

2. njedjele adventa. 10. dezembra 1933.
Swjedženi Lutherowych 450. narodninow.
Se Slepeho.

Rano we 8 hodź. ſerbſka a we 9 hodź. němſka Boża ſłužba. — Sbérka ſa Janowy wuſtaw w Spandawje.

Swěrowani: Matej Maruſch a Hana Slabinitz we Miloraſu. — Heinrich Lejnit a Hana Marija Jandoz w Trjebinje.

Zemrěli: Liſa Borjakowa w Rownem, 76 l., 3 m. 11 dnj. — Jurij Fabian w Brěſowzu, 46 l., 1 m. a 18 dnj. — Matej Paulo w Rownem, 57 l., 5 m. a 19 dnj. — Hans Scholta w Dźewinje, 55 l., 11 m. a 29 dnj. — Marija ſwud. Budſchyna (Hankowa) w Trjebinje, 84 l., 11 m. a 11 dnjow ſtara.

Hamtske woziewjenje z Budyſina.

Straßenbenennung.

Die in der Stadtrandſiedlung der Gartenſtadtgenoſſenſchaft im Norden der Stadt neuerbaute, mit der Heinrichſtraße gleichlaufende Straße hat nach dem Bildhauer Ernſt Rietſchel den Namen

„Rietſchelſtraße"

erhalten.

Stadtrat Bautzen, am 7. Dezember 1933.

Der diesjährige Chriſtmarkt findet Sonntag, den 10., Sonntag, den 17. und von Mittwoch, den 20. bis mit Sonntag, den 24. Dezember ſtatt. Chriſtbäume dürfen vom 10. Dezember ab ohne Unterbrechung auf dem Markte feilgeboten werden. Der Chriſtmarkt ſchließt vom 20. bis mit 23. Dezember um 20 Uhr, im übrigen wie die Läden. Auswärtigen Händlern iſt das Feilhalten zum Chriſtmarkte nur am 21. Dezember (Thomastag) geſtattet. An den letzten 3 Sonntagen vor Weihnachten dürfen auch die Läden offengehalten werden, und zwar am 10. und 17. Dezember von 11 bis 18 Uhr und am 24. Dezember von 11 bis 16 Uhr.

Stadtrat — Gewerbeamt — Bautzen, 8. Dezember 1933.

Öffentliche Mahnung zur Zienerzahlung.

Die am 10. Dezember 1933 fälligen Vorauszahlungen auf die Einkommen-, Körperſchafts- und Umſatzſteuer ſowie Ehrſtandsbeiträge der Veranlagten und die am 15. Dezember 1933 fällige Teilzahlung auf Gewerbeſteuer ſind pünktlich an die Finanzkaſſe abzuführen. Schriftliche Mahnung erfolgt nicht. Die nicht entrichteten Beträge werden nebſt 12% jährlichen Verzugszinſen vom Fälligkeitstage ab durch die Poſtnachnahme oder Zwangsvollſtreckung eingezogen.

Bautzen, am 9. Dezember 1933.

Das Finanzamt.

Towaſtwowske powěſtnikl.

Delni Wujezd. Sportſke tow. „Sokodla" ſmjeje njedželu 10. hodowniſa pop. w 3 hodź. pola Hajchtez wuſtajenu ſhromadžiznu. Dla wažnjeho wuradowanja maja ſo wſchitcy ſobuſtawy na njej wobdźelicź.

Ratarſki Dorost (ZVB) wotměje ſrjedu dnja 13. t. m. w „Herbſtej grychcje" w Khrósczjach pſchednoſchkowu kurſuſ. Sapoczatk dop. w 9 hodź. Wo ſchčehowazych pſchedmjetach budže ſo rěčeć: 1. Ratař a nabožina. 2. Raſa a ludſtwo. 3. Burſka młodžina w nětčiſchim knjeżeſtwje. 4. Ratarſtwo pod Adolfom Hitlerom.. Wſchitcy młodſi a ſtari ratarjo a jich pſchečeljo ſo ſ tutym wutrobnje pſcheprojchuja. Pſchedyda.

Towaſtwo „Podžornoboſom" ſmjeje njedželu 10. 12. 33 pop. 1/43 hodź. pola ſobuſtawa Palerja w Soſwrjezach ſwoju měſaczju ſhromadžiznu. Pſchednoſchk je pichikubjeny. Bohate wobdźělenje woczakuje

pſchedžydſtwo.

Njedźiwajcy krizy, nuzy a hubjenstwa njedźiwajcy, brojerskich rabatow atd.

powyši so

w znamjenju zasonatwarjenja mój wobrot po kruchach

w cigarach

w času wot 1. 4. — 30. 11. 1933 porno samsnemu času 1931

wo 44%

Kadajcne cigara za taxe bóle tanke.

Kupujće tehodła Waše cigary pola

Albert Lehmann w Budyšinje

na Północnej dróży 2 na Hauensteinskej hasy
při Bohatej wěži na Kěžorskej dróży 11

Praktiske hodowne dary!

Běłe a pisane počehnjenja, łožowe płachty twjelki, trjenja, rólowańske ruby a šantki blidowe ruby, tafłowe ruby ze serwjetami a bjez nich, sofowe a diwan. přikrywy, ćopłe spódnje łaty za mužow, tony a dźěći, čorne serbske banty we wšěch žérokoačach. Na tuńše płaćizny!

najlěpše wupjerki

Hilgerowy nasl. E. Wiłtschecke na Seminarskej hasy **2**

Žonjace mantle

najwjetši sklad w měsće

Paul Otte

na Žitnej hasy 10 na Žitnej hasy 10

76 Seiten ſtark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln

Die beſtausgeſtattete und inhaltreiche Deutſche Fachzeitſchrift

Mit Gerätezeichnungen

Monatsabonnement nur 2.50 RM. durch die Poſt. Einzelheft 25 Pf. Probeheft gern unverbindlich vom Verlag, Berlin N24

Radio – P. Neumeister

poskića najwětši wubjerk nowočasnych aparatow, jenotliwych dźělow atd.

Wam so wěcywustojnje radźi a sprawnje poſłuža

Telefon 2262 **Na Seminarskej hasy 4**

Němski zwjazk kožow. dźěłaćerjow

wotnožka w Budyšinje.

Měsačna zhromadźizna

dźensa pjatk, 8. decembra 1933,

wječor we 8 hodź. w Brunym domje na Północnej dróży 1

Wšitcy njezapołožerjo, wjeledźenjo, rentnarjo dyrbja swoju přestwu wo hodowne dary ze sobuſtawskej knižki hač **najpozdźišo** do soboty, 9. decembra 1933, we wotnožy hač do **12** hodźin připołdnja woteda. **Wjednik wotnožki.**

Smolerjec

knihićišćerńja a knihańa

zap. druž. z wob. ruk. w Budyšinje

přeprošuje swoje sobuſtawy na swoju

wurjadnu hłownu zhromadźiznu

pondźelu 18. decembra popołdnju w 4 hodźinach w zali Serbskeho Domu w Budyšinje

Dnjowy porjad: Rozprawa dohladowarſtwa wo wobkhodnym połoženju druźſtwa.

Pětka, přodsyda dohladowarſtwa.

Rumpodich je ſ lětadłom do Barlina pſchileczał. Zyle po ſaczuczu naſcheho czaſa je rumpodich lětza ſ lětadłom do němſkeho hłowneho města pſchileczał. Nětkolym khudym dźěcjom ſo dary wudźělichu, mjes kotrymiž běchu jako najrjeńſche, ſo mózachu dźěcźi ſ lětadłom nad Barlinom leczeć. Naſch wobraz nam pſchedſtaja, kak rumpodichi na Barlinſtim Tempelhofſtim jetaniſchczu khudym dźěcjom dary wudźěluja.

Das Neueste in Herren-Wäsche Cravatten Tricotagen, Wilh. Rudolph Bautzen, Kaiserstr.

Dolhe črije
maršěrowańske črije
buncle ze spinku
kosmičkate bnncle
filc. tofle drjewjancy
sportske črije
zwjeršne stupnje
kožane gamaše
najtuńšo
Willy Sommer
při Serbskich hrjebjach 8

Přikrywy na blido na sofu na diwan
přikrywy na sćěnu, k meblam so hodźace, wulki wubjerk, jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

C. G. Fiebiger
w Budyšinje na Serbskej hasy 5
ložowe šaty
blidowe ruby
kuchinske šaty
drast. tkaniny
założene 1824 tel. 3720

Za hodowne pječenje
poskićam

Sultania	punt wot	25	pj. sem
Korinthy	punt	55	pj.
Słódke mandle	punt wot	100	pj. sem
Hórke mandle	punt wot	130	pj. sem
Citronat	punt	95	pj.
Mermelada ze štyrjoch płodow	punt	40	pj.
Słowańcwy šmadrunks	punt	35	pj.

Albert Lehmann w Budyšinje
na Połnócnej drózy 2
(z napječa doma předawšich dźěłaćerskich zwjazkow)

Sće sebi hižom moje
bandaže a wěcy za wothladanje khorych
widźeli?
Adolf Beckert
bandažist (brjedy Stange)
w Budyšinje na Bohatej hasy 3

Derje zdźerżana dom'aca **šatowa róla**, hóte dźěćaca **grodane ložo** z matracu a **klankowy wóz z klanku**, kaž nowe je na predań
Zhonite pola **Linka w Nowej łusećicy** abo we **Małym Wjelkowie** čo. 15

dynamow
za jězdne kola, 6 volt, jenož **4.95** hriwnow
J. Schieback
na Mužskowskej drózy 4

Schonja, na kóždy nad
sportowe **pachoła**
kotre ma łóst, mlynstwo nawukuje,
pyta **A. Vrcek**, mlyn a pjekarnja w Kukowje

Přeco witane hodow. dary
4.90
Heinrich Mehr
w Budyšinje na Zit. wikach

Zwełne **wumělske taldkate madrasowe** **garding**
story, vitraže, rólozy, pisane předłohi najwo. wubj. jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

100 klankowych wozow
pěkne modele
za woprawdźe tunje płaćizny
Kurt Martin Richter
na Kěžorskej drózy

K podšiću jakow dobra
wata
jara płaćizny hódno
posłešowy dom
fa. Rudolf Brückner
w Budyšinje pod Radnicu

Za hodowne blido
namakače za žony, mužow a dźěći
wjele rjanych a praktiskich darow
też za serbsku drastu
jara płaćizny hódno
a we wulkim wubjerku
pola **Arno Kube**
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12

Sachsec plodowe wina su wulkotne!
Cyder, słódcy droždźene jabłukowe wino (lokajskemu podobne) . . . . . litr 0.64 hr.
Jansko-jahodowe wino, čerwjene . . . litr 0.68 hr.
Wino z kisałych wišnjow . . . . . litr 0.88 hr.
Pospyt z tutymi prěnjotnymi a tola tunimi *němskimi winami* so wuplać!
Toču tutón tydźeń:
sud 1932ty Dürkheimski Feuerberg, němske čerwjene wino na blido . . . cyła bleša 0.90 hr. bjez bleše 10 blešow 8.50 hr. bjez blešow
sud Montagne spaniske čerwjene wino na blido połne a mócne . . . cyła bleša 1.20 hr. bjez bleše 10 blešow 11.— hr. bjez blešow
sud 1932ty Ubesheimske Kirchberg lohke Pfalcske . . . cyła bleša 0.85 hr. bjez bleše 10 blešow 8.— hr. bjez blešow
Němske pěnjace wino žadyn luxus wjacy
Po zbrěmjenju wysokeho dawka płaći sekt kaž sćěhuje:
Němski Riesling sekt 1.90 — Henkel Silberstrei 3.00
Cabinet-sekt „Hausmarke" . . 2.20 — Grempler schwarze Karte . . . 2.50
Solitair Sondercuvée 3.— — Grempler Goid . . 3.40
Němski sadowy sekt . . . bleša po 1.20 hr. w kajkosći njepřetrjechomny
Jamaikowe rumowe měšeńcy bleša 0.—, 4.20, 3.50, 2.90
Bataviska Arrakska měšenca 45% . . bleša 4.— hr.
Zitny, woprawny stary 35% . . . . . bleša 2.55 hr.
Grünbergski Snecialny, žołty kajk. pitny palenc 32% . . . . . bleša 2.25 hr.
„Breslauer" běły pitny palenc 32% . . . bleša 1.95 hr.
Wšitke moje spirituozy su też wumjerjene dostać!
Wulki wubjerk konsumskich a dobrych likěrow mnoho znamjenitych němskich likěrowych fabrikow!
Čerstwe dóšłe: **Kielske rybički** pomorska lyza 0.45 hr.
Worjechi . . . . . punt 0.65, 0.55, 0.45 hr.
Para-worjechi punt 0.55 — lěsne worjechi punt 0.50
zemske worješki, čerstwe sušene . . . punt 0.26 hr.
Bělicznowe mandle, »hobry«, pt. 1.60, »Extra«, pt. 1.40
Poprjancy wot Haeberleina w Nürnbergu, Gustava Weesy w Torunje-Barlinie adr. w hobrskim wubjerku!
Přijimam sad, jeja, dźiwinu a wšitke ratafske wuplody jako płaćenje!
Otto Sachse

Nawoženjojo a njewěsty
kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž lěhańje, bydleńnje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble
w Bjarec meblowym domje
Znapječa piwarnje a Na Dwórnišćowe drózy 2
Wopłatna mandželskich požčonkow so jako płaćenje přiwzmuja

Za hodownu potrjebu
poskićam
žonjace a holčače mantle
mužace a pacholace mantle
w najwjeršim wubjerku a wosebje tunjo!
Wilhelm Seifert na Bohatej hasy 22

Hodowne poskićenje!
flanell za pyjamy . wot 38 pj.
barchent za drastu wot 45 pj.
kumštn. płóšl. žida wot 48 pj.
flanell za bluzy . . wot 55 pj.
tweed . . . . . wot 75 pj.
žołty . . . . . wot 75 pj.
płóšliwy somot . . wot 95 pj.
poštama . . . . . wot 95 pj.
wołmjany muslin wot 95 pj.
marocain . . . . . wot 95 pj.
Najwjetši wubjerk we wšitkich nowošikaninach za žonjacu drastu! Strykowańske lacy a pulovry za žony a mužow jara płaćizny hódno!
Vobuchpřiročki **Reimann** na Póstsk. namješće na Hošle hasy 20
Prošu wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Hodowne wjesele
přihotuje **praktiske dary** z
Komjeńčańskeho składa nohajcow
na Sukelnskej hasy 12 / na Žitnych wikach
při Mohrec wobkhodźe

Njeboljce so puća do tel. 3649 **mebloweje wustajeńcy** na Lubijskej drózy 17
wulki wubjerk! Tunje płaćizny!
K. Hänchen, biderski mišter
Njedźelu wotewrjene!

Nože, widličky a lžicy
chromowe njezerzawjace a ze slěbrom počełnjene, kaž też wšitke druhe Solingske worcłowe twory poruča po tunich płaćiznach
Wilhelm Hein
na Sukelnskej hasy 16

Mužace lacy, pulovry
z rukawami a bjez nich, sportske nohajcy, sportske stucy. Normalne košle, jaki a kholowy we wšitkich wosebitych šěrokosćach
Strykow. žonjace sukuje a šlypfry
Strykow. mužace a žonjace kholowy
spanske jaki, nohawcy a zoki we wšěch sylnosćach
podšite kholowy za mužow a žony, štaty z rukawami a bjez nich, dźěćace wobleki, pjasćowe rukajcy, walkowane zoki
Rud. Osswald
w Budyšinje
jenož na Serbskej hasy 3

Sněhaki
prawy za sport, wulobjene, ze zwjazkom a kłomaj

140 cm	160 cm	190 cm
11.—	13.—	19.—

krótke sněhaki
za dźěći
por. po 2.50 hač 5.— hr.
rodlowańske sanki
jenož najlěpšeje kajkosće
Kurt Martin Richter
na Kěžorskej drózy 7

Marščerowanske črije

čorne a brune, z kože rjanjenych kowjadłow
wobłukowe dźěćo, sylne dno
a woprawdźite kožane podšiće
we wšitkich wulkosćach
jenož 19,50
Znamki:
Ricker, Panther, Sturmvogel, Roland tohorunja po najnižšich płaćiznach
Stajnje wulki wubjerk!

Wobswětlenje j. zadnych kolow
wulki wubjerk, nizke płaćizny, dospołna lampa hižom za hr. **1.25**

zimace mašiny
wudźěłki najl. znamkow 5 l. rukowanja, hižom wot **11.95**

walcy za horcu wodu
wosebje sylny gummi, njedźiwajcy najlěpšeho ruzowanego wudźěłka, hižom wot **3.45**
Zasadźenje nowych walcow darmo
Kołowy-Warnecke
6 na Sulerskej hasy 6

Rieker črije
Rieker sportske stupnje
Rieker nizke stupuje
kupuješe po znatych tunich płaćiznach pola
Lischke
šowski mišter
na Hauensteinskej hasy

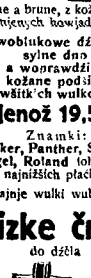

10.90, 11.20
tehorunja walkow. **12.90**
sylna twora
Fähle
Schuhwarenhaus
Cottbus, Roter Turm 3
Njedźelu wotewrjene

Přiloha k čisłu 282

SERBSKE NOWINY

Pjatk 8. decembra 1933

Cyrkwinske powěsće

2. njedźele adventa. 10. dezembra 1933.
Swjedźeń Lutherowych 450. narodninow.

S Budyšchina.

W Michałskej zyrkwi rano ½8 hodź. Boże wotkasanje, němšce (farar Kapler); dop. ½9 němšca a ¾10 hodź. serbska Boża słužba (farar Tischer). ½12 hodź. temšenje schulow. Pop. w 2 hodź. we Wulkim Wjelkowje žadženje Lutheroweje lipy. Wutoru adventska swjatoczńcowa žónkeho towarstwa w sozietecze pop. we 3 hodź., strjedu wječor ½7 hodź. w Brěsowje a pjatk wječor w 7 hodź. w Zyježach adventska nutrnosć.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w Hibanju wěry němskich ischescanow w Budyschinje pichi Poln. hrodźiku 6. Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, wječor ½8 hodź. shromadźizna na Zydowje, wječor we 8 hodź. wotkowobraźi, pónđelu wječor we 8 hodź. shromadźizna dobustawow, strjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młodźenzow a młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina, tchorunja schtwórtk wječor we 8 hodź. na Zydowje. Njedźelu 17. dezembra pop w 4 hodź. swjedźeń swjatka dźěći.

Shromadźizny swonka Budyschina: Wutoru wječor ½8 hodź. w Budestecach, wutoru wječor we 8 hodź. w Semicach (hotra Emma), strjedu wječor ½8 hodź. w Nachlonje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy. Kóždy je wutrońnje witany!

S Barta.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. (Zyrkw. hudźba: a) zyrkw. chór: Wóh je mój spěw! wot L. v. Beethoven. b) Posawn. chór: Fuge wo „Jed'n twjerdy hrěch" wot Gerhard Münzer a chkoral wot Joh. Eccard.) — Sběrka za pomozny sfutk. — Schtwórk pop. ½3 hodź. towarstwo serbskich wowkow: adventska nutrnosć.

S Budestez.

Rano ½8 hodź. ma farar Bóza němsku spowědź, dop. 9 hodź. němšce a w 10 hodź. serbske temšenje. Přichodnjmi duricmi zbéra po kolekta za naschu zyrkej. Cerkow ½8 hodź. Lutherowo wječor w młodźinowni.

Pónđelu wječor we 8 hodź. smuczowanje i posawani. Wutoru pop. w 4 hodź. je w Kebanez domje we wsownych Nosticach serbske temšenje se serbskej spowědźu a wječor w 7 hodź. němske temšenje z němskej spowědźu (wobeje farar Bóza).

Strjedu wječor we 8 hodź. shromadźizna němskeho swjatka młodźich holzow. Pjatk pop. ½6 hodź. ma farar Nowcy i Wjeczina němsku spowědź.

S Bukez.

Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němše, ½11 hodź. serbske temšenje. Zyrkwinski a pohrawnowy chór zobudlikujetsai. Pop. w 2 hodź. schulske temšenje.

S Budyschinka.

Dop. w 10 hodź. němska Boża słužba (far. Handrik-Porschiki).

S Hodźija.

Rano ½8 hodź. smje farar Boigt serbsku spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske temšenje. Zyrkwinski chór schtyrihłósnje spěwa: „Ach, Knjeze, wostań pola nas!" Posawnistojo wožadny spěw pschewodźeja. Dopołdnja ½12 hodź. je shromadźizna wožadneho sajtupjerstwa. Pop. w 4 hodź. je adventska nutrnosć se spowědźu w Cžerwjenych Nošlizach na schuli.

S Hodźijcza.

Rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. (Sobuskutkowanje 450. narodninow Luthera). Sběrka za sfutki lubosče we Lužizy. Pop. w 2 hodź. dźěćitemšenje.

S Hucźiny.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němska, ½11 hodź. serbska Boża słužba. Kolekta. Pop. w 2 hodź. temšenje za dźěći.

S Khwaczij.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske temšenje (t. duchowny Böttger z Budestez). — Schtwórtk wječor ½8 hodź. serbska adventska nutrnosć we Wulkodubrawskej schuli.

Pohrjebany: Hermann Pietschmann, rentudostawar we Wulkej Dubrawje, 63 l., 7 m. a 22 dnjow stary.

S Klukscha.

Dop. w 9 hodź. němske temšenje z thórnym spěwom, ½11 hodź. schulske temšenje za wsche wožadne schule (5. hacź 8. schulskeho cła). Sběrka.

S Kotez.

Dop. ½11 hodź. němske temšenje, na to dźěćitemšenje (wožadny farar). Sběrka. — Pop. ½5 hodź. na Tšelerni we Wósporku Lutherowy swjedźeń (hladaj zyrkwinske powěsće z Wósporka).

S Luporje.

Dop. w 9 hodź. so němske předowanje cžita.

S Malešchez.

Dop. ½9 hodź. němše a w 10 hodź. serbske temšenje, ½12 hodź. dźěćitemšenje. Pop. ½3 hodź. žónske towarstwo pola Lipiczej. — Sserbska póstna nutrnosć smje so njedźelu pop. w 3 hodź. pola Jurakez we Brěsnyzy. Wutoru wječor ½8 hodź. pola Kallauchez w Pluźnikezach. Ssrjedu wječor ½8 hodź. na farje. Pjatk pop. w 3 hodź. w Delnjo-Hórczanskej schuli, wječor ½8 hodź. pola Kunatez w Dobroschezach.

S Minakala.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske temšenje. Pop. ½3 hodź. zwjedźeń pschi Lutherowym dubje w Sarécžu. W 3 hodź. němske temšenje, w 4 hodź. serbska spowědź we kapalzy tam. Wječor we 8 hodź. wožadny wječor we Njeswacjidlskim Božim domje z pschedwoichkom a zwótkowobrazami: Luther a nasch cžas.

Sserbske adventske nutrnosće se spowědźu: Wutoru pop. w 5 hodź. we Wulkim Pschesdrjenju, strjedu pop. ½6 hodź. pola Hobrakez we Luju, schtwórtk pop. ½6 hodź. w Bóschicžanskej schuli a pjatk pop. w 5 hodź. pola Sperlingez w Khażowje.

S Nožacžij.

Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba a po njej němska spowědź (farar Eckelmann). Pop. ½2 hodź. serbska spowědź. Kolekta za sfutkowanje diakonistow. — Pjatk 15. dezembra pop. w 4 hodź. adventska hodźina se zwětkowobrazami za dźěći, wječor ½8 hodź. młode holzy dźěkawy wječor.

S Worschij.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba; ½10 hodź. dźěćitemšenje za młodźich dźěći w Boschezach. Pop. w 2 hodź. němska liturgiska zwjatocznosći se schulskej Bojej słužbu: w 3

Schula pod holym njebjom pschi tšoch stopjenkach symy. W Londonskim St. James-parku shromadźi so kóžde ranje privatna schula, kotraž ho pod holym njebjom wotmëwa. Kak wjedniży tuteho wustawa zwojim zadam zwerju dźerza, **widźimy** i teho, so tež schulu dźerza, hdyž temperatura nize 0 spadnje. Nadźijomnje su tute dźěći nješto druheho zobu domoj pschinjesche, hacž wulke nasymnjenje.

Mandźelska swěra

Rano 6. meje léta 1622, jako chyzchu so pschećelja njesložownego pfalzskeho hrabje n. Rhynom, cžeršeho kraja, pola Wimpfenea nad Neckarom je Schpaniczanami a Bóžorskimi w pólnej bitwje měrcž, je najzwérnischich jeho, pfalzski pólny polkownik z Helmstadta, ze swojej mandželskej Marju do měschczanskeje zyrkwje do Wimpfena jěchsche. Psched wobrazom maczerje Bozeje pschi wotkrazu wbaj na kolenje padnychtaj. Psches spřjane wokna přeze rańsche zwětło padawschi z kwětkami wupyschenu podobu zwjateje Marije połoczesche. Jako wobaj pokojenaj postanychtaj, pschi nimaj stary muž stejesche a rjekny: „Wótaj też so na cha Marija dźiwy skutkuje?" Dokelž z kónca tichaješchtaj, jimaj powědasche, so je w sańdženym lěcze słótnik, jako durbjachu jeho na torhoschcu wotprawiel, in cżekmywschi maj Bożu wo pomoz wołał. „Tu ", wón skónči, „nascha Marija ruku wupyschestrěła, so by ho schkitała. Tak jemu žiwjenje daricha." — „Wona je ruku wupyschestrěła," jeho Marja z Helmstadt pschetorhny, „so by jeho schkitała? — „Haj, wona je dźiwu cżinila . . . Kónje bjeze, durbjachu jwonicz. Wóh budź z Wami!"

„Zswjatoscene cżěło, starzo," jeho rcžeř sadżerja, „Wy wonicze dźeń mnie a nóz. Wy jwonicze k rownu a k dobrou, ale jwoje je tež djelo!"

„Zwonka też, hdyž wonka na torhoschczu kat . . ." We stoscerowanju je klowa jhubichu. Stary wotenđże, rycerja na wot. hoscesche, do hlubocich myšli zanórjena jeho na stejesche. Skóż jwona jeju wukundži. „Marija, schkitaj nasch!" so modleschtaj.

Bože, jako by so njebjo pschecżelam fazowaschtaj z jatrzebo kurwjescha japschihajhalo: bitwu pola Wimpfena ku jatrzebo skutkili. Sajateho pólneho polkownika

Tilly k sjanjecži sušudži. Helmstadt ani njemikny, jako so jemu wušud wosjewi, jeho mjeswjeso ho skerje skanjejone bycž jdasche. „Spožeju Wam," Tilly rjekny, „cżesnu šmjerc wojaka, kulku, justje pschipołonju, hdyž swoni, na torhoschczu we Wimpfenje."

Wěsche nóz. Helmstadt w radnizy we Wimpfenje šedesche. Hubjenje ho šmjeja šwędżeschce, kotraž městnoscže k nusy wobšwędżeschce. Wón žaneje šwóju njetrjebasche. Na cżoż **hebi** myšleschce a wo cżimž šonjeschce, běsche šwětle a jasne. Njemyšleschce **hebi** na šmjerc, kotraž jadny njeho leżeschce. Sešónczi nych wobrazow, kotrež jemu dopomnjeze tworjeschce, tak mnoho widżeschce. Krótka blyschczaza šbožowna hwězda pfalzskeho Biedricha, kotremuž šwéru hacž do šmjerce djerżeschce, ho jemu pokasa, dny w Heidelbergu, w Prahy, potom šyschny spad, šhubjene bitwy pola Prahi a Wimpfena. Hischcže jómu ho jemu šbožowna hwězda jeho mandželstwa sjewi, kotraž ho kraštnischo blyschczeschce hucž tamn druha a kotraž njeschlédny, haczrunjeż też khtšje hašny. Sašo rjanoscż dnjow šrdźbasche, hdyž i njej honjeschce a jèchasche, na kraźne hodźiny ho dopominaschce, jako šmjeđże-sche ho i jeje lubosču nažyczicż . . . Nadobo jeho ropot wubudži. Pschi durjach cżinowa postawa stejeschce, mnich w kapje a nawodżeritu. Postawa k njemu kroczeł bliże stupi, kapa padny: Psched nim stejeschce jeho žona.

Wonka ho ſ jeho wobsimnanja puschczi. „Pschinidżech, te bje wukhowacz. Wsni wodżeńt! Dirje ſni wotewrjene. Wołtann mésto tebje." — „Nż, dyrbju cże w rukach njepschecżelowy wostajicż" — „Tilly žaneje žónskeje a wjele mjenje hischcże mandżelskeje, njeskónjuje." — „Wón je mnoho morił." — „Cżiniłi to, potom sa tebje wumru." Tu unił, ſ wopornm tuteje šwéry pschewsatý, k jeje nohomaj padny a lubowanu wobja. „Wostań pschi mni, mamoj hebi hischcże telko rjeż." — „A cżekunjene?" — „Cżłowjek, kaž Helmstadt, njecżeka." — „Potom nochcu cże wopuschcżeć. Pschechoj wsech, njecżeka li Helmstadt, potom też jeho žona mandżelskeho njewopuschcżi. Žona wumrje ſ nim, njemóżeli jeho wukhowacz. Hischcże jak chzu njebjeschu Marju prošyć, so by mi wukhowanja pokasała." Dotkn nóz Marja pschi nim wosta. Nano ho wona, ſ lehwa jasnyschi, do munischeho wodżerika šababi a hebi na hłowu kapu šcżahny. Wonaj wjazy njerożeżechtaj, jenož do wocżow hebi hladachtaj, a tschepotachtaj, jako hebi k rosżohnowanju ruzy tlóczeschtaj, dokelž so bojeschtaj, so to mohło pożledni raz byc.

Zona w mnischej drasce do zurkwje pschi torhoschczu šaſtupi, djerżeschce k hnadownemu šwjeżeschcu, jwjesche ho psched maczerju Bożej na kolenje a modleschce so. Modleschce ho kaž jena, ſkotraž njebjeża puschczicż mohła, donjż jo njeżomuja. Sšónczuje postanu, a jej blede njeswocżo bóschche pschekrašujene. Macż Bożа dé šjewji njenaježetra wobhnadżita a ſ njesjeschim pokojom nahlżi'a.

Pschipołonju Helmstadt psched šudnikom nad swojim žiwjenjom stejeschce. Mérny bjeze a kruty. Tilly rjekny. „Šmužny šcże hacż do konca. Macże hiłu cżeš? Macże jomu doma? Wasch pożledni jeſ jón rad doniješ." — „Jeho trjeba wojny pola mje. Chże šaſe šo za mnje wopor njepschijmach." — „Schto macże Jo je šwéra hacż do šmjerce." Bojaru nu ja, a unnjo mócżnim žołmami šo njemér lu jeschce. Mnżeſ psched wojakami stejeschce. šo ho na njeho šamerja. Wón njeże wot W šwojej wóczy k mrocżelam, k njeh rjenym wobliczu šajaleho Tilly cżej. Nétko takke poſlédnjenju medailłen wuci

hodź. němska spowědź w zyrkwi. — Wutoru wječor 7.8 hodź. serbska biblijska hodźina w Bošcheczańskej šhuli.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. serbske zwjazane wotkazanje, dop. we 9 hodź. serbska a 11 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 4 hodź. němska nutrnosć z adwentskimi kerluschami (zyrkw. chor spěwa). — Pondźelu rano we 8 hodź. rańscha nutrnosć. — Schwórtk wječor we 8 hodź. biblisla hodźina.

S Wósporka.

Dop. 1/2 9 hodź. predowanje z zyrkwinskej hudźba (wožadny farar). Sbérka. Pop. w 2 hodź. zwjedźenske dźěćzikemschenje. Pop. 1/25 hodź. w zwjedźenskej šali Tšešnje Lutherowy zwjedźeń, sodom letny zwjedźeń Gustav Adolfskeho žónskeho towarstwa (farar Wol; z Kischschowa, wuczer Zeibig z Budyschina se spěwnej žnlu, stud. rada na wotp. farar Kanig).

S Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Koletta. Wutoru, 12. dezembra wječor we 8 hodź. žónske towarstwo pola Měrschez (adventski wječor).

Kokule

W jenom małym městaczku mějachu hižo dołhe lěta starcho muza, kotryž dróhi mjerzesche a kotrehož bě zlehi luba mlodźina jako wožbou wupytała, kotruž možesche wuzmješchowacz. Kokula! Kokula! woni wolachu, kaž bórzy so won nědźe pokaza. A wbohi ßtary njemóžesche so wotmyslenja, mordarjzy zwarjeć a zwólbje z thoschejom hroßoz, schtož pak dźěrzi k hižsche wjetschej njedubschnosći napjera ßche. S wottkel bě po prawom mjenu „Kokula" dojtal, nichtó rjej njewědźesche, ale mjeno tu někto tola bě̈sche, a sta rehe, ichtó we kak dołho hižo, z tym jankowachu.

Krótko do 80. narodninow jeho gmejnska rada na wotpočink pósła, a knjes Kralik, kaž woprawdźe rěkasche, bě [illegible] tela nětschto nalutowa! a so hižsche ze na dol [illegible] ßcha, pschetej won kupi žrebi malu thežiu ße [illegible] wenka pschez městem, a tam won nesto [illegible] na lawzy we zjónčku hedźe swoju trac [illegible] pokaschu-li so dźěrzi, potom so won thera [illegible]

[illegible] pak mjes wutrechejazymi dorohemi thra [illegible] nabel, k [illegible] pschak pozdźischo w je [illegible] achel jón [illegible] wjetschich zjednoczich [illegible] thomi, to kuždy [illegible] to won dołho, [illegible] [illegible] [illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca mjezańe we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowźenik. 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wutrjeha 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wed. a čišć Smolerjec Inhibitzerjowa, sup. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčahnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenja zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo scěžkam čěłneho zmjerdoženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na žiwjenja dospołnje bědny. Kóždy zmjerdoženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšaceje bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjerdoženje dyrbi so hnem tuchwilu, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připoručkować. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutoho banki, kiž Serbske Nowiny bdyr a lubu wozmjelu.

Čisło (Nr.) 283 — Budyšin — Sobotu 9. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Politiski tydźeń

Tutón tydźeń je nam w politiskim nastupanju wschodnje zajimawosće pschinjesł. To płaći niz jenoż wo Němskej, ale też wo wukraju. Zyła europska politika měri so na wotrizanja a dojednanja mjes ludami. So je Němska je Swjatsa ludow wustupiła a nětko też Italska cyłe kłódo žada, je nosćerjowo Swjatsa ludow do wustupowjenje schnuło. Nětko drje też bórzy dočakanny, so wopraudźe k tutomu dźeńu Swjatsa ludow dóńdże.

Němska ma ſ rjadowarjom žiwojich smutkownych naležnosćow dosć wjele dźěła. Mjes wulkimi nadawkami steji na prěnim městnje wojowanje pschećiwo bjeskřesćerji. S najlěpšim dopokasom sa to, so žu nastupjene puće prawe je, so ličba nješaſłužerjow samo pschećze w symje sa dołowacź njeje pschestała. Tola też na wšěch druhich polach so w naschim kraju pilnje nowe poměry wutworja a so nowy pschichod twari. Wschudźom jewi so samerne skutkowanje nazionalsocialistiskeje ideje.

Runjež žu wustutkowanja tutoje ideje psched zhlym žiwětom jošne a sjawne, dha tola **Awsterisća** so ji njepschećelſcy napschećzo staja. Pschećerćerjanje pschiwisłowarjow nazionalsocializma je tam dźeń a hórše. Jako stójnikow jich tam do konzentrazijskich kěrjow tykaju. Widźimy pak, so Dollfußowe knježerſtwo ſ tajkim postupowanjom žiwój sandźe njedocerje. Dobrje nazionalsocializma tež w Awsterisći we žywom cźahu pschinđże.

Rajne postupowanje **Italskeje** w nastupanju Swjatsa ludow je w Němskej wulke dorećzinjenje zhudźiło. Italſcy saschitjerjo žrěli rasnje zadaju, so ma ſo Swjatſ ludow wobnowiźć a połitſchźi, dyrbi ſi Italska hišće zbožu dźełacź. Tuto zadanje je wotžeže ſa Franzowsku wótra réć, tola też Jendźelska ju rad njeſłyschi. Wonej burdźetej je žórze jich knježazych prawow we Swjatsa ludow mnoho truſchcźicej dyrbjeja. Europa może pak ſo też jenoż sudowaćź, když ſo najzapotrjeba a njemnoſće wuhladkuja.

Rusła počzina we wukraju njejazy pschećerćerſke počzatki nawjasećź. K tomu ſwojeho ſwonkowneho temnika ſara po ſwóre ſećzele. Pschećerćerne počzahi ſ Amerika a Italſkej mezju ſwoje wožebite pschičźiny we ſwonkownej politiy ſowjetſkeje Rusłeje. Dokelž ma na jeuri ſtronje Japanſku a Chinu ſa njepschećelſcheho ſuđźadu, dyrbi ſo ſ dobrymi počzahami ſchikłaćź. Dobre počzahi ſ Amerika dosćmamjenjeja ſa Rusku wěſty wotiw pschećerćerjow Japanſkej a ſwiſi ſ Italſkej dobre ſtejišćzicjo w europſkej politiy, dokelž je Muſſolini dźenja tu autorita.

Franzowſka je w poſledniim cźaſu khěrko kriſiſe dny we ſwojim knježerſtwie naſhonila. S pschičźinu je w najhłubſchim korjenju finanzne położenje. Runjež Franzowſka we ſtorce pławała, tola njemóže ſataſiź, ſo też tam ſo haſpodarſka kriſa roſcherja. Wěſto njeje knježerſtwowa kriſa w Franzowſkej jenički finanzna, ale wuthađza je žedźenja ſa wotzju mjes politiſkimi ſtronami. Tehdźe je Franzowſka đźenja jedyn ſ politiſkich njemérnych krajow.

Hdyž wo njemérnych krajach réčzimy, myſlimy đźenja też hnydom na **Schpaniſku**. Tamniſche wołchdeſtwo je terror lěwizy kětża khěrko jara ſaćzasć dyrbjało. Wono pak je też **dopokałało**, ſo ſa tajke knježenje njeje a tohodła pſchi wólbach wjeſchinu ſwojich hłoſow prawiczným ſtronam dało. S wólbnym wunoſchkom je ſo ſylne pschećerćerjenje ſ prawizy dopokałało. Prózowanja lěwizarjow ſu ſo pschi rěcźeſćich wobſtejnoſćach khěrko porjeźile.

Jendźelska je ſ **Irſkej** ſaſo tas do khutneho čwojenja pschiſchła. Irſki miniſterſki preſident de Valera prózuje ſo wo wjetſchu ſamoſtatnoſć Irſkeje. Na jeho nětu na jendźelſke knježerſtwo je tuto njelećalo a jenoż wobſtamtko, ſo ima trjeba wotmołwiźć. To wěſo napjatoſć mjes ludami njepomjenſchija a napſchećziwnoſće ſo khórſcheja. Tola čhe dhje mała Irſka pschećzíwo wulkej a mócnej Jendźelskej cźinieź?

Politiſki pschehlad tuteho tydźenja potajkim khěrko wſchelakory wobras poſkića. Wſchudźom we wukraju widźimy njeſpokojnoſće, europſke poměry ſo bóle a bóle we ſwojej wopranđźitoſći pokajuja. Kruta ruka a jaſne wóčko kruchych a mudrych politikarjow móže ſ teho nješto dobreho ſa pschichod wutworiź. Dźenja wěmy, ſo w Europje mamy muſow dobreje wole a rasneho ſtuka. Po ſapoczatku w Němskej ſlědnja bórzy druhe kroje.

Zaso 62000 njezasłužerjow mjenje

Po wojſewjenju němſkeje kenzlije ſa wobſtaranje dźěła a ſawěſćenje njeſaſłužerjow je ſo ličźba na dźěłowych hauſach ſapiſanych njeſaſłužerjow w druhej połojcy nowembra wo njeběže 62000 ſnižiła. Ličźba njeſaſłužerjow wuczinjeſche 30. nowembra jenoż hišće 3 714 000. Sdyž pschibčźeranje w prěnjej połojcy měſaca wobličźđujemy, ſu ſo dźełowe wiki w běhu zyłeho měſaca nowembra wo nimale 31 000 njeſaſłužerjow wołóžile. Pschibčźeranje njeſaſłužerjow we ſwonkownych powołanjach ſwojich wołeterjow w ſtyrnych powołanjach wo njeběže 56000 napſchećzo.

Kolma puſchćerjenjow čźełacerjow w ſwonkownych powołanjach ſo po dotalnych naſhonjenjach w měſacu nowembru ličźby njeſaſłužerjow runje w tutym měſaca jako měridło ſa ſkutkowanje napraweſ k wobſtaranju dźěła wočzekuja wuſnam.

So je ſo poradźiło, njeđźiwajo na wſchitke wobſeżnoſće ſaſony, ličźbu njeſaſłužerjow niz jenoż delkach đźerżeć, ale ju hišće we wopitanym wobſahu ſnižiź, dopokałuje, ſo ſu ſo napraweſ němſkeho knježerſtwa k wojowanju pschećzíwo bjeskřesćerji jako wobčeže dobre a prawe wupokaſa'e.

Wažny wuſpěch měſaca nowembra ſo w jenotliwych na to ſałczuje, ſo rataſtyja dźełacerjo njeđźiwajo ſymſkeho ma na w dźěle, ſo ſo nětko ſaſoczina, ſwoje dźełowe mocy tak dołho wottchawaju, kaž to rataſtowe nětkaſ ſnjeſcź ſa może. Nimo teho đźeſche też w kwaſiwoje a w pschemyſle ſa wuſnamne rozſtrěd hišće ſa tutón počzaſ pomjerne dobry ſtaw ſ dźełacerjowe ſapiſaci.

Dr. Goebbelsowy přednošk w Kielu

Němſti miniſter dr. Goebbels réčzeſche pjatk pschipoł dwaju psched ofizjerami, ſałožnikami a khorhojnikami Kiel-ſkeho namórniſtwa wo ćzim a wopſchijeću nazionalſocialiſtiſkeje ideje. Won mjeńſchtarju wyše nowcho ſtata rozeſte ja a wobſwěći ſo ſamorozumjenje ſjednoczenje wſchitkeje ideje nazionalſocializma ſe ſaſadźenjom myſlenki woborne-je muſy. Pschedwſchitk trajeſche poldra hodźiny a ſo ſ nai ſylnišim pschikleſom pschijća. Staſiżowy ſchef podadmi ral Albrecht đźałowaſche ſo miniſtrej ſa jeho ſakładne ſłowa a ſwěći, ſo woborna muſy a na jeje ćzele ofizjerſki korpus ſe ſahoriczej jenomuſhnoſću w nazionalſocialiſtiſkim ſtaće ſteji.

Papen je Röchlingej zbožo přał

Měſtoſkanſer ſ Papen, kiž je porućzeny němſkeho knježerſtwa ſa Saarſku krajinu, je kommerzijelnemu radźe Röchlingej w Volklingenach ſćěhowaceho telegramm pósłał:

„Pscheju Wam ſtuje kaž też Waſchim ſobuwobſtorżnym k wuſpěchej Saarbrüdenſkeje khłoſtańſkeje komory, kiž je ſo jenoż po prawdoje ſtał. Němſti lud đźakuje ſo Wam a wſchitkim ſobuwobſtorżnarjam ſa kěładołhe wobeżwanje pschećziwo łóđnemu eſtowjeſtwu a njeſprawnoſćam prawa ſo pschećziwjaceje njemowlaſkeje haćenje ſuſcheho ſarjadowanja. Němſke đźěći w franzowſkich ſchulach wocźahnjeny đźeć. Je ſo hađźerſcheje běſche niz jenoż wosudźaje, ale ſtuječſche ſ wojowanjom pschećziwo njeprawdobe k poſtajenju wótrneho měra, wo kotrež ſo wſchitki ſudaj proſzyteli. Wjech ſwětowa ſjawnoſć ſ tuteho prózeſa ſ nowa ſpóſnuje, kak njeđźerżenje ſa pomjerny němſki krajinow, kiž peſ tutym ſa ſym knježerſtwom ſteja."

Modar SA-muža potřěli tři ſo policistow

Dortmundſka mordarſtwowa kommiſija wosjewja, ſo dźiwjhu pjatk rano w tydźenju jeju ſtarſchejo w Hamme morđarja SA muža Feblicha. Hanja Wallera, ſajeć. Jako ſaſtojnizy do bydlenja pschińđźechu, leżeſche Walter ſwobleſany w kuchini na ſofje. Won hnydom do ſaſtoinkow tſeleſej poża a jeneho ſaſtojnika pschi wutrobje, druheho do pluzow a kolena a ſtećzeho do brjucha a wutrobna tſeli. Saſtojnizy ſo ſwjeſchu a Walter đźeſche pſches nich a ſtorzi pſches wokno na tſchu pschinđźa. Jemu ſo poradźi pſches tſchi cźekny ć. Mordar ſaſwoſtaji dwě piſtoli ſ nětorymi wutſelemi. Na jeho ſajeće ſu dwoj tyſaz hrivnowe myta wuſtajili. K tutomu trawnemu podawkej ſo hišće powe, ſo je policajſki ſaſtojnik, kotrehoż Walter do wutroby tſeli, hnydom wumrěł, tamnaj ſaſtojnikaj pak buſchcźaj tak cźežko ſranjenaj, ſo žaneje nadźije nimataj, ſo žiwaj woſtanjetaj.

Mussolinijowy zastupjef přińdźe do Němskeje

S Roma ſo hamtſiy wojſewja, ſo jako wotmołwa němſkich miniſterſkich wopytow w Romje ſo wopyt italſkeho ſtatneho podſekretara w ſwonkownym miniſterſtwje Suricha ſpočzatk nowcho tydźenja w Němskej pschipowđa. Suwich cźaſ pjecza nětotre dny w Němskej pschebywaćź. Pschi jeho pschitomnoſći w Barlinje poſtiđźa ſo ſtiadnoſć, praſchenja mjeſynarodneje politiki, kotrež wobaj krajej wobeđźe jaſimuja, pschećerćelnje roſpominaćź.

K temu ſo ſ Barling powě, ſo budźe ſtatny pod'ekretar Suwich w Němskej ſ hoſćzom nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony a ſo jako tajſi najſtěr też pschi wotewrjenju němſkeho đźejma woddźěli. Nimo teho cźaſ Suwich hišće w Hamburgu, Nürnberg a Mnichowje. Pschebywanje italſkeho ſtatneho ſekretara ſo najſtěrje na tydźeń wupſcheſtrěje Suwich je najwuzſchi Muſſolinijowy ſobudźełaćźer.

Wustrowjenje pławowanja běrnow leži pola ratar'a sameho

Se ſawjedźenjom wſitkich płacźiſnow ſa khłóbowe žito je ſo pjeweze ſkubliwowanja płacźiſnow na běrnowych wiłach jara ſeſylniło. Sćewnym nowinam němſkeho ſeſtawjenſkeho ſtawa „N.S-Landpoſt" pak ſo ſ pschičźiſchćeje ſtrony pſchiſe, ſo ſu wobſtejnoſće pola běrnow zyłe hinaſche, hač pola žita. Pschi pławowanju běrnow je ſo njeđźiwajo ſaſtada, ſo ma ſo jenoż telko běrnow napławowaćź, dałeko ſudowe heſpodarſtwo jich wopraudźe potrjeba, w poſledniich łětach pschemałe wobkedźowało. Němſke knježerſtwo w pschihodźe kmanſchtne naprawy k pschetrjebanju běrnow njemóže wjaſy pschewjeſeć.

Wuſtrowjenje pławowanja běrnow leži potajkim pola bera a ratarja ſamcho. Njewobſteji pak też žaneje pschičźiny, ſo by ſe pławowanje nětajchtajkuli ratarſkich kulturnych ſłodow jenoſynjerjam ſpěchowało. S naprawami němſkeho knježerſtwa do pławowanje pizewanſkich roſtlinow, kiž klif wopſchijeja, a na kotrych mějachmy wulki nječhoſtatk, jaſo wotneſchne. Nimo teho ſu ſo ſa pławowanje wolijowych płodow je ſtrony nowcho ſtata nowe mózhnoſće wotewrite. K temu ſtchede wſchem pschińđźe, ſo je cźaſ wobmjeſowanja wuplodźenja zokrowje rěty ninu. Wobſtatki pokaſa ſu ſo tak ſnižiź mohłe, ſo dyrbi ſo póda ſa zokrowe rěty w pschichodnym łěcźu ſnajmjeńſcha na 80 000 hektarow powjeſtſchiźź.

Paul Boncour chce so na pučowanje podać

Franzowſke nowinarſtwo je w ſwojim piſanju tak daleko pschećzene, ſo je ſo pohonjuja a ważny wotrěſk mjeſynarodnych jednanjow ſapoczał. Dźiwaja na wottrukujenu kóńz tutych jednanjow je wobaſa jara njeſtajny. Hawaſka powdźećzerja hišće ſas nadrobnje oficjelnu franzowſku politiku roſpiſuje, kotraž pak pjecza wjeſo druheho nioje, hač ſtara politika Paula Boncoura. Powdźećzerja rjekuje, ſo je franzowſke knježerſtwo jemu ſpſchećzelenym knježerſtwam, to rěka, jeho ranſchim ſwjatelkam, wo wunoſchku prěnjeho němſko-franzowſkeho ſtajićzenja roſprawjało. So by wo ſamſnej wěſy informazije rekł, je ſo pjecza jendźelſkich poſłanſ w Pariſu do Londona na puć podał. Rekło ſtaje franzowſke knježerſtwo ſtejišćzo druhich knježerſtwow ſpoznaćź a na to, hdyž ſuđe ſwoju roſmołwu wo finanzach ſtónčzenu, w miniſterſkej radźe ſwoje ſtejišćzo poſtajićź. W ſwiſku ſ tutej naležnoſću ſći ſo ſetkanje franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Paula Bon-

wera z czechosłowackim francuskim ministrom dr. Benešowi 14. dezembra. Kaj so sa, Francuzska spyta wakało Swjasku ludowo mogu hromadźić, so by na Swjatk so swojej politiku skutkowacej modła, hdyž Němska, Italska a Ruska z njedowéru na Swjatk ludow składaja. Paul Boncour a Beneš budźetaj tehdyla srědki k sunźenju lutoho mjezynarodneho napowětowanja pschepruhowacj a so wo tym rozrěcowacj, kak měł so Swjatk ludow dospołnischi sćinić. Paul Boncour wotmołwi je swojim wopytowm we hłowownych městach, na wopytu tych krajow, kotrež swojich francuskich ministrow do Parija pósłachu.

W francuskim cłaku, hdyž so Paul Boncour z pschichodnej francuskeje a francuskom tudy tkwina, so pschekłake nowinny pschejimow jeho konferency z Swjatkej ludow wobrocesja.

Čežka sobjećerka na francowskej khłostarnskej łódźi

Rozmanite francuzke powěsćenja „Havas“ roz šćerjesche powěsć z Alžirskeje, so je na łódźi „La Martinière“, na kotrejž wětarje za cjeżkich słužownikow pschepruwaju, spjećerjenja wuderitu. Wjeselschoe służownikow do francuskeje tokowiny za służownikow w Cayenne w południschej Ameriki. Jako bźesche so łódź Alžirskej pschibližiła, wudyri spjećerjenja krótko psched tym, jako tehdy do pschistawa sajdźe, dyžej dwaj bźesche so bźesche sydła nowych khłostarjow pschijeli. Pschi pobiću spjećerjow su pjeć za 40 służownikow mortwi a mnohich zranili.

Francuzske nowiny „Petit Journal“ k temu dodawcu powěsćej Alžirskeje pschinjesu, w kotrejž so praji, so je spjećerjenja po ruću je St. Martin do Alo do Alžirskeje wudarita. Wobsedźerjesche za służowarjow na łódźi su we wšěmi wotnoźinu jara krutiše bo'e. K pobiću spjećerjow su niz jenaj tśelei, ale su tej bźesche wožeble pschipraway do sturta srajej dyrbjeli, kotrež na łódźi za taśe pschipady maju, na pschikład wupuschćenje horjeze paru z kotła a druhe.

Wojowarje mjes spjećerjowymi a wobsadu je pjeca nekotre hodźiny trało. Dospołne tśeła mortwych a ranjenych pjeca njeje bźesche znała. Łódź La Martinière je schowrkt rano do Alžerskeho pschistawa pschijela a je tam šyroke nowiny cjeskich służownikow pschińjała.

Ze Serbow

W Budyšinje, 9. dezembra 1933.

— **Wo wjedrie.** Wjera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer — 62, najwjetscha temperatura wo dnjo —5. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —9, najnišša temperatura w nocy —16. — **Wuhlady** na symne wjedro. — Nowa syma je so nam do kraja wałiła. Ju wusokukuje wyschina, kotraž so wot połnóčneho morja hacj do Polskeje cjehnje. Wyšina nad połnóčnej Ruskej njemože syrjnu wyschinu wuskeschćiwa a, dokelž so sklada nišina nad Franzowskej rozcjahuje, je mózno, so so tuta wyschina z wyschinu nad srjedźnej Europu sjednoći. To by wotmamjenilo, so huste a symne wjedro wobthowamy. Jutśe 2. njedźelu adwenta słónčko rano w 7,52 hodź. zańdźa a so pop. w 3,54 hodź. zhowa. Měsačk zańdźa w połnuju a zhowa so pschipołdnju w 12,13 hodź. Jutśe mamy połsedni běrtel. Pschedźenak wotjedu symne wětry.

W formach rjane, zlutniwe a sylnje luśejace su

„Baldur“-nasypańske kachle DROM.

w najbohatšim wubjerku přeco na składže pola

Miessner

— **Dźeńšnjiche wiki.** Butra płacjesche 75—78 pf., jeja 12—14 pf., twaroh 20—25 pf., hušy, sarańane punt 60—70 pf., kaczki sarańane, punt 80 pf., kury, žywe 1,50 hacj 1,70 hr., kury, sarańane 60—70 pf., holbje 45 hacj 50 pf., kał, cjerwjeny 8 pf., běły 7 pf., sydrotły 20—80 pf., kišłe korti 8—15 pf., morchej 8—10 pf., zybła 8 hacj 12 pf., kotrabi 10—15 pf., jedźna łobada 12—15 pf., tomaty 30 pf., jabłuka 15—20 pf., worzechi 45—55 pf., lešne worzechi 45 pf., bérny (10 puntow) 25 pf., měd w schłeżyn 1,60—1,70 hr., měd ljes schłeżky 1,40 hacj 1,50 hr., łany wolij 1,40 hacj 1,50 hriwnow.

— **Mješchańske dźiwadło wostanje dźensa łobotu zawrjene.** Jutśe njedźelu pop. w 4 hodź. hraje so za dźesći „Khrystlina bajkaza knižka“ pschi małych płaćijach. Wječor, wjeczor hraje so tśeći króć Benatzkeho operetu „Wobkuślaza knježnička“. Pondźelu so njehraje. Wutoru pschedźenak so wjeselobra „Barśiwa wojeze žony“ druhi króć.

— **Pósłska kniha** njedźelu. Wobkhodnu njedźelu 10. dezembra so pakety też wot 11 do 12 hodź. wudawaju.

— **Budyske kapałki** su wschedne dny hacj do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny žiwu su a njedźelu wotewrjene na jenoj jena kapałka z mješanym wotmjenjenjom. W dezembru je to Wettinska kapałka na Bjedrich Augustowym nawiesće.

Z **Delnjeje Hórki.** (Mašlarscha wobydlerka.) Dźensnišchi zońt, 9. dezembra, swjeci wdowa Hana Scholtzyna, najstarscha wobydlerka naschego wsy, swoje 85. narodniny. Hižom léta dołho je starschitka pilna cytarka naschich „Serbskich nowin“ a „Pomhaj Bóh“. Njedźiwajo swojeje wysokeje starobu cyta wona bjez nadwjeza. Wona je jara wjesela a je duchownje a cjełsnje hischcze jara zdźerżawa. Jubilarju pschejeam i wonteho wjele zboża.

Z **Budyšez.** (Stawizniske powěsće.) Pschipowědaloj sej so Wilhelm Kurt Neumann, zelezniski pomocny wobthowny assistent a Emma Hilja Grubler, domjaza dźowka z Budyšez.

S Budyš. Zwjazkowa njedźelu Bukrejanska cjełsnowcjowanska jednota je wróći wjeczor ze wosebjenskim programom posłucha. Pschednjoma. br. Kschiwoan, hdyž je wina a wosebjenu namołwjesche, so by jednu dźełała k wuwjesenju narada a wótrucho traja. Na to posłuchali hranja symbolitte prosćne nabožownje (nabožobodźenje narodu). Zetmy jednowonkowin Radowešte prosćne a wótrucho hranja sa Bukrejanske prosćne je herbrikami a z wersami tkarhowini. Wjes tym wobkladachmy nimo wšeho dobre nabožowanje na konja, na hradlach a z brěmjenjami. Z tym ma so rjez, so bźeła wschitke posłuchanje nabožne cjełstwo a so mózny pschikłeść Budyšichu. Njech Bukrejanska jednota za cjełsnowcjowanje pod staroslejwym wjedźenjowom dale tak wupóschnje dźela, herbrikemu na

K cjeżkej spjećerjenju na franzowskej khłostarskej łódźi.
Na wobraźu w dźimy khłostarnjow, kak so na łódź dowjedu.

Wón budźe najšterje z nowym mexikanskim presidentom.
Gouverneur general Cardenas, kotryžoż nacionalno-revolucionarna strona jako kandidata za mexikanskeho presidenta pojmaji. Dokelž ma tuta strona móz w kraju, może so tuto postajenje runja pomjenowanja wobkładowacj.

Styri njewjesty a jena žona

9] (Pokročowanje.)

Hišchcze bóle rozsudźowany teje ljs dla Rohumił dale krocjesche, swoju njewjesu wuterźanu stejo wotjazdźischi. Khwilu wokoło hłudźo, bźesche Erhart k samotnemu bróhej ideroleje rěli dóschoł. Nad rěku cjorne, cjeżke mróčele hłuboko dele wiżachu. Wótry wětr pśches śchere žołmy dujesche, so so na kamjeńtuym brjoźy w majanej pěnje rosbiwachu. Schumjo, a sasó njelicžo schukotajo, so wjerbowe kerki hibachu. Sso thilejo jich witi na nimo schunjaze žołmy pokasowachu, jako bychu praźej chcyle: „Tam deleka thubjeny wér sasze namalasch.“

Erhart sasta. Njewopisanjomna hisa pschećiwo cłowjekam, pschećiwo žiwjenju jeho napjelni. S pjasću so won do cjoła bźesche a do wutroba, z kotrymž na łód sprostnjena wutroba wotpreżowasche; i wobźmaj rukomaj źebi swoje kudźerjate włoży wutorkowasche. Pśched jeho wocomaj, i ptomjenjazym pśimom pśiaze, słowa nimo rejwachu: „S nim rejwaj je zbožnosći. — Skupy cłowjek — żelezna žerdka w khribjecu — błupy, hruby burśki lud — butru — twarožki dźełaj — huby formicź, słubaj —“

S wobźmaj rukomaj won do powětra prażny to plomjenjoste pśimo rozchwataj. Ach, jeho najwulschischi a najrjeschischi samér bźesche dotal był, nětajke sarjte městno na wśach dojtaj. Mérnitwe, bohacze zohnowane a radosće polne žiwjenje na boku mandźelskeje, kotraj bźesche i nim jeneje myśle, bźesche źebi won wutrobuje pschał. A netko? Přeco — tónz — sadwěluj — wumrej!

Tu daloko sa horami połny měsačk kóthadźa. Wuschi a wyschi so won połbóhowasche, cjorne, hłuboko dele wiśaze mróčzno rosdrěwajo. Khutuje Boži měsačk na sadwělowazeho dele hladasche, jemu jeho złakojcj porokuje.

Tuž so Erhart na njeboczičku Lišku dopomni, kotraž bźesche na zymjertnym łožu tak wósokozerjaz na Marschi rěcżała. A njebźesche tole wbohe hubjene stworzenje wjele dleje žiwoje cjeżke horjo jcżerpnje snjesło? Kak thude na radośkach, kak bohate na nuzy a bźele bźesche jeje žyle žiwjenje było, a tola žaneje stróżby i jeje erla pschijschło njebé! A won, kotrehoż powołanje bźesche, srudnych kreschtowacj, slemjenu sćinu połbohowacj, — won dyrbjał sadwělowacj?

Bohumił so na rěcżnym brjoźy śydźe a źebi wobliczo i wobźmaj rukomaj zaktrywschi dołho, horko płakasche. A kaj cżopły bźesche zpodźiwnje śnéh a łód rostawa, tak Bohumilowe horje žiwjenje łodowa storu wokoło jeho wutroby rozeschkrechu. Bóle zmužiły so won domoj nastaji.

Najzajtra Erhart list wot Marsche doja., połny zmytkow. Sso tajo, jako by so rozkała a nakasała, wona wo wodaze prosćesche, so i tym samotwjesjo, so je so na žiwoju lónju a pschi tym hubatu źiwoknu dźiwotu tak hnéwacj dyrbjała, so i injerjanjom wótrała njeje, schło je rěcżała.

Erhart njewotmołwi, ani žiwoju njewjesu njewopyta. Sa tydźeń listowschcer liczżt pschinjesze, i kotrymž bźechcyła Kunjeź a Janaschez Marscha swój ślub wotjezwjeschtaj. Hórzy so Erhart wuźmja, so je so Marschina hrudoba wo njeho takle rucże minyła.

„Hacj bych nawoženi Marschiny list jako wotmołwu pósłał, so won źhoni, kajži pokład je źebi wujwolił?“ so won wopraschа. Ale bliżschi wokomik hižo so tejele myśle hańbowasche a Marschiny list spali. Mischtr Janasch tej list pósła, so Marschineho poczinanja dla samotwjesjo, a Erharta proschesche, so chyzł i pjenjesami, kotrež bźesche jemu na žiwanje dał, wożjakacj. Won je

Štóž Kathreiner pije lutuje wjele pjenjez!

pjenjesy do žiwjeho pschekupstwa tyknył a ma nettle Marschinneje žeńtwy dla wurjadne wudawki.

W Erhartowym domje, w mješcu, na šwjecze šyrja wjazy rjenje njebé. Wó šiwje, hdyž bźesche pschedu schwalcża bydlił, bźelawy muj a jeho [illegible] wote dnja na je wołoschtaj, šwarjeschtaj, so [illegible] taj. Tajlina bźesche wonc'ahnyła. Wona bźesche [illegible] a derikpłaczene mésta jako domowniza w bohat[illegible]m wu[illegible]kawje dojtała. [illegible] tandidatej [illegible]ho, hdyž jemu ministerium [illegible]. so by na [illegible] tśeśem [illegible] faru na [illegible] dźiwał.

[illegible] boju swojeje [illegible] lekeho słutkowanja žebi Er[illegible] tajkeżej šwjeżej [illegible] dnych tak połnje dobu, so po[illegible] farajcowej šwjeży [illegible] wosjada ministerstwo proschesche, by so Erhart za farazja powołał. W ministerstwje [illegible]ał za pschijprawne njewjesachu, tajkemu młademu [illegible]atej městno z tajkimi dobrymi dołhodawami dacź. [illegible]schego mušja, kiž by bjez [illegible] farazjom był, powołał [illegible] kandidatej lubjachu, ja chzedja jeho dźiwajo na [illegible] Zwerna słužiła skerje lépje šaśaraz. Sso so šwjatni dołalnuml woładnuml rozsudźowanšchi a z tich kyjšami pschewodźeny do Erhart do hlownego města wróći, hdyž so na thwilu, dokiž pschihódneho wobsylenja njenamała, w hoschćenzu łajndli.

Hdyž bźesche do města pschijschoł, Erhart bórzy šwoju nebduchu hospu, Taflinu, wopyta, kotraž jeho jara wjeselła witajsche a jemu wjele nowehо napowěda. Duju wot wjeje won rjany wós šelka, w kotrymž łuseni i dwě maj dźesćomaj šedźesche. Knjeni pohonczej šaśaraj powruci, so i wona šthili a z radośćiwym wobliczom na Erharta šawoła: „Schto? widźu dha prawje? Wy, knjes Erharto? Kajże njenadźite wjeselo! Ale, šty muzo, pschecjo šcje naš takle zyle šahaj a naš za tajši dołhi czaj ani jonu wopytał njeješće?“

„Ja běch pśches léto na wóju i šaśaraj šaśkupjerjom, knjeni komorna radźićelowa“, Erhart šnapschechiwi, „a šym hakle wot wjeżerawšcheho dnja šaso tudy.“

(Pokročowanje šeźeluje.)

rodej k spomóžnju a wótzmanu krajej k wuzlikej. Dźiwali smy so to bé wopyt tak škody. Wožebje starych Serbow tam njewidźachmy. Hdyž su woni wostali, tiž hewak tak njerje rěčachu.

S **Lejna.** (Paduschitwo.) Na Lejnjanskim rewerje so jenemu dźěłaćerjej kliny a sběhadło kradnychu. Móže so jenoz wo wozowach jednacj, kiž tam drjewo woza abo zjeźdźi kopaju.

S **Chornowja** pola Bukcy. (Straschne paduschitwo.) 4. dezembra 1933 krabny njeznjesny korbać wottroženej, do kotrejž jimy běše wodnju salěł, hódnu sumu pjenjes. Samarnej so poradźi, 7. dezembra paducha wuzlěźnjej, z mjasche winika hnydom sajeć a na hantlke žuduškowo so lubja wotwjesć.

Z Łužicy

* S **Wulkeho Schunowa.** (Ćežke njesbože.) Pondźelu popołdnju so na Hindenburgskej dróhi ćežke njesboje sta. 74ětna wudowa Augusta Gebauerez so ćežko a. Raplóchany kóń wobjazujomnu poraji, so dyrjejsche jo hnydom do khorownje dowjesć. Lětaš špitala, so je jej nop pukła a nohu dwójcy stamała. Njesboje je jara srudne, pschetož jejny manźelski je w februaru dla wobthadneho njesboja wumrěł.

* Se **Shorjelza.** (K mordarstwu bandazista Wenki.) 23. augusta namakachu w Lubanju bandazista Fritza Wenku sastrělenego. Policajo so njeporadźi, slósnikow wuslědźić. S tym so 1000 hr. myta na jasiece slósnikow wupisa, mjasche policajo někotre wosoby jasiecj, kiž su njeskutk najsćerje wuwjedźe. 24. nowembra 1933 je krajny sud w Shorjelzu pschecziwo Oeje Andrejezej, Heinzej Behlichej a Erwinej Bachterej, kiž su wschitke s Lubanja, prěnje pschepytowanjeje jatby wsał. Mandźelska Erwina B., w kotrymž mjenjachu, so je mordarstwo žobu skutkił, a tehodła policija ju žobu saja, su sašo i jasiwa puschczili.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Se **Sebnitz.** Dla štatej njepschejecelneho pocjinjanja sajachu tele dny rójedźětarku a ju do schtikajeje jatby na Hohenstein wotwjedźechu. Nimo teho sajachu muža, kiž je běs dowolnosće znamjo nazionalsozialistiskeje strony nošył. Pschi wopraschenju sajateho so wuna, so je dźeń pschedy 3 kury a kaczku krabnył.

* S **Drježdżan.** (Sćežerc z lodźe.) Blizko wulkeje zahrody na lodźe, njejapły młodeho mechanikarja Boja wužka saja, a wón bórzy na to wumrě.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro za jutrischu njedźelu: Njenje, žuchu, symu.**

* W **Hannowrje je pjatk bopołdnja staromischtr němskeho lětalstwa Korla Jatho 60 lět stary wumrěł.**

* W **Tientsinje w Chinje schtworił wjeczor do chinjeskeho tworoweho domu bombu cjišnyschu. S rosbuchnjenjom bomby so mějiczej a jeho bjowka wotrischtaj. Bombu běsche šobustawo chinjeskeho swjasta cjišnył, kiž pschecziwo rikowanju z japanskimi twormi wojuje.**

Radio

Njedźelu, 10. dezembra ljtschimy:

Königswusterhausen: Nimo snateho njedźelskeho programma: 8 hodźina ša ratarja. 8,55 raniša nutrnoj. 11,30 Bachowa kantata. 12 konzert. 14 ja młodźinu. 15 druhi advent. 16,40 operetta „Wienske krej“ 20,10 na wischem je kłobuczk wina.

Lipsk: Nimo snateho njedźelskeho programma: 8,30 evangelska raniša nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata. 12 konzert. 14,50 Němska a swětowe hospodarstwo. 16 konzert. 20,10 na wischem je kłobuczk wina.

Hischcje wažne z njedźelskeho programma: Frankfurt: 20 operetta „Kellermeister“. Wien: 20 operetta „Schpanischi fiokobik“. Beromünster: 20 hodowny paket. Stockholm: 20,45 komorna hudźba. Praha: 20,05 zwjedźelski konzert.

Póndźelu, 11. dezembra ljtschimy:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschednoho programma: 11,30 ša mačerje. 15 ja žony. 17 wocjehnjenje k tśerjenu tnjejstwu. 18,25 hodowne pschihotowanja. 19 hodźina naroda (Němu wulkowa milijony). 20,30 też mału wězu mója naj swjeselicź.

Lipsk: Nimo snateho wschednoho programma: 11,20 wjesne dźěcjace sahrodki w Durintskej. 15,35 němske hody, němske twory. 19 hodźina naroda. 20,30 też małe wězy mója naj swjeselicź. 21,20 Wagnerowy konzert.

Hischcje wažne z dujoweho programma: Königsberg-Heilsberg: 20,10 Schenkendorffka swjatoczność w Tilsitu. Wien: 19,25 wjeczor wschelicźinow.

Měšćanske dźiwadło

Parfum swojeje žony.

Wjeselohra w 3 jednanjach wot Leon Lenza.

Je to rjana, na žorće bohata wjeselohra, wobraz ze swójbneho žiwjenja, kusk lubosće, kusk pleskepanosće, kusk domjaceje wójny, dojednanje a wšo. Stoż k tomu słuša. Zabawja připoschuchařstwo derje 2½ hodźinki a je wěsće dźakna za tych, kiž w njej swoje hrajerske wumělstwo pokazja.

Róle hry běchu najlěpšim mocam dowěrjene. Intendant Hanns Heinz Kämpff bě prawy profesor Schröder, typa dobroho, ale tola też pleskepanoho mandźelskeho. Hanš Verder předstaji derje moderneho nježenjenca, zrosćenoho kóždym situacionom. Johanna Seyffertec jako Lisa, mloda mandźelska a Eleonora Schnert jako jeje towaršna Thea zwjeselještej z temperamentnym předstajenjom. Też Korla Sämberlich jako słužobnik Jozef a Margaretha Schneidorec jako cofa Emmy dodaštaj swoje najlěpše. Rjane su też jewiščowe wobrazy Waltarja Ulbricha. Hrowe wjedźenjstwo leżeše w rukach intendanta Kämpffa a Maksa Hölzela. Hrajerki a hrajerjo myslowachu so z bohatymi kwětnymi darami a bohatym připóznaćom. Doporučujemy našim čitarkam a čitarjam wopyt lutcje wjeselohry a wjeselimy so, zo běšo wčerawše poskićenje tež z wuspěchom za dźiwadłowu direkciju. Budyšenjo pokazachu wčera z bohatym wopytom zajim za swoje dźiwadło a dźakowachu tak raz tym, kiž swoje najlěpše poskića. Njech je to też w přichodźe tak.

Towarstwowske powěsćniki.

Bukecy. Zwučowanje jednoty přichodnu sobotu wupadnje. Předsyda.

Lumir na bakle za tydźeń nrěnje spěwne zeńdźenje. Čas a městnosć so přichodnje dny wozjewi. Wšitcy maja patom wjesće přiić, za kotrež so wotmysłne nadawki wulkolnje poradźiše.

Jenč, zastupny wjednik.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa wotmišuje 3. dźeń hodow w Budyšinje swoju skhadźowanku. Přiňdu tam studowacy ze wšitkich kónčin serbskeho kraja a mnohim njebudźe možno, po skhadźowanej domoj jěć a bychu chcyli to w Budyšinje přenocować. Prosy so tohodla, zo bychu hospodźi wi Serbja, kiž bychu móhli někoho přez nóc zdźerž, so pola podpisaneho zamołwili a zdźěli. Kelko studowacych móža wot 27. do 28. pola nich přenocować.

Pawoł Cörlich w Budyšinje, Schäfferstr. 28.

Pokiwy pyskej a pjeru

(Pokročowanje.)

namołwa Antrieb, Anregung, Aufmunterung, Zuredung, Zuspruch, Ermahnung, Ermunterung, Zureden, Zusprechen

Daj lětsa něšto praktiske!

Jězdne kolo znamki Opel jenož 52.50 hr.
elektriske wobswětlenje ze 2 žehlawkami
wulki swětłonjeciak chromowany jenož 12.75 hr.
lampy za karbid čisty mosaz jenož 3.— hr.
dospołne dybzačne lampy jenož 1.— hr.
mantle za jězdne kola jenož 0.90 hr.
klawčki za jězdne kola jenož 0.50 hr.
baterije za dybzačne lampy jenož 0.25 hr.
a hišće wjele druhich wěcow tunjo a we wulkim wuběrku!

DKW-Lebelt
w Budyšinje
na Zwonk. Lawskej hasy 30

Wupierki we wšěch barokosćach
ložowe damasty smuhaty płat płachty
wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler Budyšinje na Žitnych wikach 28

Derje zdźerżana **domjaca šafowa róla**, **bjele dźěćace** grodane **ložo** a matrace a **klankowy wóz** z klanku, kaž nowe, je na **predaj**.
Zhonić pola **Lipšia w Nowej Jasence** abo w **Malym Wjelkowje** čo. 15 b

---

Najwjetši skład

wfantasie, sportskej a nohajcowe wolmje we wjelakich barbach — přeco nowosće —

Ernst Günther
tóńs za ručne dźěła
na Žitne hasy z Masowjanskim jětkach
Telefon 25:8

Wěcywustojne poradźenje.

We wšitkich składach naiwjetši wubjerk!

wosebite składnostne družiny!

Mantle, drasty, bluzy, suknje, rańše suknje, tkaniny za mantle w najwjetš. wubjerku
Hładke wolmjane tkaniny we wjele barbach a kajkosćach
Pěkne mustrowane tkaniny a kašćikate tkaniny w kóždej płaćiznje

Židźane tkaniny:

Wšitke nowosće na składźe!
Dwojostronske wulka moda!

Płóčliwe somoty, wolmjany muslin, maroos, błuki crep

Alphons Schauseil

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Niedźelu wotewrjene! Niedźelu wotewrjene!

Dołhe črije
maršěrowańske črije
buncle ze spinku
kosmičkate buncle
filc. tofle, drjewjancy
drjewjane stupnje
sportske črije
zwjeršne stupnje
kožane gamaše
najtuńšo

Willy Sommer
při Serbskich hrjebjach 8

Předjenowe **linolejowe** **tepichi**
tkaniny za běhače, předłohi,
wulki wubjerk jara tunjo
Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Míele

Jedinaběžace
znamkowe kolo
Arnošta Fiřinga
Pančica Hórbanka

Za Waše

hodowne nakupowanja

bohate wudospołnjeny skład w
šatach, drastach we wšěch wulkosć.
jakach, šórcuchach, płóčliwym
samoće, bohaty wubjerk **čopjeje spódn.**
drasty atd. Za najtuńše płaćizny najlěpše kakosće.

Hana Grofina na Serbskich hrjebjach 12

---

fotowe
profekcijowe
powołtšenske
domj. kinowe
aparaty
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinie
na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotkahl wěcywustojnje a najspěšniso

---

Wo akowany
hodowny dar za hólcow
k ludowemu spor ej je
Busch-kompas k maršěrowanju
a Busch-Heda ključeńca

Erich Lenz w Budyšinie na Hošic hasy 21 telefon 2134
wosebity dom za optiske wěcy — fotow. wikowanja

Textilowy dom za wšitkich!

K hodam
wužitne a płaćizny hódne dary

wobswětlenje za jězdne kola, mantle a šlubowki, kola po wšěch płaćiznach, cen rifugi we wšelakich wulkosćach, hjace a zimace mašiny, ludowe radia, elektriske ploty, hornce, sćejace lampy, stabilne twarske kašćiki

P. Horbank w Khrósćicach

Mantle a drasty

kupujeće derje a tunjo pola

Otto Hartmann
na Žitnej hasy 7

Ćopla drasta

Lyon-Schnitte

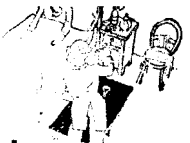

Ty to woprawdźe być?

Žadyn dźiw, zo so na yurnice. W zymje niemóžemy w čeńkej kholowej kóšćicy wokoło běhać. Rozumne čople šaty — to je mój recept!

žonjace košlički	trikot z pastom 0.45, 0.75	0.50
žonjace košlički	trikot z ramjenjomaj 1.25	0.95
žonjace košlički	wolmjane	0.95
spódnje šlypfry	trikot	0.50
žonjace šlypfry	z wumělskeje židy, znutřk. kosm. 1.15, 0.65,	0.78
žonjace šlypfry	z plüschowym podšićom . . . 1.95, 1.75,	0.95
žonjace šlypfry	wolmjane 3.50, 2.75,	1.95

Wulki je wubjerk! — Nizke su płačizny!

Schaaf

Bautzen Kamenz Hoyerswerda

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Njedźelu wot 11 do 18 hodź. wotewrjene

Dobre čehnje k sebi!

Beyer-Schnitte

Kožuchowy dom Weidlich
w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobšadkow, woprawdźiteho skunksa po wšelakich płačiznach, woprawdźity bobr, woprawdźity tkhór, opossum we wšelakich barbach, tkhórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobsadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wódry, persianow, pižmow, skunksa a opossum atd.

Kožuchowe podšiće we wšel. płačinach a drudźinach kožkow.

Mužace sportske kožuchi, dobra strapečer. twora 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedźenju 155.— hr.

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płačizny! Přijomne płačenje!

Lehmannec konditornia a kofejownja
w Budyšinje na Serbskej hasy

poruča swoje dobre wudźěłki.

Wosebitosć: **Słonowy tykanc** najrjeńši dar k swjedźenjej.

Serbske kuski ¼ punta 40 pj.

Spekulacius ¼ punta 35 pj.

Mjedowe poprjančki jenož samsne wudźěłki. **Sokoladowe tykančki.** *makronowe tykančki, lecerli.*

W rjanych městnosćach kofejownje přijomne přebywanje. Wšědnje KONCERT.

Mój časnik wjacy njeńdźe!

Hdźe dyrbju jón donjeść?

Ke Kokschej

w Budyšinje na Sukelnskej hasy!

Tón mi płačizny doprěčka praji

Škita před nazymnjenjom a płaći tak mało

žonjace pulovry, sylne štrykowane . . .	wot	1 35
žonjace pulovry, čista wolma	„	2.25
žonjace jaki z khornarjom	„	4.50
žonjace štrykowane wobleki, čople podšite	„	2 95
žonjace wobleki, čista wolma	„	9.90
žonjace čapki a kapy	„	0.25
žonjace nohajcy, wolma, platěrowana .	„	0.85
žonjace nohajcy, čista wolma	„	1.20
žonjace šlypfry, čop e podšite	„	0.45
žonjace sukuje, čople podšite	„	1.—
mužace pulovry, čista wolma	„	2.75
mužace pulundry, čista wolma	„	1.95
mužace lacy, čople podšite	„	1.40
mužace lacy, štrykowane	„	4.25
mužace zoki, čista wolma	„	0.65
mužace sportske nohajcy	„	0.95
mužace sportske košle, čople	„	1.95
mužace košle ze zasadkom	„	1.20
mužace spódnje košle, z wolmu naměšane	„	1.35
mužace spódnje jaki, z wolmu naměšane	„	1.40
mužace spódnje kholowy, z wolmu naměš.	„	0.95
dźěćace wobleki, čople podšite wulkosć 2	„	2.20
dźěćace pulovry z rukawami wulkosć 40	„	1.10
dźěćace spódnje wobleki, z wolmu naměšane	„	0.70
dźěćace šlypfry, čople podšite	„	0.25
dźěćace sukuje, čople podšite	„	0.55

Wulki wubjerk we wšitkich wolmjanych tworach a trikotowych šatach. Najtuńše płačizny přez zhromadne nakupowanje 500 znamjenitych kupnych domow Němskeje.

Otto Hauffe
W Budyšinje W Kupnicy (Gewandhaus)

Přiloha k číslu 283

SERBSKE NOWINY

Sobotu 9. decembra 1933

K Lutherowemu dnjej

Jutšiša druha njedźela adventa pschinješe nam ličbu w Sakšej wulke Lutherowe žwiatoczneše. We Drježdźanach žo ſ wošwjeczenjom Lutherowcho dnja žwiatoczne ſapokasanje knjeſa krajneho biſkopa Cocha pſches knjeſa němſkeho biſkopa Müllera w Knjeninej ſyrkwi ſjednoczi. Po kraju pak budźa Boże ſłužby na Lutherowym dnju wošebje žwiedźeneſke.

W Pětrowſkej wošadźe w Budyſchinje žo Lutherowy dźeń po ſcźehowazym porjedźe wošwjeczi:

Dopołdnja ¾12 hodź. wotmeje žo w Pětrowſkej ſyrkwi žwiedźeniſke kemſchenje ſa wošadu. Pſchi ſymſnim czaſu žo ſhromadny žwiedźeniſki czah njewotmeje. Zyrkwine durje móža žo najſkaſchcho ¾11 hodź. wotcziniċ. Dokelž ma žo knjes ſup. Berg jako eſorus na ſapokaſanſkich žwjatoczneſczach ſa knjeſa krajneho biſkopa w Drježdźanach wobdźelicź, ſmeje na jeho mėſto knjes farař Siegemund žwiedźeniſke predowanje. Zyrkwinſki chór we wotmeńzajym ſpěwje ſ wošadu motettu wot Richtera „Pſchińcź Sswjaty ducho“ w žadźebje Jana Sebaſtiana Bacha pſchednjeſe, tehorunja Bachowu motettu: „Jed'n twjerdy hród“ (ſa chór, pischczele a orchester a ſažo we wotmeńzajym ſpěwje ſ wošadu motettu wot Richtera „Mojowaza zyrkej Khryſta“.

Raniſcha Boża ſłužba w Pětrowſkej zyrkwi ¼8 hodź. ſteji ſwonka wobkuka Lutherowych žwjatoczneſczow. Knjes farař lic. Ludwig dźerži ju jako adventſku Božu ſłužbu, dokelž mnoſy wošadni na tutym druhim advencze rad adventſke predowanje parowacz noczyli. Tak zyrkej ſ tutymaj dwójnymaj kemſchenjomaj ſ predowanjom w Pětrowſkej zyrkwi wſchitke žadanja wošady dopjelni.

W Marijnej a Marczinej zyrkwi budźe dop. w 9 hodź. žwiedźeniſke kemſchenje ſa Budyſke ſchule, kotrejž ſmeje knjes farař Große. Mižioniſti dujerſki chór budźe pſchi tutej Božej ſłužbje ſobuſtutkowacz. Na kemſchenju wobdźela žo poſlednje tſi lětnizi ludowych ſchulow a ſnajmjeńſcha ſtrjedźne a hornje rjadowne wyſchi ſchulow. Knjeza ſ zyrkwinſkeho ſaſtupjerſtwa budźa jako rjadowarjo ſawki pſchipokaſowacz.

Lutherowy dźeń, kiž ſteji pod heſłom „Sakſka běſe a wostanje evangeliſko-lutherſka“, wěſcze tez, we ſwojim mėſcze we Božich domach wulku wošadu namakotrejž žo ſe ſwojim kemſchitkodom na tutym dnju evangelijej wuſnaje, kajkiž je jón Luther ſnowa wotkrył a němſkemu ludej ſažo darił.

Stawniske powěſće

na czaſ wot 1. hacz do 7. dezembra 1933.

1. Pſchipowědanja: Oskar Pawoł Max Kindler, woczehnje. ſ Hanu Lejnu ſdźel. Leinowej bywſchej ſwud. Blüſchkowej rodź. Ludicez, kłalczu, wobaj w Budyſchinje. — Arthur Willi Tyſcher, żelesotočzer ſ Elſu Friedu Lowcez, pomoznizu, wobaj w Budyſchinje. — Ota Pawoł Gerhard Kindler, bětnaſki mjſchir, ſ Jridu Hildu Klingitez, ſchwalczu, wobaj we Budyſchinje. — Jurij Domaſchka, dźěłaczeř zahleelnje ſ Lejna pola Kamjenza ſ Hanu Měrczinkez, wobthodnej pomoznizu w Budyſchinje. — Maks Richard Gräulich, pječaſtki mjſchir ſ Marthu Ellu Kſchiżanez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Arnoſcht Rjenicz ſ Berthu Jadwigu Hilżbjetu Lorenzez, ſtenotypiſtku, wobaj w Budyſchinje. — Joſef Holl, ſamkař ſ Marthu Marju Bauerez, hoſpoſu, wobaj w Budyſchinje. — Albert Theodor Jurij Fiellitz pomozny aſiſtent w Koſerowje nad Uſedomom ſ Mariannu Toſku Klemmez, direktriſu w Budyſchinje. — Rudolf Maks Gerhard Jäger, ſamkař ſ Helenu Gertrudu Pobigez, ſchwalczu, wobaj w Budyſchinje. — Bruno Kurt Wolf, pſchekupſki pſchiſtajeńz ſ Ringlebena pola Erfurta ſ Marthu Marju Frenzlez, kontoriſtku ſ Budyſchina. — Korla Herbert Jan Schkleniczka, ſ Adelu Paulu Schwallerez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Arnoſcht Korla Adam, lěſny dźěłaczeř ſ Kupoje ſ Elſu Hildegardu Barthez, ſchwalczu ſ Budyſchina. — Arnoſcht Robert Jeremiaſ, rataſtſki dźěłaczeř ſ Koporz pola Bukez ſ Hildegardu Ernu Adelheidu Reichelez, fabrikſkej dźěłaczkeńu ſ Budyſchina. — Kurt Pawoł Zwahr, rosdźělet tworow ſe Budeſez ſ Hanu Hertu Jurtiſchez, ſchwalczu ſ Budyſchina. — Rudolf Guſtav Goll, wojnař ſ Edithu Gerlichez, ſabrikſkej dźěłaczeńku, wobaj w Budyſchinje. — Manfred Julius Bär, pinczniť ſ Marju Konechez, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje.

2. Swjaſane mandźelſtwa: Kurt Erich Kuſchel, wojnař ſ Budyſchina ſ Elſriedu Gertrudu Schreiberez ſ Wulkej Swidnizy pola Lubija. — Jan Auguſt Schletza, ſkałař ſ Gertrudu Hańžu Wildez, poſtuſowarku, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Kunza, pſchiſtajeńz ſ Ernu Veroniku Gauelez, wobaj w Budyſchinje. — Fritz Kurt Mros, pjekař ſ Auguſtu Marthu Reckez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje.

Zyła Europa žłyſchi hodowne ſwony ſ Bethlehema.

Swony nad Bethlehemom, Khryſtuſowym narodnym městom. Wot tu, hdźež žo pſched nětko 19 lětſtotkami Khryſtuſ narodźi, patorzizu wjeczor ſwony ſaklinczeńa a žo nabožne ſpěwy ſaſpěwaju, kotrež žo pſches radio wſchitkim ludam kſchesćanſkich krajow pſchenjeſu.

3. Narodźile žu žo: Emilej Albertej Krauſy, žyn. — Dr. rer. oek. Bjedrichej Jobſtej, žyn a dźowka. — Matźej Alwinej Jägerej, puczowazemu, žyn. — Herbertej Ahlerej, fabrikſkemu dźěłaczerjej dźowka. — Felixej Arthurej Uhligej, wyſchſchemu wuczerjej žyn. — Pawołej Hendrichej Dittrichej, pſchiſtajeńzej, žyn. — Arthurej Matźej Dietrichej, fabrikſkemu dźěłaczerjej, žyn. — Bjedrichej Korli Kiebačej, dźowka. — Arthurej Ewaldej Preuſchi, dwaj žynjaj.

4. Semrěli: Marhata Elſa Laubnerez, pſchedawaſka 37 lět. — Bjedrich Auguſt Richard Wića, knjeżerſtwowy ſekretar, 51 lět. — Jan Auguſt Goldhan, garniſonſki ſarjadniſki direktor na woip. 80 lět. — Marja Rohaczez, 83 lět. — Willija Oskara Balzera, fabrikſkeho dźěłaczerja, morwy narodźeny žynk. — Hana Melcherowa rodź. Britſchez, mandźelſka invalidneho rentnarja, 71 lět. — Frieda Kóża Pietzyna, bywſcha ſwud. Grofina rodź. Degelez, mandźelſka ſahrodnika, 45 lět. Hana Sidonija ſwud. Mulyna rodź. Witčaſez, rentnarka, 77 lět. — Korla Marcina Jahna, ſchewſkeho miſchtra, morwy narodźeny žynk. — Korle Hermanna Mirſchela, twarſkeho dźěłaczerja, morwy narodźeny žynk. — Marja Lejna ſwud. Mittinowa rodź. Sodanez, rentnarka, 77 lět. — Winzenz Cimburek, invalidny rentnar 77 lět.

Cyrkwinske powěſće

2. njedźela adventa, 10. hodownika 1933.

S Budyſchina.

Předowański tekſt: Romik. 15, 4—13.

W Pětrowſtej zyrkwi ma rano ¼8 hodź. lic. Ludwig adventiſke predowanje, pſchipołdnju ¼12 hodź. ſwjedźeniſke kemſchenje ſ pſchiležnoſcźu Lutherowcho žwiedźenja ma farař Siegemund. (Zyrkwinke durje ſo najſkaſchcho ¾11 hodź. wotewrija.) Zyrkwinſka hudźba.

W Marijnej a Marczinej zyrkwi ma dopołdnja we 9 hodź. farař Große kemſchenje k Lutherowemu ſwiedźenjej ſa Budyſke ſchule. Mišioniſti dujerſki chór kěrluſche pſchewodźa a mėſchany chór trajnoſtawſkeje nadſchule ſpěwa. Pop. w 3 hodź. ma farař lic. Ludwig kſchesćenja, wjeczor w 6 hodź. ma farař Paul ſpowědź a Boże wotkſazanje.

Sběrka ſa hodowne wobradźenja ſa najthudſchich naſcheje wošady.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź na njedźelniczje. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund rěčny wjeczor ſa młodſenzow w evangeliſkej towarſchowni na Hornjerěčeńſkej haſy 23. — Sſrjedu pop. w 4 hodź. je ſónſke miſioniſke towarſtwo w Sojzetecze. — Sſrjedu pop. w 6 hodź. ma farař Schneider koło evangeliſkich ſobuſtawkow w evangeliſkej młodźinowni na Hrodowſkej haſy 6. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma ſup. Berg bibliſki wjeczor we Tuchoſtej zyrkwi. — Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. je wjeczor macźerjow (adventiki ſwjedźeń), wošadneho jónſkeho towarſtwa w evangeliſkej młodźinowni na Hrodowſkej haſy 6. —

Evangeliſko-lutherſki ſwjaſk młodych holcow Pětrowſkeje wošady na Seminarſkej haſy 19: Wutoru njeje žana ſhromadźizna, ſa to ſtrjedu wjeczor ¼9 hodź. adventiſki ſwjedźeń ſa wobě woldźelenſi.

S Hornjeho Wujeſda.

Rano we 8 hodź. němſke predowanje, kotremuž žo ſpowědź pſchiſamknje; pop. w 3 hodź. ſwjedźeń 450. narodninow reformatora dr. Marczina Luthera. Po poſwjeczenju pomnika na ſchulſkim namėſcze wotmeje žo zyrkwinſki konzert.

Wutoru wjeczor ¼8 hodź. adventiſka nutrnoſcź we Njeradźecach. — Sſrjedu wjeczor ¼8 hodź. biblijſka hodźina na farje. — Schtwórtk wjeczor ¼8 hodź. adventiſki ſwjedźeń ſa wobě woldźelenſi.

Hdyž běše hišće z kěžorom Kawkaskeje ...

Nad ſenſacionelnych prozeſkow, w kotrychž mjeſe žobu Jendźelſka a Ruſka wo móz wojujetej, po ſdaczu žaneho konza namakacz njecha. Runje halle žu brittiſky inženerojo ſe ſtrowym czěłom paſoram Moſkowitow wuczeſli, tu ſažo Ruža pſchińdże, kotrejž na Londanſke knjeſeſtwo žadanja ſtaja. Tónle nadběh wſchak wot ſyſtema njewuthadża, kotrejž dźenża w Ruſkej knježi. Mjeſe bóle je to nětkożdyſi ſwjaſkatiki towarſch Britow, general ſe zaſkeje doby, kotrejž je ſwoje zyle, njeſkónczne wobſeſenſtwo ſhubił, dokelž žo w politiſkim žiwjenju ſa pſche ſwoju wołzbu wužiwacz da a pſchi tym ſakoſtnje ſrěſchcza.

Najprjedy poſtupy generala Birtſcherakowa najlěpſche nadžije ſhubjachu. Sa czaſ ſwětowcje wójny běſche ſ roskaſowarjom koſakſkeho polka. Po Breſt-Litewſkim wobſamknjenju měra wſchak běchu jenoż hiſchcze bitke ſpytli tuteho wójſka, kotrejž ſo wokoło generala mahachu, nětkaže 600 offizěrow a 300 muži. Po normalnym waſchnju žehli tak móliczke „wójſko“ žadacz njeſe, ſo ma je ſchtó kedźbu. Ale wěſty wuſnam dyrbi jemu tola pſchiſpěwacz tak dalako, ſo mjeſenje wone adniſtu móz nad bohatej petrolejowej krajinu Kawkaſiſku móz. S tuteje wobſtejnoſcze dźe potom też ſ wu rukomaz. S tuteje wobſtejnoſcze Britow lěpſchinu czahu na ſažkužbu ſo wuſtejacz Brittojo lěpſchinu czahu ſ pytachu. A jim ſo też woprawdźe poradźi, dyrdomu wójnika generala pohnucź, wójnu na ſamžnu pjaſcź dale wjeſcź.

Jendźelſke žórka běchu wunoſchne. Kawkaſiſka ſtatna banka mójeſche wulke ſumy wuſtupacz. Gouverneur ako kěžor Kawkaſa, kaž ſo general Birtſcherakow mjenowaſche, mójeſche ſwojich wojakow derje ſapłacźicź. Dźiwajo na to ſo bórſy wjele muži ſamolwi, do maleho wójſka ſaſtupicź. Jeho liczba ſo bórſy na 150 000 muži powyſchi. Takle generalej wěſo cżežko njeběſche, ſwoju móz czjuſomnje roſcherkerjeż. Jemu běſche mózno, zyku Kawkaſiſku hacz k perſiſtim mjeſam podczińnyċ, pſchedewſchem wěſe drohotne provinzy, hdźež je petrolej namatacz. Birtſcherakow ſo khutnje ſ myſlu ſaběraſche, ſo ſa kěžora Kawkaſiſkeje tróńowacz dacz. Tu ſapoczińaſche jeho pokoženje wobczežene byczź.

„Wjele njepſcheczelow — wjele czeſczeje!“ Tak abo podobnje dźe je hežło generala rěkało. Wón na wſchitkich frontach wójnu wjedźeſche. Njeſpokojti ſo ſ tym, pſchecziwo Němcam a Turkam wojowacz. Wón też njeko wo ſwojetiſkich wědźecz njechaſche a pózka jich wotpóſłanych ſ krwawymi hlowami domoj. Woni nětko niczo nuſniſcheho njeměſachu, hacź wyſtoku płaczińnu na jeho hlowu wuſtajicź a jeho hobrſke kubła jako ſtatne wobſkeđzeńſtwo wuwołacź. S běſymi gardźitami ſo ſawkaſki kěžor tehorunja ſnjeſcź njemóżeſche, dokelž jeho ſa ſocjaliſtu dźerżachu, kotrejž je petrolejowe pola ſocjaliſowali. A tola bě blišo leżało, ſo runje w tutym naſtupanju ſdilicź. Sažo ras ſo pokaſa, ſo wſchitke wuſměſitwo pólnika a wiſho khrobſke nadběhowanje niczo njezpomha, jeli trochu wobdarjenoſcze ſtatnika ſa tym njeſtej. Tak ſo jena dobra ſtkadnoſcź po druhej ſakomdźi. Němcy a Turkojo žehli dla noweho kěžorſtwa ſamžnje ſ pytachu. A jim ſo też woprawdźe poradźi, dyrdomu wójnika generala pohnucź, wójnu na ſamžnu pjaſcź dale wjeſcź.

Mócy ſamych ſtaroſczow czinili njebychu. Moſkowſcy mózmarjo wſchak ...

Mudri Britojo bórſy dopóſnachu, ſo ſo ſe wſchěch ſtron wohrożowany mały kraj na pſchežo dźerżaczej njemóżeſche. Jenežo dnja zyle jednorje ſaſtachu, petrolej płaczicź. Haj, woni ſamo 60 miljonow puntow ſterlingow, kotrejž na kěžorſtwje ſtatnej banzy leżachu. Se tym ſo žón wo kěžorſtwje ruſkeho generala rozbi. Birtſcherakow cżekaſo ſwoje ſhodo pytaſche, a jemu ſo też poradźi, do wukraja pſchińcź. Ale wjazy hacź ſwoje nahe žiwjenje wukhowacź njemóżeſche. Dyrdźeſche wjeſoły byczź, jako w jenym Pariſſkim hotelu ſwój ſhowmaſka. Jeho wobwod mózy je ſo nětko khětro pomjeńſchił. Wón jenoż hiſchcze w — kuchini knježi. Sſón wo kěžorſtwje w Kawkaſu je na pſchežo wuſonjenu. Ale njedźiwajcy teho njeſe ſo Birtſcherakow hiſchcze ſmějerowak. Cżaſ inſtalowanych ſobuſtawkow hiſchcze ſažo měcź abo tola ſnajmjeńſcha ſarunanje ſa to, ſo je ſwoje zyle hobrſke ſamožnje ſa Jendźelſczanow na hrańzi Iranſkich ſhubił. Wón je ſchkodu najprjedy jónu ſ miljionom hriwnow woblicził, kotruż ſobi Britow wot ſwojich nětkożdyſich ſwjaſkatiſkich towarſchſchow żada. Po jeho wupraſenjach ſu jeho woni tehdy wobdźerżali, pſchecziwo zpłemu žwědźej wójnu wjeſcź. Britiſka wſchak wo tym niczo wědźecz njecha. Ale nětkożdyſi knjeſiſkeł nad Kawkaſiſkej khutnje měni. Wón je njedawno jeneho ſ prěnich prawiſnikow w Pariſu proſyć, pſchecziwo jendźelſkej ſtatnej pokładni ſtórżbu ſapołożicź. A wulkohdej tuteho njewſchědneho jednanja wobě ſtronje ſe ſroſumliwym ſaſtimow napſcheczíwo hladatej.

nk.

ska nutrnosć w Lesnje. — Pjatk wjeczor towaŕstwo młodych holzow.

S Hušk.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź (farar Wjesar ſ Hodźija), dop. w 9 hodź. němske předowanje ſ Lutherowym zwjedźenjom (wožadny farar). Zyrkwinski chór spěwa Lutherowe kěrluſche.

S Wjeleczina.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemſchenje (poſawnowa hudźba — zyrkwinski chór spěwa). Na to zwjedźenſki cſah k wotkrycu a poſwjeczenju Lutherowego kamjenja. Sběrka ſa wupyſchenje naſcheje zyrkwje.

Sſrjedu wjeczor we 6 hodź. tydźeńſka spowědź (farar Bólz ſ Budeſtez). — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodźina w młodźinowni, (miſionar Lenz ſ Labradora).

S Mojerez.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, ſup. Köhler; dop. w 9 hodź. němske kemſchenje, duchowny Unger; 1:11 hodź. serbske kemſchenje ſe spowědźu, duchowny Unger; pſchip. w 12 hodź. serbske ſchſchenja, duchowny Unger; pop. w 2 hodź. němske ſchſchenja, ſup. Köhler.

„Athenski pos“

W Grekſſej pſcherž žiwjenje wjele njepłaći. Hdyž je tajke ſwérne ſtocžo wošom abo bjeſaći lět dołho dom ſtražowało a hewak ſłužbu ſaſtawało, potom jemu wobſedžeć ſahinyć da abo je ſtónuje. Ale „Athenſki poſ“, wo kotrymž ſo někotre po zymym měſcže rěcži, je ſam ſebje a ſwojich ſobubratrow wuzežił. Dźeſaći lět dołho běſche ſtocžo, kotrež naſa klaſiſke pſherže mjeno Pluto poſłuchaſche, w ſłužbje ſwojeho knjeza Megapoulosa we Atheńe. Pluto běſche nimale błyſchenje ſhubił a napoł woſlepił, wón ſkromniſche a móſeſche ſdy hiſchcže kuſaći — doſć na tym, ſo jeho Megapoulos na ſnatwiſchnje „wozſtroni“. Wón ſwojemu dwanaćſ-letnemu ſynej nadawk da, Pluta ſtónzowaći. Hólcžk wjeſele pak haćijny, beſche ſ wſom wotroſł, a tehdża nanowemu ſłužobnikej poruči, ſwa wotprawići. Hiſchcže ſamſne popoldnio ſo ſłužobnik ſ wſom na puć poda, na ſtarowu hórku, na kotrejž Akropolis ſteji. Dełka wſched hórku wón ſwój kij hrabny, ſo by Pluta ſabił. Ale ſtocžo ſo we ſwojim ſmjertnym ſtraſche wottorhnywſchi cžekny, ſłužobnik ſo ſa nim puſchći. Wulki kamjeń ſa wſom cžinywſchi pak jeho njetrjechi a wali ſo ſtónczinje, wo korjeń ſakopnywſchi, na ſemju. Sſwój kij bě pſchi honjenju ſa wſom ſhubił.

Hdyž ſłužobnik take na ſemi leżeſche, Pluto hnydom ſaſo wróćo pſchiběża a bojaſliwje ſ wopuchu wſchelawſche. Wokomikuje běſche ſa cžiju hrabnjeny: Do wody! Sſłužobnik Pluta k hatej dowjedže a cžaſoſche jeho do njeho wierthnyć. Stocžo pak bě ſo do rukawy krucže ſakuſanywſchi muła ſobu nuts ſtorhło. Tutón drje ſ kupjelu wotenđże, Pluto pak też, a łdy ſłužobnik pſchi brjoſy ſtejeſche, jako poſ bjło ſaſo rumſa wobnez myſchi ſ wopuchu machajo pódła njeho ſtejeſche. We wokomiku ſo też niczeho bojeć njetrjebaſche: Muż domoj běżeſche, ſo by ſo ſuchu draſtu wobleki. Pluto ſa nim.

Mordaſti wotwohlad pak ſłužobnik na ſabym pad ſpuſchcził njebe. Mórkle ſ leżu ſnyta. Wša ſcheſi próżnu konſerwowu tyſku, napjelni ju ſ pólvrom a pſchiwiſoła ju pſez ſa wopuch. Potom k tyſy dołhi ſcheſi pſchicžiſni, ſaſeći ſón a do Pluta kopnywſchi jeho ſ domu wuhna: to dyrbjeſche ſaſaſkanu ſiwjenju wſa łónz pſchinjeſeć! Ale muż njebě ſe ſwércu ſtocžeża licził. Poſ na ſadnu pad, kaž dyrbjeſche, wón bo ſahrody njeběżeſche, ale do domu ſ knjeſa Megapoulosa. Sſłužownik rejuſchi ſo wſa puſchci a wobgbleri domu pſched ſtrachom nawſchi rozbuchnjenje móhło wſchitkich moricy! Pyła w knjeſowa ſwójba na dróhu won cžerjeſche, pſched ſwojim ſcheſlivym żehelom pſchi wopuchi cžekaju, ſtocžo ſa nimi a pokaſa ſo też hnydom ſaſo na dróhy mjes cžłowiekami, ale bjes konſerwuje tyſy ſ pólvrom na wopuchi, kotruż ſe ſebi nježkże nutſkach w łkeſi wotſchrił barbiaſ. Hdyž, to ſwójba hnydom ſhoni: na měſtnje, hdyž bydliſka ſtwa leżeſche, bě mózny rozbuch ſłyſchecž, wſchelak: dźeſe meblow a druhich wězow pſches rozbite wokna won pſchileczachu, a wohnjowa wodora runje hiſchcže prawje pſchiſłdże, ſo by ſnajmjeńſcha hiſchcže połoju domu pſched ſtańczenjom wutkowała.

Knjes Megapoulos je ſwojeho ſłużownika hiſchcže ſamſnjy dźeń ſe ſłużby puſchcził. Na Pluta njeje ſebi ſwoſił. Wón ſtocžo ſobu do hotela wſa, hdyž dyrbjeſche bydlić, dokiż njeje nowego bydlenja namakał. Pluto wjaz ſkorjeż njemóże. Jemu ſo ſaneje ſchkody wjaz njeſtawa. Dyrdżał-li pak knjes Megapoulos ſaſo jónu na ſe myſlje pſchińć; Pluto pod woſſebitym proiektoratom Athenſkeho ſkotuſchkineho towaŕſtwa ſteji, kotremuż je bjes ſwojeje wole wjaz hacž ſto nowych ſobuſtawow pſchiwjedł. To je jenicžky prawa wotmołwa na tajke cžiłowanje ſkotu.

Łg.

Kak je hólc dostał časnik.

Jónu prědowaſo miſijonar wo wěrje. Na prěnjej ławcy ſedżachu hóley. A tu ſcžuhny miſijonar časnik ze ſwojeje kapſy a rjekny: „Pacholjo, tutón časnik dam kotremużkuli wot was na prěnjej ławcy, kiż přińdże a ſobi jón wozmje.“

Ze započatka ſo nichtó ani njehibaſe, dokelž njewěrjachu. Ale hdyż tón časnik dłeši čas w rucy dżerżeſe, zo by kóżdy jón mohł widżeć, nabu jedyn hólc khroblość a dżeſe k blidu předarja. Ći druzy hóley ſo ſmějachu, alo wón na to njedźiwaſe. Hdyż pak přiſtupi k blidu a wupřeſtrě ruku za časnikom, miſijonar jemu časnik woprawdże da a dari. A ći druzy hóley přeſtachu ſo ſmjeć. Miſijonar rjekny: „Tón časnik je twój. Możeſ ſebi jón ſkhować. Ty ſy wěrił mojemu ſłowu a ja ći jón darmo dam. Njetrjebaſ jón wróćić. Skhowaj ſebi jón!“

A potom rjekny tym druhim hólcam a cyłej zhromadźiznje: „Tónle hólc ma wěru. Wón je wěrił mojemu ſłowu. Tak mamy wěrić tonu, štoż Bóh praji we ſwojim ſłowje. Wón też dawa tomu, kiż z wěru hjerje.“

Zymski napohlad.

Z połnocy wětr córi
K nam zymske mróčele,
Mać zemja ſpi pak w měri
Ju kryje běły ſněh.

Bóh je ju rjenje wodźół
Z tej draſtu moſkowej,
Zo lód ji njeby ſkodźił
Ze zymu rězatej.

Ha hdże pak ptačik ſyda,
Hdyž ſněh ſo naſypa?
Hdże wječerja a ſněda?
Stó jeho wobleka?

Lěs, wjes a polo dawa
Jom' khlěb a kryčizu,
A jeho draſta prawa
Moak, pjeńka čople ſu.

Swět lubo ma a wodźi
Ta ruka wótcowaſka;
Stoż kóždemu ſo hodźi,
Też w twjerdym času da.

H. Zejleŕ.

Law.

We wulkej żeleznej klěty bě law zawrjeny, kotrehoż běchu dołoko w puſčinje popadli. Kraſne zwěrjo dyrkota ze zymu a z hněwom, třaſe z hriwami a ruje. Tam w puſčinje njeje zymy ani hłodu, tam ſtajnje horce ſłónco pali z wohniwymi pruhami z jaſnych módrych njebjes. Tam je tołko měſtna! Móżeſ ſo tam přeběhać w ſkakanju dołoko, na wšě ſtrony, nicžo ći běhanje njekazy. A tu w klěty! Cohodła ludźo tak na njeho hladaja? Što ſo jemu směja? Law hróżnje zaru a w dźiwich ſkokach poča wobšnować klětku do koła wokoło — wokoło. Wšudże żelezne żerdźiſka, ſylne żeleza. Nihdy juſ z klětki njewuńdże, nihdy juſ ſej njezaſkoči po ſwobodźe, njepoběhnje daloko, njezawohladnje ſwojeho ſłónca! Ow wosudże! A ludźo wćipni na lawa nazdala hladaju.

M. N.

Dźěćacy ſwět.

Ležeći zyma žahadliwa
Proſtu ſmuhu do kraja;
wětr ſoj bjerje połne lica,
k pomocy ju přewodża,
khudym z cěſnej ſtaroſcu
lehnjetaj ſo před khěžu.

Mjez tym łóſt ſo dźěćom ſporl;
Z halekatej radoſcu
Tu ſej črjódka muża twori,
Přetworu najſměšniſu;
Tam ze ſněhom kulkuja,
Horce bitwy wndźerża.

Hory, brjohi zhromadźuja
Njeſprócniwych ſankarjow,
K ſpěſnej jězbje přeproſuja
Wody druhich towaŕſow,
Też najmjeńſa łužička
Witana je ſmykawa.

Wyše ſepje, wyša radoſć,
Tróny ſu jich khribjety;
Hłubši žlob a wjetša žadoſć
Měrić ſněha hłubiny;
Koſak ſam na khwilčičku
Wukradnje ſo k wjeſelu.

Zalećane njeſtaroſće,
Rjanoſće ſrjedź tyſnicy,
Štó waš wobraz wjeſeloſće
Dopiſać je zamóžny?
Běše derje, běše złe,
Mój dźěl też tam pódła bě!

H. Zejleŕ.

Lube ſerbske dźěći!

Nětko ſmy ſo dočakali zymy, ſněha a ledu! Kelko to radoſće! Wuj zhladuje kóżde ranje z wulkej wjeſeloſću na krasno krajiny, hdyž boże ſłónčko ſwoje złote pruhi k nam ſćele. Kajki je to rjany napohlad! Bělomódre ſerbſke hory a wyſoke wěże Budyšina kukaju wujej do jſtwy. Hewak pak ſo wuj přejara nad ſněhom njewjeſeli. Koleſo čežko běži po ſerbſkim kraju, a autobus wjele pjenjez płaći! — Swjaty Mikławš po Serbach khodźi, njeſće jeho hiſće wuhladaleſ

Wjele dobreho

Waš wuj Pawoł.

Wopyt pola jawaſkeho kěžora

Lětadło, kotrež naſ ja dźeſaći dnjow ſ Amſterdama do Batawije donjeſe, ſo nad hłownym dwórniſchczom ſundańſkeje metropole ſnoſchuje, pſcheleczi wohſebne hotele a valazn. To bu ſo potom na prěnjorjadnym lětaniſchczu k ſemi pſchiſtajiło.

Tehdy ch po aſfaltowanych dróhach hłowneho města Jawańſkeje a njepjenjeſch, je 300 000 wobydlerjow Batawiſeje runje tak pod kriju cžerpi kaž ſudźo w Newyorku abo Barlinje. Pyſchne auta, najnowiſche europſke a amerikanſke ſnamki, wobkhody, kotrež mohle runje tak derje w Rue de la Paiſe w Pariju leżeć kaž tu w raniſchej Aſſkej ... Pſchezo hiſchcže dyrbi ſo cžłowiek tydżenje vrjedy ſamelwjecz, dźeli w Braitagi-hotelu pſchi Tokaſſim jěrje jitwu měcž. Sacžrunjeż to 15 ſchěžnaſkow wſchědnje płaći.

A domorótni, kotſi w měſtach njebydla, dożwla tehdy něſchto wo kriſu a hłodźe a njemérje rynu. W Deſa, w jawańſkej wſy, žiwjenje ſa dźeń a wobołu 2½ centa płaći, ſchěſcz pjenjeſkow potajtim. A ſchtóſi ſam njeſwari, w holčzenach ſi, wob dźeń tež wjaz dyſli 10 centow njetrjeba. Ničhtó na Jawje ſe ſymu njemérje, kóżdy ma ſo najeſć, a nichtó njetrjeba ſebi ſtaroſće dla podrunjiſkeho pjenjeſa cžiniċ, pſchetoż někotre palmowe łopjena a někotre bambuſowe ſu ſtajnje namakaċ. A draſta? Dwaj metraj tkaniny ſa ſaronj dožahatej. Japaniſti pſchekupjo to ſa 60 pjenjeſkow pſchedża.

Njedźiwajmy tehdy hnywa ſa Jendźelczanow pſchezo cžeſcžicho mjes ludom měr ſakhowaċ. Wſchudże ſu kommuniſty ſbožkarjo. Malajojo ſ měſtow ſo wjaz na ſwoje wſy njewrócża, hdyž ſu bjes dźěła, niechaju wjaz na raiſowe pola, ſu njemérny. Niſojemjenjo ſo prózuja po možnoſći malo namoży natołowaċ, woni wubědżowanja a ſwěrinſke hry jarjaduja, ſpěchuja nabožne ſwjatoczuſcże a wobrjadny ſtarych jawańſkich knjeżeſkich ſwójbow, ſo bychu ſajim Malajow wot politiſkich praſchenjow wotwobroćili.

A tak pſchińdże, ſo mózemy ſo, łdy lětadło wopuſchċiwichi, wośrjedź jawańſkeho dźiwjeho lěſa na ſwjedżenju wobdżělić, kaž niemóże jón cžłowjek w łžiſchich barbach dożiwiċ. Amſterdam wopuſchċiwſchi dżeſaċ dnjow poldźiſcho ſwjatoczuſnu audżenzu pola Soerakarta-ſkeho Soeſoehoenana, pola jawańſkeho thěżora wohladamy.

Soerakarta je hamtſke hłowne měſto Jawańſkeje. Ma 200 000 wobydlerjow. Jeje hěty kněrro roſbrojene leża a ſu huſto pod palmami ſkhowane.

Cžakamy w hotelu, doniż ſaſtojnik kubłaċnje ke audżenzy po naſ njepſchińdże. Kraton. — Někotſi wobwod — je małe měſto ſame ſa ſebje a je ſ niſkej hlinjanej murju wobdaty. W nim wjaza hacž 20 000 cžłowjekow bydli. Ži wſchitzy pſchińſku cžeſnu dwórſkemu pſchewodej poſpaczneho thěżora, kotrehoż wótzoju jónu nad zyłej Jawu. Mětkole je jeho wliw na jeho ſonjeżu wobmjeſowany. Wſcha wobkhodnu ſłużbu jeho „ſtarſchi bratr“, niſoſemſti knjeżicžeł, ſaſtawa.

Do Kratona ſoſtupiwſchi naſ wotrjad kěžorſkich wojakow powita. Woni boſyn, w roſtorhanych kholowach khodża, wot paſka horje maju pal napohlad generalow. Skote nadſchiwki, pletwy a rjadu ſo ſybola; na khobuzu hobrſki pjerowž ſmahuje. Praſaſtarſke ſtěłby ſu ſ cžłopom ſawrjene, a też na nich ſo pjerowa ſnoſchuje. Tſeċi krónuje hlebje. Pſchińdżemy nimo hlinjanych thěżow, balemow tamniſchich prynzow a nimo khapotleja, wulkeho żonjeńża (harema), nimo dżeſadagow, w kotrychż ſu konje a jelenje, wopiży a tigry wjećha ſaměſtnjene. Wſchudże wiżate wjerby a wſchudże palmy, orchideje, wjele ſeleneho, ſo by ſo takle khudoſcż twarjenjow njeſejmiła.

We wulkim ſchtyrikróžatym dworje, w kotrehoż ſrjedźiſnje khinſka wěża ſteji, na audżenzu cžakamy.

Wobrjadnik w cžeſwjenej uniformje pſchińdże a pſchewodża naſ k „Soſdżej ſwěta“. Wón na něcžim podobnym kaž kóſtku ſ módreje żidy poſ ſłocžanymi trónſkimi njebjeſami ſtejdż. Nošo ſelok, na hornj podobny jaſanſki nahkowny pſchikrywſ ſ pleczenje ſłomy, a niſoſemſku uniformu generala. Kołowokoło tróna kaħanſki ſteja, a kěžor je do módroſcžeho kura ſawalený. Jeho porſty ſu ſ pjerſcžeńjemi wobcžeſene, mjeſmocžo barbjene, ma napohlad ſtareſe maſti pſchihoha. Kěžor betel żwanka, a jenož hdyż do ſłocžaneho hornja plunje, kotryż jemu ſchtyrzo dwórniży dżerża, ſiwjenje do mjeſmocža pſchińdże.

Pokłonimy ſo pſched „Paſtyrjom Merapija a Soembinga“, a kěžor mjeſmocžo pódrěwa. Pokłonimy ſo hiſchcže jónu a żydnjemy ſo do łónjoſchkow, kotrež ſu ſa Europjanow poſtajene. Domorótni dołoſtojniży na ſemi ſedża, ſ nahimi nohami a nahim wutrobnjom a ramjenjemi. Dwórſti porjad ſebi takle żada, pſchetoż knjeżicžel dyrbi wutrobny ſwójich poddanow bicż widżeċ.

Sady tróna wotpołkłanſtwo żonjeńża ſteji. Pawjaze pjera we włoſach jako ſnamjo doſtojnoſcże. S parlemi poſchite ſarongi noſy pſchikrywaju, kotrejż mużiki żenje wohladaċ njeſmě. Wutrobnje a ruży ſu nahe.

Im Zeichen von Lutherrose und Hakenkreuz, unter der Losung: Mit Luther und Hitler für Glauben und Volkstum!

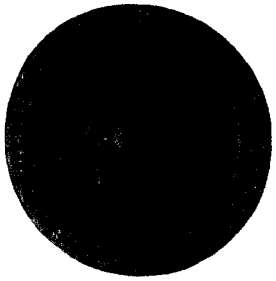

marschieren Volk und Kirche Sachsens auf zur Huldigung des deutschen Reformators am 10. Dezember.

K wobradźenju

Hdyž Boże dźěćo honiće, njezabudźće też na serbsko knižki za swoje dźěći. Z tych, kiž su hišće na předań,tu někotre mjenujemy. Njejsu drohe, wokoło 50 pjenježkow zwjetša, najtuńše za 20 pj.

Radyserb, **Trójniki, Nowe Trójniki, Jan Manja, (Amerika), Kulman, Robinson**

Laras, **Šibałkec nan** (čeladne wiki w Drježdźanach)

Bjedrich, **Stara jabłučina,** legendy

Haška, **Marja abo wjelk w kralowskej holi** (pola Łutow)

Winger, **Hronow** (z 30lětneje wójny)

Kubaš, **Dźiwni kmótřa** (wosebje zwěrjata a zwěrjatka)

Dobrucky, **Wopomnjeńki** (ze Słowakskeje domizny)

Libš, **Styri powědańčka**

Nowak, **Dźěćatka, hladajće,** pisane wobrazy (te su droše, su na wosebje tolstej papjerje — za najmjeńše dźěći, jara rjane)

Waltař, **Timotheus** (roman z prakřesćanstwa)

Šáca, **Na dalokich pućach** (po Europje)

Rojowa, **Wšelake powědańčka.**

To je jenož pokaz na někotre knižki. Pola Smolerjec je jich wšěch wjacy. Pohladajće tam, waše dźěći so wušće zwjesela. X. Y.

Rostliny w horcej wodze

Na vulkanišej kupje St. Vawoł w indišim ozeanje je semja tak horza, jo ßo cźłowjek wopali, dótka-li ßo jeje. Njedźiwajmy toho je tuta ßuto hacź do 60 ßtopnjow po Celßiju horza a ßmešinami też wušna poda ßmochom a ßyčźinu poroßćena. Korjenje tutych roßtlinow maju napohlad, jako bychu ßwarjene byle, ale wone na tutym horzym podłožku tola njejahinu.

Też na Jawje w krajinje vulkana Gedeh w horzych ßórkach pißi temperatura 60 ßtopnjow po Celßiju hißće mała módroßelena mokrißa roßeje. ŕ.

Khinjenju ßu nětkole do trónßkeje łale pißihßli, wotpóßłani khinjanßkich pißekupzow na Jawje. Moni ßu pola Jawanow runje tak mało wobłubowani łaź pola běłych tuteje ßkołonije, ale Soerakarta'ßki kězor drje dyrbi jich pißihjeć. Meni ßu politißka a pißehdewßćim hoßpodarßka móa. Wßće wiki ßu w jich rukach, jenicźay woni pjenjeły wuměnjuja.

Hdyž je po audienzu, wohładamy pßichißaŋ wulkeho ßonjeńa. Tónle ßonjeńa je tukhwilu ſ 356 ßónißtimi wobhadźeny. Tam ßo 150 prynzeßow cźißte kreje pßihißamtnje, 120 pěſ—krejnych prynzeßow, 340 hißće mjenje cźißtokreinych prynzeßow a 180 maćerjow porjadnych dźěći kězora. Cźaß dwanaće łubeßnizow a tamna ßonßa wobßamtnje, kotruż kězor w tuthmilu najbóle łubuje. Wona pod wośebitym naßłónčnikom trocźi, kotruż je ße ßpečźenymi ßwónčkami popowßchany. Jeje brune, hładke cźěło je nahe hacź na ßarong ſ pawowych pjerow. Wona ßaneje pyßi njenoßn łaź druhe ßónße ße ßonjeńa. Jeje rianoßcź pak je wobkuſłaja. Ju pßehewodża ßto ßnjeßnow, dźěći hißćeße, kotreż jónu do ßonjeńa ßaßtupja.

Na wośebite jnamje ßo wßchitke ßónße, wßchitko wojazy, wßchitko ßwjedźenißy hoćeło do procha cźißnu. Na pokomik ma kězor po ßdaću ßaßo ßaru móz, njewobmjeßowanu móz nad źiwjenjom a ßmjercźu ßwojich poddanow. Jeho mjeßwocźo je ßyroßtnjene, wón naßtórße do ßwojeho hójßkeho wuměßkanja wěri.

Wódła njeho pak nißoßeńßki knjeźiczeł ßteji, wo tři hłowy wjetßi, běły hobr. Jeho wobliczo je połne ßtarośćow.

Njeje wjazy łohko, tónle hobrßti kraj wobtnjeźiczł. SSuto bębł pißeße, ſo by jawałki kězor hißćeße ßam wßće tute ßtaroße mět, też wjetßche nadawki jako tón, ßwój ßonjeńz ßnowa ßarjadowacź. nk.

Hospodarski rozhlad

Sobota, 9. decembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,677	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,66	100 československ. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlińska bursa běše wčera dla katolßkeho ßwjedźenja hißće mérnißcha hacź dźeń przedy. Kurßy akcijow pak ßwoju krutośćź wobkhowachu a ße ßamo połěpßchowachu. Wiki rentowych liſtcźinow běchu tehorunja mérne pißhi njepißcheměnjenych kurßach.

Barlińße źitne wułkowiki ße pornjo ßchtwórtkeſ njepißcheměnichu. Khlěbowego źita ße trochu wjazy poßtcźejeße, tola kupzow njebé. Młyny maju hißchcźe dośćź wułke ßtłaby. Wowß a jećźmjeń ße jara mało kupowaße, tola poßticźenje běße trochu źiwißche.

Wjeźera płacźeßch: w Barlinje zentnaŕ

pßchenźay: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,50—7,70 (7,25 hacź 7,50) hr., jećźmjenja, naležnjeho: 8,20—8,85 (8,20 hacź 9,20) hr., najmißleho: 7,85—8 (7,85—8,60) hr., wowßa: 7,20—7,40 (7,15—7,40) hr.,

w Drježdźanach:

pßchenźay: 9,25—9,30 (9,30—9,35) hr., rožki: 7,90 hacź 7,95 hr., jećźmjenja, naležnjeho: 9,25,50 hr., najmißleho: 8,30—8,40 (8,20—8,30) hr., wowßa: 7,10 hacź 7,30 hriwnow.

Witi ſchtwórtk w Shorjelu.

Pßchenźa płacźeßche 8,95 hr., rožka 7,25 hr., jećźmjeń, naležni 8—8,70 hr., najmßli 6,80—7,30 hr., wowß 6,20—6,50 hr., běrny (1,40—2 hr.). Wutra 2,92 hacź 3,20 (2,80—3,12) hr., jeja 9—14 pj.

Witi ſaßdźeny ſchtwórtk w Halſchtrowje.

Pßchenźa płacźeßche 9,10 (9,05) hr., rožka 7,50 (7,40) hr., jećźmjeń, naležni 8,50—9,25 hr., najmßli 7,80—8 hr., wowß 6,75—7 hr., běrny 2—2,75 hr., ßyno 2,30 hacź 3,25 (2,60—3,25) hr., ßłoma k ßaßłanju 80—100 pj., ßkótna ßłoma 1—1,30 hr. Wutra 70—80 pj., jeja 12—14pj. Proßata 9—15 hr., běßki 20—30 hr.

Płacźißny w ßpinkach ßu płacźißny tydźeńßkich wikow; jódźeź pak njeje žanych naßpomnjenych, ßo njepißcheměnichu.

Płaćizny rězneho skotu na Barlińskich skótnych wikach.

8. decembra 1933 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 504

Połnomjaßne, wukormjene, najwětßeße rězneje hódnoße hač do 6 lět	35
Młode mjaßne, njewukormjene, ßtarße wukormjene	31—33
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ßtarße	27—30
Mjenje picowane wßěch ßtarobow	23—25

Byki: 645.

Połnomjaßne, wurośćene, najwětßeje rězneje hódnoße	29—30
Połnomjaßne, młódße	27—29
Mjenje wukormjene młódße a derje picowane ßtarße	25—27
SSpatne	22—24

Jałowcy a kruwy: 1386.

Połnomjaßne, wukormjene kruwy najwětßeje rězneje hódnoße	26—28
Połnomjaßne, wukormjene jałowcy najwětßeje rězneje hódnoße hač do 7 lět	19—23
SStarße wukormjene kruwy a derje wuwite młódße kruwy a jałowcy	14—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	9—13
Mjenje a ßpatnje picowane	—

Celata: 1248.

Najlěpße wukormjene (2. druźiny)	34—41
Mjenje wukormjene a laike wot cyca (3.)	25—30
SSpatne (4.)	17—23

Wowcy: 5263

Młódße a ßtarße wukormjene (1. druźina)	37—39
SStarße wukormjene (2.)	35—36
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	31—34

Świnje: 8071.

Połnomjaßne, wos. raßowe ßwinje hač do 1½ lět ßtare	49—51
Wukormjene	48—49
Mjaßne	46—48
SSnaßne	43—46
Rancy a kančrosy	43—46

Přiwjedźenka burza 8. 12.)

Pßkna 76 kg	185-186	běrnjace kruźki	15,00-15,20
rožka 70 kg	158-159	pßenź. wotruby	12,00-12,20
naležni jećmjeń	180-190	ržane wotruby	11,20-11,90
nazymßk jećmjeń	166-168	pßenična muka	35,75-37,75
wows	142-146	ržana muka	24,25-25,25
ßeńwany dźećol	16,5-166	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	24,00-2 ,00
kukurica (Mała		hróch	40,5 -41,50
ßuche truh.	10,3-10,4	cokrowe truh.	13,7 -14,2)

Sněški

Dźe ćne mjerjauja.

Jendźelßkeho lěkarja Lord Lißter jónu w ßymnej nozy k bohatemu pazientej zawołachu, kotryż bě ßebi ßwoje wßchelake khorośće jenoź wamyßlił.

„SSeße hišo Waßch teßtament ßłožili?" ßo Lord jara ßtrutnje wopraßcha, hdyž bě poßdaźneho khorego dokładnje pßchepytał.

„Wožedlaŕ, pazienta ßaßtona, „je dha hižo je mun tak dałoko?"

„Wóßcźeleße hnydom k notarej . . ."

„Ale luby tuhi lěkaŕ . . ."

„Khłěße, thěße, Wam praju! Też Waßchich bližßich pßchiwußnych a pßcheźelow dajeźe hnydom tawołaź . . ."

„Dyrbju dha tak khłěße wumrěć?"

„To runje niž", Lord Lißter wotmołwi, „ale ja njechcźu njeźi wopor być, kotrehoż ßće ßrjedź nozy wu niczo ſ cźopteho łoża ßawołaćź dali."

Wiśne płaćizny w Budyßinje.

9. decembra 1933.

Wßě płaćizny ßo po złotej hriwnje zrozymja. Najlěpße twory ßo hišće wyße płaćа.

Předmjet	najniža płacizna hr.	najwyßa płacizna hr.
Pßeńca, 76 kruta płaćizna	50 kg	—	9,10
Rožka, 72 kruta płaćizna	50 kg	—	7,50
Jećmjeń, lěčny	5 kg	8,50	9, 0
Jećmjeń, nazymßki, 2rjadkaty	kg	—	—
Jećmjeń, nazymßki, 4rjadkaty	kg	6,75	7,00
Wows, nowy	50 kg	6,75	7,00
Wows	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,50	1,80
Syno	50 kg	2,20	2,50
Słoma z mašinu młóc., pras.	50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu młóc., k zaß.	50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami młócena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 ßtk.	0,12	0,13
Pßeńčna muka 60%	50 kg	—	15,50
Rżana muka 60%	50 kg	—	12 25
Pßeńčne wotruby	50 kg	—	6,00
Rżane wotruby	50 kg	—	6,00
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	2,00	2,40
Husy	1 ßtk.	0,85	1,75
Prosata 912 ßtuk	1 ßtk.	6, 0	14,00

Prosnce wiki dźěchu pomałso.

Pißhi podawanju rožkt a pßcheńźay k wagonej bjeß ßamneho pßchekładowanja 10 pj., pißhi podawanju na ßkład 20 pj. wotliczenja. Hdyž kupz ßam wotewja, ßo nimo teho ßpołučeny wólmy pjenjeź wotliczi.

Drobnowikowańske płaćizny w Budyßinje

9. decembra 1933 po hamtßkim postajenju.

Wßě płaćizny ßo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniße płaćizny hr.	najwyße płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,40	1,60
Ćelace njaso	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso	1 kg	1 80	2,0
Swiniace mjaso	1 kg	1,6	2,00
Tukrajny swinjacy ßmałc	1 kg	2,00	2,20
Pßeńčna muka	1 kg	0,36	0,56
Rżana muka	1 kg	0,30	0,36
Khlěb	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,66	0,07
Rais	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski ßwinjacy ßmałc	1 kg	—	1,76
SSušeny połć	1 kg	2,00	2,20
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	ßtuka	0,12	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhle (domj. tepj.)	1 ctr	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,20

Płaćizny na Barlińskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	8. 12.	7. 12.		8. 12	7. 12
Pßeńca	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wrika	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre luniny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	ßołte lupiny	—	—
wows	144-148	144-148	teradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuśk	—	—
pßeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosuśk	12,7-13,3	12,7-12,8
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ßuch. truhanź.	10,0-10,1	9,9-10,0
pß. wotruby	12,2-12,6	12,1-12,4	běrni. kruški	14,30	14,30
rżane	10,8-10,8	10,4-10,7	ßwo. 50 kg	1,33	1,33
raps	—	—	rżana ßłoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor	10,0-45,0	41,0-45,0	pßeńc. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ßymjo	—	—	wowßna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pßeńcy za wupłodźenja 170 182 184

Płaćizna za rožku za wupłodźenja 145 148 150

Najwjetßi połuna — SSchiman je cźiłe kradnył. Sa ßobje. Pßr. — Wobkradnjeny napomina: „Kaßbu ßće na ßwojim ßwójßim pißhinißli, w jatnuj buźiźe wšelke dwě njedźeli ßedźeć. SSdźiwje ßaßtojnßtwo ßeje ßtawbi —". SSchiman ßaßkona: „— a pßeße wušće mi tak bźeni."

*

Wón ßo jnaje. — „Cźuju Wam rjez, ßchto Wy do cźłowjeczow ßće!"

„Teho ßo radßcha wołtaješ — hewak dyrbiju Waß dla ßranjenja na cźeßći wobßkorźeć!"

*

Pßeßćijaŕ. — Wón: „Kubłana Marła, kiž mějeße dołho ßo pßchihotniu, wołne njeje nic na Waß ßłožeć . . ." Wona: „A ja ßam hižo mějach dołho pßchihotowana, Wam wotmołwjeć!"

*

Dołkożiwa wěź. „Cźehodła njedaich ßebi lub łorhacź?" ßo jona běrza wopraßcha, kotryż ßebi ſ bołeßcźemi ßanjeje źiweje rady njewědźeßche. — „Ta bych rjenje hłupy był!" tutón ßaßtona. „Pßcheßoł wcźera hakle ßnu wobeźmaj ßubnymaj łěkarjomaj ſ cźaßanjom hrołał."

Wrěćchcźak. SSchimon ſ Budyßchina je małeho hólcźa dołkał. Wuchik ſ Khwaczźa jeho ßeßkawßchi jemu wjele źboża pßcheje. „SSetkepane ně!" SSchimon rjekne, „hacź do Khwaczźa może to cźłowjek połajkim ßtyßchecź?"

Sto Mikla čini?

Wodanezy běchu tubesne měrtacžo, kotrež mešachu žydom hacž wožom wikowarjow ſ nohajzami a židšanymi tworami. Michał Mońka, wobſhedžeć tajšeho pšchedewšacža, pšches wukładne wokno na próńdnu dróhu won wudźěrasche. Wón hluboko ſdychnu. Wožom njedźel nětko tutón wobkhod wobſtejeshe, a shto jemu wunješe? Ty mój najlubšchi, njech wo tym njerěčimy! We ſpočatku wſchak to zyle derje džěshe, dha Mońka kóždemu, kotryž ſnajmjeńšcha ſa hriwnu tworow nakupi, por nohajzow ſ wumělšeje židy dari, a tehdy ſo človjek w klamach dla wjele ludži dopyta hibacz njemóžeshe. Ale dźenża? Mońka ſtrěbi tunju zigaru ſajchli a ſe ſtudnym wóčkom na ſwoje natykane polzy hladasche.

Tu ſo nadobo durje wočinichu. Knjes ſastupi. „Dajče mi proſchu rjanu, nowocžaſnu krawatu!" wón rjekny. — „Proſchu jara", Mońka wotmolwi, „njecha ſebi knjes tu něshto wupytacź?" ſ tym wón kupzej zuny wuběrk krawatow pšchedpoloži. — „Krawata dyrbi deſchcžik ſnjeſcź mój", zuſy rjekny. — „Ach, knjes drje wjele wokolo pšchińdže?" Mońka ménješche. — „Haj!" kupz rjekny. — „Ssnadź je knjes ſ pucžowaznym?" ſo Mońka ſe ſajimom dale wopraſcha.

„Nć!" zuſy ſnapſchecžiwi, „ſom wězwuſtojny ſa reklamu! Ale njeſſom ſiwy kaj tamni ſaſtarſzy cžłowjekojo, kotſiž we hłownym měſcže ſedźo cžakaja, hacž jim ſpieczene hotbiki do huby njepſchilecža. Ja provinzu pſchepucžujo mjeńſche města wopytuju, pſchepytuju jich hoſpodarſke a hewaſche poměry — wicžnu analyſu my wězwuitojni to mjenujemy —, ſaſchcžepju ſtrěbi w konkurrenzy najwuſtojńſche firmy a poſtlicžam tamnym ſwoju pomoz ſa nje dźěłacź, hdyž hychu rady doprědka pšchiſchle a tola prawje njewědźa, kak dyrbja to cžiniccź. Ssym ſtrěbi na torhoſchcžu pšcherjelne klamy wotnajak, kotrež prjedy wikowarjej ſ łóſejom ſłuſchachu."

„Zyle prawje", Mońka do hłubokich myſlow ſanórjeny pichitołowasche, „Pawlikej klamy próſdne ſtejachu. Wy potajkim wěrcže, ſo ſo tajke klamy ſa reklamu pola naſ wuplacža?"

„Ale wěſo!" zuſy ſawoła. „Cžłowjek dyrbi to jenož prawje do rukow wſacź. Wy ſam na pſchikład byſchcže tola też rady widźał, hdyž ludźo Waſch wobkhod łěpje cžnaja, njewěrno?"

„To by ſo wo to jednało, ſchto žort płacźi", Mońka wobkładniwje wotmolwi.

„Nó, to tak ſłě njeje", zuſy ménješche. „Kak daloko na pſchikład byſchcže pſchiſchoł, byſchcže-li 50 hriwnow ſa powſchitkownu reklamu nałožił?"

„Njewěm", Mońka rjekny, kotryž bě we ſwojim žiwjenju jenož mała ſ nawěſchtkami dźěłał.

„Woſtajmy to", zuſy ménješche, „ale ſawěſcže byſchcže 50 hriwnow wudał, by-li ſo Waſch wobkhod ſa to ſ jenym raſom ſe najinakſiſchim pſchedewſaczom zyłeho města ſtał, njewěrno?"

Mońkowej wóčža ſo ſ nadźiju napjelnjenej ſaſyhowaſchtej. Niedźiwaizy teho pak ſo cžiſche dwělujo wopraſcha: „By dha ſo tajſe něshto cžiniccź hodźało?"

„Cžehodła dha nić?" zuſy ſnapſchecžiwi. „Mam na pſchikł. myſlicžtu, kotraž mohła runje ja Waſ ta prawa hnezź. Pſchedſtajcže ſebi ſcžehowaze: Jutſje ſo w klamach, kotrež na torhoſchcžu wotnajach, ſcžehowazy hobrźi plakat we wukładnym wokinje wupowěſnje: „Schtó je Mikla?" Ludźo ſtejo woſtawſchi rěcža. Nasajtra plakat reji: „Hdźe je Mikla?" Ludźo hnywaju pšcheo wczipnjſchi. Tſeczi dźeń piſmiſchi w ſtojej wulkoſczi wróſchcža: „Schto Mikla cžini?" Napjatoſcź njeſtónczije pſchibéra. Schtwórty dźeń ſtónczinje horzo wočakowane roſſajenje pſchińdże: „Mikla je wězwuſtojny a praſchenjach mody ſ hłowneho města. Mikla jenož Mońkowu dobru a wumělſku židu natožuje! Mikla kóždej kupowarzy, kotraž pola Mońki židu kupuje, darmo powučenje poda, kak może ſebi ſ najwjetſchej łohkoſcžu nowocžaſnu ſwjedźeńſku ſukniu ſhotowicź!" Schto nětko prajicže?"

„Myſlicžka njeje tak hubjena", Mońka ménješche a drapaſche ſebi na hłowje. „Ale praječe mi jónu: Schtó dha je Mikla?"

„To ſym ja", zuſy rjekny, „wodajcže, hdyž ſo Wam hnydom njepſchedſtajich. Mikla! Potajkim moja myſlicžka ſo Wam lubi, knjes Mońka?"

Hamburgſky pſchekupz w Hamburgſke dróhi ſa hodowny cžaſ wupyſcheja.

80 Hamburgiſkich pſchekupzow tuto rjane wupyſcheniе Hamburga wobſtara a ſapłacži.

„Haj, to žno, jenož..."

„Wém", wězwuſtojny ſa reklamu ſ poſmękwkom wobaraſche, „chcžeče rukowanje ſa to měcź, ſo ſwoje 50 hr. ſ woknom won njeczišnječe. Derje, dyrbiče to měcź! Namjetuju Wam, ſo mi pjenjeſy hakle ſchtwórty dźeń do hotela poſcželeče. Tſi dny dołho ſtrěbi reklamu bjez kajkehožkuli rukowanja ſobu wobhładaće. Pſchejeczeli ſtrěbi, ſo dyrbi ſchtwórty dźeń wulke roſſajenje pſchińcź, potom mi pjenjeſy zyle jednorje ſ pěſelnikom poſcželeče."

„Zyle derje", Mońkaſ pokojeny rjekny, ale pſchezo hiſchcže roſpominajo, „ſchto pak chcžeče, je-li ſtrěbi wěz hinak pſchemyſlu?"

„Niczo jednoriſiſche", ſo ſa reklamu wuſtojny poſmękwny, „potom ſchtwórty dźeń woſſewju, ſo tu ſwój nowy běrow ſa reklamu wotewrju. Stołowa ſo tola ſa wſchitke pady hodźa."

Derje. Mońka niczo pſchecžiwo tomu njemjeſeſche. Hižo naſajtra pršni plakat zyle prawje wonka wiſſaſche. „Schtó je Mikla?" Mjeſipni hodźiny dołho ſtejo wudźerachu. Naſajtra rikaſche: „Schtó je Mikla?" Liczba wcžipnych roſcžeſche. Tſeczi dźeń bě cžitacź: „Schto Mikla cžini?" Nětko ſo lokalnej nowinje ſa potajny pad ſajimowacź pocžinaſchtej, a nowinarjo drohotny cžaſ podarmo woprowachu, ſo hychu ſa tym pſchiſchli, ſchto ma naležnoſcź ſ cžeſcžeſhódnym knjeſom Miklu na ſebi. Mońka bě ſo hižo pršni dźeń do pobhłada łohkeje błudnoſcže pſchinjeſł, dokelž wón hižo rano ſa łóſejowym błidom ſwoju žonu ſ pſchiſłopomnjenjom poſtrowi: „Nó, ſchto dha naſch knjes Mikla cžini?" „Kajſi Mikla dha?" ſo wona zyle ſaſtrožana wopraſcha, „Ty dźeſ zyle jaſny we hłowje njejſy!" — „Proſchu jara", Mońka djeſche, „dži na torhoſchcžo a pſchežwědcź ſo!" A Mońkowa ſo tam podawſchi ſo pſchežwědcź.

Mońka běſche potajkim dospołnje ſpokojom a póſła tſeczi dźeń wjeczor wucžinjene 50 hriwnow do hotela. Schtwórty dźeń wón njemérnje w klamach tam a ſem khodźeſche. Klamy běchu najlépje pſchipraweje, ale też jenicžki kupz ſo njepokaża. Popołdnju Mońka wjazy doma njewutra. Khwataſche na torhoſchcžo, ſo by ſa plakatom pohladał. Ale ſchto dha to běſche? Plakat ſa ſchtwórty dźeń, wo kotrymž běchtaj ſo ſrěcžałoj, dźe dožnja wupowěſnjeny njebě! Mońka nožajſche ſwojimaj wočomaj wěricź, atle cžim bóle wón też wudźerasche, ſtajnje jenož cžitaſche: „Schto Mikla cžini?"

„Hdźe je Mikla?" wón roſhorjeny ſarejł.

„Luby knježe!" jemu khěžiny wobſhedžeć w durjach wotmolwi, „na Waſ runje hiſchcže cžakach, poł města ſo hižo ſa Miklu praſcha. Ssym ſnadź ja kuſtaſ? S wotkel dyrbju to wědźeć? Je-li pak tamneho knjeſa mónicže, kotryž bě tute klamy wotnajał, potom móju Wam pſcheradźicź, ſo je wón wczera wjeczor ſ poſledním ſpěſchnikom wotjeł, wotnajeńſki pjenjes wěſo njeſaplacžiwſchi. Dožnja" — mjeſicžeł khěže ſo kondźeſche — dyrbjał Waſ tola ſnacź. Njewitkujecže Wy też ſe židu a podobnymi tworami?"

„Cžehodła też?" ſo Mońka woprajſcha.

„Dokelž běſche tu do Waſ hižo žydom druhich, kotſiž ſo też ſa Miklu praſchachu!" muſſli ſawokało durje ſapraſtnu.

S tutym dnjom je ſo Mońka k ſtarej, ſprawnej reklamje w nowinach wrócžił, wón ſaſo ſ nawěſchtkami dźěła, ſchtož je ſtajnje to najlépſche. Jenož hdyž mjeno Mikla žłyſchi, ſo jemu dźenża hiſchcže we hłowje mucži.

Wudowa polarneho ſpytnika Scotta twori nowu bustu ſwojeho manželſkeho.

Lady Hilton Young, wudowa ſławneho jendźelſkeho polarneho ſpytnika kapitana Scotta, kiž bu w polodniſchich polarnych kónczinach ſ woporom ſwojeho ſpytniſtwa, je bustu ſwojeho ſemrětego manželſkeho pſchiprawiła. Busta poſtaji ſo w polarnym wuſtawje w měſcže Cambridge.

Swucžowanja ſa ſchkit pſched létadłami w Hamburgſkim pſchiſtawje.

Pršni krócž je ſo ſwucžowanje ſchkita pſched létadłami na parniku wotměło. Mašlene běſche, ſa je létaſſka bomba Hapagſki parnik „Friesland" do ſrjedża trjechiła, a ſo běſche ſo parnik ſapalił. Lódźna wohnjowa wobora a haſcherſke cžołmy ſo alarmowachu a hnydom ſ mazu wumažleny woheń haſchachu.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihařni w Budyšinje

w Serbskim Domie

Serbski Ratař

Wobkuſanje hadewnych ſchtomow pſches ſajazy ſadźewa ſo ſ tym, ſo ſo ſchtomiſi ſ połcžowej kožu namaſaja. Se ſchwartu możeſch 60—70 ſchtomiſkow na tuto waſchnje ſchkitacź, tola dyrbi ſo cžaſo ſchtoma 2—2½ łohcža wyſoko pomaſacź, ſo we wulkim žněſy abo wěcžu ſajaz wyſche maſu njewobkuſa.

Pſchemjerſnjena rěpa ſłotej ſchłódna njeje, jeli ſo jenož hnydom po roſtacžu dawa. Ma ſo na to hladacź, ſo rěpa po ſmjerſku pſches cžopkotu ſo njenakaſa. Jeli ſo to ſtawa a rěpa hnicź pocžina, budźe ſłotej pſchezo ſo ſe ſchłodu ſa ſtrowotu dawacź. Nahnite ma ſo, je-li możno, derje wurěſacź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća mjasačne we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowolnika 1,51 hr., pod křiža zwjazkom abo do wukraja 1.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a 6846 Smolerjec knihiličerja, zap. dr., z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2087

Za zawěšiš, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiśi a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy mmrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nörnbergu zawěšeny přeciwo sćěhowkam čělacho znjezbožonja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na kak žiwjenja dospołnje bjezdy. Kóžde znjezbožonje dyrbi abonent hnydom listej zawěšaceju bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźiło na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožonja dyrbi so bankey knjedźe, najpozdźiša do 48 hodźin pisnje přihowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki. (O Serbske Nowiny hdyž a hdyž wozwěsća.

Čisło (Nr.) 284 — Budyšin — Póndźelu 11. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Važne wobzamknjenje němskeho knježerstwa

Němske knježerstwo dowoli sobotu najprjedy wojerjowemu generalnemu inspektoru za němske dróhi. Po tutym wobzamknjenju so k spěchowanju twarjenja němskich awtowych drohow a za wutwarjenje drohowo wažnych němstatow wujasnjeć so žydom we Barlinje přichwali. Jednik tuteje wyšnjoseje, generalny inspektor za němske dróhi, podstaji so němskemu kanclerej.

Potom je němske knježerstwo zakoń wobsanjło, z kotryž so zrušuje prawa wobsmjerjenja napřećo zakładnjam, kotrejž mazy wobsebnym wobmjenam za skutkowanje tu. Přichi tutym postajenju jedna so we wobsebnje wažnych přichwarowym wiheje druhich.

Narodnjenske w sobotnišćim jednanju kěše druhi raz k pschemjenjenju němskostatneho hospodarskeho płana, kiž běše němske finanzne ministerstwo přihotowało. Jeserstwo we tutym zakonju dowuradźi, kiž presidentej rejskeho dwora wjetsche prawa srjedźuje a postajenje nam o kulowanišćowe kommissara z nowa wotmja. Perjodu kježerskeho dwora so nětkopřesident přichila, kiž ma dosahować president prusiskeje wyšnjoseje kježerskeje komory.

Překaženje hospodarstwa so nječerpi

Nowiny „Westdeutscher Beobachter" wojerjeja rozprawanje z němskim hospodarskim ministrom dr. Schmitt, kiž je přichi tutej składnosći prajił, to kěše wulki spěch nadawk nowseho stata, so by so njespožarjam zabrało da. Tuchi człowjekojo dyrbjachu so z materialnehe wujeństwa wunjeć a so swojeje duchownje nuzy wumoc, tola dyrbješe so też kupna móz zwjetšować, dokelž je z zwjetšowanymi naprawami a planami k wobstaranju dźela přeni nadobny wuspěšny byt, tola je to hatle jenoz za krótki čas. Njeciahu'erjow je hižo tak jara wjele a dotalna nuza je so te tak jasnje wumi wobstarała a njeje hižo dosć we wšěchnim wobhašu i hospodarstwa hanebno wuhladało.

Ničo njeje straschnišo, hač so nad tutym přenim wuchom žeby lohke wyšše cłonjny, dyrbjmy pak nadawoho wotwrěšća je žanymym zahorjenjom a energiju nawjeć. Wobjednanje hospodarstwa slawa so rosnudnje w nadobnym wuspěšnym

franito. Jako wosebje jtuczichu nadpad na spěchowu czah k Bilbao [illegible] hajoshu, tiž hebi pjecza 10 czežkokranjenych zadasche. [illegible] prawizne nowiny zadaju, so by so [illegible] bjedom jako zawjedło.

[illegible] minister pschija w Madridze nowinu[illegible] je po telefonistich rozdžeržowanych se [illegible] njemi diwizjonu pschihlubjeć, so so [illegible] kow [illegible] normalne njepokalnje. Na k[illegible] pak su [illegible] nadawaju stale, so hnydom so mu [illegible] we chladny a wu[illegible]nje schitale.

Bołharskaj kralowskaj mandżelskaj w Bětohrodze

[illegible] [illegible] [illegible] [

ſoſiſchego ſtata. 275 (296) koni, 1 (1) woſoł, 326 (303) howjadłow, 736 (648) ſwiňi, 25 (17) wowcow, 126 (380) ſcſow, 6431 (6978) ſchtuk pjerſtiny, mjes nimi 444 (122) ſuß a 149 (139) kaczkow, 5106 (1931—3324) karnikłow, ſimo tcho 264 (306) kolczow pczjołow.

— **Zadobrje do ſchoładowcha wobkłada w Budyſinje.** We nozy 9. do 10. dezembra ſu ſo do *tudomnjeje* Selbmannej ſiłiale na Dwórniſchczowej drozy 2 ſadobyłi. Padnychi trabnyche łóſtkło poprawjanzowo (rumpodichowo alo), ſcſowu ſchokoładu, kołbaſu, wojnſzedłi, marzipan we wſchelkich formach pchedſtáwanu. Schtóż może k tomu nejaſne ſłowo rjec, ſo proſym, ſo by ſo pola kriminalnego wotdźelenja w Budyſchinje na wrotach Ortenburgu, tel. 2802, pif. Pſchiſłuſhu ſo, ſo wo tutnje wotſcſowjerja.

— **Pſchijimanje pakełow k hodam.** Pózły we wokrjesu Trjebjanſkeje wyſchiſcheje pózłiſleje direktnje ſmedja ſo ja cjaß hodownego wobtłhada, wot 18. hacj do 24. dezembra, *pakeły* tej ſwonka porjadnych kluzbnych hodzin pjes wopjetbicho ſatrunanja wo 20 pj. pſchijimacz, dalokej personal k tomu dożaha.

— **Njemſki ſwjaſk pſchekupſkich pomoznikow (DHV)** wotmě pjatk w ſali Kehelerjnje ſwoju mjezacznu ſhromadźiznu. Pſchedniſchi mjeſeſche nowy wobtłhodny wjednik knjes Hermann Harth. Wotnoſzyne nałeżnoſcje rospominaſche pchedſtejeſ Arnoſcht Kuba. 17. dezembra ma ſo pjewohra „Boża nóz na hwjezdnej luzy“ wot Budyſchego ſtud. rady Korle Englera pchedwjeſcz ſ pſchiležnoſcu hodownoje ſwjatocznoſcje ſa wulkich a małych.

— **Hornjeje Hórki.** Naſche ſerbſke towarſtwo „Luzija“ ſwjeſera wjedzeńſ ſwoju porjadnu mjezacznu ſhromadźiznu popołdnju w 3 hodź. w Hańſlez hoſcjenju. Woppt adźjny be dobry. S pſchecjelſkim ſłowom a jawodſerbſkim ſpěwom wjednik towarſtwa ſhromadźiznu wi. Saſtuz; poſmjertnje pokładaje župy Jan Arſtmoler reſprawdſcje wo pſchijimankjenju potuje pokładnje k ſawěſcjenej Allianz. Jara płodna ſo pſchi tom wumi. W dalſchim wobſamknu towarnanujet na hłowom ſhromadźiznu Domowiny. Po vanju nětkotrych towarſtwowych nałeżnoſcjow ſkónčzi ik towarſtwa, knjes Zur ſ Maiſchonza, ſ dźakownym n ſhromadźiznu, pſchoje tej wiſchem ſhojowny ho- ſwjedżeń.

Cěło žónskeje namakali

Pjatk 8. dezembra popołdnju w ſłonjanej ſajnje na w Kauczach pola Pauczic cěło žónſkeje namakanu. leżeſche pod ſłomu. Je ſo ſwjeſcilo, to běſche mor- letna kſuchowa Hitlerjeta Siwertez w Zahr nad nou, kotraž we Wotrowje ſtužeſche a běſche ſo 26. ubra ſtunila. Mordarſtwowa komunſtiſka a pſchi- ne žandarmſtwo ſe ſhromadnym pchepytowanjom njenamakachcej, ſchtož by na to pokaſowało, to na Siwertez njeſtuk ſtužił. Po dotalnych wuſſe- dźenjach ma ſo ſa to měrć, ſo je holza pſchi pchenoſowa- nju w ſajnje ſajnerſla.

*

S Barta. [illegible] wotnoža nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony [illegible] 13. dezembra wjeczor we 8 hodź. [illegible] w Barcez ſawſzom ſhromadźiznu wotnoſtki [illegible] anjowym porjadom. Pſchi tom ſtoji ſo kontrolta [illegible] ſtej pſchewodźeje. Za pobudźowy ſpro- ny je to [illegible] kor.

S Barta. [illegible] nal.) Tadźenju wotſtow wotmě ſo na Barſkich ha- [illegible] ſzach hotſtwa. 40 ſajcow, 1 karnika a 2 bažanc- [illegible] ſtilli.

S B[illegible] [illegible] ſkow na duju jedźe ſpuſcho Hornjch [illegible] ſkala na duju wóſe ſpuſcho Horuje ſo ja [illegible] ſtwa wot 118 ſo wuſtej.

— Serbſki [illegible] ſaſpewanje wotſtli konzert je ſ [illegible] ſkej kapli we po ſledujo [illegible] ſkomanſkich wot nośki nazjawo- [illegible] ſa pjeſnjach wotrohnje. Wón [illegible] je ſo ja Lubjſka woborna kapała [illegible] nejim konzerſe ſa ſjuſtu pono- [illegible] je hdańowalche ſo wjednitej kapały ſwjatej Cyrilla a Metoda. Pſchi kóždym konzertnym ſaſu namaka kapała wotſli pſchiſtłeſt. Najzerjeſchi dźeł konzerta bě, jako ſamſtrowan wupraſnu pſchachu. S poſtrowjenjom na nałeżne wótnoſtki mjezacznja a němſkeho perjodnika Hindenburga a hdowneho kanzlera Adolfa Hitlera, ſtónči ſo tutón wjeczor. Temu ſo němſke roje pſchijimankjenja, kiž hobjeſe wſ ſtole hodźiny pchi- pjeſzechu.

Z Khróšće. Zapołčatk dezembra běſche ſo pola nas skót. Wono ſo zwěſtuje 50 koni, 547 ſtuk ſkotu, 450 ſwini, 70 kozow, 4 wowcy, 1172 [illegible] pjerſiny, 392 karniklow a 52 kołcow. Rože je wobſtejało 9557 ha z rožka, 85,43 ha z pſchenu a 8,43 ha z mazyſkim ujenjom.

Se Dźmicz Łużicz. 612 metrow hłuboko padnył [illegible] We e Sakſkeho kamjenjowego dźiwadła w pſchi Kóſtjerzez je wobſtejnu ſo wjeſnił ſchofarja Pawoł Weber a pa- *12 metrow hłuboko*. Wón ſchi nohu a rjebła ſłoma. ſłożowicho darbjachu do ſhorownjz dowjeſcz.

S **Delnjeho Wujezda.** Nałſa a ſrudna ſmjerć potrje- ſnjdźenu ſobotu wjeczor w tudomnym młynu wjeſchſta- ſo ſchofarja Marja Müllera. Hnydom po wſchelpołdnju ſtche nałłodny auto wołrubow do Radworja. Pſches dyſchin, dokał nježeche tu *wſchelake* wobłaranja, na- i ſo po Miłačowſkej drózy na dontowſk. Mjes tym bě ſaczinało a bě wokoło 6 hodź. Pſched Lejkej, mjes ujenjonaj 30,8 30,9, poczu jeho auto wjerchacz, kaž oſtajene ſlědy połaſaju. Po tychle ſlědach ſudźo, wjeze- 9 wóz najprjedy na prawo. Müller ſtorbny wotſkło- łowo, pſchi ſtachu ſrjezaju brězu, lołżu kaž noha wjeſche low, wottamawſchi, ſnjedże do pſcherowa. Tutón je ſtali, kholda ſo wos pſcherſżiſnuły, tak ſo kołła ſwjeſcha ſtjechu. Sanże ſo hiſchcze nekotre mjezery po ſnjeſerſkej ſeni. Dokał na bok ſydła ſchofera padże, ſo Müller na wotrobnje a hłowje roſmjeſze. Najſterje je ſnydom wu- dychał. Nichorźežli bě pjeſes 20 lět je ſchofkom a bě wuſtojny, wobſtojny a we njebeſkich ſtrachach wupruho- wany wjednik ſwojich wojow. Sſamu ſtowotu we ſadobo- łowanych *wołownikach najbjerſche ſo ſtrachu*, njeſtudi pſchi- tomnoſcj ducha, pſchcłoł bě [illegible] ſtłodźidła i wotſkoje ſpěſchnoſcje na mjeſtach pa[illegible]. Swoje wozy dźer- ſche w pſcherſkadnym [illegible] ſtne ſtarożke ſo te to, ſo běchu ſpiſtała a ſtoczu [illegible] ſtkem njedźe. Pſched dwjema lětoma ſtjedźeſ [illegible] wſchodach, kiž ſu rjawajowſtych a pjeſtiłi pacjo[illegible] ſtojim cjeſtnom autom do Rudnych Hór. S [illegible] ſtom a ſtrjedźenju wu- ſtow a dróżow wróći ſo [illegible] ſ Wołſ ramena bjeſe wſchcho ſtjedźowanja, kiž [illegible] ſołż tam nanoże auta njeſtoſchcha. A tu je rónnu [illegible] bodźiſka wot ſwojeho pſcherſtnika newerwarjwſcheho ſtowarſta ſo janoſeł ſmjerć jeho dotrimowſki, jako wſchcho pojjedom dróżu. Pod ſwojim rozbitym autom wołdocha. Wótrh po ſche- ſtich hodźinach wimodaju ſo wo pjerwnje ſtłapko auta dopładaju, tola nitomu njepſchiſtodny ſo nadepjſchnego roſhładowacz, doniż ſamſtenik ſ Lejkej na ſjawjſnu łoſe nimo njeſchiſtejże. Tutón pſchimapjeſchi, ſ ſwojej ſa- ſtanju pomwjo, ſe ſtrjedźenju ſo dopłada, ſo ſjawjeſ ſmjerć jeho dotrimowſki, jako wſchcho pojjedom dróżu. Pod autom leži, ale bjes ſiwjenja. Mnóże dotkwała do bliſkeje Lejkeje. Sſtrowa wopjewjeſ woworu ſatrunu, ſtuſ- ſtwo ſwołowjeſchi. S ſich napowminanym ſo pacjeſki. Mül- lerowe ſtrjaſchnje injekcjone cjeło pod wołom wuſtahnuwſ. Dwě hodźinje po tom wuſtejeſ wona ſ ſtjedźenom wołom ſo ſ Drjedźan wróćeſchtoſi na ſamom pacu ſwojeho ſtuſtwenoho ſchofera jako cjeło łowkłada a jeho cjeſtnu auto roſtwu. Sſtupina ſ. mnoſ łóſchcheſ w nozy wós na kołeſja ſłoji a do Lejkje dorjehcja. Pozdźi ſ Del- njeho Wujezda a Laſa pſchijimaju, ſo ſu pſchicjeſnu nje- ſtoſza hamtſkeje ſwjeſcjła. Hoyż Müller po pſchipołdnju ſe ſwojej wjeſnu ſ młyna wotſchoſe, pſchewola młynſkim, hdi wjeſze nikſo pſchi tym njeſmyſlo: „To je moja poſtedo- nja jeſba!“, dokał ſe ſtoboła a bě nahromadźene wo- tſtuby poſtednje dny roſwoſył. Haj, to bě bohužel jeho poſtednja jeſba na tutej ſemi. Wo njeſo ſtrunje mau- dźeſtſa ſe ſchuſtkowej bołczkomaz, [illegible] ſtomjenji, kotrymż bě ſ ſtłym towarſchom a [illegible] fotrz, mu[illegible] hacj do poſtednjeho [illegible] ſtedneſ ſwem a ſtodomnikach [illegible] ſtnje, ſo w Wunjez dróżi pjaſt pj[illegible] ſtat njeſoſtupja, kaž ſo to w [illegible] ſtu, kotrejż powołanje mjeſi, pſchi [illegible] a we tajſich ſtjerch wodźeſo waja [illegible] njeſmilnej ſmjerći ſtajnje [illegible].

S **Peleje Wody.** (Wobſ[illegible] w Khałatſkim w Wóſej Wodź[illegible] ſo palcſke. Nimo dźelanje hodźe. Na łoże ſo wora[illegible] Zaſtſone łepſchowe [illegible] wowe wołowy pſched wob[illegible] bołdarſki exat a mnohim ſo [illegible] nje ſo najſterje w ſtarnoj. [illegible]

Předženak

Protyka za Serbow

na léto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje
w Serbskim Domje

Z ławy

* Z Jłkawy. [illegible] Dla ſ[illegible] nja pſchiſtoſnego dźeſcja a[illegible] wołżiſta ſtuſnowa- njem ſo dźeſcja do ſchkoły [illegible] a wid. Zajaz [illegible] oktobru 1932 ſtuſna, a [illegible] ſtejſtła je [illegible] mandźelſkeho ſołcza do mana[illegible] ſtobu pſchiſtejeſ [illegible] robym nan ſtjeſa na wow[illegible] ſtje, njeminowa[illegible] ſtjeſowacz, wón do dźeſ[illegible] a łapjeſ [illegible] teſo ſamſtnu dźeſcja do dranowſkeho ſamora. Sſtodna dóſ[illegible]

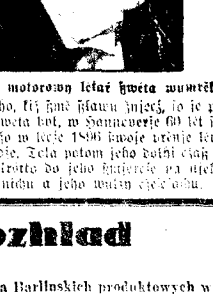

Prěni motorowy letaŕ ſwěta wumrěł.

Korla Jatho, kiž ſmě ſtawu ſnjerć, ſo je prěni motorowy letaŕ ſwěta był, w Hannoverje 80 lět ſtary wumrě. Jatho běſo w lecje 1896 ſwoje prěnje letańſte pokuſy pſchewjedźe. Tola potom jeho dołhi cjaß ſapomnjeny, dokał ſo trotte do jeho ſmjerće na njeho njedopomnjeli a jeho wulky ſkutk.

Hospodarſki rozhlad

Pondźelu 11. dezembra 1933.

Barliniſka burſa běſche na łońſu hódźenja powołtkowuje ſtłabſcha. *Kurſy akcjionarow* ſo tradnu ſtłabſchu a ſo to běſu wótrowanja njemóžacym wjaſu ſtrabjacz. Na wſchelkich rentowych tſjeſinach běchu kurſy tradnu ſtłabſche a tam leż, hdźiſki ſajim ſa akcjje łużejſche.

Barliniſke ſtuſe **mukowſki** pſchiſtejeſ ſtu jara ſtłabe wobrotaſ ja pjeſnicu a [illegible] ſtjeſo ſo pjeſnica wuſtadowaſe, rożka [illegible] ſtu. Serlanjowane wiſi ſo njepſchem[illegible] ſtow mało wobſtejſkowuna nemaſi.

Sſobotu [illegible] ſo Barliniſke zentnarſ:

Pſchenica: 8,85—9,[illegible] rożki: 7,70 7,70 (7,25 7,50 *ne, jerſtnowſka*. [illegible] *ſtjeſpjo*: 8,20 8,85 (8,20 *hacj* 8,50) hr, nóm [illegible] 7,85—8,00 hr., wowſa: 7,10 hacj 7,30 (7,15—[illegible],0 hr.

Płaćizny na Barliniſkich produktowych wikach.

Zito a wołjowe ſtuſtja po [illegible] ſtwa. hewak ſo [illegible] Płaćizny [illegible]

	8. 12.	7. 12.		8. 12.	[illegible] 12.
Pſchenica	—	—	[illegible]	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	[illegible]	—	—
jednjeh, nal.	—	—	[illegible]	—	—
ſtomjeń	19,5 17,0	19,5 17,5	[illegible]	—	—
wowſ	18	14,5 15,5	[illegible]	—	—
łuſtownica			[illegible]	—	—
pſchcz. muka		0 24,5 25,5	[illegible]		13,8
rjana muka		0 21,5 22,5	[illegible]		14,0-14,1
pſ. wotruby		0 12,5 13,0	[illegible]		14,30
rjane [illegible]		0 13,0-13,5	[illegible]		1,70
raps		—	[illegible]		0,55-0,75
hróch, Viktor		0 4,10-4,50	[illegible]		0,40-0,55
lane ſ ſymja		—	[illegible]		0,50-0,70
pjeluſki	17,0-18,5	17,0-18,5	[illegible]	10,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizny za pſchcz. za wuplodźerja 179 182 184
Płaćizny za rožku za wuplodźerja 145 148 150

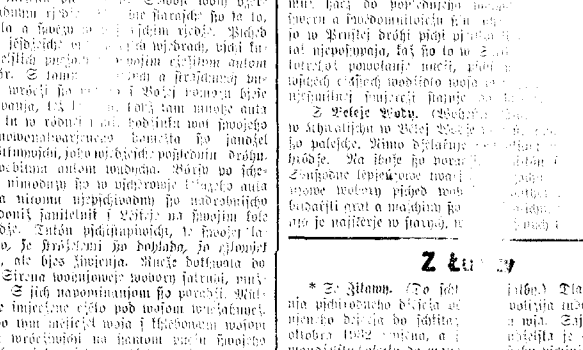

Cjeſtna hala ſa wojakow 400 metrow hłuboko pod ſemi

Pohlad do cjeſtnoje hale k wopomnjeſu padnjenych hórnikow, kotraż ſo w Berlepſchſkim ſchachće pola Staſſfurta 400 metrow hłuboko ſe ſelowych kamjenjow wu- [illegible] ſtuſa. W ſwjedźenjſkej ſali maju ſo netto cjeſtne taſle ſ kamjenitnje ſcjele poſtajicz, do kotrychż ſo mjena pa- njenych wurubaju.

pěchu [illegible] ...ra šwoda wošlinu. Krutwy nan bije ...ke dźěcio ... ...ju na Hartmorje. Pěchi jojerja rjeknu won pobra... ...nój dźěcjo wodźerj a telodła je pschego bije.

Měšćanske dźiwadło

Hodowna hajka.

Z wosebitej lubosću je lětsa intendant Hans Heinz Künzelff přihotował hodownu hajku za nasich najmjeńšich a najmjeńšich. Wulka syła predstajerjow w hajkojtych pisanych drastach pročowaše so wo dobre pohódnjenje. Hra sama: „Khrystinczyna hajkowa knihi", ketruž je Albert Ulrich von der Trenk zestajał, pokaza wo wašnju rewije nimale wšě postawy z raja němskich hajkow. Jank a Hanka, mali pulčikoju, haj samo čerwjenka z bjezmjerom přikładowataja z dalekeho lěsa na jewišco a samo sněhowy muž ze swojimi malymi wučěbnikami zarejuje wjesołu rejku. A wosebje móže tu wjele, wjele rjanych rejow wu hladać (rejwanske skupiny Esserl, Wołojane wojacki, žive, pisane klauki, paleriboju, haj samo wjelki a a myška so tu w pisanosći wjerěli. Dusny a zaspany Rumpolich z Božiu dźěsćoma a jandźelemi přiłahnu na jewišco, zo bychu pekny Khrystinku (Johanna Seyffert) mytrowali. Najwjesołu pak je horjeka w wjeselskej postawi, hdyž jandźelja minje hdowne dary pěknym dźěćom rozsěchu. Njemóžeš so woprawdže dosćiwać wsem tym pisanym rjanosćam. Zo su [illegible] róle wo wosobinych rukach, njetrjeba so wosebje zdźiwać. Mjena kaž Berchert, Holtaj, Pierre, [illegible] mann, Brüm, Schnert, Seyffert donjesu wulke předstajenje. Za hudźbu je zamołwity kapelnik W. Eckhard. Hra zbudźi wjele wjesela a přija pola wulkich a małych wopytowarjow dźiwadła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„A. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póčo a pola dowóznik. 1.51 hr., pod křiža. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a GBG Smolerjec knihličišćerja, zap. dr. z w. nak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mmrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płać 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjeńskej zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo aćěhwjakam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je za čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbi so hnem hyrdosć, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 285 — Budyšin — Wutoru 12. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Přewzaće winowatosćow nowych zapósłancow němskeho sejma

Přenje pohromadźenje nacionalsocialistiskeje frakcije němskeho sejma je so na dźensa wuterej wječor w 6 hodź. začało. Wono wotmje so w zwjedźenej wupyšenej posedźeńskej přeswědčiwje přistejce hejmotwonje. W tutym pohromadźenju nowi zapósłancy němskeho sejma z nutřkowanym swoje winowatosće přisahowachu. Někto je wšitc, je so nowy němski sejm po swojim dźensnišnim prěnim pohromadźenju hnydom dźeršći zaso rozpušći.

W prěnim pohromadźenju je sejm jenož swoja, přichodźerjo a běrow so wolitej a nawažnišich wubjerki so pósłała. Jednanje nawjedźe prezident přisedawskeho němskeho sejma, ministerski president Göring, kiž je teć za prezidenta nowcho němskeho sejma wuzwoleny. Wšědnišo frakcije nacionalsocialistiskeje strony wobtrowa němski kanclerski minister dr. Frick. Po wotbyću formalnosćow so němski sejm hač po hodźach, najskerje hač do januara, wotstorči.

Do pohromadźenja němskeho sejma budźa sajo Boże słužby za nowowolenych zapósłancow. Evangelska Boża słužba běše přichipołdnju w 12 hodź., hdźež dwórski predar dr. Döhring předowaše.

Za wotewrjenje němskeho sejma běše wczera hižom wšitko hotowe. Stołżowe rjady w pohromadźeńi su so wo 6 rjadow přihěrile. Sady měšnikow prezidija su so sajo karty nacionalneho pohromadźenja přichipriwile. Za radio a filmowanje je so trěbna měšnosć na prěnjej kubi přichipriwiła. Kharfki sa tribuny přichipožčarjow běchu hižo dawno do cyła wupředate.

Přichi składnosći přihodźowanja nowcho němskeho sejma so 12. decembra w Barlinje na wšěch słužbnych tworjenjach khorhoje wupowěźmy. Wobydlerstwo so namolwja, je by so po přichladže wyšchnosćow mělo.

Přichi přehlowanju italskeho statneho sekretara w Barlinje budźetaj němski swonkowny minister f. Neurath a ministerski president Göring hosćenu wuhotowaćej. Rimo teho powita so hósći pola němskeho prezidenta a němskeho kanclera. Też italske pósłanstwo pjerca wjesołe witanje přichipołnje.

Krupp jako swědk w procesu Ludoweho towarstwa

W München-Gladbachu wotmě wa so prěcej přeswědčiwe profesorej Despaurej. Pódźelu dopołdnja so jenička wo krajnym přeberanišku Mühlonje jednasche. Dr. Krupp f. Bohlen a Halbach so jako swědk přeběrjachowasche. Statny rěčnik přehrěwa Despaurowy list f. 11. novembra 1918 na Rěskaćerišku a wojerišku radu, f. kotrymž tatón sa to wutrjebowasche, so by so Mühlon na nahladnym mějnje we Němskej trjebał. Mühlon mějesche pjerca pola diplomatow ententy pełne dowěrjenje. Krupp f. Bohlen a Halbach so dokladnje we Mühlenowych rozjabach k jeho firmje wuprajichu, a też wo tym, kak su wo schežiwanišku spytali znate.

Mühlon je najprjedy wot swonkowneho hamta dowoł dóstał, so by pola Kruppec firmy dźěłał. Hižom w lěće 1913 je Krupp so we Mühlonje wuprajił, dokelž na wobstajnosći dwě lowalsche. Spočatk lěta 1915 pak je jemu wojenšć, so in dujiwalne dźěło za njeho njeje a so dyrbi tehodla hić. Na to je Mühlon žebi dowoł wiat a prosył, so bychu jeho je słužby puščili, tchož je Krupp za spodźiwne zaznamał. Kruppa je pjerca jara potrjechiło, so je Mühlon wulke přichipokajanki přichijał, f. kotrychž je firma nawjedowazych kujelow za tehdomišchu dźěławosć wotschłodźić chyła. Když je firma hama dobyła prěnjeho wójnišcho czaka za wotkazanja za sawołatajenych adr. přiwowostajiła, je Mühlon přichipokazanku přichijał, ani so by wojewił, je f. bróńnišćich dobytkow žanych pjenjes měć mohł.

Wo Mühlonowych schežiwanjach we wulkanju je Krupp holle na konzu lěta 1917 słyšchał. 1918 je jo w nowinach potom dokładniše wo nim a wo schežiwanym spišu „Zapiećenje Europy" pisało. Na wopraschenje statneho rěčnika, hač je firma hižom do wudyrjenja wójny něchto wo tajkej wójnje shoni'a, wotmołwi Krupp, so tehdom we Němskej na žanu wójnu myślili njejsu. Njeje so teć niczo přichipołowało, schtož hižo f. teho wuchadźa, so mějachmy tehdy jenož znadne sćłady rozbuchadłow. Njedóstatk rozbuchadłow w lěće 1914 je pjerca mnohim němskim wojakam žiwjenje rubiło. S teho jasnje wuchadźa, so Němska njeje wójnu chyła a njeběšche přichipołowana.

Wo dźěłowej słužble

31. oktobra 1933 dźěłaiche w dobrowólnej dźěłowej słužbje dosahła 219588 dobrowólnych dźěłacerjow přichi 8478 wschelakorych napravach. Na połěpšenju fenje dźěłaiche 100 225, na połěpšenju wotkhada 40 552, w lěsnišćach dźěła 20 816, přichi přichiprawjenju sydlišćesow a małych jahrodkow 19 564. Na kóžde 100 njeslušerjow tak přichidźe 5,9 dźěławych dobrowólnikow.

Francois Poncet pola wjednika

Druhe rozrěčowanje mjes němskim kanclerom Adolfom Hitlerom a Barlinskim franzowskim pósłanzom Francoisom Poncetom wotmě so pódźelu popołdnju. Hamtšny so k tutemu rozrěčowanju wosebje, so je so wo něšćich ješich praschenjach němsko-franzowskich pomérow rěčało. S teho dźe so dowidźeć, so so f. němskeje hamtskeje strony wospjetny wopyt franzowskeho f. wopředka sa tak važny njewobhladuje, kaž to wulki dźeł wutrajnych nowin wutalawa. Někto hischcze wschak tej znatkowne pomery w Francowskej hischcze njejsu tak wujasnjene, jo mohł franzowski pósłanc hižom někto jasne politicenja wočakać.

Němski pósłanc Köster pola francowskeho zwonkowneho ministra

Němski pósłanc dr. Köster mějesche f. franzowskim swonkownym ministrom Paulom Boncourom dźěsche rozrěčowanje. Wonaj rozpominachtaj rozrěčowanje němskeho kanclera f. franzowskim pósłanzom w Barlinje a wšitke nacžasne praschenja.

Italski statny sekretar Suvich do Mnichowa přišeł

Italski statny sekretar Suvich je pódźelu wječor na Mnichowske hłowne dwórnišćo dóšeł. Konsul Princive del Drago jeho přiwitowaše. Za kóhrike statne kujeće swjedźeństwo njeho baron je Stengel italskeho statneho sekretara powita. Też italski generalny konsul a fašistowerjej wyšchich SS wjedźeństwa a newinarjej nacionalsocialistiskeje strony tachu přichitomni.

Rauschning pola Pilsudskeho

Pólska telegrafowarnja f. Warschawy hamtšny wojewoja, je je jenatowy prezident žiwobodneho města Gdańska pódźelu do Warschawy přichjeł a je je jeho popołdnju marschał Pilsudski w přichitomnosći zwonkowneho ministra Becka a pólskeho generalneho konmišara w Gdańsku Papeja přichijał. Rozrěčowanje trajesche dźěše hodźinu a běšche přećerjelne. Senat žiwobodneho města Gdańska je so wuprajił, so dyrbi pólske-gdańske nałeżnosće f. jich swadneho karaktera wuzwobodźeć. Tuto přichedwotsace je pola pólskeho hnjezdźerstwa přichihodny wothłós namakało.

Za reviziju Zwjazka ludow

Generalny sekretar Zwjazka ludow Avenol Jendźelski wopyta. Jendźelske nowiny wočakuja, so by so přichi tutym wopyće wo reformje Zwjazka ludow rěčało. Londonske nowiny „Times" Zwjazk ludow ćěrbu wótrje kritisuja. Wone přichu, so wumoźnich wuradźowanjach muchich njedźeł njewobhoći pola njeho w zjatkach, ale jeničzy w njejasnych rewolucijach. Rimale wšitke praschenja so wotstorčichu. Wuzitalowa Zwjazka ludow je pjerca njedobrahaja. Statnikam so njemóže napohlejeć, so wójnu započnu, jenicžy, so bychu na prawdu w jenym pakje dźiwali, na kotrymž jich ludy njepospędnje zajima njmaju.

Mjenowane nowiny też přichu, so by so statut Zwjazka ludow wot Versailleskeho frjedźenja wotdźělił, dokelž něchte te kraje, kotrež su f. měrowych frjedźenjow lěpšiny měte, Zwjazk ludow zhromadnje jako ćrjedź k zakhowanju swojich dobrizow wobhladuja.

Praktiny je zyle njemóžne, staw 19., kiž wo rewiziji rěči, nałožeć. Dotal drje hischcze žadyn f. pschemóžnych krajow njeje namjet na rewiziju zapodał. Wschitko pak je wotdźelenje statuta Zwjazka ludow wot frjedźenjow rěči a za wuczišćenje frjedźenjow wot postajenjow, kotrež rospomnjanje politiske evolucije znjemóžnjachu. Njeje pak trjeba, so je połna zhromadźizna a rada Zwjazka ludow wotstronjeć. Ale jasnje dyrbi so rozsejnawać mjes rozrižanym skutkowanjom a dźiwinu witowatosćemi Zwjazka ludow. Wotstronjenje drje je za přichichod tak wunuzne, jo Genf frjedźišćo jednanjow a techniskich posedźenjow wostaja.

Studentski wojowarski tydźeń „Młodźina za němski socialismus".

Wustupjenjo při Helmholtzowym pomniku před Bjodrichu Wilhelmowej universitu w Barlinje běše ze spočatkom wojowanskeho tydźenja „Młodźina za němski socialismus", kotryž němske studentstwo wot 11. hač 16. decembra wotměwa.

nie, fo … fo we tutnych sfhadźowanjach jenaj w sta… te … ju njepožednje z nimi potrjechene.

Dolifußowa wiećba

… nowa běše so w Awstrijskej pśihpowaś … nekotrych sfuknych nazionalsocialistow ja … ze nato a pótom su do Wótc…rosdorfskeho ko… wotwjedli. Mjes nazionalsocialistami … cinjerjow Eduard Frauenfeld, bratr Wien… Dinta nazionalsocialistiskeje stronu Alfred …ciśt ingrim inspektor a pśedawanjski Wien… …l Josef Neumann, krajny wjednik na… …ho nowcjerskeho fusjalka a nźhdanji Wien… …ilt radźicjel pron. fśedźenje schade dr. Richard …th a krajny wjednik nazionalsocialistiskeho fusja… …ow dr. Alois Wernwieser. Tuto fakrocenje ma … wjeźba za cjekanje pruvza Sakso-Meiningen- …hladowaca.

Jendźelska wočakuje

… …ti wótrownje w Pariźu Lord Tyrrel so bźiśkeje … …ego nowego wjednika, kaž běše so wo… …nalwóst druhi króć wobśtorcił. W …rubach sebi wuźa, so Lord Tyrrell …bwrjajenja swojeho knježerstwa so … …wo wolkrjenjenja a nowoorgani… …nźichto pótakiś. Jendźelske kuje …rjeźe ma po Dalaju za radne, so wočakuje.

K temu Londonski dopisowaŕ nowin „Echo de Paris" pśisze, so wobźiwaju facistiske, jako by Jendźelska swoje wo… cho nźenuśnu jadanjam bóle pśichilkiła hacź francojskim napśeciwnjwym nahladam.

Politiska napiatosć w Iriskej

Na kóm … ianoženeho wuźenja je so politiska na…ja… tośej w Irskej z nźekotrymi napohlad sindźajnymi pśichipa… dami na źiwoj wjerśnik fehnata. Bliźko wśo Annagiry we Donegalskim hrabinstwje su na parlamentariskeho wjed… nika irskeje opozicije a pśedsedźiskeho ministerskeho pśezi… denta Cosgrave revolwerowy napadaś fkuźili, kiž pak bźez … feźkowkow wušła.

Pśezident fjednaceńcje irskeje stromy a nźedrokosćiwak… kow general O'Duffy je do Ulsterskeje cjelnył, so by so fa… jerju wukhwalił, kiž běśche do Valera porucził.

Rozpuśćenje źeleznjeje gardy w Rumunskej

Rumunjske knježerstwo je je wjeśej wótrozeju rosp śch… cjenje źeleznje gardy pśichwaśiło. Po zwjaz kraju su wśitke sfkadźowanjśkoźa źeleznje gardy zawrjechu a sa… fkuźkowachu. Pśichi nźekotrych fśecerstwowanjach domowu su po offizjelnym wośenjenju bróńe a cjśichcjane fpśiwy namaka… ŕi. Wjeduikow wotnoźkow źeleznje gardy su fajeli. S tom wśitkich kandidatow źeleznje gardy fa wólźby do fait… wa fadźichu, mjes nimi leź wjednika zyźeje gardy. Wjeduikej ŕamenu, Cornelijej Codreanje, kotrehoj bźchu w Klau… ienburgu fajeli, so poradźi, jako zona pśichedrafcjenemu we automobilu cjekanjej. W Bukareśce policija a wojnjowa wobora do so źrafkujchu, pśichi źrafcanjach policajskeho offi… śera mordhu. Nadźeju wjeźer so w Bukareśce fudenjske wuśinjenja wośmakha. Policijske a źandarmerije dorźbjachu nahromadźenu lud rośchnaś.

Ze Serbow

W Budyśinje, 12. dezembra 1933.

— Wo wjedrje. Wjeźera wjeźer we 7 hodź. barometer 716, hygrometer +6 a najwjśichcha temperatura wodnjo —2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 714, hygrometer +10 a najnjśicha temperatura w nozy —11. — Stajźowanja tas wjedra so na dalśe malo pśemjeńeni. — Nałśe wjedro leźi pśichod hłuboke wjeśiśa pod wliwom wuśichuw, kotraž so pśiśeo zyłu fśedźnju Europu wot rana k wjeśerej cźinje. Wobźiwa pak so nźeko pomałku fe krótkemu wjeśerom wośfaliśe. Nźeko daźe nźimu, ko… trejž nad Rusiju, Finfku a pola Jolandfkeje leźa, wjazu wźima na naśśe wjedro dośmu. Smjerny tehodła po… kaźuje na k fuchowanju pothilkane wj… fujenje je po foacju na fławiu nime… ftónźku 7,65 hodź. fkhadźa a fo… Mjeńaćk fkhadźa julije rano 3,13 hodź. … poldnju 12,56 hodź.

— **Rodźeńfkenje Budyśko—Suborniczanfko-Mikow… fkeje cźary pólfkeho autobuża do Kriebja.** Wot 8. de… zembra so jśiby pólfkich omnibusow mjes Budyśkimi a Mikowom pjatk, fobotu a nźedźelu hacź do Kriebja podźěfcha. Jśiby hacź do Rychwalda podźěfcheju fwe… pśedka njeje móžno, dokeź je dróha ſ Khrjebja do Rych… walda tuthwilu fa famothody, tiž wjazu hacź 5,5 to… now waźa, fawrjena. Tak rucje hacź jo tuta jawje… wośtroni, ma so porjadny wobkhad ſ Rychwaldom wu… tworiś. Wośtejbe pokafujemy na pśichijomne jeźeźnjt… pśichłamkunjenja w Mikowje do Nźiśeje. Nadrobnich… dowźdźejśe ſ wupowźśnjenych jśdnych planow.

— **Stan wobdźelnikow radźija 1. dezembra.** W Nem… fkej běśche 1. dezembra 4 837 549 mźiśelowe radźija pe… runjo 4 635 537 dnja 1. nowembra. Licźba je potajtim w mśeźacu nowembru wo 202 012 wobdźelnikow (4,… proz.) pśibźerała. Mjes khromadnej licźbu wobdźelni… kow je 199 079 kotrymž je so dawk fpuśćiźiś; 1. no… vembra běśche tutnych hišćeze 363 420. Licźba wobdźe… nikow, feśiž dawk njeplacja (wośebje wjeśaśtužerjow… je so potajtim wo 4 341 fnižiła.

— **Dośtawarjo wojerfkeje renty.** Pśichiźażna rent… wójnikim cźeśkofławjenym a wojerfkim fawośtajenym wo… placźinje fo fa mśeźaŕ dezember pjatk 15. dezembra po… woldnju wot 1/4 do 1/2 6 hodź. w Sezimowni na Hrodow… fkej hasy 10, běśchaś.

— **W mźiśenjanfkim dźiwadle** so dźenja wjeźer 1/2 8 hodź. wjeźerkowa „Parfium mojeje fony" pśeni króć wo… fpjetuje. Jutśe fśedu pop. w 4 hodź. wośpjetuje fo pśeni króć pekna bajka „Khrjśtkowa bajkowa knižka". Wjeźer 1/2 8 hodź. je pśenje pśichodstajenje bajkowoje opery „Jank a Hanka".

— **Sozialnum rentnarjam** wuplaćinje fo podpjera na mośeź dezember fobotu 16. dezembra dopołdnja wot 1/10 hodź do 11 hodź w Sezimowni na Hrodowfkej hasy 10, běśchaś we wuplaćérni.

— **Nźedźelje na Zerkowiny tśa!** Znowa fo dopo… mine, so je po naśśim wobkhadnym a dróstowym porjad… na Zerkowiny tśa thodźiś jakajanc. Pośtajone dny dni… bjachu fo tudźo fuźo połbiśeńcy, dokeź fakaś njemóg… tedźbowachu. Starśichi a wocźahnjerjo rukaju fa fwoju dźeśi. Tutón fakas wupśiśeśerowa fo tak na kaźdem… po nastach dróhach w mźeśe.

— **Bud'ejnowa a pośejonkowa ſ bak.** Wot 29. of… tobra do 11. nowembra 1933 bydźejśaś je jenaj kaźdy w Kamjenicy nad Bóbrom, tak fo w Zemjanom, pódla… Herbert Hóśaŕ, 18. julija 1911 w Barlinje rodźenu, ſ Kamjenicy Kaź wudawaśkeje rolajśe Wólfe Pśiwoz, 2. maj 1911 w Zitowje pola Górkowalda rodźenu Bóśe wośe… bje fo 12. nowembra 1933 źradnu hólcu wośwjeśiśej… Wótcźanu drašu a bydźiśeś doth wot 1.20 hr. fawośta… tśichej. Wot tehe cźafa da Hofśeŕ kśiśowaŕ nowźdź… da nowin. „Zamodowaŕ, fo… daśe, wośtanu fa fóź… da wośoby. Sfonicź pod W 1907 we nowemaŕni tutnej nowin". Wobydźerjo, kotrejž fu pśi pośejonki žadaźe, wo… pośa Hofśeŕ w cźiśowanym amcźu je fnamjenjanu 16 57 848, wupśija mjena na pośejonki a da fu fobi jako we… ftośi dowjazu nadobu fahajśeś. Za kolowanje wotkhad… zada wón fobi 7,10 hr. a fkaja namjetowarja na pośtaj… nym dnju do birowa jeho ſamerćnje rźćnika. Pjenjeź… pytaju widźachu, so fu jenaki do rukow padli. W dwanaś… nadach da fobi Hofśeŕ, za žadanu wośejonku wź… łośći daś, i tuna, so ſ žadanjom fawośtajenje we „Nemśtim Serodźiśu" we kawośkojeśi pośejonki wośfamtnu.

Fwedfki … …dźeń Lucije w Barlinje.

Nemsko-Fwe… …tudijowe towarfstwo w Barlinje woswjeći rjana … fki fwjedźeń fwadźeje Lucije, kotraž … …dowanych krajach fymbol za zasopři… běrace … a kotraž so wośebje zymy ratarjam zjewja.

Štyri njewjesty a jena žona

11] (Pokracjowanje.)

Ta knježna nicźo njewotmołwi, ale źebi, pśicźo hi… śćeje hłuboko dych śrźebaju, rubiśicho wokoło śćije wja… faśche.

„Swotkel dha śeje", fo Erhart wopraścha, „fo móźu Waš pśchewodźeś a Waš źwéru domoj dowjeś."

„Ach, Wy to śeje, knjes farafo", nźeko ta knježna znowa wożiwjena praji. „Ach, tak wulki dźak fym Wam winośta, fo śeje mje wumożił!"

„Snaźeśe dha mje?" fo Erhart je ſpodźiwanjom wopraścha.

„To by było! Wy dźe śeje naśch dobry knjes farař. Ja we Waśchej wźy bydlu a fym dźiwka tśiberklitarja Hanuścha."

„Hdyž pśiźed pał letom fwoje fatośiśiwo tedy we Lśiśej nakwaśich, fym kóžbo dom a tóźbu thežku wopytał, fo bych kóždeho fwojich wośadnych fejnał a fo ſ nim ſpśeceźeliś. Też knježna Hanuśca wobeśhoł njeźiwm, ale dźowźiśiśi pola njeho njewidźach."

„Dokeź fym hacź do pśied jdhiryjomi njedźelemi pola cźeły w mśeźe pśchebywała. Ju wopytawśchi bech dźeńźa runje duźo domoj."

„Wy na zyłym cźele dorketacje. Jena fo Wam wulke ſtrośele njeśeśchkodźa. Dajcźe mi fwoju ruku."

„Haj", fo ta knježna ſprawnje wušła, „fym hišćeze wulźy roſćerjena. Kak mohło leź hinak być? Ja ſym fo njemało wobarała a ſtajała. Ja bych rjekła, so fu mje wo wźy wołacź ſłoželi."

„Nźekajke ſmérowaze lźekaŕſwo", Erhart radźeśe, „abo ſnajmjeńśa ſchtśerja cźerśtweje wody by Wam ſnano wužitna bźła."

„Nź wſchak!" holcźka wotmołwi. „Ja tak źłaba njeſ… ſym. Ale hobrźu mja Wy maśe, knjes farafo! wjele wjeśchu hacź ja. Wy dźe pjerjśćeśe, jako by Bóże nje… wjedro bźło. Hdyž toho prenjeho mórgnyśkeje, to klinc… cźeśche, jako by fo do próźneho ſkonja praśiło."

„Mój Bożo! Wy mje na jene dobo na muża dopomnicźe, kiž tamle leźi a fo njechśa. Ja dreje jeho tola ſa… rajaś njeśśym? Bóh ſwarnuj!"

„Schkoda bźła njeby", holcźka ſe ſpramnym hnéwom rjekny, „hdy by jemja ſłośnita jhubiła, tiž budźiśe mje pśchi ſamym ſabajiś."

„Ale, dźeco, hdy by wón njepśchihotowany, bjes wa… kuty a fo ſe ſwojim ſwoŕicźelom njewujadnawśchi ſe ſpjeta fo mimo? Wón wjazu njedycha", fo ŕ morwemu itbiśkim Erhart dźeśche. „Mój Bożo, ja ſym mordaŕ, ranjej pśchećiwo ſwojej woli. Kajżeho kónza to ſmeźe? O mój Knježe!"

Nźeko mośesche holcźka jeho troſchtowaś. „Wy dźe hinak njemożeśchśe", wona horliwje dźeśche. „A hdy by… ſchśe fo wśitke weźy pśched ſudnikom ſamalwjeźi moł, ja jako Waścha rźćniza wuſtupiju. Moji knježa ſudnizy a pśichijażni, chzu ja prajiś, tuhy knjes farař hinak nje… możeśche, dźiwźeśeli mje ſ pjerow mojeju njepśchećelom wumóż. S lźchezśćijanſkej miłoźcju a w ſomoźanamaj rukajźomaj niźo wuźinił njebudźiśe. S Pétrowym mjeczem dyrbjeśche rubaś, jeli fo won ſam a ja farafenaj być njeźchaćhmoj. To dźe janeje ſprawnoźe wjazy bylo njeby, hdy bychu Waš winowateho prajili."

Pśiźedy hišćeze tśhepjetaja źónika bźśche fo na jene dobo do ſyłneje pśiźemeńila, kotraž ſforjazeńo a ſłakebo Erharta ſa ruku wźa a ſpeśhnje kroćo ſ nim woteńdźe.

Kruch pśihede wźu jimaj holcźźnu nan napśeśeźo pichińdźe, kotremuž ſtarośći wo dźowku janeźo mera da… ta njebe, ſo dyrbjeśche ji napśeśeźo hiś. Nźeko pał fo jeje ſmužitoſć runje tak rucje miny, taj bźśche pśidźiśela. Płaćo wona nana wokoło ſchije wźa a praji: „Knjes farař je mje ſ wulkeje nuźy, wot hańby a ſmjerźe wu… mohł. Dźakuje fo jemu ja mnje!"

Hłuboko hnuty nan farafa wobja. Tutón pał fo ſ pśchewodom ſudnitych mužow na pucź da ſa poraże… nym ſłośnikom hladaś, kotrejž bźśche woprawdźe mor… wy. Wórły fo pokaja, ſo je to ſtraśchny rubjeźnik, kotryž bźśche fo, na 15 let te thłostańi ſajśudźeny, ſ druhim ja… tym ſ thłostańe wudobył, ſo by nowe njeſkutki doko… njoł. Jeho towaŕſcha, kotrehoj rosrajene ramjo tak bo… leśche, fo durbjeśche lźekaŕſkeje pomocy pytaś, bórły wu… ſłędźichu a ſeźo do thłostańe ſudźichu, ſ wołkeł jeho poźbjiśho puśćeźichu; ale ſłemjene ramjo jemu ſtamo wot ſo ſakaja, dalśe njeśkutki cźiniś.

Erharta pśhed pchińdźanju ſud do hlownego mésta ſłakachu. Hdźej mejśćeśe fo ſamołwieś, fo je cźłowjeka, runjej ſłośnika, ſaraſoł. Sso ſamo rośumi, so jeho pśchi… ſaźeli po króttkim wuradźowanju ſa zyłe njewinowateho pśśnachu.

Hanuśch a jeho dźowka bejchtaj ſwojeho ſararja do mésta pśchewodźałoj a pśchi ijawnym ſudnitym jedna… nju pśśitemnaj byłoj. Hdyž Erharta njewinowateho prajachu, dźewka hłuboka hnuta ſwojeho nana wato… ſcha, ſararjej pał wobej ruzy da a horliwje dźeśchśe: „S mésta, hdźej ſtejach, budźech Waš, ſwojeho wumożerja, faktiwałaś, hdy budźechu Waš k nźekajkemu thłostanju ſaśudźiśi. Bohu dźakowano, ſo k temu nje… dóńdźe."

Duzy do hoićźenza, w kotrymž bźśche Hanuśch wu… pśchańnuł, wśchitzy tśi nimo wulkeje zyrkwje pśśiźdźe… chu. Pśched zertwinymi durjemi rjad pśichnych wośow ſtejeśche, ſchtśi na to pokalowachu, ſo je nźekajke wośobne abo bohate werowanje. Se zyłu tam khromadźenych ſónkow jena wótśje ł jaroźi ſuźodźinje djeśche: „Na… wośenja, runjej zyłe mlódy wźazo njeje, je hišćeze na hladnu muź a ma ſa wuśchomaj. Ton źebi wśeźe wećji wutŕeć njeda, kaž njebo komorny radźićel. A teh… lohśeko waja, ſwojeho pśhitrodućeho ſynka, won hišo nazwećśi, ſo budźe hišćeze pśchihódny człowjek. Też tej wumyłenej dźowćiźźu, kotraj ſobu ŕwérti ſcźeśeśe trochu bóle wótry prut, haž jon jeje macźeŕa ma, do zyła ichtodźeć njemóże."

(Pokracźo… fo fćichnje.)

rjekny, so je sastupjał kuteje jawješčenje a da jawješčańke wopišma wudacz. Namjetowe formu- „Nowišcho Herolda“, kiž Hoffert wobsedźi, nimaja wobješčenje. S taktami wožanni Hoffert jeho. Pschi ...ich pohrjebowych namjetow powěda ludźom, so ...nan spražowny pschikłapy w Potsdamie a pjenjezy ...Delnjo-Łužiźu banku w městnoščach zemrěteho ...ita wupłacił. Wón je nětko, dokelž je jeho nan ...wobsedł pschewzał. Snadź je, so je jedak w Gute- ...Pschibom a Lubuschu stawbne z bankowe kupčił. Wo- ...ale Hofferta: 20—25 lět stary, nječuje 170 cm wulki, ...ary, ma polne wobličzo, jasne wołosy, bjes brody, ...rjonej wježki, schěry mantl a klobuk, čorne stupnje; pschi ...ješi měrjschi wuzku brunu aktowku a nutzkach knihi ja- ...ješenje „Nowišcho Herolda“. — Wopisanje Primez: ...0 lěta, 170 cm wulki, šwižna, polne błěde wobličzo, ...ašikowny, brunu futnju, nowy barbojty mantl. — ...pschi wustupjenju jedała w najchi wokolinje prašu Bu- ...šiska kriminalna policija hnydom wo powěsći, telefon ...2 abo na blišše Jandarmstwo a policiju.

Hodowne spěwy a hodowna hudźba při hodownym štomje na Mjasowym torhošču 1933

1. Sjobotu 17. dezembra, 19,30 hodź. muzikalny khory.
2. Pondźelu 18. dezembra w 20 hodź. khor trompetarjow 2. wobšěž. art. polka 4.
3. Wutoru 19. dezembra w 20 hodź. měšchanski khory.
4. Serjedu 20. dezembra w 20 hodź. šandarstwowa kapała.
5. Schtwórtk 21. dezembra w 20 hodź. wuczerske spěwne towarstwo z dźěćźmi khorom Pestalozzijskeje schule.
6. Pjatk 22. dezembra w 20 hodź. dźěćźny khor Lutherowje schule.
7. Sobotu 23. dezembra w 20 hodź. kapała 2. batl. pěšeho polka 10.

*

S **Rašchowa.** Pschi njedawnym liječenju skotu su lejčowje liječnu naličili: 9 kuni, 73 howjadow, 80 šwini, 3 wowcy, 57 kosow, 63 huš, 406 kur, 15 kačkow, 40 kolcje pčelow a 140 karnikłow.

S **Wóspork.** Kujes wuczeŕ R. Adam, kiž bě hač dotal we Wósporcu a Malečišcach pschistajny, je nětko wot 1. dezembra w połnej šłužbje we Wósporcu sastajeny. Na jeho wupródowanje měsmo w Malečišcach je wopomnjeł wuczeŕ H. Ubelhack z Hornjeho a Delnjeho Friedersdorfa pschistajeny.

S **Wóspork.** Tudomne wojeske towarstwo wotmě pschedwčera tydźenja derje wopytanu šhromadźiznu šobustawow. Wjednik towarstwa, towarsch Zschoch, powita pschitomnych. Se spěwom wo dobrym towarschu spomnichu zemrětych šobustawow. Wšchitcy wotmiki su rozrěcheli. Nimo teho powě wón, so je jeho wokrjesny wjednik Ortel jako wjednik towarstwa wobkrućił. Přichodna šhromadźizna pod nowym wokrjesnym wjednikom wotmě se 10. dezembra w Lubiju. Nowoastupjenych towarschow wutrobnje powita. We khežišchim hodownym saradowanju so powědachu Wolfgang Israel poda pschichlad wo wobstejnoščach ... Nimo teho so pšiwo wot synniše wonoły pschi ... 1, kotrejž so we pschipomnu ja potrjebowych towarschow proša. Po dołhej rozpranje so wobjawichu, w synnišch mešiazach, ja synniku wonoz kóždy mešaz 5 hriwnow daříł. Se hłowu na nasch němiši wołizny kraj skónči so šhromadźizna.

S **Bělej Wody.** (Sso jhubił.) Wot 26. julija je so 19lětny dźěłaćeŕ Willi Rychtaŕ jhubił. Rychtaŕ je 24. julija swoje dźěło w skale w Pluśnikezach pola Budyšina wopuschčił. Po tym je pola swojeje macerje w Běłej Wodźe pschebywał. 27. julija jědźeše po swoju wódu do Pluśnikez. Wot teho buja sa nim žaneho śleda nimaju. Hdyž so nětko połaje, so prošy, so by so to hnydom policiji powědło. — W poslednim času su tu wospjet autowe pschikrywy krabnuli. Paducha njemóžachu hišče wuzlěźić. S pilnym pytanjom policije je so nětko poradźiło, paducha autoweho wobsedźerja z Běłeje Wody sajeć. Khłostanje je so pschiwěsćiło.

Se **Solepołho.** K powjetšenju wohnjoshasherstwa je šebi tudomna wohnjowa wobora motorstu šnjakwu a transportny auto kupiła. To je sa naschu wješ jara wažne, dokelž je tu wjele wody.

Cyrkwinske powěsće

S Hodźija.

...jatł popołdnju 3/4 hodź. je šerbska šwonowěź a 1/5 ...dź. šerbska adwentska nutrnosć.

Z Łužicy

* S **Bitkopiz.** (Skała jako kommunistiski štab muniźije.) Schtwórtk popołdnju namakachu w skale pola firmy G. Kunath na Goldbachskej horje, pod maschinami mnoho infantriskeje muniźije a patronowych tschow. Muniźiju a jara derje sdźerjana. Nasskerje su muniziju kommunistoju jandźenu symu šhowali, dokelž so w skale dołhi czaj njedźełachu, a nětko budźe so we njej saso dźełaćeŕ. Praschu so, hdźe su muniziji słužaze šhowane.

Swójbne powěsće

...mrěł: Augusta Hond. Neumannowa rodź. Herzig ... Budyšinje; šhowanje budźe julija ...ejdu pschi ... w 1 hodź. wot Tschojskeho wobsedźerskeje ...stnicy ... w Lubiju, 47 lět; šhowanje je Dźensa ... — Rosa Nowakowa rodź. Schołtiš w Jažowje, ...howanje budźe julija ...rjedu pschipołdnju w 12 ... wot farowskeje domu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Glauchawy.** (Ssmjertnaj woporaj pschi njeshodu s motorskim kołom.) Tele dny sjesdźowaschtej šmjertnje motorstaj kolegarjej Waltaŕ Pfüller a Kurt Keller. Wonaj dyrbjeschtaj so do Glauchawskeje thorownje dowjesć, hdźež czekło sranjenaj hnydom wumrěschtaj. Kaj šlyschimy, staj wobaj jenjenaj, a jo motorske kolo towarschej šlusscha, kiž bě jo šamšny dźeń dostał.

* Se **Schwarzenkerga.** (Ssnehowaŕ so šhubił.) Wot njedźele je so 20lětny pschetupšti šastajnik Georgi šhubił. Myšlja sebi, so je pschi šnědkowanju na czěłu miesu pschišłoł, a so su jeho czěšny namjesni sastajnizy sajeli abo so je sjesdźeł.

* Se **Wechselburga.** (Dokelž so khłostanja bojesche, dźěsche do šmjerje.) Pola tudomneho pjekarskeho mišchtra dźěłaše 17lětny wuczobnik je so s płunom jadźeł. Wón bě swojeho mišchtra wobkradnył, a so nětko khłostanja bojesche. Pospyty, jeho wožiwić, so njeporadźichu.

Domowina

šwjask wschitkich serbskich towarstwow,

chże so šnowa rjadowaś po šmjerje, kotrejž je wubjerk powołanych mužow postajił. K temu samerej maja so wustawki i dźěła pschemeńšeć, tej jenoże so wjednik wuzwoliš, šchtož shromadźizny wažne nas za. Kóžde serbske towarstwo ujech njech nětko społnomócnjenych šastupjerjow ponjesnje, ale też brune šobustawy towarstwowy abo šwjasków, jednotliwo a konferencnje ujech pschidiwu; wosebje wschak šmeja k tomu Macźicarjo dobru składnosć, kaž też Swjask šastoja serbskeho studentstwa. Spěwne pokiwdeńši shromadźizny porjedźicha.

Přilopk

* **Saduschniza w Satkej.** Se wschelakich kónczin Satkeje je wo šmjertnej saduschnizy (diphtherie) powě. Wopraudże wuczinja šmjertnosć na saduschnizu khorych w tutym lěcze 7 prozentow, kaž krajny strowotnizowy hamt powě. W lěcze 1925 hač do 1927 wuczinješe šmjertnosć na saduschnizu khorych 5,8—4 prozenty, w lěcze 1930 7,5 prozentow, w lěcze 1931 6,2 prozentow a w lěcze 1932 7,2 prozentow. Liczba khorych w šamšnym pomerje westa. K njemérej wobyhleršiwa tuthwilu njeje pschiczinu. Jyle nušne pak je, pschecyo sajo na to potrjebacź, jo ma so pschi ipośnaczu khorosce hnydom lekaŕ jawolacź, pschetož tójda hodźina je sa wuhojenje thorosce rosšudna.

* **Lozo s domu sa thudych kradnyli.** We wšy Teuchatz sta so njeshańbiczíwe paduschstwo. Wjeśny thudy wobydleŕ Rost njeběsche dłuschi czaj pschitomny. Jako so sajo wrócźi, widźesche, so běchu jemu lozo kradnyli. Rost běsche nětko hjes lećanje. Wjeś běsche nuzowana. Rostej najnuschnjische wobstaraczi.

* **Na huno padnył a jo zarazył.** W Perlebergu padże ratař O. Eggersdorf, jako po šlonu dźěsche, na huno dele a dyri s hłowu wo wójne kolo. Jemu so nop dwójzy puknje a wón so jara czežko inutska skani a hnydom wumrě.

* **Němski wobrazowy paduch so wuda.** Psched nětkim dwěmaj njedźelomaj poradźi so franzowskej policiji, němskeho stacjana Waltarja Franku, kiž běsche na hrodźe Johannisburg pola Aschaffenburga 86 Rembrandtowych wobrazow kradnył, w Straßburgu sajeć. Franzowški šud wobjamtny, so dy so do němskeho namjeta, so by so paduch wudał, swolika Franka so w blišschim czašu němskemu šudej pschepoda.

* **Duchazlaby šeła w franzowskej komorje.** Schtwórtk psched wječerom so w prědnich městnoščach franzowskeje komory žadny pschipad ita. Duchazlabemu bęsche so poradźiło, so do městnoščow komory dobyczź, kotrejž 2 kuliy do powětra wuschli. Na to jeho policija hnydom saja. Pschi pschešłuchowanju won praji, so je chcył kedźbliwoscź komory na so złožicź, dokelž so tuthwilu prozeš wjedźe. Tiežka sa duchazlabeho špońachu a tohodal jeho w policajskim jthowje wobthowachu.

* **Jeleniści cjah kradnyli.** Jeleniške jarjadnistwo w Sevilli w Schpanišej šwjeczi, so bęsche tworowy cjah, kiž dyrbjesche hižom psched hodźinu na dwórnischcźo pschijeźi, so jhubił. Jako ja cjahom šledźachu, špóznachu, so je tworowy cjah na šuzodne kolije sajeł. Wjednik lokomotiwy a jeho pschewodźerjo běchu sputani. Wonaj rjeknychtaj, so su banditojo jeju nuzowali, na šuzodne kolije sajeći. Stojenizy su tworowy cjah wobkradnyli.

* **21 rybarskich cjołmow je shubiło.** Cjeśe wichory na Cjornym morju su pschezo straschniške. 21 rybarskich cjołmow je so hač dotal shubiło. Dotal mózachu 40 rybałow, kiž běchu w straśe, wulkowacź. S wulkowanjom so pokraczuje.

Japanska Vineta

Wosjed nědźischcźeho mózneho wilowańskeho mésta Vineta pschi naranišchim morju njeje žadyn jonkrócźny podawk. Mjeśy njes morjom a krajom na najchej šemi sa wschu wjelnješej krocje poštajene njeśu: morjo jej dźensa hišče ignita, kraj pójerać, a na druhich městnach sajo nowy kraj s morja wupinjuje. Nětkole je japanski šenjespytnik, profesor Imamura, šwjecził, so dyrbi so wulke pschitalowne městno Osaka do morja pedinuicź. ... dopała wjazy tak dotho tracź njebudźe. Dotchle ... šchi, je Imamura sadobywanje morja do japanskeje ... kotrejž je Osaka nanarjena, léta wot léta ... timerny hrudnje. Njepschetrjebnje li tole pschi ... šenje sajo, budźe so potajkim Osaka hišče w ... kotrejž jako japanska Vineta w jołnach morja šhubieź.

Radio

Terjedu 13. dezembra šlyschimy:

Königswusterhausen. Nimo šnatcho wšednoho programma: 11,30 sa hołpoźn. 11,55 sa dźěcźi. 19 hodźina naroda (Mozartowy konzert). 20,10 wo dźěle ludźow. 21,20 tak sy nětko rejwanje.

Lipsk. Nimo šnatcho wšednoho programma: 11,30 sa młodźinu. 18,15 němše hody — němše inowa. 19 hodźina naroda. 20,10 hra cźěłanje do domizny. 21,10 wuzwolita ludowa hudźba.

Hišče wažne s dnjowoho programma. Königsberg-Heilsberg: 20,05 mudrosć w šmjerću. Köln-Langenberg: 20,10 němski šchpeśijon. 21,10 wječorny konzert. Win: 19 wojeski konzert. Rom: 20,40 opera „Carmen“.

Swjatoprajenje Lourdeskeje pastyrskeje holey.

Bamž je nětko zbožnu Bernadettu Soubirousec swjatu prajił. Tutej holey so před 75 lětami mać Boża w Lourdeskej prózdnjuńcy zjewi. Wot toho časa so jeje woda za dźiwyskutkowacu wobhladuje. Po dźesaćtysacach kóždé lěto ludźo z cyleho šwěta do tuloho malcho francowskeho mésta w Pyrenäach pućuja. Wobrazaj představatej postawu Bernadetty w Parizu, kotruž je francowska rězbarka Renée Davoine złotowiła. Na druhim wobrazu widźimy swjatočne swjatoprajenje w Pětrowskej cyrkwi w Romje.

Na trónjo widźimy swjatcho wótca sedźo.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej knihańi w Budyšinje

w Serbskim Domje

Serbski Nalaf

Ničso njejpohódnje ratarjej pósli nuinym dźełe tełło jakonadźenja, hacj wobezdźěłanje łoje na thribicach pola tenjow, kaž je druhdy jerejmy dźesi a dźesi dźiwotnikow, hacj i tutych łetow tola dale njemoje. Wona tutołho wobezdźěłanja je najbole pśiputny grat, tołmač derje njezrozdźi; proś, pśi a tuchnje ći pśihibnuja jolne faborjenje wo łoź, haj hacj do cźuwow. — Kedźwuj na to, je grat derje na tenju ledźi. Cźim jerowśiši pak je ... cźim micnje cźapi na tutu wobuznoś. Wothladaj ... tołho tołchła tonje, dawaj jemu jerowśiśo pśaz, a tołkuj na to, ... pśiłes mera njepecźi, dokeź ... wina i specjalitu wobezdźěłanja. Jeli so pal ... pytnjeźi, jakeź ju thersje! Mumuj bolaze derje ... dźiwampem a cźiśej wodu a dźi do haptyti po trochu ... ! A je li trobne, pśidej sforcźenemu tonjej radźo ... ńdotne dawy wotpocźinka ... dobrym, ... jeho njeby ... njerośumne dźeźe wse pśihibadźił!

Stanje li ... hmubśihim cźasu njejsoo ... ... -dźanom abo jenźim wojijom (petrolejom), ... tutaje, tosbiże atd., ma ... pałaju wolij ... abo pjerśiśej njetacj. Dołeź ... wobeu ... ... ńśeho pśihima, mok wo jatwaś, hrodźach a ... ńdotne dawy wotpocźinka ... dobrym, ... jeho njeby ... njerośumne dźeźe wse pśihibadźił! petroleja ... ...

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Kublady na wjedro za jutśiśnu ... ...

Přiloha k čislu 285 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 12. decembra 1933

85 lětny jubilej serbskich Božich służbow w Drježdźanach

Njedźela 2. adventa mějesche ja naschich Drježdźanskich Sserbow kschi wusnam: Lutherowy dźeń, sapokasanje nowoho krajneho biskopa a 85lětny jubilej serbskich Božich służbow. Wobeshe tuton jubilej běše, tiž je naschich lubych krajanow tu w zuslbje s wobsebitej radosću a nutrnosću wokschewił. To dopoka'a nam wopyt w Kschižnej zyrkwi, hdźež mějesche knjes farar Rößler-Minakalski predowanje a spowědź. Wschizo so pschi durjach kčrluschowe tekšty wudźeleja a stajnje zaso dochale abo je so wjazy hacž połoja wróćo wobtkowała, tola sandźenu njedźelu njemóžesche snajmjeńscha z ja tajke kčrluschowe kopjeno dostać, telko kemicherjow bě so naschło. Widźachmy, kak wschitzy lubi Sserbja we wulkomčesze a w blischej a dalschej wokolinje swoje serbske Boże służby lubuja a kak so na nich wobdźěla. Njemóže tej tón abo tamny dla służby abo druhoho dźěła druhdy pschitsć, na dnju 85lětnych narodninow dyrschle tola tej mjes wjeselnymi hosćemi bych. A wopramdže běchmy hoscžo, niz jenož po ßkowje, ale tež we wschčichim smyßle, w duchu. Běše kaž by so jenička serbska ßwójba sešła, a nadobo stupi jedon k njej, kiž je 25 lět dolho jeje duschepastyr był, naich Domaschka. Sabyta bu wožoba młodeho saborjeneho fararja. S jeho ßkowow klinczachu jenož hischče Domaschkowe ßkowa, s jeho błyschczajeho wóźta błyschczeše so Domaschkowe wóźko. Tajke mózne a ßavne ßkowa, tajki kraßny, k ßebi wabjazy hłóß, tajka lubo'cź a saborjenosć ja naschu lubu domisnu, naich lubu Domaschta w druhej wožobje. Wschém f ierjom 2. adventa 1933 drje tuto predowanje pomnite wostanje. Wono so složi na ßkowa pro Jesajasa se 40. ßtawa. A kak lubosnje bě tekst ja Sserbow tu w zuslbje pschiprawjeny? Kóždy, ßa n, liž je hižo wulkich predarjow ßtrschał, darbje dźinaci, so je jeho kóžde ßkowczko hłuboko ßtrelo. Je.

chi ßpowědźi a Božim wotkazanju je so potom 75 ow wobdźelilo, też hnamjo ßa to, kak ßebi naschi ja tutu ßkadnosć waża, so mójeja k Božemu blimaczejnej rěcži hicź.

Tak rjany bě wopyt pschi towarßtwowym seidźe hoscžerju Johaneshof. Nascha žurla, kiž hewak mu, bě hižo ßa króße mjeńschiny pschepjelnjena. yrbiachmy da druhoho wuczahnyć, jo mójachmy y hromadże być, a tam hischcže njemójachmy n mßina dostać. Tuto ßeidźenje po serbßtich Boßužbach je pola naß tradizija. Tu nam naich prěłubeje domißny powěda, schtoż w predowanju o nje wupraji mohł. Tu ßo tón abo tamny m towaríschom ßetka, ßu tola hewak ßdaleni a wio jenož na serbßtich kemischach. Sandźenu njedźelu nejachmy wožebje ßo na 85. narodniny naschich ich Božich służbow dopomnicź. Pschedźenda zyrkwinskeho wubjerka k. Pětschka pokaja we ßwojej powitanßtej rěcži też na to a wußebkny, kak ßmy my Sserbja też zyrkwinßtej wnschnosći naich dźat wuprajili, ßo nam tajke Boże służby w lubej maczejnej rěcži dowola a płacźt, ß tym ßo ßmy ßo jako ßelna deputazija pschi ßapokasanju krajneho biskopa wobdźělili. Do powitanja ßaßpěwachmy wschitzy ßtejo naschu serbsku hymnu: „Rjana Luźiza".

Potom porěča knjes Pětr Kowař w mjenje towarßtwa „Cžornoboh" poßtrowjace ßłowa. Knjes Lakař djerjesche nam pschednosnschk wo nastaczu a wuwiczu serbßkich Božich służbow. Sskhschachmy, kak je ßo psched 86 létami nastork k tomu nak pßches dra. Pfula a kak ßtaj naich njeßapomnity wótczinj Jan Arnoscht Ssmoler a też naich Jmisch ßwój wulki podźěł na nastaczu mě oi. Kak je Jmisch ßam pschi prěnjej serbßkej Božej służbje pschitomny był a kčrluschowe łopjena pschi durjach rosdźělał. Kak je potom ßam 30 lět dolho wjednik serbßkich Božich służbow był a ßo hižo na 50létny jubilej w lěče 1898 wješelił a tak jeho potom Bóh runje léto do toho, 2. adventa 1897, wotwoła. A kak njeje to jenička ßrudoba była, tak ßo Drježdźanßkim Sserbam ich Boži dom w ßamßnym lěcź wotnyli. Kak ßu potom 50létny jubilej bjes Jmißcha ßwjeczili dyrbjeli w nakhwilnej zyrkwi. Kak je tam farař Jakub-Njeßwaczidłoli predował a w towarßtwowym ßeidźenju wo wschelakim ße serbßkeho ziwjenja powědał, wožebje tak je wón ße 16 druźkami pola krala Alberta pobył a tak ßu tutomu w serbßkej rěcži ßbožo pschecź mohli, dokelž trał wßcho rosumjesche, pschetož je ßam serbßkn nawukuył pola naßcheho wótczinza Jana Arnoschta Ssmolerja.

Potom ßławjachmy wožebje hischcže mandźelßku naßcheho fararja, kotraž je dźowka naßcheho Domaschki a ßaßpěwachmy jej k cześći śpěwy: „Khwalena budź rjana Hanka" a „Hanka budź wjeßela". Tu je widźomny ßwißk mjes młodym Minakalßtim fararjom a naßchim Domaschku, kotryż drje ßebi ßwoju dźowku w hódnischich rukach pschecź njemóże. Knjes farař Rößleŕ porěča potom ßłowa a da nam ßajimawy wobras ßerbßkeho ziwjenja, kajteż wone w jeho wožadźe a wokolinje knježi. Sskowa ßłudźischu ßamßnu jačźischcź kaž jeho prědowanje, ßchtož nimo měry ßnilny bchitkeß pokaja.

Też tijo naschich serbßkich ßtudentow bohoßłowßtwa bichu ß Lipßka pschikhwatali, ßo bychu tutón dźeń mjes Drježdźanßkimi Sserbami nawędźeli. Sa nich porěča k. ßtud. Rychtař-Kakečanßki wutrobne a jadriwe ßerbßke ßłowa. Hdyž tajke ßłowa ß erta naßcheho dorosta ßtyschimy, potom nam njetrjeba ßatrach wo ßerbßki pschichod bycź.

Tak pleczjesche ßo ßajimawa a radostna ßabawa hacž do łonza ßhromadźiny. Kóždy wopytaŕ dźěłsche pohnuty a we ßwojej ßerbßkej wutrobje wobohaczeny domoj. Dołho budźemy hischcže pod ßacźischczom tutoho jubileja ßerbßkich Božich służbow w Drježdźanach ßtacź, won drje njebé tak ważny kaž 75létny abo 50 létny, tola wczerawschi dźeń je dopokasał, ßo Drježdźanßky evangelißy Sserbja ßwoje ßwjedźenje ßwjeczicź wědźa, ßo też ß mjenje ważneje naležnosče nješchto hódne ja pohnucze a wocžehnjenje w narodnej myßli ßtworicź wědźa. Tu nje Sserbßtwo hischcže ßłubjene, ale hiba ßo hischcže mózne, ßo we na tuß hinasche waßchnje hacź we Luźizy, pschetoż ßmy tu w zuslbje a ßerbßke hodźiny njejßu wschedna, ale njedźeßke naležnosći. Tak ßnano ßo też mnoho kuß lépje poradźi, dokelž kóždy też ßtajnje njedźelßku wutrobu ßobu pschinjeße. Hdyž pak ßo do tuteße hischcže tak hnujazy wobeß ßałoži, kaž ßandźenu njedźelu ße ßłowami fararja Rößlera, potom njeje jenož njedźelßka, ale ßwjatoczna. Njech też naß dźenża hižo holk a tokk wopschijatej, budźemy hischcže dołho pod ßacźischczom ßtacź, kaž hdy bychmy wot daloko pucźowanja ßo wrócźili. A wopramdže ßmy też pucźowali, ßmy ras doma w lubej ßerbßkej Luźizy pobyli a ßo domjazeho powětra nałrčkali, — mjes Sserbami, hdźež też naich ßtatok je.

Zapokazanje sakskeho evangelskeho biskopa.

Druhu njedźelu adventa je so w Drježdźanach sakski krajny biskop Bjedrich Coch do swojeho zastojnstwa zapokazał. Na wobrazu widźimy biskopa Cocha, jako z Knjenineje cyrkwje přińdże, hdźež běše so zapokazanjo w swjedźeńskej Božej służbje wotnačło.

Wusudźenja

§ Zebanjowa dla mějesche jo cžinił Alwin Seidler ! Ruchbacha samowicz. Wběche rjani wukowanju ß kumu jebanjowu ßpatał. 18. oktobra běše jeho tchodła banißki ßud w Lućizy k 2 njedźelnej ßalowa. k 50 hr. pschejschoho khłoßanja abo k dalschim 5 dnjam jałoweho ßałożka. pschecźiwo wuńdźej powołanje ßaßłuchi. Jedna ßchodła wożyjet khłod krajnym ßudom w Bautzen, wczerwca hr. Seidler ßwój a ßo ßudźej k Dr. Bolonja ß, je je ßo je ßo ßwój ßkowa, ßo ßo ßo a ßo je ßo ßo ßo

na w tym czasu hischcze s druhimi muzemi intimny wotchad mě'a. To njemóžesche so jej dopokazacz, tež niz, so je wopak pod pschisahu wuprajila. Wona zadasche swoje prawo. Sud ju po namjecze rěčnika Heinemanna wuwinowa.

Francowski rěčnik jako šěsckróčny mordaf

Hischcze steja franzowske sudnistwa pod strachom sazischcenom mordarstwow Marseiliskeho rěčnika Sarrata, kiž je s pomozu němskeju listowy Schmidz mnoho wosobow slózowal, dha rosschěrja so nowa powěsć wo mordarstwach, kiž je Pariski rěčnik Bonnet w schězej padach skutkil. Prěnje jeho mordarstwo dyrbi so najmjy lěta 1928 wroczo. Tehdy słuzbi so na njesnate wosebje 38-letna Henrricta Hodoner, mandželska jenoho gmejnskeho pschistajerza. Wona so s swudawanjom, so je jeje muz snjezbožil, s bydlenja wabjesche. Njezmata zónska bésche jej powěsć pschinjesła. Tola njebě muz snjezbožił, zona pak so dwaj měsazaj po tym mortwa s reki Rhone wuczeże. Wokolo schije mjesesche bórnizu a po sdaczu je so s njej wot slótnikskeje ruki sadawała. Tehdy hižo tukachu na Bonneta, tola mózesche so wón nětak wurjecz. Tež njesnata žónska, kiž je Hodoyerku k wopuschczenju bydlenja nawabila, so tehdy we wosobje mějerzelki klamarinje se mjenom Monlin wot polizije sasa. Tola njemózachu swédkoju, kiž su polizisu najprjedy na zónsku kedžbliwu czinili, ju s wótrozcu wuznacz. Dopo so tehdy tež wona sasa s pschepytowanskeju jatby wu[illegible]

Psched krótkim pak namalachu [illegible]ni Monlin słóżowanu. Tež wona [illegible] mnoho rauow na [illegible] so tukachu na Bon[illegible] jeho auto w tamni[illegible] wobkedźbował. Ka[illegible] swédcy, je na mor[illegible] wobdźerżeli. Bóh[illegible] dotal[illegible]. Bonnet wona [illegible] ja[illegible] [illegible] tyc[illegible] [illegible] Bonnet [illegible] je [illegible] [illegible] [illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wuwzaćmi 1.15 hr., na póće a pola dowčmik. 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wed. a 626 Sewerjec kniharnja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2587

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za rěklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećivo wótkhwam čłoweho zajězdźenja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je w čas žiwjenja dospołne bjedny. Kóžde zajězdźenje dyrbi abonent knydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Zmjerjene zajězdźenje dyrbi so tamor knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenje tutoho banki, kiž Serbske Nowiny hdye a hdye wozjewja.

Čisło (Nr.) 286 — Budyšin — Srjedu 13. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Nowy němski sejm so wotewril

Wčera wutoru popołdnju w 3 hodź. so nowy němski sejm w Krollowej operje w Barlinje zwjatočnje wotewri. Postrěži so nowy wobraz, so běše sala je hyšći brunčh muži napjelnjena. Jenoż hdys a hdys widźeło nje uniformowani sapóšłanzow w zwitkej drasće nadeńdźe. Při wotewrjenju sejma wobsydźi so też statny sekretar italskeho faszistiskeho hanita Suvich, potrjechi Barlinjsći italski pósłanc Cerutti pischewodźesche.

Krótko po 3 hodźinach pischińdźe wo jednorej hnuj uniformje pruski ministerski president Göring, so by město presidenta wobsadźił. Wón pozdźenje wotewri. Schtož žebi rjadny ujeskónčny czas žadasche, njemuzy wuwołanje mjenow wotpadny. Wšitke formality, kiž su k sesłanju nowego parlamenta trěbne, so na to najuni nische a najkrótšeji czas stłóča. President, namjetnik president, sapjelzowarjo so z krótka z aklamaziju wola a pomjenuja. Hišće nic zyle 10 minjenichnow trajesche prěnje pozdźenje němskeho sejma, kiž je so 12. novembra wuzwolił. President Göring stónči pozdźenje z 3-krócznej zdrawu na wótczinu a wjednika. Sapóšłanzy jemu zjawje pschihłesnja. Pozdźenje so wuprózdni a je bórzy sazo zyle wupuschczena.

Nowe předsydstwo němskeho sejma

Krótke wotewrjenske pozdźenje němskeho sejma so po sčehowazym porjedze wolmě:

Krótko po 3 hodźinach ministerski president Göring, president předawschego sejma, pozdźenje wotewri. Za **nathwilnych sapjelzowarjow** pomjenuje wón sapóšłazow **Bórgera, dr. Dečkera, Lindera a Oberlindobera.** Potom wón namjetowasche, so by so wuwołanje mjenow wotwostajiło. Wón wosjewi mjena sapóšłanzow, kotřiž njeběchu pschitomni a běchu so samolwili, mjes nimi běsche też sapóšłanc Hugenberg.

Potom wolesche so nowe pschedsydstwo. Sapóšłanc dr. Frick namjetowasche, so by so z aklamaziju wolilo. Za

presidenta sapóšłanza Göringa,

za jeho zastupjerja dotalneho presidenta pruskeho sejma sapóšłanza Kerrla,

za druheho namjetnika dotalneho presidenta bayerskeho sejma sapóšłanza Essera a ...

za tśerjeho namjetnika sapóšłanza z Stausa.

Sčesć namjetowanych sapóšłanzow jenohłósnje z pósłanjenjom z měrnow wolesche. Też sapjelzowarjo so po presidentowym namjecze na žanjne wastschnje wotkazu.

So by so jednanje pschikro cziło, wuprošy hebi president polnomóz a ju też dosta, so by wubjerli w pschesjedowanju sa dźenjnischne žnjem Wam **dźak** wuprajicz sa dowěrjenje, kiž je nje sašo na tuto městno powołowało a žnjem Waš nětko jako nowowolenemj president potwrjowicz. Srošmnicze, wožebje moji knježa towarjschojo strony, z kajkim zaczuczom sboża a hordosće nje napjelnja, so žnjem być president nazionalsozialistiskeho němskeho žnjma. Schtož je, kaj ja, sawdźene lěta nasłonił, do czeho běsche so němski žnjm sfónczenje twrosće, sapschija, z kajkim znuitskownym spokojnjom žnjemny też tu zhladowacz na hobrske dźeło, kotrež je nasch wjednik dokonjak. Wčera je Wam wjednik pschi swjasanju na winowatosćcz we wulkich wobrazach sameny a winowatosćze pokasał, sa kotrychž dopjelnjenje sće powołani. Wožebje pak je zwoju rěcz na to twjedł, so dyrbi sfatźiza němskeho žnjma w połnej pschesjenosći z němskim knježerstwom němskemu ludej dopokajacz, so je wulkotne dowěrjenje, kotrež je němski lud nam dał, wuprawnjene. **Nasche dźeło, nascha zhužba, nasche skutkowanje dyrbi a žnjé so jenoż ludej wonowacz.** Tak njech dźenja tuto prěnje pozdźenje sfónczu. Hdyž Waš proschu, so bychcze je mini 3-krócznu zdrawu na tutón němski lud a jeho kanclera wunjesli.

Göringowa skóńcaca rěč

President němskeho sejma nječesche potom sčehowazu sfónczaju rěcz:

Moji knježa, moji towarjschojo! Sumem na to pokazacz, so knjes němski kanzler dźenja njemóže pschitomny być a žnjem tehodla też wschitke moje rozłożenja, kiž měł jako president k położenju prajicz, na tanony dźeń wotewrjenja, hdyž so knjes němski kanzler sam tu zlowa jima.

Frakcija nacionalsocialistiskeje strony so swjatočnje na swoju winowatosć zwjaza

Póndźelu wječor zhromadźichu so nazionalsozialistiscy sapóšłanzy němskeho sejma w pleninej sali pruskeje sejmowinje, so bychu psched wjednikom pschihotowanje zwěrny wotpołožili. Němski minister dr. Frick wotewri prěnje pozdźenje nowowolenje nazionalsozialistiskeje frakcije němskeho žnjma. Wón rozpominjaše wuwoje nazionalsozialistiskeho hibanja w pozdźednich lětach a kak samolubje je, so je sfónczuje k dobyczu w dotalnym staczje pschichodu. Nětko **serdźe so prěni króć** němski žnjm, kiž jenoż z jenicznje strony wobsteji, kotrejž bu z tym z nosherkim stata.

Potom je wjednik žnjm słowa jimasche a je swojej wótrjadnje dorazjej rěcži **wopisowasche wulki historisti nadawk,** kiž ma dźenjnischje nazionalsozialistiske statne wjedniwo pschewobjesć. Wón poda krótki pschehlad wo 15-letnym wojowanju nazionalsozialistiskeho hibanja, z kotrymž je so poradźiło, marksizmus a jeho pucz rubarstwa — antinazionalnu demokratiju — dospołnje wotstronicz. Nazionalsozialistiski stat widźi wjednistwo niz jenoż w tym, so wulkrajnje sa jenicznym wottwjerdzenym zhromadnje honi, ale so je też zmanje wo ruce rozsudźecz. Pod tutym nahladom sponminaše wjednik na rozsud 14. oktobra a na rozsud zyleho němskeho luda dnja 12. nowembra, **hdyž je psched zyłym žnjetom dopokazał, so sady wolkjezerstwo** a hacz do najmuskotnischeho stronzy lud. Lud **je swoje „haj“ wuprajił niz jenoż kjezerstwu, ale też knjezacej stronje,** kotrejž je wosrud zyle **wuż** do rukow dał a z dobom njeztłuchanu samolubnosć. Na njej wotpowjedźenja dźenja dóst zyleho němskeho naroda a wona dyrbi nětko to dopołnicz, schtož zu letsanti chwile a za czimž zu zdźeli. Możnosće, kotrej zu nam dźenja **date, drje** so za letsanti wjazy njewěrocza; naš wschitcki budźa nětky zhromadnje wajcz a zhromadnje pokładowacz, **pak zhromadnje** tuto prahowanje wobsejmy, pak naš stawizny zhromadnje satamaju!

Potom wjednik nadawkaj nowego němskeho žnjma wobsebje wunjesechu. Tutaj nadawkaj staj:

1. **So se swojej autoritu wulke natwarjace dźeło nacionalsozialistiskeho statneho wjednistwa podpjera, a**
2. **so je psches stronu žiwy twoje z ludom.**

Wjednik potom zhromadzenych wjednikow strony na winowatosćcz swjasa, so bychu ludej we wschém z pschikładom byli.

Hdyž tutón němski žnjm swoju winowatosćcz dopjelni, mérnje a z dowěrjenjom ja 4 lěta sajo psched lud stupimy. Wjednik rjekny, so budźe pschezo sajo na lud appellowacz, hjom tehodla, so by hibanje ekstatiske wostało, kaz dotal a so by zmylki, kiž mohłe so stacz, z czasom spóznał. Němski žnjm je nkódy žnjm, a z tutym so wopjetowanym apellom budźe so za to postaracz, so mócdźina njewotemrěe w jeho rjadach. Wo nowym žnjmje dyrbi nětkuž rěkacz, so je najmłódšchi, najmuzejšchi a najthrošlišchi był a wulke nadawki stawišnow, na kotrychž su so letsanti rozrasłe, pschewjedł.

Jako běsche wjednik pod zahorjenym pschihłosom swoju rěcz sfóncził, němski minister dr. Frick w mjenje zhromadzenych nazionalsozialistiskich sapóšłanzow němskeho žnjma wjednikej wotrołne zlubjenje do ruki połoji, so z njepowolnej žnjetu w dobrych a złych dnjach k njemu stej. Dr. Frick sfónczi pozdźehowace wuwupjenje z 3 krócznej zdrawu na Němsku a na wjednika.

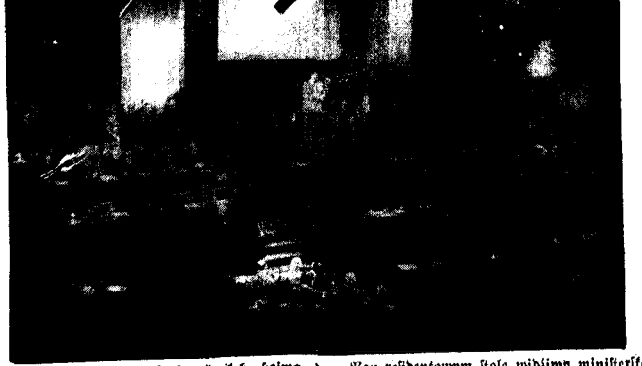

Pohlad na wotewrjenske pozdźenje němskeho žnjma w Krollowej operje.

Nap residentowym stole widźimy ministerskeho presidenta Göringa pschi swojej rěcži z sapóšłanzami.

Wo wopyće francowskeho pósłanca pola němskeho kanclera

Pozdźedne dny běsche francowska zjawnosć z napjatej kedźbnosću do Londona zhladowała, hdźež jendźelski pósłanc w Paryzu po pschecu francowskeho knježerstwa wo zrosumjenje za wozakowanje zadźerjenje Francowskeje we praschenju wotbrónjenja a za jeje politiku w Swjatym Indowym pytasche. Nětko pak je so sajim francowskeho ludu njejapy Barlinej pschiwobroczył. Francowske nowiny rozprawjeja dekładnje wo rozrěčowanju mjes němskim kanclerom a francowskim pósłanzom. Wone rozpominaju tuton podawk je wschěch stron a dyrbja pschi tym wuznacz, so maja zwjetscha jenoż měnjenja a wozakowanja rozpinowacz. Wažne nowiny pischi, so dotalne rozrěčowanja njejsu zane jednanja, ale so maju jenoż temu słužicz, so by so zwěsćiło, hoch je konkretne jednanja možne, abo nic.

wón braje. Nowiny, kotrež kujerjerjowu blisko fleja, so prózuja, so bychu konsekwentne sadźerjenje Francowskeje napschećo němskim žadanjam dopokazale, nowiny opposizije dźěchu pak kujerjerjowu do wonkowskow zahnacz. Wone pschežo sahe na sowjetowy pschichodneho němskeho wójska a na wichelake swjetowe pokazuja. Po joacym pak su so Francowscy pósłali, so fiej w burym praschenju Jendželska a Italska rozhudźarjej.

Křižak „Köln" so do Němskeje wróćił

Němski tschižak „Köln" je so wczera je swojeho prěnjeho fluzowego puczowanja wrócił a so we Wilhelmshavenje fijalizuje powital. Tuton nawrót ma z je wopsteho wuznam, dokelž so stawa w nowej pschewjesnej Němskej. Pósłed letom 8. decembra 1932, jako bęsche mamti lud kólcheže so firemow restorlanty, jako zjerwjena nanto; na dróhach kujerjeske, pyschna łódź z Wilhelmshavena na swoje walke fluzowe puczowanje wunjeże. Wot teho czasa je so w Němskej pschemócny pschewrót stał.

Wosadka křižata „Köln" nowu Němsku hischże njeje widźała a mnoho wjch nawrócz do sfercjebu kujerjowa wulki dźěl sjednoczenja wschitkich worschtow němskeho ludu je swojimaj wocznej widźł. Wčera mjesche luta łódź tej dotal hišo swoje wopsetne naschnjenje z tym, so wjednik tuton křižak jako prenja łódź němskeho namórnistwa 25. mjese 19[illegible] faklim dawno psched nalupjenjom kanclerstwa, [illegible] wopyta. Na morju w februaru t. l. radio łódź [illegible] chinje, so fmó po wulkim pschewróze na swoje [illegible] jako stare zkawne barby němskeho namórnistwa [illegible] Semdeschse jdej pod barbami, za kotrej so prin[illegible]k „Köln" w auguscze 1914 pola Helgolanda po [illegible] nitanju podnóri a pod kotrymiž we wójnje bruk[illegible]k „Köln" jedjesche.

Rozrěčowanje mjez Nadolnym a Litwinowom

Ruski inonkrajny komisar Litwinow je pódjelu němskeho pósłanza Nadolneho prenj króć po naschnjenju jeho zastojnstwa pschijał. Pschi rozrěčowanju ho wschitke politiske a hospodarske praschenja wobeje krajow rospominachu.

Hitlerowe pomniki su zakazane

Kaž „Völkischer Beobachter" z Mnichowa powe, stalowy wjednik wjednikowskow namórnistwa sćehowoze postajenje wosjewja: Wjednik je znowa postajił, so zane Hitlerske pomniki, wopomnjenske zatle abo tehorunja je cjaš je ho zjewjenja ho njekmodja postajicj abo pschiprawicj. Kdjej je so to hijo stało, maju so pomniki a tazle djes kombdjenja wotstronicj.

Suvich do Barlina přijěł

Italski statny sekretar w inonkrajnym kancje Suvich je wutoru rano z Mnichowskim spěschnikom do Barlina pschijeł. Na Anhalskim dwórnischcju powitachu jeho statny sekretar w inonkrajnym kancje z Bülowa, jako zastupjerjo prusskeho ministerskeho presidenta Goringa statny sekretar w statnym ministerjowje Kromer, kaž tej zchej protokolla hrabja z Bassewitz. Nimo teho bechu pschischli italski pósłanz Cerutti a druzy zastupjerjo italskeho pósłanstwa, kaž tej zastupjerjo wschelakich ministerjowow, mesch cianskich wuznamnosczow a SA. Statneho sekretara Suvicha pschewodźeschlaj hischcze legazionowy sekretar Gaßmeli a konsul Principe del Drago. Statny sekretar powita potom hischcze mlodźinski cyłodtu italskeje fakschistiskeje organizazije w Barlinje, kotraž bęsche so na dwórnischczu w uniformje a z khorhoju zastupała.

Italski statny sekretar Suvich (na lewizy) a statny sekretar z Bülow na jesche wot dwórnischcza do hoiczenja.

Tuton wopyt ma pschi nětczischim politiskim położenju w Europje najwjetschi wuznam, dokelž ma Suvich po poruczenoszi Mussolinija z němskim knjezerstwom jednacz.

Henderson přećiwo Francowskej rěčał

W Londonje wotmě so zhromadzizna konzervatiwnych hejma, kotraž pschedniozkej generalneho sekretara Swjazka ludowa Avenela pschipokazachu, a na kotrej so tej pschedhadyda konferenzu wo wotbrónjenju Hendersou słowa zinjesche. Jeho rěcz njewesche pschihotowana a je po zdaczu pola konzervatiwnych walli pobornzhi zhódzila. Nowiny „Press Association" pischu, so je Henderson z wulkej rozsahlosczu rěčał a pschi dopomnjenju na wobzjejnosczu konferenzu na to pokasał, so je z Frazowska je 21 mězazow wobstaca konferenzu nj; njenje bacz 7 knjezerstwow měła. Nowiny „Daily Telegraph" rjeku, so konservatiwne zobustawy zjenja powschitkowne wopschijesce Hendersonowoje rěcze jako antifranzowske wobhladuja. Won je pjecza pomoj; Sledowczenych statow a zowjetskeje Rusleje kaž tej podpjera nemzich zastupjerjow pschipósłanowajo wujbehnyl. Henderson je pjecza prajił, so, bch bychu jeho pschipośłu[illegible] Hitlerjej powstowacz chcjeli, dorwjeli wojesze na wob[illegible] [illegible] so muzlicz, tij zu Němzka z wopschesenju konf[illegible] [illegible]owa'e. Po letach podpisowanja su Němzku ha [illegible] ludowo zastupicj dali. Runjez pak zu zi runopra[illegible] [illegible]tili, so ji pschecza hischcze mózjesej zapowěduje, [illegible] [illegible]o'ezkjenjenje na zwoje hórschenje dostala.

Paraguayska wozjewja dospołne dobyće

Paraguayske wójnske ministerstwo wojsewja, so je ho dwaj mězazaj trajazy paraguayski nadzerk pschezjwo bolivijskim wójskam pola Jenzena-Gondra z dospołnym dobyćom Paraguayskeje skónził. Paraguayzy wojazy zu za tutón czaš pjecza 13 bolivijskich połkow, 700 offizirow a na 10 000 muzi zajeli.

Ze Serbow

W Budyschinje, 13. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjezjor we 7 hodź. barometer 714, hygrometer 3 a najwjschscha temperatura wodnjo [illegible]. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 715, hygrometer 8 a najnischcha temperatura we nozy —10. — Sćehowazy rus wjedra je so na dalsche małe pscheměnił. — Nasche wjedro wostanje pschezo hischcze symne, dokelž je nad zyłej srjedźnej Europu wobsyrkna wyschina wupschestrjena. Jej nad Sewjernowjezej je je nowa wyschina wutworzita, kotraž wotmanjenja, so je wótry z rynja wobroczja a so jako pomalu wumjedri. Pola Jendželskeje dźe je so mózna wupschestrjena, tola wona na nasche wjedro wliwa njemje a je wajstarje ruzke roszerjene. Nad Atlantiskim morjom njemaju wobsyrkna wyschina leż, kotraž je zwojimi wubjerkami hacz do połnózneho lodowego morja saha a je k nam blizi. Taj mózemy wocekacz, so kukwila nowy sjeh njedospomnjenym, ale je pschi wuzahrjenju a rauschich wetrach jako trochu sylnischo njerinje. Zutrjy dźensnjk sjónczko 7,56 hodź. sthada a je 3,53 hodź. thowa. Mjezacz khada julije rano 4,40 hodź. a thowa je popołdnju 1,19 hodź.

— **Wotrjeżny zwjast Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.** Knjes prof. dr. med. Fetscher z Drjezdźan smje pjatk 15. dezembra t. l. pop. 1/25 hacz do 6 hodź. w sarjadnitzowym tawrjenju wokrjeżneho zwjasta Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje na Tjetanskej drohi 5 mandzelske radupodawanje. Wschitzy wobdzerjo wokrjesa a městow Budyschina a Bjiskopiz móza radupodawanje darmo wopytacz, wosebje njech zu zi wopytaju, kotrjz dźedza do mandzelstwa stupicz.

— **W měschczanskim dźiwadle** wojpjetuje ho dźensa popołdnju w 4 hodź. pěkna bajka „Khrypzlzyna bajkowa knjiza" pschi małych placzischnach wot 30 pj. hacz do 1,50 hr. Wjecżor 1/9 hodź. hraje jo prěni króć bajkowa opera „Jank a Hanka" wot Humperdincka. Schtwórtk wjecżor 1/9 hodź. wojpjetuje jo wjeselohra „Parsim mojeje żony".

— **Sakska krajna lotterija.** 2. rjadowanja 201. sakskeje krajneje lotterije počschnje ho pónjdźtu, wutoru a srjedu 18., 19. a 20. dezembra. Dobycza drasnje rjadowanje su sćehowazze: 1 dobycze po 30 000, 20 000 a 10 000 hr., 2 dobyczi po 5000 hr., 5 dobyczow po 3000 hr., 10 dobyczow po 2000 hr., 20 dobyczow po 1000 hr., 40 dobyczow po 500 hr., 80 dobyczow po 250 hr., 340 dobyczow po 150 hr. a 3000 dobyczow po 108 hr. Tak je w drasnej rjadowni dospołu 5510 dobyczow we 756 000 hr. Losy druhoje rjadowanje mogu fo hnydom bacz najpozdischo do sobotu 16. dezembra z pschidpołožanjom losowy prenjeje rjadowanje pola lotterijoweje berkowanje ponowicz, kotra je na loze wosnamjenjena. Na loze, kotrez so z czasom njeschpjatcza, so po § 5, wotstawk 1, posahanjom lotterijowego plana njemóh dobycze zadacz.

— **Wczera popołdnju padze tudomny wobydlet** w jezym damje na Lazarettskej drohi po sthodze dele, dokelž bęsche so jemu snjeh z podujdnym pschilépił. Snjeżowanu zebi mohły njschasny z dla so we wobliczju srani. Sanitetna kolonna Cjerwjenego khischża dowjese jeho do měschczanskeje thorownje.

— **Mój tudomnuzu wójnika** stkaju bęsche wczera popołdnju wotjeli z 1. hodź. na Swjatkowskej Lawskej hasu padnuł. Dokelž so njeprawdźi, konja na nóji stajicz, so měschczanska wohnjowa wobora zawoła. Hacz runjez tuta je sdźiwadłom konja sdźerzu, so wón tola na nohi njestupi. Wobdźiczo poradzi je někotrym muzam, konja zecżicz a do konjeza dowjesz. Tak wunidże kóń hischcze raz rusy konjazho rěmita, po kotrehoż bęchu hižo po-

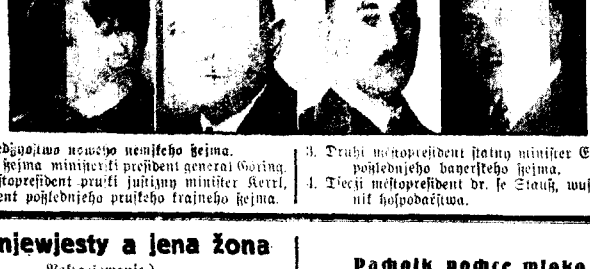

Pschehladowanje nowego němskeho zejma.
1. Prezident zejma minister-ki president general Göring.
2. Prěni městopresident pruzki justizny minister Kerrl, president pozdźejschnjeho pruskeho krajneho zejma.
3. Druhi městopresident statny minister Esser, president pozdźejschnjeho bayerskeho zejma.
4. Dźesi městopresident dr. Je Stauß, wusnamny wjednik hospodarstwa.

Pschelik nochce mloko pić!

Tola — z Khatreiner

wono jemu słodźi!

Štyri njewjesty a jena žona

12] (Pokaczowanje.)

Hdyž jarać tele słowa zajschyscha, so jemu czjezki kamjeń z wutroby wali. „Bože!" wón mjeschcze sonchnu, „schtoż ty czinisch, je derje czinjene."

Djeń wote dnja so Erhart bóle z tibertikarjom Hanuschom spschecjeli; a bóle hischcze, hacz nanowe zwjatne waschnje, jeho schikowana, stajnje wjesoła dźowka na so czehnjesche, kotraž Hilzbjeta rěkasche, kotrejž pak z krótka Hilza rěkachu. W tejle knjeżnje wón potkał pschijazinosczje, praweje idjelanosczje, wutrobneje dobroty a pilnosczje nadeidże, so nutrnu, dale bóle pschichilnu zu luboscz k njej zaczu. Tež wona, schtož so zdasche, Erhartowu mjelczazu pschichilnosczj rady widźesche. To Erhart je sta mólczkoczjow spósnał, kotrejž jenicznje wótre wócżko luboscze spósnawa.

Junu so jarać na pucz do Hanuschez dwora poda. So krucze rosxudźiwschi, so dże Hilzi zwoju luboscz wuznacz a pola jeje nana wo jeje ruku prózacz.

Widźo, so jarać po mjy dże, wjesmy schotta zjiwine wokno wotewri a hlowu z wokna won zunuwschi wokalche: „Knjes fararjo! knjes fararjo! nješchto nowe! Hanuschez Hilza je 20 000 tolet po zwojej czjecze namelka. To budża so nětko nawożenja wo tu schikowanu holzu torhacz! To by nětko prawa njewjesta ja Maz była. Mlekjcze go do spécha, prjedy hacz Mam druhi je njej wujedże."

„Kak jcze na to pichijichol?"

„Dokelž jcze pjched dwómaj njedjelomaj na jene dobo z nami wobkhadźowacz pschestał. Wy naz wjazy njewopytujecze, haj nam je samyštkom z puczа khodźicze. Pschche to so Hilza, kotraž we Maz zwojeho wumocerja czjeschzuje a ma Maz wulzy sanacz, tak rudźi, so wjcha hubjena byczz poczina, a so ju czjasto płaczo nadeidu."

Erhart wjazu krocz němy po jstwč pokhodźi. Stónczje pjched fibertikarjom stejo wosta a praji: „Ja dyrbju Mam prawdu prajicz. Duz dha klyschcze! Ja Waschu dźowku z czjohlej wutrobu lubuju a mějach hijo myslc, ji to wujnacz a pola Waz wo jeje ruku prózacz."

„To dże je rjenje, jara rjenje", Hanusch z radoszczjwym wobliczjom znapschecjeżiwi.

„Duz mi nasch schotta powedasche", Erhart trudnu dale djeschze, „so je Waschca dźowka 20 000 tolet namelka".

„Nó, a schto dale?"

„Ja zwoje najlepsche nadźije spuschczich a so sanicżenu do swojeje zamotneje zjiwiczki wrócich. Ja wo zonu njerodźu", Erhart móht rjez hnewnu dale djeschze, hdyż Hanulch jo dźiwajo na njeho stejo hladasche, „kotraż mi bohatstwa do domu pschinjeże, tij zo k mojemu wobżedżenstwu a mojim dobrym njebodźo. To jenje derje njeczini. Ja zebi wot zwojeje zony hórko wumjetowacz dacz njechcm, so hakle je mje samozitseho muża zczinika a so ma tehodła dobre prawo na knjezerstwo w domje."

(Skónczenje scjehuje.)

... Wčerjuj, kaj pischeza, policajstaj jawoh porjećichu. Wosobnych padach ho pischichodnje tajch fijeżiwi wobżiwarjo ho po policajskich pischikach numaju, pokhowa.

— Dołhi bźiše pischiwjele aikohola wużiwał, ho rjec. mjeli wobżera popołdnju wokoło 2 hodźin na Kamjentnej fijeży. Sa napriroczne pijenjeży bźiše sebi ...ja natupił. Jeho do mješchańskeje arrestowanje dapischu.

Z Budyšeza. Na wóżi ho jmahowazy khorhoje bźehu wowle fijamjo ja ważny bźeń. Rańcha wojerda ...ndże na wulkeho reformatora dr. Marcźina Luthera, bźeše dopołdnja ho wulko wojerda k Božej khwali ... a predowanju najcźicho jeraraja Boja pischiwoh...ke. Popołdnju pischedwjedże ho Lutherowa. hra we Wunowi. Tuhón knech nanaka wulki fijim. Wulka ... ludźi fijeżeli ho nad wjerchowym poliscejom. Po ...horale pofawnowego khóra powoła jarar Bóżz pischitomnoch, a pohódnoscejesche dźeło ludowego fauzlera Adolfa Hitlera. Ssobustawy fujasta evangelskich młodżenzow a młodych holzow wustupichu z hłubokomnohotnym rěcźnym thórom. Po tym mješesche duchowny Böttger pschednoschk wo themje „S Lutherom a Hitlerom ja wern a domišnu". W jnamjenju dweju wulkeju mużow Luthera a Hitlera fteji leto 1933. Wobaj mużaj wojowoschtaj za němsku wern, domišnu a ludstwo. Jenje njemóżemy wérnu ludowu jednotu dobyć, ...dyż ho sade wobeju njestajimy. Lud je knech Božeho stworjenja. Kaj nam Marcźin Luther puczi k Khrystusej pokasa, tiż dyrbimy krocźeć, tak chcemy ho też sady Hitlera stajwi ja wern a ludstwo. Ssobustawy lajkowsko dźiwadła pschedwjedżechu Lutherowu fujedżenisku hru wot Franzisła Naglera. Tuto pschedwjedżenje namała mózny pschichłst. Słónczuje wusjewa ho khromadnje tfeża ichtucka fcrinska „Jo'n wjerdy hród je nasch Bóh fcan".

Z Budyšeza. W natżinoschći wjeżenje jmnitoje pomozy ho na to pokasa, ho je wjednik wotnoży, duchowny Böttger z Budyšeza, ja fławnotej jeżehowaze dny a w hodźinach k rěcźam: Wutoru a schtwórk, popołdnju wot ½5 hacź do ½7 hodźin.

Z Rachlowa pola Kubschiz. Póndżelu je ho schulske rozwuczowanje, kotrež ho 29. nowembra dla khorjenja nječeże 75% dźeći nascheje schule na wosjewizy fawrě, wotewrjło. Pischi rozwuczowanju pobrachuje hischcze 44% dźeći. Najwóże potrjechena je 2. rjadowinja, to je 3.—5. schulske leto. W tutej rjadowni pobrachuja z 30 dźeći hischcze pischo 19. S dźeći tfeżeje rjadowinje bźehchu pschi nětcźischej rydowniji jenoż dwě, hólz a holja, na wosjewizy khorjeżej. S zyła bźeja z 89 dźeći 66 na wosjewizy khorych a jedyn hólz na cjórlach. Na słowje nje-sche jane khutne pady zapischacj. Wosjewizy w tajtim wobsahu ja tudomnej wokolinje hischcze ...enje njeżapischu.

Z Barta. Też nascha wosada ho zjuje na Lutherowym dnju wobdźeli, a na Bożej służbje za zapokazanje fałschego krajnego khikopa. Na němsku Bożej służbje wobdźeli ho S. A.-wndyr 2/103 z khorhoju. Farař Rjenet pohódnoscejesche we swojim predowanju wujnam dnja, a pokaji wichitkim posłuchacjam na wutrobu, so buchu słuchowanje sobubźełali na twarjenju nascheje nowoje ludowe zyrkwje z heslom: „S Lutherom a Hitlerom ja evang. luth. ludowu zyrkej". Na wobźimaj Božimaj służbomaj wobdźeli ho pojawnowany khór pod nawjedźowanjom ... Bóhmera a zyrkwinski khór.

Z Lubija. Nahła fmjerć pischitwarja we nozy k fobocy wobsbědżerja autowych kólnjow Pawoła Kuscichka ... tuczźa jeho nijaja. Jatuny człowjek bě nječże 18 lět stary. Knjes Kuscht wobdźeli ho pilnje na autowym wobthadże. Hižom do wójny wobsbědżesche wón prěni najeżdi auto. — Sstarej 80. narodninu wosjewjeżi tonkon knjes wujschichi wuczeń na wolp. Swrandel. 1876 pischindże Sprandel jako ponzom wuczeń do Lubija, a 6u 15. julija 1877 ſtatny wuczeń pischi tudomnej Posłałozitej schuli. W lěcze 1901 bu wón namesnik direktor. Po 40-ćinej służbje poda ho 1. oktobra 1916 na wotpoczink.

Z Wojerez. (Swinjaze wólli.) Saldźenu fobotu bźechu na swinjaze wólli 261 prožatow pżihnjeżeli. Tute płacźachu, 4—6 njedźel ſtarc: 5—9 hr., 6—8 njedźel ſtare: 9—12 hr., 4—5 mježazow ſtare bźehali płacźachu 34 hr. Wobkhad njebź jara khwy, ho wjele swinji njepschebachu.

Z Lucza. Dozyła ſ lépjeżzy w lěcze 1612 natwarjena zyrkej ho nětko wottorha. Na jeje mésto ho nowa zyrkej natwari. Hižom pschi wottorhanju woltarja a tfétti namalachu wschelake liczźiny ſ léta 1837. Nimo teho namalachu dwitowanja wo zaplacźenych zlach farawjeschowitje ſa jeje akzijowje bźerkownje ſ léta 1800. Pod schpunt swojom namalachu w pésku ſtare modleżże knihi, tiż su cźiły wobsah 1670 pokasuja, a wschelake ſtare pjenjeży je wschelakich lět. 1. dezembra ho swoom dele wjachu. K rozpohnowanju ho ſ nimi hodźinu dołho zwonjeschce. Sastajerjo wożady ho ſeńdżechu. Wschitzy ſtejachu pod khutnym rozpohnowanjskim zaczinjom. Krótka narěcź duchownego wo tutym zaczinju tołmacźeschi. Na to ho wobſamknu, ſo ma ſo mała weża natwarić, ſo może ho jnajmjenjscha jedyn zwón zatwarić, to wjele ſtare zwony njebźy japomnika.

Z Łužicy

* S Habrachczíż. (Sajaty.) Ptatk wjecźor tudomne Konsumstwo Ludowskeho wobdźerja jaja. Wón rjeknu, ſo ma ſ wożobowym autom, kotrehoż wobsbědżerjej wón pomhasche, do Cźiżkeje jeli, a ſu jeho tam dla jeho brunych thalowow po jeho wndawanju dla pschijmjutschnika k S.A. ſajeli. Po ſwojim wudawanju je wón pjeczka 3 ... lěcze w Cźiżkej Lipje w jasiwje byl. Po tym da ho ... ſ wożobowym autom k němskej mjeży dowjeżeć, ... njejapłacźiwschi. Wjednik ſ anta je prajił, ſo jebu ... Nazionalsozialistiſka ſtrona zaplacź. Policija wuſlédži, ſo zajaty njeje ſobuſtaw organizacije S.A. abo nazionalsozialiſtiſkeje ſtrony. Jeho dla podbźinda cźażchleſtwa jadachu a na hamtiſke fudnistwo wotwjedżechu.

Žane hodowne blido

ij z kožowych tworow
wot firmy **T. Albert** na Lawskich hrjebjach 10
a z kožowych tworow
n kportskich wěcow

* S Wuńcźe Soldnizy. (Na pol fmjerjinjeneho namakaki.) Póndżelu w nozy ½3 hodź. namaka ſtrażnik njeſnateho muſkeho w pschirowje leżo. S pomozu S.A.-mužow donjeſe jeho ſ blizkemu burej, hdyż wón ſaſo k ſebi pschindże. Pschi ſylnej jenje, kajkaż w nozy bźeſche, by trochu pjaty zile wjerzeł fmjerjnył. Na hoże jeho patrolija namaka.

Za wobſah zamolwity: A. Dučman w Budyšinje.

Wusudźenja

§ W tajnym pohrjebnju ho wo ſpionaż wuſudźi. Klampnar Korla Adolf Simon a dźełaczej Max Guſtav Demuth měrſchtaj ſo ſamolwicz. Wobaj bydlitaj na Zidowje a ſtaj hižom wjele krócź khłostanaj. Wonaj pschiſłuſchestaj pſiedowſkej ſozialdemokratiſkej ſtronje a němſkoſtatnej khorhoji. Wonaj ſpytaſchtaj wojaka němſkoſtatneje woboty ſ cźeſtki ſaſtojnikom nowinarjo wotſiſcź, ſo by cźeſki ſaſtojnik wo němſkoſtatnej woborje ſkomih, ſchtó ńa ho w ſajimje ſtatnje wobſtoty tajne dźerżeć. Simon je ſebi pjenjeży żadał, a wot żony cźeſkeho ſaſtojnika wulke ſumy dóſtał. Simona ſud k jenemu lecu a ſchéſćej mježazam a Demuth da k ſchéſćomu k ſchéſćej mježazam jaſtwa ſyſudźi.

§ Wulka khłostańſka komora Budyſkeho krajneho ſuda dyrbjeſche w khłostańſkej natelefonicy pschećiwo pjekarjej Wilijej Dóſtej ſ Hornjeje Wódricy ſtawa rozſudźeć. Jeho bźechu k wóſom mježazam jaſtwa ſaſudźili, dokelż bźechu jeho wobſkorżili, ſo je ſo njepożezinje pschichwał.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 13. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,687	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendželski punt	13,685	100 českosk. krónow	12,435
100 šwajc. frankow	81,11	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša bźeše wczera ſoło krucźiſcha. Nječź němſkeho hoſpodarſkeho miniſtra bźeſche na nju ſmérowanje ſkulkowała. Kurſy akzijow poſtupowachu. Też na wikach rentowych liſcźinow patrupowaze kurſy ſapiſchachu.

Barlinſke zitne wulkowiti ſu dospołuje do nječnych kolijow ſajeże. Pschejży a rożi ſo njenje poſlicźeſche. Powſchitkownje wſchak je tu mało potrjebny ja tuto zito. Wowſi njedospě płacźiny, kotrež ſebi kupjy zadachu. Pola jeczmjenja ſo jenoż dobre druźiny kupowachu.

Wczera płacźeſche w Barlinje zentnar

pschejży: 8,95—9,20 hr., rożi: 7,50 7,70 hr., jeczmjenja, nalézinjeho: 8,20—8,85 hr., najwjetſcheho: 7,85 hacź 8 (7,85—8,60) hr., wowſa: 7,05 7,35 (7,20—7,40) hrimnow.

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźenſkich ſelkow; tydźeń pat njeje ſamych napomnjenych, ſo njepſchemenichu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 12.	11. 12.		12. 12.	11. 12.
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
ječmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmjeń	161-172	161-172	žołte lupiny	—	—
wows	141-147	141-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4 26,4	lany wosušk	12,7-12,8	12,7-12,8
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč.	10,0-10,1	10,0-10,1
ps. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,30	14,30
rżane „	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,70
raps	—	—	rżana słoma	0,55-0,75	0,55-0,75
bróch. Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowana „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 179 182 181

Płaćizna za rożku za wupłodźerja 145 148 150

Płaćizny rěznecho skotu na Brjezźańskich skótnych wikach.

12. decembra

175 wol, 340 bykow, 456 kruw., 93 jałoje., 1171 telat, 771 wowc., 4510 swini.

Płaćizny za

wóły: 1. 32—34, 2. 29—31, 3. 26—28; 4. 22—25;

byki: 1. 30—32, 2. 26—28, 3. 33—25, 4. —;

kruwy: 1. 27—30, 2. 23—26; 3. 17—21; 4. 11—16;

jałojcy: 1. 30—33, 2. 26—29;

wowcy: 1. 32—36, 2. 37—40, 3. 28—31, 4. 25—27;

telata: 1. 36—40, 2. 30—35, 3. 25—29, 4. 20—24;

swinje: 1. 49, 2. 47—48, 3. 45—46, 4. 43—44,

5. 40 12 Rancy: 42—46.

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. decembra 1933 Płaćizny po cent a złoi. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 361.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſche rězneje hódnoſce hač do 6 lět	35
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	31—33
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	27—30
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	22—25

Byki: 500.

Połnomjasne, wuroścene, najwjetſcheje rězneje hódnoſce	29
Połnomjasne, młódſe	27—28
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	24—26
Špatne	21—23

Jałojcy a kruwy: 653.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	—
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	19—23
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	14 17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	9—16
Mjenje a špatnje picowane	—

Telata: 2636.

Najlépſe wukormjene (2. druźiny)	35—41
Mjenje wukormjene a tajke wol cyca (3.)	27—31
Špatne (4.)	18—25

Wowcy: 2911.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (1. druźina)	24—26
Starſe wukormjene (2.)	21—23
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	14—12

Swinje: 13719.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj, hač do 1½ lět ſtare	48 50
Wukormjene	45—48
Mjasne	45 46
Špatne	41—44
Rancy a kundrosy	40—41

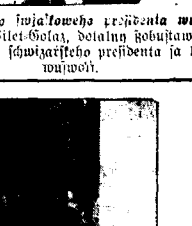

Sa Schwizarſkeho ſwjatkowego prezidenta wuſwolenego. Dr. M. E. Pilet-Golaz, dotalny zobuſtaw ſwjatkowje rady, bo ſa ſchwizarſkeho prezidenta ja léta 1934 wuſwoleny.

Němſki president Hindenburg

wopuſchći Barlinsku domisku zyrkej, hdyż bźeſche ſwjedżenju Božu ſłużbu pschi ſtadnoſcej wotewrjenja nowego němſkeho hejma wotprajał. Na lewej ſtronje widźimy němſkeho biſkopa Müllera ſjeſo.

Wón bonke pyć cźiwo wuńdźi rewiźija wopodł. Obsha winowaću, jo je ju na bolach nic 14 dni wujezdźiwe šadźerjeł. Ketło ju wujdawšchi wuńdź dźerum, a Dost ju wumóriwa. Wudawši pśiwoła šlatna pokładnia.

§ Sond nominowa pśichwatnja Reinhold Otto Augusta Reitza j Nowcho Gerschorfa. Jeho bychu wobstorjeli, jo je ju na 13 źinji holaj pśiłi łupanju nicnoh cźinow pśicheśchoł. Wulka wiśoćańśka komora njewidźeše winowanje ja dopołańanu.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Wuhladny na wjedro ja jutśišchi schtwórk: Sstonźijne a šumniśche wjedro.

* Póndźelu wjeczor je ju na dwórnuschćejowu pokładnu w Stheznom (Orteloburg) rubjeźny nadpad śtał. Jako bźiśche jelesniśki asśistent wottrźił, šaklaya muž wo durje a šawoła, jo dyrbi wóźinicu, dokelž dyše źebi muž nećehto pjenjeź wumeńicź. Sastojnik, kiž źebi wuźłeśche, jo dyše šnaty šastupiź, wotwoźi a w šamknym wokomiku jemu tamny revolwer pśed woczi dźerjeśche a jeho nuźowaśche, jo by ju z posthkujenymaj rukomaj sćeńe pśichwobrź jił. Nubźeźnik mźeśche towaśicha, kiž pjenjeźy kradnu, mjes tym jo wón sam sajcajiła strajowaśche. Potom sajtojnika do wokhźe šawrźeśtaj, telefonowe groty pśicherćaśchaj a klucze dobu wjaśchaj. Dalke ja schtwórcź hodźiny šastojnika wuśwobodźichu a policiju šawołachu. Nubźeźnikaj staj nćhdźe 4800 hr. kradnyłoj.

* W Marokkowskej ju hižom nekotre dny ja dobu śnyje deschćijuje. Deschćiwanje je wośebje pola Rabata a Tangera k wulkim powodźenjam dowjedło. Mjes tutymaj městomaj je ju wobthad pśicherthndł. Wulke drohi a żeleźniży ju kilometrh daloko powodźejne a podmćte. Tworowje cjah j tuleje pśichćijiny j kolijow wuźrjebje. Lokomotiwnik ju mori a teźeŕ ju cźeko frani.

* W Neterworku je ju tuta šmu pśenje šymna žołma nawaliła. Hač runjach šema hišće je pśichekuła njeje, je śeła hižo 11 wegetarskich šmjerśtu. 20 000 njezašmużerjow žałośne na mjeśe šamtšim hamoźe ja rjeźenje tśeśewo dźiła, runjaj bźiśe ju jenej nćhtje 18 cm. łuchu nesła. — Wćišćiło na jara hólan šymu pokakuje a na wjetśa nasa ja njezašmużerjow.

* Do Argentiniśkeje ju powješće došchle, jo je w Bolivijskej revolucija wudyrila. Pśichźina revolucije je pje ju bźeźe parapuaykich wojakow nad Bolivijkimi.

Radio

Šetwórtk 14. dezymbra šłuchnimy:

Königswusterhausen n. Rano šnatśe wšchedneho programma: 11,30 germanśke śpiwy w Schpanišchi. 14,45 ja dźeći. 17 na pjenjeź. 18,30 hodźina ja cuzinow. 19 hodźina naroda (hodowna hódźba j Mnichowa). 20 wjeśeli łapelaja. 21,30 śpiwy, operowe arije a ducty.

Viyšł. Rano šnatśe wšchedneho programmu: 15 ja młodźinu. 18,40 źiśła a jich morała. 19 hodźina naroda. 20,0 Anschtrika. 22,30 šabotny konzert j Wróćłowja.

Hišće je wažne j dujowe programa. Berlin: 20,05 repowanje wjeczor. Frankfurt: 20,10 powješće j krajinu Rheina a Mohna. 20,45 zytrowa hódźba. Wien: 19 cźaše młodźe tabowje (konzert).

Šemrik: Wiljem Schimpla w Lubiju, chowanje: bźeź piatł popołdnju w 2 hodź. wot pohrjebnišchcźa.

Towaŕstwowske powšaŕnikl.

Dukerawka. Serbske towaŕstwo „Jedlenka“ na pjat wjeczor 1/8 hodź. narodnoho zhromadźizny. Rěcnik budźe kujeŕ wincow Nejdo z Khwacic dla přimérow nja. **Předsydstwo.**

Evangelske cźełozwučowanske jednoty. Zwołam zyw. wurjadnu zhromadźiznu evang. cźełozwučowanskich jednotow na njedźelu 17. dec. pop. w 2 hodź. do Serbskeje kołejownje. Kóžda jednota ma być za štopjena. Pawoł Nejdo.

Khwaćicy. Serbske towaŕstwo wuhotuje njedźelu 17. dec. wjeczor we 8 hodź. adventsku zhromadźiznu z kofejom a wosuškom za swoje sobustawy a jich přiwuznych.

Lichań. „Zernička“ śpěwa šwórtk wjeczor pola Bukanec.

„Lumir“ na **sobotu 16. dec.** z dypkom pop. 1/25—6 h. w „Echten“ swoje přenje śpěwne zwučowanje. Wše sobustawy a nowi horliwi śpěwni pśecowarja so wutrobnje přeprošuja. Nadawki su wulke a ćežke, tohodla njesmě nichtó tute a wše dalše śpěwne zwučowanja z lěnjošcu ako druhich njeźawšich přičinow skomdźić abo přepaść.

Ze serbskim postrowom zdar Hitlerej

Jeně, zastupny wjednik.

Ralbicy. „Lilija“ zeńdźe so a śpěwa šwórtk 14. dec. wjeczor we 8 hodź. pola Brězanec. Wo wobdźělenje wšěch sobustawow prosy **předsyda.**

Śpěwny zwjazk. Zwołam z tym wurjadnu zhromadźiznu Śpěwneho zwjazka na njedźelu pop. 1/24 h. do Serbskeje kołejownje. Kóžde śpěwne towaŕstwo njech pósćele zastupjerja. Pawoł Nejdo.

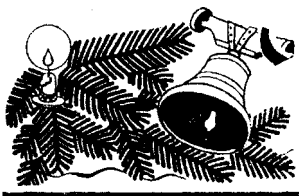

K hodownemu swjedźenju

poručam swój bohaty sklad w

porclinje, kamjeninje, krystale a šklenčanych tworach

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hriebach 4

K hodownemu swjedźenju

poručamoj płaćizny hódne a dobre

kuski na Božo-dźěśowy štom

s keksa, šokolady, poprjanca atd.

1/4 pta. wot 15 pj. sem

Poprjancy

w pakćikach

ze šokoladu a bjez njeje, teź z mandlemi

we wšitkich płaćiznach.

Poprjancy, wutroby a bracle

ze šokoladu wot 4 pj. sem

Mandlowy špeculacijus

Plesirnaki

kónčkoišta poprjańcy

ze šokoladu

dominowe klocki

ze šokoladu a pjelnjenje

Nürnbergske płuški

Drježdźańske Weckerle

po najtuńšich płaćiznach.

Wlóke worješki, lěsne worješki, zeńske worješki, para-worješki — płaćizny hódne a dobre

Palcny kofej

přeco čerstwy

1/4 punta wot 50 pj. sem.

Naš najlěpši

Mexiko Maragogype hobrski bunowy

1/1 punta jenož 85 pj.

Thams & Garfs

w Kamjencu

Herrenstraße 5

Telefon 418

w Budyšinje

na Hłownym torhošću 8

Telefon 3068

4 modele

wot **188.—** hr. sem!

Přijomne wotpłaćowańske wuměnjenjel

Hermann Kulisch w Budyšinje

na Hošće hasy 38 Telefon 3511

Hołca do ratarstwa so k 1. januarej 1934 pyta w Khelnje čo. 23

tobakowe trubki

płaćizny hódne pola

Straube

na Zwinšowskej Lawskej hasy 8 w Budyšinje

Ložowe šaty

bźele a pisane, jara rjane mustry kupujeće jara přihódne pola

H. Haubold

na Kamjentnej hasy 21

Lampy za ježdne koła

gumij za ježdne koła

teź tajke z malymi rjanostnymi brachami, jara tunjo, wulki wubjerk pola

Thomasec bratrow

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 16

Předešćniki dobre a tunje

Nětko na Hłown. torhošću *K. Pfeiffer*

Martin Schmelzer w Budyšinje

na Zwonkowne Lawskej hasy 16 — w dwórje na lěwo

Telefon 3080

Wuporjedźenje wšěch elektrisk. mašinow a aparatow

nawiće kótwicow

Wosebitosć: **Přewiće a wobwiće znowa,** wobnowjenje podwalcow, kaž teź wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najrućišo a rukuju za nje.

Narunańske dźěle / Rybowańske wuhlo / Nowe motory

Swětowa politika Dolokeho ranja a přichod Němskeje

sob. str. Walter Stöźner

jedyn z na'znaćišich asiskich śledźerjow swěta rěći wo přičinach mandźuskeje wójny

srjedu 13. decembra 1933

w „zalomaj Krony“

Khartki so doprědka předawaju: w pisarni wotnožki NSDAP a nowin Freiheitskampf, nakłada časopisow Eberharda Richtera na Zitnych wikach a pola sobustawow strony.

Zastup: 30 pj., njezasłužerjo 10 pj.

Budyska wotnožka nacionalsocialistiskeje strony

Nowočasne žerdki za gardiny

připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Zitnych wikach 28

Předešćniki

wot 3.— hr. sem,

za dźeći . . . wot 1.— hr. sem,

počehnjenja . . wot 1.80 hr.,

wuporjedźenja

Předešćnikowy Rudolph

jenož na Bauenskelnskej hasy 4

Pomhaj Bóh

Tudźenski nabožny časopis evang. Serbow, wuńdź hjo w 42. ćežu a je kołaćow Serbskeje kniharni w Budyšinje w Serbskim domje

Smolerjec knihićišćerńja a knihaŕńja

zap. druž. z wob. ruk. w Budyšinje

přeprošuje swoje sobustawy na swoju

wurjadnu hłownu zhromadźiznu

póndźelu 18. decembra popołdnju w 4 hodźinach w zali Serbskeho Domu w Budyšinje

Dujowy porjad: Rozprawa dohladowaŕstwa wo wobkhodnym położenju družstwa.

Pětrik, předsyda dohladowaŕstwa.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowóznik 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pf. Wobčežuje so stajnje nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serbs. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšany přeciwo wšěmrěwanju čelneho zmjerdowanja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je so jeho žiwjenje dospołnje běduy. Kóžde zmjerdowanje dyrbi abonent haydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne zmjerdowanje dyrbi so hanem kwitowa, najpozdźišo do 48 hodźin planje přihotowćić. Prawa a winowatosće abonentow wuplanja nadrobnje wumjenjenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny hdyž a hdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 287 — Budyšin — Štwórtk 14. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski kancler powita křižak „Köln"

Pódźelu popołdnju běšče so husta kurjawa nad Wilmshavenom a přichistawom khěžo shuwała. Se wšěch ćežin ludźo je žołmi přichitkwatachu, so bychu přichi powitlišćowstwowanych přichitkwatachu, so bychu přichi powitlišćowstwowanych přichitkwatachu, so bychu přichi powitlišćowstwowanych

ſ Killinger ja wjednika dźełow jakſeho dźełoweho a ſpomoc-ſyſwoneho ministerſtwa poſtaji. W mezi jeho nimſki bo-bot Mulſchmann ſa komiſara k wożebitemu wuſkiſu do ſuutſkowneho ministerſtwa ponjenowa, hdyż mjeſeſche wón wożebje gmejnſte należoſeje, pſchedewſchem praſchenja gmejnſkeje reformy, wobdźełacz.

Francowske knježeſtwo wuradźuje wo politicy wotbrónienja

W Pariſu ſo miniſterſka rada ſeidże, ſo by ſo ſe ſwonkowno politiſkim połoženjom ſabĕrała. Swonkowny minister Paweł Boncour roſprawjeſche wo nimſko-franzowſkich roſdźełowanjach, pſchi cimż jenm pjeca wo to dźeſche, ſo by wotſtupjenje wójnſkeho miniſtra, namórniſkiwoſneho miniſtra a miniſtra ja Kraſtwo ſtuſchał. Po ſdaſu bĕchu pak woni wſchelakeho mĕnjenja, pſchetoż po nanjeſe minſterſkeho preſidenta ſo wobſamkuwy, ſo maju ſo tuſi tſjo miniſtrowje ſ Paweołom Boncourom wożebje ſeſcz. Woni dyrbja ſtaw jednanjow ſ Nĕmſkej pruhowaſ a w pſchihodnym tudźenju miniſterſkej radźe ſtetiſchcźo jenoſtliwych wożebow k tutym praſchenjam wotſwĕdźeć.

Wažny dypł roſdźełowanja bĕſche praſchenje nĕmſkeho mójſta. Zdyż pokazowanje diplomatiſkich jednanjow na-ſtupa, ſtej dwaj puſći mójnaj, pſchi kotrymaż ſo jendźelſka a franzowſka taktika w ſwojej naſchcźiwnoſci pokazuje.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 14. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor we 7 hodź. barometer 745, hygrometer — 6 a najwyſchcźa temperatura wodnja —8. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer —8 a najniſcźa temperatura w nozy —18. Sćĕhowazy ras naſcheho wjedra budźe dale kĕrtły ſymniſcht. Wĕſachmy wczera ſaſo ſymniſchi dźeń, pſchiſchina trĕho bĕſche, ſo tu wyſchina ſkutkowaſche, kotraż w połnocy nimo cźehujſkeje a dźenſa ſe ſwojim jadrom nad wjeſkorz-nej Ruſkej lĕži. S teho wulkadźeſche, ſo mĕſachmy wcź ra-ziwiſche rauſche wĕtry, pſchi kotrychż „ſtĕſtmanni khero wĕſeſche; ſdobom trĕ ſmjerk ſaſo ſymniſche pſchimny. Nĕſko pak je ſo nad Franzowſkej ſylna niżina kontworiła a jeje wliw ſnaha hižom hocź k nam. Tydźeła ſo njebo ſnowa pomrocźi a mamy najſilcej wjazy ſnĕhu wocźa-kać, dokĕlż ſyma popuſchcźi. Potajkim budźe naſche wje-dro nĕſko bóle njewobſtajne a niż wjazy tak ſymne, każ poſſednje dny. Jutſje ſtajł ſtónčko 7,56 hodź. ſkhadźa a ſo 3,54 hodź. khowa. Mĕſacźk ſkhadźa jutſje rano 6,11 hodź. a khowa ſo popoldnju 1,50 hodź.

— **Mjaſowe jĕtli (Kreibank) w Budyſchinje.** Sobotu 16. dezembra 1933 dopoldnja wot 8 do 10 hodź. wo-ſtedowa ſo na cźiſle 4731 hacź 5020 ſyre hołowſke mjaſo, punt po 30 pjenjezſkach, ſyre ſwińſke mjaſo, punt po 35 pjenjezſkach.

— **N.S.-dźełowe ſk.dnoczeſtwo nĕmſkich diplomowych ratarjow** ſa ſatku Horuju Luſiju wotmĕ ſwój dezem-berſki dźełowy ſjĕd w hoſćeńcu „Bĕłym Konje" we Budyſchinje. Swjatkowny hołoſtaw, ſnjerſchiwowny kultur-ny rada Wolf-Budyſki rĕkaſche wo nĕmſkim rukowin wo herbowanſkich dwórach. Shromadźizna bĕſche wotrjadni-derje wopytana, dokĕlż ſo nimo diplomowych ratarjow wotrjadni ſaradźerjo wotnoſkow a ratarſkeje dowĕrnizy **woddźĕlkow.** Sso ſałožuje na ſakoń ſaběralche ſo pſchehe-noſcheſ ſ trĕžnymi poſtajenjemi. Pſchi rozmołuje, na kotrejż ſo tež wotrjeſny burſti wjednik woddźĕli, ſo wſchelake praſchanja wuſanſnichu. Pſchedźahowa tuteho dźe-ſcheho ſjednoczeſtwa dr. Moſig wuſchĕwny we ſwojim doſtoſowje, ſo ſo ſakoń wo herbowanſkich dworach pro-ſteho ſchematiſmo ſdałuje a może ſo jenoż w nazional-ſozialiſtiſkim ſmyſle prawje wuſkoſowacź. S wuſnaczom ſwĕru ſ wólczanje, ludźej a wjednikej ſkónčźi ſo połmu-wała ſkromadźizna, ſa kotruż ſmi jaſimawe ratarſke kruhi wótcźe dźakowne. Sjĕdź je dopołkaſał, ſo ſo nazionalnoſa-liſtiſki diplomowny ratař ſ nĕmſkim burom po krwi a powołanju pſchiwuſnyny cźuje a ſo po tym ſadźerżeć wě.

— **Wołeń w tiſkarſkej dźełarni.** Na fabrikſkej ſcźe-wjerſki firmy Britza a ſynowu tu na Swonkownej Lawſkej haſny bĕſche dźenſa rano wokoło 5/6 hodź. w fabrikim ſwa-rjenju w kiſkarſkej dźełarni wobſrĕ wołeń wudrił. Sahwalana mĕſchćanſka wohnjowa wobora mĕſcheſch ſylnuſho kura dla jenoż ſ kurowymi maſſami a kiſſikowymi aparatami ſo k wohnjej pſchihodźeć. Dla wobſchkodźenych kachlow bĕchu ſo hrjady a ſchpundowanje ſapalile. Mĕſchćanſka wohnjowa wobora hacź do 1/2 hodź. wołeń haſchcźeſche. Schłoda w kiſkarſkej fabrikju je kĕſtro wulka. Twarſenje je ſo na to wuſchiło kĕſtro wobſchkodźiło, ja dyrbja ſo hrjady a ſchpundowanje wołnoſcheć.

— **Hodowny a nowołĕtny wobhlad na póſće.** Nĕmſke póſtne proſcź, ja buchu ſo k wobeſkźenju nahromadźenja a ſalwowjenja hodowne poſłyſki po możnoſći ſ cźaſom na póſtu dale, ko dyrbi ſawalile, adreſa ſo dźeriwje pſchi-cźiniła a ſo mĕſtno, na kotreż poſłyſki du, ſo wołeżbje-wulke a ſylne napiſało. Na poſłyſki ma ſo hołoſna adreſa wotpołarja napiſaeź. Do pakſkow a pólſkich two-row ma ſo hiſchcźe druha adreſa połoſcźeć, tež pola pak-cźkow ſo to poruča. Pređnjenſzy maju ſo ſ drjewjanej wołnimu atd. wotſtkaeź, ja ſo poſłyſki njeſmedu ſtóčźe. Palcźili dyrbja ſo jaſnje jako „Briefpäckchen" abo „Päck-chen" woznamjenjeć. Pſchi hodowanym wobhladźe haeź do 24. dezembra pſchijimaju póſty po możnoſći tež ſwonka porjadnych ſłužbnych hodźin pakety a póſtſke twory a njeſmĕraju woſſ-bitz farunanje wo 20 pf. Njedźelu 24. dezembra ſo póſtſki, telegrafowy a telefoniſki wobhlad na póſtach po potrjebje ſarjaduje a ſłużbne hodźiny, pređnjenje liſtowych kaſchcźikow a wunoſchowanja ſo na póſtach ſ wuwołowanjenjom wołeni. Tež k Nowemu lĕtu ſo póſtſki wobhlad hładſcho wotmówa, hdyż ſo nowe-ſtne poſłyſki pryby na póſtu budźa a maju dospołne adreſy. Nałožnje ſo tež poruča, ſo ſo ſnamki ſa nowe-ſtne liſtowe poſłyſki njewuchu hakle 30. abo 31. dezem-bra kupowałe, ale hižom pryby, ſo ſo wobhlad na pó-ſtach njeby hačił.

— **Potrjebne hodowne a nowołĕtne ſpot pſchi pre-tegramu** póſła, każ ſtóm nĕkotre lĕta, tež ſeſtej k hodowne-mu ſwjedźenju ſaſo dowoła. Wunjeſenja wojerna, kotreż dotal bĕchu. Telegramy ſo wot 14. dezembra hacź do 6. januara pſchijimaja a ſo najſaſcho k ſwjedźenſkej wunoſchnja. Wone ſu nimo wobhlada ſtunſkach w Nĕm-ſkej a ſ nimſkimi a Odankſkimi łodźami na morju tež we wobhlaſnje ſ najwjaſy zujmni krajeni dowołene. Hołowne tekſty ſo ſaſo poſkaſcźa, hdyż ta ſa wotkrajne telegramy a w cźiſej rĕči. Wĕſchpółſtajne na pyſchnich łodźach je dowołene w nĕmſkim wobhladźe pyſchſchitkowej, we wobhladźe ſ wukrajom, dałokoż je kreſ telegramu na pyſchnych łodźach ſawrjeſł. Saramanje wucźiny we wob-hladźe w Nĕmſkej ſa kóždy telegram w mĕſe 50 pf. a ja telegram do dałoka 75 pf., pſchi cźimż ſe 10 ſłowow do-

Kanzler wopyta iſchiſał „Köln".

Kanzler wołf Hitler je nĕmſki iſchiłk „Köln", kotryż ſo ſe ſwojeho puczowanja do ranſcheje Wółſteje do Wilhelmshavena wróćźi, wożobinjży powita. Na hor-nim wobrazu widźimy, kak wjednik ſ nĕmſkim wobor-nym miniſtrom ſ Blombergerom a ſchefom wjednjſtwa namórniſtwa admiralom Rödderom nimo frontu cjeſt-neje kompanije kroczi. Delni wobraz pokazuje iſchiſał „Köln" pſchi ſajeżdże do Wilhelmshavena.

Štyri njewjesty a jena žona

(Skónčenje.)

„Wy žebi runje nawopak muſlicje, hacź druhy mło-dźi a ſtarſchi muſſy, kotrejż wſchitkży ſa pjenjeſami du a žebi bohate žony hładaju", ſo Hanuſch wuſmja. „Moja Hilža pak je runje tajka dźiwnuſchka, każ Lidy, knjes fararjo. Wona je ſo bohateho wotkazanja ſudniſzy wſdała."

„Je móżno? je wĕrno?" ſo ipodźiwajo Erhart ſa-wota. „Cźehodła?"

„Stara wumyſlena cźeta bĕſche mojej dźowzy te 20 000 tolerjow pod tym wumĕnjenjom wotkazała, ſo žebi wona ſtotſineho żyna njeboczicźkeje ſa muża wołmje. To wona nochże."

„Stotſiny żyn je najſtĕrje cźeluje hroſnu, hižo wob-ſtarny muſſki abo nĕtaſki njedułchny?"

„To niż. Wón je ſchikowany, nahladny, młody cźłowjek, kiż to tež wĕ, a žebi wjele na to bycź da. Ale, wón je hrubý, pije, kraje a ſo ſa holzami honi. Hacź je żnano hiſchcźe nĕkałka mjelcźaja, potajna pſchitkhil-noſcź pola mojeje dźowzy ſ dalſchej pſchicźinu była, nje-wĕm."

„Sſmĕm Waż pſchewodźeć, luby Hanuſcho?" ſo Erhart wopraicha, taż ſnowa narodźeny ja ſwojim kło-bukom pſchimjajo.

„Wutrobnje rad."

„Hdyż muſſkaj do buriſcheho dwora ſtupjichtaj, Hilža ſrjedź wulkeje cźrjódy kur, hołbi, kacźkow, huſ a — wróblow ſtejeſche, jim ſ wobemaj rukomaj ſorno ſypaja. Hdyż Hilža muſſkeju wuhlada, ſo jaſna cźerwjenoſcź na jeje trochu blĕdym wobliczu pokaja, kotraż bu dale cźemniſcha, hdyż wona radoſcźiwe mjeſwocze muſſkeju wohlada a ſ teho ſpóſna, ſo je ſo wĕż k dobremu wobro-cźiła.

„Knjes farař cźi praji", Hanuſch ſo poſmĕwajo ke ſwojej dźowzy rjeknu, „piche cźo naſ tak dołho wopytał njeje". Wón do domu dźeſche, a Erhart Hilžu do ſahre-dy dowjeđe. Sa chwilku ſo wonaj ja ruku do ſtwu pſchiwjedźechtaj. Hilža ſo radoſcźiwe ſylniſ ronjo mile ſmjeſche, a Bohumil hnuty k Hanuſchej dźeſche: „Sſmój ſo ſrĕcźałoj a — ſlubiłoj. Johnujeſe ſwjaſk na-ju wutrobow, luby nano!"

Sa lĕto Taſlina, kotraż dyrbjeſche tchodła ſ mĕſta pſchiſlicź a tſi dny w farſkim domje pſchebywaſche, Bohu-mikowemu prĕnjemu dźĕſcźu, hołcźkej, kmótſkeſche. Wo-na ſo jara wjeſeleſche nad tajkej cźeſcźu, a ſo knjes farař hiſchcźe pſchecźelnje na nju ſpominaſche. Fara-rjezom połdźiſko hiſchcźe jeneho hołcźka a tež hołcźku pſchiſlinjeſchu, a ſpodźiwnje bĕ, ſo knjeni farařowa ſe njedźeliſkeho łuja pſchezo rjeńſcha a ſtrowſcha ſtawaſche.

Junu Hanuſchej nan ſ blíſcheho dwórniſcheja wulki, wulki kaſchcź pſchiwjeſe, kotryż bĕſche ja jeho pſchichod-neho żyna pſchiſlichoł. Kaſchcź liſt pſchewodźeſche wot miſchtra Janaſcha, w kotrymż ſtejeſche:

„Wożkodołoſtojny knjeże!

To ſtare ſłowo ma prawo, ſo drje może jedyn nan wołom a wjazy dźĕcźi jeźiwicź, ale wołom dźĕcźi niż jeneho nana. Ja wſchak mam jenicźku dźowku, Mar-ſchu. Tej pak by łubſcho było, hdy bych ja ji druhdy

Pachołk nochce mloko pić?

Tola — z Kathreiner

wono jemu słodźi!

wejchło pſchiſtkowak. Jeże muż jara wjele na ſwoje bayeriſke piwo trjeba, kotrehoż telko pije, ſo budże jeho pryedy abo podźiſko Boża ruczka ſajeca. Dih, wjele lĕpje by było, hdy by Marſcha Waſcha żona była! Ale dobra rada blajnej nimo pada, a ſchtoż ſwjaſch, tak mjeſeſch. Se 100 tolerjemi ſym ſo do naiheje ſaſtara-rańje ſa ſtarych muži ſakupił, hdyż mi nuſy njeże. Wołkodołoſtojny tnjeże, pſchezo hiſchcźe ſym Wam te 100 dukatow dołżny a też daſ na nĕkotre lĕta. Woboje do-broczinje do wuhnja napiſchcźe, pſchetoż płaczicź ſ naj-lĕpſchej wolu njemóżu. Schtoż je mi hiſchcźe ſ mojeho rjemjeſła woſtało, Wam ſ tutym ſcźelu, wutrobne pſchezo, ja łuſchcźe to ſtrowy roſtorhał — ach nĕ — wu-ſiwał. Wĕcźnje woſtawam Waſch ſtary, dźakowny

Pĕtr Janaſch,

bywſchi mołaſoliſcźerſki miſchtr."

Hdyż kaſchcź wotewrĕchu, ſo w nim wſchitko błyſko-taſche, każ ſlĕbro a ſloto. W nim najwſchelakoriſche wĕcy namakachu: ſchtlĕ, talerje, nopachi a nopaſchki, łżicy a łżicźki, hornzy a hornczki, lampy, thany, mĕry atd., wulke a małe. Farařej ſi dźĕcźi pak mĕjachu ſwoje jeniczke wjeſele na małych kaſchcźikach, w kotrychż bĕſche wjele ſtow piſanych wołojannych wołojakow, ſwĕrjatow, ſchtomikow a druhich hrajkow. Knjeni farařowa ſo teho runja wułyy wjeſeleſche na rjanym ſudobju, ko-trež do ſwojeje wulkeje kuchnje ſeſtaja, a wſchelakich druhich wĕzach, kotrež mójeſche w ſwojim hołpodaŕſtwje derje trjebaeź. Pomhajo ſwojej lubej żónzy tele rjane wĕzy wubjeracź Erhart wjeſoły praji: „So mału hołcźku woł ſmjerce wumóch, ſa to 20 tolerjemi 100 dukatow ſnyta dołtach. Sa to pak, ſo dorośćenu ſ rukow rubjeż-nikow wumożich, połkad dołtach, kotremuż ſo niczo nje-runa. Bóh luby Knjes Cźe mi a naſu dźĕcźom hiſchcźe dołho, dołho dżerż!" Hnuty wón ſwoju mandźelſku wobja.

wolnych. Kóżdy ewentualny głosowy płaczi 5 pf. We wobchodzie z Kóżdymi na mowjn so głosowa farmanja kaž pśichi wjelikanym telegrammje bźez najmjeńszego badźiwy. Głosowe płaczi 10 pf. We wobchodźe z wulicajom su farmowane za jenotliwe wobchadne poćahi njeźelskotre, wonuc wjelicajcza wjeza hacź pśezjime połnych badźiwow. Radrobnjejše wuska pśichijimanje telegrammow.

— **Orthopädiske rěcne dny za wójnskich franjencow** w Budyšinje w lěśe 1931 jeźbowaja dny wótmjeśa: Stawnistkim hamoze Pśichi Kralowskim wału 3 po 1 hodź. wot **10** do **12** hodź. **5. grjedyn** 10. januara, 7. **februara**, 7. **měrca**, 11. **haprilca**, 9. **meje**, 13. **junija**, 11. **julija**, 8. **augusta**, **12.** septembra, 10. oktobra, 7. nowembra a **12.** dezembra.

— **Kotzy**, Kolojźidne towarstwo „Wiktoria“ wólnje njedźerje wopytanu głownu zhromadźiznu. Pśichadźeła pśichitomny, jeno namjeńnik wobźěłanskeje zhromadźiny, kolonjanu góźeranju pśichinjacych so nowy lapjaš wałeńske. Znowjelźinje so Szmig za lapjašowarja a ja jeho namjeńnita wólcichtaj. Na město Szmiga, kótaryž hacź dotal dowěrnik za Dolnje Kotzy, wólachu Schneidera. Po tym pótladnik rozpravjeńske. Til dobrušawy pśichitomnych towarstwu. Wjeźelak wjeź rozpravjachu. S dźakowanim głowami a pśicerjenim, ma wjelicajo dobrušawy towarstwa na wótzynym kraju ali, stoncźi so zhromadźizna. — 5. dezembra so waza lićbna złotu natlicźi: 18 kuni, 1 wowzoł, 192 głowu, 260 świni, 1 wowza, 16 łopsow, 657 pjerjuhow, 7 ernikłow a 11 kolcjow pśitomnych.

— **Wósporka**. Pjatk pśichwjeźe knjes wujdaśi wučer Lučija swójej dwuśi pśichodnjosći ładowjenje cheje śkule we swójom pucźowanju po Nadlěcej. Pśichsadźi nadk do kraja jśerow. Ze śpjerlowami pokaja pśichwóstlucharjam. Tamuchwilu pomina wójnske pótrjebnjišćenja, wośmje je w Majerichu, Elbingu, Osterodu, Hohnsteinu, Allenstein a Lötzen we śpjerlowowstrašach. W druhim dźeśu położa naš na hojwedarśki wujnam Nadlěcheje Pruskeje a pśicheznaš do Königsberga. Wot tam dźeśe pucźowanje sandandnih brjoh, hdźeź stoto a jantar (Bernsteinu) dobywaju. Nimo teho powědaśe pśichednoscź wo swójim pucźowanju w Memelskej krajinje. Njad pśichednoschkow „Nadlěcha Pruska, Odnika a korridorske praschenje“ je i tym stónčił.

— **S Wósporka**. Jónske towarstwo jźidźe jo wutoru we wopołdnjej hali ke thaterskemu a rjanemu adwentskemu śpjewjenjej. Sćhydachu so za blida, lić bźechu adwentsky wjenc pśichene. Po wuśpjewanju hólcu a korridorske praschenja mějesche kurator towarstwa farar Kunig wutrobny nagur adwentnih nadźi, kótaryž na rjanem głosu pśitomnych stawaj a rozpominu jo“ załožowajśe a na hnjadu natrosć z hłubok wótcowske pokaja, kak we mjenjum lubjenje hyblitej. Nětko jeźbowajśe wulka radosć, kótaraž so z pośtiśnjenjom, śpjewami a hrami śpjelowanom wósy. Sćhyli njedych hólcow a wośadu dźećelskeho śpjewa, so chcyli so wóśchitkim bohate pśichipómnjeć.

— **Kamjenza**. (Zemjerine njeźbože.) W śtale pola Korle Sparmann a Co. w Hśtśichi so jo bowjerjenje cźelk njeźbože. Dwaj dźełaćerjej su jara cźelk kamjenskej. Kamjenja dyrbjachu hnjedom do zhorowinje dowjeźeć. Wopyt śpjerlowemu je njeźe kun wunjeć. Za jo 34-letnu kenjom wobydlźe i Friedersdorfa.

— **S Wojerez**. (Liczenje skotu.) Kaž i wunoschka pośledniego liczenja 5. dezembra tutoho lěta wuźbadża, że wobstatk skotu w mjeńchanskim wokrjesu pśichiběra, njeźeźiwajo na liczbu wowzow, kaczow a kolczow, hdźeź je małe wotcěbźeranje śpjenacy. Wótahowanje wowzow w najchej wokolinje dla njedostatka na trebnych nastawiśchach njemóžeśe so hiśchće tak prawje zakonczyć. Sćnadnje wuwite pczołarjnwo ma so najsterje tomu pśichipisaćz, że njeźmy pśichi wulićerowanju w lećanych mězach dosć zyrobu namakale. Lětuśe hłowne liczenje w najchim mjeśe mjeńchanje leźbowaja wunoschki liczby w śpintach pokazuja lońcki wunoschć): 76 (64) koni, 432 (355) howjadow, 5 11) wowzow, 1030 (745) świni, 223 (220) łopsow, 2961 (1647) karnikłow, 257 (234) huś, 76 (90) kaczkow, 3959 (3535) pjerjuhy a 79 (123) kolczow. — Wjeźi hladaćerjej wobźěłanu so rentnar A. Kleemann tak njeźbożownje, jo źebi nahu skanta. Jeźo dyrbjachu do zhorowinje dowjeźeć.

— **S Homorow**. W nozy wot sćhwórtka k pjatkej jo padnuch pola tudomnego wójnskego mišćera staršiga łapoby a 2 huśy kradnuli. Sćhěśi jich bźeźe hromadźe, kótaraž dwě so jenož kradnyłschtej. Za padnuchom nimaju kruchu źeba.

Wusudźenja

§ S bojoseju pśiched tłołstajnom dla pśichiłožnjstwa je wobtwobniza Frieda Hoffmannowa ze Zitawy wopaczuje pśichźahała. Mějesche so nětke pśiched pśichźahanym sudom Zamokowicz. Mandźelstwa frejerskeho mišćera Drejhera ze Zitawy da so wot swójeho muża dźěliś, dokelž mějesche źe muž i Hoffmannowej wobkhad. Jako dwóźk bźeźe Hoffmannowa 6. februara 1933 pśiched hamtskim sudom w Zitawje wuprašila a pśichźahała, jo je wěrna njeje. Tuto jednanje njeźbeśe sjawne. Sud je pśiseźedźeł, jo je wuprajenje Hoffmannowoje njewěrne. Pśicheźeli wedome wopaczne pśichźahanje, Dokelž bě wobtkowźena hewak pśichi wótrym wuprajenje so tłołstajomna zjźiniła, sajtnyi ktoraśtke wołženje po § 157. Sud Hoffmannowu tehodla jenoj k 5 mězacam jaśtwa sajudźi.

§ Do je sraźyłoj bźěchtaj w jawinjenju bliźo kwźbu „Buschmühle“ w Bühlawje pśéni dźeśi źwjatkow tuteho léta motorowaj kolešarjej, elektromontér Paul Max Angst je Semicz a piekaŕ Kurt Gerhard Pauśler ź Bühlawy. Pśichi njeźbożu stawa źebi Pauślerowy sojuš, pjekaŕ Sauermann ź Bühlawy nohu. Hamtski źud w Stolpu jo jaśtwo Angsta k 20 hr. pjenježneho kłosćenja abo k 4 dnjam jaśtwa. Pauśler dosta 20 hr. pjenježneho kłosćenja abo 4 dny jaśtwa. Angst bu pśicrezźiwo wukudej hórbiśchcje, njeźeźejśche pak wuźiśchu.

Z Łužicy

* S **Wopakeje**. S cźasom jo dobładachu łobotu wjecjor wokoło 1,8 hodź. śpjatanu śapaśerowa w Keślerjej mjeńe. Widźachu tam ź bróśnje wustupowaś. Pśichi kśiźenju nadeźdźechu ź wotpohładom śapaśerny wośeń. Pótajśe kśiźenja fa śapaśeriom njemóžachu hacź dotal janeho wupjeśa. Pśichi katastrofalnem nježeźdźatku na wodźe by so wośeń wjeśe rozbźeźił a wótku zbłudu nacźnił.

* S **Wu ſo a Smunowa**. (Godowny dar ź Newyorka.) Kaž bjźom sajźdźeli, jo wótpa cźestnu mjeńchanu mjeńcheho města knjes Theodor Harbier z Newyorka, 15 lětja 1500 hr. za potrjebnych wobudźerjow. Po jeho pśikazu dostanu wójnscy francowi, majźerjo łopjatojeni, potrjebne śchulske dźěći, kśiśe towarstwo, malorentnarjo a měśny wubjerk za wothładanje młodźiny wot tutoho dara.

* Ze **Chorjelja**. (Dobrowólnje je źiwjenje jeźła.) W bałonowej hali Adolf Hitlerowej dwóju je so 27-letna holca ź plunom sajźdźejśila. Jeje mać ju bjźe wźewinja w kuhinji leźo namała. Hnydom posławachu ju jaśo źiwjenje wrośćiś, tola bjes wusprjeha. Stara njeźmy w cźełnich wołach.

* Z **Königshaina** pola Chorjelja. Dźeśaco ballon Icarjejśe do Warschawy.) Jedonmu śchuleź bu so cźestnu po wótrowem ballon puśći. Ju. Ballon jen, kaž je wuźe, wjecor dny dezembra njedaloko Warschawy blizko wóju Zarowlew namalali.

Přejedawschi cźeskoźowakski ministerski president wumrěł.

Anton Schwehla, dołholětny cźeskoźowakski ministerski president a wjednik agrarjejśe stronu źwjeźeho kraja, je na tśerjeśej wutrobny 60 lět garn wumrěł. Schwehla słuschejśe do najwuznamnišich statnikow „młodeho“ młodeho śtata.

Ze Sakskeje a dalšich kralow

* S **Freiberga**. (Cźeske njeźbože w bróśni.) W 33 łochanje padźe 26 lětny wótrocek po wumórskem 300 metrow głuboke kuno. Wón bźeźi nop pukna. Wótrocek a jo na wobliczje cźeźko jranił. Z nim je nop śmjerć.

* Z **Eichsfelda**. (Dźeśaco jo śmjertnje wospjerił.) Wósmlětne 5 lětne dźeśo wołnjacź. Jako wona schatu wótrowskomaśerje, padźe dźeśco do pśichśamjanika śtołowego wjeła do wótrajeźe wodu. Mamu śmjertnje dźeśco ze sobu tak cźełke, że bźeźa na to wumrě.

* Z **Penigo**. 63 lětny wulkowy bandu towarstwow pśiched jatcźnym nožom. Wótkom o dźeśacej konji śpjerlej Schello a Siedel bowabjłaj so pśichodnjaco na 160 hektarje Maldy. Lód mjne dobrej kruhi. Wonaj so bjźeźe maśchaj a bandźoj so bjźe dwóźa śepłoś, njebe ił 13 lětny śchuleź Gerhard Robis na pomoz pśichśichot a wobeju hólzoma ź wulkim napinanjom ź łodowoje wody wuciahnuli.

* S **Meerany**. (Sadušcźnjica.) 70 wośobow w naśchim mjeńcu na śadušcźnicu (Diphtherie) śtwjerdźi. 6 padow bźechu śmjertne. Na źdaś chorośći źiwjuje wotcźeba. Sakśkemu mjeśći so jenoź dwaj nowaj padaj śapjatośtajej.

Najnowšše z cyteho swěta

— **Wuhlady na wjedro so jutśišchi pjatk: Malo pśichemjenjenja, pśidatšcźo so njebjo pomrócźi a so najśterje do śnjehowanja da.**

* **Pśichśamy źud w Khojźebusu je kowarja Franza Kolotta ze Jylowa k 10 lětam khłośtarnje sajudźił a jemu cźestne pravva na 5 lět wotrjeknył. Wón bźeźe we źwojim cźasu źiwjeho nana sajźeli.**

* **Na dróhy pola Mainza SS-muježej ź motorskim kolom do automobila śrašćechtaj. Jedyn ź njeju so mori a druhi so cźeźko śrani.**

* **W jenom domje w Khojźebusu-Ehrenfeldu wutoru 3 wośoby łyku źiwjeho, nana, macź a nětdźe 2-létnu dźowku ź plunom sajźedźejcźenych namalachu. Jedna so wo famowmordarśtwo.**

* **W Mainzu bźeźe so w domje póśtajskeho sekretara Haślinga plunowa rowa puśka. S plunom so dwaj muźśtaj sajźedźejśichtaj. Njebźeźe mózno, jeju pśichi źiwjenju dźerjeć.**

* **Sud w Ansbachu w Bayerskej je wudowu ratarja Macka a jeje śynu Franza Dźewerja dla khromadnehomordarśtwa na ratarju Janu Macku k śmjerći sajudźił.**

* **W Schpaniśkej je wutoru łoźo wjelśichi mér sajźnpił, śpeśchne źudy su hišom dźeśacź zapozałe, wojazy su so wrócźo sejahnyli. Jenoź w Lacoruna a Granadźe so Rudźelskim Łoradźi, hišće je dwě zurźwi sapalicź. Njeje k powśichśikotnemu śtrajkej dóśchło, jenoź ź mésćanami so ź dźela śrajźuje.**

* **Londonśke nowiny „Evening Standard“ pišchu, so tlalśi śtatny sekretar Swich do hród na 3 abo 4 dny do Londona pśijźejźe.**

* **W Sjednoźenych śtatach je źebi śyma 52 śmjertnych wopołow źadało.**

* **W śtacje Colorado we wjeźornych Sjednoźenych śtatach so jenoja wotwali. 8 wośobow wo źiwjenje pśichińdze.**

* **Na łupach pola Panamy je mjes domorodnymi dźeśimi njeźnata khorośćej wudyrila. Dotal je hižom pśiches 100 dźeśi wumrěło. Powe so, so bochu śemrěte dźeśi ź wjeśicha młodśche śchtyrjoch let.**

Swóźbne powěśće

Semrjół: Emma Iwna, Domaschkowa rodź. Kajzelmannec w Dźiwitzach: khowanje bndźe jutśe pjatk pop. w 3 hodź. wot Jarowanjśkeho domu. — Thekla Ewald, Nadkowa rodź. Mitterez w Budyšinje: khowanje bndźe sobotu pop. w 2 hodź. wot Tamaśkeho pśibytnišća. — Richard Dulla w Bźelej Wodźi, 78 lět: khowanje bndźe jutśe pjatk pop. 3 hodź. wot wobrabjenišća. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dnjo nber den Verlag des Bautzen Tageblatt in Zodel Nr. 53 ongeeerente Zeitungsgerechtigkeit wird nach rechtskräftiger Urtheilung hiermit aufgehoben.

Bautzen, am 23. 11. 1931. Das Amtsgericht.

Towarstwowske powěśtniki.

Dubrawka, Serbske towarstwo „Hórnik“ na pjatk wjecor 1,8 hodź. wuraźitne zhromadźizne. Rózne budźe kajoz wuczi Nejdź z Khwaźic dla wótnacźenja. Predsydstwo

Evangelske cźerjowarjowanske jednoty. Zwołanje z tym wuraźitnym zhromadźiznu evang. cźerjowarjowskich jednotow na njedźelu 17. dec. wot. w 2 hodź. do Serbskej kafejowje. Kóżda jednota ma być zastupjona. Pawoł Nejdź.

Khwaćicy. Serbske towarstwo wothadnje njedźelu 17. dec. wjecor we 8 hodź. adwentsku zhromadźizny z kofejom a wosuškom za swoje sobustawy a jich pśiwuznych.

Liebań. „Zernička“ śpěwa śtwórtk wjecor pola Bukanec.

Liebań. „Zernička“ dźenja ... dla njeje śpěwa.

„Lumir“ na **sobotu 16. dec.** ... w „Lehden“ swoje pśiwuze ... zwjazowanje. Wšo sobustawy a nowi hortliwi cźitaśi pśicerjowarjo so wutrobnje pśeprošuje. Nadawki su wulke a cźeźke, tohodla njesmě nichtó tute a wšo dalše śpěwne zwjazowanja z lenjosću abo drugimi njewažnymi pśicinowe skomdźić abo pśepaść.

Za serbskim postrowom zdar Hitlerej
Jenč, zastupny wjednik.

Ralbicy. „Lilija“ zeńdźe so a śpěwa śwórtk 14. dec. wjecor we 8 hodź. pola Brězanec. Wo wobdźělenju wšěch sobustawow prosy **předsyda.**

Śpěwny zwjazk. Zwołanje z tym wuraźitnym zhromadźizny Śpěwneho zwjazka na njedźelu pop. 1,4 h. do Serbskeje kafejowje. Kóźde śpěwno towarstwo njech pósćelo zastupjerja. Pawoł Nejdź.

Zwjazk Łužiśko-Serbskeho Studentstwa wótmje 3. dźeń hodow w Budyšinje swoju **skhadźowanku.** Pśiźdu tam studowacy ze wšitkich kónćin serbskeho kraja a mnohim njebudźe mózna, po skhadźowanky domoj jśe a bychu chcyli tu w Budyšinje pśenocowaś. Prosy so tohodla, zo bychu hospodlixi S. ... kiž bychu móhli někotho pśez nóc zdźerżeć, so pola podpisanscho zamołwili a zdźěłili, kelko studowacych móża wot 27. do 28. pola nich pśenocowaś. Pawoł Górlich w Budyšinje, Schäfferstr. 38.

Za wobsah zamołwity: A. Dučmań w Budyšinje.

Hojposa a njelwěsta fici Jada jenož **dobre**

wupjerki!

a je tam kupuje, hdźež prawu tworu dostanje.

130 cm šěr. pošl.	9.80	9.20	7.80
160 cm šěr. pošl.	14.40	12.80	10.60
100 cm spódnje pošl.	8.00	6.80	5.80

A. Kasper, Burglehn 11
(měr. S. Pitopp)
Snaty najlěpšchi dom za dobre wupjerki

Za hodowne pječenje

poskicam

Sultanie	punt wot	25 pj. sem
Korinthy	punt	55 pj.
Słódke mandle	punt wot	100 pj. sem
Hórke mandle	punt wot	130 pj. sem
Citronat	punt	95 pj.
Marmelada ze štyrjoch płodow	punt	40 pj.
Slowjowy šmadrunks	punt	35 pj.

Albert Lehmann w Budyšinje na Półnócnej drózy 2
(z napjeca doma piedawšich dźěłacerskich zwjazkow)

K hodownemu swjedźenjej

poskicam w bohatym wuběrku a po natunich płaćiznach wopomnjeće prajtske dary:

jaki spódnje kholowy
pulovry nohajcy
širyk. drasty zoki

Osswald

w Budyšinje na Kamjenčnej hasy

Čapki klobuki Märckel

Čopłe zymske čapki, za sněhakowanje, módre, sportske, ječarske, Stahlhelmarske, šuterske a dźěłacerske klobuki, židźane, kemtace, velour. klobuki za płoche hódnje, klobuki z lesnik. katcho ldce, sportske a hónfwinske we wulkim wuběrku najnowšich wzorow

w Budyšinje na Lswskich hrjebjach 6 Kurt

Telefon 3081

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Njehońće so puća do
tel. 3649 **mebłowoje wostajeńcy** na Lubijskej drózy 17
wulki wubjerk! Tunje płaćizny!
Ed. Hänchen, bildarski mištr
Njedźelu wotewrjene!

Spomjatkujće sebi

dobre

kołowne cigary cigarety a tobak

kupujeće płaćizny hódno pola firmy

Hermann Gerlich
w cigarowej a tobakowej fabricy
na Sukelnskej hasy 7

Wulke hodowne předawanje

w konfekcijnej

žonjacej, mužacej a dźěćacej konfekcije

mužace mantle	15.—	23.—	25.—	35.— 55.—
pacholace mantle	10.—	15.—	18.—	25.— 33.—
hólčace mantle	8.—	10.—	12.—	15.— 18.—

knickerbockerske a dołhe kholowy, najnowše muntry

mužnce wobleki namakaće pola nas we wšěch barbach a płećiznach

jopy . . . . . 12.— 18.— 22.—

žonjace mantle we wulkim wuběrku tunje płaćizny!

hólčace mantle 8.— 12.— 15.— 18.—, jaki za kurjerjow w nowočasn. barbach. Hólčace kholowy 2.50 3.— 3.50.

Franz Mrstny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4

za

hodowne blido

za kóždy słód — za kóždu móšnju!

wěcy za překupske klamy	kusk wot	4	pj.
swinje z marcipana	jene wot	6	pj.
rumpodiehi ze šokolady	wot	7	pj.
kołbasy z marcipana	wot	15	pj.
łapki pjelu ene	wot	65	pj.
kuski na štom	punt wot	66	pj.
poprjancy ze šokoladu wowcy ze	jedyn wot	3	pj.
poprjancy w pakećach	pakćik	10	pj.
prašenki po wšěkich płaćiznach			
tafla šokolady	100 g wot	15	pj.
šokoladowe figurki	jene wot	23	pj.
praliny, wubrane	punta wot	25	pj.
praliny w pakećach	punta wot	30	pj.
kakao, sylnje wotwołjowr.	punta wot	25	pj.
čaj (ind. Ceylon)	25 g jenož	25	pj.
hunowy kofej	punta wot	50	pj.
pjećwa	punta wot	30	pj.
bonbony	punta wot	30	pj.

Wšitke hodowne wěcy su samsneje kajkosće, kaž lětne wěcy! — A nětko so njebondźće, hody su blizko!

Kosa

Budyšinska Schokoladenfabrik

Předawarnje: w Budyšinje na Kamjenčnej hasy 19, na Dźiwadłowej hasy 2, na Kěžorskej drózy 29. W Biskopicach na Cyrkwinskej hasy, rólk Torhošći

Předešćniki

dobre a tunje

Nětko na Hlown. torhošću **K. Pfeiffer**

Přikrywy

z wjelbłudowych kosmow

pućowańsk. přikrywy
błidowe přikrywy
diwanowe přikrywy
wolmjany fries

tunje pola

Linke & Truöl

na Žitnych wikach 2

Meble

a polstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa
w Budyšinje na Kěžowej hasy 15 :: Sym Serb!

Předešćniki
wot 3.— hr. sem,
za dźěći . . . wot 1.— hr. sem,
počehnjenja . . wot 1.80 hr,
wuporjedźenja
Předešćnikowy Rudolph
jenož na Hauensteinskej hasy 4

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunje
Jan Schieback
na Mučakowskej drózy 4

Nejlepši zitny palenc
Jamaika-rum-mešenje
litr wot 3.80 sem
likéry
wot studa
we wulkim wubjerku
běle wino
čerwjene wino . . litr 1.20
k pječej . . . . . litr 0.90
połowne wino . litr 0.90

C. F. Dietrich
mějićel Johannes Brade
na Jerjowej hasy 3

Předźenowe linolejowe tepichi
tkaniny za běhače, předłohi
wulki wubjerk, jara tunje
Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Čehnjenje 2. rjadownje
204 sakskeje krajneje loterije
póndźelu, wutoru a srjedu
18., 19. a 20. decembra 1933
Hłowne dobyće: 30000 hriwnow
Losy prosymoj hnydom zapłaćić
Kupne losy su hišće dostać:
1/10 1/5 1/2 1/1
6.— 12.— 30.— 60.— hr.
Budyskaj běrcaj statnje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22
Ernst Lehmann na Kamjenčnej hasy 45

Praktiske hodowne dary!

Běłe a pisane počehnjenja, łožowe płachty **najlěpše wupjerki** twjelki, trjenja, rólowańske ruby a šantk **blidowe ruby, taflowe ruby ze servijetami a bjez nich, sofowe a diwan. přikrywy, čopłe spódnje šaty za mužow, žony a dźěći, čorne serbske šarty we wšěch šěrokošach.** Najtuńše płaćizny

Hilgerowy nasl. E. Wiltscheck na Seminarskej hasy 2

Nowočasne žerdki za gardiny
připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy
wulki wubjerk, jara tunje
Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Dźěłbu
dynamow
za jědne koła, 6 volt.
jenož **4.95** hriwnow
J. Schiebnek
na Mužakowskej drózy 4

Najtuńšo kupujeće
steppowane a moškowe přikrywy

stajnje we wortjadowym wobchodźe přikrywy z wjelbłudowym kosmow w znatej dobrej kajkosći, najwjetši wubjerk a jara płaćizny hódne

Paul Korn na Hošic hasy 21
Njedźelu wotewrjene!

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow našich knihow změšni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět"

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1.	Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko.	1.00 hr.
2.	Józef Nowak: **Swobody njewiesta.** Swjedźeńska hra.	—.50 hr.
3.	J. Lorenc-Zalěski: **Serbscy riekowje.** Powědańčko.	1.00 hr.
4.	Adolf Černý: **Serbske wobrazki.**	1.00 hr.
5.	Mato Kósyk: **Pśerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska ciska něšeń.	—.50 hr.
6.	Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko.	—.50 hr.
7.	Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe. II.** wudaće.	—.50 hr.
8.	Marja Kubašec: **Khodojta.** Hra w tśoch jednanjach.	—.50 hr.
9.	J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-ciska baseń.	1.00 hr.
10.	**Ruske byliny z drjeworězami Měrćina Nowaka.**	2.00 hr.
11.	Jan Lajnert: **Wyskow sapy, syzow kapy.** Basnje.	—.50 hr.
12.	Teréza Nowáková: **Na farje.** — **Hatźki.** Powědańčka.	1.00 hr.
13.	Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje.	—.50 hr.
14.	Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. zš.	1.00 hr.
15.	Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. zš.	1.00 hr.
16.	Božena Němcowá: **Baruška.** Powědańčko.	—.50 hr.
17.	Adolf Černý: **Serbske hobrazki.**	—.50 hr.
18.	Božena Němcowá: **Ziwa Bara.** Ze žywjenja pastyńskego žowća.	—.50 hr.
19.	Romuald Domaška: **Pokladopytaŕ.** — **Le chevalier de saxe.** Stawiźniski powědańcey.	1.00 hr.
20.	J. Lorenc-Zalěski: **Kupa zabytych** Roman serbskeje pytaceje duše.	1.00 hr.
21.	Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.**	1.00 hr.
22.	Božena Němcowa **W groze a pód grodom.** Powědańčko.	—.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smolerjec knihićišćerńa a knihaŕnja, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Přiloha k číslu 287

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 14. decembra 1933

80. lětnik protyki Předźenaka

Podał O. W.

Je to mały literarny jubilej, jo je 80. lětnik Pschedźenaka wuschol. Pola nas wschat jo bohužel malo na to dźiwa. — So je protyka Wschedźenak lětša sašy wuschła, je dźiw. — Wěsche to ... móžno i wulkej wopornišwošću a staroszu. — ... by ho wot naschich lubych najdelnišnow to hdy pschipokazało! — Hdy by ho hdy pschitšij njeczaka honorara, ale chze jenoj swojemu ludej słužić. — Wjeselimy ho, so wěsche tola mózno, tej lětša protyku wudać, a so móże ho potajtim jubilej 80 lětneho wobstaćza protyki zwjeršić. — Tak dołho potajtim pschichadźa Pschedźenak do šerbskeho kraja. Wón je starschi hač najwjetschi dźeł wschitkich Serbow! — A njeje Serba abo Serbowki, kiž Pschedźenaka njeznjesche, do kotrejež njeby pschischoł; šamo do wožadow, w kotrychž ho hižo lětdźesatki dołho wjazy njeprěduje w naschej drohej šerbšćej rěczi, wón pschego hischcze pschitšadźa, a šamo do dalokeje Ameriki won jěchši je knihi, so bychu tam stare Serbowki šhonisle, schtož je w jich domisnje stawa. By hyło ...ješmérnej schkodu, hdyž Pschedźenak njeby wjazy pschiwóz mógł. Ale wón tu sašy je, a tuž ho ...Boha nadźijamy, so to hischcze dawno njebudźe poslednji krócz, so je pschischoł, ale so jemu Bóh ... wobradźi wjele strowych lět!

Se saloženjom ... ho 1855 dostojny Bartšti farar Robert Rjeda, nan fararja Pawola Rjedy pschi Mataschej zyrkwi w Budyschinje. — A pschez 29 lět je ja najšwérnischo pschał. — To běsche tehdy jara cžežki cžas! Na wšach knježeschе swjetscha wulka khudoba, kaj druhdy też hłódna nusa. Na tnjezich dworach pkazachu jara nitku mšu. Sserbske ratarstwo ho bědzesche. S tole ho dołcź njewucžerhnjeschе, dokelź njemóžachu hnojicź. Skót běsche hubjeny. Cžrjody prosscherjow cžachu tehdy po kraju. — Tehdy je šerbšti farar Robert Rjeda-Bartšti dobył najwjetsche sašłužby wo šerbski lud. By šebi pomnik sašłužił, jako wulki dobroczel ! Wón běsche ...pschikładnym šerbskim fararjom a ...wědżesche, so cžłowjek njemóże hjes khléba žiwy — Staraschе ho wo khudych, wobstarajo jim dźelo. ...howache šerbske ratarstwo, sałožujo prenje ratarske ...stwo w Klukichu; pezokarske towarstwo w Dolinje ...je Sprjewje, sarjadujo prenju šćitnu wuitajcžu ...učinje, sałožujo hospodarske towarstwo w Barcze, ...sadach Raiffeisenskeho towarstwa, dawno do Raiff... — A k duchownemu a hospodarskemu połbehnjenju swojeho šerbskeho luda sałoži też protyku Pschedźenak! — Kaiki běsche wón sawěsče pschikładny šerbski ...! — Też jako cžłowjek nimo měry cžesčezomny! —

Wot lěta 1884 šem hač do 1923 je protyku pisał ...ischti farar Jan Kichižan, potajtim pschez 39 lět. — ...k tu dźenja hischcze žiwy bycź, hdy njeby dyrbjał ...jahe na ješchwikach thripy wumrěć. Wón pokha...sche ſ ruby šerbskeje šwójby. Jeho kolebka stejesche na ...arem kuble w Seštjezach. A Kschišanez mjeno ma we... dawnych cžasow šem jara dobry klink w Serbach!

— Protyku je spisał ſ najwjetschej luboscžu, wědžo derje, schtož jo burstkemu cžłowjekej hodźi. — Wón běsche šama njeješebicžiwa luboscži, woprawdźita Janowa powaha. — Jenje njeje šebi nikoho roshnéwał. Pschezo je wujednał a smérował. Swoju šerbsku maczerninu rěcź wón najwušotnischo wobtnjeješche. Jenje šo protyka tak rjenje po nadobnym ludowym waschnju njeje wjazu pisała. Sa to mějesche wošebity dar wot Boha, každj šo jenoj ſ rědka hdy někomu spožcži. — Wón je też wukonjał wulke narodne dźeło. Běsche ſ pschedstejdu Macžizny Sserbstwo, wudowaschе lěta dołho Mišionskti Posłoł a spisa wschelake spisy. — Pódla pisażche protyku, Pschihotujo šo na zwozu šmjercz, duzo psched trón Boži prajeschе wschittkim šwojim lubowannym Sserbam na hnujaze waschnje Božemje: „Pschezo je moje pjero wodźiło luboscžą k mišionjstwu, k Božemu kralestwu, ke naschemu šerbskemu kralestwu a k jeho rjanej rěcži. — Ssym pschezo, wjelej mójach, lubych cžitarjow na njebješa pokasował. Tuž budźcže Božemje a wschitkim Bohu poruczeni! Sserbio, sakhowajcže šwéru, šwojich wótzow rěcž a wěru. Haj, to sawěsče też cžežemy! —

Wot lěta 1924; potajtim runje 10. lěto pisa protyku studijowny direktor profesor Ota Wicžas w Stollberku. — Pisża ju sawěsče też ſ najlepschej a ſ najſprawnischej wolu. Ssam je dołcź ſtkromny, derje wědžo, so ho njemóże je šwojimaj wujtoinymaj a wulzy sašłužbnymaj prjedewschikomaj pschirunowacź.

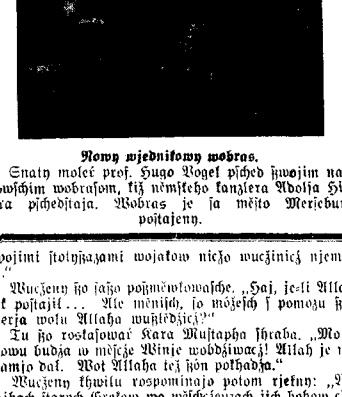

Nowy wjednikowy wobras.

Snaty molerž prof. Hugo Vogel psched šwojim najnowschim wobrasom, kiž němskeho kanzlera Adolja Hitlera pschedstaja. Wobras je sa město Merseburg postajeny.

Nowa protyka njeje na šwojim cžole wobras knjeza fararja Mylema Tischerja pschi Michalskej zyrkwi we Budyschinje, kotremuž je wěnowana. — Pschedźenak wopisuje nadrobnje, kajke wulke sašłužby knjes farar Tischer wo nasch šerbski lud ma, kotryž je pschezo nadobnje sastupował, kotrehož rěcž, hacžrunjez je ſ rodźenym Němzom, najwušotnischo wektnjeješe. Bóh Knjes nam jeho we šwojej milošcži hischcze dołhez šodźerj, wjele lět!

Se wschej šwéru wusnawa šo Pschedźenak k nowemu knježerstwu. — Jemu to cžesčo njepanduje, ale pschidźe ſ wutrobu! — Doniž protyku pisa, je pschezo šo sprawnje wusnał k němskemu statej, a wot spočatku šem je trjebał głowa wo wobudnym šjednoczenjstwje Sserbow i němskim statom. — A pschezo je je wschej rasnoszu wuitupił też sa naboženu šwéru. Protyka běsche pschezo załožena na dwoji załožk: „Wéru a domiznu!“ — My Sserbja šo njetrjebamy nihdy bojecź, so šo naschej narodnosći někajke sadźenki stajeja. Nawopak ma nětcžišche knježerstwo najnutrnicži sajim, so šo nasche Sserbowstwo też dale šdźerži! Sserbowstwo je pschezo ſ najmóznischim hrodźišcžom było pschecžiwo markišmej a njewěrje. Schtóž hewak rěcži, njewě, schto narodny sozialism je!

Tohodla šteja na cžole protyki słote głowa nětcžišcheho knježerstwa! -- Cžitajcže je a łtojcže šo po nich.

Protyka ma wěio lětša hłowny nadawk, powucžicź wo nowym knježerstwje a wožebje wo kražnym tanzlerje Hitleru, ketrehož je Bóh Knjes też nam w pócžłednim rozšudnym wotkominknju pósłał, so by naj wukhował psched hrožazym bolschewizmom! — Bóh wě, hacž bychu nasche statoki a zyrkwje hischcze stale, hdyž wón njeby pschischoł! —

Pschedźenak je lětša dostał dweju wubjerneju pomocnikow, kotrajž staj ſ nim zyle jedneho myslenja. — Knjes wyschischi wucžeř Richard Sahrodnik ſ Drježdjan je podał jara rjany dźešišchi nastawk wo Kettizanstej starej lipje! — Wobras je šo pschidał! — Kettizanska lipa je najstarischi ichtom w Sserbach! Wósche psches 1000 lět stara!! Schto je wona wschitko widźała. To šo jara lubosnje powéda! — A druhi pomocnik je knjes wyschischi wucžeř Kerk w Pernje, kiž je jara rjenje pisał wo lenu. Wo tym njemóżemy dołcź cžitacź. Ssmano šo jakuz cžaš wrócži, so šo nasche pola lubosnje módrija ſ módrym twécžom lenu!

W protyzy pak šteji hischcze wjele druheho sajimawego! — Na 20 stawiznicžkow! — Mamy někoho, kiž je wožebje pětnje, dokelž šo dźenja nikomu wjazy wjele cžitacź njecha. Ssu wschudźom sapleczene. Też we kalendariju. Pytajcže šej je!

Powéda šo wo sašłužbnej kralowstwej dźowzy Mathildje, kotraž je loni wumrěła a běsche schkitarka Sserbowstwa, wo naschim wulkim wótczinzu Muzy, wo narodnych pěsnjach a powěsćach, wo ludowych nošach a wo wšelakich druhich wěcach. Wo nich wšich je wona wjele wědźała a wjele wědźeła. Tuž je dobre, so šo wo nich tu a tam hischcze rěka. Wona je wšitke swoje wědźenje a wumjenje wužiła, zo by swojemu ludej a swojej rěczi dobre słužiła. Tak je wona tež wšitke swoje pjenjezy, kotrež je mała, Sserbam wostajiła, zo by z nimi Sserbstwu dobre słužiła. Tak je wona tež wšitke swoje pjenjezy, kotrež je mała, Sserbam wostajiła, zo by z nimi Sserbstwu dobre słužiła.

Mehmed Mizani

Stawizna ſ turkowskeho wobkhowanja města

Wina 1683.

We wójsku, kotrež Kara Mustapha lěta 1683 pschecžiwo Winej nawjedowaschе, běsche też młody wucženy ſ mjenom Mehmed Mizani, wo kotrehož radže turkowscy roskasowarjo jara wjele dźerzeschе. Nětko pak šo Mehmed njebojeschе, šwojemu wjednikej we wschitkich nałeżnošcžach wěrnoscž rjeż, a to je šłowami, kotrež běchu krótka a rasne. Kara Mustapha šo na wucženeho ...dy dołho słuchješche; potom pak šašo po njeho ... Pschetoż mójeschе šo stajnje pschešwědcžicź, so ...e Mehmed prawje rěcžał.

Jedyn rano w juliju, jako běsche jara horco, Musa zale njemérny še šwojeho stana wujtupi; hróżbny běsche jeho cžłowjek.

Wón widźeschе wežu Schcžepanskeje zyrkwje, kak šo ...aischim štónzu šyboleschе. Tschi města Wina šo ...ischcžachu. Kara Mustapha ſ nohu wo semju kopnywschi, žebi šonarja žadałche. Tuiòn pschikhwatawschi šebi wo šonje powédź da. Potom ſ cžichim hłošom rjekny: „Sšón, ow knjeże, je njejašny a hodźi šo wschelako wukońcžicź. Chzu-li skrótka bycź, potom cži šón praji, so budźa twoju głowu w tutym měsče wobdźiwacź.“

Hdyž šonjer takle rěcžeschе, pschihódze Mehmed Mizani šwojeho pucža. Wón cžischе šo pošmémkujo žebi ...ku psches cžoło sjedze. Roskasowaš šo wucženeho dała. Seonjerja wotpółtawschi k Mizanej dźeschе: „... šo pošmémkował, Mehmedo? Schto ma to rěc...?“

Wucženy šo pschezo hischcze pošmémkowaschе. Potom ...ulkim pohibom ruki na krajinu pokasawschi rjekny: ... ſ knjesom nad wulkim wójskom. W 25 000 štanach ... wojazy leżachu. Tamle leži městaczko ſ wyhołej ... Pschedměsta kołwokoło tuteho města šy špalicž ... K czemu potrjebaschi šonjerja? Daj mi papjeru ...ero, pich, licž! Może šo město psched twojej namo...dźerzecź?“

„Je-li Allah postajił, so město padnycź njesmé, se swojimi stotyšaczami wojakow niczo wucžinicź njemóžu.“

Wucženy šo sašo pošmémkowaschе. „Haj, je-li Allah tak postajił... Ale měnišch, jo mójesch ſ pomozu šonjerja wolu Allaha wuščědźicź?“

Tu šo roskasował Kara Mustapha šhraba. „Moju głowu budźa w městje Winje wobdźiwacź! Allah je mi šnamjo dał. Wot Allaha też šón połkadźa.“

Wucženy khwilu rosponinajo potom rjekny: „We knihach starych Grekow wo wěschczenzach jich bohow cžitach. Tute wěschczenzy mějachu stajnje prawje; ale mózachu tak wjele wosmamjenicź, so šboźo a njeboźo šodobom wěschczachu. Rjeje njemóżna wěz, so budźa, ow roskasowarjo, w městje Winje twoju głowu wobdźiwacź, ale šnadź jenoj twoju głowu šamu!“

„Toke pschedaloko wjedźe, Mehmedo! S wocžow, rosumisch!“

Tón trócz słoby Kara Mustapha dla Mehmedowych głowow dźeje hacž hewak trajachu. Ale wucženy šebi tehodła žanych staroscžow njeczinješche; pschetoż won je studijom některych knihi saběrasche, kotrež be jemu jeho słužownik pschinješł. Pschi wupuszczenju jeneje khéže w pschedměsče běchu jemu pschipadnje do rukow padłe

Tydźenje šo minychu. Win mózeschе pschecžiwo naběham Turkow pschezo hischcze wobstacź. Roskasowar je smorschczenym cžołom je šwojeho stana na město šhladowaschе. Pschezo hischcze wežu ſ njebju pokasowaschе. Tu Kara Mustapha pošelnika k Mehmedej pósła. Sošužownik šo wróczíwschi rjekny, so njeje wucženy nihoże namakacź.

S ranjom tuteho dnja bě šo mjenujzy Mehmed Mizani ſ jenej ſ knihi še šwojeho stana wotšalił, so by we wošamocženosći Winskeho lěża njemyleny cžitacź mohł. We hižo dwě knihy pschecžitował. Jeho zyle žiwjenje, zyła jeho wéra bě šo ischkała.

Nětko ſ tječej, ſ najpotajnischej ſ knihi, po šametnym lěžnym puczíku kročeschе. S šaldu na młodym cžole běsche do knihi tak zanórjeny, so ani špew ptaczkow a cžichi schumot schtomow nješčuschcheschе. Njemějesche šamo šdaleneho hrimanja wělikinow kołžbu. Skónczníe won na wojschinu pschihódze, ſ kotrejež šo jemu nadobno wuhlad na město Win posłeži. Won běsche wo kražnosći wobrazu wobkuštany a schepny: „Schkoda wo město, schkoda wo wežu!“

Potom šo pod cžichim lehnywschi dale cžitasche. Nadobo posłyschi šebi šawoła: „To njeje mózno. To dorbi mi nichto dopokazacź!“

Běsche tute głowa we kacžanskej rěczi šawołał; pschetoż knihu, w kotrejž cžitasche, běsche we kacžanskej rěczi spisana. Tu šo poštrózi; pschetoż sašłuschcha milo maješi głoz. „Chza to dopokazacź.“

Muż w cžornej drasče w šwětlinje steja khutnje na njeho hladasche. Mehmed Mizani hnydom spózna, so janeho Turku psched šobu njemějesche. Tuž w němschczinje, kotruž derje wobknjeješche, rjekny: „Schtó We sche?“

„Ssym Handrij Weißbach, Gumpendorfski farar. Turkoło moju zyrkej a mój dom sapuschczichu.“

„Farar Weißbach?“ šo Mehmed sadźiwany wopraschcha. Potom knihu, w kotrejž cžitam a dla kotrejež głoz głowu tamam. Wam štuschcha? Waische mjeno je na prawej stronje cžitacź.“

„Darju Wam knihu, kotruž mi rubichu“, farar poženkuje šo snapischczíwi.

Tu šo Turka roskladujo rjekny: „Schto tu pytacże? Widźi-li Waš něchtó, potom dyrbicže to še šmjerczu sapłaczicź.“

„Njeboju šo nikoho; jenoż Boha šo boju ... Dyrbju na šwoje lubowane město Win kładowacź. Dyrbju Boží dom widźecź, wéju.“

„Pójcže“, Mehmed khetšje rjekny, „pójcže! Dyrbicže je mnu wo knihy rěczecź. Pójcže, njepšeradźu Waš.“

Po puczitu k wjeczoru šo na puczi podałchtaj, po hórzy dele. Farar Weißbach na jeho praschenja wotmolkowinschi jeho wo podbaczinych napischczijnoscžach rosowući. Hdyž běschtaj takle dwě hodźinje puczowałoj, k šhkowanej hotowjerni pschišłješchtaj. Farar Mehmeda do domu pscheproši, psched ktorymž młoda holza ſ njemérom cžakasche.

„To je moja žotra Hana“, farar rjekny. Turka šo psched njej cžesčźiwje pokloniwschi šastupi.

rodnej wsy Handrija Selerja atd. atd. — Dhdy bej kóždu njedźelu nješto cźitałach, masch doscź sa zylu lymu!

Pschedźenak nutrnje prošy, so bychcze jemu jeho protykU wottupili. Wona je lětsa nješto tuńscha! — Njech Bóh Knjes we swojej milosći spožći, so móje protyka nědhy swjecźicej swój 90. a wósce też swój 100. jubilej — a Pschedźenak, kotryż ju potom pisa, njech to cźini s lubosću swojich priedowniłow.

Měšćanske dźiwadło

Jank a Hanka.

Bajkoska opera w 3 jednanjach wot Adelheid Wette. Hudźba wot E. Humperdincka.

Wjecźor wjecźor wobradźi nam direkcija měšćanskeho dźiwadła z poskićenjom tuteje kuzłojteje ludowoje opery rjany podawk, kotryž też priposlucharstwo dźaknje a radostnje přija. Bě to zbožowna mysl direkcije, tutu operu predwjesć, kotraž naším hrajnym poměram wotpowědnje. Mały orchester prócowaše so wšě žadanja dopjelnić, štož so pornalźi pod wěstym diregentstwom k. kapłanoho muštra W. Erhardta, hač na mało njejasnosće w zwodźe k prěnjemu a třećemu jednanju, kiž so při dalšich predwjedźenjach derje wurunać hodźa. To samo płaći też za hdys a hdys khablacy zwisk mjez hrajerstwom a orchestrom. Hrino wjednistwo (Mano Holtei) a hrine dohlad (Herbert Jacob)le žeše w dobrych rukach, to dyrbi so wosebje w sceniskim natwarje 2. jednanja khwalobnje wuzběhnyć. Jara rjane běchu jewišćowe wobrazy (Waltaŕ Ulbrich). Róle hry běchu jara derje wobsadźene. Johanna Barklin (Hanka) bě wulkotna w spěwje a dźěćowskim razu predwjedźenja; kaž stworjena za rólu Janka bě Gretla Rosee prawy hólc. Wobej zbožowna dwójka we wjeńcownym paćerju. Ilsa z Hugo zwobrazowa khodojtu jara derje w hrě, bě dobra we wuprajenju a spěwje. Irena Königee jako pěskowy muźik a vosowy muźik překwapješe z jeje lyriskim sopranom. Zo bě w spěwje druhdy slaba, zależeše wěsće na poćerjenym nazymnjenju. W hrě dobra bě też Caren Harnisch jako Madlena, w spěwje rysowaca z jeje mócnym altom. Waltaŕ Gräfe jako hosć (Pětr, wjazar khošcow), kotrehož z prjedawšich druhich predwjedźenjow znajemy, njezdaše so při wčerawšim poskićenju w spěwje a hrě na wysoce być. Róla sama žada měrnišo predstajenje. W wósce wje bě w hornych zynkach přihodny. Njech dale predwjedźenja tuto wurunaja. Khór bě jara dobry — wósce w skóněnym khóru. Cyłkownje dyrbi so wšo zo bě předstajenje tuteje lajkoskeje opery jara derje a zawostaji wokřewny zaćišć. Připoslucharstwo dźakowaše so z mócnym a słódźiwym priklaskom a z kwětkami wšem, też kapałmeni muštrej a wjednistwu. Wopyt dźiwadła bě dobry, njech je přeco tajki. A też wy, lubi cźitarki a cźitarjo, wobhladajće sebi tutu rjanu operu, hudźeće wósce dožiwić rjane hodźinki wjesela a natwara.

Přilopk

* Dla wjety lěto mjetrjał. Wjeła Londonskeho lěkarja dr. Krišpingtona Freshholda je tež pola Jendźelcźanow, kiž jara rady wjetuja, njewschědny pad. 9. dezembra 1932 žadźi wón se swojim towaršichom a wubalwaršy, to je jeho mój wolał tak žiwa, so móje lěto dołho mjetrjeć. Freeholt je swoje słužownje djerźał. Mjes tym cźasom dorosćmjeršy je pschez hamjenja a pišmo. Wschě pospytły, jeho k rěcźi pschinjesć, wostachu bjez wuspěcha. Wobstrałowanym detektivam žanchu hłowa njerěcźeschce. Szadźenje, kotrež Freeholt dóły, dźěšeše wo hódnu sumu pjenjez, mjenujcy wo 1100 puntow.

Wot tutoho dnja Mehmed žadyn dźeń njewuwoła; druhdy psches nóz woła. A jeho waschnje bywasche pschezo pontjiske. S napjatosću wón sararjowym hłowam pschipowłuchasche; pschezo mjenje hłowow snapjescźiwjenja namaka, doniž jenoho dnja rjekny: „Chzu ja k khcheścźanom stacź, chzu Karu Mustaphu prožycź, so by Win pschelutował. A była to moje žiwjenje płaćiło, dyrbju měšto wutkowacź, w kotrymž ma wěra lubosće swój wulki Boži dom."

Wěsche rano 12. septembra, hdyž takle k sararjom rěcźesche. Hnydom chžnyše Mehmed do lěhwa Turkow khwatacź. Ani duchowny ani jeho žotra njemóžeschtaj jeho wot toho wotdźeržowacź. Pśches lěź thwatawschi na hórku pschindże a jeśesche na městnje, hdźež běše najprjedy sararja wuhladał. Win pśched nim leżesche, a wěža jo hordże k njebju posběhowaschе . . .

Wótra wójnska hara jo k Mehmedej dobywasche. Jězdni nabdźěhowachu; Turkoju zofachu, swonjenje powětr pjelnjeschе, trompety toko wokoło rźachu.

. . . Na tutym dnju jo Win wot nuły Turkow wuswobodźi.

Mehmed Mizani wosta; wón mjeno Meizecker pschiwsawschi jo na dnju dobyćeršeje swjatocźnosće wuschicźi da. So sebi Hanu, mlodu žotru knjesa sararja, sa žonu wuwoli, dyrbi jo najpomnicź; pschetoż Meizeckerej žwójba, kotruż Mehmed sakoži, je w potomnistwje hacź do 19. lětstotka wobstała.

Profesor Meizecker, kotryż potom pśchi Winskej universitśe wucźeśe, nékotre léta poddźiśkoho staremu sararjej wo žonje Karu Mustaphy powědasche a wo žłowach žonjerja: „Twoju hłowu, ow Kara Mustapha, budźa w tutym měsće wobdźiwacź." Tole jemu wón na tamnym dnju powědasche, jako prynz Eugen we wójnach pschećiwo Turkam dobyły nop Karu Mustaphy městu Winej dari a jako mnoho Winjan měschćenjo tutón nop wobdźiwachu.

Łg.

Wulspěch. „Božedła, knjes profesoro", jo žłužobna do sjtwy wali. „Waich laboratorij je s rosbuchom do powětra rosleceł!" — „Wulkotnje! Wulkotnje!" jo wuceny radowasche, „mój pospyt je žo poradźił!"

Pschezo nowe protestowanje wopśasnja pschećiwo Dollfußowemu knjeżerjstwu.

Sapuśceny żelesnišći wós na wjeczornym dwórnischcu we Winje, w kotrymž njesnaći stucźerjo bombje rosbuchowcej dachu. Tež tuton napad fźwédźi wo rosnarjenju schorokich worschtow ludu pschećiwo Dollfußowemu knjeżerstwu, kiž wšěm wobrasa w Awstriśkej wośewicź njeda, schtož wulke spodźiwanje sbudźi.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 14. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar - - - - - -	2,722	100 pólak. złotych -	47,20
1 jendźelski punt - -	13,74	100 čěskosł. krónow -	12,42
100 šwajc. frankow -	81,12	100 franc. frankow -	16,40

Barlinska burša měsćesche wčera jaśo łśišće witi, dokelž běchu wuhladowy w swonkownej politizy po Hendersonowej rěcźi jaśo łśyšne. Kurzy akzijow swjećiłcha powišowachu a wyschiše śtejiśćejco wobtkowachu. Na wikach rentowych liśćinow běšće położnje trochu njeprijazne, kurzy so jśdźeła słabja powyschichu, jśdźeła trochu powischeschichu.

Barlinske žitne wulkowiki tež wčera měrny wobkhad zapisachu, tak so to hižom nékotre dny stawasche, tu hižom hodowny zwjedźeni poczina na wiki sfutkowacź. Žita wšelce dorjiny so mało poćiśćejsche, tola też tuta mała dźelba cźesto kupzow namaka.

Wčera płaćeschu w Barlinje zentnaŕ pschenicy: 8,05—9,20 hr., rokli: 7,50—7,70 hr., jećmjenja, nalěmjeho: 8,20—9,30 (8,20—8,85) hr., nahmjeho: 7,85—8,60 hr., wowsa: 7,05—7,35 (7,20 hacź 7,40) hriwnow.

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostać

w Serbskej kniharni w Budyšinje

w Serbskim Domie

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolliowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	13. 12.	12. 12.		13. 12.	12. 12.
Pšeńca	—	—	ćmny	17,0-18,0	17,0-18,0
roška	—	—	wirka	—	—
ječmień, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
ječmień	163-172	163-172	žołte łupiny	—	—
wows	141-147	141-147	zeradella	—	—
kukurica			raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,90	12,7-12,8
rźana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč.	10,10	10,0-10,1
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,3-14,4	14,30
rźane „	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
rans	—	—	rźana słoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	-	-	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizny za pšenicy za wuplodźerja 179 182 184

Płaćizny za rožku za wuplodźerja 145 148 150

Radio

Pjatk 15. dezembra złyschimy:

Königswusterhausen. Rimo snatcheho wschědnehо programma: 11,30 sa žony. 15 sa mlode holzy. 19 hodźina naroda (delnjo-němska hodźina). 20,15 łohka hudźba wulkich mischtrow (z Lipska).

Lipsk. Rimo snatcheho wschědnehо programma: 14,50 sa mlodźinu. 15,25 sa žony. 19 hodźina naroda. 20,10 łohka hudźba wulkich mischtrow.

Dischcze wažne z dnjowskeho programma: Königsberg-Heilsberg: 20,05 symfonišći konzert. Stuttgart: 20,10 němska wjeczorna hudźba. Wien: 19 šabawny konzert. Stockholm: 22 woicźiši konzert.

Wulka žwjatnocźnosć pšched pomnikom sa Schenkendorfa w Tilsitu.

W raišchoprušim měsće Tilsitu, hdźež so pšched 150 ietami spěwaŕ wušwobodźeńskich Max se Schenkendorf narodźi, wotmě so wulka žwjatocźnosć sa pěsnjerja, kotrehoż spěwy žu hišcze mjes ludom žiwe.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„A. N.“ płaći měsačnje we wuźiwarni 1.35 kr., za pósłe a pola dowóznik. 1.61 kr., pod křiža, zwjazkom abo do wukraja 2.35 kr. abo 17.20 Kč. Wod. a dóm Smolerjec knihićišćerja, rsp. dr. z w. rak. w Serb. Domju w Budyšinje. Telefon 2667

Za nawóźiki, kiž maja se hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćežuje so stejace nawóźiki a tabele so wyše wobłukuja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćany přećiwo nětkownym čěłesnym zranjenjam a 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je we čas žiwjenja dospołnje hłuchy. Kóžde wujeźenje dyrbi abonent huydom hić(e) zawěšćacej bancy wozjewić, hranjeny dyrbi haydom, najpozdźišo na drubi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne zranjenje dyrbi so hnem huydom, najpozdźišo do 48 hodź. płonje připowěsćić. Prawa a wuwinowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenje tutoho banki, wiš Serbske Nowiny hdyž a hdyž wuńdu.

Čisło (Nr.) 288 — Budyšin — Piatk 15. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Dar wójnskich slepych za Adolfa Hitlera

Wjednik hamta ja šaftaranje wójnšćich woporow pola nacionalsocialistiskeje strony sapóšłanz němšćeho rejma Oberlindober a wjednik swjazka wojowanjow hamtšćudnikow rada dr. Klein jo schwórił wjednikej podaćhaj, so dyšćhaj jemu jako hodowny dar wójnšćich ślepych mału postawu pśehepodaloj, kotruž bźeše wójnšći ślepy towaršć Jak. Schmidt z Mainza fotowik. Tśi tyšaz němšćich wójnšćich ślepych dóstanja pśehepodaćom tutoho dara wjednikej swoju wójnsku wěru a ćeśćowanosć wopokazaś. Kaž jo k tomu hišće powěź, su k fotowjenju figurki němšeju wójnju ślepi, wośebśe teź ześ se Saarsleje a Gdańska śromadnje pśihnośowali a ś tym halle dar smóžnili. Wjednikej jo dobrom mapa pśehepoda, w kotrejś su wšykne znamjenite dźela swobrazowane, kotrejž su němšeju wójnsku ślepi dotal wudźełali.

Němski hospodarski minister pola Macdonalda a Simona

Němšći hospodarśi minister dr. Schmidt je swoje pśehebywanje w Londonje wužił, so by jo ś nekotrymi wobstawami jendźelskeho kněžerstwa sejnał a ś nimi do wobadinkeho swjśa stupił. Wón wopyta ministerskeho pśesidenta Macdonalda a swonkowneho ministra Simona. Pjatk jo wón ś wikowarśkim ministrom Runcimanom jeśka. Pjatk wjeczor pśeheproša němšći pósłanc jeho k hojśinje w pósłanśtwje, hdźež budźa teź pśezident statneje rady Baldwin, witowarśki minister Runcimann, ratarśki minister Elliot, statny sekretar ja zamórśe witowarśtwo Mac Colville kaž teź znaćij wjednicy hospodarstwa pśichitomni. Nśebudźe žanyh politiskich a hospodarskich jednanjow w swiśtu ś wopytom němšeho hospodarśeho ministra.

Rudolf Hess do Rańšeje Pruskeje pućował

S hamtśeje strony jo powźe, so je wjednikowy namjeśtnik jo ma dwójnuzwe pućowanje do rańšeje Pruskeje podał a teź hłowne město Königsberg wopytał. Samóžne teje jśišy bźeše, so by jo swišt rańšeprowšćiskeje nacionalsocialistow ś tymi w Němskej ja koridorowu wuśkobynu a jo nad starośeźeni a nadźijeni wobźeše se starymi bohużanami strony w duchu starego towaršćišstwa wuwjazał. K pśichi žiwojim rozśěnjowanju wjednikowy namjeśtnik wobźeše rjekny, so Adolfej Hitlerej jako kanclerej a wjednikej nacionalsocialistiskeho hibanja wo źiwórje rańšeprušćich nacionalsocialistow powźe.

Statny pohrjeb za statneho radu Wagemanna.

Pruśki ministeriski president Göring je postajił, so ma jo president krajneho šuda za herbowańśe dworu, statny rada Wagemann, tśi je pśichi swjasowanju letadła tak wažnje zaw žiwenje pśichśichoł, se statnym pohrjebom pokhowaś.

Započn'e so Genfska konferenca zaso?

Franzowska Havaška powźeśenja powź ś Londona, kak bźi ofizielni jendźelźiny wjednizy wo wunoźkach dotalnego diplomatiskeho sćišowanja w rańšenju wo wobtrójenju muńśa. W tutej rozpravje, kotruž po śaćiu śpinje na franzowśe pśichoźa dźiwa a je wośebe pśehetykwatana, so praji, so je so ś wuśkeho dźela nadźija śhubiła, kotruž su w Londonje na němśko-franzowśe śrjeźenja stajili. Tehodła maju so w Jendźelskej nětko pjeza rozšudźiś, hać ma so konferenca wo wotbrójenju na dźeśi cźaś wotstorčiś, abo hać ma so ś Genfskimi dźěłami pokaćowaś. Do prušćeho nóžnosće po śaću hišće nětko wšaki prawe njewěrja. Pod tutymi wobstejnosćemi so wopśakuje, so Jendźelska ja to wuśtupi, so by ihnomadnje ś Franzowskej kompromiš mjes prušćišim Macdonaldowym planom a mjes pśihmeńenjenym planom ś dnja 14. oktobra pytała. Dokelj Macdonaldowy plan Němšći žadane efektiwne wobrańki njepśihśiwoła, bliža so nyšli, so by so Němšći wobdoleźenjenje ś tym wopokazało, so jo tak mjenowana dopołnjona doba pśehewori. S wjetšeha pak śi ja to, so dyrbi so naćišć k wotbrójenjskemu śrjeźenju sćelajśej. Bysći li so Franzowska a Jendźelska na tajke śrjeźenje dojednałej, žeby wuńśa, so by Němšća potom rozšudźiś dyrbja, hać chże pśichśinjeś abo nic.

Proces wo zapalerstwje w němskej sejmowni

W śichtwórtkowym pokedźenju procesa wo zapaleŕstwje w němšćej ześmowni hudźom wujeśiśi nejkśatny rěčnik dr. Werner hłowo kosta. Wón wuźěwaju jako swój nadawk, so spyta rozsłeźiś, hać je nimjenje wobtóžby prawe, so su Lubbowi zwonkustojnjerjo pśichi zapaleŕstwje wobkśejeni Torgler, Dimitrow, Popow a Tennow. Njeje zanjeje wołoźow, kotraž by njepokedźenje zhonila, so je tuźi schyńiźy wobtóžerjenj na zapaleŕstwje wołožśichu. Jich wina hodźi so pjeza jenoj dopukanej pśiches wobśtejnoseje, tśi na to pokazuja, so woni se zapaleŕstwom w zwišku stoja. Dokelj su wobstórjeni wuśitśy kommunistoju, budźemy so prajśeŕ dyrbjeś, hać mjeńeśe kommunistiska strona sama za zapaleŕstwje a mójeśe wona pśichi tehdomnišćim politiskim położenju lěpśiśiny za sebje wozjawaś? Wuśitśi statny rěčnik wuśtupny k tomu, so dyrbi so na lóžby pod za to měź, pśichoź, by li so kommunistiśej stronje jeje wotpohlad poradźił, by k mozy pśiśikła a ś tym śwój samóžboj dosegła. Skuźerjo maju so tehodła w kommunistiśej stronje abo njes wośobami pytaś, kotrejž samóžnam kommunistiśeje strony pśihłuśeju.

Wjeśśi němśćistatny rěčnik so potom dokładnje ś wobstórjenym Torglerom zabrałśe a rěčeźe nadrobnje wo wuprajenjach Świedskow, kotrejž Torglera jako zbožnika prośejnja.

Němśkostatny rěčnik dr. Parisius śrjedu je swojej wobstórjonej rěči take pokaćowałśe: Wudawanje wobkśejenjcho van der Lubbe je njemórne, hdyž rjekuje, so je nje do zapaleŕstwa w němśkej śejmowni njeje pśehebywał. S tśeśowym jednanjom je so tej dokładuje dopokazało, so van der Lubbe zapaleŕstwo njeje tak śkuźiś mógł, kaž wudawa, ale so je na lóžby pod zwonkowinikow abo pomocnikow měł. Sostajujeŕ wobstórjeny zabjerałśe so potom se zapaleŕstwanji w spomóžeŕskim hamźe, w radnizy a we hrodźe a dóndźe k mjenjenju, so wśichko tu to pokazuje, so je van der Lubbe žeby zapaleŕstwo hižom wjele pśedy wotmyślił, hać je to pśichśinał.

Na końcu swojeje wobstórjenje rěcze staji wyšichi němšćistatny rěčnik dr. Werner schtwórć popołdnjo śeśnowace khłośtańśe namjeź:

Wobstórjeny van der Lubbe ma so trajneje wjelepiśeradły po § 81 cźo. 2 a § 82 khłośtańskeho zakonja a tśioch słótnjarjowow cźeźkeho zapaleŕstwa po §§ 306 a 307 khłośtańskeho zakonja winowaty spóńaś. Tehodła namjetuje, so by so wón teź po § 5 wotśiławk 1 wuńkasa němskeho prezidenta k śichtej łuźa a jtata ſ 28. februara 1933 w zwišku ze zakonjom wo zabjdźenju k źmjerći ſ 29. měrca 1933 k źmjerći zabjdźiś.

S druha wón namjetowaśe, so by so wobstórjeny Torgler tchornja dla trajneje wjelepiśeradły a cźeźkeho zapaleŕstwa po mjenowanych paragrafach, a to w zwišku ſ wuńkasom němskeho prezidenta a po horjekach mjenowanym zakonju wo źmjertnym thśeśanju k źmjerći zabjdźił.

Sa bołharśkich wobstórjenych namjetowaśe wyšichi němšćistatny rěčnik, so tuchu so dla njedobźahajcych dopokazow wuwinowali. Pśichi tutom namjeźe wośta van der Lubbe we źwojim khśitnym śtejśiścźu. Teź Torgler śmjerom wośta.

Nacionalsocialismus w Awstriskej sylniši dyžli hdy

Tśo Schtyrskeje kśeśeźanśko-sojalni wjednizy, kniježerstwowy rada Jähnel, direktor Hradśich wulkowikow, Hradśi měśtoměśćanosta Schmidt a Hradśi měśćanśki rada Frank ku Wieniśim kśeśeźansko-sojalnym nowinam „Reichspost list pósłali, kiž je sa swjatkowedno kanclera dr. Dollfuša postajeny. W liśeźe śteji, so njerozumeju jón pśiśinu, so by so swjatkowy kanzler wobzbinźał na to tedźeny śejnik, so je khwatne a energiśne pśemjenjenje zyle nusne. Woni maju sa to, so nacionalsocialismuš pśibéra so je syniśi dyžli hdy. Jemu napśećeźo śtej dopołnje njekhmana wótczinska fronta. Nacionalsocialistojo runje kaž sojaldemokratojo jeje słabośći znaja. Nichtó so pśeco njej njestrachuje. Wobzjatuje ko, so so dotalne kniježerstwo njebudże móz hać do nalećźa zdźerżeć. Kśeśeźansko-sojalna strona je bo jara sćišała. Jyle thutnje wozjatuja dobrjeje nacionalsocialistow. Na hospodarśtim polu njeje žaneho wołożenja spóńaś. Stónźnje woni pśichu, so wędźa, so njima smjśta, swjatkowemu kanzlerej dr. Dollfušej šamemu pśiśaś, dokelj listy njedośtanje.

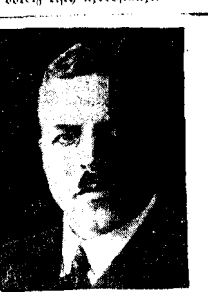

Statny rada Gustav Wagemann, president pruskeho šuda herbowańśich dworow, statny wuśitkdźeŕ burśkeho herbśkeho prawa, na kotrejhoj pśehedźeła so wjele postajenjow sakonja sa herbowańśe dwory jałožuje, je ſ Barlinsko-Hankurajśim wobthadnym letadłom pśichi pśihśitajenju na Fuhśbuttelśim letanśišću źmjertnje pśiśinjeźijti. Letadło bźeše pśichi kurjawje do sadźowka salezało a so cźeźko wobśkodźiło.

Přesmykan'e ludźi do Danske'e

S pśeśeśmykanjom němśkich cźeźkanjow pśiches danske mjeźy so w němśkich nětko teź danske nowiny sabźeraju. Wone rozprawjeja, so so tamni 16 cźeźkanjow, kotśiž su po němśkim rozprawjenju mjeźy pśehekrocźili, to wob dźeśi cźaś cźinili. Socialdemokratiska strona w Hamburgu je pjeza kupi, kotruž jej w Flensburgśkej wokolinje kluśba, němšći marksistiśej nalećźanje pśiśewostajiła. Stónźnje danske nowiny na to pokazuju, so je so straža kaž na němśkej tak teź na danśkej stronje zesplnila, so by so nowemu pśeśeśmykanju cźeźkanjow sadźiwało.

Nowy šwalcarski zwjazkowy president

Sedmoźena schwajcarska swjatkowa thromadźizna je schwórił swjatkowego presidenta a městopresidenta sa leto 1934 wuźita. Kóžde leto w druhim tydźenju dezembrskeho sthadźowanja schwajcarśeho kejma so take wólby wotmeja. Tónkrócź pśichśeźe na najwyśśe hudo schwajcarśeho zjednoźeńśiwa najnuźdźiśi zamołwity swjatkowy radźi, wjednik zeleznistwa a wobchadnišeho ministerstwa — swjatkowy rada Marcel Edouard Pilet-Golaz. Wón dosta pśichi 152 płacźiwych hłosach 137 hłosow, pśichi cźimž so 14 sojalistow hłosowanja wośtaji. Swjatkowy rada Pilet stej w 45. leśe žiwjenja a pśichśiśuśa swobodnomyślaśej demokratiśej stronje. Sa městopresidenta swjatkowe rady so pśichi 166 płacźiwych hłosach swjatkowy rada Minger, wjednik wojeŕskeho ministerstwa, se 141 hłosami wuzwoli, pśichcźimž so 13 hołosowanja hłosowanja wšeo. Hižom wot leta 1929 Minger swjatkowej radźe pśichśiśuśa, měśćeźanśka a burśka strona běźeše jeho sa źwojeho kandidata postajiła.

Simon pójźe na dowol

Jendźelśti šwonkowny minister Simon chże so 21. decembra na dowol pódaś a do Riviery puśowaś. Dokelj chże 10 dnjow w Italskej pśebeś tvaś, maju pśichi nětkeźišim politiskim położenju ja mózne, so je so pśichi tutej śtadnosći ś Mussolinijom śeśa. Pśiśe so teź, wo możnosći, so jo Sir John Simon taut a tom pśiches Paris pojźe a so tam teź ś franzowśtimi ministrami śeśa. Nekotre nowiny śamo pśiśu, so wón śwoje puśowanje hišće dale wopśećśeźe a teź Barkin a Genf wopyta.

Chautempsowe knježerstwo w straše

Finansny wubjerk senata je finansu pśebodnje franzowskeho knježerstwa, kotruž bźeše komora hižo pśihwała, w nekotrych rozśudźazych dypkach wažnje pśechenduł, so je dóšł pśechodobi a ś tym knježerstwa sajo njeśwśe. Dźeśo hakle póndźelu w senacy wo finansnej podlesiju rozradźo-

wać łapocjan, to nadejšu ſhudźa, ſo je biſchofe nekaſe dowſtuniſenie możne. Tola njewidźa, ſo móje pſchecziwnjenſe ſcenaſcheho wubjerka jara ſajaſke buch, a ſo jaſtoſnike ſtaſaniſe bi ſom napſchecziwnu nadeh ſtyſuja.

Gömhös wotmołwił Benešei

W poſtajtej ſtrowadźiſnje w Budapeſcje wubjerſki miniſterſki preſydent Gömbeš na pośledźe woſtjenjenja cſſloſowakſkeho ſtwentowneho miniſtra dr. Beneſcha na wubjerſkim praſdźenju wotmołwi. Wón rjekny, ſo wu Europa i ſwojemu weſtrowenjeniu lepje cżiniła, wy li europſki ſtat i Lidowy falcſka a nij ſwjaſt ſchidnuwajſkich ludow wot wjednjerſkeho Beneſcha. Pſchedy hacz Gömbeš Beneſcha namjeſo pſchipowjedowanje, dorbi ſo po njeſiſchich pſchi ſ dorecżenju dożerj. Z wubjerſkeho ſtejiſchcza jak wſ ſ pſan jenoj ſajaſ cżaſ, ſo Wuherſkej prawdu pſ ſa, dokelż je ſo Wuherſkej njeprawdu ſada, ſo ſo ſo wopomhaſ. Pſi li Wuherſka wójna dyhla, wſ ſ wſitkja pódpowſdała, pſchetoż rewiſija je mérny ſtrok, i kotryż może ſo mnohertſemu narodej jeho prawa ſa wróżcej.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 15. hodownika 1933.

— **Bo wjedrje.** Barometer wjeczor we 7 hodź. barometer 742, hygrometer —2, thermometer we dnju — 13. Dżenſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer w nozy — 21. Wudladny na ſnjeh. Nizina nad kſótkowjeczornej Europu ho cżeſe naſchim ſtrowam pſchi bliżiła, tak łſche ho to wczera wocżakowało, ſchodźi dżenſa hiſchcże ſymne wjedro nadeſdźemy. Nizina nad Skandinawiſkej ſo do Ruſkeje a tej k nam wupſcheſcżiwa, tak jenoj hiſchcże ſtabu cżas wyſchinu we Połſkeje pſches Němſku do Jendźelſkeje ſaha. S pſchiſtrowjenjom połnocznje ni zimy je nětk możno, ſo budźe ſnjeh łahodniſcha a ſo pſchi ſo mrózcenjom niſchim nowy ſnjeh dóſahnjeny. — Jutſe ſo ſtonja ſo 7,57 hodź. ſchodźa a ſo ſo 3,51 hodź. ſchowa. Mężacſ ſchodźa jutſe rano 7,38 hodź. a ſchowa ſo popódnju 2,40 hodź.

— **W měſchczańſkim dźiwadle** ſo djenja wjeczor 1/8 hodź. wulka bajkowa opera „Jank a Hanka“ wopjetuje. Sobotu pop. w 4 hodź. ſo pcrna hodowna bajka „Khryſtſowa bajkowa knjižka“ ſajſo pſchedwjedźe. Wjeczor **woſtanje dźiwadło jawrjene.** Njedźelu pop. w 4 h. ſo ſajo hodowna bajka „Khryſtſowa bajkowa knjižka“ **wopjetuje.** Wjeczor 1/8 hodź. wopjetuje ſo bajkowa opera „Jank a Hanka“.

— **Ssanti trachnuli.** 13. dezembra wjeczor mjes 5 a 6 hodź. ſu **pſched tudomnym** dwórniſchczom rodowanſke **ſanje, njebarbjene,** pod kedlom a na bokach mjeno „A Heie“ wupalene, **trachnuli.** Wo wewjerje proſu kriminalne wodźelenje w Budyſchinje.

— **Dżenſnjiſche mandielſke a ſexualne raduputodawanje** wupadnje, dokelż je knjez pręſ. dr. med. Fetſcher ſ Drježdżan ſadźewany. Pſchichodne raduputodawanje budźe pjatk 19. januara 1934 wot 1/5 do 6 hodźin popołdnju, a to w domje wołjerſkeho ſwjaſka w Budyſchinje na Tſchańſkej dróſe 5. Z

— **Blohrah póſtniſchczerſkeho wobſtada w nowembrje.** Konta w ſchka ſ. nowembrje wo 1 ſchiſe rake 620 117 ſtadu. Na tu ſtach łiſche pſ ſtinowanjach 8730 nom hriwnow ar ſ hriwnow, wot ſo 7099 m hr. ako 81,1 ſyes bol ſyenjes ſaplacji me ce na ſo ſtilkeho ſa ſtuczinjiſche na ſtuczinjiſka za 465 nemſkich hriwnow, a pſchecziwiku mějachu 165 miljonow hriwnow.

Nowy přetworjeny omnibus ‚Silberblitz‘ na prěnjej žerbje do běłeho

S pſchewarſchnjom omnibuſa „Silberblitz“, je wón ſa pucżowarjow a hoſcżi wjele pſchijomniſchi. Wón je ſo ſnutſkach zyle ſnowa wuſtorił. Na mjeſto pſchedwjeſchich pleczonych ſtołow ſu ſo wódne ſomowſane pjenjaze podłożowe ſtoły ſatwarile. Wutſkanuy bodźa ſo na pſchecze pucżowazych pſcheſtajicż. Nowe rjane gardiny jawowſcheja wulke wołowe wokna. Nowy wohrjewaſ je ſo ſatwarił, kiż też hoſcżom na ſymnych dnjach pucżowanje wołeja. Dale je omnibuſ ſo ſwonka hacż na małe dźele wobnowił. Nětko pak je omnibuſ „Silberblitz“ nowocżaſnje wutwarjeny. Wſche pſchecze pucżowazych ſu ſo dopjelnile, to pokaja nam njedawno jeho „do běłeho“. Pęſche to prěnja jěſba po pſchetwarjenju. Po ſtarym waſchnju, ſobuſtawjerjam k ſwjeſej a wjeſelacej, jedźeſche omnibuſ „Silberblitz“ po wſchelakich hrjadach a potom napoſledku pſches Krónczanowy móſt k wjeſelu. Hdyż jeho dźiſche, nichtó njewědźeſche. Pſches krajne ſpjeżowe ſwiaty kraſiny, na Pančicżny do Halſcżanowa, pſchecze dale do Kamjenza, hdźež omnibuſ prěni króż wotjaſa. Stohuſdźerjo běchu kolbaiſkou błudnu. Po króżkej pſchecze dźeſche dale do Połcżnina. Powſtańcowa wóſ ſpyta auto ſaſaſcheż, ale to ſo njeporadźi. „Silberblitz“ njeſaſa. Pſchezo dale jedźeſche pſches banantſki wjeſ Dhorn na Prětnej do Wiſkopiz.

Wjednik jeſiny połwſchowſkeho ſtejiſcza jaſo na wołſebite kraſnoſcże naſdźiſ ſudźe Lužicy, na hojpodarſtwo a na hiſtoriſke ſondi nowſche pſchibliżnych wſow. Wſche tute kraſnoſcże mjenjeſ kroſny wuſtawachu pucżowarjo we pełnym cżaſu ſwojim auto „Silberblitz“.

Auto je ſe ſwojim miłym rjarom jara ſpſachcżowny, dokiż ſwécże a hladłe dróſy ſu ſa auta jara ſtrſchne. We ſ „Złotego Salonza“ ſo Wiſkopizach doſtachu ſobu ſ dawno pożadany łoſt a uſtawy. Pſchi wjeſelych ſ ich nam bórzy cżaſ cżeſny. Na dompucżin pojachachu ſi raz w Korſunju a hoſcżincu „Hans Weber“. ſ rozhlad pſchinjeſ pjeſ i nowym pſchiſtrowjenjom ſ jom „Silberblitz“ wopiſcżi. Kóżdy hoſcżincżan a ſenje njeſabudźe. Pomnjenym omnibuſ „Silberſ ſcże bórzy wjeſy njedźeſſelom nawrata.

S **Rachlowa.** (...) W roſprawje wo ſtho- rjenju ſchulſkich dźeſ ...wiſeje ſchule ma ſo do- daċ, ſo w jiżerjej rja ...nim a druhim letniku, jenoż dwě dźeſi ...ej wſi.

S **Bukez.** Wo ...nju ſta ſo na dróży do Pomorj autowe ni ...bliżuje na ſpjeżo lehko wotenbje. Cżeſto ſ ...ſi nalladjenym cżežkim auto i pſchipowjeſchatom firmy Jana Pannacha ſ Budyſchina ſo pſchi nowym ſnjeży trotto ſtoho nowej ſchuły po nahlej borje do ſtyſkerowa ſunu. Mjeſo Bertheldej jahrodny płót woterhnu. Pſchipowjeſchat ſo tżeſto wobſchkodźi. Wobſtojo dojrjeſche ſo wokole wjeſej, dokelż běſche dróha ſawrjena.

Žane hodowne blido

bjez **kožowych tworow a ſportſkich wěcow**

wot firmy

Albert

na Lawſkich hrjebjach 10

S **Kamjenza.** Minuſchi ſtjerki na dnju jedże jenoho bonuża je wo najſtim mjeſeże ſaſo jara ſwjeſelaw. Dawi ſo nichdże 1200 hriwnow pjenjez. Tuſot pjenjez je ni małe ſtamżow, łaż to oktobrje a nowembrju.

S **Wuhańcżi.** (...) njedźele do 100. narodnego dnja wu mrěła.) Tři njedźele do ſwojeho 100. narodnego dnja wumrě najſtarſcha wołwjeſka najcheże ſoży, wudowa Rohana Tſchórnowa. Wona běſche hacż pjenjo nihdże pod ſtrom ſpodźiwnje cżerſtwa. Donjż je cżżka ſtworjeſi na ſtworoſe połoſi. Na tutu ſtworjeſ ſo nětko ſmrcża.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Mało pſchemjeńenjenja.**

— W **Steinbergez gumijowej fabrizy w Kölnje ſo ſtrjeżu ſtyſne roſbuchnjenje ſta, kiż woheń ſawinowa. Wobnjo-**

wa wobora mjeſeche tſi hodźiny haſchcżż, ſo by woheń na ſwoje mjeſno ſamjeſowała. Pſchi roſbuchnjenju ſo dwě dźełacżerjy a tſjo dźełacżerjo cżężko ſranichu.

* **Na żeleſnjicy ſ Pontarliera do Mouchercha w Franzoſſkej ſtrjehu cżoły do cżtyrjoch żeleſnſkich dźełacżerjow ſadże a tſjoch dźełacżerjow hnydom mori a 8 cżežko ſrani. Cżtyrjo dźełacżerjo na ſwoje cżežke rany bórzy ſwumrěchu.**

* **Tež do Italiſkeje je ſo ſyma dobyła.** S **Zelkeho kraja piſche ho wo ſylnych njewjedrach ſeſ ſnjehowymi mjeſelemi a deſchczemi, wichorom a krupami. Nětko leż w dolinach ſnjeh leży. W Genuſe maju 20 cm a w druhich mjeſtach połnocnje Italiſkeje hacż do 40 cm wyſoki ſnjeh. W połodnjiſchej Italiſkej ſu nowe linkolnje deſchcże ſchkodu nacżinile. Dżeł hrodu Cojenca ſe ſtrjedniſchu wiſa je ſo ſtrjewnył. W mnohich twarjenjach ludźo njemóſa wjazy bydliż. Někotre wołkazy ſu ſo lehko ſranile.**

* **W Sottevilles les Rouen w nozy k ſtrjehe domſke ſajſzyny. Na ſtoże běſche do ſajſzynjenja ſylne wrjeſkotanje w hrjadach ſtloſchcżż, ſo mojachu wobydlerjo hiſchcże ſ cżaſom cżeſnyeż. Woni pak jenoj nahe ſiwjenje wuthowachu, jich ſtke wobſtejenſtwo ſo ſobu ſajſzynny. 14 ſtwjerbow je bydlenje ſhubiło.**

* **Sſrjedu w Chikago 7 banditow banku nadpadże. 5 bankowiſkich ſaſtojnikow pſchemócżu a ſim wocżi jadwjaſchu. Na to wotpalcżichu 335 worſtowych komorkow a cżeſnyche ſ bohatym cżubjenſtwom debjeſkow, ſódnoſtnych papjerow a hotowych pjenjez. Stótnjo mjeſachu radiſowu aparat pſchi ſebi, ſ kotrymż pſchi rubjenju wobleżdżowachu, hacż ſo policija alarmuje.**

Swójbne powěſce

Sſmrcżeloj: Hendrich Jahna w Lubiju, 79 lět; khowanje budźe jutſje ſobotu pop. w 2 hodź. wot pohrjebnſchcża. Hana Kollina rodź. Frommeltez w Nowej Wodźe, 32 lět; khowanje budźe njedźelu pop. 1/3 hodź. wot pohrjebnſchcża.

Za wobſah zamołwity: A. Dučman w Budyſchinje.

Praktiſcy darić rěka — prawie darić!

Přinjeſemy we wſěch wotdźelenjach

žonjace, mužace a dźěcace hotowe drasty

po wuſcheje tunich płaczinach. Wupłaci ſo, ſobi wulki wubjerk wobhladać.

Wobluhbjeny hodowny dar: **Bleyle ſtrykowana drasta**

Konfekcijowy dom

Hellwig & Schönbohm

na Bohatej haſy 19 **Njedźelu wotewrjene!**

Klanki rjane a tunje hrajki / pycha na Božodźěſcowy ſtom

Woporjedźenje klankow najtańſo!

M. Pfuhl **pſi Šuleſkej wěži 12**

Kožuchi a jaki

za žony a muſow, krótke jaki a mantle, ſportſke kożuchi a kożuchi ke khodźenju a jěżdżenju, ſolidne rjemjeſlniſke dźěło po niſkich płaczinach. Wopraſejce ſo bjez kóždeho wjazanja na płaczinanu we wſebitym wobkhodże

Arthur Flegel nasl.

mjeſtnik: Paul Zimmer

telefon 3667 w Budyſchinje na Kěżorſkej dróży 6

Małe ručne dźěło

k hodownemu ſwjedźenjej

móżeće nětko hiſće zhotowiſ. Pola mje namakaće k temu naſturki a bohaty wubjerk wſitkich wobłonow za ručne dźěła, ryſowane pikrywy, ſpjedźene pikrywy, ſórcuchi za ſwjatok tydźenja, kuchiniſke garnitury, wyſowe a pačelowe dźěła. Tule dźěła ſo rad pokazuja w domje ručnych dźěłow H. Thiele

na Žitnych wikach 15 (znapřeča mlokoweho dwora)

Radio — P. Neumeister

poſkića najwjetſi wubjerk nowocżaſnych aparatow, jenotliwych dźělow atd.

Wam ſo wěcżywuſtojnje radźi a ſprawnje poſłuſnje

Telefon 2262 **Na Seminarſkej haſy 4**

Přikrywy na blido na ſofa na diwan

přikrywy na ſcżenu, k mebłam ſo hodźace, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler **w Budyſinje** na Žitnych wikach 28

Schirme Stöcke tobakowe trubki

Straube

w Budyſinje

Jako hodowne dary poruča

„Bosch“ elektr. wobſwětlenja za jězdne kola

9.50 hr. a 12.50 hr.

Franz Ryger w Serbjanach

Mam też 2 trjeb., derje ſijacej mašinje (k teptanju) za 16.- hr. a 23.- hr. na předań.

Zahrodka

Cżitanka za ſpěſi ſkhodźenk hodowych ſulow. 1.— hr.

Tunja přiležnosć!

Lumophon, 5 rowkow, cżaſniki a brylantowe **pjerſcżenje,** wudſuhrjejki (mały automat za płun) lětne cżaſniki, kamorowe kofry, rězadło za dwaj colowſku płunowu rolu **kofrowy gramofon z tačelemi** wumělſtwowſke husle

na Kěżorſkej dróży 11 w zadnim twarjenju 1

Dary ze ſkleńczanych, porcelinowych, kamjenjinowych, emaljowych **tonowy** a **dźěchowych a drjewjan. tworach**

wulki wubjerk a najtuńſo

M. Pfuhl **pſi Šuleſkej wěži 12**

Illustrierte Rundfunk Post

76 Seiten ſtark, mit Weltprogrammen, vielen Bildern und Artikeln

Die beſtausgeſtattete und inhaltreiche Deutſche Funkzeitſchrift

Mit Unfallverſicherung

Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Poſt. Einzelhefte 25 Pf.

Probeheft gegen unſreik vom Verlag, Berlin N24

Sportſki wobkhod na Lawſkich hrjebjach 16

w dworje. Fabrikska předaw. Klepperſkich mantlow

Płaczizny hódne sněhaki

Bayerſki fabrikat

Sněhakowe črije wobleki za sněhakowanje

Najtańše płaczizny!

Serbska kniharnja

w Serbſkim Domje w Budyſinje na Lawſkich hrjebjach 4 wobſtara na přeče też wſitke němſke knihe po tunich płaczinach

Nawjedny wosebity wobkhod za

porclin ✭ keramiku ✭ skleńcu

w Budyšinje „Heimschmuck" na Kěžorskej drózy 4

Njedźiwajcy krizy, nuzy a hubjenstwa njedźiwajcy, brojerskich rabatow atd.

powyši so

w znamjenju zasonatwarjenja mój wobrot po kruchach

w cigarach

w času wot 1. 4. — 30. 11. 1933 pomjo samsnemu času 1931

wo 44%

Hódnostna cigara so zaso bóle žada

Kupujće tehodla Waše cigary pola

Albert Lehmann w Budyšinje

na Północnej drózy 2 pśi Bohatej wěži — na Hauensteinskej hasy na Kěžorskej drózy 11

K hodown. nakupowanju

poskićam swój bohaty skład

mydłow a parfůmow, darjeńskich pakćikow, fotografiskich aparatow, wšitkich potrjebow za fotografowanje, swěčkow a pychu na Bożo-dźěćowy štom, sušeńkow. mužow, wyruchowe swěčki

drogownja Johannes Teich

w Budyšinje na Bohatej hasy 10

Kóžki podšiće khornarje krawaty liški

Kožuchowe jaki mantle

za žony a mužow po mérje

Klobuki a čapki

we bohatym wubjerku poskića

Kurt Rinke

w Budyšinje na Bohatej hasy 5

Emil Jende

w Budyšinje na Seminarskej hasy 25. Załožene 1862, telefon 2671

Budyska palerńja a spirituozowa fabrika poruča k swjatym dnjam

dobre tallowe liški 30%, litr po 3.60 hr. w najlěpšej staroznatej dobrej kajkosći.

Měšenje Jamaika-ruma-araka a pal. wina kaž też punčowe esency dobr. aroma a kajkosće.

Za čopły punč poručam dobre čerwjene wino . . . . . litr wot 1.— hr.

Wo słódkich winach, kaž malaga, portske wino, samoske atd. mam wulki wubjerk.

Běłe wino, Rheingauske, pfalcske a moselske wino, bleša bjez skleńcy wot 0.85 hr. sem.

Wosebje wohlubjene su a so rad kupuja moje připóznate dobre

płodowe wina

wino z janskich jahodkow, polna kwětka wino z holanskich jahodkow, po burgundskim wašnju, so čoplemu punčej hodźace jabluk. wino, wulerske, podawa krasnu bowlu

Tute tři kajkotne płodowe wina su so w mojim wobkhodźe po starym wašnju zhotowiłe, tehodla njejsu kisałe, tola pak maju wjele procentow alkohola.

Wšitke wudźělki su samsne zhotowjenja.

Tak kupuja moji woteběrarjo z prénjeje ruki

Při wšěch swjedźenjach je mój wobkhod připóznata a prawa kupowańja. Hač do sylwestra so wot 8 hač do 7 hodź. bjez přetorhnjenja předawa.

Dwanatk

wulkotnych hodownych namjetow wot

Wilhelm **Rudolph**

na Kěžorskej drózy 16

Krute mužace štrykowe lacy prawa serdźe a wulk. 16,75, 17,— **5,75**	žonaće jaki pśiwe farwy wulke wulk. 19,50, 19,75 **7,75**	dźěćace štryk. jaki a pulowry 3/4, 5/6, 7/8 **1,45**
nowočasne westowy 4,95, 5,95, 6,95 **1,25**	nowočas. žonjace pulowry 4,75, 5,75, 6,75 **1,75**	žonjace a dźěćace košle z kholowami 4,75, 5,45, 6,75, 7,95 **0,98**
zwjerśne košle najnowšim mustry 6,95, 7,75 a 8,95 **3,95**	Žonj. wobwiwansk. Sorcuchi 3,45, 3,75, 4,25 **1,49**	wołnjane dźěćace nohajcy wulke wulk. na skhóźe wulk. 12, 14, 16, 18, 20, 22 **0,58**
mužace sukniowe gamaše 7,75, 8,45, 9,45, 10,75 **0,95**	Žonj. spodk. sukniowe rajske 3,45, 3,75, 4,25 **1,75**	wołnjane žonjace štryk. šlypry 5,50, 6,75, 7,95 **1,85**
z wołnu měšane mužace zymske spódnje z kholowami 4,95, 5,45, 5,95, 6,75 **1,35**	žonjaca štrykowa drasta 16,75, 17,50, 18,75, 19,75 **2,75**	holćace a hólćace zymske mantle 19,75, 24,50, 29,75, 34,50 **6,75**
muž. zymska, košla z dwójnym wutrobnikom 6,75, 7,25, 8,45 **2,65**	wołnjane žonjace nohajcy 3,45, 3,75, 4,25 **1,16**	modźowe klobuki, kapy a čapki 3,75, 4,75, 5,75, 6,75 **0,95**
nowe krawaty a samowjazaki 2,75, 1,97, 1,45 **0,95**	čopłe zymsk. rukajcy 5,75, 6,95, 8,95 **0,98**	holćace tkaninowe a štrykowe drasty 10,45, 11,75, 12,75, 13,75 **2,95**
dobry Elsbachski khornar **0,65**	mužace zołzi, wobrubjene a žołmi 14,75, 15,75, 17,75 **0,78**	holćace tkan. a štryk. wobleki 14,50, 17,50, 19,75, 22,50 **3,95**

Wy — a my — a też wšitcy druzy myslu hospodarścy.

Z „tutymi" wěcami samo pak njeje pomhane, dobra dyrbi twora być a rjana nimo toho. —

Tohodla ma Rudolphec wotebjeraŕstwo prawie, hdyž rjekńe: „Hodowne nakupowańja wěžo pola Rudolphec!" Rudolph ma to prawo, ma wulki wubjerk, a je snadź nječhtó tuńši — docyła nic.

Napłaćenu tworu skhowamy rady za Was hač k hodam. Stož so njelubi, zamjenjamy po hodźach rad.

Wilhelm Georg Haller

Najwjetši křesćanski wuměnk wosebity dom w Budyšinje za nohajcy, štrykowane nohy, dźiwizoje, wobwiwanje twory, wołnu, bolcu a hólcu a hólcowu drastu

na Kěžorskej drózy 16

Wulka dźělba

kožuchow

lilcowych črijow wojeńskich črijow wojeńskich stupnjow konjacych přikrywow sofowych přikrywow nowych a trjebanych najtuńšo wo

dom'e wojeńskich wěcow Ilgen

w Budyšinje na Kotolskej hasy 4

Holca do ratarstwa so k 1. januarej 1934 pyta

w Khelnje čo. 23

Steppowane a moskowe přikrywy

reformske spódnje posłaćka we wšitkich wulkosćach zawki a wattu pola firmy

R. Brückner pod radnicy

Wostań pobožny a sprawny!

Zymske mantle a jopy

Kupujće w Budyšinje

cyle wurjaduje tunjo pola

König na Žitnej hasy 4

---

nowočasne žonjace mantle

z najnowšich tkaninow a najnowšich zhotowjenjow 50. —, 42. —, 36. —, 26. —, **18.—**

mužace ulstry a wobleki

najlěpše kajkosće, najl. sedźace 56.—, 42.—, 35.—, 28.—

hólćace a holćace mantle

pěkne nowosće 18. —, 14. —, 12.—, 9.—, 7.50

Štóž chce lutować, kupuje stajnje swoju drastu pola

König na Žitnej hasy 4

Nje dźeńu je wotewrjene!!!

Hodowne wjesele

přihotuje **praktiske** dary z

Kamjeničanskeho składa nohajcow

na Sukelskej hasy 12 / na Žitnych wikach při Mohrec wobkhodźe

---

Wobswěcenje jězdnych kołow

wulki wubjerk, nizke płaćizny, dospołna lampa hižom za hr. **1.25**

žimace mašiny

wudźělki najl. znamkow 51. rukowanja, hižom wot **11.95**

walcy za horcu wodu

wosebje sylny gummi, njedźiwajcy najlěpšeho rukowaneho wudźělka, hižom wot **3.45**

Zasadźenje nowych walcow darmo

Kołowy - Warnecke

6 na Suleńskej hasy 6

Jězdne koła

dźěćace jězdne koła wobswěćenja za jězdne koła a žimace mašiny kupujće tunjo pola

Otto Fischer

mechaniski wótk na Jerjowej hasy 7

Dolhe črije maršěrowańske črije buncle ze spinku kosmičkate buncle filc. tofle, drjewjancy drjewjane stupnje sportske črije zwjerśne stupnje kožane gamaše

najtuńšo

Willy Sommer

při Serbskich hrjebjach 8

Pomhaj Bóh

Tydźenjski nabožny ciłopapjer ewang. Serbow, wuch. pjo w 42. ličbje a je dóstawa w Serbskej tiskarni w Budyšinje w Serbskim domje.

Moje

hodowne poskićenje

Dar praktiski a wopytaj kupny dom

Max Herde

w Budyšinje na Kamjenći hasy

Žocki por 15 pf. — Filcowe Laffe, wšitke wulkosce 0.95

dźěćace nohajcy, čorne, wolm. mal. wulk.	jenož	0.25
hołcace mako košle, mal. wulk. wos.	tunjo	0.25
žonjace košle z wušiwanjom, poražak	wot	0.59
žonjace barchentowe košle z wušiwanjom	wot	0.95
žonjace nócne jaki, wosebita składnosć	wot	0.95
žonjace nócne košle, poražak	wot	0.95
žonjace štypfry, kumšina žida, Bemberg, wos. tunjo	wot	0.95
žonjace pryncesne sukanje, kumšt. žida, wšitk. wulk.	wot	1.50
mulki, čista wolma, wosebje tunjo	jenož	0.25
wuši skitski, wosebje tunjo	jenož	0.30
žonjace mako nohajcy, wosebite poskićenje	wot	0.50
žonjace nohajcy, kosmičkate, mjechke kaž wolma	wot	0.95
žonjace nohajcy, kumšina žida, płatěrowane	jenož	0.95
žonjace nohajcy, bluka žida, wosebite poskićenje		0.95
žonjace nohajcy, wolmjane a z kumšinej židu płat.		1.50
žonjace nohajcy, čorne a z kumšinej židu, składnosć		0.25
žonjace rukajcy, składnosć	wot	0.50
mužace zoki z wobrubowych kosmow a kosmičkate	jara tunjo	0.95

Ložowe šaty

mjenje poražne poskićenje

ložowe počehnjenje, z [illegible] poražak	jenož	1.95
ložowe počehnjenje, [illegible]	jenož	2.50
ložowe počehnjenje, [illegible]	jenož	2.95
ložowe počehnjenje, [illegible] sodž. tunjo		2.95
ložowe počehnjenje, [illegible] šlic, składn.		2.95
ložowe počehnjenje, [illegible] poražak	wot	3.95
wupierk, za spodnje p[illegible] składnosć	wot	5.95
wupierk, za posteco, [illegible]	wot	5.95
ložowe počehnjenje, [illegible] z kromu		2.95
ložowe počehnjenje, z [illegible] šlic, składn.		2.95
ložowe počehnjenje, [illegible]		2.95
ložowe počehnjenje, [illegible] płat.		3.95
ložowe [illegible] masy, šlic, za 2 wosobje		1.95
parada [illegible], poražak		1.95
hłowak [illegible], poražak		0.50
hłowak [illegible] płat., šlic		0.59
hłowak [illegible]		0.59
hłowak [illegible]		0.75
hłowak [illegible] płat., poražak		0.75
hłowak [illegible]		0.95
hłowak [illegible] poražak		1.95
strowotniske [illegible] z kromu a wumělskeje žid		1.25
ložowe płac[illegible] šlic, běle, 140/220, tunjo		1.95
ložowe płaciwy [illegible] wosebite dźěłby		1.50
spańske přikrywy [illegible] a brune, jara tunjo		0.95
rólowańske ruby, [illegible] spodźiwnje tunjo, składn.		2.50
drellowe twjelki, wosebita dźěłba	wot	0.25
twjelki, z damasta, wosebita składnosć		0.49
frotěrowańske twjelki, wosebita składnosć		0.50
damastowe ruby, wulkosć 110/110	wot	0.95
damastowe ruby, wulkosć 130/130, z kromu	wot	1.25
rub ze 6 serwetami, poražak		2.95
žonjace košulki z hłowčkom, z nohu, trikot, jara tunjo		0.95
dźěłace štypfry, podšite, wšitke wulkosće	jenož	0.35
žonjace štypfry, podšite, z wumělskeje židy	wot	0.50
kommodowe přikrywy z francami, jara tunjo		0.95
sofowy přikrywy, z francami, jara tunjo		1.50
šeslongowy přikrywy z francami, jara tunjo		2.95
mužace košle ze zasadkom, spodźiwnje tunjo	wot	0.95
pacholace normalne košle, składnosć	wot	0.95
mužace košle z kopřiwiny, sylna tworа	wot	1.35
mužace barchenowe košle, pisane, poražak	wot	1.50
mužace barchentowe košle, běle, tunjo	wot	1.95
mužace nócne košle, pisane, wosebje tunjo	wot	1.95
mužace spódnje kholowy, normalne, wšitke wulk.		0.95
mužace spódnje kholowy, rjadke, wšitke wulk.		0.95
mužace spódnje kholowy, nodźite,	wot	0.95

Wosebite poskićenje

dwójna garnitura makowe ložowe počehnjenje, 4 hłowak, 2 posteći, jenož **15.95**

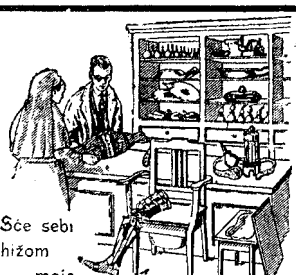

Śće sebi hižom moje

bandaže a wěcy za wothladanje khorych

widźeli?

Adolf Becker

bandažist (prjedy Stange)

w Budyšinje na Bohatej hasy 3

Za hodowne bliźo

namakaće za žony, mužow a dźěći

wjele rjanych a praktiskich darow

też za serbsku drastu

jara płaćizny hódne

a we wulkim wubjerku

pola **Arno Kube**

w Budyšinje na Kěčorskej dr. 12

436 jězdn. kolow

bižo lětsa předach. Mój wulki wobrót dopokazuje, zo też Wy jara přihódnje pola mje kupujeće. Přez 350 jězdnych kolow znamikow kaž Brennabor, Diamant, Göricke, Anker, Janko, Opel, Schladitz namakaće pola mje na składźe. Najdźeje trajace rukowanje. Wotpłačowanje dowolene.

Nowe jězdne koła wot 39.— hr.

Wulki skład narumańskich dźěłow. Tehodla wuporjedźenja najspěšnišo wuwjedu. Wobhladujće mojej wukładnej wokně na Hornčerskej hasy čo. 18.

J. Schiebads, na Ruzakowskej drózy 4

We wšitkich składach naiwjetši wubjerk!

wosebite składnostne družiny!

Mantle, drasty, bluzy, suknje, rańše sukanje, tkaniny za mantle w najwjetš. wubjerku

Hładke wołmjane tkaniny we wjele barbach a kajkošcach

Pókne mustrowane tkaniny a kašćikate tkaniny w kóždej płaćiznje

Židźane tkaniny:

Wšitke nowosće na składźe! Dwojostronske wulka moda!

Płóčliwe somoty, wołmjany muslin, maroc, bluki crep

Alphons Schauseil

Wobkedźbujće moje wukładne wokna!

Niedźelu wotewrjene! — Niedźelu wotewrjene!

SINGER NÄHMASCHINEN AKTIENGESELLSCHAFT

Předawarnja:

w Budyšinje na Bohatej hasy čo. 14

Telefon čo. 2205

Wulke hodowne předawanje

w nowočasnej

žonjacej, mužacej a dźěćacej konfekciji

mužace mantle . .	15.—	23.—	25.—	35.—	55.—
pacholace mantle .	10.—	15.—	18.—	25.—	35.—
hólčace mantle . .	8.—	10.—	12.—	15.—	18.—

knickerbockerske a dołhe kholowy, najnowše mustry

mužnce wobleki namakaće pola nas we wšěch barbach a płaćiznach.

jopy . . . . . 12.— 18.— 22.—

žonjace mantle we wulkim wubjerku tunje płaćizny!

hólčace mantle 8.— 12.— 15.— 18.—, jaki za kurjerjow w nowočasn. barbach. Hólčace kholowy 2.50 3.— 3.50.

Franz Mrsiny

w Budyšinje na Bohatej hasy 4

Zwełšne wumělske taldkate madrasowe **garding** story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Nawoženjojo a njewěsty

kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž lěharnje, bydlenje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble

w Biarec meblowym domje

Znapřeča piwarnje :: Na Dwórnišcowej drózy 2

Wopisma mandželskich požčonkow so jako płacenje přijimuja

Lampy za jězdne koła

gumij za jězdne koła

też tajke z małymi rjanostnymi brachami, jara tunjo, wulki wubjerk pola

Thomasec bratrow

w Budyšinje na Kamjentu hasy 1

Maršěrowanske črije

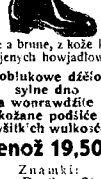

čorne a brune, z kože kornjenych howjadłow

wobłukowe dźěło, sylne dno a wonrawdźite kožane podšiće we wšitkich wulkosćach

jenož 19,50

Znamiki: Rieker, Panther, Sturmvogel, Roland tohorunja po najnižšich płaćiznach

Stajnje wulki wubjerk!

nizke črije

do dźěła

10.90, 11.90

tehorunja walkow. **12,90**

sylna tworа

Fähle Schuhwarenhaus Bautzen Ausgabestelle Lauengasse 3

Njedźelu wotewrjene

Spěwarske

serbske a němske we wulkim wubjerku

Serbska kniharnja na Lawskich hrjebjach

Přiloha k čisłu 288 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 15. decembra 1933

Dobročeljo Budesteċanskeje wosady

Hdyž w tutych dnjach na naċisheho wulkeho reformatora dra. Marċina Luthera spominamy a jeho w naċishej wosadze po dostojnym waċinju cześċimy, potom njechamy też na tych sabiwċi, kotrejż so na nadobne waċinje wotkasanja sawostajichu, kotrejż so w dalokej wotkolinje k zohnowanju wschitkich wusłukowachu.

Psched 220 lětami, 9. dezembra 1713, narodźi so Michał Budaŕ w Hornjej Hórzy, hdjež wón potom też jako advokat a sudnik nad Hornjej Hóriu a Sdjarjom wusłukowasche. W lěcze 1789 wón wumrě a bu na pohrjebnischeżu w Budesteżach pohrjebany. We swojim testamencze ſ dnja 4. julija 1767 wón zyłe swoje samoježenje, ijż wobstejesche ſ hotowych pjenjes, ſ tyczeŕkubła a hischże dweju druheju kubłow Hornjeje Hórki, kubła we Drjeżinje, hoscenża „K stotej hwjeździe“ w Drjeżdżanach i někotrymi leżownoscemi k podpjeranju khudych Sserbow wobeju konfeš. postajі. Jeho pschiwusni dyrbjachu mjeńsche létne renty dostaċ. To pak žebi tuċi lubiċi njedachu a nastachu i toho dołhe prosseny. Też mjes wotnajerjemi kubłow běchu stajnje differenzy. Dla tutych a druhich podawkow wobjamknu konsistorium we Drjeżdżanach, so žo kubła rospschedachu. Też tuto žebi Budarjowi pschiwusni lubiċi daċ njechachu, ale žo poom tola směrowachu, jako žo jim wšita suma pjenjes jako wotschkodzenje wuplaċi. Nyċerkubło w Hornjej Hórzy bu stónċnje 2. hapreje 1805 ſa 33 650 toleŕ a zamnej dwě kubłe w Hornjej Hórzy ſa 10 550 toleŕ pschedate. Pschi kupnym pjenjesu nastachu pak nowe wobcżeżnoscże. Jako buċiłaŕ w lěcze 1815 Sakila a też serbšti kraj dżelenaj, sapeċachu žo we Budarjowym samostatnosċiwje nowe jednanja mjes prusišim a salšim knježerstwom, kiż stónċnje 4. hapreje 1825 k tomu dosċedżechu, so Sserbam w Salšej 24 706 toleŕ 18 grošow a 6 pjenjeżkow a Sserbam w Pruskej 35 407 toleŕ 4 pjenjeżki sapiščechu. Nješchto žo hischże podšijskich rosseli a też hischże někotre léta žo daŕ ke kapitalej phišišnu, tak so běsche samoježenje wo někotre tyšac toleŕ rosstko. Hornjołużiske krajne stawy dowolichu regula- ſ 1. měrza 1833 wo sarjadowanju Budarjowych pjenes w Salšej a sarjadnišwo prjedawschemu kralowskemu ministerstwu kulta a ſawneho roswuczenja we Drjeżdżanach pschepodachu. Na Michała 1833 žo prěni ċeċ podpjera mjes Mischnjanskich a Hornjołużiskich Sserbow, 900 toleŕ, rosdżeli. Ministerstwo postaji, kelko penjes měsesche žo kóżde léto rosdżeliċ. Budyšte wosebje hejtmanstwo rospodżeleche pjenjesy mjes jenotliche wosady a w tutych sajo fararjo ſ pomozu gmejnskich pschedstejeŕšow Budarjowe pjenjesy po 6, 9, 12 a 15 hr. hdyż tudym Sserbam wudżelichu. W Budesteċanskej wosadze je žo w dowójnskich létach létnje 420 hr. rosdżeliło. Khudši Sserbja w Hornjej Hórzy dostawachu pjenjesy psches Wjeleċanskeho fararja. W Pruskej běche Budarjowy kapital hacż do léta 1828 na 45 980 toleŕ 20 groschow a 6 pf. ſrošt. Bohužeł je psches njeshłownu wójnu a inflaziju, kotraż sa njej pschińdże, Budarjowe wotkasanje spadnyło a žo wjacy njerosdżeluje.

Budaŕ běsche postajił, so žo jeho mjeno njeby mjenowało, wón ſam žo też njeje sa pomnik na swojim rowje ſaraŀ. S dobrowólnymi darami žu jemu Sserbja dostojny pomnik, 80 zentnarjow cżeżki jornowy, na jeho row stajili. Němy a cżicho hischże dżenża tuton pomnik na połnóżnej ſtronje zyrkwje wo tutym nadobnym darjeċelu rěcżi. Pomnik ma w šerbšiej rěcżi sċeżkoważe napismo na rauschej ſtronje: „Jan Michał Budaŕ, dobroċeŕ Sserbow, narodżi žo 9. dezembra 1713, wumrě 25. nodembra 1789“ a na wjerċornej ſtronje „wot djakownych Sserbow 1867.“ 2. oktobra 1867 žo tuton pomnik poswjeċi.

Na stotym ſmjertnym dnju Budarjowym žo wospomnjenje tutoho nadobneho cżłowjeka, kotreho wotkasanje rěcżi zohnowanja do šerbskeho kraja wuła, w Budesteċanskej zyrkwi ſ wulkim ſwjedżenjom ſa šnutskowne misijonstwo wošwjeċeni, kiż bu šaso ſ pschiċiżnu k sċeżkowaċemu Marċinkowemu wotkasanju, każ nowa šakša zyrkwinska galerija rosprawja.

Korła Bohuwěr Marċink, kowaŕski mischtr w Hornjej Hórzy, ſobustaw zyrkwinskeho pschedstejeżerstwa w Budesteżach a pschedsydża schulskeho pschedstejeżerstwa w Hornjej Hórzy, tohorunja Sserb, kiż běsche žo 1839 w Hornjej Hórzy narodził, běsche w testamencze, kiż běsche ſam napiſał a 5. dezembra 1891 hamtskemu ſudnistwu w Budyšchinje pschepodał, postajił, so dyrbi jeho wudowa jeho universalna herbowna dċeċ, so pak dyrbi po jeho ſmjerċi 13 000 hr. a po jeje ſmjerċi jeje herbja 10 000 hr. ſ jeho ſawostajeneho samoježenja Budesteċanskej zyrkwi wuplaċiċ. S šestamentom žo postajі, jo maju dżeċi Hornjo-Hórċanskeje schule ſa daŕ wo 1000 hr. schulske knihi po jutrownym pruhowanju dostaċ, a ſo dyrbi Budesteċanskі faraŕ daŕ druheho kapitala druhi dżeń hodow thudym a dostojnym wošadnym ſtawam, też do Wjeleċina ſafarowanym wobydlerjam dżela Hornjeje Hórki, bjes rosdżela narodnoscje hacż do ſmjerċe jeho mandżelskeje po 15 a 10 hr. a po jeje ſmjerċi po 15 a 20 hr. rosdżeleċ. Marċink je 21. dezembra 1891 w Hornjej Hórzy wumrěł a bu tam prěni dżeń hodow pethowany. Jeho wotkasanje ſtupi hnydom do mozy.

Jurij Dejka, wobſwjedżer Herbskeje gruchty w Hornjej Hórzy, kiż je 1862 w Budyšchinje wumrěł, a jeho mandżelska ſtej w ſhromadnym testamencze ſ 20. junija 1862 Dejkez-Schusterez wotkasanje ſa khudych pschiſprawiłoj a postajiłoj, so dyrbi faraŕ w Budesteżach kóżde léto daŕ wo 1000 toleŕ po 3. adwentskej njedżeli potrébnym mużam a żonam we wošadże jako hodowny dar rosdżeleċ. Rimo toho šu hischże mjeńsche wotkasanja, Janaschez, Rjelez se Sahorja a Njedżij ſ Kóſłow. S tutych wotkasanjow faraŕ kóżde léto něhdże 60 hr. ſ schulskemu pjenjesej ſa khude dżeċi rosdżeleschе.

Dyrbi žo ſ djakom pschipóſnaċ, so, hdyż je w inflaziji telko spadło, je Budesteċanska zyrkej tak ſwórnje nad ſwojimi legatami ſtražowała a ſ tym thudym nješchłoſkuli sdżerżała, runjeż žo wjacy we wopšokoſcji wuplaċiċ njechodżi, każ testamenty postajeja. Nechtóżuli, kiż ſnadź nikoho njeſawoitaji, ſ tym pokasłu dostanje, so może žo na tuto waċinje we ſwojim testamencze też na thudych dopomniċ

ċ. R.

Cyrkwinske powěsċe

3. njedżela adventa, 17. hodownika 1933.

S Budyšchina.

W Michalskej zyrkwi budże rano ½8 hodż. šerbske Boże wotkasanje (faraŕ Tiċher), dop. ½9 hodż. ſhromadna šerbsko-němska kěrluschna Boża słužba ſ posawškim thórom (wobaj duchownaj). — Adventske nutrnoscje: póndżelu pop. w 5 hodż. w Khelnje, wutoru pop. w 5 hodż. we Wulkim Wjelkowje a wjeċor ½8 h. w Sskonej Borschċi.

Krajnozyrkwinske ſjednoċenjstwo (w hibanju wěry němskich khċeścjan.) w Budyšchinje pschi Połnym hrodżiku 6.

Njedżelu pop. w 4 hodż. hodowna ſwjatoċnoscż wjasta dżeċi; wutoru wjeċor we 8 hodż. ſhromadżizna na Židowje (ſpitra Emma); ſrjedu wjeċor we 8 hodż. ſwjasć młodżiny ſa młodżenzew a młode hołzy; 2. dżeń hodow wjeċor w 7 hodż. hodowna ſwjatoċnoscż.

Shromadżizny ſwonka Budyšchina: Njedżelu pop. ½4 h. ewj. w Njeſwaċidle, pondżelu wjeċor ½8 hodż. w Budeſtżach (ſpitra Emma), we 8 hodż. w Kumwałdże, wutoru wjeċor we 8 hodż. w Semjazach, ſrjedu wjeċor we 8 hodż. w Jetkowje. Kóżdy je wutrobnje ſtany!

S Barta.

Rano we 8 hodż. šerbska ſpowědż, dop. w 9 hodż. nowniża Boża słužba: „Hodowne ſpěwy w adwenie.“ (Programy psched zyrkwinſtimi durjemi 20 pf.) Šerka ſa naċi poſawniłi thór. — Potom žo zyrkw. jedżeteżerſtwo ſhromadżi w draſtkomorje. — Pop. 3 adwentska ſwjatoċnoscż Jónkeho towaŕſtwa pola Synkez. — Wutoru wjeċor we 8 hodż. biblińska hodżina w Suborniċżyn (k. ſjedn. wotthladaŕ Kſchiżan).

S Budeſtez.

Rano ½8 hodż. ma faraŕ Bójа šerbsku ſpowědż, dunmy Wölżger dop. ½9 hodż. šerbſke a w 10 hodż. mſte kemſchenje. Pop. w 2 hodż. ma faraŕ Bójа bźetemſchenje ſa wschitke dżeċi.

Póndżelu wjeċor we 8 hodż. ſwuċowanje ſ posawami. Wutoru wjeċor ½8 hodż. ma faraŕ Bójа bliſku hodżinu w młodżinowni. Sserjedu wjeċor we 8 hodż. je biblińske rosreċowanje ev. ſwjatka młodżenzow. Pjatk wjeċor we 8 hodż. je biblińska hodżina pola Dużżez w Kóſłach.

S Bukez.

Rano ½8 hodż. šerbska ſpowědż, dop. w 9 hodż. šerbſke, ½11 hodż. němſke kemſchenje. Pop. ½3 hodż. šerbska ſpowědż.

Wumrěłoj: Marja Augusta ſwud. Kmochowa rodż. Krawżez, wumjeńkarka we Luiku, 79 l. 2 męſ. a 7 dnjow ſtara. — Julius Gustav Langa, wobydler we Błożanach, 80 lět, 10 męż. 20 dnjow ſtary.

S Budyšchinka.

Rano ½8 hodż. šerbska ſpowědż, dop. ½9 hodż. šerbska a w 10 hodż. němſka Boża słužba (tuzes faraŕ Mikela ſ Maleschez).

Wumrěł: Korla August Hennersdorf, khżejowobwożer w Budyšchinku, 82 lět, 2 męż. a 18 dnjow ſtary.

S Hodżija.

Rano ½8 hodż. ſmjeże faraŕ Woigt němsku ſpowědż, faraŕ Wjeſaŕ ½9 hodż. němſke a dop. w 10 hodż. šerbſke kemſchenje. Popodnju w 2 hodż. je wobraċenje jónſkeho towaŕſtwa na farje. — Pjatk pop. ¾4 hodż. je němſka ſpowědż a ½5 hodż. němſka adventiſka nutrnoscż.

S Hrodżiſchcża.

Dop. w 9 hodż. šerbska Boża słužba (wošadny faraŕ), ½11 hodż. němſka Boża słužba (faraŕ Konik-Wósporſki). Pop. w 3 hodż. Biblińska hodżina w Drożdżiju (ſjednoċenjstwowy wotthladaŕ Kſchiżan).

S Suċinу.

Rano we 8 hodż. šerbska ſpowědż, dop. w 9 hodż. šerbska, ½11 hodż. němſka Boża słužba.

S Klukſchu.

Rano we 8 hodż. šerbska ſpowědż i Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodż. šerbſke, ½11 hodż. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodż. adventska ſwjatoċnoscż towaŕſtwa mlodych hołzow na farje.

S Koież.

Dop. w 9 hodż. němſke predowanje ſ konfirmazju a Božim wotkasanjom (wošadny faraŕ, kiż potom we Hrodżiſchcżu ſtuttuje). Dop. ½11 hodż. šerbſke predowanje (faraŕ Krawż ſ Hrodżiſchcża).

S Lupoie.

Faraŕ Nóżtez-Minakaliſi ſmjeże [illegible] ½11 hodż. šerbsku Bożu słužbu je ſpowědżu a [illegible] ſakramentom a wjeċor w 7 hodż. němsku Božu słužbu [illegible] powědżu a Božim wotkasanjom. — Potkowanaj: [illegible] Siegfried Zihang, krawiki wuċeſnik w Budyſ[illegible]7 l. 8 m. 1 dżeń. — Martha Nychtarjez, renti[illegible]ata w Radwerju, 79 l. 1 m. 29 dnjow.

S Maleschez.

Dop. w 9 hodż. šerbſke kemſchenje ſ cżitanjom. Pop. ¼4 hodż. šerbſke Bóże wotkasanje. — Wumrěła: Ida Helena Merċinkowa, tkalerka mandżelska w Debroſchczach, 31 l. 6 m. 4 dnu.

S Minakała.

Rano ½8 hodż. šerbska ſpowědż ſ Božim wotkasanjom, dop. ½9 hodż. šerbska Boża słužba. Pop. w 3 h. němska ſpowědż ſ Božim wotkasanjom a w 4 hodż. němska Boża słužba. — Sserjedu 20. dez. pop. w 6 hodż. šerbska Boża słužba je ſpowědżu a Božim wotkasanjom poła Bórnez w Khróſcże.

S Njeżwaċidła.

Rano we 8 hodż. šerbska ſpowědż, dop. w 9 hodż. šerbſke a ½11 hodż. němſke kemſchenje. (Sběrka ſa ſtutk luboścje we Luiży.) Pop. ¼3 hodż. biblińska hodżina na kapłanſtwje (k. Hempel).

Wutoru pop. w 3 hodż. jónſke towaŕſtwo hodowne wobradżenje w knježim hoſcżenzu.

Pokhowanaj: Marja Lena ſwud. Sauerka rodż. Schnełbarjez wumjeńkarka ſ Noweje Wsy, 70 l. ſtara. — Jan Arnoſcht Rokoŧ, fabrikſki dżełaċeŕ ſ Wětrowa, 32 lět ſtary.

S Rožaċiju.

Dop. w 9 hodż. šerbska Boża słužba, po njej šerbska ſpowědż. Pop. w 2 hodż. němſka ſpowědż. — Póndżelu, 18. dez. wjeċor ½8 hodż. ma khċeścjanska Jónska słužba ſhromadżiznu.

Horſta Weſſelowa ſotra wobradża thudym dżeċom.

Sſotra njeſapomnitkeho Horſta Weſſela nawjeduje nětko dom dżeċi w dżelu mesta Barlina, kiż běsche hischże psched někotrymi lětami marxiſtiſka twierdżizna we němskim hłownym mješe. Na wobrazu widżimy Ingu Weſſelez wośrjedż wjeżelnych dżeċi.

S Porschiz.

Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. Wječor we 3 hodź. biblista hodźina w Nowych Porschizach pśches knjesa wothladarja Kschižana. Sobotu wječor ½8 hodź. je serbska biblišta hodźina w Porschizach w nowej schulskej stwi.

Wumrěł: Jan Ernst Schneider, wobydleŕ w Nowych Porschizach, 72 lět, 9 měź. a 14 dnjow stary.

S Rakez.

Rano we 8 hodź. serbske swjate wotkasanje, dop. we 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Pop. ½3 hodź. serbske kemschenje (se spowědźu) w Komorowje, w 4 hodź. tohorunja w Stróži. — Póndźelu rano we 8 hodź. rańscha nutrnosć. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblišta hodźina.

S Wósporka.

Dop. w 9 hodź. so předowanje cźita (kantor Seibt). Sbórka. Pop. w 2 hodź. dźěcźikemschenje (wožadny farar, kiž dopołdnja w Kotczach a Hrodźišchcźu słuži).

Póndźelu wječor we 8 hodź. bibliška hodźina (puczowazy předar Kschižan).

S Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje se swjatym wotkasanjom. Koletka. Pop. w 5 hodź. serbska spowědź.

Němska prynzejna wuda so norwegskeho finanzneho wjednika.

Prynzejna Karin Hilża se Schönaich-Carolath a nasjedowazy norwegski bankowy direktor Christopher Heimbeck staj w Doberanje w Mecklenburgskej do manźelskeho stupiłoj.

Wobstaranje dźěła w Budyšin'e

W Budyšinje so z wobstaranjom dźěła nadźije 1,5 milijona hriwnow swjedźe, z čehož na Budyšće měšćanske sarjadnistwo nadźije 1 milijon hr. padaje.

We wobtokłu łatonja k pomjenjenju bjesdźełoscźe na město Budyšinu rjad wjetšich dźěłow wotmysłeno. Při zwabranju dźěłow je so na to dźiwało, so by o możnosći wjele pjenjes w Budyšinje wostało. Dźěła su so tak daloko pśihotowowale, so móża so z nimi po pśihotowanju trěbnych srědkow, a hdyž nuzne pożzonkowe dowolnosće dóndu, hnydom zapoczeć. Bohužel njemóžachu so pśichodne hišcźe wjetše dawne pśiležnosće dźěła a jich danju a wotpłaczowanjom nastarać. Wotmysłene dźěła rozdźěla so na sastaranske dźětarnje, hłubokotwarjiwo, runanja wody a wuporjedźenje mechanskich twarjenjow. Schtož sastaranske dźětarnje nastupa, je so sastaranje wokolnych wósow z płunom pśichi 145 000 hriwnach zhromadnych wudawkow wotmysłiło, to je pśichiprawa, z kotrejž maju so mnohe dźěła dopjelnić. Wotmysłena je tež pśichiprawa k pozdźischenju pitneje wody z wucźehnjenjom kisałiny a jeje, a (78 000 hr. zhromadnych wudawkow) a pśichiprawa k cźišćenju płunowych wopłokow (43 000 hr.) a so kable žylneho pruda pśichkładu (59 000 hr.). Jako runanje rěkow su cźišćenje Schprewje a runanje Klinzaweje hrjebje a Albrechtoweje rěki z nimale 100 000 hr. zhromadnych wudawkow wotmysłene. Tuto dźěło ma dźěłowa słužba wutonjeć. Mjes hłubokotwarskimi dźěłami steji pśihiprawjenje letanišcźa z nadźije 60 000 hr. zhromadnych wudawkow. S tutym dźěłom ma so zakład wutworić, so by so město Budyšin lěpje k němskemu letarstwu pśihłosowacej mohło. Też drohi so wutwarja a z wentilami wuhetuja, schtož budźe nadźije 350 000 hr. płaciś. Stóncźuje na so na wuporjedźenja na měšćańskich sejadnistwowych a bydlenskich twarjenjach dobre 100 000 hr. naležiś. Tu jedna so wo dźěła, z kotrychž dyrbjachu so nikotre njedźiwajuce swojeje nusnosće pśichi finanznym położenju města w pozdnich lětach wospjet wotstorcźeć.

Pódła tutych dźěłow, kotrejž so sašadnje hospodarstwu pśihepodadźa, so so wono do dźěłowego programma sarjaduje, steja wuporjedźenja privatnych dźěłerjow, k czemuž so, kaž je znate, też z němskotatnych srědkow pśichpomoza a pomozy danje dawaju. Tu je so dotal w 920 padach dopredne pśichipowědźenje na pśichadnki we wuměłcźi 160 000 hr. wudako, z kotrymiž so twarskemu hospodarstwu psches 650 000 hr. pśichiwodźa. Też z tuteje strony so potajkim skutkownje do bitwy wo dźěło pśichima. Wożebje so napomnja, so su sa tute dźěła hišcźe źrědźi dostaś. Tohodla so wobdźelenym doporucźuje, so bychu tucźe namjet na němskotatnu pomoz stajili. To je cźim radniščo, dokelž wucźadnje pśichódna możnosć, z pomozu němskotatnych srědkow twarjenja wuporjedźeć, jenož hišcźe w tutych symskich měšazych wobłoscźi. Pokazuje so wożebje na łopjenko theźerjow ao leżowno sćerjow.

Radio

Sobotu 16. dezembra słyšchimy: **Königswusterhausen:** nimo znateho wšchědneho programa: 11,45 wobydlerska politika a praschenja bydlenja, 15 sa młodźinu, 15,45 hospodarski tydźeńsći pśehlad, 17 sportski tydźeńsći pśehlad, 18,45 swonjenje němskeho zwona pśichi Rheinje, 19 hodź. naroda (Beethoven w Bonnje), 20,10 kuło rejwanskich hodźin.

Lipsk: nimo znateho wšchědneho pódprogrma: 14,10 pospyt wódomoscže a techniki, 14,30 sa dźěći, 15,10 tydźeńsći pśehlad, 15,30 agrarnopolitiski rozhlad, 19 hodźina naroda, 20,10 wječor wschelcźijnow.

Hišcźe wažne z dnjowego programa: Königsberg, Heilsberg: 20,10 wječor wschelcźijnow, Wrótsław: 20,10 sjawny wječor wschelcźijnow, Kołn-Langenberg: 20,10 je wječor wschelcźijnow, Widen: 20 potpourri Franz Lehar.

Towaŕstwowske powěstniki.

Bukezy. Evangelska cźełozwuczowanska jednota ma dźensa wječor we 8 hodź. pola Stangez shromadźizny z pśednoschkom.

Drježdźany. Sserbske towaŕstwo „Chornobóh" ma sobotu wječor we 8 hodź. shromadźiznu pola Smijez na Christianskej dróze 22. Hóscźo su lubje witani.

--- Shromadźizna 6. januara wupadnje. Sa to je na tutym dnju hodowny wječor w žurli Zahnsgasse 2 po 2 shod., na kotryž so lubi pscheczeľo wutrobnje proscha.

Dubrawka. Serbske towaŕstwo „Jédleńka" ma pjatk wječor ½8 hodź. wurajdnu zhromadźiznu. Rěcź budźe knjez wučeŕ Nejdo z Khwaćic dla přimérjenja. **Předsydstwo.**

Evangelske cźełozwuczowanske jednoty. Zwołam z tym wurjadnu zhromadźiznu evang. cźełozwuczowanskich jednotow na njedźelu 17. dec. pop. w 2 hodź. do Serbskej kofejownje. Kóžda jednota ma być zastupjena. Pawoł Nejdo.

Khwaćicy. Serbske towaŕstwo wuhotuje njedźelu 17. dec. wječor we 8 hodź. adventsku zhromadźiznu z kofejom a wosuškom za swoje sobustawy a jich přiwuznych.

„Lumir" ma **sobotu 16. dec.** z dypkom pop. ½5—6 h. w „Echten" swoje přenje spěwne zwučowanje. Wšě sobustawy a nowi horliwi spěwni prócowarjo so wutrobnje přeprošuja. Nadawki su wulke a cźežke, tohodla njesmě nichtó tute a wšě dalše spěwne zwučowanja z lěnjosću abo druhich njeważnych přičinow skomdźiś abo přepasć.

Ze serbskim postrowom zdar Hitlerej
Jenč, zastupny wjednik.

Rakezy. Sserbske towaŕstwo „Lipa" smějo njedźelu 17. dec. pop. w 3 hodź. swoju měšačznu shromadźiznu. Wšichnitkich lubych sobustawow wutrobnje přeprošuje **pśichedstejdstwo.**

Spěwny zwjazk. Zwołam z tym wurjadnu zhromadźiznu Spěwneho zwjazka na njedźelu pop. ¼4 h. do Serbskeje kofejowne. Kóžde spěwne towaŕstwo njech póśelo zastupjerja. Pawoł Nejdo.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 14. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,717	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13 73	100 ćeskosł. krónow	12,415
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burka běšche měrna, tola sakładnje pscheczelna. Kurjo akcijow wostadu krute a so dźěła hišcźe sć wucźowadu. Na wilach rentowych liśćinow kurjy trochu popuśćichu.

Barlinske žitne wulkowiki buchu wčera runje kaž póslednje dny měrne a njemějachu skoro žanchu wobrota. Khlěbowemu žitu so dožcź pólscźeše, tola nichtó jo njefupowaše. Cźi wowiš a jecźmjeń so tohorunja małe kupowe namaka.

Wčera płaciśe w aBrlinje zentnar

pšeńcy: 8,95—9,20 hr., rožź: 7,50—7,70 hr., jecźmjeń naletni: 8,20—9,20 (8,20—8,85) hr., nal. 7,85—8,60 (8,20—8,60) hr., wowja: 7,05—7,35 (7,20—7,40) hr.

Wiki w Lubiju.

Pšeńca 9,10 hr., rožź 7,50 hr., jecźmjeń naletni 8,25—8,75 hr., wowš 6,60—6,90 hr., bérny 2,20—2,35 hr., pšema 80—90 pj., pšeńcźna muka 15,50 hr., rjana muka 12,25 hr., pšeńcźne wotruby 6,25 hr., rjane wotruby 6 hr., butra pół punta 75—80 pj., jeja 12 pj., twaroh 20—25 pj., kał, běły 10 pj., cźerwjeny 10 pj., morchej 12 pj., jědźna kołoda 25 pj., žydrobity kał 30 hacź 35 pj., kołrabi 5 pj., porej 15 pj., zybła 10 pj., jabłuka 8—25 pj., měrnik 15—25 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pšeńca 9,10 hr., rožź 7,50 hr., jecźmjeń naletni 8,50—9 hr., nasymiki 7,80—8 hr., wowš 6,50—6,75 hr. pšeńcźna muka 17,50—18 hr., rjana muka 11,75 hacź 12,50 hr., pšeńcźne wotruby 6,50—6,75 hr., rjane wotruby 6,50—6,75 hr., žyno 3,25—3,75 hr., žłoma k sałatanju 1 hr., bérny 2,50—2,75 hr., butra 1,40—1,50 hr., jeja 12—13 pj., prošata 8—14 hr., hušy punt 70 hacź 75 pj., kał, běły 7 pj., cźerwjeny 8 pj., žydrobity 30—40 pj., jědźna koboda 30 pj., zybła 10 pj., selerij 15—20 pj., tšen 45 pj., kołotej, kerćik 8 pj.

Wiki w Khoćebuzu.

Mjaso, howjaze putn 60—80 pj., cźelaze 60—90 pj., skopjaze 90—100 pj., šwanjaze 75—100 pj., jeja 14 pj., butra 1,40 hr., twaroh 20—23 pj., łany wocźi 1,40 hr., ćiny punt 1 hr., šcźuki 70—80 pj., karpy 60—80 pj., hłobje, młode 40—80 pj., kury, žywe 1,80—2,50 hr., thapo'ny, žywe 2—3,50 hr., kołrabi 15—20 pj., morchej 15—18 pj., jedźna łobcźa 25 pj., kał, žydrobity 25—50 pj., cźerwjeny 10 pj., běły 7 pj., wirsinowy 10—15 pj., kołotej, kerćik 10 pj., měrnik 15—25 pj., tšen 20—25 pj., radički 10 pj., zybła 10 pj., kutrěpa 5—7 pj., bérny, zentnar 2,40—2,60 hr., punt 3 pj., jabłuka punt 10 hacź 25 pj., worjechi 40—50 pj., łišne 50—70 pj.

Swinjaze wiki w Khoćebu'u.

Pschihwjeli běchu 380 prošatow a 76 běhakow. Prošata małe 5—9 hr., žrěnje 9—11 hr., wulke 11—13 hr., běhaki małe 11—21 hr., žrěnje 22—31 hr., wulke 32—44 hr.

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćiny po złotej hriwnje.

	14. 12.	13. 12.		14. 12.	13. 12.
Pšeca	—	—	bluny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	žołte łupiny	—	—
wows	141-147	141-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,80	12,80
ržana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanć.	10,10	10,10
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	bérnj. kruški	14.3-14,4	14.30
ržane „	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
rapa	—	—	ržana sloma	0,55-0,75	0,55-0,75
broch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńć. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšenicy za wupłodźerja 179 182 184

Płaćizna za rolku za wupłodźerja 145 148 150

Pśichi 20 stopjeńkach symu wudźicz, je wjeselé.

Ssamo hdyž je syma pśichistaw i lodow pśichitrywa a wšchitkón łódźmy wobkhad sajtajila, so hišcźe nětkuli wudźerjo njedadźa wotrajscźicź a hodźiny dołho směrom pśichi lodowych dźěrach steja, mjes tym so lodowity mór duje a nosy mjerznjetej. Sa mnohich wudźerjow wjesel je tuto dźěło jeniczka saślužba a też jeniczka możnosć, so bychu něschto k warjenju do hornza dostali.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póśe a pola dowěrnih. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smoleriec knihičišćerja, exp. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2087

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny płećiwo ačěhwakim čěłnemu zmjerdźenju z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je ze 2ss žiwjenje dospołnje běžny. Kóžde zmjerdźenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, wunjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne zmjerdźenja dyrbi so hnuty tuchwil, najpozdźišo do 48 hodźin płenje přizwěźeć. Prawa a winowatosće abonentow zwěstanja nadrobnje wumjenjenje tutej banki wě Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Cisło (Nr.) 289 — Budyšin — Sobota 16. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Politiski tydźeń

Sa Němsku je sajdźeny tydźeń na politiskim polu wažny wobrat pśichinił. We Barlinje je so nowy němski fejn — kiž je němski lud 12. novembra z pśichmjatanjom wuźiłym wolik, k žiwjenemu prěnjenju pobdźenju jeglod. Tute prěnje pobdźenje bě́še jara krótke, njetraješe hišće šćiwórcej hodźinu, tola pak je w nim jelko wothy a wobstara, šćitaj žehi w šejmach sajdźenje doby njepśećenje wjele cźasa žadaše. Wólba pśechadźujuceho a fajfźenarjow bě́še za tyle krótki cźas wotpósła. Wuńdźe, je mjes prezidentom Göringom a pśichodźacym nazionalsozialistiskim fjakcije dr. Frickom pomjenuje. Se žiwojej krótkosću je němski němski fejn dopokazał, so we, bjez wulkeho bełta a hanj wuńpokazować.

Druhi ważny pokaz, kiž je na sajdźenym dnju sto, jako je nowy němski fejn wotewrił, je nawrót němskeje šćitniskeje fichtjaza „Kólna" z jeho wukazanjeho pucźowanja. Kśiźiśat bě́še pśed 4 lětami dla wótrych wopśijećiśi a je na swoje fjerstwe pucźowanje pedał. Jeho nawrót do nowoje Němskeje bu z wulkim pobudźenim. Němski kanclerc Adolf Hitler jam bě́še do Wilhelmshavena pśichitkował, so by wobgakla wobžiwitaj a jej potrowu němskeho prezidenta pśichinił. Lipšćanski kulki pśez wo šapaleriśtwje w němskej kśiwowani so šiwowemu kórjej bliź. Dotal je bišom na 55 dujelo šćitniśi. Nekto je wšelkich nowitśatymi wćipił hłoźanjeli nawjet jogli a za wobtrokźenje wan bez Lućke a Tregera šmjerne hłoźanje nanjeswował. We šćitniskich dnjach je nekto wušpał wocźakje, na kśiwej žiwy lud, baj ze kwas a nazjadowacźi cźaka.

W Awśtriśi je dale wojaze. Dollfußowe kśiźeśtwo wišno mócne śpiza, so by žeriže jegliskeho šćitkało a šachowało. Njedźiwajcy wšeho pśeheśćanja pak je so tam nazionalsozialistiskemuž tak jeźynkit, so njewěrja, so so Dollfußowe kśiźeśtwo hišće so do dźerži. Wšitke pśeheśćenja njemóža wobgbłeśtwe wottrajśiś, so so bóle a bóle jo nazionalsozialistiskej ideji wuźiwaca.

Italska je tutón wótšeń swoje pśeheśćene jegliskeho k nowej Němskej z nowa dopcakała. Mussolini je swojeho kśiśeho šobudźełaćerja, kśiwcho podjeterata w šwonkownym hanicje Sawiśa na pucźowanje do Remike wótšał. Tuto jadźerźenje sihesa italiskeho kśiźeśtwa je was wotmuliwa na wopyty němskich ministrow w Romje a j bohom pak tej wopokas jajima za nowe wobtrajśiśenje w naśkim kraju. Kaž jamy cźitali, je tu italiti hóšć mutterkuje pśihi jol a wśicze najlepśi swężiśnej wo Němskej do swojeje domišiny bobu wośiwe.

Franzowiska je imatskowopolitiśny kśiźeśtwo wjele jake šwędźowało. Kaž je šła, Chautempsowe kśiźeśtwo hišće eje njeje tajke, kajšej šebi japóšćelaiły franzowskeho luda pśeheja. Wono nima hišće dojeź źeherokeho fakkada a wichory mója je lehko powaliś. Franzowska pak leź we swojej šwonkownej politiky tójšćeho starośeśwa widźi. Sadźerźenje Jendźelśkeje ji wjele njeměra niźinja, dokelž Jen dźelska teź pśihes šawźeho Barlinskeho pótšaiza z němskim kanclerom šwiš pytała. Směmy to sa šuanjo wobhładowaś, so je Franzowska šwólniwa na pśeheśćene postśiżenje němskeho kanclera jednanja z němskim kśiźeśtwom pytaś. Take šadźerźenje może so jenož wiraś, dokelž hodźi so z nim lěpśi zemer mjes europśiskimi mocami wutwoźiś.

Jendźelska mjeśeše tutón tydźeń njenje ważnego w šwojej politiky šapiśaś. Za naš je ważne, so němski hospodarśi minister Schmitt w Londonje pśeheźiwa a šwiśi z jendźelskimi wjednikami politiki pyta. Tak je z němskeje strony wšchadźem dźela, so by so dobre žuśeźeśtwo a pśeheśćeśtwo z druhimi krajemi wutwóriło a šćerjało.

Seamśne šmě so teź wo jednanjach mjes Gdańskom a pólskim kśiźeśtwom praśiś. Rauchningowy wopyt we Warśchawje je tak a wobe stronje spokojo a šamóje dobre šuśodne porjadki mjes Gdańskom a Pólšej wudźerźeju. Schpanitka je tutón tydźeń jako pod anarchistiskimi zbožatkami cźeśko cźerpiła. Mjele cźłowjekow je pśiśi tśeśenjach a druhich nadpadach swoje žiwenje wotśaiej dyrbjało. W Schpanitej wobśiežitej šymej napśeśiwnej bjało. W Schpanitej wobśiežitej šymej napśeśiwnej stronje, kiž krajej a ludej šćitaj njemóc nazinitej. Wšo stronje, kiž krajej a ludej šćitaj njemóc nazinitej. Wšo lewiza šćitaj šchtara a wšchelakim wuśtupam pśećiwna dawa. W bliźšich cźašach wocźakuje, so nowe kśiźeśtwo pśichinje, kiž anarchistam jich cźorne dźeło šnjemóžni.

Dźeło němskeho kněžeństwa

Němske kśiźeśtwo je wjeźera wuwoje dźeła dokonjało, kiž chrjśišće hišćeze do šwojich hodownych próšnintow, kotrejž je w šuntskownej politiky nětko zapoczni, dokonjeź. Wono wjeśe wo nekuźe 20 šakonjownych nacźiskich wuradowacź. Kniežeśtwo je je energijoz do tuteho dźeła dałe a pjaedlohi do šakonjow pśchemjenilo. W šuntskownej politiky je do 9. januara zane nowe wośkuźby njewozakuła. Hišom dźeńa je prěnje hobuśtawy kniežeśtwa na hodownym dowel pedadźa. Šakonjowe nacźiśki, wo kotrejž je wjeźera wežeśe, pocźahowachu je najwjśedy na hospodaźe a finanze pśećiwenja.

Němski dźełowy minister wo předměstowym zasydlowanju

Pśichi reśtrikcijowanju wo pśchemjedźenju pśchednjeśćanskeho kwaśenja małych žydźišćanow w němskim dźełowym manjeśtrinje němśki dźełowy minister Seldte jadaźe je wuprajił. Za nekuźe 10 mjeźacow je je jako 110 milijonow hiwnołe k kwaśenju małych žydźišćanow pśchiwobrośiło. S tutoho pjenjeza je jenički w tutym lěśe nekuźe 50000 małych a jich jim pśchiwoźiło mohli. W lěta 1931 hnuj je nowe cźasy, jako wón ministerstwo pśeje wša, je je jenički milijonow hiwnołe za kwaśenje małych žydźišćanow a wójnikow wuźiwa. Z tutoho pjenjeza je mjes mjeśe je je nekuźe 5000 nowych pśeglowaź. Małe žydźenje njeje wjasa je mjeśe žydźenje nicźaśtwjerjow, ale wowwoja je bole a bole jako žydźišćego pódlaśkeho pewołenja. Pśeje tam je wjele pjenjeza žydźenu a wójnikom wuźiwanje wołoženja podawaja, šchowanja teź wšchitkim druhim wójnikom wee dźełnikam.

Dr. Ley wo nadawkach dźełowe'e fronty

Pśichi wójazu hacź 20 000 šobuśtawami němśkeho dźełeźerśkeho šwjaśka śjawnych dźełaiźerjow pjatk wjeźer wjed mi němśkeje dźełoweje fronty dr. Ley wo šporśitim pału jeźe wźeśe. Won wušłoźiny, so je nowy nadawk němśkeje dźełowe fronty, so je aktiwne wobdźeli na wułtich pedawkach cźaśa a na politiky naroda. Nowa forma dźełowe je am wot wuwicża wotwiśnje. Wšchitko, šchtoź je dobre, twóri je šathowacź a zhlez pśchemjenjanny, dyrbi šeje bacź pśedałoše być. Cźerny tola jenož to najleśśe luźej politiśći. Nazionalsozializmuž je idaja rośuma. W Němśka budźe žiwa, dyrbi być žiwa, dokelž dźe pśhes 65 milijonow cźłowjekow žiwych być.

Stabowy šef Röhm w Romje

Němśti minister štabowy šchef Röhm je pjatk popołdnju do Roma pśichiź. Pśichi jeho pśchijědźe jeho němśki pośłan; pośtrewi. Štabowy šchef Röhm je bórzy na to do połodnjowcze Italiśee dale pucźował, hdyž dyše na wo cźerjwjewiśkim dołwolu pśchebywacź. Kaž je šła, je pśhe

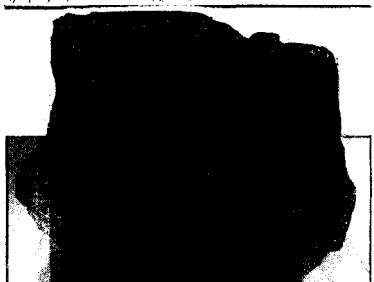

Wuźiwny kamjeń z Poruhrśeje jako hodowny dar za wjednika.

bywanje němśkeho ministra Röhma w Italiśi je žanymi politiśkim šamérami njeśjednoca. Hacź je němśki minister na swojim domoju pucźu i italiśkimi politikarjami šetka, hišće njeje šnate.

Wuznam Suvichowych rozrěčowan ow w Barlinje

K Barlinskim wośrěčowanjam italiśkeho šatneho šekretara Suvicha je na Barlinskich pśichiłuśnych měśtnach na pokaśuje, je je je i italiśkim šatnym šekretarom wopravdźe wšchitko rosponina'o, šchtoź bě́še trjeba. Tute wośrěčowanja je je, kaž je wobźeje uwiśenje, w pśeheśćenym duchu šłale. Wobjamkanje pak je nicźo njeje. Teź njeje je jone šhromadne pośtrewowanje wotmyślika. To pak njebě́še teź žanyśi Suvichowego Barlinskeho pucźowanja. Stónźnje je na to pekanje, je je wośrěčowanja jara hóśne wuznam pśchinjeźe a jenajtośej jaśimom wobeju krajow połoźe.

Suvich do Kólna přijěł

Italśki šatny podšekretar Suvich je wjeźera bepołdnja do Kólna dojeź. K jeho prewjenju bachu je mjes druhimi šaśtupjerjowu prezidat. Nobrih wšchitkich měśtnych a wójnikow je je wjeźer cźerwjenoh'ałkow šćitu.

Šwajcarska přeje sebi dobre počahi z Němskej

W šwiśu z nowa pśećiwena němśkeje banki dra. Šwadna je šobotu je je wjeźera na najźenałnej rade imperijalnje šajdźeli. Je je je

zja ho někdźe 100 wožowbam porodźi, hač na oprowe namjelo ho pschedobjeć, bohej jich żandarmojo na konjach a policija rozeńmachu. Hač do 8 hodź. wječor bęschę policija bijom pschez 500 wožowow zajala, tola posdźischo jich sahę puschcźi.

smjertnych wusudow w Zjednoćenych statach

V Montgomery w Alabamaskim stacje je wozhoršchi hud 9 wožowow, mjez nimi žom, dla wschelakich słojtnjiswow k żnjerći zahudźił. Dźeń jich shromadnehu wotprawjenja budźe najwjetsche wulkowotprawjenje na elektriskim stole w stawiznach Zjednoćenych statow.

Psched wušudom w prozeju wo zapalerstwje w němskej žejmowni

Senatowy president dr. Bünger pschichodny tydźeń wušudy w prozeju wo zapalerstwje w němskej žejmowni pschipowdeła. S tym ho jedyn z najwjetschich prozeńow, kiž je zwjet w naschim lexikotku nasbonił, skónczi.

Ze Serbow

W Budyschinje, 16. dezembra 1933.

— **Wo wjedeje.** Wčera wječor we 7 h. baromeler 740, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —12. Dźensa rano we 8 hodź. baromeler 74, hygrometer 0, najnižscha temperatura w nozy 18. — Nasche wjedro je pschezo hischcze symne wohlato. Wčera pola nas hischcze wyschina skutkowasche, kotrejež jadro we srjedźnej Ruskej leži. W Schleisnitzi su jamo 20 stopjenkow symy namjerili. Tuta wyschina pyta swoje z nowej wyschiny, kotraž ho z Atlantiskeho morja do Europy bobywa. [illegible] Europy wobschěrne nižiny leża a h[illegible] fahuja. S mišnami su hižo wjele ź[illegible] kaž ho ida, so tute nižiny k ranju f[illegible] z swojimi wuhlikami nasche strony pi[illegible] Skandinawskej ho tchornuja wyschina n[illegible] Pschi tutej mnohosći wyschinow ho njeb[illegible] wjedro tak symne. Dalsze n[illegible] a trochu symnym wětram[illegible] jedźelu ho wažne pschemjeny[illegible] budźe najskerje pomročcźne[illegible] tczim njedźelu adwenta ź[illegible] ho 3,51 hodź. khowa. W[illegible] dopołdnja 8,50 hodź. a khowa ho popołdnju 3,18 hodź. Zuzke mamy młody měsacźk. Pschichodnjeh dožerj abo šnich wječerji.

Cas předwjesela

Adwentsti cźah cźah pschihotowanja a pschedwjesela sćinitch, je nadawk kóždeje żony. Najwjelnjeny je potajnoscźemi a dźiwanmi je adwentsti cźah za dźěćmi. Wone ho hischcze żywitsicho z pschirodu lwjasane cźuja dźeli doroscźeni. Runje w adwentitim cźasu w nim žadosć za bajkami wotucźa, khdyž so bóle mjenjene je niebja hraja a pola a tuki do beleje pychi sababja, schtikajo je pschez sonu. Kulapotny je dźěćom dobodowny cźas.

We Jiwjenju dźěći, kotrejž su w tutych njedźelach z najwjetschej napjatosću napjelnjene, kotrejž móża patorźiju ležby hischcze dožałacź, tak mjenowane adwentske protyki wažnu rólu hraja. Kaj znate, njemóžesch dźěćo z njewěžownymi cźasowymi zapschihjeżemi „lutsje“ abo „za tydźeń žu hodn“ spokojić, dokelž wo tym žaneho sabneho pschedstajenja nima. Wone potom pschezo sahę z praschenjom pschindże: „Hdy to je za tydźeń?“ S pomozu adwentskeje protyki móża dźěći zyle jasnje wobkedźbowacź, kak cźah postupuje. Sa kóždy dźeń wot prénjeho adwenta hač do hód su sawrjene wotnjeschka wotmyslene, z kotrychž so wschědnje jene se wulkej radoscźu wolewi. Wocźinjene wotnjeschka za dźěći pschehlapjenja wschelakeho rasu policajca: wobras z rumpodichom, z jandźelkami abo też khłoschczenki, kaž lutsł schokolady a druhe. Kóždy móże žedi to žanmjnom spodobanju natwarićź.

Najrjeńscha hodźina pak žedi žwojba pschihotuje, khdyż so wschitke jeje zobustawy — wulke a male — na sbotnjenju bożeho naroda wobdźela. S najžnadnischimi pjenjeżnymi grédkami a trochu fantasije hodźi so najrjeńschi narodź natwaricź. Postawy, tak dalsko hač niehodźa żo z tlantajeje zitwjeti wjacź, możesch lohko z nekajeje macźizny zhotowicź. Po starych pschikładach potom Mirja, Jesef a pastyrjo drasty a płaschcze dostanu, kotrejž su mjez spytkami w kóždym domje namakacź. Hródź dyrbi so natwaricź. Wosoł, wol a wowzy su jasnjesće mjez dźećažnymi hrajkami namakacź. Pschi tutym dźele móże jenotliwy a wosebje tež dźećo fantasiju w zhotowenju najlepje rozwiśe. Pschi tym kóždy nězhto z hodownego kusła jaczźowa, a wschitzy żo sa hodźiny se wschednych starosćow wulsbožnu a harmoniżu zjednoca.

We tutym smužle dyrbi kóżda żona, na kajležkuli městno je ju zjiwjenje też pschezo stajito, we żwojim kole skutkowacź. Jej w dohodownym cźasu rjany nadawk pschitpadnje, cźopłotu a żwérko rosschérjecź. kz.

*

— **Dźensnjische wiki.** Butra płaczesche 75—78 pj., jeja 14—15 pj., twaroh 20—25 pj., huzy sarśane punt 65—75 pj., tackti sarśane punt 75—80 pj., kury žiwe 1,50—1,70 hr., kal, cźerwjeny 8 pj., bóły 7 pj., hydrotu 20—80 pj., kijale korki 8—15 pj., morchej 8—10 pj., zobla 8—12 pj., kohrabi 10—15 pj., jedźna łobowa 12 hacź 15 pj., tomaty 30 pj., jabłuka 15—20 pj., worjechi 45—55 pj., lésne worjeschki 45 pj., bérny (10 puntow) 25 pj., méb w schtlenźy 1,60—1,70 hr. méb dwes jdlicźi 1,40—1,50 hr. lany wolij 1,40—1,50 hr.

— **Hodowne spéwanje jutlje wjeczor wot 1/7 do 1/8 hodź. w Pětrowskej zyrkwi.** Tuta hodowna zwjazkotschosć pschinjesche ludowe chóry a spéwy, kiž chór Inkwilinow pod nawjedowanjom domskeho organisty H. Schneidera spéwa. Margaretha Klippelez a Tilly Dutlin spéwatej hodowne duetty, Helmuth Rabitz a Heinz Rosenmüller hrajetaj pastoralu wot Cornelisa ze dwoje hušle. Zyrkej je derje wutepjena. Programmy po 30 pj., za schulerjow a njesamožnych po 10 pj., za pschi zyrkwinych durjach dostacź. Potom spéwaja mužske chóry na Mjasowym torhoschcźu.

— **Budyske haptyki** su njedźelu dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nozny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoj jena haptyka z mésacźnym wotmjenjenjom. W dezembrje je to Wettinska haptyka pschi Wjedrich Augustowym namjeschcźe.

— **Pósitka słužbu njedźelu.** Njedźelu 17. dezembra je wudawarnja paketow sa porjadnych wotběrarjow paketow wot 8 do 9, 11 do 12 a 15 do 18 hodź. wotewrjena. —

— **Darmotne pschijamknjenje domow k milinje jenoż hischcze hacź do 31. dezembra t. l.!** Cźinimy na to ležbnje, so mésacźanska milinarnja jenoż hischcze hacź do 31. dezembra t. l. domy darmo k milinje pschijamknje. Pschi pschipowdźenjach, kotrejž do 31. dezembra t. l. dóńdu, maju so pschijamknjenja domow sahe zaplacźicź. Schtóż je potajkim tuhi lépschinu, kotruž je mésacźanska milinarnja w sajinje wobstarania dźela z wulkimi wudawkami pschinarwicź, wumjeje, njech ho hnydom pola mésacźanskeje milinarnje abo pola dowolenego instalatéra samolwi. Wumjenjenje, so matej ho w dobu léta znajmjenscha 2 lampje pschijamknjene, budźe kóżdy khéjež lohko dopjelnicź móc.

— **We mésacźanskim dźiwadle** pschedstaja ho dźensa popołdnju w 4 hodź. pékna hodowna bajka „Khrystuzna bajkowa knižka“. Wječor je dźiwadło sawrjene. Njedźelu pop. w 4 hodź. so tohorunja hodowna bajka „Khrystuzna bajkowa knižka“ pschedstaja. Wječor 1/8 hodź. hraje ho bajkowa opera „Jant a Hanka“. Póndźelu wostanje dźiwadło sawrjene.

— **W telefonowych łyscach Budyschina, Pomorz, Kumwałda, Budestej, Salomja n. Sprj. a Wjasorjan** je ho nowotarstwo zjednało, so ho wukasowarnja za telefonowanske naležnosće z wolenjom ličby 8, mésto za wosjewenje mjenjenjow z wolenjom ličby 7 dojtanje. W Korsynskej telefonowej łyscy ho z ličbu 8 wukasowarnja a wosjewenja mjenja dojtanje. S tutym nowotarstwom njetrjebaju ho swjasanja z tutymaj mésacźanskimaj wjazy saplacźicź.

— **W Budyschinje**, Pomorz, Kumwałda, Budestej, Salomja n. Sprj. a Wjasorjan je ho nowotarstwo zjednało, so ho wukasowarnja za telefonowanske naležnosće z wolenjom ličby 8, mésto za wosjewenje mjenjenjow z wolenjom ličby 7 dojtanje. W Korsynskej telefonowej łyscy ho z ličbu 8 wukasowarnja a wosjewenja mjenja dojtanje. S tutym nowotarstwom njetrjebaju ho swjasanja z tutymaj mésacźanskimaj wjazy saplacźicź.

— **S. Bukez.** Prěni kurs ludoweje wyschischcje schule wotmje ho póndźelu wjeczor we wožednej sali. Knjes farar Mjerwa powita pschitomnych najwutrobnischo. Knjes wyschischi wucźeł Later z Lubija pschespjeżadźi pschi kluchar jow je swojimi żwitkowodrajami do Raiskeje Pruskeje, Gdanska a do pólskeho korridora. Món pschedstaji Raisku Prusku z jeje kulturnym a historiskim wusnamjom a jeje rjanoscźemi. W pschestawku sawjeżelischu ho pschitomni nad hudźbnym posthkeżenjom Gróbleroz trla z Lubija. Na konzu djakowasche ho knjes farar Mjerwa wschitkim tym, kiž ho k wuhotowanju wjeczora pschipomhali. — 5. dezembra nalicźa ho tu: 24 (1. dez. 32 23), 223 (208) howjadow, 205 (212) świni, 4 (6) wowzow, 117 (118) losow, 122

Pijće
Kathreiner
Kneipp słodowy kofej

Wulka khorosć w Klukšu

Podał O. W.

Runje psched 130 létami satraschi ho wjeś Klukšich załoźnje. Pschi žamym by wu'emrěła! Nimale wschitzy mjeżnjenjo khorichu. Powjeźi wo wulkej khorosći rosschérjesche ho po zyłej Němšćej a wschudźom pischachu wo Klukšanskej khorosći. Najšterje khorichu Klukšicźenjo na hłodowu symnju, kotruž su naschi wojazy, kiž w swétowej wójnje w ranšchej Pólšśej wojowachu, derje sejnali. Němzy rěkaja khorosći Fleckтyphus. Ale móże tej być, so bęsche to hłowjaza khorosć abo žamy typhuš. Njemóžu to z wěstosću prajicź, dokelž njejsym z lekarjom; a też njemóžach tohodla še žanym lekarjom rěcźeź. — W powěsćach wo khorosći w Klukšu, mjenuja ju někotsi hłowjazu khorosć, mi pak ho zda, so bęsche to woprawdźe hłodowa khorosć. Stónźnje wšchak może nam to dźensa wšcho jedne być.

Klukšich štuschche tehdy hrodowemu hrabi z Dohna, wjeś mjeśesche 48 hospodarjow a do wśu bęsche 12 wjzow sajarowanych. S fararjom pak bęsche mjschtr Haenig. — Wulke njeboźo japoza ho tatke:

Na dnju 29. nowembra, wjeczor na źmerćanju namałacku na pohrjebnischcźu khorego prosćerja. Donjeźechu jeho do pastyrnje, to bychu jeho tam hładali. Wobadni rosćudźichu ho, khoremu zusemu prosćerjej se wschej luboscźu pomozni być. Hospodarjo po rjadu pola njeho na pastyrni strazowachu, wedźijo po jednym, w nozy po dwěmaj. To sta ho dwě njedźeli doho, doniž prosćer njewotkhori, to mósesche pschi pschichodnym wjedrje sahu z tkjomaj hacź do Lichanja doczampacź. Podźischcho sbonichu, so bęsche prosćerjej se starym bundakom z Wulkeje Swowźu, kiž ho hižo na 20 lét po wšach wokoło tulesche, haczrunjeż bęchu wyšoke łužiše stawy 48 wukasow, wótrych a wótrischich pschećiwo prosćerstwu wudaje, a haczrunjeż bęsche we wschitkich korczmach sjawnje pschibite, so je prosćerstwo sakasane, a so ho prosćerjam njesmě niczo dacź. Njemóżemy potajkim runje rjec, so ho wot knježich a schołtow abo też korczmarjow na wšach, jara na wukasy dźiwaschе, khdyż bęsche staremu bundakej se Swowźu možno, 20 lét dołho ho policiji wuwinucź a słonźnje dobrych a tschesćijanšzy smyslenych Klukšicźanow do smjerćinche stracha pschinjesć. — Mjenujżo hižo po jeho wotesdźenju khorichu hospodarjo, kiž bęchu jeho w pastyrni hładali, jedyn po druhim, doniž wšchitzy njeležachu i cźežko symzu sajeći we swojich łožach. Ale khorichu też wschitzy, kiž bęchu nješto w pastyrni cźinicź mělі; swudowjena pastyrjowa se swojimi tśomi dorosćenymi dźećimi, słužobna sudnikowa pschijudnika, kotraž bęsche jemu khwo rjedźiła, 12letna dźowćiczka Klukšicźankeho pjekarja, kotraž bęsche jemu thjeb nošyła, też tři dźeći se susodstwa, kotrejž bęchu se wcźinposću na khorego muża w pastyrni hładale, khori bohužel też słužobnika knjesa wyschschego fararja Haeniga, kotraž bęsche thoremu jědź z fary nošyła. Na dnju 27. dezembra leschcze w Klukšu 52 cźežko khorych, nimale wschitzy hospodarjo, a skoro w kóždym domje jedyn na žmjerć khory. — Sthorichu mjenujżo też žony, dokelž mjachu tehdy we Klukšu jenoż dwójne łoża. Tehdy je jo, kaž lekarjo pišachu, — na pschiłład też krajny fyzikus Budyskeho wokrjesa dr. F. A. Treudler — dopokasolo, kak straschne a njestrowe to je, khdyż mandźelskaj pod jednym pośleschcźom lezitej. Mandźelskaj jo mjes sobu i khorošcźemi natykujetaj. A tohodla śebi lekarjo kruce zadachu, so bychu so dwójne łoża w šerbstich wšach satasałe. Njewěm, hacź je jo to stało, a i kajžim wuspěchom. Ale do Klukšicźa pschikhadźesche nětko krajny fyzikus. Mjeżesche tam dołcź dźiła. Druzy ludźo ho Klukšicźa smjerchu, jako by tam mór wudyrił. Na drózy njeschcźe ani wosa widjeć. Bjez wyschnoscźowych pschikasow bęsche Klukšich zyle saraczeny. — Wschitzy Klukšicźenjo bęchu wubojeni a sastrójeni. Nichtó njewědźeschcźe, hocź nasajtra njestchori a njewumrě. Nadźejacź wschoje rozhladniwoscźe ho Klukšicźanska khorosć rosschérjeschche też do druhich wjow, do Holeschowa, Jéšora, Witkow, Sprjewje.

Khorosć wudyri druhdy zyle nahle! — Djensa hischcze bęsche Klukšichan zyle strowy, a hižo nasajtra ho bédźeschche se śmjercźu. Swjetischa pak dźesche to po njeźim. Najprjedy hłowubolenje, sawjerceńenje, drjenje w stawach, potom njejedźnoscź, potom symiza a wulka słabosć, z kotrymi wjazy njemóżeschе stawacź. Bórzy sapoza khory hłudnje rěcźeć. Jazyk ho jemu jeśorni, nóš krwawjesche, na nahim cźele pokasowachu ho cźerwjene blatki. Hitit wošćłabny a załoźnje krěchowasche. Wołoko khoreho nasta śmjerdźazy dym. We tajtim posajanju śmotachu khori hacź do dźewjateho abo jednateho dnja. Tehdy so rosriša, hacź khory wotmjenjeho wumrě. Schtóż wottheri, ho zapoći, lépje ... derje spaiche. — Kat letaš khorosći hojeschе, ... dom tudy idźeliš. Pschetoż nichtó njeby dźenja ... tkaśiwa nałeżował. Najšterje też jeho lékařiwa ... wjele pomhałe, ale bęsche tak, kaž to swjetscha ... Schtóż mejsche dobre mozy we swojim cźele, ... i pschetra. A schtóż niz, khorosći podležeschе. Do ... horichu w Klukšu hacź do 23. malcho rózła 63, ... (...) śemrěchu jenoż dwanacźo, mjes nimi pjeco śe... ludźo a schtyrjo hospodarjo w najšterschich létach. Dwjeju wumrěschtaj, dokelž jeju pschiwupni dośeć kedźbliwje njewotthładachu, t jedym wumrě ź winu ru... narja, kiž dźiwschе je swojej mudrosću wschitko lépje wědźeć hacź jadyn druhi. — To potajkim bischcze dźesche a khorosć mohła běrí wjele wjazy wopow jadacź. To bęsche lekař hnydom pytnył, so mjesche tu cźinicź z jara naiwutrowacźej khorosću, a tohodla na to hładaschе, so bychu ho ludźo nałeźdźiw brali a žebi ruzy dośeć derje myli, khdyż bęchu ho z khorymi saběrali.

Hrabja z Dohna dowolesche lékarjej, so žmědźeschе najšlepsche a jdźeła najdrohotnischе lékařstwa pschi hojenju jeho poddanow nałožowacź. Wyschischi farař mischtr Haenig pak starasche ho žwéru jako dobry duschepastyř wo žwojich khorych; namolwjeschе jich, so bychu lékarjej ho zyle dowěrili a na jeho radu pożłuchali.

Tak ho stónźnje wulka khorosć w Klukšu je zhromadnymi mozami pschewinu.

Klukšicźanka khorosć bęsche je zeźbkuhm wulkeje khudoby, kotraž we 18. lětstotu we Łužicy knježeschе. Hłodowa khorosć to pschezo je. — A tohodla ho je ...ženja njetrjebamy pola naš bojecź.

Předźenak

je so lětha trochu sapoždźił. To je bjes dźiwa, hdyž tola hižo do Sserbow pischihadża na 80 lět. Čžlowjek so woprawdże festari! — A někto je tola hischcze dojeł, so by sajo sam sa pschedawanjom żwojich protykow hladak. Wschędnje je sajo pola Ssmolerjej. Wiciiwy je a khipry. Tuž jemu njedajcje tak dołho stacj! — Pschihódźće wschitzy a khwatajcje, wotkupcje jemu protykł, kotraż je lětża wo 10 pj. tuńscha a potajkim placzi jenoż 50 pj.

(101) huż, 27 (19) kaczkow, 804 (766) kur, 86 farzilłow (w lěcze 1932 njebe so liczilo) a 85 (73) kolczow. Wobstatk skota je so znadnje pschemenił.

Z Kanec pola Pančic. Kaž we swojim času pischnyny, je so służobna Hilža Sieverjec z Calbe pola Jallo w fajnje tulomnicho kublerja Pjecha namakali a to přinadnje přez Pančansku policiju. Jeje nan, kiž we Wispitz w sakskej provincy bydli, je drje so k swojemu dźesu wuznał, ale khudoby dla njeje jemu można, swoju zemrětu dźowku do domizny přewjesć dać. Tuž so cźi Lužscanscy anarchisći přitamnišej univerzicy přewostaji. Sto je holcu k tutej zradźacej kroceli nawabiło, njeda so z wěstosću wuslědźić. Možno, so nochcyše nowu službu w Brožni pola Kamjenca nastupić, štož nazajtra po jeje wokhadźo — 26. nazymnika — so stać dyrbješe. Jeje poslednje knježstwo we Wotrowje běše hewak ze njej spokojom, bě pak ji k nowemu lětu wupowědźiło. Holca wjedźeše trochu dyrdomdejske žiwjenje. Winowca běše jin klóštrski inspektor w jenej Pančskej fajmje nadešol, hdyž cheyše přenocować. Je so zo swojeje poslednje służby blizko Drježan hač do klóštrskeje wokoliny pěši nastajiła. Nazajtra wobstara jej přisłušna policija w Wotrowje wozbu. Tam so pozdźišo z jenym dejerjom z Kukowa na kwasnych rejach zczua. Tutón ju też z jenoho swjedźenja w Pančicach 26. nazymnika domoj přewodźeše. Nazajtra so holca bjeze slěda zhubi. Jeje cźelo namakawši dejerja najprjódcy zajachu, tola po krutym přeslyšowanju jeho policija zasy puści, dokelž jo so wupokazało, zo so na holcy njeskutk stal njeje, kiž móžeše jeje smjerć zawinować. Na daju jeje namakanja njemóžeše komisija dla cźicki městnosć fotografować. To hakle so nazajtra sta. W nocy strażowachu policistojo a SA-ludźo přimjenjejo cźelo při 21 stopnjach zymy. Sobotu so tutom cźelo do Wotrowa do tamniseje cźelownje přewjedźe.

S Kulowa. Pschi trajnym mjerśnjenju dyrbjesche dźiwarstwom na żydlischczu a porjedźenjom Sdjałeje dróhi pschestać. Pschi wuwojenju pěsta se khcyanscheho hata dźeła hischcze 50 njesakhtužjerjow zelź. kaz żelesnija pschestata kamjenje woteběrać, je tuzej Dubrinka skała swoje dźelo sastajiła. Pschi dźiwidownym wobnowja. Tohorunja dyrbi so schulske twino se schtomami pohadźeć.

Ze Sslepoho. (Paduschtwo.) W nozy k 12. dezembru kradnychu w njepschitomnosći wobsedźerja se samknjeneho bydlenja wschelake schatzy a drastu. Jedna so jenoż wo wowcy wězach. Powěsće, kiž k wuslědźenju paducha skuża, wschitzy policajscy sastojnizy a żandarmojo pschijimaju.

Z Łužicy

* S **Korjenja.** (Wobkhadne njesbože.) W straschnym pschihnjidźeniu pschi pócźe kta so wutoru wjecźor wokoło 7 hodź. njesbože s automobilom. Kokolěduy sajedźe do wozbobowcho auta, kiž s Budyschina pichijedźe. Wón padże na autowu kapu a strani so na hłowje jara cźeżko. Koleso so cźeżko wobichkhodźi.

* S **Wjalowiz.** (Sażapnjenje miliny w hródźi.) Najsterje s miliny so 4 hódne dójne kruwy, kiž tuźomnemu ratarjej hłuschachu, njedawno w hródźi morichu. Wobsedźeć s teho ma jara wulku schkodu.

* S **Nowcho Gersdorfa.** Paducha, kiž hižom dołhi cźas policija pytasche, mózachu pódźelu popołdnju sajeć, jako běsche runje sajo w ležownosći na Adolfa Hitlerowej dróhy cźahnik, schkórnje a wschelake druhe wězy kradnył. SA-muž jeho lěpi. Paduch spyta wćekнyć. SA-muž jo sa nim puschći a jeho dojahny. Jedna so wo pjuto khłostanoho 20letneho pachoła se Czejkozkowakskeje, kiž běsche hižom i Němstwje wupokazany. Wón je so sam wujnał, so je w bliskej wokolinje w poslednich létach wjele kradnył.

Kachle, kuchinske pjecaki

rodłowańske sanje, smykańe, stejaki za Bożodźěćowe štomy

z wulkim nakupjenjom a přiwożenjom po wagonach

tunjo pola **Miessner**

* S **Němskich Jenkez.** S wulkej prózu je so někto pytajiji poradźiło, pschicź wóhnjowu poślednich lét wukhlédźicź. Jako běsche njedawno pjekarśti wuczobnik Gerhardt Böhm sapałeństwa pola swojcho mischtra we Niskej a pola swojeho nana w Nowych Jenkezach so wujnał, su jemu někto też sapałeństwo pola ratarja Güntzicha w Nowych Jenkezach a ratarja Schustera we Kllersdorfe dopokasali. Böhm je hańe 16 lět stary.

Dr. Goebbels ręcži k młodźinje.

Němski propagandowy minister pschi swojej ręcźi, kotruż na hobrśtej shromadźisnje w Barlinskim sportskim palasce k studentam a młodym dźełacźerjam ręcźesche. Shromadźisna wotmě so we wobluku wojowanskeho tydźenja „młodźina sa němski sozialismus" a dobokasa swowa, so studencza a dźełacźerjo w nowym stacźe shromadnje dźełaju.

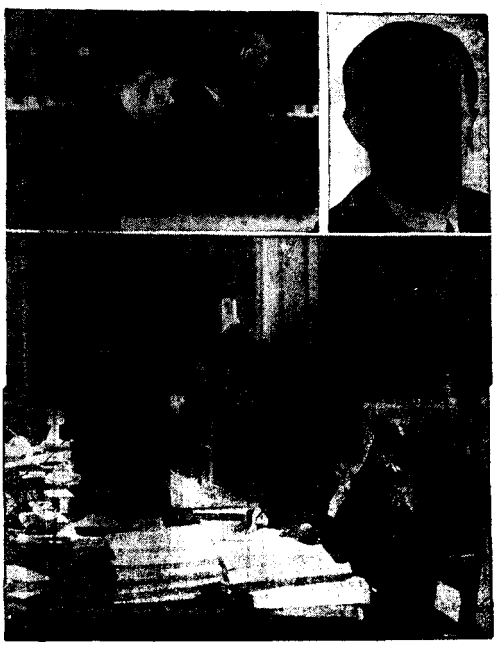

Khłostanski namjet w prozesu dla sapałeństwa w němskej hejmowni.

W prozesu dla sapałeństwa w němskej hejmowni namjetowasche wyschichi němskostatny ręcźnik šmjerśne khłostanje pischeźiwo van der Lubbe a přjedawschemu kommunistiskemu sapósłanzej němskeho hejma Torglerej. Hornjej wobrasaj pschedstajetaj wobskorźenjeh van der Lubbe a Torglera. Delni wobras pschedkasaja wyschischeho němskostatneho ręcźnika dr. Wernera pschi šmjerśnjonźej ręcźi. Předku hedźi druhi sastupjeć wobstorby, krajnoźudniski direktor dr. Parisius.

* S **Schiborcźija pola Rósborka.** (Spytany rubjeny nadpad.) Jako pódźelu wjecźor wokoło 3/6 hodź. wobsedźeć młyna Helda so s wobkhodneho pucźa domoj wrócźi, jeho njeznaty cźłowjek bliško drjewjaneho młyna nadpadże a powali. Słójtnik spyta — njedźiwajcy žylneho wobaranja, nadpadnjenemu jeho lisowanju dostacź. Na jeho mějesche nadpadnjeny lisowanju se nježo 2000 hrivnami w šnutskownym dyblaku, tak so słójtnikej jenoż listy a wobkhodne papjery do rukow padźechu. Ssebi mysli, so ma pjenježe, wón cźekny. Heida je pschi wobaranju lohko na hłowje rani. Mějowski żandarm hnydom sa nadpadnikom sledźesche.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Pirny.** (Lohko samjerśnje.) Traina łyma a spadowaja woda stej nětko łódy wobkhad na Łobju sastajiłej. Sedźeja Łobja je so wusći lodowy cźap wutworił. To je mětno, hdyž na dnje żelesny ręczas ja ręczaśowe parnili leji. W Pirnjanskim pschistajiwje łežitaj tworowaj parnikaj a 15 cźołmow, kiž leda dla dale njemóžeja.

* S **Radeberga.** (90 lět na jenym mětnje.) Pschi njewschednej strowosći wobsedźer pónđelu Gedlarski najchi Bjedrich Krahl šwój 90. narodny dźeń. Krahl je so w Radebergu narodźił, hdyž je swe žiwjenje bydlił.

* S **Drježdżan.** (18 000 hrivnow za sakitu šarobnikku pomoc.) W tutym lecźe přeni raz pschewjedźenje wuhotowanja we Wulfschmannowym muzejowańskim pokaj s kopjatowym pschinješe hódnu sumu wo 18 000 hrivnow. Tuta sumina so za pomoc starych lět pschepokasa. We tutón pokaj budźe so kóžde lěto hrać.

* S **Dippoldiswalde.** (Sboże pschi njesbožu.) Na kuble we Woleschnizy pschelama so pschi dojenju hródźe bźo. Dojerka a 4 kruwy padźechu do hnójnizoweje jamy. Na jeju poradźi so wohnjowej woborje, kotraż hnydom pschikhwata, dojerku a wschě kruwy njesrańjenje wuthowaja.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Puhladź na wjedro sa jutjischu njedźelu: Malo pschemenjenja.**

* W Schlesiskej su wjecźera sajo hacź do 28 stopjikow zymy namerili.

* Pola Pósnanja je so pjatk rano cźeżke żelesnike njesbože stało. Psched sajedźom do hłownoho dwórnischcza sadźe wozbobowy cźah do druheho cźaha, s kotrymż so jenoż dźesći wjesechu. Tři wozy sleźajcoho cźaha pschi srańjenju po nahwyde dele padnychu. S rospadankow mózachu hacź do wcźerawschcho pschipołdnja 10 dźesći morwych wuczahnyć, 50 wozbobow je so sranichu. Boja so, so so liczba morwych hischcze powjetschi. Sdyłne mjerśnjenje wuthowanje, jara poćeżnje.

* **Pola Cicikara w Mandżuskej su bandiotoju sibirisku cyrpjeny cźah nadpadnyli. Cźahej s kolijow wujeć dachu. Sdydom puczowazych so wuri a 8 so strani. Japanscy wojacy banditow s maschinistiskimi cźełbami po krótkim wojowanju rozbichachu.**

30 tysac cigarow

cyle wosebje potuńšene

čakaja na Was

prjedy	30 pjenježkow	nětko	15 pjenježkow
„	15 „	„	10 „
„	10 „	„	6 „

Dokelž je wyšnosć předawanje hač do 31. decembra 1933 wobmjezowała, khwataje, zo byšće sebi tute

dobre a tunje cigary

hnydom kupili pola

Albert Lehmann w Budyšinje

na Połnócnej dróze 2 (z napřeća přjedawšeho domu dźěłaćerskich zwjazkow) při Bohatej wěži — na Kěžorskej dróze 11

Za Waše

hodowne nakupowanja

bohače wudospołnjeny skład w

šatach, drastach we wšěch wulkosć.
jakach, šórcuchach, płóčliwym
somoće, bohaty wubjerk čopleje spodn.
drasty atd. Za najtuńše płačiny najlěpše kakosće.

Hana Grofina na Kerbskich hrjebjach 12

Gustav Klix

(prjedy Franz Wölfle)
na Mjasowym torhošću
poručа za zymne dny:
měšeńe jamaika ruma
litr wot 4.20 hr. sem
čerwjene wino wot suda
litr 1.10 hr.
w blešach:
měšeńe Jamaika ruma
mě eńe bat. araka
čerwjene wino, nalene wino, paleńe
wšitko po wšelakich płačiznach.
K hodowanemu swjedźeńu:
poprjency, keksy, spekulacius, worjechi
kiski na štom
we bohatym wubjerku
w ljubje sardinki
fyška wot 25 p. sem

Žonjace atlasowe wot 1,90
žonjace klothowe „ 1,90
žonjace kožane „ 3.90
žonjace lakowe „ 3.90
žonjace somočne „ 2.50
domjace stupnje,
barby wjelbudow. kosmow
mušace wot 1.20
žonjace „ 0.90
tofle we wulkim wubjerku
črije cyle z gumija
za dźěłaćerjow we wodze 6.90
njepřetrechene płačizny hódne:
gumijowe zwjerśne stupnje
za žony za dźěći
1.90 2.90 3.90 2.50 3.50

Wšitcy Serbja zetkaju so k lunjenju nakupowanju wobuća pola

Bata

němske wobuć. akc. tow.

w Budyšinje

Po nawodźenju nje skeje dźěłowje fronty
nizke płačizny, wulki wobr.
porućamy stupnje k hnydomnemu wjedźenju nad wobłuku

Črijički cyle z gumija
při sněhu a mokroće
čorne abo brune
wulk. 23-26 2.50 w. 27-33 3.50
dźěćace stupnje
ze spinku abo šnórowaniom
kožane wulk. 23-27 w. 2.50
kožane wulk. 28-34 w. 2.90
lakowe wulk. 23-27 w. 2.50
lakowe wulk. 28-34 w. 2.90
hólčace stupnje
wysoke wulk. 28-34 w. 3.90
wysoke wulk. 35-38 w. 4.90
połdołhe črije za muž. 8.90
nizke stupnje za mužow
7.90 6.90 5.90

Darmotne přizamknjenje domow k milinje!

Čas za připowědźenje k připrawjenju darmotnych přizamknjenjow domow skónči so 31. decembra t. l.

Štóž chce tehodła ženje wjacy so njewróćacu składnosć wužić, zo swój dom darmo k elektriskemu powodej přizamknje, wobroć so hnydom na milinarnju abo na dowolenych instalatěrow.

Kupujeće najtuńšo:

zimace mašiny 5 lět garantije
khlěb krajace mašiny
rybowanske mašiny
mjaankrajaki
worcłowe husy pječaki
wuhlowe kašče z wěkom a bjez njeho
smykače
rodlowanske sanki
a wšelake druhe wěcy
pola firmy

August Heyne

wikowarnja ze žełzowymi twarami
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 21
Rěču serbski

Što prajі Schlitz?

Wšitke hodowne wěcy su su dóšło we wulkim wubjerku a tunjo pola firmy

Moritz Schmidt
na Kěžorskej drozy 11

Miele

lohkoběžace
znamkowe kolo
Mjenje hač druhe, stajne z nami składźi pola:
Arnošta Faltinga
w Njeswačidle
Pawoła Hórbanka
w Khrósćicach

Wupjerki ložowe we wšěch šěrokosćach damasty smuhaty płat płachty wulki wubjerk jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Holca do ratařstwa so k 1. januarej 1934 pyta

w Khelnje čo. 23

Wulka dźěłba

kožuchow

filcowych črijow
wojeńskich črijow
wojeńskich stupnjow
konjacych přikrywow
sofowych přikrywow
nowych a trjebanych
najtuńšo we

dom e wojeńskich wěcow Ilgen

w Budyšinje na Kotolskej hasy 4

Čežkosłyšacy!

Štóž hubjenje słyši, njetrjeba wjacy zadowólowak. Móžeće čežkosłyšeć

a tola derje słyšeć

Wašeho powołanja zaso hladać, na wšěch wjeselach słowa, zynka a hudźby so zaso wobdźělić (cyrkej, dźiwadło atd.)

Chcyli to zaso?

Potom proša přińće k njewjazujomnemu předwuźěnju do

Medicinskeho tworoweho domu Hans Dittmar

w Budyšinje na Bohatej hasy 21 Tel. 3395

Nimo toho **dźěne powjaze pře roztorhnjenje sy ki, wěcy z wothładanje khoryc** we wulkim wubjerku při wěcywustojnym poslužnju.

Njedźelu 17. decembra a 24. decembra wotewrjene!

Po Božej njewuslědźomnej radźe je wčera rano we 8 hodź. nahle a njenadźicy mój lubowany mandźelski, naš swěru so staracy nan, přichodny nan a dźěd

kubleř

Hendrich Arnošt Kral

w starobje 61 lět k wěčnemu wotpočinkej zašoł.

We hlubokej zrudźbje
Žarowacy zawostajeni.

W Koblicach a Frankenthalu, 16. dec. 1933.

Pohrjeb budźe póndźelu 18. dec. pop. 1/2 2 hodź. wot žarowanskeho domu.

Jeho žiwjenje běše próca a dźěło.

Dźensa rano w 5 hodźinach wza Bóh Knjez našeho lubeho nana a dźěda, njehdyšeho hoscenčarja a póstskeho agenta

Oskara Raussendorf

k sebi do swojeho njebjeskeho kralestwa.

We hlubokej zrudźbje w mjenje wšitkich zawostajenych
Waltar, Jan a Gerhard Raussendorf.

W Měrkowje, dnja 15. decembra 1933.

Pohrjeb budźe póndźelu 18. decembra 1933 popołdnju 1/3 hodź. z Měrkowa.

Texilowy dom za mištikich!

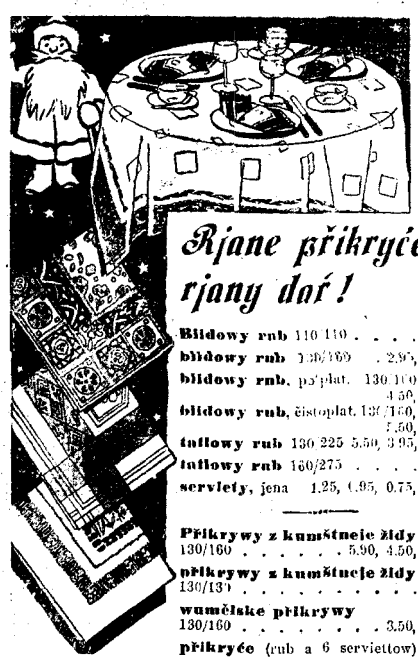

Rjane přikryće rjany dar!

Blidowy rub	110/110	**0.95**
blidowy rub	130/160 . . 2.95,	**2.15**
blidowy rub, pospłat.	130/160 4.50,	**3.45**
blidowy rub, čistoplat.	130/160, 7.50,	**3.75**
tuflowy rub	130/225 5.50, 3.95,	**2.95**
tuflowy rub	160/275	**9.25**
servlety, jena	1.25, 0.95, 0.75,	**0.48**

Přikrywy z kumštneje židy
130/160 . . . . . 5.90, 4.50, **3.75**
přikrywy z kumštneje židy
130/130 . . . . . **2.95**
wumělske přikrywy
130/160 . . . . . 3.50, **2.85**
přikryće (rub a 6 serwiettow) **4.50**

Wjesołe hody z darom wot

Schaaf

na Bohatej hasy 20 a Dźiwadłowej hasy 1

Nowosće w

ručnych dźěłach

kóždeje družiny po znjesomnych płačiznach

Ernst Günther

rózk za ručne dźěła
na Žitnej hasy / Mjasow. jětkach
Telefon 2588
Wěcywustojne poradźenje.

Přiloha k čislu 289

SERBSKE NOWINY

Sobotu 16. decembra 1933

Adventski dźak

Hłós: Nasch Knjes wschěch swojich znaje.

Kak cźi dosć dźaka dam
Sa wschitku wólzu zwěru
Kiž wschědnje wužiwam?
Ty na mnje wuzypujeśch
Bóh swojich dobrotow,
Mje witasch, pschewodźujesch
Psches złužbu jandźelow.

Měj dźak, so wumóženy
Buch ſ putow cźemnosće,
Psches Khrystа wumóženy,
Ssym w Jeho kraleſtwje;
Wón ſa mnje w ſmjerćži poby,
Krej ſa mnje pschelak je,
S tym žiwjenje mi doby,
Wschěch hrěchow wodaće.

Tuž cźini Wótc, so hódny
Ssym herbstwa we zwětle,
Hdyž jako nowaróbny
Jom' zwjerzu žiwjenje;
Mi prawdosć Khrystušowa
Je hrěchow pschikryće
A moja drasta nowa,
Kiž hnadu rukuje.

Nětk ſym ja dźěcźo Boże,
Mam Wótca we njebju!
O hdyž je wjetſche sboże
Jow w zwěcze ſa duschu?
Mi kčejże Boža hnada
We mojim Sbóžniku
Duž troſchtnje duscha hłada
Nětk k niebju ſ dowěru.

Njech Wótcźe dobrocźiwy,
Sa tajke ſmilenje
Ssym pod tobu nětk žiwy
We twojim kraleſtwje,
So złužu tebi jeno,
Mohł ſo Cźi ſpodobaćz
A ſwjeceźicź twoje mjeno,
Chwał ducha móz mi dać.

Sa zwoſe wobydlenje
Wjmi moju wutrobu,
Ja wudebik ju rjenje
Ssym ſ wěru, pokutu;
Ju luboſcź k tebi hrěje,
Cźi wrota wotamka,
W njej hdyž dźaka róża kčeje
Sa hnadu psches Khrystа.

Tuž pój, adwentſki kralo,
Ty luboſcź njebjeſka!
Hlej, dźakny wopor palo
Cźe wita wutroba;
Sskyſch we njej "hoſianna"!
Hlej, hotowa je cźeć;
Tuž pschińdź ſe ſwojim manna,
Mi daj ſwój ſbóžny měr!

K. A. Fiedleŕ.

Wustojnosć, nješto darić

Kak dołho hišćeze a hody tu žu! Dny wjeſkoleje, cźicheje, ſtaroſcźiweje pilnoſće. Cźłowjek dyrbi tónle cźaſ ſ prawej pobožnoſcźu wužiwaćz a dowoptowaćz kaž wulku, cźichu ſwjedźenſku hru. Pšchetož je ſwjatowjeczornymi ſwonami a ſaſwěcźenjom ſwěcźkow na božodźeſcźowym ſchtomje je žo kuſko thětſe pominyło.

Ale nětkole hišćeze je cźaſ luboſcźepołnych pſchihotowanjow, rospominanja a ſtłónczneho pſchedwjeſela, ſchtož je ſwjetſcha to najrjeńſche. Na cźaſu też je, ſwěri na to pomyſlicź, ſchto chcemy tym ſwojim daricź. A ſak mamy daricź. Ow, to njeje tak lohke, kaž pſchi wſchědnym kupowanju, hdyž chcemy nětkoho hewak ſ nječim pſcheſtrapicź.

Darimy-li, potom njeſmě to pſchedewſchém zane ſłodne pſchiwuceńje bycź a žana ſtrózba pjenježna naležnoſcź. Darimy-li, potom dyrbi to ſ wjeſeleje wutroby wuthadźecź a radoſcź ſbudźecź. Dyrbi cźłowjekow, kotſiž hromadze ſtuſcheju, ſako kruczińcho ſjednocźicź, dyrbi wſchelakoſcźe měnjenjow wuhładkowaćz ſ pomozu — cźiſteje cźłowjekoſcźe.

Tón, kiž dari, dyrbi ſwój dar ſ luboſcźu a dorosumjenjom wolicź, a wobdarjeny dyrbi žo wjeſeliceź, njeſmě žo wo pkacźińje a wſchědnej thmanoſcźi wobhonjeć. Naſch cźaſ je tak boſcź cźeſki, tak cźežki, ſo dyrbimy ulcźicź a tehodła žanych njetrjebawſchich wězow a lohkich wězkow ſa wokomik njedarimy.

Ale hižo wuběranje dara dyrbi pſcheradźicź, ſo žo ſa darom roshladowaćz prózowaſche, wo mnohich maſnych pſchećzach a cźichich žadoſcźach tamneho ſhonicź, kotrehož dhe wobdaricź, ſo je dožyła jenoż ſ luboſcźe daricź a ſ rjanym wotpohladom, wjeſele pſchihotowaćz.

Je to tak cźežke? Haj a ně. To wot cźłowjeka wotwiſuje, wot jeho ſnuitſkowneje kaitoſcźe, wot jeho poměra k cźłowjekam a wot khmanoſcźi, žebi nětkotre mjeńſchiny niz ſam na žo myſlicź, ale na druhich, kotſiž jemu bliſko ſteja.

Luboſcź k cźłowjekam je najrjeńſchi, najhłubſchi impuls hodowneho ſwjedźenja. Kak běſche dźeńſnjiſchi ſwět tola na nju ſabył! Kak malo běſche tónle najrjeńſchi ſ počźinkow kedźbu měł! Kak zyle hinaſche bu-dże ſaſo naſche zyle žiwjenje, hdyž cźłowjeſtwo bjes hidy a njeprawdy ſwoje wot Boha poſtajene ſhromadne ſacźuże ſaſo namaka!

Dar je ſawěſcźe jenoż nětkaſta ſwonkowneſcź. Ale wěrcźe mi, kóždy dar, ſ luboſcźe a cźiſteje wutroby wukhadźaży, ſpomožnu a woprawdźitu cźopłotu roſcźerja.

Na to dyrbicźe žebi też k hodam pomyſlicź. Schtož roſumi, ſdobom je ſwojim darom, a njech je ſtromny łaćkuli, ſwoju ſprawnu luboſcź a woľu k wjeſelu ſwjaſowaćz. tón hody dwójzy naihoni: jako radoſtny ſwjedźeń dobreje myſle a nuiskowneho wuſwobodźenja.

A wobdarjeny? Wón dyrbi ſo wotwuczicź, materialiſtiſky myſlicź. Dyrbi bycź runja dźěcźu a dyrbi wjeſele, kotrež ſo jemu napſchecźiwo pſchinjeſe, ſnaſpheczińcź. To dźe je też wyſchcht, chcheſcźanſki ſmyſł hodowneho ſwjedźenja: ſo dyrbimy ſaſkuženy dar njebjeſ wjeſoleje wutroby pſchijimaćz, dar, kotrež ſamóže w naſ nadcźłowjeſke a bójſke myſle ſbudźecź, ro'umimy-li jón w ſwjatej cźeſcźownoſcźi hódnoſcźicź. nk.

Wusudźenja

§ Pſcheſſmykłaſtwa ſe ſchkłeńcźanymi debjeńkami ja-běrałche ſo mała thłoſtańſka komora Budyſkeho krajneho ſtuda w jednanju pſchećźiwo huſto dla proſchenja, dunbanja, pſchekhowanja a nieſchwarnego ſadźerjenja thłoſtaneho 44-létneho wiſowarja Nikoſa Landmanna ſ Drježdźan. Landmann je wot pſchemyſłnikow Forbacha a Sperla ſ Jabłońca w Cźechach rjeźaſu, ſpinki, pjerchcźenje a jehły kupił a tute wězy w meji a auguſcźe 1933 pola Sebniy a Filipowa pſches mjeſu ſmykał. Prěni ras jedna ſo wo 12 duzentow naſchijnych rjeźaſkow a druhi ras wo ½ zentnarja drohotkow. Hamtſki ſud we Habrachcźizach ſaſudźi Forbacha a Sperla dla podwjedźenja zła k 75 hr. a 330 hriwnam pjenjeźneho thłoſtanja abo 5, abo 22 dnjam jaſtwa. Landmann doſta dla ſarjadowanja podwjedźenja zła a ſatajenja dawkow tehoruna 75 hr. a 330 hr. pjenjeźneho thłoſtanja abo 5 abo 22 dnjow jaſtwa. Zło podwjedźe ſo 17,60 hr. a 82,05 hr. Pſcheſſmykowarjo měſachu w prěnim padźe hiſchcźe

Dźěłowy ſuž dobrowólneje dźěłoweje ſłužby.

Swonkowna a ſmuſtkowna ſtrona paža, kiž w pſchihodże wſchitkim dóſtanu, kotſiž ſu w dobrowólnej dźěłowej ſłužbje ſtali a ſo ſ njeje puſcźa. Tutón poſ je ſa nich ſ wupotałom pſchi pytaniu dźěła.

Tykanc abo mazanc

Podał O. W.

Prěnje, ſchtož wſchitkim Hornim Serbam nadpaduje, hdyž do Delnjeje Łužiy pſchińdu je, ſo tam njeſnaja „haj", ale „jo"; ſo tam ſzyła „njepraja", ale „gronja"; ſo tam njepraja „hołza", ale „łowcźo", ſo tam njepraja „hołowa", ale „łowcźo". Szym ſo tam naſchi jenoż „tykanc", ale też „maſanc". Szym ſo tam naſchi wſchitkich družinow „maſanza"; ale też tykanza. W Błótach wubjernje pjeczeja. Dwě ſtowje woſnamjenjuja tu ſamźnu wěc: pjeczwo ſ pſchenicźneje muki, ſwjetſcha ſ rózynkami měſchane, kiž wſchitkim ludźom jara derje ſtoſmi, woſebje Němcam; hewak wćhat njeby pſchiſtowo naſtało: „Sméje žo, kaj Němc na tykanc". Weſo maja Sserbja też hiſchcźe wſchitke możne druhe pjeczwa, pſchepławne plinzy a „łabu" a druhe. Pſched 100 létami pjeczechu žebi ſtari Sserbja na dniu Tſjoch kralow rjane pjeczwo po waſchnju dźenſniſchich póprjanzow, kotremuž „tjodrat" rěkachu. — Wubjerne póprjanzy pjeczeſche „tjodrat" rěkachu. — Wubjerne póprjanzy pjeczeſche nětdy póprjanzaŕ Teutſiber ſ Nowych Porſchiz, kiž na ſwoje póprjanzy, kotrež na Budyſtich hermankach pſchedawaſche, też rjane póprjanzowe hrónčźa lépſeſche we ſherbſkej rěcźi. Schtó hiſchcźe žanych ma abo ſnaje, jo herbſtwu ſwoj je ſakhowali? — Sserbja ſo potajtim pſchebyhmy

41 hr. hódnosćje farunacj. W druhim padźe běchu ho pśechśimykaśke wězy a pśichwoźowadło jebrake. Landmann ho pśechrjeźiwo wuńudźi powola. Wón rjekny, so s pśechśimykanjom niczo cźinicź nima, ale wobźah lisa, kiž bischće Landmann na pśichśimykarja pósła, bź nayschcźinny. Powołanje ho jaćjitny a wosta pśichi wuńudźe.

Preźid[illegible]ćkeho finanzneho dwora poda ho na wotpocźink.

Dr. Herbert Dorn, wot lěta 1931 president němskeho finanzneho dwora, najwyschicźeho němskeho źuda we dawkowych zwadach, ho na swój namjet na trajazy wotpocźink pschejadźi. Dr. Dorn pschiśiśuschesche wubjerkej mězynarodneho finanzneho prawa.

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela adventa, 17. hodownika 1933.

S Budyschina.

Pśedwoaśiski tekst: Kol. 1, 12—15.

W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. sup. Berg pśedуje, dop. ¼12 hodź. ma farar Siegemund dźěćźikemschenje. Pop. w 3 hodź. ma farar Paul kichćenja. Wječor ½8 hodź. sup. Berg pśeduje, dop. ¼12 hodź. ma farar Siegemund dźěćźikemschenje. Pop. w 3 hodź. ma farar Paul kichćenja. Wječor ½7 hodź. je 90. duchowna wjeczorna hudźba. Programy po 30 pj., za njeźaśłuerjow a schulerjow po 10 pj. Źu pschi zyrkwinych durjach dostacź.

W Marijnej a Marćinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Schneider spowědź a Bože wotkasanje, dop. w 9 hodź. farar Schneider pśeduje; w 11 hodź. ma farar Groše dźěćźikemschenje. Wječor w 6 hodź. ma farar Paul mišijonske kemschenje.

Sběrka za wosadnu diakoniju a za hodowne wobradźenja za najthudźich naschich wosadnych.

Póndźelu pop. w 5 hodź. ma farar Schneider biblisku hodźinu w jědźernej nadschule. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi nutrnosć za njedźelnicźe. — Wutoru pop. ¼4 hodź. je hodowna zwjatocźnosć towarstwa wowkow w evang. towarschownі na Hornjeršćerskej haśy 23. — Srjedu wjeczor we 8 hodź. ma sup. Berg biblisti wjeczor w Tuchorskej zyrkwi. — Srjedu wjeczor we 8 hodź. ma farar Siegemund biblisti wjeczor za młodźinu w evang. towarschowni na Hornjeršćerskej haśy 23. — Schtwórtk pop. w 5 hodź. ma sup. Berg wojeśke kemschenje w Marijnej a Marćinej zyrkwi, wjeczor we 8 hodź. pśedowanje za žobustawu Stahlhelma a jich pschiwuznych. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je shromadźizna Módreho kschiża w evang. młodźinowni na Hrodowskej haśy 6.

Ev.-luth. zwjazk młodych holzow Pětrowskeje wosady na Seminarskej haśy 19: Póndźelu wjeczor ½9 hodź. we ev. młodźinowni na Hrodowskej haśy 6 bibliske kolo za žony, wutoru wjeczor njeje žaneho towarschskeho wjeczora, srjedu wjeczor ½9 hodź. shromadźizna za wobaj wotrjadaj.

S Hornjeho Wujesda.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemschenje (farar Hila i Palowa). — Wutoru wjeczor ½8 h. adventska nutrnosć w Nowym dworje.

S Hušći.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske pśedowanje. Pop. ½2 hodź. kichćenja, ½3 hodź. wobradźenje Jónikeho towarstwa, w 5 hodź. hodowna hra. — Srjedu pop. w 5 hodź. kemschenje w Hnaschcańskej schuli se Framěrju.

Hrabja Ilja Tolstoj,

syn wulkeho ruskeho pěsnjerja a filosofa Leona Tolsteho, je w Newjorku wumrěł. Ilja Tolstoj pschi filmowanju romana swojeho nana „Horjestaće" w Hollywoodźe žobu stutkowaśe

S Khwaćiź.

Rano ½8 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje, woboje se žběrku za Luźiski stutk łubosće, ½12 h. dźěćźikemschenje. — Semrěźi: 8. dec.: Khristiana Florentina Swud. Liebschowa rodź. Kśjanźej we Wulkej Dubrawje, 69 l. 6 m. 13 dn. Jan Ernst Neumann, pśedy pohoncź a potom fabr. dźěłaćeŕ we Wulkej Dubrawje, 68 l. 1 m. 15 dn. — 10.: Werner Kurt, Kurta Jurja Cźornaka, pórźl. tocźerja we Wulkej Dubrawje, mandź. žynk, pó hodźinach.

Pśilopk

* **Sadyte pśinjeśu w spódnjej łuce.** W schijeźeni łymsleje pomoźy w Barlinskim wokrjesu Weddingu namakachu pschi wuporjedźenju nahromadźeneje drasty w podschiwku 90 hriwnow słotych pjenjes salchćitych. Darićźel, kiž je na swój skhowany pokład najskerjo zabył, njemóže ho wuźělźićź.

* **Tśi wosobowy žynna źwójba ho dla hospodarskeje nuzy f plunom sajědojeźiła.** We bothim ranju Barlina nama-

Pančanska nawjes cyle pśetwarjena

Stóź njeje dleši čas do Pančic pśišoł, budźe so dźiwać, kelko je so tu pśeměniło. Pśed měsacami hižo pisachmy, zo so wobšérny pśetwar projektuje, wosebja wutwar brjohow klóšterskeje wody a noweho puća do Kanec. Z tutym twarom zwisowaše też rozpśestrjenje statneje dróhi a mosta. Wutwar cyleje městnosće běše jara nuzny. Znaty bě nahły rózk pśi Natusec kórmje, hdyž běchu pśejedy ludźo a jězdźidła wjacy króc znjezbožili. To je nětko tak derje kaž wuzamknjene. Wjesny puć z Kukowa k drózy je so w swojim wukonu bliže k rěcy pśepołožił. Natusec zahroda a wse twary w njej su so zhubiłe, a wobsedźerjej jenoź městno njeposrědnje pśi korcźnje zwostawa, hdyž może sej městnosć za hosći pśiprawić. Pśi dźěłanju puća do Kamjenca a Budyšina je nastała wobkhodna kupa, hdyž nětko statne awta zastawaju a ludźo móza so wukhować. Statna dróha, kiž bu w letach 1842-44 twarjena a tak na wšě 90 lět wobsteji, bu wo 2,5 metra rozpśestrěna, móst samo wo 3,35 m. Pśi tym su wšelake statoki dźěł leżomnosćow pśed nimi, wosebje Natusec a Mitasec, zhubiłe, dokelž so k rozpśestrjenju dróhi trjebachu a stuj słušachu. Też bu dróha w dołhosći 700 metrow plestrowana pśez Kukow a Pančicy hač dale Ladka. Tuto dźěło wuwjedźe firma Henel w Brězni pola Kamjenca. Transformator pśed klóšterskimi wrotami bu wotthorhany a w Pančicach na Bohikec (Jakubašec) zahrodźe zaso natwarjeny. Z tym je pśehlad wujźiła z klóštra lěpši a tak znjezboženiu zadźěwa. Kerki pśi klóšterskej muri su wotstronjene a brjohi ze zornowcom wusadźene, kaž też pśi rěcy w dołhosći 270 metrow.

Najwjacy dźěła wužadaše sej wutwar noweho puća wot statneje drohi ke Kanecam. Pśejedawši wuzki pućik, skerje na šćežku podobny, bu wo 1½ hać 2 metraj powyšeny a to na 200 metrow dołhi. Kelko kamjeńtneho podłožka je tu trěbne było, móže sej kóždy myslić. Nimale wšitke wokolne skały kaž w Kukowje, Swinarni, Kanecach, Miłośicach atd. su material podawałe a scyła tutón wutwar we wobluku dźěławeho programa nimale pjeć měsacow dołho 45 wjesnym a wokolnym dźěłaćerjam zasłužby poskićił. Na pśiwožowanju kamjeni, pěska a druhego materiala wobdźěliśtaj so wosebje Hercog we Pančicach a kubleŕ Wawrik w Swinarni. Wutwar noweho puća je najhóle Kanečanam witana wołóžnosć. Tak njetrjebaja wjacy dołhi puć wokoło Pančanskeho knježeho dwora jězdźiś. Zdobom je so wobraz pśi rěcy porjenšił. Rěčniśco dyrbješe so zdźěła pśepołožić, pśi tym so šćežka pśi klóšterskej muri złubi, też drjewjany móst. Cyły projekt płaći nimało 70 000 hriwnow, jenu połojcu je stat pśewzał, druhu pak matej pśistejacej gmejnje Pančicy a Kukow wjesć. Też tutym wudawkam pśinošuje stat na 82 procentow, tak zo gmejnje financielnje jara wobcźežanej njejstej. Hłowny dohlad měješe statny wodowy a twarski hamt w Budyšinje, je też wšitke natwarsy a naćiski wuwjedł, poddohlad běše we rukomaj twarskeho mištra Hausera w Budyšinje.

Z wutwarom nawsy je so wjesny wobraz cyle pśemjeńił a to k swojemu lěpšemu. Pśedy roztorhane rěčne brjohi su rjenje ze zornowcom wusadźene a powyšeny puć do Kanec zadźěwa pśejedawšemu powodźenju pśimjeznych leżomnosćow a zahrodow. Tak je a wostanje lěto 1933 wažne za wobej gmejnje a zmužo wosebiteho městna we wjesnych analach.

Lutherowy swjedźeń we Wulkim Wjelkowje.

Zaśěrźenu njedźelu 12. decembra so w cyłej Sakskej dźeń k wopomnjeću na Martina Luthera swjeśeše. Po prawym dyrbješe so to na dnju 12. nov. stać, dokelž so na tutym dnju pśed 450 lětami Mart. Luther w Eislebenju narodźi. We Wulkim Wjelkowje dyrbješe so też hodźina k wopomnjeću na tutoho wulkeho muža wotměć a lipa z jeho mjenom sadźić. To sta so njedźelu 12. decembra. K swjatocźnosći běchu šulke dźěći, knježa wučerjo a gmejnscy zastupjerjo pśeprošeni. Też posawniski khór z Budyšina běše skazany. Hdyž běše so w 2 hodź. popołdnju syła ludźi zhromadźiła, započa posawniski khór swjatocźnosć z piskanjom kěrluša: „Nětk wjeselće so, kśesćenjo". Po pśednjesenju pěsnje wjetšeho šulskeho hólca „To wukśiće wot Luthera", stupi knjez farar Kapleŕ-Budyski na natwarjeny podium a pśedowaše z bibliskim słowom: „Ja njebudu wumrěć, ale budu žiwy a budu Knjezowe skutki pśipowdać." Potom spěwachu wšitcy pśitomni Lutherowy kěrluš: „Jed'n twjerdy hród je naš Bóh sam", pśi čimž so wot dweju gmejnskeju zastupjerjow lipa sadźeše. Hdyž běše tuto dźělo dokóńcene, spěwaše pśenja šulska rjadowanja wšelake duchowne spěwy. Z modlitwu „Wótče naš" skóńči so swjatocźnosć, kotraž so nam šulskim dźěćom derje spodobaše a kotruž dołho w pomjatku wobkhowamy.

Korla Nali we Wulkim Wjelkowje.

Hodowna nadźija.

Wječor je tu požadany,
Tajna knježi ćišina.
K zemi mnohi pěston rjany
Bože dźěćo pśewodźa.

Spomń też na mje, dźěćo Bože,
Ja će prošu, wusłyš mje.
Wobradź mi najwyšše zboże;
Rozumiš to najlěpje.

Bože dźěćo njewidźane
Pśińdźe, rjekny maćerka.
Dźěćom budźe wobradźane,
Hdyž we łóžku spinkaja!

Witam łóžko zhotowane,
Słódcy prajo paćerje.
Bórzy tkaju sony rjane
Hodowne mi radosće.

S. Pokorny.

W měšćanskim dźiwadle.

Pjatk 8. decembra běch z Khwaćiźanskej šulu w měšćanskim dźiwadle. Pokazachu nam hru wulkeho němskeho spisaćela Bjedricha Schillera z mjenom „Wylem Tell". Wona so započa bźrtl na pjeć. My smy bźrtl na tśi w Khwaćicach wotešli. Najprjedy so nam wó druhich muzach a žonach pokazowaše. Potom widźachmy, kak wojacy kłobuk na kij stajachu, pśed tym dyrbjachu wšitcy ludźo čapku zejmować. Wylem Tell to njeběše cźinił. Tohodla dyrbješe swojemu synej jabłuko z hłowy tśělić. Potom jeho wojacy do jastwa wotwjedźechu. Po tym ludźo knježićelej Swicy, Wylemej Tellej, hołdowachu. Po tym bě hra skóńcena a my smy wjeseli domoj šli.

Max Pilop z Ješic.

Pastyrjo w Božej nocy.

W Bethlehemje na polu
Hólcy wowcki pasechu.
Jandźel so jim zjewił je,
K městačku jim kazaše.

Dźićе, dźićе pospěšnje!
Jězuska tam namkaće.
Do pjeluškow powity
W žłobje leži w hródźičcy.

Pastyrjo tam khwatachu,
Dźěćo w hródźi namkachu.
Marja synka tujkaše,
Józef łóžko ścelešе.

Hólcy dary dawachu,
Dźěćatku so klonjachu:
O ty złote dźěćatko,
Naš najlubši zbóžnik!

Česć a khwalba tebi budź,
Jezu Khryšće, tysac króć!
Česć budź Wótcej wěčnemu,
Khwała Duchej swjatemu!

Lube serbske dźěći!

Tutón tydźeń dóstach dwaj nastawkaj! Mój **swěrny Pilopec Max** je zaso pisał, a potom witam noweho dopisowarja, **Nalic Korlu** z Wulkeho Wjelkowa. To běše wjesele w redakciji! Hólc, kiž tak rjenje serbski pisa, a z Wjelkowa! Wuj to njechaše ani wěrić! Tuž, luby Korla, mej dźak a pisaj mi bórzy zaso tajki rjany list! Čakam na to! A też Maxej wutrobny dźak! Wšitkim druhim wjele dobreho! — Nětkle rumpodich po Serbach khodźi. Njebojće so a njedajće so pśejara z prutom šwikać, radšo nješto z wulkeho měcha wobradźeć. A za tydźeń su hody a — próźdniny! To budźe rjenje!

Waš wuj Pawol.

kachu 28-létneho wobkhodneho wjednika Juliusa Urbana, jeho 27-létnu mandželsku a jeho 3-létnu dźowku z pluonom sajedźenych. Won bě hižom dłóhi czaß bjes sasłużby. Po wuslědźenju kriminalneje policije, myßla sebi, so je swójba hospodarskeje nuhy dla shromadnje do zjimjerjeże schła.

Radio

Njedźelu 17. dezembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcho wuchadźaceho programma: 8 sa ratarstwo. 9 ranjcha nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata z Lipska. 12,15 koncert. 14 dźěćacy dźiwadło. 17 adventske spěwy. 18,50 hodźina za wuju. 20,05 prěni koncert nazionalsozialistiskeho němskeho symfoniskeho orchestra.

Lipsk. Nimo znatcho njedźelskeho programma: 8,15 sa ratarstwo. 8,30 katolska ranjcha nutrnosć z Kamjenicy. 11,30 Bachowa kantata. 12,15 koncert. 15,20 hodowne spěwy. 18 hra wo swjatuchu cyrkwi kralow. 18,55 Wjebrich Wulfi. 19,20 symski nawrót Słónza. 20,05 hodowny oratorij.

Dalše wažne z njedźelskeho programma. Wien: 20,20 Awstriska — Hollandska.

*

Pónjdźeu 18. dezembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatcho wschědneho programma: 11,30 sa mačerje. 15 sa žony. 17 wo wschidnodźe němskeho holcžeho wocžehnjenja. 18 sport sa młodźinu. 19 hodźina naroda (kurjawa nad jězorom). 20,45 koncert po pschecu.

Lipsk. Nimo znatcho wschědneho programma: 11,30 za ratarjow. 14,55 młodźi wumělcy psched mikrofonom. 18,10 rasy swonka Europy. 19 hodźina naroda. 20,30 spěwacź, rejwacź, so hmjecź.

Hišće wažne z dźiwowšo programma. Hamburg: 20,05 spodźiwny kwjatk wot Mälarskeho jězora. Frankfurt: 20,10 symfonisti koncert. 21,20 wječna hudźba. Wien: 18,55 opera „Tannhäuser". Warschawa: 20 orchestrowy koncert.

Towaŕstwowske powěstniki.

Bukezy. Evangelska cźełowuczowanska jednota ma dźenja wječor we 8 hodź. pola Stangez shromadźizny z pschednoschkom.

Hodźij. „Jaromêr Jmisch". Naich žobustaw Hendrich Kral w Koblizach je wumrěł. Pohrjeb budźe póndźelu 18. hodownika pop. w 3 hodź. w Hodźijn. Sedźomy so ½3 hodź. w Hodźijn pola Mrózej. Proschu, so bychu dowěrnizy to wichitkim žobustawam spožělili. **Pschedbyda.**

Domowina zaměje 3. dźeń hodow **(27. dec.)** w Serbskim Domje wuley, ważnu **wurjadnu zhromadźiznu,** wo kotrejž budźe so wo přemjenjenju wustawkow jednać a so zdobom wjednik Domowiny wuzwolić, kiž budźe potom cyle nowy wubjerk Domowiny zestajeć. Kóždy serbske towaŕstwo abo zwjazk ma zastupjene być, tola tež jich jenotliwi sobustawy kaž druzy Serbja su nam wutrobnje witani.

Evangelske cźełowuczowanske jednoty. Zwołam z tym **wurjadnu zhromadźiznu evang. cźełowuczowanskich jednotow na njedźelu 17. dec. pop. w 2 hodź. do** Serbskej kofejownje. Kóždа jednota ma być zastupjena. Pawoł Nejdo.

Khwaćicy. Serbske towaŕstwo wuhotuje njedźelu 17. dec. wječor we 8 hodź. **adventsku zhromadźiznu z kofejom a wosuškom za swoje sobustawy a jich přiwuznych.**

„Lumir" ma **sobotu 16. dec.** z dypkom pop. ½5—6 h. w „Echten" swoje přenje spěwne zwučowanje. Wše sobustawy a nowi horliwi spěwni pócowarjo so wutrobnje přeprošuja. Nadawki su wulke a cežke, tohodla njesmě nichtó tute a wše dalše spěwne zwučowanja z lěnjosću ako druhich njewažnych přičinow skomdźić ako přepasć.

Ze serbskim postrowom zdar Hitlerej

Jenč, zastupny wjednik.

Rakezy. Serbske towaŕstwo „Lipa" směje njedźelu 17. dez. pop. w 3 hodź. **swoju měsačnu shromadźiznu.** Wschitkich lubych žobustawow wutrobnje pscheproschuje **pschedbydstwo.**

Spěwny zwjazk. Zwołam z tym wurjadnu zhromadźiznu Spěwneho zwjazka na njedźelu pop. ¼4 h. do Serbskeje kofejownje. Kóžde spěwne towaŕstwo njech pósćele zastupjerja.

Póstske wozjewjenje

Fernsprechkundendienst

besteht seit 1. April im Orte Netz Dresden und ist im Monat November neu eingerichtet worden in:

Arnsdorf (S), Bad Schandau, Bautzen, Bischofswerda (S), Braun-Crbisdorf, Coschbaude, Cunewalde (Amtsb. Löbau), Dippoldiswalde, Freiberg (S), Freital, Glashütte (S), Gottleuba, Großcunnain (S), Großröhrsdorf, Großschönau (S), Heidenau (S), Herrnhut, Hirschfelde (S), Kamenz (S), Kirschau, Klingenberg (Bz. Dresden), Klotzsche, Königsbrück, Königstein (Elbe), Kreischa, Langebrück (S), Löbau (S), Lommatzsch, Meißen, Moritzburg, Mulda, Neugersdorf (S), Neuhausen (Erzgebirge), Neukirch (Lausitz), Neusalza-Spremberg, Neustadt (S), Niederoderwitz, Nossen, Ostritz (Amtsh. Zittau), Oybin, Pillnitz, Pirna, Pulsnitz, Radeberg, Radeburg (Bz. Dresden), Rechenberg-Bienenmühle, Reichenau (S), Riesa, Sayda (Erzgebirge), Schmiedeberg-Kipsdorf, Schnitz (S), Seiffen (Erzgebirge), Sohland (Spree), Stolpen (S), Tharandt, Weinböhla, Wilsdruff und Zittau.

Za wobsah samolwity: A. Dučman w Budyšinje.

Zastupjer wjednistwa młodźiny w němskim radźe.

Wjsch. wotdźělowy wjednik Korla Ćerjl, kiž bu staba němskostatneho wjednistwa młodźiny skusca, so do němskeho zjelerišeho wjednistwa jako zastupjeć Hitlerskeje młodźiny powoła.

Přłopk

* **Sporiski lětak Schwabe do Tunisa pschileczał. Lětak Korla Schwabe je njedźelu do Neapela w Italskej pschileczał.** Póndźelu leczesche wón pschez Serbjedźnoseńske morjo a pušćeźi so popołdnju w Tunisu w Afriki na semju, j wotkal je wutoru do Kaira w Egyptowskej dale leczał. Jako pisches Serbjedźnoseńske morjo leczesche, běsche dešcjowote a wichorjote wjedro. Schwaba so lehti frani, pschetož padże do Middelowoje sćeny.

* **Ruska wojuje pschećiwo hodownemu kwjedźenjeni.** Kaž so z Moskwy powěź, je ruske knježerjiwo schěźi jawnoscilwom we wschelakich rěźach wjercźecz dało, kiž so pschećiwo hodownemu kwjedźenjeni měrja a dyrdja hibanje bjesbóžnych powpjerać.

* **Norwegiši rybaŕi cźołm so f 5 wołjabami podnóri.** Pola Tromsö satepichu so 4 rybaŕy a jena žona. Mały cźołm so pschi wichorstwu morim powróći.

Hospodaŕski rozhlad

Sobotu 16. dezembra.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,657	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,67	100 českosk. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81 02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša měješe wčera swoprědka njejenajke wikowanje. Kurzy akcijow pak so w běhu wikowanja trochu ihrabachu. Witi rentowych liśćinow njesapřijachu žaneho pschemjenjenja.

Birlinske žitne wulkowiki mějachu wčera trochu lěpsche połoženje za thlěbowe žito. Witi buchu pschećelniše, schtož pak so w hamtiskich kursach njepokaza. Jećmjeń a wowš mějeschtaj měrne wiki a so f dźěla turnego pschedawaschtaj.

Wčera płaćejesche w Barlinje zentnaŕ

pschenicy: 8,95—9,20 hr., rožki 7,50—7,70 hr., jećmjenja naŕ.: 8,20—9,20 (8,20—8,85) hr., naŕ.: 7,85 hacź 8,00 (7,85—8,60) hr., wowša: 7,05—7,35 (7,20 hacź 7,40) hr.

w Drjezdźanach:

pschenża: 9,25—9,30 hr., rožki 7,85—7,90 hr., jećmjeń naletni 9—9,50 hr., nasymski 8,35—8,45 hr., wowš 7,10—7,30 hr.

Witi schtwórtk w Shorjelzu:

Pschenża 8,95 hr., rožka 7,25 hr., jećmjeń naletni 8—8,70 hr., nasymski 6,80—7,30 hr., wowš 6,20 hacź 6,50 hr., butra 2,88—3,04 hr., jeja 11—14 pj.

Witi sahdźeny schtwórtk w Halschtrowje:

Pschenża 9,10 hr., rožka 7,50 hr., jećmjeń naletni 8,50—9 hr., nasymski 7,80—8 hr., wowš 6,75—7 hr., bórny, zentnaŕ 2—2,75 hr., symo 2,50—3,50 hr., symo z k-sasłanju 80—1 hr., stótna 1—1,50 hr., butra 75—80 pj., jeja 12—14 pj., prošata 9—15 hr., běhaki 20—30 hriwnow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	15. 12.	14. 12.		15. 12	14. 12
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	—	—	módre lupiny	—	—
jećmjeń	163-172	163-172	žołte lupiny	—	—
wows	141-147	141-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,90	12,80
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanc	10,10	10,10
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,3-14,4	14,3-14,4
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
rapa	—	—	rżana słoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšeńcy za wuploždženja 179 182 184

Płaćizna za rožku za wuploždženja 145 148 150

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

16. decembra 1933.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnižša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76 kruta płaćizna	50 kg	—	9,10
Rožka, 72 kruta płaćizna	50 kg	—	7 50
Jećmjeń, lěčny	50 kg	8,50	9, 0
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 4rjadkaty	50 kg	7,50	7,75
Wows, nowy	50 kg	6,50	6,80
Wows	50 kg	—	—
Bórny (we wulkowikowanju)	50 kg	1,50	1,80
Syno	50 kg	2,20	2,50
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	0,70
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	1,00	1,20
Sloma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,13	0,14
Pšeńčna muka 60%	50 kg	—	15,50
Rżana muka 6i %	50 kg	—	12 25
Pšeńčne wotruby	50 kg	6,50	6.75
Rżane wotruby	50 kg	—	6,00
Bórny (w malowikowanju)	50 kg	2, 0	2,40
Husy	1 štk.	0,65	1,15
Prosata 371 štuk	1 štk.	6 0	14,00

Trosace wiki dźěchu powolsu.

Při podawanju rožki a pschenicy k wagonej bjes žamnjeho pschekładowanja 10 pj., pschi podawanju na skład 20 pj. wotličenja. Dołu tupa žam wotrowja, so nimo teho swježemu wólnemu pjenjezu wotličeli.

Płaćizny rżeznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

15. decembra 1933 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenja:

Wóły: 738.

Polnomjasne, wukormjene, najwětše a rżeznje hódnosce hač do 6 lět - 34

Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene - - 31—33

Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - - 27—30

Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - - 22—25

Byki: 634.

Polnomjasne, wurosćene, najwětše rżeznje hódnosce - 29

Polnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - - - - 27—28

Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše - 25—26

Spatne - 21—23

Jałowcy a kruwy: 1503.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwětše a rżeznje hódnosce - 25 27

Polnomjasne, wukormjene jałowcy najwětše a rżeznje hódnosce hač do 7 lět - - - - - - - - - - - - - - - 19—23

Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy - 14 17

Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy - - 9—13

Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - - - —

Cełata: 2003.

Najlepše wukormjene (2. druziny) - - - - - - - - - - 35—43

Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) - - - - - - 2—35

Spatne (4.) - 18—25

Wowcy: 3620.

Młódše a starše wukormjene (1. druzina) - - - - - - 24—25

Starše wukormjene (2.) - - - - - - - - - - - - - - - 21—23

Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.) - - - - - - - - 17—20

Swinje: 12 271.

Polnomjasne, wos. rasow a ich křižency, hač do 1½ lět stare 47—49

Wukormjene - 45—43

Mjasne - 43—45

Snatne - 42—43

Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - - - - 42—44

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

16. decembra 1933 po hamtiskim nastawjenju.

Wše płaćizny su po złotej hriwnje [illegible]

Twora		na nižše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,60
Ćelace mjaso	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaso	1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaso	1 kg	1,6	2,00
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,01	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,36	0,36
Rżana muka	1 kg	0,30	0,36
Khlěb	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,6	0,07
Raja	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,0
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	1,76
Sušeny połó	1 kg	2,00	2,20
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	štuka	0,12	0,15
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepl.)	1 ctr	—	1,85
Bruniccowe brikotty	1 ctr.	—	1,20

Płaćizny rżeznho skota na Drjezdźanskich skótnych wikach.

15 decembra

39 wot 25 wyb 108 [illegible] — wob. 176 złat, 77 wowc 492 swini.

Płaćizny za

ćelata 1 47—46, 2. 3—42, 3. 35—37, 4. —;

swinje: 1. 48—49, 2. 47—48, 3. 45—46, 4. 43—44,

Trend: [illegible] burša 15 12.

Pš ńca 76 kg	18 -186	běrnjace kruški	15,20-15,40
rožka 70 kg	157 158	pšeńč. wotruby	12,00 12 20
naletni jećmjeń	180-190	rżane wotruby	11,20 11,9
nazymsk jećmjeń	167-169	pšeńčna muka	35,75-37,75
wows	142 146	rżana muka	24,25 25,25
žołtowy dźěćel	160-165	woka	16,00-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mals)		hróch	40,50-41,50
suche truh.	104 105	cokrowe truh.	13,70-14,20

nan: por **filcowych stupnjow** ze spinku a z kožu wobš. wot **4.80**

mać: por **bunclow z wjelbludow. kosmow**, k wuhornj. wot **2.50**

syn: por **športak. črijow** wot **8.90**

džowka: por **lakowych stupnjow** za wječor . . . . wot **5.90**

mandželski: por **kožanych domjacych stupnjow**, čople podš. wot **4.75**

mandželska: por **zwjeršnych stupnjow** za mokre dny . . . wot **4.90**

dźěći: por **čopl. bunclow z wjelblud. kosmow** abo **filcow. bunclow** z kožu wobšite, za tunje płaćizny

stupnje — rjany dar — jenož wot wěcywustojneho

Martin Jähne w Budyšinje

na Sulerskej hasy 9 **telefon 2205**

Předženowe linolejowe **tepichi** tkaniny za běhače, předtohi, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Čopla

mužace a žonjace

spódnja drasta

připóznate dobre kajkosće we wulkim wubjerku po najtuńšich płaćiznach pola

Karl Milbauer

na Sulakej hasy 7

Damast

a

smuhaty płat

po nizkich płaćiznach

Olga Jäckel

na Mołtkowej drózy 31

Jako hodowne dary poruča

„Bosch“ elektr. wobswětlenja za jězdne koła 9.50 hr. a 12.50 hr.

Franc Ryćer w Sernjanach

Mam też 2 trjeb., derje šijacej mašinje (k teptanju) za 16.- hr. a 23.- hr. na předań.

Syjne

prosata

su na předań

w Sowrjecach čo. 17

Dařće

fotowy aparat

tón přihotuje přeco wulke wjesele.

Wulki wubjerk najnowšich modelow po tunich płaćiznach

Erich Lenz w Budyšinje

na Hošic hasy 21 — Telefon 2134

Optiski wosebity wobkhod — fotowa wikowańnja

Martin Schmelzer w Budyšinje

na Zwonkownej Lawkej hasy 16 — w dworje na lěwo

Telefon 3080

Wuporjedźenje wšěch elektrisk. mašinow a aparatow

nawlée kótwicow

Wosebitosć: **Přewiće a wobwiće znowa**, wobnowjenje podwalcow, kaž też wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najrućišo a rukuju za nje.

Narunańske dźěle / Rybowańske wuhlo / Nowe motory

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu měšćanskemu a wjesnemu wobydlerstwu woz.ew.am, zo 15. decembra w domje

na Serbskich hrjebjach 14

rěznistwo

wotewrich. Budu so stajnje prócować, zo bych sebi z dobrymi tworami po přiměrjenych płaćiznach a z kedźbliwym posłužowanjom dowěrjenje wotběratstwa dobył. Prošu, zo by so moje předewzaće přećelnje podpjerało.

Hugo Schadt a mandź., rěznišk. mištr

Daf lětsa něšto praktiske!

Jězdne kolo znamki Opel . . jenož 52.50 hr.
elektriske wobswětlenje ze 2 žehlawomaj
wulki swětłomjetak, chromowany, jenož 12.75 hr.
lampy za karbid, čisty mosaz . . jenož 3.— hr.
dospołne dybzane lampy . . . jenož 1.— hr.
mantle za jězdne koła . . . . jenož 0.90 hr.
šlawchi za jězdne koła . . . . jenož 0.50 hr.
baterije za dybzane lampy . . jenož 0.25 hr
a hišće wjele druhich wěcow tunjo a we wulkim wubjerku!

DKW-Lebelt w Budyšinje na Zwonkowej Lawskej hasy 30

Rukawate lacy, walkowane zoki, walkowane plasćowe rukajcy čopła spódnja drasta

najtuńše płaćizny **Gustav Jordan** najtuńše płaćizny

prjedy Ernsta Jordanowa wudowa

Domowina

změ**e srjedu po hodźoch**, 27. decembra, popołdnju z dypkom w 3 hodź. w Serbskim Domje w Budyšinje

wurjadnu zhromadźiznu

Jednaće budźe so wo znowa rjadowanju Domowiny:

1. přemjenjenje wustawkow,
2. wólba wjednika.

Zhromadźizna změje swjatočny raz z budźe porjeńšena ze spěwami. — Kóžde towarstwo abo zwjazk ma zastupjeny być. Tež jich jenotliwe sobustawy přeprošuje **Křižan**, předsyda.

Kožuchowy dom Weidlich

w Halštrowje

Prošu wobkedźbujće naše lětuše poskićenje.

Za žonjace kožuchi najwjetši wubjerk kožuchowych wobšadkow, woprawdźiteho **skunksa** po wšelakich płaćiznach. woprawdźity bobr, woprawdźity tchóř, opossum we wšelakich barbach, tkórjace skunksy, barbjene skunksy.

Woprawdźite skunksowe wobšadki 86.— hr.

Za mužace kožuchi: kornarje z bobra, wódry, persianow, pižmow, skunksa a opossum atd.

Kóžuchowe podšije we wšel. płaćiznach a družinach kóžkow.

Mužace sportiske kožuchi, dobra strapečer. tworа 114.— hr.

Corne mužace kožuchi w dobrym wuwjedjenju 155.— hr. ł

Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny! Přijomne płaćenje!

Drastowe tkaniny

barchent, płóčliwy somot, flanell, tkaniny za serbske fale! płaćizny hódno we wulkim wubjerku!

Strykowańse lacy pulovry **Reimann** při Póstak. namješće na Hošic hasy 29

Prošu wobkedźbuće wukładne wokno!

Hodowne dary

trajneje hodnosće

nawoči
hladaki
dalekowidy
barometry
thermometry
kompasy
fotografiske aparaty
atd. atd.

diplomowy optikař Schmidt

w Budyšinje na Kněžorskej drózy

Spomjatkujće sebi

dobre

hodowne cigary cigarety a tobak

kupujeće płaćizny hódno pola firmy

Hermann Gerlich

w cigarowej a tobakowej fabricy na Sukelnskej hasy 7

Posleščowy dom Heber

na Serbskej hasy 9

poruča

prěnjotne, zrukowanjom pjerjenje přepušćate wupjerki

we wšěch šěrokosćach po najtuńšich płaćiznach,

stepowane a moškowe přikrywy

samsneho zhotowjenja.

Najnowočasniša připrawa k čišćenju pjerja.

Při čišćenju móžeće pódla być.

Založene 1900. Telefon 3309.

Zawěsćenaka agentura

w dobrym stawje

za Radwor a wokolinu

je wotedać. So zamolwjacy, kotřiž serbscy rěča, so radšo bjeru.

Zamolwjenja maju so pod čo. **J. 16** na wodawarnju **Serbskich Nowin** zapodać.

Tkaniny za serbske fale

jenobarbne a mustrowane, płóčliwy somot, barchent, wołmjane muselina jara tunjo, lacy, pulovry

Reimann při Póstskim namješće na Hošic hasy 29

Prošu wobkedźbu će wukładne wokna! Njedźelu wotewrjene!

RICHARD PAUL

elektriski dom

na Kěžorskej drózy 14

telefon 3105

Hodowne wjesele přihotować **elektr. darami**

za knjeza w domje: zapalki cigarow, srěbaki kura,

za knjeni w domje: prochsrěbaki, warjeńske aparate atd.

za dźěćo: zajimawe wučbne hrajki atd.

Krasny hodowny dar

je **šijaca mašina „Seidel-Naumann“**

dale namakace pola mje:

jězdne koła, dynamo-lampy, karbidowe latarnje ležwšitke druhe baterijowe lampy, zimace mašiny, šijace mašiny za dźěći, šuskadła (Trittroller) a wjele druheho rjaneho :: Wobhladajće sebi moje wokna.

Měrćin Mjelka w Barće

wikowańna z kołami a šijacymi mašinami

Hospoda a njewěsta hej žada jenož **dobre**

wupjerki!

a je tam kupuje, hdyž prawu tworu dostanje.

130 cm sch. poš.	9.80	9.20	7.80
160 cm sch. poš.	14.40	12.80	10.60
100 cm spódnje poš.	8.00	6.80	5.80

A. Kasper, Burglehn 11

(měj.: J. Pilopp)

Snaty najlěpši dom za dobre wupjerki

---

fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe **aparaty**

a wšěwěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Huth

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcywustojnje a najspěšniso

---

Što praji Schlitz?

Kuski na štom poprjancy pakčiki k darjenju

najwjetši wubjerk a tunjo pola firmy

Moritz Schmidt

na Kěžorskej drózy 11

Cyrkwiny wodźeř

(J. Křižan.) Krótka wučba wo cyrkwin. přisłužnoścach. 80 pj. w Serbskej knihařni w Budyšinje

---

Přeco witane **hodow. dary**

4.90

Heinrich Mahr

w Budyšinje na Zit. wikach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola *dowmnik.* 1.53 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17.20 Kč. W sob. a dźěl. Sasoferjee knihiličerňa, exp. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěźiki a tabele so wyšše knihiličerja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo wšěmnym čělnemu znjezboženiu z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, znajmy dyrbi hnydom, najpozdźišo na drubi dźeń lěkarska pomoc pytać. Smjertne znjezboženje dyrbi so hnydom hewdom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje přinjesć. Prawo a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenje tutej banki. Hač serbske Nowiny habre a habre wozwěsća.

Čisło (Nr.) 290 — Budyšin — Póndźelu 18. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wikowarstwo pod němskostatnym wjednistwom

Kaž hižo pisachmy, je němske knježerstwo we swojim pjatkownym přebjedženju, kiž běše poslednje do hdejwjeje pichestawki zuby rjad sakonjow dowurabiło. Sakonje přezahowachu jo wobsebje na hospodarstwo a finansne hospodarstwo. Přichede wschitke dowoli knježerstwo sakonjej nacijalej wo wobhładowanje z mlokowymi wudźělkami a jejemi.

S tutymaj sakonjomaj ma so porjad na wikach jwe-jeršej, so by so placzilny a pomérny na wikach njetyčne wijaju tak pscheměnjale, kaž dołak. So by so to dospěło, ma k temu hischče rjadowanje wonkownych wikow činjeć. Dotal-jowanje mlokowych wudźělcow, jeji i wukraja wjeźenje wjazy bjes dohladowanja so stacz. To pak je jenej možno, hdyž so wobkhad tukrajneje a wukrajneje twory rjaduje. S tym so wikowarskej politizy wjesche hitlarska swoboda spokoj, kotraž prawe warunanje znožni mjes zwjeršitymi potrjebami němskeho ratarstwa a wumožnimi zajimanji industrije.

Dotal wukrajnych tworow njetrjeba so podubjeć, ale dyrbi so po potrjebnosći němskich wikow složować. Za němsku wikowarsku politiku so zažadnje nowe puče nastupa. Sakonjej postajetaj, so maju němskostatne městnosje jenoj butru, twarožk a jeja do wobkhada dawać, podobnje, kaž to hižom pola majsa, welsa a tuka běše. Za placzi za tukrajnu wotru. Schódź chże butru, twarožk abo jeja do wobkhada pdinjesć abo i wukraja dowcžowarej dyrbi to najprjedy pschijimajmej němskostatnej wuschnosći ke kontrolu posłaczej.

Wikowańske zrěčenje z Hollandskej

S Barlina so hamtšiy powź: přched někotrymi njedźelemi zapoczachu so w Haagu jednanja mjes němskim a hollandskim knježerstwom wo rjadowanju wobkhada twarow mjes Němskej a Hollandskej po skónczenju provizorija, kiž jenoj hischče hač do 31. dezembra t. l. traje. Tute jednanja su nětko zakónczene. Pjatk k pospytanju zrěčenja dowjedźe, kiž hospodarske poczahi wobeju krajow na nowy, spokojazy zakład stajі. Němscy zastupowarske přichi jednajuch ministerialny direktor dr. Koehler a Hollandski generalny direktor dr. Hirschfeld.

S němskeje strony je so přichi tutych jednanjach prózowało, so bychu so hospodarske poczahi mjes tutymaj zakónczenymaj krajomaj tak wutworile, je bychu so němske wosne sajiny než přichi nětčišnich wobežnych hospodarskich pomérach a přichi kontigentowanju dowoza do Hollandskeje zathowałe. Tuto prózowanje je pjeczu spokojazy wuspěch namałało. Němscy jednanjow pokazuje, so staj wobaj krajej njedźiwajzy nětčišnich wobežnych hospodarskich pomérow je swojej kmtej wolu k rozwijanju pschinoschowałej, kiž je za wobaj dźełaj spokojaze. Tuta wola k dorozumjenju pokazuje so też wobsebje w tym, so staj wobej knježerstwje so dorěczałej, so wubjerk poslanjtaj, kiž je sastupjerjow knježerstwow wobsteji, kiž ma bźne praschenja kontigentowanja a hewasche praschenja tworowego wobkhada bjes njetrjebawschich formalitow wuradźowarj a wotkrjeć.

Němski hospodarski minister z Londona wotjěł

Němski hospodarski minister Schmitt je njedźelu rano se swojej mandźelskej po swojim privatnym wopytje w Jendźelskej so sasno na puć do Barlina podał.

Statny sekretar Suvich w Mnchowie

Wjednik italskeho swonkownego ministerstwa, statny sekretar Suvich, je sobotu rano z Rólna do Mnichowa pschijeł. Jeho pschewodźachu marschal Bieberstein, sastupjer wyschschego SS wjednistwa Krohtroser a jako sastupjer wyschschego SA wjednistwa Wiederahrm. Statny sekretar Suvich poda so hnydom z automobilom krajneje policije do hotela. W Mnichowje so po Swischowym pschecžu žarneho wobžełitebo witanja njewotmě.

Dohr eb dr. Wagemanna

Sobotu jendźechu do pschiwinjni a pschecželsko statneho rady Wagemanna, kiž je sjnjerstnje sastupjerjo statnych wyschnosćow k žarowanskej zwjatoczesći w zyrkwi „K dobremu pastyrjej“ w Barlinje-Friedenowje. Wothdźelenje SS cželneje standarty Adolfa Hitlera a wotrjad policajskeho wothdźelenja k wobsebitemu wuzicu běšche so pched zyrkwju sjednało. Cžestne straže nječachu wothdźelenja Hitlerowoje cželneje standarty, Göringowoje SA stabowoje straže a mjenowaneho policajskeho wothdźelenja. Po narědźi duchownego sprominasche pruski justizny minister Kerrl na semjetkoho, kotrehoż duch a žiwjenje budźelaj wo jeho skutku dale dźełacz. Stworicžer pruskeho sakonja wo herbowanskich dworach je stajnje wosu a luda dla kłuził. Wo nim rěczachu hischče statny sekretar Willikens, Reichsführer Pschehrowanje sta so na Stahnsdorfskim lěsnym pohrjebnischczu. S pschiležnosćow pohrjeba běchu hobotu wschitke stajowe hvarjenja w Barlinje zarowansku khorhoj wupowěsće.

Nowy proces přećiwo dr. Röchlingej

Wyschschi statny rěcznik je po poruczności Saarskeho knježerstwa pschecžiwo wuwinowanju w prozesu pschecžiwo dr. Röchlingej a schtyrjom druhim wobskorjenym powołanje zapodał. Wyschschi statny rěcznik běsche, kaž je stale w prozesu pschecžiwo Hermannej Röchlingej jsom wuwinowanje wschitkich wobskorjenych napominował. Nowy prozeſ wotmeje so pschihodnje pched wyschschim sudom w Saarlouisu, kiž budźe z tsjomi sćwajzarskimi a jenym němskim sudnikom wobkładženy.

Nadolny pola Molotowa

Pósłaný Nadolny je pjatk w Mezkwje radźiskeho pschedsydu, ludowego kommisara Molotowa k swojemu najnjeje wopytał. Kaž Barlinske nowiny pischu, je němski pósłaný na to pucžowanje do Barlina najnjeje. Referent w Němskej w ruskim swonkownym komisarjacze jeho pjeczu pschewodźa.

Brüsselskeho policaiskeho presidenta za'eli

Njedźelu su schesa Brüsselskeje polizije Anerhausena jaeli, dokelž je so pschekalacz dał. Pschecžiwo njemu budźe so pched dźiwizionarnym sudom jednacz. Sajaty je njedźiwajzy swojeho němskeho mjena Wallona a pched dwoma tydźenomaj jako 47-letny najwyschschi policajski městno mějo Brüsselu dostał. Sa cžas němskeho wobsadzenja běschе Angerhausen policajski schef w Namurje. Wón swoje tomnische městno wuži, so by belgiskej napschećiwnej spisowaći służił, je cžez połožiskeho Leopoldowy rjad a jendźelske wójnske wujmanjenje dosła.

Wo Šoaniskej

Sobotu popoldnju je schpaništi presidenc wjednikej radikalneje stronu Lerourej porucził, so by nowe knježerstwo sestajał. Ministerski presidenc je na to sćěhowaje knježerstwo wutworił: swonkowny minister Vita Romero, justizny minister Alvarez Valdes, finanzny minister Rocha, snutskowny minister Rico Avello, dźěłowy minister Estadella, ratarski minister Cirilo del Rio, minister za zjawne dźěła Guerra del Rio, roswucžowanski minister Pareja Yebenes, minister za industriju a wikowarstwo Samper, wobhładny minister Cid, wójnski minister Martinez Barrios. S tutych 13 hobustawow knježerstwa 6 prjedawschemu knježerstwu pschitłuschesche.

Šoaniske kn'ežefstwo wróco stupiło

Po powěsći z Madrida je president schpaništeje republiki Alcara Samora wotcžestupjenje Lerrouxowego knježerstwa pschijał.

Simon wo nadawku Jendźelskeje

Jendźelski zwonkowny minister Simon w Chesteru wo wotkrjenjnju rěcžesche. Wón najprjedy na Genšske wobsankinjenje pokaza, so by dźeła [illegible] nětke najlepje z poraźelnymi [illegible] zakłonili statami podjerjaje. Wón [illegible] je jendźelske swonkowne ministerstwo [illegible] nosći z tutym wobsankinjenjom [illegible] a so k [illegible] łonz sćeženja mjes mnohimi statami [illegible]. Za [illegible] cžišina, a mětodi też hischče dźeł z [illegible] njapa, [illegible] jenicžym z wojjewjemi [illegible] prakticzny pschewjesć. Najwjetschi [illegible] wosć pak, [illegible] je so Europa pozhjechiło, dyrbi [illegible] we wschitkich nahladach Francowskeje a Nje[illegible] stać. [illegible] knježerstwo dyrbjało so jsprajać, so [illegible] wschelkich [illegible] nejšischeji zrozumiło a możnej wujednanja namałało.

General O'Duffy zalaty

Jako generał O'Duffy njedźelu we Westporze w Irskej w uniformje nadrekrutowanych wustupi, so by w skromadźinje, kotraž so pschez naro de Valerje mjerjesche, rěcžał, jeho sajadu. Kaž je jnake, je nosčenje tutje uniformy w Irskej sakazane. Sajesće dowjedźe k zrażenju mjes policiju a pschiwiješerjami O'Duffya.

Smjertnaj wusudaj w Afganiskej

We Kabulu su mordarjow, kotraj nadpad na afganiskeho krała Nadira Schaha zhotowichtaj, k smjerći sasudźili. Dweju sobuwinikow sasudźichu k khłostanju na cžas žiwjenja. Nocherjeny lud, kotrejž też za tutuju winu k smjertne khłostanje žadasche, spyta jeju rosworhacz, tola policija temu sadźewasche. K smjerći sasudźeneju hnydom wuprowedichu.

Brěni wobras wo železnišćej katastrofje pola Pósnanja. Krótko pched sajdom do Pósnanskeho hłownego dwórnischcža wožobowy cžah do druheho srały, w kotrymž swjetscha schulske dźeći bjedźachu. 7 dźěći a tśoch železnišćich sastojnikow mójachu jenoj hischče jako cžełko z rospadankow wucžahnyć.

Wujednanje miez Běłohrodom a Zahrjebom?

Jugoslowjanski kral Alexander je so do Zahreba podał, so by tam někotre njedźele přebywał. W tutym czasu budźe tež dźeł jugoslawskich knjezerstwa z zastupjerjemi we chorwatiskim hłownym mieście přichodźowacz. Do tuteho czasa padnje tež konferenca małeje ententy, kotraž so w januaru w Zahrjebje wotmě.

Kralowemu přichodźowanju w Zahrjebje so wulka ſtuttgowopolitiska ważnosć přisudźa. Wočakuje so wosebje, so kral přichodźacej swojich 45. narodninow 17. t. m. chorwatskeho wjednika dr. Maczeka wobhonidli, kotrehoż bě ſtatny ſud k jenemu lěta klosłarnje ſasudźił. Powě so tež, jo ſnadź tež wjednik Słowjinjow dr. Korosſchez, kiž je na kupu Hvar wotwjedźeny, přijedźe. Na tuto waschnje so dyrbi přichodny politiski połožer přichistowacz, kiž je k jednanju wo dorosumjenju mjez chorwatskej a słowinskej opposiciju trěbny.

Hrózbne železniske njeſtoje w Schpanielskej dla rosbuchnjenja mosta, kiž anarchistojo ſtuczichu.

Na železnizy mjez Sevillu a Valencziju w Schpanielskej sta so hrózbna železniska katastrofa, kotruž běchu anarchistojo ſawinowali. Woni běchu móſt do powětra buchli, so expreſny czah přichi połnej ſpeſchnosći ſnjesboži a pod swojimi rospadankami 5 morwych a 40 ćežko-ſranjenych pohrjeba. Na wobrazu widźimy rosbite wosy ſnjesboženeho czaha.

Ze Serbow

W. Budyſchinje, 18. dezembra 1933.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer +6 a najwyſchiſcha temperatura wodnjo —8. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +8 a najniſcha temperatura we nozy —15. Sćěhowazy raz wjedra ſo na dalſche jara mało ſchěinmeni. — Nad ſtrjedźnej Europu [illegible] ſo hiſchće wuſchina wutkowała a nam tež w[illegible] dny ſylne njerſnjenje přinjeſe. Nad połnocu [illegible]oon pak ſo nižina wupiſchiſtrowa a nětko tež na nas[illegible]dro ſkutkowacz ſapoczinje. Tola na Němſka tuta m[illegible]noz pomalku wliwa dóſtanje, dokelž tu ſyma jara [illegible]hći. W Norwegſkej ſo nižina tak wuſkutkowiſche[illegible]iacha tam njedźelu rano ſtamo 9 ſtopjenikow cźopl[illegible]nje wjeczor jónkrótka 7,50 hodź. ſkhadża a ſo 3,51 [illegible]howa. Měſaczk ſkhadża ſnadź dopoldnja 10,19 [illegible] ſo wjeczor 6,16 hodź.

— **Motora**[illegible]Zbožnu wjeſ[illegible]koło 11.50 [illegible]10 metrow ſp[illegible]nozy židen[illegible]ſnu bo[illegible]ni. Jeho ſe ſam[illegible]cźe khowacz[illegible]wjeſchu. [illegible]cźownych [illegible]ſtajichu.

Wurjadna zhromadźizna Serbskeho spěwneho zwjazka

Wčera njedźelu popołdnju 1/4 hodź. ſeidźechu ſo diligentnjo a přichodźudźo herbſtich ſpěwnych towarſtwow w bohatej liczbje w hoſcźenju k „Winowej liczi“ k wurjadnej ſchromadźiznje, kotruž be referent ſa herbſte kulturne praczowanje wupoſtaſi ſtaršeſtwa ZSDTNP zadał a tež nawjedowaſche. Po dźenſnišchim wukazu mějachu ſo wſche towarſtwa, kiž ſpěwaja, němſkemu ſpěwanemu ſwjazej přichiſanknuć hacź do tónj leta, dewak [illegible]. Za herbſtich ſpěwarjow na[illegible]ſtanje ſ tym wobſtarać [illegible]. Sverſkam je ſo kulturna zwoſeda přiwitała [illegible]ſtwom wojerowjenjom a tohodla ja[illegible]ſ wobſcźe wobſtejowa[illegible]nje herbſtich [illegible]ſnoſt. Wobjawjachu ſo rejo[illegible]ſujia w[illegible]ma hači ſo ſpěwny ſwjaſk pod wjed[illegible]a tóſtaſ[illegible]je organiſacija wſchich ſ[illegible]towarſtwow [illegible]ſahujeſka zhromadźizna herbſtcheho [illegible]ſwjaſku [illegible]nim konzerczu ſo wjeſcźenu, [illegible]ſo je [illegible]ſpotejił. Po dojednanju dal[illegible]chodnych na[illegible]ſo zhromadźizna kŕótke po[illegible]ſtónczi. Bě doſ[illegible]

*

Předźenak

proſby wſchitkich, kiž maja hiſchće ſchtrickału lubosće k Serbowſtwu, ſo buchu jemu protyku wotkupili.

— Je lětſa khětro tuniſcha! Pſchedźenak maje jenoż wobſtacź, hdyž wſchitke ſwoje protyku wotbudźe. Cźežko ſo wón bědźił! 80 lět, a hiſchće na dźelo thodźicź! — Ale wón chce ſo ſprawnje dale ſeźiwicź, hacź bo ſwojeje nadźijomnje ſdźěłanje ſmjerce. Tuž, lubi bratſja, pójcźe a kupcze! Protyku ſa 50 pj.

S **Barta.** Derje wopytany ſchromadźiznu wotnoſtli nazionalſoziałiſtiſcze ſtrony wotmě ſo ſrjedu w Mawaldez hoſcźenju. Tutu ſchromadźiznu nawjedowaſche kulturny wjednik Wagner a powitaſche pſchitomnych najwutrobniſcho. Po tym dosta wjednik ſyndyſej pomoz mjes Schuſter ſłowo. Wón rosprawjeſche wo dotonjanym dźele, a napomnjeſche wſchitkich, ſo buchu na ſyndyſej pomoz ſobuźěłali. Sobotu 16. dezembra 1933, rozdźěli ſo hiſchće raz drasta, kotruž je N.S.-ſtónſtwo z wulkej luboſću a prózu wuporjedźiło. Dokelž je pucź ſa ſtarych ludźi ſe ſnuhodnych wſow pſchedaloli, proſcźeſche pſchitomnych rolarjow, ſo buchu ſtarech ludźi k wudawanju a domoj wjeſli. Pſchi ſobotniſchim wudawanju dóſtachu potrjebni hiſchće mułu a hodowny dar. Pokładnik Pannach rosprawjeſche. Hdyž wón ſwoji knihi pſchehlada, widźi ſ nich, kak někotſi ludźo ſwój poſlednji kroſchik ſa ſyndyſu pomoz darja, kak mnohe ſu pak husto daru ludźi w khěžnich wobſtejnoſcźach. Smyſł tuteho dara je wopor, a doniž ludźo tutón ſmyſł njeroſumja, ſteja hiſchće daloko wot nazionalſoziałiſma. Myſlić ſrěbi, ſo ſo pſchi nowych ſbérkach, na jeho rosprawu dopomnja. Kóždu němſki muż a kóżda němſka žona noſy k hodam, hodowny rózu ſyndyſe pomozy a ſadyn němſki ludowny towarſch njeſmě ſo wuſamknyć. Tute róże ſa ſyndyſu pomoz ſu dóſtacź pola hamtarjow a w pjećanu ſyndyſe pomozy. Wjednik wotnoſki Böttger dźakowaſche ſo pſchedewſchim N.S.-ſónſtwu ſ jednoczeńſtwu ſa wuporjedźenje darjenje drasty. Wón roskoži, ſo ſu wſchitke wſy winowate, ſakſiſemu gmejnſkemu ſjednoczeńſtwu pſchiſtupiły. Jako nowi hamtarjo ſo pomjenowachu: Keßler ſe Barta jako kubłar a Zeiß ſ Dubrawki jako blokowy wjednik ſa Dubrawku. Jako druhi kubłar ſa N.S.V.D. ſo kujes Melitta ſ Barta pomjenowa. Sobuſtaw ſtrony Kaßler da rosprawu wo bitwje we dźeło. Po tym ſo wſchelake wězy rosponaſchu. Shromadźiznu ſkónczi ſo ſ Horſta-Weſſelowym ſpěwom.

Z Pančic. Zaměženy tydźeń wotmě ſo **w tudomnej** młodowni kurzus **za młodych wjednikow, tak daloko hač su w towarſtwach kat. młodźencow zaměſcheni.** Tuni maju ſo za wjednikow wosadneje młodźiny wukubłać, kotrychž dźěn dźeſ z burſkeho ſtawa trjebamy. Tutón zaměr je wotmětły kurzus desołubje doſpěł. Wulke zaſłužby wo dobre poradźenje ma młodoſtny hurſki wjednik Hugo Müller z Ganzenhaina pola Mohnca (Mainz). W žiwych barbach rysowaſe w ſwojim přednoſku „Naš puć ke Khryſtuſej“ ſwjatu winowatoſć wjedniſkeho młodźenca. Nima ſo jenoż ſam wo ſebi ſtarać, ale też ſo wo ſłabſchich ſobuſłowjekow we wſy a wosadźe na ſtaroſći mėć. Wosłabje pokaza na dwaj wotrězkaj žiwjenja, na rjany čas nóżneho dźěćaſtwa a na čas złoteje młodoſće, kiž njeſmě ſo w prazłach žiwjeńſkich přećinić, na kotryž potom w ſtarobje z hórkoſću a z njeſpokojnoſću

Sława Mužakowskemu młynskemu mišterej Čepańcej

Podał O. W.

Hdyž dźenſa něchtó do Spremje ſtocźi, ſo by jane do [illegible]padnjene dźěcźo wuthował, jemu ſo wšicze ſlěb[illegible]ſamjenza medalija ſpodźi, abo tež hiſchće ſnadź [illegible]. mjeto dóſtawa. To ſo miſchtrej Cźepańcej [illegible]wje dóſtało njeje. Ani to jedne ani to dru[illegible]ła je mjnjłi miſchtr 14 ludźi ſ najwjeſelſcheho ſ[illegible]o ſtracha wuthował. Ruży ſo jemu kra[illegible]ſ pſchi ſtarnym by ſam wo žiwjenje pſchiſchoł. [illegible]ſkeho ſawěcze ſwerny a ſprawny muż ſaſłużi, ſo [illegible]nieho ſpomina. A ſ zyłej wutrobu prajimy: „Sława Mužakowſkemu młynſkemu miſchtrej Cźepańcej!“

Jako tajki ſławny hódny muż je ſo miſchtr Cźepańz wopokaſał w ſatra[illegible]nej wodowej nuſy lěta 1904. — Měſtaczko Mužakow leži nad rěku Niſu. Měſtaczko leži nad trochu powſchěhnym měſtnje. Mjes nim a rěku pak leži nowſchi dźěł, tak njenowane nowe měſto. Lěwy bjžoh rěki, nad kotrymž Mužakow leži, běchu hižo w ſastarku ſ wyſokim naſypom powyſcheli, ſo buchu měſto pſched powodźenjemi ſakhowali. A pſchezo běſche naſypp k tomu wyſoki doſcź był. Jenoż w lěcźe 1804 to wjazy njeběſche. — Nahle ſapocza Noſa wjeczor 14. junija poſtupowacź. Zyle njenadźijny. Wopołudźe nozy wot 14. hacź do 15. junija dozpě woda wſchinu S ſtopnjow wyſokeho naſypa! Hižo ſo naſypp roſdře a woda wuliwaſche ſo pſches pſchedměſto a zyłe měſto. Bórzy ſteješche woda 3 łokcźe nad naſypom a poſtupowaſche dale a dale. Zita ſtejachu tehdy runje jara rjane. Woda ſchumješche, ſo wjerczeſche a wſchitko potorhowaſche. Khěže a khěžki nad brjohomaj wſachu ſo ſobu. Mosty ſo ſwottorhowachu. Wſchitke cźołmy rybakow a młynkow wſa rěka ſobu. — Ludźo ſo w nozy pózy ſ powodźenjom pſchetkowatachu. Nadobo ſo ſdubźichu, pytnuwſchi, ſo ſim woda do poſleſchcźow cźecźe. Wuſkocźichu ſ kožow. Wutkowachu ſo do naſſtwy. Woda poſtupowaſche ſa nimi. Salěſchchu ſkónczńje na tiekhu abo na wjerſchki wyſokich [illegible] a wocźakachu ſe ſtrójcelemi ſwitanje. [illegible] [illegible]poticzeſche hrózbny napohlad! — Jule [illegible]ſe [illegible]ſe pluwachu. Na jich tſěſche wiſachu ludźo a wołachu wo pomoz. — We Mužakowje chyſche ſłužobna holza wołaj ſ wody wutkowacź. Woda pał lał mozuje cźeſcźeſche, ſo holza ſe wokomaj ſobu wja. Woda pał donjeſu holzu k nětkterym wyſokim ſchtomam. Tam bě ſo pſchi wyſzeſ tipje nekajti rědł pſchilehnył. Tohó ſo holza dopiſchinny a tuž ſo ſ Bożej pomozu ſ wody wuthowa. — Wobe wjerczeſche hłuboke dźery do brjehow a pomłě ſtare domy, kiž ſo ſypnychu, jedyn po druhim ſ mózným wrjeſkotom. W Mužakowje běſche tehdy wulka lipowa aleja, ſe ſtolětnymi lipami. Te ſo ſ wjetſcheho dźěła ſwutorhachu a ſ wodu ſobu wſachu. Hižo nałajtra 15. junija ſapocza woda zyle pomałku po połach ſpadowacź. Ale hrach běſche nimo měry wułki. Ludźo wiſzachu na ſchtomach a tſěchach. Njemějachu ani jednoho cźołma. Knjezerſtwu, hrabi Pückler[illegible], tepi ſo na ſorburu 28 howadow. — Jałoſcźenje a napomoz wołanje ludźi běſche zaſtetne! — Na dniu 15. junija donjeſoła pſchiłuže pſchipadnje młynſki miſchtr Cźepańz ſ małeho młyna, nětdźe hodźinu wot Mužakowa ſdaleneho do měſta. Wobhładnuwſchi tutu wułku nuſu, wja ſtebi hnydom dweju konjow. Cźerjeſche domoj po ſwój cźołn, kotryž jemu woda njemóżeſche ſwottorhacź a ſobu wſacź. Hižo pſchipołdniu běſche ſe ſwojim cźołnom w Mužakowje. Swowjeſu dweju młynſkeju běſche ſobu pſchiwjedł. A nětko miſchtr Cźepańz ſapocza wohrożenych wobydlerjow wukhowacź. Najprjedy lorczmarja Sauberlicha, kiž běſche ſwojej koni do najwyſcheho dowjedł a kiž nětko wſy[illegible]ſche, kak ſo jedyn dźeł ſwojeho domſcheho po druhim ſwojeſeſche. Hacź do pózneje nozy miſchtr Cźepańz je torhaznymi ſołkami wojowaſche. Lěbma móżeſche ſo hiſchće ſam na nohomaj ſtajerzeć. Sta ludźi ſtejachu na měſtnje, ke kotremuž woda njedoſahaſche a pſchihladowachu jeho ſpomjeńſkemu ſkutkej. Hdyž pał běſche ſo jemu ſaſzy poradźiło, někoho ſe ſmjertnicho ſtracha wukhowacź, pſchiwołkachu jemu ſ radoſću žyły ludźi. Tež ſtareho hrabju a jeho mandżelſku wukhowa ſ wohrożeneho broda. — Njeſtónczna ſchkoda běſche naſtała. Zita běchu inicźene. Pola běchu ſ pěſkom pſchepſowane ako tež zyłe ſwottorhane. Niſa běſche ſtebi nowe rěcźiſchcźo wuryła. We Mužakowje njeje ſo nichtó tepił. To běſche nimo Boha ſe ſaſłužbu miſchtra Cźepańza. Wón ſta ſo ſ woprawdźitym wumnožerjom měſta Mužakowa! — A ſ hwój ſtutk je wutonjał zyle bjes wulkocźinjenja a cźeſcźelałomnoſcźe, jako ſwoju pſchiſłužliwoſć pſched Bohom a ludźimi. Wopſchko klinczi ſtawa hódneho ſprawneho muża! Tajki běſche miſchtr Cźepańz.

Wulke powodźenje rěči Niſa je wſo njeſmérnje wjele ſchkody naczińiło we wſchitkich wſach a měſtach, kiž nad jejnymaj brjehomaj leža, w Sforjelzu, Barichczi, Gubinje a tak dale. — Tehdy je ſo tež ſerbſka knjiża wudała, kotraž wulke powodźenje wopiſuje. Tutu dźenſa wjeſo jara zadnu knjiżku ja hiſchće wobſtejdu nam[illegible]ſchći ju po ſwojim wulkim dźělu. — Powodźenje ſta ſo tehdla takſe ſahubne, dokelž ſta ſo zyle njenadźijny. A tu mamy jaſny khladnoſcźe poſtup naſcheje doby ſłwalicź. S winu powodźenja běchu njeſmérne ſtiwki, kotrež běchu w Krtonoſchach a Sſnježjach ſo wułałe. Tam ſu ſórkowe rěcźki Niſy. Zyła ſ horow běža woda ſeſbjeża ſo ſtónczńje do Niſy, ſtoro kaj wodowe horiſcźo. Tuž woda tak rychle poſtupowaſche. Pſchedy hacź woda do Mužakowſkich ſtron dobéża, ſłubi nekat ſwoju namóż, rosbějawſchi ſo po wokolnych niſko leżanych krajinach. Ale wołta ſtrašcźna doſcź. — Hdyž ſo dźenſa takſe ſtiwki na horach ſtawaja, dźěli ſo to hnydom ſ telefonom do najdalſich ſtron a do wſchitkich měſtow a wſow, kotrež nad rěku leža. — Ludźo maja móżnoſć ſo wukhowacź. — Jenoż, hdyž ſo takſe njeſłożo w nozy ſtawa, kaj pſched nichtó łétami w Gottleubſkim dole, a hdyž je doł wuſki a błiſti, też ſ telefonom niczo njeſkuwaſcźeja. Ludźo ſo ſe ſmjerczu pſchekhwaſaja!

W lěcźe 1804 ſta ſo najwjetſche powodźenje Niſy w poſlednim lětſtotku. — Takſe njeſłożo pał móże ſo pſchezo wospjetowacź.

Miſchtr Cźepańz je dawno ſchoł na Božu prawdu. Dla takſeho ſkutka je jemu Bóh Knjes wékze hnadny był!

wladujeś. Dale rěčeše wo času, hdyž chce so młodźenc woženiś a kak ma so na zwjazk mandželstwa pśihotowaś. Rěčnik zwjeseli pśitomnych hišće z dalšimi narěčenjami. Sekretar katolskeje młodźiny we Sakskej, k. Heyenmeier z Drježdźan, powědaše wo dźěle na šulskich dźěćoch, zo je to nimo měry ważne dźěło. Też k. farař Sprentzel z Budyšina bě pśedawk pśewzał a rozłožowaše nam naše dźěło mjez młodej wosadu. Młodźina dyrbi sobu dźěłaś za cyrkwj a wótčinu a ludstwo w njej dobrych a wukmanjenych pśećowarjow a hajerjow namakaś. Kurzus zachowa so wšědnje z Božej mšu w klóšterskej cyrkwi. Srbja so z Bohom do dźěła dawaju. To je stare waše. Na nim wobdźělichu so na 20 młodźencow ze Sakskeje wokoliny a z Radworjskeje wosady. Na wjeźoru wjeźoru wuhotowa so adventski swjeźeńk, kótaryž so wšitcy jako jena swójba čujachu. Wjesela bu kurzus z rjanymi serbskimi spěwami a ze wšakimi poskićenjemi porjeźeny. Na druhim dnju wjeźor rozžohnowaše so k. Müller z wobdźělnikami a wjeseleše so, zo je runje w Serbach, ke kótaryž je najkeje daliny (na 600 kilometrow) příkwatal, telko zrozumjenja a pśećelneho zmysłenja nadešoł. Byrnjež na daleki puć dźěłił, tola wojujemy wšitcy za rjanosny ideal. Też wokrjesny prezes, k. farař Nowak-Radworski, dźakowaše so rěčnikam a wobdźělnikam za zbromadnu dźěławosć a njeschěchnu woporiwość a pśeješe, zo by tute zeńźenje bohatych płonow za čas a wěčnosć pśinjesło. Z nutrnym spěwom skóńči so derjeporadźeny kurzus, kiž budźe wšitkim z dobrym wopomnjeśu zwostaś hižo z tym, zo so wšitcy fotografowaś dachu.

Mordarstwo w Čornym Khołmcu

Po powěsći, kótaraž je na Budyšu kriminalnu policiju dóšła, je rěsnik Erich Wokrent, 1. novembra 1912 w Korśmju rodźeny, 17. dezembra 1933 w cźasu wot 1 do 2 hodź. popołdnju w Čornym Khołmcu 19-letnego skatarja Čornego Khołmca na njeczłowjeske a hańbne samordowak. Wokrent je hebi po njeskutku jadne koło samordowaneho pśiswójił a ś nim cźeknył. Stośtnik je napołsledk w hludnizy pśehował, hdyž pak buchu jeho pśed nekotrymi dnjemi puśechcili. Wokrent je pjecza prajił, zo dhe ju do Korśmja podaś a tam jeho pśichwaśenych tehorunja moricy.

Stośtnik je ju dźensa popołdnja dobrowólnje policiji w Čornym Khołmcu stajił.

Z Łužicy

* **Krakowa pola Kamjenza.** (Z młynśim kołom ju nejstarši.) Srudny wótsud potrjechi 13. dezembra we mjenim młynje w Krakowje pśichtajenego 22-letnego S.A.-ca Herberta Tennerta. Pśichi wótrubanju łoźnu wót cźełego koła ju młynśe koło šamo wót ju wjerzejecy cźel a śhrabny Tennerta ja hłowu, kiž na kromje mjeje hrjebje leśeśe. Zawołani S.A.-stawarichoju wuhobdźichu jeho ś wulkimi wobcźežnjośćami ś tuteje połoženja. Tennert bě-hižo morwy, dokulž běśe jeho cźel skoro zhnił.

* S **Biskopiz.** (Do śchitajeze jatby.) W Biskopcźanskim žandarmiskim wokrjesu je ju 7 wožobow do śchitajeze jatby wjalo a do kónzentrazijskeho lěhwa w Hohnśtejnje wotwjedło. Pjeć wožobow běśe ś Delnich Pózkowow a dwě wožobje ś Rannowa, 18 wožobow pokhadźeśe ś Porchowskeho žandarmiskeho wokrjesa a 5 wožobow je Semicźanskeho žandarmiskeho wokrjesa, cełkem dwaceśi wožobow połhadźachu je Semiz-Tunicz a 1 žona ś Cźerwjenych Nošicz.

* S **Dybina.** (Domišnjiśi šwjedźeń k 200-létnemu zyrkwinskemu jubilejej.) Dołoko a šěroko śuła zyrkej pśichi horje Dybinje ź hrjeńwonowym wožwjeśelenim pśichodne lěto swoje 200-létne wobstacze. Pśichi tutej šwjatocznosći ju domišnjiśi šwjedźeń wotmějo. Wšichnjy mandźelnjy ju na šwjedźeń pśicheprosceja, kiž ju ju w historiskej zyrkwi swjasałe.

Sorjechišćejo němšich pśichilotow za olympiadu. Dom Wilhelmshöhe w Ettlingenje w Badenskej je ju za hłowny kwartěr tych ludźi postajił, kótarež maju němšku olympiadu pśichilotowaś.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Pirny.** (Smjertny wopor dla dźěcźaceho njepočźinka.) Dźěcźazy njepočźink, ju na cźežkim auto powěšechcej, žadaśe tu smjertny wopor. 5-létna Wagnerez běśe ju najźerje na Želejun žerdź njes autowom a pśichipowěśchakom pśejuła. Jako auto jěcź zapoca, wadźe dźěcźo tak njeśpožowniz, ju koło pśichipowěśchaka jenu hłowu pśicejźdź. Smjerć na městnje nastupi. Wjednika žana wina njepotrjechi.

* S **Drježdźan.** (Cźežke njeźpoże.) Na Pirnjanskej drohi ju ju cźežke njeźpoże. Cźežity auto poca ju pśichi kładkoseji wjerhacź, wobwjertny ju dwójcy kołu ju a zajźe do zahradneho płota. 59-létneho cłowjeka, kiž na swojim kolešu do Pirny jědźeše, auto śhrabny a jeho ź płotej pśichiłoži. Kolešowy ju jara cźežko znutśkach śrani, jeho dyrbjachu hnydom do khorownje dowjesć.

* S **Mischnja.** (Padnuśi w khorownej kašy.) Wutoru w nozy bohužel ju padnuśi do Schrenskeje khorowneje kašy. W bydlenju wobstojnego wjednika kradnychu złoty cźašnik a pjenjezy. W birowoj rosćichu pjenježny kamor a wšachu wšitko, ichtož w nim namakachu, ju-bu. Do wšech kaśchejźikow a kamorow ju jadowychu. Padnuśi ju najźerje ź rukajcami dźěłali, a ju ź rubjeźnjowom njeśpołnjaci cźašnyli.

* S **Kamjenzu.** (Pśichekchiwjenja wjeśnjanośtu.) Khłostanska komora krajneho śuda w Kamjenzu jaštuži 45-létneho wjeśnjanoštu ź Ottendorfa Marcźina Stośna dla pśichekchiwjenja a njeśwery ź 1 létu a 9 mjezajam jastwa Stośnu běśe zwoju wjeź wo 40 000 hriwnow pśichinjeśł.

* S **Zwikawy.** (45 kur a 7 kaczkow ju spalichu.) Wutoru wjecźor wudyri w mažinanym kurjenju na Ferdinandowej drohi woheń. Pśichi tym ju 45 kur a 7 kaczkow jo-bu spali. Woheń je najźerje dla zehliwych kachliczkow nastał.

* S **Olbernhawy.** Se schityri poćhodu wožoke khežu ź tkaśi žona drogista. Wona běśe hnydom morwa. Jona cźežpiešce na cźežke muśle.

Přilopk

* Pśichiłožny śud w Gerje je 22-letnego dźěłaceria Franza Tomaschewskeho k ... ł jastwu. Tutón běśe 11. septembra dźełenu Jonu ... owu to jeje bydlenju za ...

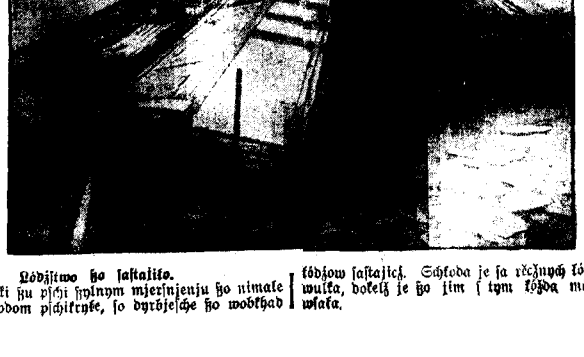

Łódźistwo ju sastalito. Němske rěki ju pśichi zymnym mjerznjenju ju nimale połpołnje ź lodom pśichikryte, so dyrbjeśe ju wobkhadowaś łódźow sastajiś. Schtoda je za rěcznych łódźnikow jara wulka, dokulž je ju jim ź tym kóžda możnosć dźěła wzała.

* **Bacźon w kurjenju.** Zadnu idylku śwórliny wobkedźbowachu na kuble w Jerichowskim wokrjesu, hdyž bacźon pśichi hyšnej symje sastup žadaśe. Wón njebě ź druhimi bacźonami do cźopłych krajow cźahnył. Wón je typłał, symśe połěto w połnóčnych krajinach pśichibywaś. Bacźon dóšeše ju popadnyć a namaka bydlenje w kurjenju pola kur, kaczkow a huš, ź kótarymiž hromadźe žrěše a na dostoju waśchnje dobre towarstwo dźeržeše. Burjała swójcha bacźona Janka njenuje. Wón je hižom tak łkudny, so na njeno poźěadanje. Swěrjo nožu na nošu rynčeźeše a znamjo ź cźišćom Rośśitenskeje płaćerjenje we Ranšchej Prusiji.

* **Pohrjebnišćejo dla šwjertneho podawka ju sawrěte.** Nowar jenoje bayerskeje wóje dyrbjeśe na nékotre dny sapuczowaś, dokulž bě jednu pśichowanu we Würzburgu wunrěł. Wjeśnjenjo ju jara dźiwnje, jako bu wotpuczowanju rowarja, pohrjebnišćejo šwjertneho namakachu ź tašćičku na wrotach, na kótrejž stejźeše: „Pohrjebnišćejo dla šwjertneho podawka jowrjenc".

* **15 turkowskich banditow satšeliło.** Blišo Diabekira w Mesopotamiśkej dóńdźe mjes 15 banditami, kótrychž śe wuwołany śchajch Fahri nawjedowaśe, a 20 Jandarmami k tśeśeńu, kiž 24 hodźin trajeśe. Wšichnich banditow morichu. Policija měješe 5 morwych a 7 cźežko sranjenych.

* **Kwaharja padnuchu do słubiny.** W Agrijenzce we Sizilijeji ju kwožny śpjedźeli nahe pśichorhnuli. Schmundowanje tśeśe je wuźěłało 15 hoźcami, kiž ta bidom ju dźachu, do łubiny padźe. Wšichnich hoźcu ju ześmichu.

* **Wulki wogeń w rejwanitkim pawilonje.** W Hamburgu w Amerizu watpali ju drjewjany pawilon, hdyž ju trojne reje wotwuźdu, pśichi śylnom śnjehowom wichorje. Mnoźy hoźcu śchu tak jara śpróšni, je wukhod w prawnym cźasu njenamakachu. Tśi wožowy ju morichu a 10 wožowow ju cźežko sranji.

* **Hłód na kupe Zuperniz.** Dwěłenje śuchoty dla je na wulkim dźěle kupe Zuperniz cźeźi hłód nastał. Za njejstych hłoda wumrěli, jeźa wjele barow travow a korjenje. Cźłowjekam dołoko ju pola zyte njeptśidu. W zadźěwowanju wobydlerjo ruźa a kradnu. Nimale kóždu nóź pśichiźi k wobrunjenym nadpadam na auta a pucźowarjow. Jendźerjo wojnje wobstrazuju statnu dróhu mjes Larnacom a Nicosiu.

Stawniske powěśće

ja cźaś wot 8. hacź do 14. dezembra 1933.

1. Pśichipowědanja: Korla Louis Mois Albert Roeberer, inźenjer ź Drježdźan je Sušu Hildegardu *Wirthźcy, domjacej dźowce ź Budyšina.* — Erich Fritz Repka, šamkaŕ ź Jadwigu Ducźmanez, pśechadowarku, wobaj w Budyšinje. — Reinhold Arthur Prośt, składownik ź Marju Hertu Lehmannez, pśechadowarku, wobaj w Budyšinje. — Jan Jurij Richter, instalatěr ź Marju Madlenu Scholeźiju, pśechadowarku wobaj w Budyšinje. — Josef Hering, wyšchi dźejatnik, ź Elsu Ernu Godlichez, bjes powołanja, wobaj w Budyšinje.

2. Do mandźelstwa stupichu: Wolf Ohneźurcht Westenhöfer, feldwebel, ź Hanu Hiłdźjetu Kochez, womužnizu, wobaj w Budyšinje. — Arthur Alfred Frenzel, fabrikśi dźěłaćeŕ ź Friedu Hiłju Strumitz, bjes powołanja, wobaj w Budyšinje. — Jan Pawoł Fritźicha, fabrikśi dźěłaćeŕ ź Gertrudu Marthu Gurlez, pśechadźeju, wobaj w Budyšinje. — Alfred Kubiza, fabrikśi dźěłaćeŕ ź Hanu Marju Kruźiz, wothładowaŕku, wobaj w Budyšinje. — Miklawsch Bodlink, hłubokotwarski dźěłaćeŕ ź Ernu Friedu Ruhnerez źłužobnej, wobaj w Budyšinje. — Alfred Hofmann, železniśi dźěłaćeŕ ź Martu Friedu Beckerez, ratarskej dźěłaćerku, wobaj w Budyšinje.

Narodźenja: Dr. jur. Oće Eberhardej Hermannej, rěčnikeŕ ź. — Arnoschtej Bjedrichej Bergerej, rěsnikemu mišchtrej dźowka. — Kurtej Alfredej Schneiderej, šoferej, ź. — Hermannej Kurtej Woće, šamkaŕej 2 ź. — Maśkej Richardej Wojcźe, murjerjej, dźowka. — Oće Alfredej Richterej, šoferej, dźowka.

4. Semrěli: Amalija Augusta ź. Reumannowa rodź. Herzogez, rentnarka, 81 lět. — Jan Korla Krawz, šamkaŕnik, 93 lět. — Johanna Louisa ź. Zilackowa rodź. Zimmerez, rentnarka, 77 lět. — Em-

na Tkelka Rezyna rodź. Müllerez, wudowa po trawstim mischtru, 77 lět. — Oswald Hermann Paul piekarski mischtr z Nowcho Gersdorfa, 49 lět. — Arnošt Oskar Winkler, wjednik dźěłarnje na wotp. 63 lět. —

*

S Budyšina. (Zemrěwše powěsće.) Pischipowědałoj staj so Richard Max Sachja, wlódaŕ z Hunčic z Erna Hilbiczu Pojerec, domjazej dźowku z Wałtich Dobšic. — Narodźił je so synk pohončej Arnošćej Korli Prochnowej.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlad na wjedro za jutrišchn wutoru: Trochu pomró žene a milišche wjedro.**

* **W jenej piekarni w Kópenicku je so w nozy z łobosće wobžarjomne nješčasće stało. Tyło piekarišy pomeznyli so z wuhlowym ortyom sajedźejšchi.**

* **Pischižany łud w Khočebuzu je łoboru kommunista Barnata Pischona z žmjerći sahudźił, dokelž je we Wótčinu SA muža Cornelie [illegible] słónjował. Kommunist Fritz Sommer dosta 8 lět [illegible], dokelž bische SA muža Geselku cjeżko skałeł.**

* **W Marokowskej so [illegible] njedźel dołho dešchuje. Wulka woda je [illegible], so je w městeje domorjedowanych w Fesu twarjenje [illegible]. Jona z dźesećomaj namaka žmjerć. We wokolinje města so mosty njechodja wjazy trjebaći, a dróhi su powodźenje. Něšto w południowej Afriki maju wulku wodu.**

* **W hornjej a hrješčanej Italskej maju njewšědnu žnu. Tam je so tej wjele žuča nawalilo a nětko wobthlad žnuje ha ši. W Triesce je so wobthlad na drobach šajtaciej dyrbjał, dokelž su se žnjinym wojchstrokom pocjehnjene. Benedig je wulka woda potrjechiła. Na Markušowym ramješe woda 1,40 wyšoko stej. W Alpach su 21 stejnčikow šmy namèrili.**

adio

Wutoru 19. dezembra [illegible]

[illegible]

Směški

Staremu sanitetnemu radźe Paschkowej i Mošlowiz je so jónu, to pak je hižo na wjele dwacejci lět, něšchto njeluboweho stało. Knjesej šaratjej bě Jodeta, domjaza hopsoša, wumrěła. Paaschkow pschihódže a pschetpatwóchi ju, wupische žmjertne wopišmo. Hdyž pak so hischcje jónu nad Jedoru ithill, pschinidu někotre włosny jeho wušow do jeje nosa. „Hazi-hi!" wona rjekne, wocźini swojej wocźi, a jeje prěnje pohladnjenje padnje na žmjertne wopišmo. — Schto je sanitetny rada Paschkow tu cźinił? — Nó, schto je cźinił: Wot tuteho wokamika je so stajnje truhał.

Swó'bne powésće

Sćinjeni: Hanatija Hebrez a hub. rada Willy Schoeršij w Budyšinje. — Hilžbjeta Siedlez z Drjejdżan a Martin Berger w Budyšinje.

Swěrowanaj: Werner Labuda z Hórki rodź. Reichelez w Lubiju.

Smrěli: Oskar Rauschdorf w Měrkowje; khowanje je dźensa pódpołdn. — Heinrich Arnošt Krahl, kubłaŕ w Kobilcach; khowanje je dźensa popołdnju 1/2 hodź. wot zarowańšcho domu. — Marja Markuschowa rodź. Wiedemannez w Bilej Wodźy, 69 lět; khowanje budźe jutře wutoru popołdnju w 2 hodź. wot pohrjebnišchcja. — Franz Mětk w Bilej Wodźy, 18 lět; khowanje budźe jutře wutoru popołdnju w 3 hodź. wot pohrjebnišchcja.

Towarstwowske powěstnikl.

Lichań. „Zernička swěći příchodnu wutoru wječor we 8 hodź. hodownicku pola Bukanec jenož za 80-bustawy. Prošu, pojźće to jedyn druhemu.

Předsyda.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 18. dezembra 1933.

Barlinisa burša mějesche hobotu jara měrny wobthlad. Niedźiwajcy tola pak bische tendenza pschećehnjena a kursy akzijow so samo trochu skruczowachu. Wiki rentowych liščinow běchu tehorunja krute, kola kursy běchu tu njezjenajše.

Barlinjske žitne wukowiki so pornjo pschedwschchim dnjam wažnje njepschemjenichu. Pschenicy a rožki, ale też wowsa a jačmjenja so sajo wjazy poskicźesche, hač so požadasche.

Sobotu płacźeschе w Barlinje zentnaŕ pschenicy: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,20—7,70 hr., jačmjenja, nałežnjeho: 8,10—9,15 (8,20—8,85) hr., nasymjeho: — (7,85—8,60) hr., wowsa: 7—7,20 (7,10 hač 7,40) hr.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenšchich wikow; hódź pak njeje žanych najpomjenjenych, so njepschemjenichu.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

	Płacźiny po złotej hriwnje.				
	16. 12.	15. 12.		16. 12	15. 12.
Pšenica	—	—	buny	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jačmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	—	—
jačmjeń	163-172	163-172	žołte łupiny	—	—
wows	140-146	141-147	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,80	12,88
ržana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. łruhanč.	10,10	10,10
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,3-14,4	14,3-14,4
ržane	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana słoma	0,55-0,75	0,55-0,75
bróch. Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,40-0,55	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,5	17,0-18,5	rěčna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płacźizna za płoňay za wupłodźerja 179 182 184

Płacźizna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Hedźwar wulki wobthlad na pósće.

Pósłi rumpodich a jeho djeło s darami łubosće. Na pakelowej pósće pożledńje dny do hód wulki wobthlad łnjeju. Sajtojnizu, kotrejž na thwilku pschistajeni remjenizy pedpjerała, maja wjazy króć telko bokonjeci, hač hewak, jo by tej łódża pożyłka hischcje je cźahom do rukow dostawarja pschischła.

Mšćanske dźiwadło
Póndźelu 18. decembra
zawrjene
Wutoru 19. dec. w 20.15 hodź.
Jank a Hanka
Srjedu 20 dec. w 20.1 hodź.
Parłam mojeje žony
Štwórtk 21 d. c. w 20.15 hodź.
Jank a Hanka
Pjatk 22. decembra w 20.15 hodź.
Jank a Hanka
Sobotu 23. dec. 16.00 hodź.
Khrystleyne bajkowe knižki
wjeśor
zawrjene
Nje dźelu 24. dec. 13.30 hodź.
Krystleyne bajkowe knižki
wjeśor
zawrjene
Póndź la 25. dec. 16.0 hodź.
wobkuzłaca knježeńčka
19. 0 hodź. prenje předstajenje
Nóc we Venedigu
Wutoru 26. dec. 15.00 hodź.
Jank a Hanka
19.30 hodź.
Nóc we Venedigu
Srjedu 27. dec. 16.00 hodź.
Krystleyne bajkowe knižki
20.15 hodź.
Parłam mojeje žony

Wupierki we wšěch šěrokosćach
łožowe damasty smuhaty płat płachty
wulki wubjerk jara tunjo
Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Što prajł Schlitz?
Jara wobłubowane
Aachenske printy
a
Bolhagenske poprjančki
su zaso dóšle
Moritz Schmidt
na Kěžorskej dróży 11

2 derdźerzanaj
mužaca zwjeńšnikaj
1 wobłek ze somoćanej jowsu su na předań w Neswačidle 45 d

Sylne biesała su na předań
Na Hor e čo. 16 (Guhra)

Wysokokuelena
jałojca
je na předań w Jitku čo. 19

Wysokokuelena
podsobna kruwa
stoi na předań
we Wětešcy čo. 1 pola Pančie

Wowčefski pos
dobry strožowař je na předań
w Kisicy čo. 31

Rjany dar k hodam je
dobra kniha

Najwjetši wubjerk w Serbskej kniharni

Rukawate lacy, walkowane zoki, walkowane plasćowe rukawicy čopła spódnia drasta
najtuńše płaćizny **Gustav Jordan** najtuńše płaćizny
pśjedy Ernsta Jordanowa wudowa

Drjewowa awkcija
Srjedu 27. decembra 1933 (3. dźeń hodow) dopołdnja w 10 hodź. ma so **na Nowoslišich leżownošcach**, pśi puću z Nowosłic do Koslowa (Dróhach)
nóhdźe 80 losow stejnego wužitkowego a palneho drjewa
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w hoscenu w Nowoslicach. Wobsedźeŕ.

RICHARD PAUL
elektriski dom
na Kěžorskej dróży 14
telefon 3105
Hodowne wjesele pśihotować **z elektr. darami**
za knjeza w domjej: zapalki cigarow, srěbaki kura,
za knjeni w domjej: prochsrěbaki, warjeńske aparaty atd.
za dźěćo: zajimawe wučbne hrajki atd.

Krasny hodowny dar
je **šlifaca mašina „Seidel-Naumann"**
dale namakaće pola nas:
jězdne kola, dynamo-lampy, karbidowe latarnje tež wšitke druhe **baterijowe lampy, žimace mašiny, šliface mašiny za dźěći, šuskadła (Trittroller)** a wjele druheho rjaneho :: Wobhladajće sebi moje wokna.

Měrćin Mielka w Barće
wikowańja z kolami a šljacymi mašinami

Praktiske hodowne dary!

Běłe a pisane **počehnjenja, łožowe płachty najlěpše wupierki** twjelki, trjenja, rólowańske ruby a šantki blidowe ruby, taflowe ruby ze servijetami a bjez nich, sofowe a diwan. přikrywy, čople spódnje šaty za mužow, žony a dźěći, čorne serbske banty we wšěch šěrokosćach. Najtuńše płaćizny!
Hilgerowu nasł. E. Wiltscheck na Seminarskej hasy **2**

Zawěsćenska agentura w dobrym stawju
za Radwoŕ a wokolinu
je wotedać. So zamolwjacy, kotřiž serbsky rěča, so radšo bjeru.

Zamolwjenja maju so pod čo. **J. 16** na wodawarju **Serbskich Nowin** zapodać.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we rudawskim 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr., pod Khóžn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a cišk Smolerjec knihičišćerja. exp. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2587

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mmrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnberskej žiwjenja dospolnje bjezpłaćny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom (nje) zawěsćacej bance wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženje dyrbi so bance bjez dwěrnje, najpozdźišo do 48 hodźin planje přizwołać. Prawa a winowatosće abonentowe wuzamja nadrobnje wuměnjenia tuteje banki, kiž Serbske Nowiny kóry a kóry wozjewja.

Čisło (Nr.) 291 — Budyšin — Wutoru 19. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Nadawki dźěłoweje służby

Po powołeji ſ Barlina je župny wjednik Tholens pondźelu pśed sajtupjerjemi nowin wo nadawkach dźěłoweje službы rěkał. Nadawk dźěłoweje službы je pjeca najprjedy, so nasche pola, kuli a pósiwiśćeja ſ poleпšenjom semje a rjadowanjom powodźowanja płodnische cźini a je sdobom pśed powodźenjemi šćitka. Mimo teho budźe dźěłowa službа njepśetódnu krajinu do płódneje pśechowobrocźiś a tak nowu semju za burske gmejnišćeja a lěhwy pśihotowaś. Za najbóle dwě lěśe žo ja 5000 hač 10000 nowych burskich statkow semja pśihotowi. Za tute dźěła žu pśihoty hižom wuchitke hotowy. Młodostni smějo dwaj lětdźesatkaj dołho dźěło ſ polepśenjom semje. 500 000 młodostnych tu městna namaka. Wunoščk němskeje semje budźe, poradźi-li so tutón stutk, lětnje wo dwě milijardźe hriwnow wjetšich. Wo tutu ličbu budźe tej nasicha najnuśnisha dowołow a potrjebow wotebrać.

Tuto dźěło njeje pak jenička, kiž je nusne, dokelž wono samo njemóže šahubu nascheje krwě a nascheje kultury we wulkich městach sadźerжeć. Nastaj dyrbja nowe gmejnišćeja zamknych domow. Hdyž chcemy po rasy a kulturje so sašo wustrowiś, dyrbimy nasche nowozasne wulkomě sta k lěpšemu nascheho ludoweho žiwjenja a ludstwa wottwarjeć. Kelko dźěła na tutym polu hišće je, žo dźensa ani pśechwidźeć njehodźi. Wěste pak je, so ta tyhaju dźěławych mozow pśihi twarjenju nowych domow a pśihedměstow tehorunja na lětdźesatki dožahazeho dźěła namaka. Dźěłowa službа njebudźe pak jenož pomhaś němske hospodarstwo rjadowaś, ale budźe też zwobuskutkowaś, so hychu ludźo nowe mjeswowcja dostali. Dokelž młodźinu do dźěła na semi wodźi, ju nawuczi, so w najwuźišim swjasanju se semju nascha najwjetšicha žiwnosć leśi.

Němskostatny sud wobkruči smjertny rozsud přećiwo 10 kommunistam

Němskostatny sud šaśišćnu pondźelu rewizije dźesaćich ſ gmejnje sajtudźenych wobkorjenych pśechadźa wuńdźe Düsseldorfskeho pśichiłaćeho suda w Hilmerowym prozesu. Na rewizije mjetnego statneho rěcnistwa sajtudźi němskostatny sud murjerja Otta Lukaka, kotrehož běše prjedawicha instanca dla pśistajneho mordarstwa k 15 lětam khłostanje sajtudźiła, tutón wuńdź pśechwalejo po nanjeśe dla mordarstwa k smjerśi.

Sajtudźeni běchu w nocy 20. julija 1932 ZA dom w Erkrathu w Düsseldorfskim wokrjesu, kiž 7 strožnikow strahowaćich rěchiłaju nazpad sturili. Pśi tom cźini ZA muža Hilmera morichu a jeho towaršca Gerža cźežko ranichu. Nadpad běše so derje pśihotował.

Zwjazk němskich sudnikow so rozpušćił

Swjazk němskich sudnikow je njedźelu na swojim sjězdźe w Fürthbachawje w Horjnjej Bayerskej jenohłósnje wobsenkny, so so rozpuščeji a so sudnicy a statni rěcnicy do němskeho prawneho stawa sajtupja. Tuta kroczel so njedźelnikej němskich juristow statneho ministra dr. Franka hnydom wospjetowaśi wosjewi.

Avenol w Parisu

Generalny sekretar Swjazka ludow tuchwilu w Parisu pśebywa. Pondźelu so wón ſ generalnym sekretarom francozskeho ministerstwa Légera rozrěcowaśe. Potom swonkownemu ministrej Paulej Boncourej wo znamich London skich rozrěcowanjach rozprawjeśe. Popołdnju wopyta generalny sekretar Avenol też wójnskeho ministra Daladiera.

Paul Boncour a Beneš za bróńen'e

Cźěskosłowakiski swonkowny minister dr. Beneš je pondźelu ſ Parisa do Prahi wotjěł. S wosjerjenjom wo jeho Pariskim wopyśe pak so malo nowego zhoni. Schtož so wo Swjazku ludow k wotbróńenju a hrjadźnjej Europe rěcešeše, dowjedźe k sćinjenjeju, so je Francozowska se swojimi swjazkarjemi pśechcejuco kóždej reformje wustawy Swjazka ludow. Woni njepuśchceja plan, so bychu so pśichodnjajše staty hospodarśiwy sjednoćile. Paul Boncour je nowinarjam wosjewił, so so Parižśe rozrěcowanja pjeczich pśechcejuco nikomu njemérjachu. S tym pak so faziśišćej njewótrowi, so je so w Pariźu sypłało, kranzowski wojerstwowy system ſ nowa wožiwiś. Schtož wotbróńenje najtuńa, je Beneš po pśikazu francozskich nowin nowe pśichiłjenja wot Francozskeje dostał, kotrejž so poćahuja na zjenjez na to, so so njeby wotbróniło, ale so by so bróńenje pśichipśerało. Prawy wusitam rozrěcowanjow so jakle wěso najjasnjišćo w pśichodnym wustupowanju sajtupjerjew ententy pokaże.

Nowe francowske wotpohlady we wotnoršerstwje

Parižśe nowiny „Temps“ rozprawjeja, so je so we pondźelnišćim połdźenju wyšćišćeje wójnskeje rady šalenjowy nacźišć wo rekrutěrowanju rozpominał. Że so njeje we naprawach jednało, kotrejž su dźiwali na njedostatk narodow po wójnje trěbne. Letnikaj 1933/35 mataj so hakle dwaj mjenjej pódźišćo pod tkorbojom swołać. S tym najtanje 18 000 muži wupada. Tutón wupad dojźeja pjeczi ſ pśichistajenjom 15 000 spezialistow a ſ pśichwalenjom wojakow ſ Wareńskeje wuramaj. Nowiny „Liberté“ pśichi, so wótrši kuždo wójnskeho ministerjara na zjawjedźenje tśišćowej a pjeć-lětneje službы mysla, dokelž so nadźijeja, so ſ tym 60 000 muži dobudu.

Niepřezjenosć mjez Francowskej a Belgiskej

Franzowšći wjerśeli atašejej generał Chardigny je so ſ Brüsela wotwołał. Mjez Parižom a Brüsselom njepśechwalenosći wošteji. Wotwołanje francozskeho wojerskeho atašeja w Brüsselu je w Brüsselu wulke spodźiwanje zbudźiło. General Chardigny běše so na wotworšenju francozsko-belgiskeho wojerskeho śrjedźenja zhlinje wobdźěłił. Pśicźina za jeho wotwołanje leži pjeczu we ważnych nadśechcejuwnescach, kotrejž su mjes nim a mjes sajtupjerjemi belgiskeho wojerstwa a kněžerstwa w pražnym belgiskim wótrenu faktikanja wobstałe. Kaž so powe, je so francozskemu generalej poradźiło, slepśischczo francozskeho generalneho šaba pśichi pśihiprawjenju wobwojerdźenjow sa połnóžnymi a dobroranšchimi njesami pśechcetkoćicej.

Belgiski wojerski wěźenstwotni njeje dotal hišće pśihosjeni, kak měrje so belgiske njeby sajtikać. Belgiski generalny štab nas wobmyślenje, so je belgiske wójsko k faktikanju zyleje njeby pśechłabe. K temu je general Chardigny na to pokazał, so móža motorisowane francozske diwizije belgisku frontu sa najkrótšchi cźaj pośylnić. Belgiski generalny štab je stónčnje na cźišćej francozskeho woserstwa je smuttkownym pśechcejuwnjom dźiwał.

Kommunistiske wustupy w Londonie

Někotre sta kommunistow a Židow sypłachu njedźelu wjecźer pśed Londonskim němskim pósłanišćwom wustupjenje sa pušćenje wobsterkenych w prozesu wo sapalerstwje w němskej žeľnownji wotmeć. Pśichi tym je k cźežkim a krawnym sraženjam ſ policiju a tej jendźeklinki faschistami došłe. Někotre wošoby, njes nimi dwaj policisaj, be ranichu. Wšěm wobsterkenym so jaja.

Kommunistiske běchu ſ rańšchego dźěła Londona do smutkownego mesta cźahnuli a so tam pśed němskim pósłanišćwom sgromadźili. Tola policija běše so hižo pśihotowała a pyta demonstrantow sadźerжeć.

Demonstranti[illegible] policajstwa [illegible]ekamachu a [illegible] pósłanišćwa [illegible]. Sa někotre njeznate[illegible]ata policajstwa [illegible]nje na kopjady a ſ gumi[illegible]kumpachami [illegible] kommunistam pośmjertnje[illegible] sajtkaj [illegible]) kommunistiske policijstwo [illegible]dowachu a ſ [illegible] na nich dźěchu. Mjes kommunistami běše też wjele žonow, kotrejž ſ kijemi a pśechodźeskimi žaikami na policijstwo dźěchu. Policajski awto so powoźeri.

Policija dosta nowe pośrjedźenje a bóřy běše němske pósłanišćwo je tu policijstami wobsadźene. Druhi cźah kommunistow policija sadźerža a kommandanta saja, kiž ſ cźežkej kopbohu policiju pśihinaj pada. Stónčnje pełnicja sekretarej kommunistiskeho „mjezynarodneho dźěłaćeskeho sakitanja“ dowoli, so ſ pśichwodnikom na pósłanišćwo dźěchu a tam pśichodu. ſ kotrymž so jim, so bychu so wobsterkeni w prozesu wo sapalerstwje w němskej žeľnownji pušćili. Tola demonstrantam so njedowoli, so bychu ſ jich sajtupjerjej ſ němskim pósłanišćom porěźałoj.

Khwilku pośdźišo dóńdźe k druhemu cźežkemu wojewanju na bliskim Trafalgarskim namješcu, hdyž bě[illegible] mjes tym jendźelizy faschistojo ſ cźežkimi autami pśichjeli. Kommunistojo faschistow nadpadźechu. Policija sašo ſ gumiwojerskimi klumpachami sakhowži a ja khwilu porjad šuso postaji, jako běše někotre wožoby sajała. Na Trafalgarskim namješcu policijstoj hišće někotre hodźiny dołho straježowachu a pśed němskim pósłanišćwom pśesegu straža steješe.

Hodowny zwjedźeń 20 000 železnizarjow.

Wobras wo hodownej hrě „W smamjenju khcija“, kiž so w Berlinskim sportskim palaśe pśed 20 000 zastojnikami a pśichistajenjami Berlinskeje železniskeje direkcije pśedwjedźe. Spisaćel a režiser běše wyšcišći hrabjerski wjednik Hans Batteux.

Londonscy kommunistojo wotsudźeni

Londonscy kommunistojo, kotrychž pschi njedźelnischich muzikach psched němskim pósłanstwom jałachu, srjedźu póndźelu psched polizajskim sudnikom. Woni běchu kaženja krajneho mera a pschestrowjenja dla wobskorżeni. Młodostnemu z mjenom Kunta, kiž běše so z mocu swojoma sajecu spjerzewał, zapadźichu k 10 schillingam pjenježneho khłostanja abo k 6 dnjam jałowa. Pschećiwo tutomu druhim wobskorżenym so jednanje jałtaji z wumjenjenjom, so we pschichodnych mężach wjace krajnje mery njekaja. Jenoho kommunistu puschežichu. Druhaj dwaj wołtaschtaj jałaj.

W němskej kolonji je jadźerjenje Londonskeje policije jara špatnje. Wobsedzenemu schillingu ma so djakowacz, so je twarjenje pósłanstwa njerozwobschłodźi. Němscy pósłanc z Koella je hólcatstwa wupołnił, so wu so je franjowscy pósłanstwi falšowanki wobhonjał a jim tež swoje wobjarowanje wupraji.

Hłód w sowjetskej Ruskej

We [illegible] so pod sjedźenjom kardinała arcybiskopa [illegible] wosobit za pomoc hłodstrabanym w Ruskej k rozdawanju jedźel. Posedźenje wotewrjeje rjeka kardinał [illegible], so chce tuta konferenca swědomje swěta wubudźić [illegible] wažnje hłedowanje na bolschewistiski režim. Njechći wo [illegible] w najwjetschej miri pschihładować k Ruskeje z prajom wo mułkowanje człowjekow, kotrymž tam zmjerzej z hłodom broju.

Generalny sekretar dr. Am Ende we swojej rosprawje wuzběhny, so žebi pschi posudźowanju połoženja we sowjetskej Ruskej djensa dwaj nahladaj napischeczo sterjałaj. Na jenej stronje so wuskasa, so je někto po nowych zrjadach hłodowa katastrofa a strach nowemu hłodu wobstrowjenu. Na druhej stronje nejzamołwitosći mjenja, so katastrofa poslednich 6 mężazow swojeju pschičinu nima w naturnych podawkach, ale jo jenicžy z toho wuknadža, so je so relatiwnje spjelo. Po nakhwitnutym wołożenju tam zyle wjecze k nowemu hłodej dźiwje. Tak by so hižo we spocżatku hischcze njedowidźomneje katastrofy jednałc, kotraž by nowe milijony njewinowatych człowjekow do jahłuby zahnała. Hdy by so tu dźeje pschihładowało, by to wosnamjenjało, so bychu so charitatiwne prózowanja psched politiskimi wobstejnosćemi klonile.

Ze Serbow

W Budyšinje, 19. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjecor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +1 a najwyschischa temperatura wodnja —3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —6 a najnischa temperatura we nocy —6. Sněhowazy rěs wjedra so na dalsche jara mało pisomcy. — Dołholetnemu hrodźanej Serbowej Lejna Wjesoł a wobdźiwaju jako wěrny wuschinu, kotraž so wot Jendźelskeje hač do wjecznorneje Němskeje rozpschestrowa. W tutych wuschinje je so hischcze jara symnym powěrk załhował. Tehodla mała Chojnjschke wětry nižinow jenoz pomałku powěrk spuschcza. W połnocnej Němskej je wjetschi milijon, tam so jasno hłohła dosche[illegible]. Dźensa a jutře so tež pola nas wjedro hischcze bóle ječpki, so je tuna dołalna doba wjerschenja nimo. Jutře srjedu jtšnc ko we 8 hodź. słhadźa a so 3,55 hodź. khowa. Wječerje khładża jutře dowolnje 10,13 hodź. a khowa so wjecor 8,46 hodź.

— **Załska krajna lotterija.** Pschi póndźelnischim ćahnjenju (pěrši dźěl) 2 rjadowniz 201. załskeje krajneje loterije padże dohnjeze wo 30 000 hr. na ćišlo 104 085; dohnjeła wo 2000 hr. na ćišła 61 424, 115 702, 152 068; dohnjeze wo 100 hr. na ćišła 5159, 33 135, 53 944, 55 719, 83 989, 92 642, 130 670.

— **Dohnjeze wo 1000 hr.** padźe pschi wječerawschim ćahnjenju załskeje krajneje loterije na lósy čo. 5159 do tudomnoje Lehmannez loterijowe **kolekzije na Kamjenčanej hasy 15.**

Poslednje zjawo satiratorjow a wobskorżenych psched němskostatnym sudom.

W prozesu wo spalerjawje w němskej zjednowni doitachu satiratorjo a wobskorżeni poslednje zjawo, so bychu wołožaze wězy naspomnili. Kaž wobrazy dopokasuja, so tute rěcze jara rasnje stachu. Prěnt wobraz: Wolthar Dimitrow pschi swojim temperamentnym rozsłonjenju. Druhi wobraz: Torgelerow satirator dr. Sack wobrocza so pschećiwo namjetej wuschidźenju němskostatneho rěcznika. Tśeći wobraz: Torgler pschi swojim skónčnym słowje.

Hodowny wulki wobthad na pósće.

Pušitki rumpodich a jeho dźelo z darami lubosće. Na paketowej pósće poslednje dny do hód wulki wobthad knježi. Sajtosnizny, kotrychž na khwilu pschistajenej pomocnizy podpjerasa, maju wjazy krócz tełko dotonjeć, hač hewak, so by tež hózda pospytka hischcze je cżanjom do rukow dońawarja pschischła.

(Tutón tekst je so wczera smjnlnje pod wobraz wo hodownym hołku w Newyorku stajił.)

— **W měschczanskim dźiwadle** wospjetuje so dźensa wjecor 6,9 hodźin basnjowa opera „Jank a Hanka". Serjedu wječor 7,9 hodź. hraje so wjeselohra „Parjum mojeje žony". Schwórtk wječor 7,9 hodź. hraje so basnjowa opera „Jank a Hanka".

— **Na hrjbjetu padnuła.** Tudomna 60-lětna wobydlerka padźe wczera pschiwotdnju wokolo 1/4 hodź. na khodniku Połcatej hrjbjetu tak nješbožownje, so dyrbjachu ju z drožku do jeje hydlenja na Arnoldowym dróhu dowjezć. Lěkaŕ, kiž pschihwadnje ninje pschindże, wuměrjenje jeneje wonkowneje zranjenja pjenjasy. Z tutym so dopominamy, so ma kóždy ležownjerjeŕ pilni hnydom psched swojej ležownjerju hrjeb z hódnika wotstronić a dyrjerowcze a janiki k wotstronjenju wobu wot hrjeba wuzwobodźić. Pschi hładanjeli na schrjeźki na dohrjebnišu widźimy, a tak husto, kaž je trjeba, z pilnom nahladnjeć.

— **Z Němcow.** Pilši bohatše šaldowe hrjebu na burskich honach wotsch je 38 fazanow, 76 bažantow a 49 tarantlow. Pschi honjenju wobdźěli so 9 ležow a 51 honjerjow. Dołelš je wěstotnu nimu dźeli, ma so wowtsch jako dobru njeznamjeć. Po honjenju zhromadźichu so wschitcy w Lichtec hoscżenzu, hdźiž běsche so za ježi a picże postarało.

— **Z Komorowa pola Rakez.** Kaž kóžde leto, tak tež lecsa wukowa nosch wuczerjo a schulscki wjednik Jurij Pilak zjawa hodownu wječor šaldowu nadźelu 17. hodownika je schulskimi dźěćimi. Pschi japorskalku powita k. Pilak wschitkich pschitomnych wutrobnje, pokaza we swojej narěči, so lecsa prěni króć w naschim nowoorjadowanym němskim šuzle jako dobru njeznamje. Po honjenju zhromadźichu so wschitcy w Lichtec hoscżenzu, hdźiž běsche so za ježi a picże postarało.

— **Z Komorowa pola Rakez.** Kaž kóžde leto, tak tež lecsa wukowa nosch wuczerjo a schulscki wjednik Jurij Pilak zjawa hodownu wječor šaldowu nadźelu 17. hodownika je schulskimi dźěćimi. Pschi japorskalku powita k. Pilak wschitkich pschitomnych wutrobnje, pokaza we swojej narěči, so lecsa prěni króć w naschim nowoorjadowanym němskim šuzle jako dobru njeznamje. Kat tole predowanje wupadnje, wot toho wotkwiesewasche wjele za jeho pschichod. Tohodla zwěru a pilnje hač do pódneje nozy wutrajesche a lehnu so halle tak mučny do loża, so jemu wocži japadowajschtej. Ale pschedy hač do loża dźesche, wocżini wokno a pohlada na tamne cżajnikarske tlamy. A teš rano běsche prěnje, na nje pohladaš, kaž by so bojał, so mohł je nekto tradowcź. Wiki trajachu tři dny a tak mózesche nechtóžkuli wjele pjenjes wotbocź a žebi wichelale wězi natkpicź. Druhi dźeń běsche za pschekupzow najlepschi. Na tutym dnju so pokasa bohate semjanstwo a mějdźanstwo i města kameho a z wokolin. Sso wě, teš za samjeležene a wotschewjenje běsche wschelake pschihotowane. Schtož jeno może žebi swět wumyslicź, běsche tu widźeć a za pjenjezy dostać. Wschitko druhe dźeło na tutych dnjach wotpočowaschte, a wschó so wjerczesche jenoż pak wo tunjenje pak wo pschedacże. Schtóž njemócesche pjenjes, tón powynte z dołhimi porstami nješchto tupicź. Ale běda jemu, jeli so jeho pschi tajkim tunim tupowanju lepichu. W hłodze, kiž srjedźa na torhoschczu stejesche, dyrbjesche wschém pokasać, kak dołhe porsty ma. Tam jemu hłowa a ruzy tyknychu, so so jemu se šubami schipjo a dyrkotajo z nohomaj picżetupowaschte, so njeby smjerschnył; pschi tym mějesche wschelake wudma a hroženja a połlecże słuchecź. Ale niz kóždy da so popadnycź.

(Pokročowanje sjezhuje.)

Jan Dobruzły:

Daniel w lawowej jamje

1. Hodowne witi.

Kaž stare powěsće z lěta 1730 powědaja, je so w adventilim cżasu toho lěta jahe wjele sněha nawalilo. Dny dołhe běsche zyła hornja Wutšerica taš do sněhowego kura sawalena; hory a doły sdachu so być zrunane, rěki buchu saspyjane a wo dróhach a schczeżkach žaneho śleda. Běda tomu, kiž onrbjesche we swojim powalenju so na pucź podacź. Wjele je jich wo žiwjenje pschischło, kiž so zahłuboźiwschi wostachu w sněhu ležazo, wušmuchu a zenje wjazy njejsu tudy na ieni wotuczili. A tola dyrbjachu muschy w tajtim straschnym cżasu swoje žiwjenje wažicź. Wschelazy pschekupzy a rjemjeslnizy dyrbjachu tola w prawym cżasu w Pezinje być, jeli so dźiwchu swoju tworu wotbrnź na wuwołanych hodownych witach, kotrejž słomdźicź telko rěkasche, taš pol leta bjes zaslužby próżdny sedjeć. Niedźiwajo na to, so so sněh z kopizami walesche, puschcźi so někotrymžkuli na pucź. A cżim bliže k městu pschindźechu, cżim wjazy be pohonczow, kotrjž z wulkej prózu a wołanjom do swojich konjow pjerzechu, so bychu se sněhom pokrnte zyanli a wozy cżahnyte. Wbohe złoczaja so parachu, taš by jich z kotoła wucżahnył, a husto dyrbjachu wotpocżnycź, dokelž njemózachu dale. Wot dweju bokow města běsche so jich wjazy hromadu jeschko, a jedyn na druheho wolasche, so by so z městna hibał. Ale hibaj dže so, tónš njemózesch. Dołho njetrajesche, a mjes pohonczemi nasta bitwa, so so jenoż tak kurjesche. To pak teš nječo njepomhasche. Tak skónczńje po radze pschekupzow a rjemjeslnikow sa najlepsche spósnachu, so jedyn druhemu se swojim sapschahom pomhasche. — A hlaj, se sjenoczenymi mozami so jim poradźi, so jedyn po druhim wozy a zanki do města dowjese.

Cżaš pak běsche, dokelž nóz so hižo pschibliżowasche a teš sněhu so pschezo hischcze zwalsche. Tak kóždy z wjeselej wutrobu so lehnu na swoje pschihotowane łoże a dźakowasche so Bohu Knjezej, so je jemu dał wukhowanje namatacź. W nozy pak z mlodym wětrazkom trochu wjedro nasta a wětrazk hladasche sněhokopaja na Lemiza, kiž běsche zyła z kolowa wobdźěłał, so by so jenoż tak blyskotasche. Ale z tym pschindże teš zyma a to thersje kruta. Tola ichto jebi dueżeš? Kuntarowy wokolo hód njehraja!

Nasajtra dyrbjachu pschekupzy a rjemjeslnizy swoje tlamy natwaricź. To so šo; ale hischcze dźeń do wilow pschindźechu je wjechi stronow nowe a nowe wozy a zanki z pschekupzami, kiž so z thwatkom do twarjenja swojich tlamow dachu. Wesche drje wobsedłe dźěła, dokelž mějachu przedy nawalany šneh nětak zbrakacź, so njetrjebali kupzy w sněhu brodźicź. S takle nasbrabaneho sněha nastachu na torhoschczu kopjenja, kiž so prawje dźiwnje wuzběhowachu w rjedźe postajenych tlamow. Mulke torhoschczo bu bórzy wolne a so runasche rosmjetanemu mrewischczu, — tohodla mějesche kóždy jara nuzu a zytajsche cżim ijerje hotowy być.

Wjes dźiwa, ja kandidat Daniel kuliernjerjenja luda sněhokopajo je swojim wuknum pschihładowasche. K tomu mějesche won najlepschu zładowość. Jeho zjawicże ka, wunjoko we zwjesłach zyrkwinscho domu, hdźiž mějesche jeho hospodaŕ, swónk, swoje sastojnjse badzenje, bź k tomu kaž stworjena. A cżehodla teš njedyrbjał sjebi tole pschihładowanje popscheci? Sswoje hodowne predowanje běsche won runje dodźełał — a tak mózesche tež nětko khwilku wotpocżnycź hladajo na torhoschczo, na kotrymž so tak zjawje hibaj se.

Daniel bě w měsze schulu wuthodźiwschi teš swoje theologiske studije štonczil. Wdsche derje w nich znaty, a dokelž běsche zyły tón cżaš pola tutoho swojeho hospodarja bydlił, tak taš nětajki wójwoda zyły plan wikowanscheho torhoschcza mjichtrowasche, hač je drje wscho taš pschezo wobstadźene. S jenym pohladnjenjom spóznu, so je wscho taš hewak. Jenu na łožu stejesche dwaji rjad schewstich tlamow, jim napischeczjowe běchu tlamy z kožuchami, potom dołhe rjady tlamow z poprjanzami a druhim pjeczjowm a tak dale, hač do poslednjeho městarčka wscho wobhladjene, wjele bóle złoczene hač hewak, dokelž nahromadzene šuchowe žepje sadźewachu. Hižo cżysche nasch Daniel wokno łacżinicź, dokelž mějesche dosć a wjcy wewcku wjerpjeny. Tuj nadobo wotka je swojemaj wecżomaj taš pschibity tiefjo na jenych klamach, kotrež běchu psched lhezu, hdźež won hodlesche, natwaricź. S wulkimi pżipnitami bě nawdźichł na klamach pschibitu: „Prěni króć tudy! Najtuńsche a najlepsche cżajniki šwicża!" Schto bha ma to brzź? žebi pomyślł. Nó, dźemu widźeć. Wschat njeczeknjesch. Jutije hakle je wili japoczinu. A jeli je nekat kóndźe, dha je sjednamoj. To žebi pod nóż prajo, sacżini Daniel wokno a da je do wuknjenja swojeho predowanja. Kat tole predowanje wupadnje, wot toho wotkwiesewasche wjele za jeho pschichod. Tohodla zwěru a pilnje hač do pódneje nozy wutrajesche a lehnu so halle tak mučny do loża, so jemu wocži japadowajschtej. Ale pschedy hač do loża dźesche, wocżini wokno a pohlada na tamne cżajnikarske tlamy. A teš rano běsche prěnje, na nje pohladaš, kaž by so bojał, so mohł je nekto tradowcź. Wiki trajachu tři dny a tak mózesche nechtóžkuli wjele pjenjes wotbocź a žebi wichelale wězi natkpicź. Druhi dźeń běsche za pschekupzow najlepschi. Na tutym dnju so pokasa bohate semjanstwo a mějdźanstwo i města kameho a z wokolin. Sso wě, teš za samjeležene a wotschewjenje běsche wschelake pschihotowane. Schtóž jeno może žebi swět wumyslicź, běsche tu widźeć a za pjenjezy dostać. Wschitko druhe dźeło na tutych dnjach wotpocżnowaschte, a wschó so wjerczesche jenoż pak wo tunjenje pak wo pschedacże. Schtóž njemócesche pjenjes, tón powynte z dołhimi porstami nješchto tupicź. Ale běda jemu, jeli so jeho pschi tajkim tunim tupowanju lepichu. W hłodze, kiž srjedźa na torhoschczu stejesche, dyrbjesche wschém pokasać, kak dołhe porsty ma. Tam jemu hłowa a ruzy tyknychu, so so jemu se šubami schipjo a dyrkotajo z nohomaj picżetupowaschte, so njeby smjerschnył; pschi tym mějesche wschelake wudma a hroženja a połlecże słuchecź. Ale niz kóždy da so popadnycź.

(Pokročowanje sjezhuje.)

ju ju ſtuſtowacj. Dźeńſi nětko ſpěwachu: „O najſchönſchi“. Po tym hrajachu němſke hodowne dźiwadło, ſwjerjuja „Einmal eins und Wirtſchaften“, ſćěhowaſche dźiwadło: „Balcžiſki w kowarni“, po tym ſoſo mitr: „Rumpelſtilzchen“. Wſchitke tſi dźiwadła běchu r mi ſ hodownymi ſpěwami wuhdsjene a dźěſi prěſowachu, najlěpſche poſtajeſej. Pſchipoſłuchanjo jim ze ſ pſchitleſkom mytowachu. Na kónzu porjada ſo e. Pilak wſchitkim wupytowarjam ſa jich kěžbowoſći ſłowaſche a potom ſpěwachu wſchitzy hromadźe prěnju rěſku „Ćicha noc“ němſky a ſerbſky. Skónčnje ſo ešče wjeſnjan luſtny Domaſchka knjeſej Pilaſej, poſamu koncertſi knjeſej Proſſej a dźěćom ſa nałoa pražu w mjenje ſchulſtſeho wobjerka podjakowa a pokaſa na to, ſo móžemy pod nowym knjeſtſiwom wojeſkich hodu ſwjerſcheſi hacj priedy. S tym bě rjany ſwjedſi ſłónčny a ſarjadowa ſo hiſchcze wěrka ſa ſpomoc.

S Ketrz. (Njeſpokojenje.) Pſchi młócenju na rycžerſtwie ſu ſo cžeſte njeſpoje. Maſchinſti mitchr Würzburg wbo- ju ſo a pſchiſłuſne i prawi ruku do ſilomowoje prašy. ſu jemu rano hacj wſchitko łoſcža wabodrě a ju jara ſ ſmjeſcu. Cžeſkoſtarſanſcheho do Lubijſkje khorowuje ſwjeſchu. Njeſpoje je cžim ſrudniſche, dokelž je Würz- ju ſwjatowym wójnu na prědnjej fronce kobnezu- a ſo njeje ſranił.

S Wosporka. (Słowny hodowny ſchtom.) Naſ ſam- leto, tak tež letha rjany hodowny ſchtom pſchi naſche ejeſBitterſe namjeſto. S. ſwojej bělej draſtu, ſ wjeſe- ſwjeſkow napowjſchanym, tym, kotſiž zadyn luby a wjazy njeſmaju, pſchipowjeda ſwjeſchu lubjoſće a ſemina na narod naſcheho Sbožinſka. Nadjijomnje ſchelitaj naſ ſpěwnu towaſtwo a pojawnowy thór je powanymi ſpěwami, ſo by hodowny ſchtom ſo hyt, k cžeſi je ſo poſtajił, mjenujzy: „Hodowny ſchtom ſa ſtkich“.

S Mulkez. Ssobotu na ranje 1/6 hodź. pola Matcja ſ uſtera w Mulkezach woheń wudyri. Woheń wudyri ſ ſamoſajawenjom ſłonja w ſólni. Kólnja, hródź a gratowa kólnja ſo wotvalichu. Skót mójachu ſ hródže wuſchowacź. Tudomnej pilnej wohnjowej woborje ſo poradźi woheń hakle po dleſchim napinanym hźeľ podujbcź. Naſtata ſchkoda je wulka, dokelž běſche twarjenje majſtine.

S Běłeje Wody. (Sſo ſtnoił.) Wot 4. dezembra 1933 je 19-letny ſpědźajtowy womocnik Theodor Kühnig, kiž w Běłej Wodźe na Korkowej dróſy bydli, ſo ſhubił. Pſchi- cžina cžeſnjenja je bojaſć pſched thłoſtanjom, dokelž je lě, kaž ſo nětko twupokaja, pola ſwojeho dźěłodawarja wulka ſumu pjenjes pſchiſkiſnił. Wotſwojenja wo ſhubje- nym pſchijimaju policajſtaj ſofjomitj a Zandarmoja.

Se Stěkło Komorowa. (5-letne dźěćo ſo ſpalíło.) We njepſchitomnoſći ſtarſcheje pſchińdźe 5-letna hoſća Arndta ſ Luchowa ſelenjowym tachlichom pſchi- hlišło, wſchi cžinił ſo draſta paliś ſapoča. Dźěćo podźiſcho pol wuſkne wo hydlenju namałachu. Młódźchimaj ſpěrowej, kotrejž thowa- nja w hydlenju bóſ ſpěwachu, ſo njeſta njeſta.

Sléborny jubilej towaŕſtwa „Knježnow“ w Khróšćicach

Njedźelu wječor khwatachu wši kłóſtra zymje na- ſi wosadni a cuzi hoſćo do Wjeńkec žurle, kdźež mó- jeſe ſo na ſwjatočne waſnju 25letne wobſtaſće Khróſ- ćan-ſkich „knježnow“ wo- ſwjeſće. Hižo letsa w mej ſo ſo 25 lět minyło, ſo ſo towaſtwo załoži.

Swjedźeński wječor wotewri ſo z rjanym kěrlu- ſ: „Chcemy jenaj kaſdy ſpěwać“. Potom před- ſo Hańža Kronſe Zejlerjowu pěſeń jako prolog. ſ ſej farař Dórnik ze Zelěrje ſoło nětkuſi założer jubilejneho towaſtwa, bě přiſkwitał a mjeſe ſwje- dźeńſku rěč. Wón wopomni załoženſki čas a wſitke zadźěwki, kiž towaſtwu hrožachu a kak tute z Božej pomocu wſitke ſ... přetrachu. Rěčnik wukhwali tu njeſobičnu woporniwoſć přenjeje předſydki a ſo- buſtawow. Dale rěčeſe wo ważnoſći tutoho towaſ- ſtwa za nabožne a narodne žiwjenje we wosadze, wo mandźelſtwu. Dobra křeſćanſka ſwójba a příkładomne mandźelſtwo žada ſebi tajku ſulu, kaž dźěn towaſ- ſtwo „Knježnow“ ju poſkići. Z horcym přećom, zo towaſtwo dale kroći, kćěje a žohnowanje přinjeſe za lud a kraj, ſkónči farař Dórnik ſwoju płódnu rěč.

Po rečej přeſtawey předſtajichu ſobuſtawy z po- mocu někotrych młodźencow prihódnu nabožnu hru: „Swj. Katyrna“ wot M. Hajny. Jara derje ſkutkowachu rjane drasty, kiž běchu ſebi ſobuſtawy po wſjeſorach ſame ſešiłe. Wulku zaſłužbu při tom ma Pawoł Kraječ. Wšitcy hrajerjo a hrajerki podachu podeńdźenje hunjace, z dobrej woprawdźitoſću. Tuž njewuwoſta też powſtitkowna ſława.

Po dźiwadle porěča preſes wšitkich katolſko-ſerb- ſkich towaſtwow „Knježnow“, k. farař Mič z Nje- bjelčic. Wón dźakowaſo ſo woporniwym knježnam za poſkićenje a přejeſe dalſi róſt a kćěw. Za kłóſtr- ſko towaſtwo „Knježnow“ a DJK. wupraji k. kaplan Handrik wutrobne zbožopřeće.

Na kónču jimaſo ſo k. farař Wjenka, nětčiſi pre- ſes towaſtwa, ſłowa. Wón ſo wſitkim wutrobnje dźakowaſe, kiž ſu k dobremu poradźenju ſwjedźenja přinoſowali, woſchije pak rěčnikam, hrajerjam a hra- jeřkam, kiž ſu telko časa a prócy nałožowali. Hra je wěſće hódna, zo ſo hiſće jónu předſtaja. Też naſe dźěći dyrbja khutnu hru widźeć.

Z rjanym adventſkim kěrluſom: „Hlejće, tón knjez budźe přińć“ ſkónči ſo ſwjedźeńſka zhromaſ- dźizna. Njech pohonja k nowym wuſpěchom w na- božnym a narodnym žiwjenju wosady.

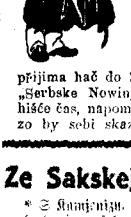

Listynošeŕ

přijima hač do 25. kóždeho měſaca ſkazanki na „Serbſke Nowiny“. Luby čitarjo, je potajkim hiſće čas, napominać ſwojeho přećela abo ſuſeda, zo by ſebi ſkazał jeničku ſerbſku dźenik.

Ze Sakſkeje a dalſich krajow

* S Kamjenicy. (Rozmołwał ſo cžeſto ſamił.) Pſchi rozbudźanju w ſahrodowej kolonji w pſchedmjeſcu Zureje ſo 31letny muſowy dźěłaćeŕ cžołno na płowje ſamił. Straſchnje ſranjeneho do thorownje dowjeſchu.

Bjetunki běrny wukhowaju

K najwjetſchim njepſchećelam naſcheho ratarſtwa běrnjazy abo koloradoiti bruk (Leptinetarja decem- lineata) ſtuſcha, kotrejž je w nowym lět w ſtarym ſmjeſe- cje mjes wobſtatkom pożitnych bobłijow hižo njeſtonćne japańcjenja nacžinił. W nawjeſcornjch Sjednoſcje- nych ſtatach ſadowjene ſłocžatko ſo přenjotnje i dźiwi- mi běrnami ſiwjeſche, namaka pak potom, hdyž běchu tute ſtłóſchene a ſo ſ wjetſchimi hromadami płahowacžu, wjazy ſajima na běrnach thmańſcheho rafu a cžeſ- njeſche ſ nimi najprjedy k ranju, potom léta 1877 dale do Europy. Też w Němſkej je ſtandoſtnje hižo wultu ſchkodu nacžinił, woſebje pak ſu franzowſzy běrnjazy burju pod jeho ważnoſću cžerpicz dyrbjeli. Wopraw- dźiteho napſchećiwneho ſrjedſta hacj dotal njeběſche, něſto pak je po wſchem ſdaju pſchipad ratarjam bróń pſchećiwjo koloradoitemu brutej do ruki dał. Dudowny Cales w franzowſkim ſłójchtrje Saint-Mozen pſched nę- ſchto cžaſom potny, ſo běſche bjetunka, kotraž zyle wo- puſchcžena na jenym běrnińſchcžu roſcežeſche, ſ zyle wu- rjadnym wabidłom ſa tutoho bruka. Wěſo k ſchłodze tu- tych brukow, pſchetož brěcžka tuteje roſtiny pſchetażuju morjeſche. Hdyž Lónu woprawdźitoſcž wobkedźbowanja we wjetſchim wobſahu ſwěſćiła, dyrbi ſo něſto pſchi- chodne léto wutupna wójna pſchećiwo brěnjazemu bru- ſej we wulkim pſchewjeſcu. Hižo ſo franzowſzy ſahrod- nizy pſchihotuja, bjetunki w pſchichodnym lěcže ſ hroma-

Předźenak

Protyka za Serbow

na léto

1934

je zaſo doſtać

w Serbſkej knihařni w Budyšinje

w Serbſkim Domje

dami płahowacž, ſo bychu běrnjazych płahowarjow ſ tu- tym ſtuſtowanym ſrjedkom na bohaſaze waſchnje ſaſta- racž mohli. jw.

Njedźela puntowych darow ſmiſleje pomoza.

Symſła pomoz je něſto ſ nowej aktiju ſapocžała. Na wěſtych njedźelach dobrowólni pomognju puntowe dary hromadźa, kotrejž hoſpoda rad ſa wulki ſtutk ſubocžje te blížſchemu pichinoſchuja.

Wuběhowański kóń za 12 hriwnow

Dźiwaju na hubjene hoſpodarſke położenje też w Pol- ſkej dyrbjachu mnoho wuběhowańſkich koni pſchedawać a bo- pěchu najniſche płacžiſny, kotrejž hdy ſwjeſcychu.

Stoczo, ja kotrejž bě jeho wobjedźeŕ 30 000 hriwnow ſapłacžił, możeſche jenoj ja 650 hriwnow kupja namałacź.

Druhaj wokhudnjenaj wobjedźerjej wuběhowańſkeho konjeńza ſwoje konje ja płacžiſny 90 hriwnow hacj 40 hriwnow pſchedawſchtaj.

Najniſchu płacžiſnu pak, kotruž je wuběhowański kóń dozpět, bur ſapłacži, kotrejž jeneho ja 12 hriwnow dosta.

Złoto ćeče na bursku ho'cu

Po wěrnym podawku. W. Kriſan.

Handrij Nikola bě cžaj ſiwjenja ſ... Dźenja pak je po mężenju ſwojej wjaſ bohaty. Wobjedźi wjaſy ſłota hacj jich w dalſe ... Lět wěrne ſłoto, ſpodźiwnje ſamo nimſte ſłoto ſ ... wójnſkeho cžaja w bitych hruchach po dźeſacź hriwnow. A wina jeho bo- hatſtwa ju njeſła beſtitoſo, kiž jeho a jeho ſwójbu a dom wurwachu. S tajym wójnſkim jemu depomha- chu, ſo ſłoty pokład nadeńdźe.

Wbohi Nikola bě ſe ſwojej 18letnej dźowku na polu, jako ſo nadebo rubježnika do njeju dachu, jeju ſputachu. Potom cžerjachu do domu Nikoły, porabichu a ſwjaja- chu jeho manželſtu, teje macź a dwěju ſynow. Pſchi- powjedachu zrjady dom ſa pjenjesami. Njenamatachu pak ni- cžo wodneho. Burſke naprawy a domjazu nadobu nje- rodźachu.

Njemdri cžerjachu jaſo na pe... morjſtachu bura, ſo by jim pſcheraźił, hdźe ma ... ſtady ſtowane. Sur njemjeſche nicžo, ichtož by ... ał pſchepadacź. Nconſcerjani wſchednu jeho hro... ſwojej dźowku na jitnu žurlu. Tam webeju pſ... du ſutaſi na rjadu pokrčmjwa. Potom cžetnjachu. Jarewa dźowka bě dowidźała, ſo jwonka pomoz njemożejdźaſ wocžakacź, Tohodla poſpnta woma, ſo po powjaſu, ſ kotrymž bjeſche pſchimjeſana, horje ſcžahnuc. Cžumpaſche ſo tak dołho tam a ſem, dokiž ſo hriada njeſpudźeji, kiž bě tſchu a pſchikrewu ſarjadała. Holza wrjeſnu drje dele na podłohu — ale ſa njej ſ naſtateje profidźejcju ſmjeſy ſo jedyn ſłotak po druhim dele. Se ſamej radoſcju hołza ſłoro ſapomni, nana, macź a tamnych ſwójbunych je ſwojich putow wuſwobodźiſci. Sejſbrachu na to ſłotaki a liczichu je. Na to dźěſche Nikola a kupi ſebi dobru ſtelbu, ſo by mohł w pſchichodźe ſwoje ſłoto lepje ſtrjažowacź a ſa- kitowacź.

Wſchitkich ſo jara ſa to ſajimowaſche, ſ waikel mało tute ſłote johnowanje pſchińdźe. Nikola mjeſeſche nětko ſtaręho muja, dźiwnuſkla, kotrehoż bě hacź do jeho ſmjerſcze rjenje ſaſtaral. Tón bě jemu ſtajnje rjekł, ſo by derje na jitnu žurlu kedźbował. Dźenja Nikola wź, cžehodla bě ſtarz to prajił. Wěſche tam ſwoje dobre nění- ſke ſłotaki ſthowal, w młódźſchich létach w zuſoje nałuto- wane. A wo buriku hołza ſo bórzy pachoło wokolinu torhachu. Nadźijomnje bě hołza mudra a njewěrſcheje wiſchem bladam. We tym pak niczo njeſhonichmy.

Swójbne powěſće

Semrěli: Arnoſcht Linka, pjenſiſti mijſchtr w Ra- mjenzu; khowanje budźe pjatk popołdnju 1/2 hodź. wot ſarowańſkeho domu na Körnerowej dróſy 28. — Arnoſcht Frommhold, kralſki mijſchtr w Kamjenzu, 78 lět: ſpo- ſlebowanje budźe jutſe popołdnju 1/1 hodź. w Trje- nach-Tolkewizach. — Wilhelmina Anoſowa w Kamjenzu: khowanje je dźeńſa wutoru. — Herman Simpius, 90 lět, we Wojerzach; khowanje budźe jutſe ſrjedu po- łodnju 2½ hodź. wot pohrjebnińſcheja.

Za wobſah zamołwity: A. Dudźan w Budyšinje.

Němſki hoſpodarſki minijter Schmidt w Jendźelſkej.

Němſki minijter dr. Kurt Schmitt (na lěwo) na Johnſtonowym twaju. Minijter pſchebywaſche pſchi wě- towanju ſwojeje ſotrowki Yvonne Colin Campbell ſe- kowanju ſwojeje ſotrowki Yvonne Colin Campbell ſe- ſtarſkim Johnſtonom w Jendźelſkej. Wón tutu ſtkad- kniſcom Johnſtonom w Jendźelſkej. Wón tutu ſtkad- nojcžej wuži, ſo by ſo ſ nekotrymi jendźelſkimi ſtatnikami ſetkał.

Adolf Hitler wo kulturze

„Mjenjenje, so maja kulturelne prašenja w materielnje tkudobnych ćasach do posadnjoy stupicz, je runje tak njemudre kaz śrachotne. Schtoż dże mjenujo kulturu, znano po stronje jeje materielnego dobytka wobliczej abo znano tej jenoż pośudzej spytacz, ton nima ani mysliczki wo jeje ćuću a jeje nadawkach. Strachecznym pak je tuton wutoż, dokelż i tym wyscho żiwjenje stoczi na niskosć, hdyż rozsudzuje ledma hischcze schpatnitwo."

Ze stawiznow serbskeho ratarstwa

Podał O. W.

Semjemerstwo. Hižo w 17. lětstotku po Jězusowej wójnje mérjesche wujcht i Buchner leżomnoscze Delnjeho Wujězda, kotrzi tehdy zwójtuje Metzradez słuschesche. — We 18. lětstotku mérjesche inżenieur Brojer hrabi Gersdorfej wšy Klukich, Salhow, Kupoj a Jatschecb. — W ležo 1735 mérjesche Jurij Wiczner Kobjele, Malu Lichań a Horni Wujejd, Kholm pola Klukicha, Minakat, Hucżinu, a Klukichanstu, Salhowstu, Lichanstu a Kobjelskim kolu. — W ležo 1752 mérjachu Stanojischczo a Hamornik, 1756 Wichow a Lipoj, a jara delladnje a rjenje Esmjerdżaju sa mészczanoschu Haringa w Budyschinje. Snowa mérjesche żo zyla sakscha Lużiza w ležo 1840 dla poćahenja leżownoschnego dawka. Tehdy żo tej jakoschcu leżownoschnicy (leżownosne knihi). W ležo 1842 żo tuteho dawka dla zyla Lużiza rola jara dokładnje pschepytowasche a pohódnoćesche.

Dżesel je so nżdże wokolo lěta 1800 we Lużizy prěni króć płahował. Prjedy nic. Sawjedzenje dżesela wał bésche ja šerbske ratarstwo nimo mery wažne. S tym pschesta poćenje ikotu. Pśizowadnu ślot w hrodźach. Dobywadnu pchez to wjele wołu a kuhoża. Mójadnu żaroje pola kśe[illegible] a [illegible] połow wobrośtšej a rołnej[illegible]

[illegible] 18. [illegible] a wuhonowadnu a [illegible] pśi[illegible] najwa[illegible] a [illegible] Tak [illegible] Pow[illegible]

S[illegible] na [illegible] a do do [illegible] jednym hrabja [illegible] sklej, [illegible] hlada [illegible] ilożc[illegible]

[illegible] hija pschcze płahowale. Sal [illegible] to wośebje 1728 a 1810. W [illegible] śadowych zahrodow śnicji. W[illegible] 1788 nimale wschitke żadowe schtomy [illegible] w najdim ćasu w lěcze 1928. Sa to pak [illegible] 1556, 1570, 1605 a dr. wurjadnje płódne. Tśo [illegible] jararje, dwaj evangelikaj, Abrakam Krygar [illegible] a Bjenada w Klukschu a lotstoi farar [illegible] w Ralkizach żu śebi wo żadarstwo najwjetschc[illegible] dobuli. Farar Abraham Krygar w Hrodźischc[illegible] a dźed Porschiśeju Krygarjow, je śebi jara wu[illegible] danku załožił, je schtomiti schćipil nebirajo [illegible] łapki ze Schwizy a Porhrunskeje. Wo swojej żadowstwje je sam knižku pisał. Młode schtomiki je [illegible] jameje Ruskeje pśiwjedował, ale wone tej w żerb [illegible] wołach wośebje swojeje wośady żadnjał. Tutón [illegible] ma potajkim wulke zasłužby. Jeho rowa na Hrodź[illegible] nuttim pohrjebnišćeżu je kryty z wulkej żarowzon[illegible] nišću.

Za rjśadowanju němskeho muzeja pomjenowany.

Ratsadowy direktor Hugo Bruckmann je żo jako nasljednik dr. Oskara Millera za pschedsteńerja němskeho muzeja w Mnichowje pomjenował.

Radio

Sobotu 20. dezembra słyschimy:

Königswusterhausen. Nimo znatżeho wschédneho programma: 11,30 za hospoży. 14 hodowne taćzki. 14,50 za dźeći. 16,40 dźeło symfoniske pomozy. 19 hodźina naroda (Antona Bruckner-owy konzert). 20 orchestrowy konzert.

Lipsk. Nimo znatżeho wschédneho programma: 14,30 za młodźinu. 19 hodźina naroda. 20,10 dźiwadło wobrazowjesow. 21,20 Faustowa symfonija.

Liśe[illegible] wažne z dnjowskeho programma. Königsberg-Heilsberg: 21,05 schtyrihrate ćehły. Frankfurt: 20 opera „Rigoletto". Wien: 19 konzert. Budapest: 19,25 opera „Madam Butterfly".

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladej na wjedro za jutrischu hrjedu: Malo pschemjenjenja.**

* **W hrodźe Kranzbachu njedaloko Gormischa-Partenkirchena w nozy k njedźeli wokoło wuhnyło. Twarjenje żo dospołnje wotpali, dokelż żo dźało wohnjowjesze wobory ze zymnym mjerjenjenjom a njedostatkom na wodźe haczesche.**

* **Rěka Rhein je na mnohich městnach zamjerzła. Pola Kölna Lorelej żu żo ludowe schkruty zaćuśe a polski żeja njewschédny napohlad. W tutym lětstotku je to hižom tśeći króć, so żo tóżny wobchad na Rhinje i lodom hacży. So pak bě rěka na 10 kilometrow zamjerznjena, hischcze njeje było.**

* **Wulka chłostarska komora w Bremenje zajudźi natara dr. Büssenschütta dla trajneje njezwěrnje k połdra léta zajatwa. Wobskorżeny je wot léta 1932 nhdże 12000 hr. mandantowych pjenjes pschestschiwił a za tehe pschetrjebał.**

* **Pola Freiburga znjesboži cźežny auto, kiž wobdźěłarjow je zhromadźiwšeho nazionalsozialistiskeho burstwa njedźeln wjeczor domoj wjesesche. Pschi tym żo tatarjej nop puknu, na cźež wón bórzy wumrě. Tśju tatarjo bu cźežko zranichu.**

* **Se Spanjolskeje powě żo wo wulkim hnuśu. Tam je żo telko hnuśa naschło, kaž so i cźežka hdy pomnja. Pola Lorca su nekotre nóży dejschtoje je znowom wot wobkhada wotamknjene. Pola Oviedo su żelesniske cźahi w hnuśu cźahu wustałe. Wjelki a dźiwje żiwinje pschikhadźeja z horow do dolinow a stót nadrabuja. Też na pobrjohach Serjeżneho morja a na kupach psched Schpaniskej symo knjeżi a żo hnuśa dże.**

Towarstwowske powěstnikl.

Lichań. „Zernička swjeći pśichodnu wutoru wjećor we 8 hodź. hodownicku pola Bukance jenoż za sobustawy. Prošu, pśijśe to jedyn druhemu.

Předsydla.

Cźeśny dar němskich towarstwow za schtit swérjatow za kanzlera.

Adolja Hitlerowa medailla, z kotrejž żo němscy swjatowarstwow za schtit swérjatow kanzlerej za wudaśe némyteho sakonja za schtit swérjatow dźakuje. Medaillu je wumělske dźeło statneje porzelinarnje w Míšnu, prof. Börner je naćiśił fotowik.

30 tysac cigarow

cyle wosebje potuńšene

čakaja na Was

prjedy **30** pjenjezkow nětko **15** pjenjezkow
„ **15** „ „ **10** „
„ **10** „ „ **6** „

Dokelž je wyschosć predawanje hač do 31. decembra 1933 wobmjezowała, khwataje, zo bysće sebi tute

dobre a tunje cigary

hnydom kupili pola

Albert Lehmann w Budyšinje

na Połnocnej drózy 2 (z napśeśa pśedawšeho domu dźěłaćerskich zwjazkow) pśi Bohatej wěži na Kěžorskej drózy 11

Zwetšne wumělske ladkate madrasowe **gardiny**

story, vitraże, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Lampy za jězdne kola

gumij za jězdne kola

też tajke z małymi dynamowymi brachami, jara tunjo, wulki wubjerk pola

Thomasec bratrow

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 16

Što praji Schlitz?

Jara woblubowene

Aachenske printy

a

Bolihagenske poprjančki

su zaso dóšłe

Moritz Schmidt

na Kěžorskej drózy 11

Nowočasne žerdki za gardiny

připrawy k začehnjenju žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Drastowe tkaniny

płóčliwy somot, barchent, lamé, šćipske tkaniny, tkaniny za domjace drasty, flanell za pyjamy we wulkim wubjerku jara tunjo

Lucy pódmorcy Telefon 3576 **REIMANN** pśi Pósiskim namješće na Wóšu hasy 9

Wosebity wobkhod za drastowe tkaniny

Dźěłna **dynamow**

za jězdne kola, 6 volt, jenož **4,95** hriwnow

J. Schichack na Mužakowskej drózy 4

Zawěsćenska agentura w dobrym stawje

za Radwor a wokolinu

je wotedaś. So zamolwjacy, kotriž serbscy rěča, so radšo bjeru.

Zamolwjenja maju so pod čo. **J. 16** na wodawarju **Serbskich Nowin** zapodaś.

Kupujeće najtuńšo:

žimace mašiny 5 lět garantiruje
khléb krajace mašiny
rybowanske mašiny
mjasokrajaki
worcelowe husy pječaki
wuwlowe kašće z wěkom a bjez njeho
smykače
rodlowanske sanki
a wšelake druhe wěcy

pola firmy

August Heyne

wikowarnja ze żelezowymi tworami

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 21

Ręcu serbski

Sportski wobchod na Lawskich brjohach 16

w dwórje. Fabriska pśedaw. Klepperskich manšow

Płaćizny hódne sněhaki

Bayerski fabrikat

Sněhakowe śrije wobleki za sněhakowanje

Najtuńše płaćizny!

Rjany dar k hodam je

dobra kniha

Najwjetši wubjerk w Serbskej kniharni

Přiloha k čisłu 291

SERBSKE NOWINY

Wutoru 19. decembra 1933

Jan Radyserb Wjela, naš prěni hronar

Podał O. W.

Jan Radyžerb-Wjela hišćeše dawno naschemu ſu-
boj njeje dość ſnaty, niż jenoż tym Serbam, kotrymž
ſchitko ſerbſke ſmjerdźi; też tym, kiž ſ luboſću wiſaja
ſe pśihitkim ſerbſkim. Jan Radyžerb-Wjela běšeše
ſwuſerny baſnik, powedaŕ, rěčezſypytnik, pśiche wſchu mě-
dobny, pilny, pśichežeľniwy, ſprawny cźłowjek — ale
běšeše też naſch najlepſchi hronaŕ. Dobre hrono abo
ſchparni ſnajerjo naſcheje rěčeže praja: „ſchpruch“,
literariſy lapſkani: „epigramm“, dobre hrono twe-
je dośćcź cźęſto! — K tomu ſtuſcha ſ prěnja, ſo do-
ſta mjeſto prajenja hódne maſch, potajtim mudroſći,
ſchpitkich, pobožnoſći. — To wſchitko Jan Radyžerb
ſche w najbohaćſchej mérje. Wón ſo ſam horjeſche
akiſtej mudroćźu a ſ naſhonitoſću ſúſtetneho wu-
ſeſeho ſtuſkowanja. Wón běšeše ſ woprawdźitym ſi-
łoſom, ſ myſlerjom a ſ mudrowzom. Ale w nim bě-
še tſi ſtara mudroſć wſchitkich jeho wowkow a dźe-
dow, prazowerow a pradźedow hač do najdaľſich
klahow, haj mudroſć naſcheho ſerbſkeho luda. — Hdyž
ſche teſto mudroćźe we nim, ſo njetrjebamy dźiwaćj,
ſo je na 500 hronow pśišnjł. W kóždym je mudroſć!
Kelko to mudroſće! Ale k hronowanju ſtuſcha ſ druha:
ſchpa ſtworjanoſć, to rěka tak rěčezć, ſo ſo cźi ſtowa
na pśihožo do pomjatka ſatyja, raſnje a dowidnje rě-
cźeć. Hronaŕ nima wjele mjeſtna, njemóže ſe ſtowami
ſrozſyć. Tuž dyrbi być kóžde ſtowo wuſwolene, ſeſtrje-
dźene, nawoźite, jaſne! Taſtu rěčnu ſtworjenoſć mě-
jeſche Jan Radyžerb, kotryž ſwoju ſerbſku rěč wob-
kśiejeſche kaž ſedma ſchtó druhi. W duchu ſerbſkeje rěče
won rěč dale tworieſche. — Nichtó to njeje ſa nim ſa-
mohł, thiba to ſenicki Jan Lajnert. Hdyž też to wón
je? — Tak ſtowa tworiś a ſtajeś do krótkeho hrona,
ſo ſo cźi nihdy ſ pomjatka nieſhubźuja, je ſ najwjet-
ſchim a najſadniſchim mi ſtitſtwom. S taſkim hrona-
rom běšeše na pśiklad ſwjaty Pawoł. Kaž ſo tebi ſa-
ſa jeho hrona ſe ſwojej raſnoſću, krótkoſću, nawa-
loſću: „Jeli ſchtó nochce dźełaś, też njech njeje!“
— Schtož wémo, je njewźe.“ — Mędzenje nadawa,
ſoś połepſchuje!“ Tak ſo to ſholi ſto krśeź w jeho
ach. Kóžde hrono mohło ſo do kamjenja wuceſeć,
ſo rědko drje też někak dorofumiſch, ſchto ma rěčna
ſtworjenoſć na ſebi. Jenoż woſtarjeny cźłowjek ju
wotſpóźnić. Jan Radyžerb pak měješe hiſchće druhi
dar. Wón ſe ſwojimi hronami njehanjeſche do ludźi a
njeſwarjeſche, wón ſwoju wźenoſć prajeſche pśeco-
ſ pśećelſkotniwoſću, ſ cźichim ſmjełkanjom w ſtrowiſ-
cźiwego mudreho, ſidma kdy ſnaha ſ pśezlitom ſtrowſkeje.
Tak ſo w jeho hronach njeſtoja ſlowa jeho nad
ſata powaha, kotraž wſchitkim jeho wuczemnym
nje wźeſnje njeſayemnika! — Hdyž do W
ſibiju, ſajnje ſpominam na njeho, kak w
ſche nźehdy po Budyſchinje, pśeco pśećeſnił
wjo do wſchitkich ſtronow, ſe ſwojej błowiſ-
wa a ſwojim milym wobliczom. W mojim wo
ſtnje je ſbérka jeho hiſtoriſe njeczſchćanneh
S njeje wojſewju ſbérku hronow, ſo bych do
ſchtož ſym wo nim pišał.

Dochniczki.

Wergiſchczana ſbérka.

Pſchi ſtłóńcźku noż wam leżeše pśecźeľeſtwo,
A ſhinje, když wam ſtłóńcźko ſkowa ſo.

Schtóž buriki ludźit ſaſyjiſe,
Tón ſ błodom kuſaj kamjenje!

Schcźe wona ſóla do kóžka,
A hlada hiſo ženicha.

Wón ſ ſłoſom ſpéwa paćerje,
A mjeſcźo pſchi tom ſakruje.

Ty ſo jich bodł juž dołho dośćś
A nětko tebje budźa boſćś.

Wſchak morjo nadośćś mokre je —
Praj, pśecźo deſchćźit do njoch' dźe!

Hdyž kuſaki ſchcźe dobre ſu,
Że pſchecźo mało ke kuſanju.

Pśichej druhich honi do dźela,
A ſam je lěnja molyka.

Njech njebjo liwa ſwźitlinu,
Cźi ſłepi widźa hotu cźmu.

Kuſk pakoſćśecź je haniba —
Cźłoſćh thwalbu měcź, bjeŕ kraleſtwa.

Wo njeboſcźićźim lubje rěcź —
A njeńdźe to, dha ſměrom budź! —

Wěŕ mi, wěŕ mi, ſlédna Herta,
Kłóſćhcźa huba, ta ma cźerta. —

Samiſchki ſo pſchekora,
Djabeł płomjo naducha.

Hdyž ſo luboſć ſanjetuje,
Jadyn wětŕ ju njewuduje.

Stara falſchna drjechlawa
Wjele ras je pſches cźerta.

Pśiſtu wonj ſo dźeſo ſ horow.

Hdyž je ſo w horach wyſokeho ſnéha naſchło, potom je cźaſ pſchiſchoł, hdźež ſo ſdónki, w lěcźu ſpuſchcźane, ſ hór do dołow woża. Nawiſne pucźe w horach njedowoleja nimale nihdźe je ſapſchahami abo traktorami jěſdźećź. Tohodła tu pſchecźo hiſchće ſtanje nad ſiwej a motorowej mózu dobywaju.

Němcy zaso w předawšich němskich kolonijach

Němſke kolonije, kotreż ſo pſchi wudyrjenju mójiny hoſpodarſtwa a też w łóžbym druhim naſtupanju nejlepje roſwiwachu, ſu ſo nam ſ Verſailleſkim ſrěcźenjom rubi-
te. Jich hoſpodarſke a kulturelne roſwicźe ſo ſ tym pſchetorhnu, ſchtož měſeſche njelube ſeſěhwki, pśiſtoć němſcy pioněrožo njeběchu jenoż wuſwojeni, ale też ſ kraja wupokaſani, a hakle ſa léta ſo jim ſaſo możnoſć da, w kraju pſchebywaćź a ſjebi taſki łupicź. Kajſe wobſtejnoſcźe-dźenja w naſchich nětdyſchich kolonijach knjeża, wo tym dr. Mikel wobſchérnje roſprawja. W Južnonawjeſcźornej Afriźy, kotraž je pod wośebitej wuſtawnej formu k južno-afrikanſkej unifi pſchiſłuſchnjena, drje ſo jaſnych namóžnych pſchepſchimjenjow ſtako njeje, ale němſki wźiw ſo ſłubi, buriſki a jendźelſki element ſo ſjeſnel. Južno-nawjeſcźorna Afrika, kotraž je wuprajeny kraj ſa pśahowanje ſkotu, njemóžeſche ſo w poślednich létach jenoż ſ hoſpodarſkej kriſu bźdźeć, ale wośebje wulka ſuchota kraj do wobcźeżnoſcźow pśiſtinje, a wobſtejnoſcźe ſu tam nimo měry njewźite. A tola je tuta kolonija němſki ris hiſchće najlepje ſathowała, a ma-
cźerny kraj wſcho němſke kulturne žiwjenje najſylniſcho podpjera. Kamerun, kdźež běchu nimale bjes wuwja-
cźa wulke pſchedewjaćźa, w połnóžnym dźelu kraja pod jendźelſkim, w ſuźnym dźelu pod franzowſkim ſarjad-
niſtwom ſteji. W jendźelſkim dźelu ſo wupſcheſtrěwaje němſke plantaje pſchi Kamerunſkej horje ſu wot léta 1924 ſaſo bjes wuwjacźa w němſkich rukach. Se 190 000 hektarow wopſchiſahaźeje kraſiny tutych němſkich pſchedewjaćźow ſo nětdźe 22 000 wobdźěła. We błownej wěźu ſo kakao, kautſchuk, wolijowe palmy a bananu dobwaju. Najlépſchu ſaſtužbu banany pſchinjeſu, ko-
trychž wumoſ léta 1923 12 000 tunow dozpěć. Pśacźiſny ſa kautſchuk a kakao ſu poruno dowójnſtemu cźa-

Poslednje ſłowo Don Quijota

Don Quijota we łožu leżeſche, bźdy a ſe ſapad njeny-
ſi lizomaj. We ſwojich ſonach, ſe ſymiju ſo bźdo.
ſche wón ſaſo wojowaŕ ryźeć ſwoju dróhu cźaſ-
ſi, bź ſ runtymi pſchećźiwnikami horźo wojowaŕ a dowje
pſchetraćź dyrbjał. Někto pak běſche ſymiju nimo. Ze-
ſojim bź jaſaŕ, a ſ wěſtoſću ſacźuwaſche, ſo je ſ nim
ke konjej. A dźiwaju na to ſo jeho nadoba nahła bo-
ſaja, wón Sancha, kotryž ſe ſrudnym njeſwoćom, ale
ſaja, wón Sancha, kotryž na kromje ſwojeho łoża ſe-
je, kruće ſa rutku pſchimmywſchi, ſaſtora.

Marje bołoſće, knjeſej?“ ſo Sancho wopraſcha.

„Haj“, don Quijota ſawoła, a wón cźęſto dychaſche,
duſchi mi pak, ſo tu bjes dźěła a bjes mozy leżu, mě-
ſo bych pomoźy potrébnym pomhaŕ a pſcheſćiwo nje-
ſe a ſłoſći wojowaŕ, kaž ſo to pſchedy ſtawaſche.“

Njeruńdźe ſo, knježe,“ Sancho dźeſche, „ſeſe khory a
leże hladaćź, ſo najprjedy ſajo k mozam pſchiſtupźeće,
y haez ſebi na druhich muſlićże. Wy ſcźe ſwoju wi-
noſć cźiniś, Wy a ja. To dośaha. Wój běſche nje-
, liczba ſłych pſchećźiwſtwa. Noż běſche pſchemała.“

Wě, Sancho,“ Don Quijota ſawoła, „ty wěſch, ſo ſo
a ženje njemałopłaćź, a hakle potom wojowaćź ſapo-
, hdyž jranjeny na jemi leżach. Mjetkole pak tu w mjeſ-
ſoju leżu, bjes rany a bjes boja, a tola je moja ruka
ſiła a ſſemjena, ſo ſe ſanej brónju wobkhadźeć nje-

Lubje ſajo lépje. Dyrbi ſe jeſzépnje cźakaćź.“

ſo cźakaćź njemóžu, njeje ſanje khwile cźakaćź.“ Wón
ehle we łożu ſ pſchehnu. „Kóžu nóź, hdyž ſ worźinje-
ſaj wocźmaj w cźmi leże, wo pomoź wo anje a ſtowa-
ſchcźećźchanych błiſkich. Njepſchećźiwaju nje bołoſne
bjes wšmy cźerſajych pſchećźeła. Słyſchu
ſe a wo pomoź wołaś, je ſadwélowanjow płakaćź.

Cźakaćź? Wě, njemóžu cźakaćź — dyrbju pśeć — dyrbju
pomhaćź. Wołtaj mje, Sancho!“

Jeho ſapadnjenej wóczku ſo ſchlejchtej, ſwojej ſuchej,
kśeſatej nohi ſ łoża tukaſo, chwjeſche ſ njeho ſkócźeć. Ale
Sancho jemu wobaraſche. Wón jeho bjes próźu ſaſo do ło-
ża nuts ſtuny a ſtłóźi jeho do ſaſ łow wróźo. Potom
ſwój ſtoł bliże k łožu ſtuny, pſchetoż bojeſche ſo wo nowy
nadpaŕ thoreho.

Ale take wobhladniwoſći bjeſche njetrjebawſcha. Don
Quijotowa móź běſche ke konjej.

„Sancho“, wón rjekny, jako běſche khwilu njeležaŕ, „je
nimo — mrěju.“

„Wě, knježe, wě,“ Sancho ſaſtróżany a polny ſtracha
ſawoła, a jeho huba ſo ſcheroko ſcźahny kaž pola dźeſcźa,
kotreż chże płakaćź. Swoju njſajnu rutku wón do ſnjehich
porſtow thoreho połoji, jako chcźe jeho kruće dźerżeć.
„Mjerećźe tola wo mrěju — to ſu hłuke wěſy. Chżu
ſaſo lekarja ſawołaćź — abo Waſchu ſotrowku.“

„Wě, nikoho njetrjebam — jenoż ju chcźe widźeć —
ju —,“ wón Sanchowu rutku woſa, „ſłyſch, Sancho, —
dyrbiſch ju mi ſawołaćź — dyrbju ju do ſwojeje ſtujerce
widźeć — chjeſch, Sancho?“

„Haj, knježe, haj. Njerećźe tola wo mojej ſmjer-
cźi. Koho dyrbju Wam ſawołaćź? Prajeże mi jenoż
ſaſnje.“

Don Quijotowej wóczy ſo ſwećźeſchtej.

„Ju — najrjeſchu mjes wſchitkimi — parku ſónſtich
— moju kralownu — Dulcineju ſ Tobołho. Jenże ju
njewohladach — wona jónu nimo mje pſchiźdźe — bě-
ſche pſcheſwjerſchnje — wón na mjne njepohlada. Do-
khwataj po nju, thwataj, proſchu cźe — prjedy hač
wumru, Sancho, dyrbiſch po nju dołhwataćź —“

„Chżu wſchak — chżu wſchak, knježe, dołhwatam po
nju, wopſchiſahaham Wam to, knježe. Ale — hdźe? Hdźe
wona je?“

„Tu, blíko naſcheje wſy — we Val-de-Penas. Wo-
na Aldonza Lorenzo rěkaſche — pod tutom mjenom
dyrbiſch ju pytaćź.“

„Hišo du, knježe.“

„Wě — ty ni, wotrozka poſćźel — wón je ſpſchi-
niſchi — praj jemu — ſo dyrbi thwalaćź —“

„Haj, knježe.“ Mjeno Aldonza Lorenzo ſcheplajo,
Sancho won thwataſche a wotrozka ſawoławſchi jemu
nadawſ da. Potom ſo wróćźiwſchi ſo ſaſo k łožu kho-
reho ſydny.

Hodźina ſo miny. Don Quijote cźiſche kaž by dremał
leżeſche. Jeho ſotrowka k łožu pſchiſtupi, jeho pśećeſe-
laj, ſaraź a wjeſny truhaŕ, do ſtwy pſchiźdźeſchtaj —
ale wón na nikoho njepohlada. Jenoż ſónu ſwojej wo-
cźi wotewriwſchi ſo wopraſcha: „Że wona tu?“ a drě-
maſche ſaſo dale.

Nadobo běſche delta na dworje wótre, dołhe „uuuh-
a“! hrubeho ſónſkeho hłoſa ſłyſcheć. Sbohom ſtoj dry-
pot ſtupow. Sancho k wotzinjenemu woknu pſchiſtupi-
wſchi do dwora pohlada.

Deſeka wotrozć pſchiźdźe, pódla njeho woſoł thel-
paſche, na kotrymž runja muźej jatna, ma'ana burika
ſtužobna ſjedźeſche. Jako woſoł ſaſa, wona ſ njeho ſko-
cźiwſchi ſa wotrozkom do łožo ſaſtupi, ſwérjecźu hi-
cźe jónu wótſje „uuuh-a! Stej ſmérem dundrje!“ pſi-
woła. Hnydom po tym wona do ſtwy ſaſtupiwſchi ſeſo
woſta a ſ hłupnmaj woźkomaj wokoło ſo hladaſche. Swe
mjeſwoczo mjeſeche ſtrowu cźerwjenu barbu, hru
ſchtej tołſtej, huba ſcźerena a włoſy ſchejcherjate a nje-
cźeſane. Wſche w rubjanej łóchli a ma'anej ſukni, na
jeje nohomaj próch a njerjad ſjedźeſche, a ſeſe ſrch
zyblu a ſyrym łoholom ſmierdźeſche.

To běſche Dulcinea ſ Tobołho.

Cźiſche běſche wó ſtwje, nichtó njerećźeſche. Sancho
Pauſa ſtejeſche, ſo njechibnywſchi, ſtłołonej napſchećź-

ſej ſylnje ſpadle, też wupłody wolijowych palmow je ſamſnym wobſud potrjechił. Wuwos wolija ſ Kameruna lěta 1932 2 650 tunow wuczini. Němſke plantažowe druſtwo ſpyta hſpodarſtwu kriſu ſ tym pſchewinyć, ſo ſo we wſchěm najbole ſamſejowa. ſ polěpſchenjom wobſtejnoſcow może ſo hiſchče wjele traja wobdźěłacź.

Mali Togo je pod franzowſkim dohladom jenoż ſnadne poſtupy činiło. S daloko wotleżanych němſkich kolonijow Južneho Morja ſaſtłuži ſebi Nowoguinea wożebje najpomnjena być dla ſtotowych podłopkow. W prjedawſchej němſkej Narańſchej Afriki ſmědźa ſo wot lěta 1925 też ſaſo Němcy ſaſpodlicź, a woni maju na tamniſchim kulturnym dźele poſledniſcheho czaſa najwjetſchi podźěl, ſu hłowny lud kolonijow. Němſke wikowanſke towarſtwa pſchi hrjoły maju jenoż ſ měſtnami ſ konkurrenzu druhich narodow wojowacź. Indojo, kotrež běchu ſa ſmeſchnje tunju płacźinu drohotne němſke ſadźby kupili, jenoż hiſchče jako pſchekupza wulku rólu hraja. Sdźěła pak ſu ſadźby ſaſo w němſkich rukach. Też w płodnych pralěſnych krajinach wokoło Kilimandſcharo a Meru je ſo Němcowſtwo ſaſo ſakorjenilo, wulki dźěl prjedawſcheho wobſedźerſtwa ſaſo wróćo dobyło a *nowe wobſchěrne ſaſadźenja ſałožiło. Tu ſo wſchudźe ſoſej plahuje.* Też němſka czajowa fabrika tam naſtawa. Se ſchkodu je wěſo wulka ſdalenoſć wot żeleſnicy, kotraž hacź 400 kilometrow wuczini. Kulturelne žiwjenje ſo pſchedewſchěm w němſkich ſchulach roswiwa, kotrež ſriedźiſchcźo Němcowſtwa pſchedſtajeja. Też němſky lěkarjo a mišijonſke towarſtwa ſu ſaſo ſaſtupjene. Poměr mjes domorodnymi a Němcami je dobry. Němcy w naſchich prjedawſchich kolonijach ſu ſebi nahladnoſcź a dowěru ſaſo wróćo dobyli, kotruž do wójny w tak bohatej měrje wobſedźachu. ł.

Helske mašiny z hromadami

Turinſke ſtatne rěčnitſtwo je tele dny wobſtorźbne akty pſchečźiwo Silwiej Merighi ſkónčiło. Merighi běſche měſazy dołho ſatrach połnóżneje Italſkeje. Wobſtorźbne wopiſmo tuteho ſtóſtnika wjazy hacź 50 ſpytanych mordarſtwow winuje. Na wotběh tuteho njewjeſchdneho prozeſa ſu djenża hiža nimo měry wcźipni.

Silwio Merighi bě ſebi ſhotowjenje a roſeſłanje helſkich maſchinow jako wożebite powołanje wuſwolił a to hódnje roswił. Měſazy dołho tónle ſpodźiwny człowjek na wſchitke móżne priwatne wołoby rosbuchanſke pakety ſeżeleſche. Napiźma ſajtojnikow ſebi najſerje ſ adreſnje knihi wupyta. S politiſkich pſchiczin pak wón po wjeſkem ſdaczu njeje jednak.

Liczba woporow je wulka. Tak daloko hacź ſu wot cźeſkich ſranjenjow ſaſo wuſtrowjeni, kotrež ſu pſchi wotewrjenju paketow poczerpili, budźa w jednanju pſchečźiwo ſłóſtnikej ſwědźicź. Ssamemu pſchipadej na ſo pſchipiſachu, ſo njeje żanych ſmjerćnych woporow było. Wſchitcy doſtawarjo tutych hróźbnych paketow pak buchu cźeżko ſranjeni. Dźeſacź lět dołho móżeſche ſo roſeſcźelěć tutych helſtich maſchinow ſlědźenjam polizije ſminnyć. Tak jara hacź ſo też prózowachu, njeknježomnika namakacź — polizija na nékajti ſlěd njepſchindźe. Hakle hdyž Merighi wjeſtchu khrobliwoſcź pokaża a ſwuczenu wobhladniwoſcź ſpuſchcźi, mózachu jeho wuſlědźicź. S Milana w běhu króttcheho czaſa ſchtyri tutych hróźbnych poſtnykow do Turina dóndże. Polizija najprjedy pišmo pruhowaſche, ale trajeſche hiſchče zrěły czaſ, prjedy hacź ſhonichu, ſchtó je poprawom ſ wotpóſłarjom helſkich maſchinow był. Merighi bě ſo mjenujcy pſchiwucził, na zyły rjad woſoſobow njepodpiſane pſchiſłodźaze liſty roſeſłacź. Pišmo pſchirunuje polizija podobnoſcź pišma na hróźbu ſłudźanych paketach a w pſchiſłodźanych liſtach ſwěſći. Mjeſto potajny ſłóſtnik do pſchezo žiwliſcheho podhlada pſchtúdże. Stónčnje ſo polizija roſrudźi, jeho dom w Veronje dokładnje pſchepytacź. Tole pſchepytanje pſchečźaſa pjazu poczežazu maczinu na ſwětło pſchinjeże. Silwija Merighi bjes komdźenja w Veronje ſajadku.

Spodźiwny ſłóſtnik bě wo ſwojich ſurowych njeſtutkach dokładne knihu wjedł. Dźiwajo na pſchemożaze dopokaży ſo Merighi też jara tkětlje wu'na. Jenoż wo pſchičźinach mjeſcźeſche, kotreż ſu jeho k tajkemu jednanju pohnuſe. Pſchi tym ſłóſtnik ſaczińſchcź doſpołnje ſtrowcho człowjeka cźini. Ssnadź ſo ſudej poradźi, potajnſtwo tuteho ſabrikanta helſkich maſchinow wuſajnicź. jn.

Slepy jako rataf

Huſto mójeſch widźecź, ſo ſubjo, kotrymž je woſud ſwětło woczow wſat abo kotrěj ko ſkeli narodźichu, njewſchědne dokonjeju, ſchtož mnohy druhy wuwjeſcź njeſamóża, hačźrunjeż maja ſtrowej woczi. Wěſo ſo pſchi tym nimale ſtajnje wo dźěła jednaſche, pola kotrychž ſo pobracowaze widźenje ſe žiwliſchej cźinjawoſcźu narunacź hodźi. Powołanja, pola kotrychž ſo we h'owjej wěży wo dźěło wocźow jedna, dyrbja žiwym wěſo ſawrjene woſtacź.

Cźim bóle dyrbimy ſo dźiwacź, jhonimy-li, ſo na w połnóżnoamerikanſkim městacźku Rochuſtru w ſtacje Minneſota ſlepy farmu, a to wſ njeż jenoż, ſo by ſo ſ nježim ſabrał, ale ſo by powołanje měł, ſ kotrehoż wunoſchkow bě ſwoju žiwobiu ſežiwił. William Caſton, tak ſlepy rěka, je ſo na to ſwucził, wſchě dźěła w ſahrodze bjes ſuſeje pomoca wuwjeſcź. Wón wuſkywa a ſadźa, ryje a ſam hrjeba. So by mohł ryć, je jemu jeho żona jenicźky koliki nażadźecź dyrbjała, ke kotrymž je bórnitza pſchicźinjena, ſo by ſlepy wědźał, kak daloko ſmě pědu podrywacź. Caſton, kotryż ſwoje žiwjenje nimale jenoż na ſwoje pódże pſchecźiſni, może ſ horbocźu wo ſebi ryeź, ſo ko jeho dźěło a próza wuplacźa a ſo lěpſche dokonja, dźěli nékotryżkuli farmar ſe ſtrowymaj wožomaj. Amerikanſke nowiny pſchinjeſchu powěſcź, ſo je ſlepy w tutym lěcźe wopraudźe rekordne žně na morhewjach, bunach, hroſche, dyniach a druhich feleninach měł.

Směškl

Logika. Jendźeſiki baſnik Sheridan bě wjeczorny hoſcźinu ſarjadował, na kotruż běchu jenoż knjeſoja pſcheproſcheni. Pſchi hoſcźinje baſnik poſtanowſchi ſo ſmějo wopraſcha: „Lubi pſchecźeljo! Dźenża wjeczor ſmějemy wubjerneho wina do ſwjeże wole! Prošchu ſo roſrudźicź: chcemy je picź kaž cźłowjekoja abo ſlotarſ każa ſubemu ſłotej?" — „Chcemy je picź kaž cźłowjekoja", hoſcźo trochu ſadźiwani wotmołwichu. — „Skława!" Sheridan wjeſele měnjeſche, „nażłokamy ſo potajkim dołhoż nam ſkodźi, — pſchetoż bludny ſłót dźe jenoż telko pije, doniż njeje ſwoju laczność ſpokojił. Na ſtrowje!"

*

Wón cźini, ſchtoż je móżno. — „Ja ſwój dołh do jednoreho, nuſnicho a jara nuſneho dźěłu."

„Jara derje. Nó, a potom?"

„Dale niczo. To je wſcho, ſchtoż mózu cźinicź."

Swonkowny minister ſbožkarſkeho Fukienſkeho knjeſerſtwa.

Eugen Cźen, prjedawſchi ſwonkowny minister chineſkeho zentralneho knjeſerſtwa a nětdyſchi organiſator wobtronjeneho pſchečźiwjenja pſchečźiwo Japanſkej, je ſwonkowne miniſterſtwo Fukienſkeho knjeſerſtwa pſchewſał, kiž pjecza pod kommunijtiſkim wliwom ſteji a pſchečźiwo zentraln. knjeſerſtwu w Nankingu wojuje.

Hospodarski rozhlad

Wutorn 19. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,657	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13 67	100 českosł. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81 02	100 franc frankow	16,40

Barlinſka burſa běſche wčera nětrunſcha a trochu ſłabſcha. Kurſ akciow běchu njejenajſe ſwjetſcha ſo wotdrěžowacź. Na wſakich ſtronowych liſcinow běſche wobrot referowanja hódny a tola ſo tu kurſy na ſwojej wuſokoſći dźeržachu.

Bar inſke žito we komiſi ſawiſachu wčera ſnadnu dowolnoſcź a pſchiſłuſchne ſo dołcź poſtajcźe. Mnohe wobſtejnoſcźe ſu pak mało a płacźiny ſo njepſcheměnichu.

Wčera naſtajene w Barlinje ſpotowe płacźiny: pſchenica 8,05—8,10 hr., rožk 7,70—7,80 hr., jačmjeń 8,05—9,15 hr., nahromadne: — 17,85—8,60 hr., wowſa: 6,95—7,35 hr.

Płacźiny rěznego ſkota na Brjeſdźanſkich ſkótnych wikach.

18. decembra

97 wol. 242 ſ. 325 krow. 24 ſlowc. 1161 ſelat, 851 wowc. 3870 ſwini.

Płacźiny za

woły: 1. 31—33, 2. 28—30, 3. 26—28; 4. 21—24;
byki: 1. 30—32, 2. 27—29, 3. 24—26, 4. —;
kruwy: 1. 26—29, 2. 22—25; 3. 16—20; 4. 11—15;
jałowcy: 1. 30—33, 2. 26—29;
wowcy: 1. 30—35, 2. 26—40, 3. 27—29, 4. 24—26;
ćelata: 1. 48—53, 2. 43—48, 3. 37—42, 4. 30—35;
ſwinje: 1. 51—51, 2. 49—50, 3. 47—48, 4. 45—46, 5. 42, 6. Raney: 42—5

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płacźiny po złotej hriwnje.

	18. 12.	16. 12.		18. 12	16. 12.
Pšeńca	—	—	bunY	17,0-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	wcka	—	—
jačmjeń. nal.	161-167	162-168	módre lupiny	—	—
ćelnień	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	139-145	140-146	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,80	12,80
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanč.	10,20	10,10
ſ. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,3-14,4	14,3-14,4
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſłoma	0,55-0,75	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč.	0,40-0,55	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
p eluški	17,0-18,5	17,0-18,5	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płacźizna za prěſny za wupłodźerja 179 182 184
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Drježdźańska burſa (18. 12.)

PS ſua 76 kg	185-186	bórnjace kruški	15,3-15,50
rožka 70 kg	157-158	pšeńč. wotruby	12,00-12,20
naſětnj jačmjeń	176-186	rżane wotruby	11,20 11,90
nazymſk jačmjeń	167-169	pšeńčna muka	35,75-37,75
wows	140-144	rżana muka	24,25-25,25
ćerwjeny dźeſeł	160-165	woka	15,50-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-21,00
kukurica (Mais)	—	hróch	41,00-42,20
ſuche truh.	*104 105*	*cokrowe truh.*	13,70-14,20

Směšćki.

Renta. — „S cźim ſo ty po prawom žiwiſch, Pawlo?"

„Hm . . . Pjecźo hiſchcźe ſ zyhelom, kotryż je mi naleto na hłowu padnył!"

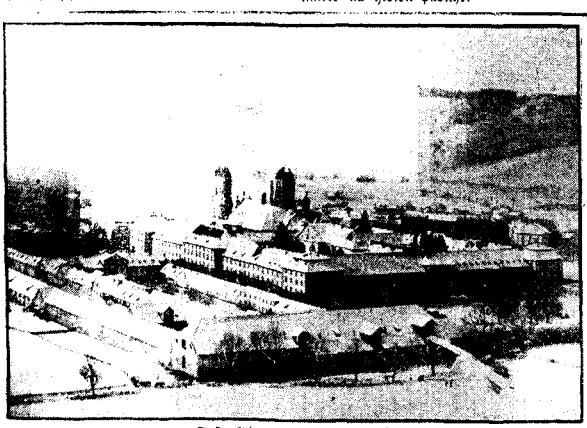

Tyſazlětny kloſchtr Einſiedel.

Sſławna abtownja Benediktinow Einſiedl w Schwajzarſkim kantonje Schwizu ſwjeczi tele dny ſwoje tyſazlětne wobſtacje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,50 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerja, zap. dr., z w. rat. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały mm-sajdt 8 pj. Wobchadanje so stajnje na wěstki a tabele so wyše wobličuje. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo wěźiwkam 45nacho znjezbožonja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjezmócny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej banki wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženje dyrbi so bance hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Cisło (Nr.) 292 — Budyšin — Sriedu 20. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Strowe znutřkowne hospodarstwo je trěbne za zwonkowne wikowarstwo

Němski ministar zwonkownych naležnosćow z Neurath a němski hospodarski minister dr. Schmitt wotewrischtaj wutoru w pschitomnosći zastupjerjow někotrych němskich ministrow prěnje pohódźenje rady za zwonkowne wikowarstwo, kotraž je so po zakonju za spěchowanje zwonkowneho wikowarstwa 18. oktobra 1933 wutworiła. Němski zwonkowny minister pokaja w zwoj wowitarskej rěči na wušne zjednoćenje zwonkowneje słužby ze wschěmi naprawami k spěchowanju němskeho zwonkowneho-wikowarstwa.

Němski hospodarski minister pokaja na wažnosć zwonkowneho wikowarstwa za zaxonalwarjenje němskeho hospodarstwa. Porno znutskownemu wikowarstwu so w zwonkownym wikowarstwje dotal hišće žanoho wožiwjenja njepokaja. Dokelž pak je za zwonkowne wikowarstwo strowe znutskowneho hospodarstwa z wumějenjom, móže so zwonkowne wikowarstwo hakle po nowym srjadowanju znutskowneho hospodarstwa natwarić. Nětko wšo žu derzepschemyslene kročele nutne, so by zwonkowne wikowarstwo zwoj natursti podšěł na zwrkownym zwonkownym wikowarstwje zaso dostało. Němske zwonkowne wikowarstwo wučinjenske z dowosom a wuwosom w lěće 1929 nimale 27 miljardow hriwnow. W lěće 1932 běše so nětkle hač na 10 miljardow hriwnow snižiło a w lěće 1933 lědma 9 miliardow pschetrocži, dokołk so dotal pschewidžeć hodźi.

Hłowna pschičina za poměry we wikowarskej politiki leži, kajkuž kraje w poslednich lětach swjetskim wjedźichu. Pschecyło, so bychu so wuzwitkowanja zwětowneje hospodarskeje krizy wot jich krajow wotdźerżałe, je wjele kwalitowu naprawy k snižanju dowosa pschewjedło. Němskemu zwonkownemu wikowarstwu schkodźeše njedostatk kapitala a wschelake wukrajne naprawy pschečiwo němskim hołowym tworam, kiž wolbyče we wukraju poćerpjachu.

Němske knježerstwo je swobodne je wšěmi krajemi do najwuzšich hospodarskich poćahow stupiło a kumjenjene tworow i tymi statami spěchowaca, kotrež je zawjerjachu so njewotwisnje. Němska może žiwi dołh jenož z wuwozowanjom tworow zaplaćić.

Zsobustawy rady za zwonkowne wikowarstwo Müller-Oehlinghausen wujběhny, so žu wschitke nowe powołane zhromadstawy k stutkownemu a spěchownemu zhromadźenju na nadawkach zwotniwe, kiž so jim spěchepodachu. Potom wozmě so dźełowe zhromadźowanje pod spěchedyhdźiwom statneho sekretara dr. Posse. Namjetu so k wotdźenju wšoho a wutworichu so wubjerki, kotrež hnydom dźěłaj započnu.

Wulki duchowny nadawk dźełowej fronty

Na zjězdźe němskeho kuratorija za wumožne hospodarjenje, na kotrymž so znamjenićeli zastupjerjo hospodarstwa, wyschnoscow, wschelakich organizacijow nazionalsozialistiskeje strony, hospodarstwa ald. wobdźelichu, mějesche statny sekretar Feder rěč, w kotrej so zaměrjaše wo nadawkach dźełowoje fronty wuprajl. Statny sekretar wo znamjenjenje dźełowoj frontu jako duchowne podmurjowanje zhromadneho hospodarstwa w nazionalsozialistiskim duchu.

Hdyž do dźełowoje fronty to położimy, zchtož so do njeje położeć chce, je to wocehowanje k nazionalsozialistiskemu myslenju. Hdyž so w natwarjenju stawow hospodarstwa wjedniki principy w jenotliwych wobłohodach postaji, hdyž může wjednik wobłohoda rozhinjdźaje słowo rěcześ, potom mamy w dźełowej fronće, w organizaziji „moj z radosće“ mějsto namałacj, w kotrymž rozdźel mjez ofizjerom a jednorym muzom padnje, hdyž člowjek k člowjeskej, ludowej towarišči ludowemu towarischej napischeho stej. Tam so frontlite nałożenje zhromadneho zaso wožiwi. To je nadawk dźełowoje fronty, wona nima do hospodarstwa rěcześ.

Porno tym maju stajej dźełowa fronta, hospodarske stawy a powołanja. S tutym rozdźelenjom dostanjemy wulki akkord a harmoniju, kotraž je k wuwiću trěbna. Posledne bolosće njebudźa so hodźeć wobešć. Esyltna ricka kanzlera pak a muzow, tiž njemu sluja, za to rukuja, so wschitko k lěpschemu wobroćeć. Hdyž budźe tuto zjednoćenje wutworjenje hospodarstwa pschewjedźene, potom budźe na zjězdu, so k wyschim nadawkam pschistupimy, so lud wjedźemy horje k statej swobody a zjednoće. Hdyž so to poradźi, potom so njebožiny a wšmy, so pod Hitlerowym wjednistwom hrěšnow wójnu w měrje dobudźemy.

Dźełowa służba dobre předewzaće

Němskostatne wjednistwo dźełoweje słužby běše statistiki němskostatny hamt proužiło, so by ras pruhował, kak so njepotrjebne wobstaranje dźela wuskutkuje. Smysł tuteje prošwy běše, so by so zwěsćiło, hač je njepotrjebne wobstaranje dźela je jowojim wulkim sozialnym wuznamom hnadź žiwne materialne schkodowanje za zjawne žiwjenje hospodarstwo.

Statistiski hamt je nětko swoje pschepytowanja skónčił a je do memoranda zapisał. Tam steji, so je so we pschereźku wjacy hač 60 proc. pschi wobkedźenju wjetšich dołhodow zjednoćenja zawěsćenja žanoho poćeha 70 proc. pjenjez, kiž je sčat za wobstaranje dźela abo dźełowa słužba wudał, z wobkedźenjom wobłoża a dźela tež na druhich městnach hospodarstwa je pschepytanju njezapřijenjeru wulutowało abo jako wjetšine dołhody dawkow zaso dóstało. Słyšny dźěl ma so jako nowe wutworjenje pjenjezneho zamjeńa dostawarjowu měsy a pschedewšitkim wobkedźowacz łosy maju pschez wobstaranje dźela abo dźełowu słužbu dźěło a zaměstnjenje. Woni podawaju pschepytowanje nóže, kotrež na nje waschnje newon kupim mó; wuwarja. Zdźěly pjenjezy wjetše hač 70 proc. nastupa, rěka w memorandu, so wone možnosć nowoho pschiwzjerjenja dźela z priwatnej initiatiwy tworja, wjele jenož, so nowowutworjene pjenjezne zamjeńenje nětkle motiwe njewostanje.

Němska komora za techniku so wutwori

Wjednikowy namjetnik němski ministar Rudolf Heß je porucził, so by dr. Todt wutworjenje němskeje komory techniki přihotował. Jeho podpěra wubjerk, do kotrehož je so howaju kuježa klasicheja: dr. Todt jako pschedsyda, dr. Schmitt, diplomowy inžener Hoffmann, prof. dr. Garbotz, diplomowy inžener Seelcaner a z Dwem jako porucznjej diplomowoho inženera Federa.

Dr. Todt k temu wojewja, so je po poruczeńcji z pschihelanni za organizo zjednoćenje wschitkich techniskich (architektow, chemikarjow a inženerow) započał. So by so tuto zjednoćenje zwěsćiło, je trjeba, so wschitke stawy luda, za kotrejž němska komora za techniku płaci, žeby pucz k njej swobodny dźerża. Dotalne swjazki so zjednoćenja. Zsobustawy wostanu z wopředka w zwojich detailnych organizazijach, so bychu so njetrjebajoce pjenjezne poćeżenja wobeschle. Poměry jenotliwoho technikarja pschichodnieje němskeje komory k druhim organizazijam němska komora srjaduje.

Němske propagandowe ministerstwo so powjetša

W zahrodze němskeho propagandowoho ministerstwa so nowe twarjenje twari. Dokelž je tuto twarjenje tak daloko dotwarjene, wotmě so w pschitomnosći němskeho propagandowoho ministra dr. Goebbelsa a zastupjerjow twarskeho wotdźelenja němskeho finanzneho ministerstwa a němskeje twarskeje direkzije jednore zhěbanje. S tžěchi nowoho twarjenja strowjesche zhěbanšći króna, kotraž běsche po starym němskim nałožku z čerwjenymi zhanjkami wupyschena. Po połstrowej narěči rěčeschе němski propagandowy minister dr. Goebbels někotre dźakne słowa. Po zhromadnym wuspěwanju Horsta Wesselowoho spěwa wotmě so jednora zhěbanska hoselina.

General O'Duffy,

wjednik zašćitiskeho hibanja w Irišći, je so nětko na pschikas swojeho politiskeho pschećiwnika ministerskeho presidenta de Valery zajał.

Narodny kič so wutupi

Badenske statne ministerstwo je pschećiwo narodnemu kiču, kiž so pschejo jako pokazuje, najwótrischo zakrocziło. Jena Badenska firma běsche emaillowane talerki a schali za dźeći dźěłała, kotrež běchu z čorno-bělo-čerwjenej thorhoju a z thorhojn hołakeho kichža zyschene. Tajka pycha wotmanjenja jenoż reklamne wuměnjenje nazionalnych symbolow z jadnjerjenskim samerkom. Tehodla so tute wěźe zabrachu a firma zanoho wotschkodzenja zwjedosta. Badenske statne knježerstwo je k temu wojewiło, so to tež we druhich podobnych padach někto tak zakrocži, so ty narodny kič razanje wumpilo.

Nowy redaktorski zakoń

Němski nowinarski zastaj so na to pokazuje, so by za někotre dny wotkaz wuda, z kotrymž so postaji, kaž redaktorski zakoń da mjeno stupi a kak so pschewjedźe. Kaž so zhoni, tuto pschewjedźenje pozjasnjenje zanoho pschemjenjenja nahlada wo redakterje njepschinjeje. Tež zastupjerjo zastaja so do powołanjeje lisčiny pschiwosmu, kotrejž jako zwjedobni zdobudźacjerjo we dźelowym powołanju za wowiny a politiske czahwizy dźerżeja.

Hodowna narěč Hessa

Adjutanzjowo wjednikowcho namjetnika wosjewja: hodowna rěč, kotruž smě wjednikowy namjetnik patorizy wjecjer w 9 hodź. w radiju, budźe so na přenim městnje na Němcowe we wukraju měrić. Tuzi so jeho wo tajku narěč prošyli, wón jim tuto pschece czim radscho dopjelni, dokelž so dla zwojeho wobzelnischeho cżěnja z wukrajnym Němcowstwom wobčeje zjednorjenu czuje.

Strašni zwučeni złóstnicy přindu do Waldheima

1. januara 1934 němšći sakoń pschećiwo straschnym swinjenym stołmikam atd. je 24. novembra 1933 do mocy stupi. W Sakšej je po tutym zakonju swučeni stołmizy, kotrychž hród zapadnje, hač na dalsche we wobeitym wotdźelenju krajneje thlostarnje we Waldheimje zawrěja.

Tardieu wostanje při starym

Prjedawschi francowski ministeriti president Tardieu je nastawk wo němsko-francowskich poćahach napisał. W zawodze wón na to pokaza, kak wschelako so na prašenje woimotwja, hač ma Francowska nětko z Němskej hnydom jednać, abo nic. Na lěwjay rjekuje pjeza Herriot ně a Daladier haj, na prawizy stej tohorunja dwě stronje.

Tardieu ma sa to, so so jednanja njetrjebale sa tak wažne bracj, dokelž pjeza nicso noweho njewotstamjenje. Tardieu pak so wobkedźe prašcha, wo czim dyrbi so jednać. Sjawnje won spomnjacj dawa, so ma Versailleske sdźerżenje sa trěbne, so by so francowski imperialismuš w Europje dźerżał. Hdyž chcetej Jendźelska a Italska napjatosć mjes Francowskej a Němskej wotstronicj, prašcha so Tardieu, czohodla chcetej Francowskej jednanja zamej pschewoitajicj. Němska sebi Saarsku žada. Tardieu staji prašenje, schto pak chcetej Jendźelska a Italska wot zwojich dobytkow Němskej wróczicj? Sa Francowstku wobitejt pjeza sa jednanje dwoje wuměnjenje. Prěnje je, so je francowske wójsko tak sylne, so ma mobilizazije dosć pschećiwnej hodźi, so je wjerdźijnu dosć wobsadźicj hodźa, nima teho dyrbi so sa dobru hitlerizowsku wójska postarać. Druhe mjenjenje pjeza je, so by so Francowska z krutymi samknjenjemi k temu postajila, so by w mjenje 15 lětnjow Europjanow rěčała, kotrejž maju samknjeny, kaž Francowska a tiž je srdźenje schtyrjoch trochu wot Francowskeje dźěliło.

Ze Serbow

Z Budyšinje, 29. dezembra 1933.

— Wo wjerje. 28. jena wjecor we 7 hodź. barometer [illegible] a najwušiša temperatura wodnjo [illegible] rano we 8 hodź. barometer 719, hygrometer najniša temperatura w nozu — 4. Sedźiwowy [illegible] fodra so na dalše [illegible] mało pschemjeni. — [illegible] wjesom [illegible] nowy wujwuhrjenje a nowa [illegible] [illegible] je so [illegible] [illegible] [illegible]

sebu njesłi, ale jich sława je pat šaćmi pšched sławu Augusta Barta, pak ju hišće dałeko pšekrjechi, hišće je młoda a wšchodnje rośće, kaž sława Lajnerta.

Sława Jana Augusta Barta je hižo stara. Wón je dźi 1. awgusta 1765 jako hyn knjeżeho schosarja. Hač wón bu, ša to wšchitko ma je dźakowacz swojemu knjemu a rosbladnemu nanej, kiž swojeho hyna do jo powukanja njemuješeše, ale jemu šmójni a dotto wukuc, ke čemuž měješe darow a lubošće. Jošła swojeho hyna na sławnu Wulkowjelkowku a, kotruž bješe knjes Below w lécze 1746 sa šerbskeji šalozšt, a ša kotruž bješe wubjerneho wučerja ala Haupta, pěsnjerja wjelespěwaneho kérluscha: ało njej so nihdy kak, kiž je Khrystus lubował", pšichi. Tu šerbske dźeći nėnijzy wukuchu. Nėhdże 40 , do kotrychž wėšeše też mały Bart šłuschešeše, na hydlachu. Michał Haupt wobtkowa wobdarjenych w pšchi šebi jako swojich pomoznikow a roswucżoje jich dale, so móhli poźdźišco jako wucżerja we ich wjach łkutkowacź. Wucżerišich seminarow tehdy je njeběšeše a po paedagogiźišich akademijach so jim njedźiešeše. We Wulkim Wjelkowje dostamjes druhimi swoje wukuklanje Lajowšti kantor Korla Smoleć a Njeźwaczidšti kantor Jurij Mananaj šławneju šerbskeju wótczinzow. — Też Jan ič Bart je potajtim ſ wucżenzom Michała Haupta a thwalešche šebi poźdźišco, so je tam wożebje nėnawuknył: porjadnosć. Hdy bychu tola naschi bja bóle porjadni byli! — Schkoda, so je šławny ć Michał Haupt hižo 1799 wumrėł!

Hdyž bješe młody Bart we Wulkim Wjelkowje dwė pobył, póšła nan jeho do Khocżebuša, so by tam we im kupnym domje pšchekupitwo wuknył. Młodemu kej wšchak ſo radšcho chcyše do knihiczišchcerstwa tohodla, dokelž mějachu knihiczišchcerjo — też jich gnizy — tehdy prawo ſ mjeczom khodźicz. Na tajte towne wėzy wėso nan njedźiwaschе. Wocżaka wot pšchekupitwa lėpšcheho pšichoda sa hólza. Ale ježnym mėtnom mėšeše njeschło. Khocżebušti bješche njeśmilny a hruby człowjek. Po lécze knjes eho Barta ras na hrube waschnje płišowaschе dla zkoszow. Hótz ſwoju šalu wotwjasa, knjesej pod cźišny a na małym wózku lėta 1782 cźekny bjes ézka w kupy. Duzy po puczu khychu jeho pšchekupi ſ do Prahi jedźechu, ſobu wjacź. Wón pał to njea, wuproſowschi ſebi najpšedy dowolnosć ſwojeho rišcheju, kotrajž jemu to ſapowėdźišchtaj. Ale ša to dowolišchtaj knihiczišchcerstwo wuknyć. Sajtupi o wucżby pola knihiczišchcerja Monsy, ſałoženja hiche dźenża wobſtejaſeje knihiczišchcerjne. 4½ léta ybješche wuknyć. Mėšeše ſkładnosći wjele cźitacź a ja ſam dale roswucżowacź. Hdyž bješche dowuknył, ſaupi jako cźišchcerišchi pomoznik do Grassez knihiczišchcerjne we Wrótšławju. Potom dźelaſche w Barlinje, w Kopenhagenje, Hollandšej a słonczinje w Londonje. Za nawukny dosholnje jendźeſitu rėcź a jendźeſitu wuojnosć cźišchcza. Potom ſaſo dźelaſche we wulkich nėmšich mėſtach. W Halli nawukny pola Hendela cźišchcz otow. A słonczinje ſo wrócźi do Wrótšławja, hdźeż ſazo ſastupi do Grassez cźišchcerjenje, kotruž nimo mėry chowaſche, ſo bu jedna ſ najwjetšich zyteje Nėmčiše. Słonczinje woſeni ſo ſ dźowku wobſtejerja a bu ſam ſ wobſtejerjom. Skradźu wón pėsnjeſche. Jako jemu 1797 ſotra wumrė, wėnowaſche jej rjany ſpėw, kotruž je pėsnił a cźišchcał. Wón njeſabu na ſwoje Rałezy tej jako bohaty a wulzy nahladny knjes.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Radeberga. (Wobej nohy ſajmjatnjej.) 17-lėtny cźeſ ſ Wellersdorja bješche pšhed dwėmaj njedźelomi ſwoje dźeło wopuſchcił a wot teho cźaſa ſtało we ſwojich ſajmach pšchenozowaſchcz. Jeho dyrbjachu nėtko Radebergſkeje khorownije dowjeſcź, dokelž bješchej jemu nohi nuſy ſmjerſtej. We khorowni jemu wobe nohy wotſajachu.

* S Grimmy. (19 000 zentnarjow bėrnow ſa ſymſku pomoz.) Pšchi wopomnjowjeſi barowe je ſo w najchim wokrjeſu ſa ſymſku pomoz 19 603 zentnarjow bėrnow, 2888 zentnarjow rożki a 1560 zentnarjow pšchiſaſy nakromadźiło. Rozdźelenje darow na potrėbnych je ſo jowołało.

* S Hartensteina. (Wopor ſymy.) W nozy k pjatku namałachu na Zschopawſkich łežownjoſcach njedaloko łežnoho hoſcenza 65-lėtneho muzeja Arnoldta Schippela Zenkersdorfa pola Kamjenicy morwego. Schippel, kiž bė na puczowanju, je ſmjerſtnył.

Najnowše z cyłeho swėta

—Wuhladny na wjedro ſa jutſchi ſchiwórtk: Sso tłochu twiwėdri a budźe ſymniſcho.

*** Pšichajny żud w Khocżebuju je ratarja Korlu Speuja ſ Harnſchdorfa, kiž je 26. julija ſwojeho nana ſatčił, pondźelu popoldnu dla cźelneho ſrnjenja ſe ſmjertnym ſcżehnokom k 4 letam ſajtwa ſaſudźił.**

*** Rejſmahauſenſka ſtatna policija je w Gelſenkirchenje 9 kommunistiſchich ſunkcionarow dla pšchihotowanja wjeleſchcherady ſajała. Policija ſebra dwė piſtoli a 6000 pšchiſchłowych ſnamkow ſa illegalnu kommunistiſku organizaciju.**

*** W ſwišku ſ pšchełałanijom pšchepytowanjom pšchecżiwo Brüſſelſkemu politajſkemu ſchefej ſu nėkto też politajſkeho ſchefa w Lowenje podobnych pšcheſtupjenjow dla ſaſeli.**

*** Hantiſzy ſajtudjerjo Bolivijskeje a Paraguaiſkeje podpiſachu na panamerikaniſkej konferenzy pšchedběžne pšchimerowe ſrėčenje, ſ kotrymž maju ſo wojowanja w Gran Chaco ſkónczicź.**

Přilopk

* 8 hórnikow pšchi podkopkowym njeſbożu w Połodnišchej Afriky wo ſiwjenje pšchiſchło. Pšchi cźeſkim roſbuchu-njenju w Gelderhuiſkich podkopkach ſo nėkotſi hórnicy ſajſpanychu. 2 Europearaj a 6 domorodnych je ſo ſhubiło. Njewocżakuje ſo wjazy, ſo budźe mózno jich žiwych wuthowacź.

Radio

Schtwórtk 21. dezembra ſłyſchimy:

Königswusterhauſen. Nimo ſnatcho wſchėdneho programma: 14,45 ſa młodźinu. 15,10 ſa bėcźi. 16,30 hodowne ſpėwy. 19 hodźina naroda (jaudźelju, ſpwjeſi, paſtyrja, kralcjo). 20,15 ſchtoſ ſ łubosću cźinimy. 21 „Dźeń łupuje".

Lipſk. Nimo ſnatcho wſchėdneho programma: 14,45 dowjaza hudźba. 17,50 ſtaroniſmſke hodowne ſpėwy. 19 hodźina naroda. 20,30 wuſkoki ſpėw wo dźele a bźiacźerju. 21 potpourri.

Hiſchcze wažne ſ dnjowſcheho programma. Barlin: 20,05 ſabawny a rejwaſki wjecźor. Stuttgart: 21,20 wjeſele ludowe ſpėwy. Wien: 19,05 hody w rajſkej Tirolſej. Beromünſter: 21,10 pišcźelkowy koncert.

Swójbne powėſće

Semrėcźej: Helena Klingſtowa ſ Lahowa; ſłowanje je dźenſa ſrjedn. — Paulina Kühnowa rodź. Münchź ſe Budyſchina.

Ludwik Jahn,

wótz nėmſkeho turnarſtwa, pišče:

„Niz w tym, ſo ſwoju wołobnoſcź ſpuſchcźi, leſi najwyſchi nadawk jenotliwca, ale wjele bóle w tym, ſo ſwoju wołobnoſcź hacź k najwyſchcej dopołnoſcźi a dokonjanoſcźi pojbėhnje. Bóh dari tebi mozy, wužiwaj je a njeluiuj ſ nimi! Sſu twoje a twojeho rodu a ludu ſbožo!

Bóh ſtwori wſchelake ludy a da jim wſchelake mozy a nadawki.

Schtóż chce nadobne narody ſwėta do jeneje jenicźkeje cźrjody zjednocźicź, pšinjidźe do ſtracha, ſo ſmė hórišy nad najſpjewanjſchim domjetłu (wunjetku) cźłowjeſkeho ſpłaha tnjeźicź.

Tohodla je tóżde ſkutkujuze ſwėtowe njeſbożo ja cźłowjeſtwa, ſchkodowanka ja kaweźany a njewupjelnjenoma ſchczerbina!

Směški

Cźaſte praſchenje. — Profeſſor cźiſchi cźitanu prukowanju: „Pſchipołanje Pawła ſtwo proſtanje wobeźnje nuſeje?"

Student: „Nj, knjes profeſſor, nėtko a nanidźo, nanowo! Je to wołmi wažna, tohodla mi wobeźnje nuſeje pſchihotowacź."

*

Wobſtarowanje łódnu. — „Ja mėſeſ ſe ſwojimaj kotomaj wjele njeſbożo!" — „Powołaj mi!" — „Jena mi cźełny . . ." — „Haj, a?" — „A druha niz."

Pokiwy pyskej a pjeru

(Pokračowanje.)

njesć, wjezć, lėzć, ſrasć — njeſe, wjeze, lėze (**nic: njeſy**, dokelž **e** ma to być kaž pola ſłowjesow ſamſneje rjadowanje: wjeźe, pječe, pšeźe, pleče, kładźe atd. Tola: nosy, wozy kaž: proſy (nošu, nosyš, nosy . . . to je **hinaše** ſnowanje). Příklady: Kokoš kóždy dźeń jejko **znjeſe**. Płót ſo **zwjeze** do pučn. Hóle **přilėze** póſtyrjom. Sroka pjenjezy **zwotnosy**. Pohonė hnój **wuwozy**. Had po brjuſe **łazy**.

nėt (tak hižo Ticinus 1678: proſ ja nas rėjnitou nėt, ha = proſ za nas **brėšnikow nėt** a), **nėtko** je pomjeńšenka (kaž wėčničko). Nėtuši a nėtčiſi čas.

njetopor rėkaše nėdy **notopjeř** (= n o c o p j e ř)

neugierig ſein čipnoſć paſé

njewohožny unverdroſſen

Njewutrjebane twórby: many lėpši kraj, faluje pak **lėpy** kraj, je tu **njelepa** ruka, njeje tu **lėpa** ruka, je tu **njelepoſć**, dže pak je **lėpoſć** (kuanoſć?) Many tři **ſwinje, dże je jena ſwinja?** Su **rjane žnė**, dże je **rjana žeń?** Hólčec **ruče** na ſtom lėze, ženu woń njerčka też **ruči hóle** (**ruča** wjewjerčka behendź!) **Skoro** ſmy dodźełali, čemuż njjemienjemy, dźełu **skore** dźełu (spėšne)? **Włožne** pokładźa wot **włóhi, nėžne** pak wot **nėhi, jasne** wot ſasa, **póčtwe** wot **póčty**, ale dže ſu **n ė ž h a, j a ſ, p ó č t a** atd.?

nje abo **nje?** Njeznaja nje nana nje maćerje. Njeſerb, njekurjak, njeſpėwar, njeſtowjek, njekrośćan, njezakoński, njeſpał, njewėdźeſć, njeblć, njepresadźić, njemóc. Njepytam tebje, ale nana — nje tebje njepytam, ale nana. Njeźuj, njeſwaříš — njeźwać, njeſwarić, njewołać! **Nječi** (niče) zleho — kaznja je zlo **nječinić**. Derje je **njekurić** a **njeźłokać**. Njepřečinjeć, ale łutować! Ty? Ja nie! Nichtó **nicho, nichtó, ni-dże, ni-dy** žadaja ſebi **nje** (ni-) na přikład: Nicho **njewidźa**, nichtó **njepřińdże**, nidże **nikoho ni**mam, to nidy **njewėrju**, nidy **nanidy nochca**.

(Přichodnje dale).

Towarſtwowske powėſtnikl.

Naš sobustaw

Hendrich Kral

sobustawske cźisło **297** je wumrėł. Prosymy nasich dowėrnikow, zo bychu po postajenju generalneje zhromadźizny ſ 1.

0,85 hrivnow

zbėrać a najpozdźišo za 10 dnjow wotwjedli!

Posmjertna pokładnja župy J. A. Smoleř.

Zarjadnistwo

Domowina zmjenje 3. dżeń hodow **(27. dec.)** w Serbskim Domje wuhlcy ważnu **wurjadnu zhromadźiznu**, we kotrejž ludźe ſo wo přemėnjenju wustawkow jednać a ſo zdobnu wjednik Domowiny wuzwoliť, kiž budźe potom cyle nowy wuhlcźk Domowiny zostajeť. Kóždy sobustawny abo zwjazk ma za zastupjene być, tola też jich jenotliwi sobustawy kaž druzy Serbja ſu nam **wutrobnje** witani.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Das am 18. 1. 1932 für die Betriebseinhaberin Auguste Walter, Commercienrat bei Amtsg. Nr. 21 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben, nachdem das Entſchuldungsverfahren durchgeführt iſt.

Dresden, am 2. Dezember 1933.

Die Landkaſſe.

Hospodarſki rozhlad

Serjedu 20. dezembra 1933.

Wčeraſe kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,052	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,65	100 českosl. krónow	12,41
100 šwajc. frankow	81,92	100 franc. frankow	16,405

Barlinſka burſa mjeſeſke wčera powołdnikowje wėšu tendencu a pšchicźelne wikowanje. Kurzy akcijow pak ſo ſłoſka wotdrjebjachu. Wšitki rentowniſki liſtcźinow pak mėſachu kurz a poſtajowaze kurſy.

Barlinſke jitne wukupiwſi bėchu wczera khėrno ſłabe. Zita wjeſchece druźiny ſo mjenje poſtajeſchče. Też łupzow bėſche zaſ mało. Płacźiny wowcy a jeźmjenja ſo trochu ſnižichu.

Wčera płacźiše w Barlinje zeznač . . . pšchenicy: 8,05 9,20 hr., rožki: 7,70 7,70 hr., jeźmjenja, nałcźujeſko: 8 9,10 (8,20 8,85) hr., nałomſcho: — (7,85 8) hr., wowſa: 6,95—7,25 (7,05 7,35) hr. Płacźiny ſo ſpinkach ſa płacźiny wobſtejſchich wikow; hdyž pał žane nałpomnjene njejſu, ſo njepšchemėnichu.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płacźiny po złotej hrivnje.

	19. 12.	18. 12.		19. 12.	18. 12.
Pšenica	—	—	bany	16,5-18,0	17,0-18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jećmjeń, nal.	160-166	161-167	modre łupiny	11,5-12,5	—
jećmjeń	—	—	žołte łupiny	—	—
wows	139-145	139-146	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšenk. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosuſk	12,70	12,80
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanc.	10,20	10,20
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruſki	14,30	14,3-14,4
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſłoma	0,50-0,70	0,55-0,75
hrošk. Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenič. „	0,35-0,50	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjenjški	17,0-18,5	17,0-18,5	rena „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płacźiny za pšeńcy za wupłodźerja 179 182 184

Płacźiny za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Płacźiny ręznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. decembra 1933 Płacźiny po cent. a złot. hrivnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 315.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetšeje rėzneje hódnoſce hač do 6 lėt 34

Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene . . 31—33

Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe . . 27—30

Mjenje picowane wšėch ſtarobow . . . . . 22—25

Byki: 459.

Połnomjaſne, wurośćene, najwjetšeje rėzneje hódnoſce 30

Połnomjaſne, młódſe . . . . . 28—29

Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe . 25—27

Spatne . . . . . 22—24

Jałojcy a krowy: 667.

Połnomjaſne, wukormjene krowy najwjetšeje rėzneje hódnoſce . . . . . 25—27

Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rėzneje hódnoſce hač do 7 lėt . . . . . 19—23

Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałojcy . . . . . 14—17

Derje picowane krowy a mjenje picowane jałojcy . . 9—13

Mjenje a ſpatnje picowane . . . . . —

Celata: 3372.

Najlėpše wukormjene (2. druźiny) . . . . . 40—43

Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) . . . . . 28—39

Spatne (4.) . . . . . 20—25

Wowcy: 1853.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. druźina) 40

Starše wukormjene (2.) . . . . . 37—39

Mjenje wukormjene (Märzſchale) (3.) . . . . . 35—36

Swinje: 15 447.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiżenj., hač do 11½ lėt ſtare 48 - 50

Wukormjene . . . . . 48—50

Mjaſne . . . . . 48—49

Spatne . . . . . 46—48

Rancy a kundrosy . . . . . 43—46

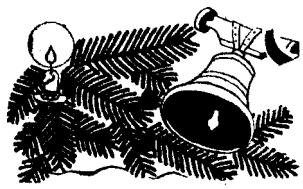

K hodownemu swjedźenjej

poručam swój bohaty skład w

porclinje, kamjeninje, krystale a šklenčanych tworach

Hermann Gläsel w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 4

Drastowe tkaniny

po wšěm nowočasnym wašnju tkane wosebje płačiny hódno.
Pěkne pakćiki k darjenju.

Lacy pulovry
Telefon 3576

REIMANN při Póstakim naměsće na Hošic hasy 29
Wosebity wobkhod za drastowe tkaniny

Emil Jende

w Budyšinje na Seminarskej hasy 25. Założene 1862, telefon 2071

Budyska palerńja a spirituozowa fabrika poruča k swjatym dnjam

dobre tallowe likéry 30%, litr po 3.60 hr. w najlepšej staroznatej dobrej kakości.

Mišanje Jamaika-ruma-araka a pař. wina kaž tež punčowe essency dobr. aroma a kajkosće.

Za čopły punč poručam dobre čerwjene wino . . . . . litr wot 1.— hr.

Wo słódkich winach, kaž **malaga, portske wino, samoske** atd. mam wulki wubjerk.

Běłe wina, Rheingauske, pfalcske a moselske wino, bleda bjez škleńcy wot 0.85 hr. sem.

Wosebje wobłubjene su a so rad kupuja dawne připóznate dobre

płodowe wina

wino z janskich jahodkow, pořa[illegible]
wino z holanskich jahodow, po[illegible]skim wašnju, so čoplemu punču ha[illegible]
jabłuk. wino, wuherske, podawa kra[illegible]

Tute ni kajkotne płodowe wina su so[illegible]n wobkhodze po starym wašnju zhotow[illegible]dla njeje kisałe, tola pak mału w[illegible]ce[illegible]tow alkohola.

Wšitke wudźěłki su samsne zhotowjenja.

Tak kupuja moji wolebjerjo z próčnje tuki

Při wšěch swjedźenjach je moj wobkhod připóznata a prawa kupowarnja. Hač do sylvestra so wot 8 hač do 7 hodź. bjez přetorhnjenja předawa.

Najrjeńši hodowny dar!

4 modele

wot **188.—** hr. sem!

Přijemne wotpłačowańske wumjenjenje!

Hermann Kulisch w Budyšinje
Na Hošic hasy 38 Telefon 3541

Za hodowny swjedźeń!

Zymske mantle . . . . . wot 59.— 48.— 42.— 38.— 35.— 29.— **12.—**

Zymske jopy wot 34.— 27.— 21.— 18.— 12.— **6.95**

Wobleki we wšitkich wuwjedźenjach . . wot **23.—**

Kholowy we wulkim wubjerku, kožane jaki, zwjerśne košle, kłobuki, čapki, wjazaki, čełne šaty, pjasčowe ruka[illegible]cy, štrykowańske jaki

Wobłečenjowy dom

Hugo Lachaly

w Budyšinje,
před Šuleńskimi wrotami

Dołholetna nakupowarnja za SA., SS. a HJ. atd.

Njedźelu wotewrjene wot 11 hač do 18 hodź.

Klanki

rjane a tunje

hrajki / pycha na Božodźěšćowy štom

Woporjedźenje klankow najtuńšo!

M. Pfuhl při Šuleńskej wěži 12

Kupujeće najtuńšo:

žimace mašiny 5 lět garantije
khlěb krajace mašiny
rybowanske mašiny
mjasokrajaki
worcłowe husy pječaki
wuhlowe kašće z wěkom a bjez njeho
smykače
rodlowanske sanki
a wšelake druhe wěcy

pola firmy

August Heyne

wikowanja ze ze'cowymi tworami

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 21

Ręču serbski

Serbsko-němske Němsko-serbske

Słowniki

k wudospołnjenju a nawukanju serbskeje ręče (najdrohotńišeho zeńskeho pokłada) dostanjeće we wšelakich płačiznach a wuwjedźenjach w **Serbskej kniharni w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 4**

Nowočasne

žerdki za gardiny

připrawy k začehnjenju

žerdki za vitraže, rólosy

wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Akkowa toča

z wěcami za kopańcu je so na dróży z Kamjenca do Budyšina na Milońcy, Wětšeńcu, Wudworje zhubiła. Za myto wotedać pola krawca Domški we Wudworju čo. 22 E

tobako[illegible]e, ruboki

Straube

[illegible] w Budyšinje

Praktiski hodowny dar

tepichi
předłohi
tkaniny za běhaki
linoleum

na tuńšo pola

Linke & Truöl

na Žitnych wikach 2

Spomjatkujće sebi

Čobre

hodowne cigary cigarety a tobak

kupujeće płačizny hódno pola firmy

Hermann Gerich

w cigarowej a tobakowej fabricy
na Sukelnskej hasy 7

Dary

ze [illegible]anych, porclinowych kamjeninowych, emaljowych tonowych a [illegible]chowych a drjewjan. tworach

wulki wubjerk a najtuńšo

M. Pfuhl při Šuleńskej wěži 12

Drjewowa awkcija

Srjedu 27. decembra 1933 (2. dźeń hodow) dopołdnja w 10 hodź. ma so na Nowoslišich ležownosćach, při puću z Nowoslic do Koslowa (Dróhach)

nětko 30 losow stejaceho wužitkoweho a palueho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w hosćenu u w Nowoslicach. **Wobsedźer.**

Listowe wobalki

z čišćom a bjez njeho

podawa

Smolerjec knihlělšćerńja

[illegible] z W. r.
w Serbskim Domje

Štrykowane jaki

w rjanych mustrach
čista wolma — tunjo

E. Haubold
(E. Knochowy nasl.)
na Kamjenu. hasy 21

Najtuńšo kupujo

steppowane a moškowe přikrywy

stajnje we wotrjadowym wobkhodźe

přikrywy z wjelbludowych kosmow
w znatej dobrej kakosći, najwjetši wubjerk a jara płačizny hódno

Paul Korn na Hošic hasy 21
Njedźelu wotewrjene!

Praktiske hodowne dary!

Běłe a pisane počehnjenja, łožowe płachty twjelki, trjenja, rólnaj[illegible]še wupjerki wańske ruby a šantki blidowe ruby, taflowe ruby ze servijetami a bjez nich, sofowe a diwan. přikrywy, čopłe spódnje šaty za mužow, žony a dźěći, čorne serbske banty we wšěch šěrokosćach. Najtuńše płačizny!

Hilgerowy nasl. E. Wiltscheck na Seminarskej hasy **2**

Rjany dar k hodam je

dobra kniha

Najwjetši wubjerk w Serbskej kniharni

Kupujće pola našich inserentow!

Posleščowy dom Heber

na Serbskej hasy 9

poruča

prěnjotne, z rukowanjom pjerjenje přepušćene wupjerki

we wšěch šěrokosćach po najtuńšich płačiznach,

stepowane a moškowe přikrywy

samsneho zhotowjenja.

Najnowočasniša připrawa k čišćenju pjerja.

Při čišćenju móžeće pódla być.

Założene 1900. Telefon 3300.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr. pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2587

Za nawěšćik, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćik a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Zjewnje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo ačehwkam čělneho znjebožeńa z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjebožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy worzewić, wzanjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjebožeńa dyrbja so hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjenje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutoje banki, kiž Serbske Nowiny bdyr a když wozjewja.

Čisło (Nr.) 293 — Budyšin — Štwórtk 21. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Nowe rjadowanje šulow

Němski ministerski minister je samerne myšle k rjadowanju šulow, wo kotrychž je so na 11. sjedźe wobjerka za rozwučowanje wurodźowalu, za płacźiwe zajdy we sjewi. W tutych samerunych myślach rěka: najwušichi nadawk šulow je, so by młodźina w nazionalsozialistiskim duchu k słužbje na ludowje a stacje wocžehnyła.

Hitlerska młodźina dokónči tuto dźěło je strukowanjom tharaktera, spěchowanjom dissiplinu a cźělneho wukubłanja. Wona ma šulsku móz na kóždy pad wobsedźowacź a swoje žadanja šule połnje dopjelnić. Šula a Hitlerska młodźina mataj pak pišchi swojich prawach na młodźinu teź na žadnutkowanje starschich pišchi wocžehnjenju a na zaměkowanje a pěstowanje žiwóbneho žiwjenja se rozumjenjom dźiwacź.

Młodźini nije 14 lět njeźmědźa pak so na žadyn pad dźeše 7 hodź. wječor w symje, dźeše 9 hodź. w lěcze wot starschiskeho domu wotdźerźecź. Sa młodostnych nije 17 lět ju cźaśy na 8 hodź. wječor w symje a 9 hodź. w lěcze, sobotu na 9 abo 10 hodź. połtajene. Jeli žebi starschiši dom abo wocžehnjerjo picheja, dyrbitej dwě njedźeli połnje a tśeca pol wot słužbnych winowatośćow žiwobodne wostacź. Schulerjo pšches 18 lět móža wumsaćnje do SA saśtupicź, tola maju so na słužbje jenoź tak daloko wobdźerźeć, kaž jim to dopjelnjenje schulistich winowatośćow dowola.

Schulerjo, kotśiž Hitlerjeje młodźinje abo SA pschisłuchicheja, smědźa uniformy a snamjeschka w schuli a pschi schulistich sarjadowanjach nošyć. Noschenje hewaschich snamjeschkow a uniformow, wošebje po wěrnuwsnaćach rozdźělenych młodźinstich swjatkow, w schuli a pschi schulistich sarjadowanjach je sakasane. Němske turnarske a sportske snamjeschko a sawjedźene rjadowanjowe cźapki su dowolene.

Wuczerjo a schulerjo strowja so w schuli a swonka schule z němskim pozdrowom. Njeariskim schulerjam je pschewostajene, hacź dźedźa z němskim pozdrowom strowicź abo nic.

Nětuši wóinscy jeći pola Hindenburga

Němski president z Hindenburg pschija wječera pschedstawliwe němskeho sjednoczeństwa nětuschich wójskich jatych, kiž wobsteji z kusow žiwobodneho kusa z Lerźnera, fabrikanta Poddinghofena — Gelsenkirchena, univerzitneho profesora dr. Böhmera a dr. Giwena. Tuzi kusa kusa rozprawjachu pschi sładnosći wopomnjenja 15 lětneho wobstaca němskeho sjednoczeństwa we dolatnym swjatkownym dźele a jeho pschichodnych nadawkach.

Zakaz służbneho wobleka za nowolětnu nóc

Wyschiše SA wjednistwo je sćehowazy wukas wudało: Wot 31. decembra 1933 wječor w 7 hodź. hacź do 1. januara 1934 rano we 8 hodź. je zakazane, słužbny wobleć swonka privatnych bydlenjow nošyć, sa wschitkich pschi kluschnikow wotdźelenjow, kotrejž su wyschšemu SAwjednistwu podstajene. Wuwzate su straže, kaž tež drohowe patrouille w słužbje, pólni hajnižy, pomocni policistojo a telegrafenja.

Jenoź hišće sobustawy strony w podorganizacijach

Stabowy wjednik politiskeje organizacije dr. Ley je z wokolnikom na hamtarjow a wjednikow wotdźelenjow wyschego wjednistwa politiskeje organizacije wojewił, so maju pschichodnje sobustawy podorganizacijow strony sahadnje sobustawy firmy być. Sobustawy tutych podorganizacijow, kotrejž jenoź sympatizuja, dyrbja so do pschimérjenych swjatkow, kaž do němskeje dźěłoweje fronty atd. pschewjesć. Pola wschelakich organizacijow so tuto pschewjedźe hnydom sapoczinje.

Baldura ze Schirachowe nowolětne póselstwo

Němski wjednik młodźiny Baldur ze Schirach 1. januara 1934 wot 11 do 11,15 hodź. psches wschitke němske radija k němskej młodźinje porěčał.

Němska autowa dróha po Sakskej

Generalny inspektor za němske dróhi dr. ing. Fritz Todt je w pósłednich njedźelach tři nowe wotdźele k jenotliwemu wobdźelanju pschewostajił. Sem to dróhi je Stuttgarta do Ulma (85 kilometrow), z Drjezdźan do Kamjenicy a Meerane (105 kilometrow) a z Wrótsławja do Lěhnicy (70 kilometrow). Towarstwo za němske autowe dróhi hižom pschichodne dwa twarske wjednistwo za nowe dróhi postaji.

Tak so nětko hižom wjace kilometrow twari abo so pschihotuje. Sem to sćehowaze dróhi: Frankfurt n. M. — Heidelberg (100 kilometrow), Muriehow — Reichenhall (120 kilometrow), Elbing — Königsberg (110 kilometrow), Berlin — Stettin (120 kilometrow), Köln — Düsseldorf — Duisburg — Dortmund (120 kilometrow), Bremen — Hamburg — Lübeck (160 kilometrow), Stuttgart — Ulm (85 kilometrow), Drjezdźany — Kamjenica — Meerane (105 kilometrow), Wrótsław — Lěhnica (70 kilometrow).

Na dróhy z Frankfurta do Mannheima su so wschitke twarske dźěła rozdale abo twarjenje. Na Muriehowsko-Reichenhallskej dróhy je so tuchwilu 12 kilometrow do twarjenja dało. We blischšim cźasu so twarjenje wulkich mostow psches rěku Mangfall a Inn rozda. Sandźenu wuloru je so pola Elbingena twar Elbingsko—Königsbergskeje autoweje dróhi wotewrił. Pschi spodźatku januara sapoczne so twarske dźěła za dróhi Berlin—Stettin, Köln—Duisburg—Dortmund, Bremen — Hamburg — Lübeck.

Bremenski wopyt pola sakskeho kn'ežerstwa

Zakitk ministerski president z Killinger pschija Bremenjschego mišchejanoša dr. Markerla, kotrejž mjeschcepresident Bremenskeje wikowarskeje lemowy Lantz a direktor Bremenskeje bankowje je cuzy dr. Schjer pschewodźowachu. We pschitomnosći so pschedarskeho ministra Lenka a pschewodźerja ministra dr. Schmidta rospomnjachu za pschichodnja wo potrebnjenju sakskeje wuznamjenje industrije. Pschi tym wuzwi sajimow sakskeje wuznamjenje industrije z hanseatskim wikowarjowym sakskeje kněžerstwo Bremenske pokiwy z nowym sajimom witasche. Z rospředžowanjemi so z najwjetschej thutnosću pokrajuje. Nadźijeja so, so so z tym sakskej industriji wotbyroje jeje twórcow wotnje wolěši Bremenjo hoješo wopytachu teź Drjezdźanskeho wyschischego mišchejanoša Zwmera.

London chce p'eča posrědkować

Město mjesynarodnych wulkich konferencow so někto diplomatiske jenotliwe rospředžowanja wjedu. We wobluku tutych rospředžowanjow ma so nowy wozebity podawk sapiskać, mjenujcy pózledne rospředžowanje jendźelskeho pósłanza w Barlinje sira Erica Phippsa se němskim swonkownym ministrom.

Phipps je w Londonje we wotbronjenskim wubjerku jendźelskeho knježerstwa dokladnje wo němskim wotbronjenju rosprawjał a na to instruktije jendźelskeho knježerstwa dóstał. London chyst w tutych jednanjach rad posrědkowacź. Tehodla drje posłanc njebudźe wozacźne, hdyž tu nowy nadawk widźimy, kiž je sastupjeł jendźelskeho krala dóstał a kiž je won wječera w Barlinje wuwjedł.

Phipps je wječera dopo[illegible] Barlina pschijeł a je so wjecor dlijschi cźas [illegible]m swonkownym ministrom i Neurathem rosr[illegible] S kanzlerom pak so Jendźelcźan njeje rosrec[illegible] Tola wěsće je knjes i Neurath wjednjej wo n[illegible] jendźelskeho pósłanca, kiž je wot swojeho kni[illegible] dóstał, rosprawjał.

Běžeńca we Wöllersdorfie

W awstriskim konzentrazionarskim lěhwje we Wöllersdorfje je mjes jatymi běžeńca (Rakuz) wudyrił. Jeźi, kiž su ličbi nazionalsozialistiscy, mjenuju znjeho lekarskeho wothladanja. Domjaca wobernizy, kotrejž lěhwo straźuja, so pjecźa zapowjeduja, stherjenych do thorcenaje dowjesć. Haj, wotaj samo njedowjeła, so by lekar do lěhwa pschischoł, mjenjeł su mnohy jeźi w swojimi zadwoławanju swólniwi, lekarja swoji zastupacźi. Dohladowar lěhwa je żandarmski oficjer, kiž jenoź hdys a hdys pohladaj thodźi a hewak dowiecznym wobernikam samym cźini, kaž so jim spodoba. Tehodla wbojsi jeźi mjenuju znjeje nadźje, so so z nimi pselěpschi. Domjacy wobernizy, kotrejž z wjacy hdyž 65 prezentow pekhlotanych stólnikow wobsteja, jatym wojjewichu, so su sami na thorosći wina. Dokelž staj njedawno jataj Barth a Steiner z Wienskeho spitala cźerpnjej, so nikomu wjacy lekarska pomoc njedowoli. Swjatk „wěrnosć, organizazija wojowanja pschećiwo cźernemu terrorej", je so na wschitkich wukrajnych žurnalistow we Wiesnje wobrozźił a jich w mjenje cźłowjestwa prosyl, so bychu wot knježerstwa žadali, so by jim dowolilo, zebi Wöllersdorfske lěhwo wobhladacź. Dotal je so knježerstwo

Nawrót z konzentraziskich lěhwow do ludowego sjednoczeństwa.

Roskasował konzentrazionarskeho lěhwa w Dachawje pola Mnichowa pschi narěcźi k puschczenym. Hodowneho swjedźenja dla so někto tyšacy jatych z konzentraziskich lěhwow puschczeja, dokelž jich dotalne sadźerźenje nadźiju a rukowanje politicza, so so woni pschichodnje politiscy bjes poroka sadźerja.

...ódźito. Swětowa jawnosć dowi jo na ... standal a na hródne pomery, kiž tam ... ...anicź a jo pśiśeśiwo temu wobwoźiśeź.

Zakoń wo rekrutach so w Francowskej přijał

Francowska komora je je 491 pśiśeśiwo 147 wótsajm ... ...ewjetych pśichijał. Do wotbłosowanja dóśło ... ...je k jasnodusnemu rozsudjenju, kaž je ... ...yjna dźesź abo niž. Tardieu ras... ...ische, jo jo s nowym zakonjom wo re... ...ušteho wójska wo wótšu liczbu śiśi ... ...jo sa Francowsku a Europu pśeza... ...ina. Sto pak ty jo měr wutšewał, je ... ...nsśeśe trjeba. Pśichodźuda wójskowego ... ...e wójsk Fabry a pśichodnjeńcow wójs... ...Daladier fajnpowasnjuje sćeśiśeśe, jo jo wo... ...ja Francowśeje z tutej pśichodnu na za... ...łožkarja a jo te hišće bewał organizacija za... ...ow wołebiju šćit podawa. Licźba aktiwnych ... Francowskej wuczinja pśeza 468 000 muž. K ... ...je hišće wóśa mnohosej wojerstwa, mjenu... ...bowom k wojowanju hotowych, dospołnje wu... ...ušnikow. Nimo teho ma Francowska pśino ... ...kśej śuźet a śiawizmu dotal njeśiju śuale. Dale ... je pśeza trjebne kredity zadaś, jo by jo tuto ...ędźinow hač k morju wutwarił. Wón teź pśed wubudźenjom njeźiwabjeńskeho rozwerjenja warnowaśe, dokulź njeźeli, so mógł jo narod s 500 000 muži fyzinym wótšom śiśeź. Pśi wšěch zasćmjatanjach po dawkach móże Francowska jim pśeza mjenje a j połnym dowěrjenjom narźeśeśo zkładowaź.

Jako běśe Tardieu w swojej wotmołwje hišće raz wo zwonkownopolitiske praśe poreźał, jo pśichodoha w komorje pśiśija.

Senat je teź 12. jan. wjele wótšeźi wuźiwowenja finanzow pśichijał. Tuta pśichodoha źada powyšśenje wótšich dawkow. Komora běśe pśichodobu pśichijała. To je jenat tuta pśichodoha w źaniźanym lećeśe pśiźewšał, śo jo hłowne zadźewki za dojednanje wobeju kśiwow wottrońe.

Simon zetka so z Mussolinijom

Londonska Reuterez powěźeśenja wojerwja, so jo jen... ...dźelśi zwonkowny minister sir John Simon na italiju kupu Capri poda, so by tam w swojich hodowanych próźnin... ...pśichodował. Pśiźedy hač jo jano do Londona wróśi, won pśeza italiskeho ministerskeho presidenta Mussolinija wopyta. 7. januara jo Simon pśeza jano do Londona wróśi.

Dr. ing. Fritz Todt,
jnaty generalny inspektor za nemśke dróhi je nadawk dostał, so by nemsku komoru techniki wutworił. Do tuteje komory maju jo wšchitzo nemšzy techmikojo po stawje sjednoćźeć.

Ze Serbow

W Budyšćinje, 21. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a najwyšśicha temperatura wodnjo 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer 4 a najniśicha temperatura w nozy 0. — Sćeśkowaty cas wjedra jo na dalśe jara malo pśichmeni. — Wukłady na najbe wjedro nijsu najrjeńśe. Pola Zenđeźelskeje leźi wysśina. Tola je wona zyse s nižinami wobdata. Sa nas je najbraśiwniśa niźina pola Italskeje, dokulź je jo hišom hač k Alpam wuwiśeśiła. Tehodla je strach, jo k nam pśichiśeźi a nam pśichi cźopłišim wjedrje dośeśe pśichiśiśe. K temu pśichiźe, jo wětry s morja cźopłišći powětr pśinowožuja. Wšchitko na to pokazuje, jo k śiwjatam dujam njeśnjećemu wjazu lunike wjedro, kajkrjoś jo dotal wujźełachmy. Julije pjatk śłonźko 8,01 hodźin śładźa a jo 3,56 hodź. khowa. Mjezacź śładźa junije dopołdnja 11,16 hodź. a khowa jo wjecor 11,03 hodź. Jutśe so wo protyzy syma zapoćnje.

To rźka, jo mamy najkrótšchi dźeń a najdłujšu nóź. Nóź mamy jano wušłabu, so dny bórzy jano pśibjeraś zapoćnu.

— **W muźeźanskim dźiwadle** hraje jo dźensa śetwórte a jutśe pjatk wječor 7,9 hodź. bajkowu operu „Jank a Hanka". Sobotu popołdnju we 4 hodź. wopśetuje jo pśeze hodowna bajka „Khrystuśowa bajkowa knižka". Sobotu a njedźelu wječor wótkanje dźiwadło zawrjene. Pśeni dźeń hodow pśichodnjaja jo popołdnju we 4 hodź. Renatzkeho poraźak „Wobkuśowa knježička"; wječor 1/2 8 hodź. hraje jo pśeni trójź wulka romantiska opereta „Jena nóź we Benedigu" wot Jana Straussa. Druhi dźeń hodow popołdnju we 4 hodź. wopśetuje jo bajkowa opera „Jank a Hanka"; wječor 1/2 8 hodź. wopśetuje jo operetu „Jena nóź we Benedigu". Tśeśi dźeń hodow popołdnju we 4 hodź. hraje jo bajka „Khrystuśowa bajkowa knižka" a wječor 1/2 8 hodź. wjesołohru „Pśeśiwo mojeje žony".

— **Budyšći dźiłowy kant.** Khowny kant w Budyšćinje (jakhod 9) a wotnožki w Pśitkopjach, Wulkej Dubrawje, Korjeńju a Kamenzu/Sa. su k pśichijimanju pśichodnjenjow bjezdźełaśeśich 1. dźeń hodow — pónđelu 25. dezembra 1933 — dopołdnja wot 11 do 12 hodź. wotewrjene. — Wotdźełenje za hoścenzarstwo w Budyšćinje je nimo teho tśi 2. dźeń hodow wot 11 do 12 hodź. k pośrědkowanju a pśichijimanju pósadanjow dźełowych mazoh wotewrjene.

— **Mjasowe jatki (Freibank) w Budyšćinje.** Pjatk 22. dezembra 1933 popołdnju wot 2 do 4 hodź. wobdawa jo na cźisła 5031 hač 5240, sobotu 23. dezembra 1933 rano wot 8 do 10 hodź. na cźisła 5241 hač 5550 swjre howjaze mjaso, punt po 30 pj. a swjre šwinjaze mjaso, punt po 35 pj.

— **Zašła krajna loterija.** Pśichi srjedowšćim cźeśenju 2. rjadownje 201. šaśkeje krajneje loterije (śeśi dźeń podaje dobywje we 2000 hr. na cźisło 41 888; dobywje we 500 hr. na cźisła 119 621, 155 642; dobywje we 300 hr. na cźisła 16 131, 39 046, 134 854; dobywje we 200 hr. na cźisła 29 976, 135 800, 145 186; dobywje we 100 hr. na cźisła 28 699, 42 222, 69 336, 78 981, 82 215, 100 574, 134 145, 148 844.

— **Fromterez śkudnoitu kupje** na Zwonkownej Lawśkej haśo 12 posticzeja k hodowanemu swjedźenjeju wulki wubjerk praktiskich a płacźiwych hódnich darow. (Wobkedźbujśe dźensnjišnjej nawěśchkaj).

— **Policija jo wčera poradźi** 23-letnemu pólskemu śuśiśanu, kiž je s kraja wupokazany a kiž běśe tśikroś wupijany, sašłapiś, jako chcyśe jésdnu kolo pśichodaś, kiž běśe 20. dezembra 1933 w Drjezdźanach kradnuł. Jeho sajachu.

— **Policija saja druhdy bundala,** kiž běśe swoje tu napśośćene pijaśe hnydom sašo na alkohol pśiśeśiił a tiž w swojej pjanośći śiśepowaźy wušmupowaśe.

Wuwuczowanje na śnežkach je wobdźělnikow pśichi olympiadze je jo zapoćało.
Skakanje śwuczowanje na pśichiprawjenej malej hórźy. Pola Eckbauera wyśe Garmiścha-Partenkichena

Předźenak

Protyka za Serbow

na lěto

1934

je zaso dostaś

w Serbskej knihańi w Budyšinje
w Serbskim Domje

Jan Dobruzky:

Daniel w lawowej jamje

3] (Pokračowanje.)

Kelko hary najta tohodla tśeźi dźeń pśichi kojuchańskich kaž teź cźajnikańskich klamach! Ale jako jo Daniel dopołdnja na witach pokaja, bźišćejeśe jo jeho wuhladany cźajnik tola hišćeźe na šamśnym měśenju. Druhe cźajniki běchu jo jednu po druhim jhubiśe, ale jeho wośta hač do pśichopołdnja wiśajo. Danielej běśe to s dopołajom, to budźe jebi jón tola hišćeźe dobyć. Ale hiej! Schto jo sta? Popołdnju nadobo bé kražny cźajnik fuť! Daniel tam stejeśeśe taj pśichitowany, njechajśe swojimaj wječomaj wěricź, hladajśe a hladajśe, tola cźajnik tu njebé. Srudny žałośći a skorźi: „Mój cźajnik! Mój cźajnik!" Ludźa jo se jobuźelnoscju praśchachu, hač je jón jhubił abo hač jo jón kradnuli, abo schto je jo stało. Wón pak jenoź skorźeśe: „Mój cźajnik, mój cźajnik!" Studencźa dachu jo do śmjecźa a wołachu: „Schto dha chcześ wobsć? Ty tola ženje njemějśeśe cźajnika! Sa kotrym dha žałośćiśch?" „Haj", wotmołwi Daniel, „tón jowle běśe hižo kaž mój, nětko pak je fuť. Tam wiśajśe a ja hižo ś cźajnikarjom wo njom jednach!" Takle jo Daniel je swojimi kowaśichemi rozrěcźowaśe. Studencźa běchu jeho mjes tym do khěže dowjedli. Tam śhonichu, schto je śto po prawom Danielej stało. Słónźnje jedyn ś nich wuraja: „Daniełe, měśeśe twój cźajnik jako pychu śmjertny nop?" „Haj", wotmołwi Daniel pśichetwapjeny. „Tak móźeśi jón hišćeźe dostacź", śmajśicźiwi pśiedawśchi. „Ale najprjedy dyrbiśch pokajacź, jo teź něschto mójeśch. Stajnje śy wo tym rěcźał, jo śo nihdy njebojiśi, tuž poślućhaj: nop ja nop! Jeli dźensa nozy w dwanaccźich ś kościenzu na pohrjebnišćeźu nop domoj pśichinjeśeśi a jón nam jutśe pokajaśch, dostanjeśch cźajnik!" Daniel wotmołwi: „Derje, ale tutu na to!" Sawdaschtaj śebi ruku. Druźy pśichitźewdźěchu: „Ale jo teź tózdy gwěru śkowo djerźi!"

Na to jo studencza rozeńdźechu a Daniel wośta śam doma. S radośću skakaśe po swojej śtwicźaŋy, jo na tak tunje waschnje kražny cźajnik dobudźe. Bé jemu hižo tak, jako by jón na swojim lěwym boku hypotacź słyśchał. Ale, mój luby Daniełe, k tomu je hišćeźe dołha doha!

Worźy po tym bé jo śwjeczorił, a Daniel śaśwěcźi swoju lampu a stajt ju na blido. Potom da śo do wuknjenja swojeho předowanja, jo by to, schtoź bé śkombił, jako dośćeźnył. Tak jo minu hodźinka po hodźinźy. We wośmich pśichińeśe jemu hołposa wjecźeŕ, ś kotrejź běśe bórzy hotowy, a potom śaśo dale wuknjeśeśe. S wóźe kražnik wot dźewjećich kóźdu hodźinu pikaśe, schtoź mójeśe Daniel derje we swojej śtwicźaŋy śłyśchećź. Cźim dale pak jo k dwanaccźim bliźeśe, cźim bóle chcyśe naśeho Daniela wźaś njespokojnoścź, śmjećhana ś bojoścźu pśchemóź. Wón śebi wacźi ś ruku trěśeśe a khodźeśe po śtwicźaŋy, jo by to pśchewinył. Pśichi tym dźechu wschelte mnjśe pśches jeho wutrobu. „Njeje dha to śpytowanje Boha? Njeje dha to waženje śamśnego źiwjenja sa tajtu śachodnu wěź? Ale schto jeho towaśchojo, hdyź njeje śłowo dźerźał? Kajśe wušměchowanje! Kajśe kluburěcźenje, jo je śo nadawał, jo je njebojasny." — Dołho dyrbjeśeśe śam se śobu wojowacź, doniź je k wěśtoźi pśichśchoł. Haj, njeby jow wo cźajnik śchło, — a to wo takt rjany cźajnik, dha by dźe něschto druźe było! Ale tak hinak njemóźeśeśe: Cźajnik dyrbjeśeśe jeho bnyć!

W taśtich mušlach ponórjeny khodźeśeśe pśchego po swojej śtwicźaŋy. Lampa pśchezo hubjeśiśko śapocźa śwěcźiś a napomnjaśeśe jeho, jo dźe budźe bórzy hodźi na bicź, kotraź jeho na pohrjebnišćeźo wołaśeśe. Teho dla pśichikotowa latarnju a wźa ś hołdźa śwój płaśchcź, tkny do dybśaka śchantśo, do kotreho cźajnjeśe nop śawobaliś. Pohlada ś wóknom won, kak ś wjedrom śteji! Tam běśeśe cźma kaž w rowje. Njebjo bé śamrócźene, tak śo ani śneh śwěcźiś njemóźeśeśe. To śo jemu runje kaž tajki cźaś za duchow-śjewjenje śeśa; tola to jemu śadźewacź njemóźeśeśe. Do płaśchcźa śo śawaliwśchi, wja do ruki latarnju a wótśje rjekŋuwśchi: „Duź w Božim mjenje!" dźeśeśe se śtwicźaŋy.

*

Po śedom dwanaccźi mjeńśśchinach běśeśe śo hižom wrócźił, w jenej ruce latarnju a w druhej śwjasane śchantśo se śmjertnym nopom. Woboje śtaji na blido, mjeńcźo taj ryba. Po prawom dyrbjeśeśe śo wjeśeliś, pśchetoź nětko bé jeho cźajnik dobyŋ. Nětchto pak jemu pśches wutrobu dźeśeśe, so śo nad swojim śtukom a śwojim dobyćom wjeśeliś njemóźeśeśe. Na to śo wuźleta, wuhaśŋu latarnju a lampu a lehŋu śo do loźa, so by śpał.

(Pokračowanje śeźhuje.)

– Schto Josdk hujuzy sjneže. Ssworna cžitacka „Serbskich Nowin“ běsche na Budyšskich wikach hujuzu kupila a ju swojej dźowaju do Drježdźan pósłała. Dźowka wuzwoli na to lichwicy hodźiłej wróżeji, kotrejž běsche we ... hujuzy jakkuli namakała. Spodźiwnje je, kak je ... a ł hodźiłowanej žiwa być mohła.

*

Z Nachłowa. (Adwentski swjedźeń N.S.-ľudskeho sjednoczenstwa.) Nachłowske N.S.-ľudske sjednoczenstwo wuwa njedźelu wjeršor w tudomnej šulskej jednoty a ... poradźowy adwentski swjedźeń. Šulwa běsche jara ...rkowa selenina, wulki adwentski wěnc je swérčkami ... k kóždym bliskom. Wjednarja sjednoczenstwa Schr... ł Nachłowa wotwori swjedźeń ł wutrobnymi słowami. Po shromadnych adwentskich spěwach měješe knjes Schyja adwentsku rěč, ł kotrejž šmuli adwentski swjedźenski wosebje na ... rospomnjaše, a wo nadźijnych nałožkach ... ńskeho luda w adwentskim a hodownym cžasu rěčeše. Po rěči Hob. fr. Schěžyna adwentski spěw ł přichwodom na harmoniju sahrowa. Jako běsche Hob. fr. Wirthowa ... ł přichodnjišla, započa so wulofowanje darow, kiž ... so hobu přichinješe. Po cžitanym zjimanje hodow... ł stawišnu, kiž je so w lěče 1919 pola Běłeho wójka w Rusłej wotmě̂la a po spěwanju někotrych adwentskich a hodownych spěwow skónči wjedniša ł šjakowymi słowami tuta, kiž su zjawjedźeń wuholowacz pomhali a wunjesli tikrócžnu sławu na wjednika Adolfa Hitlera.

Z Budestez. Přichi pódźěłowskeje zhromadźizny hamtarjow sjnješe pomoz zjězdu naščeho wokrjesa do wosjankuty, so bu hutom ł rozdźělenjom muki zapoczate. Kóždy hamtar dostanje za swojich wósmych potrěbnych ... dźěł. Dźeń rozdźělenja bu wo starym waschnju wotměty. Nedźela sbórkow na hutu jedze jenoho hornjoserbskeho ... sa sumsku pomoz něhdźe 420 hriwnow. Wschitkim ... zelam so najwutrobnischo dźakujemy. W někotrych ... njach naščeho wokrjesa je wupołożena lisčina za ... ńm puntlow. Tute sbórku hischcže tudźo přemnało wobs... Přichodawanje hodownych rólow je so zapoczało. Wjech kózdy žeby tutu róžu kupił, a na tute wosčinje je sjnješa pomoz dari. Wobthodne wokna njech so ł hodownymi różemi wupyscha. Tute róže su pola wjesnych hamtarjow abo pola duchownskeho Wótčerja dostacz.

Z Barta. (Posawnistka Boza Služba.) Prawe hodownje wujde a adwentsku wjeršołosej pichinjese swjatocznu nabožinu posawnowsku misijonarku w njedźelskej Božej službje. Bartski posawnowy chór pod wjednistwom knjza kantora Běmarja, peršicži wjele hodownych hudownych spěwow. Kóždy jaczywnische zaswonowanje naščich hudownych spěwow, kiž tež najbóle ljubsko wuzwudźa. — Maj Gósp. Bóh, tak leć lětsa wobsahne Jenoty towarstwo swoje žiwotnjam darnych a potrěbnych naščeje wosnowy wjednja na adwentski swjedźeń do Mětlerez hospodarja Pjecpernja. Pod hódźinu cžinjesza ł Lipp nad Barnom lepsha wschitkich, wosje pak N.S.-ľudske sjednoczenstwo ł Tubornicy, najwutrobnischo. Shromadnu hodownu spowědź wuhotuje prawe hodownje wujde a bě ł rěči farara Rjeczja jara pěkna hodny. Hra dźěci, kotrež so ł wulkich laboscžich přichodnjeje, namaka wulki zhitłosć. We pjećstwowy dostachu stari a potrěbni kopej a wobuwjnich. Se połoženowni a khromadnymi spěwami skónči so tutón swjedźeń.

Z Lupoje. (Blokowa shromadźizna nazionalsocialistiskeje strony). Wopołdnu raz w tutym letu shromadźi so Lupojanšti blot nazionalsocialistiskeje strony 18. dezembra w Haasej hoicženu. Mjenowite subustawy běchu so šesčiłe. Blokowy wjednik Michałk rosprawješe wo dekonjanych dźěłach w nałožim bloku a rjekny, so spytaja we Lupoju jepjeranischcjo dotacz, dokelž Njejswjacžidło wot Lupoje łhótko šsalene leži. Hischcže ras so na to dopomni, so je Lupoj hižo dołhi cžas nazionalsocialistiski a 12. novembra po 1:0 preż. ł „Saj“ wolesche. Wuczeř Beilmann rěčeše we swojim přednoschku wo rjanosći Rudnych hór. Wulki sajim namalachu Rudnohórje hrajti, kiž běsche zolupichinjeršt. Jara žiwje wopisowaschе swoje nashonjenja pshi sportlim kursu. Wjesnjanosta rosprawješe wo wjesnej sjmślej pomozy. Wjele Lupjanskich wobgatereiwo so zwolnitwe, dźeczi je wšy do wathładanja wjacz. Na to Michałk wschitke wo němšcej dźěłowej fronce rosajsni. Tež wo němšim wjeczoru k lépschemu sjmsleje pomozu ... cžejche. Słónczniše so hischcže zyrkwinske należe ... rospomnachu.

Khróżeziz. Hdyž wóndano wjeczor po wšy dźěch, ach, kak Mowcz Pětr na Schikwancz Marischu wo... „Hej, Marischa, pichiwdźesch dha Nowe lěto na ... Pětrje, kak rady bych schła, ale nan a macj mi njedowolitaj“. — „Cžohodła dha nic?“ — „Dokelž mějesch taj, ta tola njetrjebam, hnydom i nowym létom sasno rejwacz japoczecz a na wschěch róžtach tej bycz njetrjebam!“ — „Marischa, praj waschomu nanej a tej macjeri, jo tola Tamnej nan a macj tej pichiwdźetaj, haj, jsamo Suatej dźeł a wowła dźetaj žebi rjane dźiwadło wobhladuwacz pshichcz“. — „Potom drje tež naschoho nana a macj pshicznjewdźeju, so je narodna winowatosez łóżdeho Serba, so na zastim žerbskim swjedźenju wobsedź. Pichiwjedu nana a macj sobu!“ — „Tak je rjec!“ — „Jelt pak na žadyn pad sobu njechataj?“ — „Starischi maju mlodych k narodnemu sluzbej podpjerac. Tebi pak, lubscha Marischa, jarunam twoju prózu so, so nowe lěto prawje wjele schtuczkow i tobu pozna!“. — „Aj, to budźe rjenje! Wjesnju so na nowe!“ — „Tak bajemje, naschubliha Marischa, a sajo ... nje na swjedźenju!“ — „Bojemje!“

Mjedźojiza. (Sobótwa.) Pshi hontowanju na Mjedźojzarskich honach pohlidźechu 86 sajazow, 97 bajanow, 4 kózlow, 5 schtrekakowow a jenu wjewjerczku. Na hosti so 5 tsetjow a 40 honjerjow wobdźeli.

Přejedawschi schef němškeho wójnskeho łódźiwa wumrěł. Admiral Bjedrich ł Ingenohl, wot léta 1913 hač 1915 schef němškeho wójnskeho łódźiwa, je 75 lět stary wumrěł. Ingenohl pichi wudyrjenju swětowe wójny wukas wuda, so je rosšudna bitwa pschečiwo ... wójnskemu jendźelskemu wójnskemu łódźiwu sakasa, doniž je poručnosć w małej wójnje ł torpedowymi a podmórskimi cžołmami njeje dozpěła.

Najnowiše z cyłeho swěta

* Se Sebnicy. (Pschečumykanje pschibera.) Bliske hody ... ja pschečumykarjow wosebity cžas. Pschečumykanje je w ... pośledním cžasu jara pschibérało. Wosebje pschečumykaju ... tronat, rósnuti, poprjanzo, schokoladu a płody ... ńskich krajow, kaž tež elektrotechniske wězy. Pschečumykarjo ... ja ... ńskaju, kotrejž hodźiny dołho we swéřnim Sebnicžanskim statnym ... ńu a w ... ńskodnych Thomažej horach na pschihódny wotcomił łakaju, so móhli mjeńy pschekročeć. So ... ba je pschečumykanje ł wupschedkom wojsowało, ... ńu je ... ńsne ... ńe wschudźom pospušnile.

* Z Mittelsaidy. (Zesmjerjene pjeze ługnjenje.) W nowembru nadpadže pos kolajesdnoho a ... ńuny jeho do nohi. Tuta rana dowjedźe k ... ńedźenju ... ńwe, so ... ńanjemu ... ńe wschudźom pospušnile.

* S Freiberga. (Do ... ńanjeje jatby.) Njedźelu wjeczor ... ńe we tudomnym ... ńedźenju ... ńuny ... ńar dr. Strumbel ... ł Freiberga do ... ńanjeje ... ńatby ... ńa. Wón ... ńe napischeczo ... ńA mužam na němšeho kanzlera Adolfa Hitlera zwarił. Hitlerej wupraji, na njeho ... ńwarje.

* S Meerany. (Dokónčenje ... ńoje.) W Meeranskej wokolinje ... ńe w pośledních dnjach 569 ... ńajow pośtili. Na ... ńnim ... ńestnje ... ńeji Schönberg ł 161, ... ńejuje Tamberitz ł 141, Sczigeritz ł 103, Meerane ł 99 a Waldschen ł 75 ... ńajami.

Wyschschi rostajowar austrisko-wuherskeho balkanskeho wójska wumrěł. General Oskar ł Potiorek, pschi spočatku swětowe wójny wyschschi rostajowar nad austrisko-wuherskimi wojakami pschi žerbstwej fronce je 81 lět stary w Klagenfurcze wumrěł. General ł Potiorek běsche krajny ... ńef nad Bosniju a Herzegowinu, jako arzywójwodu Franza Ferdinanda w Ssarajewje morichu.

* S Lipska. (Wulke paduschstwa ... ńeba.) W nozy do ... ńychu ... ńo padušchi do ... ńnje fabriki. Paduchami padże wschelaki ... ńeboźny ... ńźany grat do rukow. Kradnjene wězy ... ńěchu ... ńěhdźe 3000 hriwnow ... ńódne. Za paduchami dotal ... ńaneho ... ńleda ... ńimaju.

Radio

Pjatk 22. dezembra ... ńłyschimy:

Königswusterhausen. Rano ... ńnatcho wjschednego programma: 11,30 ... ńwjata ... ńwjša. 14,45 ... ńa ... ńłodźinu. 15 ... ńa ... ńłode ... ńołzy. 18 ... ńak ... ńódowne ... ńpěwy na ... ńachu. 19 ... ńódźina naroda (Beethowenowy ... ńonzert). 20 ... ńódowna ... ńra. 21,15 ... ńejwašnja a ... ńabawna ... ńudźba.

Lipsk. Rano ... ńnatcho wjschednego programma: 15 ... ńa ... ńłodźinu. 17,25 ... ńa ... ńonty. 17,30 wschelake ... ńayrske ... ńynske nałožki. 18,10 ... ńultura a ... ńapa. 19 ... ńódźina naroda: 20,10 ... ńtarozschlezyńska ... ńódowna ... ńudźba.

Hischcže ... ńažne ... ńonzertowe ... ńrogramma: Königsberg-Heilsberg: 20 adwentski ... ńonzert. Wrótzlaw: 21 schelgiske ... ńórske ... ńudy. Köln-Langenberg: 20,10 ... ńabawny ... ńonzert. Widen: 20 ... ńuccinijowy ... ńonzert.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

— Wuhladny na wjedro ... ńa ... ńutrjšni ... ńjatk: Mało ... ńichemjenjenja.

* W hornjej Italskej ... ńmaja ... ńichcze ... ńjeschujscha. W Turinje namerichu 12 ... ńtopjenkow, w Milanje 10, w Parmje 15 a w Bologni 18 ... ńtopjenkow ... ńymym.

* We wuhlowych ... ńodołkach ... ńola Johanesburga we ... ńołodnischej Afrizy, je so wutoru 12 hórnikow ... ńoriło. Mjes wopěrami ... ńtaj tej Europjanaj. Rósčhły, na ... ńotrychž 13 hórnikow dźěłasche, njesahaju 11 000 ... ńetrow ... ńłuboko do ... ńchacha padźeju. Jenož jenicžkemu dźěłacžerjej ... ńo ... ńoru dźi, ... ńo w ... ńoślednim ... ńokomiku ... ńa cžeńku ... ńotu ... ńichimnjeju. Tam ... ńoł ... ńódźiny ... ńisoke, ... ńrjedy ... ńacž ... ńeho ... ńumochu. Tamni 12 ... ńo na ... ńjesce ... ńarachu.

* Po dołhej ... ńuchoze w ... ńołodnischej Afrizy ... ńu tam ... ńěkto cžejle njewjedra ... ńe ... ńliwkami a ... ńrupobicjom ... ńakhadźate a ... ńjele ... ńchłody na ... ńinile. S ... ńeschcjom ... ńu i ... ńobom ... ńpocžli ... ńichcježele. Zsuchała je ... ńěhdźe 3 ... ńilijony ... ńowjazow ... ńora...

Jadny ... ńnjeżerjšwowy ... ńubilej w ... ńołodnischej Amerizy. Jonan Vicente Gomez, ... ńluttowny ... ńrezident Venezuelaskeje republiki, może ... ńele ... ńuny na 25stene ... ńnjeżenje ... ńhladowacz. W ... ńołodnischej Ameriky, ... ńdźeż ... ńo ... ńuste ... ńevolucije a ... ńowroty ... ńtawaju, ... ńutón ... ńubilej ... ńažny ... ńuton ... ńihdźitaja.

Swójbne powěsće

Semrěli: Hilža Rachlitzowa w Budyšinje, 61 lět; ... ńhowanje ... ńudźe ... ńobota dop. 10,30 ... ńodź. wot ... ńuchorěčeho ... ńohrjebnischcja. — Mar. Albert Weber, ... ńosčenjenz a ... ńótny ... ńowjar we Wjasowicy; ... ńhowanje ... ńudźe ... ńutrjšni ... ńjatk pop. w 2 ... ńodź. wot ... ńaromanšeho domu. — Bernhard Schemmel, ... ńelesniši cžahowy ... ńwědnik we Wójerzach, 46 lět, ... ńhowanje je ... ńjenja ... ńchwórć. — Gustav Bjelak we Wjelej Wodźe, 67 lět, ... ńhowanje ... ńudźe ... ńutrjšni ... ńjatk pop. 2,15 ... ńodź. wot ... ńohrjebnischcja. — Ferdinand Schweda w Wjelej Wodźe, 51 lět; ... ńhowanje ... ńudźe ... ńutrjšni ... ńjatk pop. w 3 ... ńodź. wot ... ńohrjebnischcja.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 21. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dolar - - - - -	2,667	100 pólsk. złotych -	47,20
1 jendźelski punt - -	13,675	100 českosk. krónow -	12,42
100 šwajc. frankow -	80,97	100 franc. frankow -	16,40

Barlinska burša hišom blišće hody wotbłyschcjacze. Wobkhad běsche jasko jara šmudny. Kursy akzijow bu powischitkownje wotdrjehowachu. Ssamsny wobras posthi so na wikach rentowych lišchinow.

Barlinske žitne wulowni běchu chowanja jasko nětne. Rakarjo nětko malo žita pschedawaju, jenož to najnuzniše. Powschitkownje bu wožwa tež jenož malo přečuły a rózki pschedne. Sa wowsy bu łuzny trochu bóle sajimowachu. Jeczejowi wuješche słabe wiki.

Wožwa płaczischa w Barlinje zentnar pschesiny: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,50—7,70 hr., jeczenjo, najlěpschejo: 8—9,10 (8,20—9,20) hr., najnuzniše: — (7,85—8,60) hr., wowsa: 6,95—7,25 (7,05—7,35) hriwnow.

Nětotre płaczizny ł Drježdźanskich wikow.

Kaczata płaczachu 2,50—4 hr., ... ńtare ... ńury 2,50 hač 3,50 hr., młode ... ńury 2,50—4 hr., hołuzi 1—3 hr., ... ńarješane ... ńury (nutř) 85—1 (95) pj., ... ńarješane ... ńoćki 90—1 (1) hr., ... ńtare ... ńarješane ... ńury 80—90 pj., młode ... ńarješane ... ńury 0,70—1 (1—1,10) hr., ... ńarpy 90 (85) pj., ... ńchejuki 1,20 hr., ... ńiny 1,25 (1,20) hr., ... ńajtuka 8—35 (8—40) pj., ... ńórny; ... ńentnar 2,80—3 hr., ... ńunt 3—4 pj., ... ńódźina ... ńołoda 18—30 pj., ... ńubła 8—10 pj., ... ńrón 40—50 pj., ... ńołoty 10 hač 15 pj., ... ńal. ... ńoły 6—8 pj., ... ńčelnjeny 10 (6—10) pj., ... ńyndrowity 30—50 pj., ... ńětrjchilka 10 (6—8) pj., ... ńapuzniki 70—80 pj., ... ńutra 1,50—1,64 (1,50—1,60) hr., ... ńeja 14 hač 17 (10—15) pjenježkow.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wobjowe symjo po tuni ... ńbo 1000 kg, ... ńewak 100 kg

Płačizny po złotej hriwnje.					
	20. 12.	19. 12.		20. 12.	19. 12
Pšeńca	—	—	buny	16,5–18,0	16,5–18,0
rožka	—	—	woka	—	—
jačmjeń, nal.	160-166	160-166	mórske lupiny	11,5-12,5	11,5-12,5
jačmjeń	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	139-145	139-145	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
ržana muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,70	12,70
pš. muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč.	10,20	10,20
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruski	14,30	14,30
tšane	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	tšana sloma	0,50-0,70	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	43,0-45,0	pšeńc. „	0,35-0,50	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,0	17,0-18,5	jačna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płačizna za pčeńcy za wuplodźerja 179 182 184

Płačizna za rožku za wuplodźerja 145 148 150

Hobrski wubjerk!
Wotewrěće woći!
jenož **Frömterec** jenož
mehlowa hala
Dźěiba šeslong. w. nowych 73.75
wučahow. blidow, now. 25.—
sofy, nowych 45.—
nakład. matracy, 4dźěl. 12.50
drastowe khamory, z dwo limi duri, na přěčn. drjewje, sen. 35.—
šatowe a drastowe khamory 150 cm šěrše, přečne drjewo jenož 72.—
kuchnje, dospołne, la kajkosć,
lawki, sofy, komody, pisańske blida, bufety atd. směšnje tunjo
Mandźelske požčonki
so jako płačenja přijimuja
Štóž chce lutować, jenož tu kupuje!
na Zwonk. Lawskej hasy 12

Předźenowe linolejowe **tepichi**
tkaniny za běhače, předłohi
wutki wubjerk jara tunjo
Kurt Frier na Žitnowikach 28

Meble
a polstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Strympa
w Budyšinje na Różowej hasy 15 :: Sym Serb!

Wowčeński pos
čeknył, kiž na mjeno Pryne poslucha. Za myto wotedaš pola **Donatha w Nuknicy**

Hronow
Powedańčko ze Serbow a časow dołhonjeneje wójny
135 str. 30 pj.

Hospoda a njewěsta hdy Jada jenoj **dobre**
wupjerki!
a je tam kupuje, hdyž prawu tworu dóstanje.

130 cm šěrše, pośł.	9.80	9.20	7.80
160 cm šěrše, pośł.	14.40	12.80	10.60
100 cm špódnje pośł.	8.00	6.80	5.80

A. Kasper, Burglehn 11
(měr. J. Pilopp)
Snaty najlěpšchi dom za dobre wupjerki

Letuša
hodowna skhadźowanka
wotměri so srjedu 27. decembra 1933
w Kolpinowym domje w Budyšinje
(Gerbarska hasa)
Posłuchi so dźiwadło
„Móc wěry"
Po tym budźa **reje** hač do 2 hodź.
Wšitcy, kiž maju lubje zajim za našu wěc a proju wutrobnje přeprošujemy. Započnjemy we 8 hodź. wječor z pregramom
Zwjazk łužisko-serbskich studentow

30 tysac cigarow
cyle wosebje potuńšene
čakaja na Was

prjedy	30 pjenježkow	nětko	15 pjenježkow
„	15 „	„	10 „
„	10 „	„	6 „

Dokelž je wyšnosć předawanje hač do 31. decembra 1933 wobmjezowała, khwalimy, zo byšće sebi tute
dobre a tunje cigary
hnydom kupili pola
Albert Lehmann w Budyšinje
na Połnčnej dróży 2 (z najeda prjedawanego domu dźěłaćerskich zwjazkow) při Bohatej wěži na Kěrlorskej dróży 11

Składnostne kupje
:: Wotewrjeće woći! ::
Dźěłbu filcowych stupnjow, z kožu wobšite, la kajkosć, wulk. 36-38 jenož 2.75
pliźiwe tolle wulk. 36 0.65
dołhe škórnje jenož 10.—
dołhe škórnje jenož 11.50
zymske jopy wot 8.75 sem
hólčace mantle tunjo
smykače, nowe, za dźěći 1.75, dale **sněhakowe stupnje** wopr. Waterproff, la kajkosć 14.90
sportske stupnje, dźěćace črije, wobleki, kholowy a
dalších 100 wěcow
w składnostnych kupjach
jenož **Frömterec** jenož
na Zwonkownej Lawskej hasy 12
:: Njedźelu wotewrjene! ::

Předešćniki
wot 3.— hr. sem,
za dźěći ... wot 1.— hr. sem,
počehnjenja ... wot 1.80 hr.,
wuporjedźenja
Předešćnikowy Rudolph
jenož na Hauptstrassej hasy 4

Dźěćace kolesa
we wšěch wulkosćach ma tunjo
Jan Schieback
na Mušakowskej dróży 4

Předešćniki dobre a tunje
Nětko na Hlown. torhošću **K. Pfeiffer**

Rukawate lacy, walkowane zoki, walkowane piasćowe rukawicy
čopła soódnja drasta
najtuńše płaćizny **Gustav Jordan** najtuńše płaćizny
prjedy Ernsta Jordanowa wudowa

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dóstanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Praktiske hodowne dary!
Běłe a pisane počehnjenja, łožowe plachty
najlěpše wupjerki twjelki, trjenja, rólewańske ruby a šantki
blidowe ruhy, tafłowe ruby ze serwijetami a bjez nich, sofowe a diwan. přikrywy, čopłe spódnje šaty za mužow, žony a dźěći, čorne serbske banty we wšěch šěrokosćach. Na tunje płaćizny!
Hilgerowy nasl. E. Wiłtscheck **na Seminarskej hasy 2**

Za hodowny swjedźeń!
Bohaty wubjerk darow!
Hirosta-worclowe twory
małe najlěpše jědne graty wot 2.50 hr. sem
Silit-warjeńsk. horncy za elektr. kachle
Symkače — Rodlowańske sanki
wikowańnja železnych tworow
Paul Seidler
na Zwonkownej Lawskej hasy 16

Rjany dar k hodam je
dobra kniha
Naj wjetši wubjerk w Serbskej kniharni

Drastowe tkaniny
židy, płóšliwe somoty, flanelle za pyjamy, tkaniny za mantle suknje, bluzy, krimmer. Najwjetši wubjerk! Najtuńše płaćizny
Lacy pilowry
REIMANN při Pósłskim namješće na Hośic hasy 29
Telefon 3576 Wosebity wobkhod za drastowe tkaniny

Dary ze sklenčanych, porcelinowych kamjentnowych, emajlowych lonowych, blachowych a drjewjan. tworach
wulki wubjerk a najtuńšo
M. Pfuhl při Šulerskej wěži 12

Rjane historiske powědańčko
„Nadpad pola Bukec"
je hač jako knižka dóstanješ a hotźi so jara derje jako dar. Knižka płaći jenož 30 pjenježkow a je dóstać we wudawarni „Serbskich Nowin" w Budyšinje

Darić - - !
Wumělstwo dari, ma kóžda žada sebi wěste zrozumjenje! Złoźmy so po času, chce chłowjek też wuzwitnje a praktiscy daric. Tohodla wołam:
Sadźec delikatesne korby
hižom wot 4.00 hr. sem.
Su cyle po přeći z praktiskimi wěcami pjelnjene a pěknje wuhotowane.
Dorjeńske pakćiki!
Praliny a čaiowe pječwo hač najrjeńšo wuhotowane a po wšěch płaćiznach.
kofejowe pječwo, wuważene punt wot **0.80 sem**
kofejowe pječwo puntowska fyza **1.25, 1.—**
Poprjanc: Nürnberske Haeberle'nske poprjancy, Aachenske prinzy, Turińske Kathrinki a wjele drubich w jara wulkim wubjerku.
Wióske worjechi punt 0.55 0.40
lěsne worješki punt 0.55 0.45
para-worjechi punt 0.55
zemske worješki, čerstwe sušene punt 0.26
mandle ke kusanju punt 1.60 1.40
kokosowe worjechi štuka 0.30
Kićowe rózynki, wulke Malaga-płody punt 1.— hr.
Odyssia figi — marokowske datle — lěkow. słowki
wšitko wuważene a w pakćikach.
Słodke jabłučka (Apfelsinen), najlěpše hórske płody
štuka 0.20 0.15 0.10, 3 štuki 0.25.
mandariny — winowe kiće — čerstwe ananas
najl. sušene łososy, najl. sušene wuhorje punt 2.80

Soloty
mjasowa solotej — jerjowa solotej punt 0.90
warjenjowa solotej — matjesowa solotej punt 1.00
solotej wołaceje klamy kilofyza 1.65

Rybowe konserwy
wolijowe sardiny fyza 22, 25, 30, 35, 60, 80 pj.
wolijowe sardiny bjez kosćow fyza 60, 70, 75, 90 pj.
wolij. sardiny „Philippe & Canaud" fyza 1.10, 1.70, 2.25
dobry łosos — delikatesne jerje w 6 wšelakorych sosach — apetitny sild — apetitne kuski — Kielske měšenja — Kielska hordosć — pilchards — makrely w tom. a Lukullus — Barlinski zawity jerij — zelowy anchovis — hórske dźewjeć wóčkow

Rybićki we wolju fyza
tučne jerje w tomatach fyza **0.37!**

Kofej - čaj - kakao
tute tři wěcy mojeje firmy su sebi ze swojej stajnje jenajkej kajkosću a tunjosću wjele přećelow dobyle.
dobre Hollandske měšenje 1/4 pt. 1.00, 0.95, 0.85, 0.75
dobre domjace měšenje 1/4 pt. 0.70, 0.60, 0.50
kofej bjez kofejina ze samsneje palernje
100 g 0.63, 200 g 1.20
čajowe měšenja z wubranych aromatiskich hórskich krajinow 1/10 punta 1.00, 0.80, 0.60, 0.50, 0.45
kakao punt 1.40, 1.20, 1.00, 0.80
Otto Sachse

Čopłe zymske čapki, za sněhakowanje, módne, sportske, ječhańske, Stahlhelmarske, šulerske a dźěćace **čapki**
wysoke klobuki, židźane, kemlace, **velour. klobuki** jara płać. hódno, klobuki z kosmickateho filca, sportske a hóntwinske **klobuki**
we wulk. wuběrku / najtuńše płać.
w přitomnosći wobsedźerja wobkedźa
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 6 **Kurt Märckel**
Telefon 2681

In guten und in bösen Tagen
hat sich der
Leutkirchener Abreißkalender
wahrhaft als
Christlicher Hausfreund
bewährt. Unzählige dankbare Zuschriften aus allen Ländern bezeugen das immer wieder aufs neue. Es ist ein sichtlicher Segen, der von ihm ausgeht. Hilf, daß er in alle Familien komme die Dir nahestehen und hilf, daß das lautere Gotteswort hineinleuchte in die Häuser, in denen es dunkel ist.

Für 90 ₰ (1 Mark geprüft) bekommen Sie in allen bekannten Verkaufsstellen unseren Abreißkalender.

Tute protyki so w Serbskej knihařni předawaja

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaći měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnika 1.51 hr., pod křiža. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. abo 17,20 Kč. Wud. a ekd Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćił, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały tam-rjadk 8 pj. Wobčežne so stajace nawěšćił a tabele so wyšše wobilćeja. Za reklamowy tamrjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo ačehwkam čłowjeka znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bjezdźelny. Kóždy wuzběhnjenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjace znjezbožeńja dyrbja so hnem hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płenje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutoho banki, kiž Serbske Nowiny lubja a kótre wozjewja.

Čisło (Nr.) 294 — Budyšin — Pjatk 22. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Evangelska młodźina do Hitlerskeje młodźiny zarjadowana

Němski biskop Ludwig Müller a němski wjednik młodźiny Baldur je Schirach staj so na zarjadowanje evangelskeje młodźiny do Hitlerskeje młodźiny dojednałoj. S tuteje přičiny je němski biskop Ludwig Müller němskemu kanclerej Adolfej Hitlerej jeźechowazy telegramm pósłał:

„Sym runje ſ dojednanjom ſ němskim młodźinskim wjednikom, kotremuž jeśe pohnomaj ſpožeći, zarjadowanje evangelskeho ſtuka młodźiny do Hitlerskeje młodźiny pśihotujemaj. **Evangelskemu młodźińſkemu ſtukej dowěrjeny wośebity nadawk je ſo ſ tym ſa wulki wobſahujeny ſtuz pśiſpjeſenoſtnego wozjednjenja zhleje němſkeje młodźiny ſajtajiś.** Bóh ſchnuj tutu hodźinu ſa naſch lud a naſchu ſyrkej, Bóh daj ſwojomu ſywjatenum ſkowu mózne ſtutkowaś w nazionalſozialiſtiſkim wozjednjenju pśihodnych ſtłahow."

Němski wjednik młodźiny je ſ telegrammom němskemu kanclerej zarjadowanje evangelskeje młodźiny wośewoźił. Telegramm je jeźechowaz: „Wojźewam we wobſtuku nadawka, kiž je ſo mi dojął, zjednoźenje němſkeje młodźiny pśichwaleśej, ſo je ſo evangelſka młodźina do Hitlerskeje młodźiny zarjadowała. Schirach, młodźińſki wjednik Němſkeje."

Wuczinjenje mjes němſkim biskopom Müllerom a wjednikom młodźiny je Schirachom wopśihaja jeźechowaz dopołni: Evangeliſki ſtuk młodźiny pśihlóſnawa jenotne ſtatne politiſke wozjednjenje němſkeje młodźiny pśiſches nazionalſozialiſtiſkim ſtatu a Hitlerikt młodźinu, jako nośnerju ſtatneje ideje. Młodoſći evangelſkeho ſtuka młodźiny niže 18 lět zarjaduja ſo do Hitlerſkeje młodźiny. Schłoż njeje ſobuſtaw Hitlerſkeje młodźiny „njemoże pśihodnje ſobuſtaw evangelſkeho ſtuka młodźiny być. Nakazany ſport, turnarſke a ſtatno-politiſke wozjednjenje ſtawa ſo hač do 18. ſrjowſkeho lěta jenoź w Hitlerſkej młodźinje. Wſchitke ſobuſtawy evangelſkeho ſtuka młodźiny wośa po ſwojej pśiſłuſnoſći do Hitlerſkeje młodźiny ſłužbny wobleſ Hitlerſkeje młodźiny. Na dwěmaj pśeſedowanjomaj w tydźenju a na dwěmaj njedźelomaj w měſacu ſwjatanje evangelſkemu ſtuku młodźiny ſłuźa ſpowěda jeho ſtukowanja we wozjednjeńſtwu a zakonjuſtim naſtawjanju ſ nawjaſanjom ſportſkeho a ſtatno politiſkeho wozjednjenja. Na tutych dnjach [illegible] wobſtejuje wot [illegible] organiſacije [illegible] ſobuſtawy evangelſkeho ſtuka młodźiny ſo [illegible] młodźiny [illegible] a dwaj dnjej w [illegible] njedźeli w měſacu wobuſtaja. Nimo tu [illegible] wozjednjenje ſtejenja a evangelſke woc[illegible]ginu ſ ſtajanſkami Indeweho mi ſjonſkowa a w [illegible] ſtajanſkami evangelſkeho ſtuka młodźiny wot ſtajeju w Hitlerſkej młodźinje dowol da.

Wo zarjadowanju katoliſkeje młodźiny do Hitlerſkeje młodźiny ſo ſćitſkeje ſ pſchſtitſchnymi katoliſkimi nałinjami jedna, kaj ſo je ſtrowy wjednjuſwa Hitlerſkeje młodźiny wotſejwja.

Hodowne wozjewjenje Franca Seldty

Wjednik Stahlhelmowcho ſwjaſła němſki dźełowy minister Franz Seldte je w „Stahlhelmje" hodowne wozjewjenje wocźišćał, kiž ma napisſmo „Hitlerjowe dźełowe wobſtejenjenja. Won tam piſche, ſo inſtinkt frontſkich wojakow naš njeje zmylił. 1933 je mi jenaj lěto wosrudźenja, ale teſ lěto wjelnjenja. Cźaſ pruhowanja, cźaſ bolośejow, cźaſ pſchi owanja je ninc. W ſwobodnej Němſkej ſaſnowźiny ſki naſchich bojowdźiwjerjowych ſchćincow a wjekajenu ſ ſtudſchene wutroby: Njeje podarmo było, ſo ſmy wojowali lěta wojowali, njeje podarmo było, ſo ſmy nowembra 1918 Stahlhelmu ſałožili a w nim wojowali pſches dołe lěta, dołi ſo 30. januara 1933 narodne ſunſtwo wuſwobodźenje Němſkeje njewěſtowſki.

Po pſchehlědze na walke nazionalne pedawši tuteho lěta, piſche Seldte dale, ſo běchu towaršſtwo Stahlhelma hotowi, do cźiſnjoſeje lěta 1933 kroćiś. Towaršſtwo Stahlhelma ſu ſłoſowni ſo ſjednźa do ſwětłeho ranja lěta 1934 kroćiś, Wutroby ſu napjelnjene ſe ſwjatočnym jaćiznjom a hłubokim nutrnym dźakom, ſu pak teſ napjelnjene ſ wołu, ſo dźensa runje w lěcźe 1934 je wſchěmi ſwojimi mozami a myſlenjemi za Němſku dźełaś.

W Sakskej so 300 wosobow ze škitaceje jatby pušći

Zakſki ſnutſkowny minister je pornejił, ſo na ſo 300 ſchłitowych jatych, kiž ſu ſo derje ſadjerźeli a wot kotrychž móže ſo wocźakowaś, ſo ſo do ludowego ſjednoźeńſtwa ſarjaduja, pſchi ſkładnoſći hodownoho ſwjećenja ſ jatby puſchćeju. To ma ſo hiſchće ſo hód ſtaś.

Najwjetše wólby žadachu najmjeńše wudawki

Chromadne wudawki, kiž ſu ſebi wólby do němſkeho ſejma a ludowe wothłoſowanje 12. nowembra 1933 žadałe, wuczinjeja nětko 1 800 000 hr. Porno pſjedawſchim wólbam je ſuta liczba jara ſnadna. Pſeni króć ſo dołhi cźaſ wſotanu wudawki niže dweju milijonow. Hacź runjeż wołbodźelenje pſchi wólbach tón króć wſchitke dotalne wólwobd

Simon swoje pućowanje nastupi

Francojski ſpomkowny minister Jir Johny Simon wječa ſamowitk dopołdnja w pełnim ſejmiſe ſwoje woſſjewjenje wo praſowanju Versaillenſkeja wotedla. Popołdnju poda ſo na pućowanje do Parija. Pjatk dopołdnja mjeſeche w Parizu roſtrjeſowanja z franzowſkim ſpomkownym miniſtrom Paulom Boncourom a miniſterſkim preſidentom Chautemjom. Jutſje ſobotu Simon z Parija wotjedže, ſo by na kupu Capri pućowal. S Muſſolinijom ſo won najſtarje w Romje ſetka ſpočatk januara. Hač Simon do wojnuſnjo Barlin wopyta, pjerja wot wunoſchkow roſtrjeſowanja z Muſſinijom wotwiſuje.

Mnoho ſmjertnych wusudow w Koreji

W Korejji wotmě ſo wulki proſeſ pſcheſiwo kommunſtam a ſkónčí ſo ſe ſajdźenjom 245 kommunſtow. Z nich ſo 22 k ſmjerjeſi ſajdźi, 20 doſta jaſnow na čaſ žiwjenja a 203 wot 1 hač do 15 l. Zajdźeni běchu ſo na kommunſtiſkich ſkótach w Korejji w lěcje 1930 wobſkedźili.

Amerika zawrě dowóz francowskeho wina

Hearſtowe nowiny pſchinjeſu w ſwojim 4 miljonty ſylnum ſkrowadnym nakładze nimo měry wótru naſtawk pſcheſiwo Franzowſkej, kotruž lěnjeho dołſnika, niedźakowny objekt amerikaniſkeje wulkowotkluſnoſje mjenuja. W naſtawku ſo piſče, ſo Franzowſka w ſwětowej wójnje zaloſcheſche a zbrjeſche. Nětko pak ſmuje a hordźe wotpołaſnje, ſo by ſwój dołg płacyła. To pak hiſchcze njeje wſchitko, pſchetož Franzowſka proſy nětko wo wjetſchi dowoz wina do Ameriki, ſ dowom pak za na amerikaniſke twory, kiž ſo do Franzowſkeje dowožuja, powyſcha. W naſtawku ſo ſkónčnje praji, ſo Amerikanjo wino tuteho naroda njekſtjebaju a ſo dyrbjeli po możnoſći bórzy ſwoje wrota pcheſiwo k dalſnemu dowoſej franzowſkeho alkoholka zawrjeć.

W amerikaniſkim ſpomkownym miniſterſtwje ſo wczera wojſjewi, ſo je ſo dowóz franzowſkeho wina hamtſjy za wótř, dokiž Franzowſka zła na amerikaniſke jabłuka, krutſchy a elektriſke apparatu k ſkoſkonoſći Ameriki njeſmiſi.

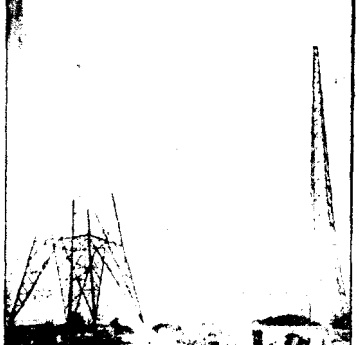

Nowa radiowa wěža pola Mühlackera.

110 metrow wyſoka antenowej wěži Mühlackerſkeho radźia ſo torhatej a ſo ſ nowej jenowſnej antenu narunataj, kotraž budźe 190 metrow wyſoka. Tuta wěža budźe najwyſchi drjewjany twar Europy. Na lěwej ſtronje widźimy delni dźěl noweho 190 metrow wyſokeho drjewjaneho twara.

Brüſſelſki polizajſki preſident ſo wotjadźit a ſajal.

Brüſſelſki polizajſki preſident Augerhauſen ſo ſe ſwojeho ſaſtojnſtwa wolſtroni a ſajo, dokelž na njeho ſylnje tukaja, jo je pſchekakanja a wudrěwanja winowaty. Augerhuſen běſche ſ pomozu mnohich wyſokich polizajſkich ſaſtojnikow njeličene thlostanſke pſchikazy automobiliſtam pósłał a je hakle potom podtłóčił, hdyž automobiliſtojo ſwój wolij a benzin pola firmow kupowachu, kotrež ſ polizajſkim preſidentom w ſwiſku ſtejachu.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 22. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 751, hygrometer 91 a najwyſchiſcha temperatura wodnja 1,3 °. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 94 a najniſka temperatura 0. Sčěhowanje ſajo ſnma. Za najbliſe wjedro ſo wjetſchego wichrjenjenja wočakuje. Wyſchiſna je ſo ſ Zendelſkeje do Franzowſkeje ſčěhnyła. Nad połnocnej Ruſkej ſo nowa wyſchina pokazuje a ſo pomalku k połodnju bliži. Je móžno, ſo ſo franzowſka wyſchina ſ ruſkej wuſchinu ſjednješe a potom ſmjerny ſunnuſche wjedro. Nad Atlantiſkim morjom leži ſylna niſina a ječe mi ſe wery do Europy. Wone wuſtupko wachu, ſo běſche naſch dotalny wjedro tak mile. Wunjeſe pſchichodnjcho wjedra ſ pſchi nowum rozpołożenju wotſchinow a nizkom tłerom njewěſt. Jutſje ſobotu ſłónčko 8,01 hodź. ſtłhadźa a ſo 3,57 hodź. ſkónja. Měſačk ſtłhadźa jutſje popołdnju 11,50 hodź. a tſowu ſo w połnoc. Jutſje ſtoji měſačk w poſlednim wjerčku. Pſchedźenki ſamne wotmě ſtaja.

Započatk zymy

S dźenſniſchim [illegible] dowoli ſtłonjo ſwój najkrótſchi puć zaleto lěta. [illegible] ſo ſo wo protoru ſunna ſapocz[illegible]nje. Wotrewadźi [illegible] wójtaſ je ſ lěta hłom nětkaſ[illegible]li njeſtoſe pſcheſ[illegible] [illegible]ſnen hač dźenſka to protyła měcej. Nětko wal[illegible]ſchaſnu ſunu, mamy mačaſ[illegible]a nječuke wjedro[illegible]ſnen hodowne ſaſtjenja ſ ſwe[illegible]trowow ruſnoſć[illegible]ſ ſ[illegible]ſ ſo ſajko dopołdnja a naj[illegible]dſcha nóz ſe[illegible]ſ ſo ſajko wowrocź a dwa[illegible]poczinaju pſchi[illegible]ſnen ſłónzom pſchihera[illegible]ſ ſo naſ nowa[illegible]na ſtmu ſtajeſo.

★

— W měſačnjanſkim dźiwadle pſchichodźaja ſo dźenſa wjeczor 19 hodź. hajkowa opera „Jank a Hanka“. Sobotu popołdnju wojſjewja ſo hodowna bajka „Khryſtizyna hajkowa knižka“. Sobotu wjeczor woſtanje dźiwadło ſawjerjene, tchorunja Patorſkim wjeczor. Prěni dźeń hodow popołdnju we 4 hodź. hraje ſo Mnatzkeho poſtrk „Wobkuſlaja knježniczka“. Wjeczor we 8 hodź. pſchichodźeja ſo prěni króć romantiſka opera „Jan nóz we Venedigu“ wot Jana Straſſa. Druhi dźeń hodow hraje ſo popołdnju w 4 hodź. hajkowa opera „Jank a Hanka“. Wjeczor we 8 hodź. wojſjewja ſo ſwulka romantiſka opera „Jena nóz we Venedigu“ a tſeći dźeń hodow popołdnju we 4 hodź. hodowna bajka „Khryſtizyna hajkowa knižka“; wjeczor hraje ſo wjeſelohra „Parfum mojeje žony“. Sylueſtr hraje ſo jónkróć pełna wjeſelohra „Mjezi pſchiwuſni“.

— **Kaž ſtłyſchimy, budźe tſeći dźeń hodow w Budyſchinje ſkhadźowanka.** Po dołhej pſcheſtawzy ſtłe ſo naſchi nikodźi ſajko jónu ſa Budyſchin roſſudźili. Prawje tak! Dopołdnja a popołdnju chjeđa kruče dźěłacź. Wjeczor pak budźa w Kolpingowym domje wſchitſchi lubje witacź na dobrn ſtudentſku ſabawu. Pſchedſtajicź budźe ſo hiſtoriſka ſtłonhra „Mój wěry“ ſ pjera wyſokodoſtojneho knježa kapłana Handrika ſ Khrótźź. Bohate a ſerbſke ſpěwy wupjelnja druhi dźeł wobſchérneho programu. Na łónzu ſo pſchiſamknje wjeſela rejha ſe wſchelakimi pſchekwapjeńkami. Schtóž chce ſo ſajko jónn wjeſeliecź ſe ſerbſkimi ſtudentami, njech tam pſchińdźe. Zawěſće budźe ſo wſchitkim tam nanajlepje lubić. Studowazy ſtu ſo jara prózowali, a tutn prózu chcemy my pſcheczeſtu naſcheho pſchichoda ſ dobrym wopytom mytowacź.

— **W měſačnjanſkich kupjelach** ſo njedźelu 24. a 31. dezembra wot 8 do 12 hodź. wanjowe a ſčkowaniſke kupjele, kaž tež parne kupjele ſa muži podawaju. Pluwawinja ma w ſamnjatym czaſu ſwójbne kupanje.

— **Pſchi ſawinjenju z Hindenburgowoje dróhi na Barbarajku** dróhu ſo wczera wołobowy automobil pſchi ſtłabym ſněhowym ſtorme ſ dróhi ſkuli a ſo wobroći. Wón ſo ſ wjele ſkłodami ſkónči. Wodźer a jedyn ſ pſchitelow ſtej ſo ſ ranami ſkhorjeloj. Wobaj ſtej do Budyſchinſkeje bolnicy dowjezenaj.

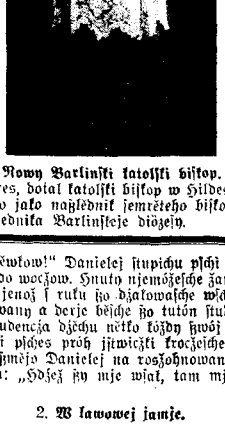

Nowy Barlinſki katolſki biſtop.

Dr. Bares, dotal katolſki biſtop w Hildesheimje pomjenowa ſo jako najſlědnik ſemjeteſeho biſkopa Schreibera ſa wjednika Barlinſkeje diözeje.

Předźenak

měni, ſo dyrbjała protyła lětnej na kójowm błódź, tłóſej Boże dźěćo wobradźa. Schto by Boże dźěćo radſcho pſchinjeſło? Wěſeje ſo tź jemu protyła lubi a Boże dźěćo ſo wjeſeli, hdyž pilnje w njej čitaja, wowka, dźed, nan, mać a wſchitke dźěći. Tuž kupeje ſebi wſchitzy protyłu pola Smolerjez ſa 50 pjenězkow.

Daniel w lawowej jamje

4] (Pokračowanje.)

Runje běſche w prěnim ſpanju, jako pytny, ſo ſo pſchi blidźe něſchto hibny. Wón pohlada k blidu, ale nětko bě jaſo wſcho cźiſche. Saźo běſche ſpać na njeho pſchiſchol, a jeho wocźi ſo ſaſidźeliſchtej, ale jaſo ſo něſchto pichi blidźe hibny. To jeho jaſo wubudźi a kedźbliwe ſo ſčini, ſo jow njeje něſchto prawje. Dokelž pak jaſo wſcho wocźiſchny a dźeſchu thwilu wſcho ſ měrom běſche, dha ſo won tež ſměrowa a japocza ſpać a ſmorcźeć. Bjes dźiwa, tón wbohi běſche wotpocźinka jara potrébny. Ale tón tak lohko njechaſche pſchińdź; pſchetož nětko hakle wokolo blida wſchu taž woźiwi, tak ſo Daniel jaſo wotcuźiwſchi, ſadźiwjenu hladaſche, ſchto to tam pſchi blidźe ſathadźa! Saźo wſcho wocźiſchnu. Bórzy pak bě wot blida hluboki hłóſ ſłyſchećź, ſmjertny nop, taž by japocźat ſpěwać, dźeſche: „Hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ! Hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ!“ Daniel po thriſbjerje mrowje běhachu, ale tola jběhny hłowu a rjekny: „Budź jeno ſ měrom! Ja cźhzu nětko ſpać. Jutſje rano cźe tam donjeſu!“ Tole ſłowo ſo ſdaſche nop ſroſumieć a bě thwilku cźiſche, tak ſo ſo Daniel na druhi bok wobroći, ſo by cźim měrniſcho wuſnyć. Nop pak jemu wuſnyć njeda a ſaźo ſpěwaſche dale ſwój dźiwny kolebtowy ſpěw: „Hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ; hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ!“ Nětko ſo Daniel mjerjazy ſ łoža jběhny a dźeſche: „Budź cźiſche, donjeſ ſom dobry! Njeweſch dha, ſo twojeho rjany cźaſnik debudu? Njebudź jeno błazn. Ta jena nóz tebi niczo njeſeſchkodźi, hdyž mjes žiwymi pječnozujeſch!“ Tole ſłowo ſčini ſi[illegible] na krótku khwi[illegible]ſu ſaczišchcź na nop. Dołho pak njetrajeſche, a wón ſapocza ſaźo ſwoje ſpěwanje: „Hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ; hdźeż ſy mje wſał, tam mje donjeſ!“ Daniel nětko ſkoczi ſ łoža, wobleče ſo najnuſniſche, wobali ſwój płaſchcź wokolo ramjenjow, chrabny ſchantko ſ nopom a běžeſche bjes latarnje, prajzy: „Nětko mam teho doſcź! Mój nózny měr a měr mojeho ſwědomja je mi drózſchi, hač wſchitke cźaſniki ſwěta!“ Wjele khwatniſcho hač prěni króć wróći ſo Daniel ſ pohrjebniſchcza, nětko bjes nopa, a do łoža ſo cźiſſnywſchi ſtukny ruzy prajzy: „Djakowano Bohu, nětko ſym cźe wotbył.“ Na to hakle pſchińdźe na njeho měrny, woſchewjazy ſpać, wón ſpaſche błódko a ſ dobrym ſwědomjom. Schto wě, hač njeje ſo jemu wo cźaſniku dźało?

Ranje bě hižo dołho ſwitało, a naſch Daniel hiſchcze ſwěru łožo paſeſche. Tuž ſo nadobo jeho wčerawſchi kumpanoju, ſtudenca, do jeho ſtwy wała a wołaja: „Stawaj, throbolako! Hdźeha je nop?“ Daniel ſebi ſpar ſ wočzow wutrěnſchi, ſhoni, ſchto ma to rěkacź, kocźi łajźiž běſche, ſ łoža a ſwój kij popadnywſchi ſ nim nad jich hłowami machaja dźeſche: „Dźicze mi ſ wočzow, hewak wam waſche nopy rosraju, jeli ſo mje na pokoj njewoſtajicze!“ Tole ſłowo, ſ jyłej krutoſcu a ſtuttkownym ſahorjenjom wuprajene, woſtróżbi ſtudentam a prajeſche jim, ſo njeje derje ſ nim ſortowacź. A tohodla jedyn wot nich ſe ſwjatočnym hłoſom dźeſche: „Haj, ty maſch prawje, luby Daniele; doſcź tyh ſortow. To, ſchtož njeby nichtó wot naſ dołonjal, to ſy ty wuwjedł. A tak ſłuſcha dobrocźerjez tež jeho myto! Tu maſch cźaſnik, kiž ſy ſprawnje dobył ſłowo dźerżo. Dwoje wot naſ ſtaj ſwědkaj, ſo ſy w dwanaczich nop ſ pohrjebniſchcza njebojaſny do twojeje ſtwy pſchińdźeſ. Njech cźi dale ſłuži a tebje w twojim powołanju pożyłni a cźe wobtwjerdźi w twojej khroblosći w pſchewinjenju wſchěch ſadźiwkow!“ Danielej ſtupichu pſchi tutych ſłowach ſłzy do wocźow. Hnuty njemóżeſche żaneho ſłowa wuprajicź; jenoż ſ rutu ſo dźakowaſche wſchěm, ſo tak njewocźakowany a derje běſche ſo tutón ſtudentſki żort ſkóncził. Studencza dźechu nětko kóżdy ſwój puć. Tón, kiž poſłedni pſches próh jitwiczki kroczeſche, pſchiwoła hiſchcze ſo ſmjeo Danielej na roſzhonowanje ſ hłubokim hłoſom: „Hdźeż ſy mje wſał, tam mje ſaźo donjeſ.“ —

2. W lawowej jamje.

Po hodownych wikach běſche hiſchcze tydźeń do hód. Króſke ſymſke dny a wſchelake pſchihoty k wjeſeſelemu hodownemu ſwjedźenjej cźinjachu, ſo ſo tutón tydźeń bórzy miny, ale jenoż dorośćenym a ſtarym. Dźěcži a młodźina měnjachu, ſo je tutón tydźeń najdlěſchi we zyłym lěcźe, tak njemóżachu ſo jeho ſkónza doczakacź. To je drje wſchudźe hiſchcze dźenża tak pola młodych a dźěcži. Też naſch Daniel njeſcźerpliwje wočzakowaſche, kak pomalku ſo dźeń po dniu ſ měſta hibaſche. Tele hody dyrbjachu ja jeho zyły pſchichod ważne być. Wón měſeſche prěni a druhi ſwjaty dźeń jeneho dołho thorowateho duchownego ſaſtupowacź a to tak, ſo jemu patron kaž tež wołſada wědźecź daſchtej, ſo po ſmjerczi jich duchownego paſtyrja łyſchtej rad jeho ſebi wuwolikej ſa naſlědnika. Jelt ſo ſchtó, dha móżeſche ſo Daniel na Boże dźěćo wjeſeliecź, hačzrunjeſ běhn jemu hižo hodowne wiki něſchto rjane wobradźile. Tohodla ſo hižo dźeń prjedy na puć poda, ſo by ſ cźaſom na měſtnje być a niczo njeſkombdźił. Sſo wź, ſo rjany cźaſnik dyrbjeſche jeho pſchewodźecź. Wón chżyſche jon rady ſwojej łubej maczerzy pokaſacź, ſo by ſo ſ nim ſobu wjeſelika.

(Pokračowanje ſeſčhuje.)

Cyšći kmuaj poeta a frafy wo khódnikowm kromu a wo klomy. Wón so sylnje wobšćkodźi, so dyrbjachu jón wohnjeść. Ludźo so njerranichu.

— W Frómterej nawóčschtku wó wóčeralnoschim cjišće na relaci, so schesłonk jenož 23.— hr. płaći a niz 3.— hr., kaž je so sumylnje woczišćeżało.

— **Polizija dyrbjesche** 25-létnuchu puczowarja do swojcho słowa wiaeć. Tutón ninu bydlenja a cźini faczišćeć uhaltworeha.

Póstska służba k hodam

Njedźelu 24. dezembra je powjetschena służba, dosoludża kaž dźełkowe dny, popołdnu so pjschijimanje listow a pjenjes hižom w 16 hodź., paketowa pschijimanja we 8 hodź. zawrje. Póšta cźo. 3 psched Schulerstrasse wroti je dopołdnja kaž dźełowe dny, popołdnu wot 14 do 16 hodź. wotewrjena. Dopołdnja wunoschenja so listy, jenotliwy a pakety w měšće a na wołach.

Póndźelu 25. dezembra (hodownicźku) su poštowe kanšće wokna jako njedźelu wotewrjene. Póšta cźo. 3 je zawrjena. Dopołdnja wunoschenja so listy a pakety we měšće a na wołach, pjenjezne poštyłki so njewunoschenja.

Wutoru 26. dezembra (druhi dźeń hodow) su poštowe kanšće wokna jako njedźelu wotewrjene. Póšta cźo. 3 je zawrjena. Wšitke wunoschowanje wotpadnje, jenoż wonkowne poštyłki so wunoschuja.

S **Njebjelczic.** Pschi poslednjej honitwje mějachmy sami wuspěch. 18 tšěžkich poleli 83 sajazow — najstarschi dóstachu jich 10 nanadkow —, 40 bažantow a tři dźiwje knjeke. To je po dołhich létach zasy bohaty wunoschk. Najstarschi honitwy je knjez Lubler Pjeczak.

S **Wotrowa.** Wunoschk poslednjeje honitwje bě: 13 sajazow, 3 bažanty a 1 karnikl. Na honitwje so 4 tšěžcy wobdźěluchu.

S **Kulowa.** (Sapokazanje měšćanoschty.) W poslednjej schromadźiznje měšćanskeje rady, sapokaza knjes rajny rada dr. Schmige, najcharjo jednohłósnje wusvolenje měšćanoschtu knjesa Jurija Matzkera do sastojnstwa. We swojej rěči rjekny knjes dr. Schige, so je hebi měšćanoschtu za cźaż swojeho 12-létneho komunikarskeho sarjadnistwa polnu spokojnosć měšćanow a też wobstajnych wyschnoscow dobył. We jcho wospjednaca so stary nazionalsozialistiski wojowar a wumysleny sarjadnik sastojnik. Po tym sapokachu so radźinscy wobstajnych: pschednik Otto Bulang, ratar Jan Hajdan, wobdźěr piwarnje Arnoscht Kirchner a wobdźěłaer palerinje Schejépan. Na kónzu swjatoraźnoscje wumjesny krajna rada Hitrózniu słuwu na naschecho wjednika a ludowcho kanzlera Adolfa Hitlera.

Ze Saksleje a dalšich krajow

* S **Lipška.** (Nuhježne mordarstwo.) Njedźelu pschipołdnju namakachu w jeho bydlenskej chěžownizy, swonka města, 56-létneho wikowarja Oskara Kappa we luki kwe wobrjeznjeho łžo. Drasta je sdźěła spalena. Na cźele swonkachu wopalne słody. Wokoło kwalow ležeru tam też namakachu. Jedna ko najskerjo wo rubježne mordarstwo. Ze słóstnikom njemaju dotal žanchu spleda.

Přilopk

* **Cźežki wichor w Rańschim morju a w Finnišim wobšlim saliwje.** Na Rańschim morju a w Finnišim morskim saliwje sałhadźesche jara cźežki wichor. Pschi Aalandskich kupjelach staj so dwaj parnikaj podmorskoj. 11 wobołow su so zatepiłe. Na Pólnyschim jězoru w Rańschej Konsiej wotpłuwa na ledowej schkrucy 20 rybakow a 4 kónt. Wo jich bóncze njeje nicze znate. Straschny wichor w hiščcze w Rigaskim saliwje: 50 rybakow, kiž na ledowej skrucy pschebywachu, do morja zahnał. Muchim rybakam so poradźi, k'rjochej pschijmowacj. 16 rybakow wosta na ledowej schkrucy. Hakle pozdźe w nozy poradźi so łódlamaćej, rybakow wuthowaé.

* **Szyły wichor w Kanalu.** Wichor sandźenu tydźeń w Kanalu je šebi cźłowjeske wopory žadał. Schtyri cźełna morjakow so k'rjochej pschijkławichu. Woni klušcheja k wobhadźay jendźelskeho parnika „Bloomfeld", kiž je so wot k'rjedy zhubił. Na łódźi běsche 13 muzow, kiž su so najskerje tepili.

Polarny spytnik Rasmußen wumrěł.

Knud Rasmußen, sławny danski spytnik połnóznego Cźopa je 54 lět stary wumrěł. Rasmußen wot léta 1902 někotre rasy w połnóznej Selenskej a amerikanskich krajinach łodowcho morja pobu. Se swojich expedizijow pschinješe wón mnoho ważnych geografiskich a ethnologiskich wuslědkow domoj. Pschi poslednim puczowanju do Selenskeje wón zhori a chorošcje dla dyrbješche swoje puczowanje sastajicź. Na tutu chorosć je wón nětko wumrěł.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladny na wjedro sa jutrischu sobotu: Mało pschemjenjenja.**

* **Kasselska statna policija je w Schmalkaldenje kommunistiska tajna organisazija wuskěhnyła a 10 kommunistow sajała. Zich winuja pschedewschém, so su illegalne kommunistiske letaki rozdźělili.**

* **Łód na Rheinje pola skały Lorelei je z wulkim strachom sa města mjes Sankt Goarom a Lorchom. Wejsera dopołdnja so łód hibacź hoza a ho pomału po rěży dele wjesesche. Tola posdźischo schkrutny nije Oberwesela jaho sastachu a sawinowachu hrózne wostupowanje wody. Sa 2 hodźinje woda na Rheinje wo 6 metrow postupi. W městach běsche so najwjetschi alarm porucził. Se wschěch wokolnych wołow a městow swołachu so njesastužerjow a zobuslawy dźełowych schkwow, so bychu na najbole wohrožanych městnach sajschimnyli. Wjele wobydlerjow pschi Rheinowym brjohu je hižom swoju nadobu z delnich měšnoscjow do hornich snožnyło.**

* **W Danskej je liczba njesastužerjow w poslednim tydźenju wo 10 700 postupiła. To je nětdźe 5000 wjacy, hač je samknyn tydźenju loischeho léta. Dozyła je we Danskej 119 175 njesastužerjow.**

* **Chinejšy banditow su w Mandźuskej wožob. cźahej z kolijow wujeź dali.** Pschi njesastutku je so 8 wožobow morilo. Japanska straża so sastajke wobarajcze a sniczi chinejšku rubježnu zwołbu. S japanskeje straże so 3 wojazy a jedyn podofizer morichu.

Radio

Sobota 23. dezembra słuschimy:

Königswusterhausen. Rano znate wuschěchne programma: 15,15 sa dźěći. 15,15 hospodarski tydźenski pschehlad. 18,20 hodowne spěwy po zyłym swěrze. 18,45 swony Bremenskeje wulkocerkwje. 19 hodźina naroda (Zant a Hanka). 20 w hrajkowych klamach. 21 cźicze wrota wyssoke.

Lipsk. Rano znateho wuschěchneho programma: 14,30 sa dźěći. 15,15 tydźenski pschehlad. 15,30 agrarnopolitiski pschehlad. 19 hodźina naroda. 20,10 cźicze wrota wyssoke.

Hiscźe: wojnc j dujowcho programma. Hamburg: 20,05 wschitko muzyko na tóh. Frankfurt: 20,10 sajzatka nóz. 21 smjechaki, smich, sanje, smykarjo. Wiedeń: 20,10 tragiska hra „Nawarra".

Swójbne powěsće

Sobuwjenaj: Hanatisa Najchtez j Drjezdźan a Martin Sawischka, smid. aß. w Budyšinskim.

Zemrěli: Marja wdowa Kunertowa rodź. Stiebetez we Budyšinskim, 68 lět; khowanje budźe sobotu pschihr. w 1 hodź wot Tucholjeskeho pohrjebnischcźa. — Alwin Sieglich, inspektor měšćanskeje khorownje. — Gustav Mieth we Budyšinskim; khowanje budźe sobotu powołdnju 1/3 hodź. wot Tucholjeskeho pohrjebnischcźa.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Es werden für den Stadtbezirk Bautzen die **Polizeistunde** und die **Tanzzeit am 1. und 2. Weihnachtsfeiertag bis 3 Uhr** verlängert. Für den Silvester wird die Tanzzeit auf 3 Uhr festgesetzt, die Polizeistunde dagegen aufgehoben.

Stadtrat — Polizeiamt — Bautzen, 21. Dez. 1933.

Hamtske wozjewjenje z Lubija.

Geschäftsöffnung Zeiten zu Weihnachten.

Geschäfte dürfen, wie folgt, offen gehalten werden:

am **24. Dezember 1933** (Heiliger Abend)

alle Verkaufsstellen 11—16 Uhr,
Blumengeschäfte 11—17 Uhr.

Friseurgeschäfte dürfen Kunden bedienen am

24. Dezember 1933 (Heiliger Abend) 8—15 Uhr,
25. Dezember 1933 (1. Feiertag) 8—12 Uhr.

Am **31. Dezember 1933** gelten folgende Verkaufszeiten:

für den Handel mit Backwaren,
in Bäckereien 8—9, 12—14 Uhr,
in Konditoreien 11—17 Uhr,
für den Handel mit Blumen 11—18 Uhr,
für den Handel mit Papier- und Schreibwaren, Spielartikeln, frischen Fischen und Tabakwaren 11—17 Uhr.

Friseurgeschäfte dürfen Kunden bedienen von 8—15 Uhr.

Die für einzelne Gewerbe sonst noch festgesetzten Sonntagsverkaufszeiten bleiben am 24., 25., 26. und 31. Dezember 1933 bestehen. An den Wochentagen vor Weihnachten dürfen die Geschäfte nur **bis 19 Uhr** offengehalten werden.

Löbau, am 18. Dezember 1933. Der Stadtrat.

Towarstwowske powěstalki.

Bukezy. Nadosć a Swjezowanska jednota smjetaj srjedu 27. hodownika (3. dźeń hodow) hodownu wjeczork na wosadnej sali. Hosćo su witani.

Domowina smje 3. dźeń hodow (27. dezembra) pop. w 3 hodź. w Sserbskim Domje wulku **ważnu muriadnu** schromadźiznu, w kotrejž budźe so **wo pschemjenjenju** wustawkow jednacz a so dobom wjednik Domowiny wuzwolicź, kiž budźe potom zyle nowy wubjerk Domowiny sestajecź. Kóždy serbske towarstwo abo swjazk ma sastupjene być, tola też jich jenotliwe sobustawy kaž druhi Sserbja su nam witrobnje witani.

Pančizy. **„Lipa Sserbska"** spěwa pjatk 29. hodownika pola Souchez w Pančizach. Zónite hłosy 1/28 hodź., muzite we 8 hodź. Wschitcy spěwarjo so wocakaja.

Za wobsah zamołwity: A. Dudman w Budyšinje.

Jězdne koła
dźěćace jězdne koła wobswětlenja za jězdne koła a zimace mašiny
kupujeće tunjo pola
Otto Fischer
mochaniski mištr
na Jerjowej hasy 7

Steppowane a moskowe přikrywy
reformske spódnje posleča
we wulkich wulkosćach
zawki a wattu pola firmy
R. Brückner pod radnicy

Ćopła
muława a žonjace
spódnja drasta
připóznate dobre kajkosće
we wulkim wubjerku po najtuńšich płaćiznach pola
Karl Mitbauer
na Sulskej hasy 7

Rieker črije
Rieker sportske stupnje
Rieker nizke stupnje
kupujeće po znatych tuntoh płaćiznach pola
Lischke
sowski mištr
na Hauensteinskej hasy

Damast
a
smuhaty płat
po nizkich płaćiznach
Olga Jäckel
na Mołtkowej hasy 31

Wowčerski pos
čekuje, kiž na mjeno Pryne poslucha. Za myto wotedaj pola **Donatha w Nuknicy**

Aktowa toša
z wěcami za kopańcu je so na drózy z Kamjenca do Budyšina na Mikočicy, Wětčicu, Wudworc zhubiła. Za myto wotedaj pola **krawca Domški** we Wudworju čo. 22 B.

Žonjace mantle
najwjetši skład w měšće
z woldźelenja K. F. za sylne postawy
pěkne drasty
krasne tkaniny
z wolmy a židy
Paul Otte
w Budyšinje na Žitnej hasy 10

Tkaniny za serbske halc
jenobarbne a mustrowane, płóčiwy **somot**, **barchent**, **wolmjane muselina** jara tunjo, **tacy**, pulovry
Reimann
při Póstskim namjeśe
na Hošic hasy 29
Prošu wobkedźbujće wukładne wokna! Njedźelu wotewrjene!

Hodowne dary
trajneje hodnosće
nawoči
kladaki
dalokowidy
barometry
thermometry
kompasy
fotografiske aparaty
atd. atd.
diplomowy optikar Schmidt
w Budyšinje na Khěžorskej drózy

Dr. Jmišk's Himmelfunk
Josef Post
76 Seiten stark, mit Weltprogramm, vielen Bildern und Artikeln
Die bestausgestattete und inhaltreichste Deutsche Funkzeitschrift
Mit Gerätever sicherung
Monatsabonnement nur 85 Pf. durch die Post. Einzelhefte 20 Pf.
Probeheft gern umsonst vom Verlag, Berlin N24

K hodownemu swjedźenjej
poskićam w bohatym wubjerku a po najtuńšich płaćiznach wopraudźe praktiske dary:
jaki spódnje kholowy
pulovry nohajcy
štrykow. drastu zoki
Osswald
w Budyšinje na Kamjenčnej hasy

Hohrski wubjerk!
Wotewrěće wočł!

jenož **Frömterec** jenož

mjeblowa hala

Dźělba šesiongow, nowych 23.75
wučahow. blidow, now. 25.—
sofy, nowych 45.—
nakład. matracy, 4 dźěłb. 12.50
drastowe khamory, z dwo imi durjomi, na přěčn. drjewje, jen. 35.—
šafowe a drastowe khamory jenož 72.—
150 cm šěroke, pječene drjewo
kuchnje, dospołne, ta kajkosć,
ławki, sofy, komody, pisańske blida, bufety atd. smějnje tuno
Mandźelske požčonki
so jako płačenja přijimuja

Stóž chce lutowne, jenož tu kupuje!

na Zwonk. Lawskej hasy 12

Što pyta pjenjezy?

požčonki na privatnych, hypotheki, twarske abo kupne pjenjezy, wobkhodne kredity atd. Smy bjez konkurency w našich wysokich a spěšnych wupłačenjach.

Nadrobnišo wukazuje Th. Lazai w Kulowje, na Kamjenitn drózy na rańcnja z nawrěćnym portom

Přikrywy

na blido na sofa na diwan
přikrywy na sćěnu,
k mebłam so hodźace,
wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Schirme
Stöcke
tobakowe trubki
Straube
na Lawskej [illegible]

Dołhe črije
maršěrowańske črije
buncle ze spinku
kosmičkate buncle
filc. tofle, drjewjancy
drjewjane stupnje
sportske črije
zwjeršne stupnje
kožane gamaše
najtuńšo

Willy Sommer

při Serbskich hrjebjach 8

. . . a při tym tak tunjo!

GEG-Jamaika-rum-měšenje, 40 %, wosebje sylny	z blešu, 3/4 litra	jenož 3.— hr.
	z blešu, 2/5 litra	jenož 1.60 hr.
GEG-měšenje palenčho wina, 38 %,	z blešu, 3/4 litra	jenož 3.— hr.
	z blešu, 2/5 litra	jenož 1.60 hr.

Sylny hodowny grog

jenož z Batavia-arrak-měšenje, 45 %, cyle wosebje tuni, z blešu, 2/5 litra jenož 2.65 hr. 3/5 litra jenož 1.45 hr.

dołhož skład dosaha!

Jasny a dobry budźe stajnje Hempe-likěr!

Najlěpši Abtei	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.60 hr.
Kimjelčka	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.20 hr.
Cherry-Brandy	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.20 hr.
Curacao, běły	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.20 hr.
Moreau	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.20 hr.
Pomeranza	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.40 hr.
Prünelle	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.40 hr.
Stonsdorfski, hórki	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.40 hr.
Pfefferminz, zeleny	1/1 orig. bleša, ca.	3/4 litra	3.20 hr.

— z blešu —

Wobłubjene GEG-likěry tohorunja dołhož skład dosaha za płačiny, kiž so wjacy njewróća

. . . a stóž nima hišće wšitku **potrjebu k pječenju** nakupjenu, njech přińdźe hnydom k nam. — Poskićamy wulki wubjerk po najtuńšich płaćiznach!

Naše posledne hodowne poskićenje

Najlěpše tučne jerje w tomatach a najlěpšim taflowym woliju
1/1 tyza, waži netto 175 g, 28 pj., 1/2 tyze, waži netto 275 g, 34 pj.

Delikatny Limburgski twarožk,	200 g jenož 26 pj.
ff. domjacy twarožk	200 g jenož 26 pj.
Ia Tilsitski twarožk	200 g jenož 26 pj.
znate twarožkowe kuski, zwuběrane,	55 g jenož 10 pj.
wolijowe rybički	1/1 club tyza, jenož 22 pj.

Stajnje čerstwe na składźe:

Prima mjasowa solotej	1/1 punta jenož 18 pj.
ff. jerjowa solotej	1/1 punta jenož 18 pj.
Ia zelenina solotej	1/1 punta jenož 17 pj.

Najlěpše Valencia słódke jabłučka, jene po 6 pj., dwanaik jenož 69 pj.

Družstwo přetrjebarjow

(GEG) w Budyšinje z. dr. z w. ruk.

(Tworjakupowace towarstwa w Budyšinje)

Textilowy dom za wšitkich!

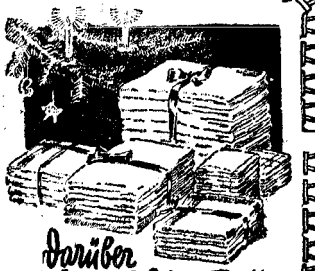

Darüber freut sich jede Frau

Auch ein wohlgefüllter Wäscheschrank bedarf dann und wann der Ergänzung, und das Weihnachtsfest ist eine gute Gelegenheit, neue Anschaffungen dafür zu machen.

Linonowa-garnitura počehnjenje z dwěmaj hlowakomaj, bohače wušiwane	**5.25**
garnitura smuhateho płata počehnjenje z 2 hlowakomaj 8.50,	**6.45**
garnitura damasta počehnjenje z 2 hlowakomaj 9.75,	**8.50**
zawalenske rubłšćo a zawk z wušitymi kromkami 7.50, 5.75,	**4.95**
to samane z wušiwanjom 8.20,	**6.45**
ložowe płachty 3.25, 2.45,	**1.85**

Wulki je wubjerk — Nizke su płaćizny!

Schaaf

na Bohatej hasy 20
na Dźiwadłowej hasy 1

Nawoženjo jo a njewěsty

kupuja swoje meble derje a tunjo, kaž lětańje, bydleńje, kuchinje a wšitke druhe jenotliwe meble

w Bjarec mjeblowym domje

Znapřeča piwarnje :: Na Dwórnišćowej drózy 2

Wopisma mandźelskich požčonkow so jako płačenje přijimuja

Drjewowa awkcija

Srjedu 27. decembra 1933 (3. dźeń hodowi) dopołdnja w 10 hodź. ma so **na Nowosliskich leżownosćach**, při puću z Nowosće do Kostwa (Drózach)

nehdźe 80 losow stejaceho wužitkoweho a palneho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w hosćenu w Nowoslicach. **Wobsedźeŕ.**

Wobswě lenje jźdnych k' l w

wulki wubjerk, nizke płaćizny, dospołna lampa hižom za hr. **1.25**

žimace mašiny

wudźelki nad, znamkow 5 / rukowanja, hižom wot **11.95**

walcy za horcu wodu

wosebje sylny gummi, njedźiwajcy najlěpšeho rukowaneho wudźelka, hižom wot **3.45**

Zasadźenje nowych walcow darmo

Kołowy-Warnecke

6 na Sulešćej hasy 6

Kóžki podšiće khornarje krawaty liški

Kožuchowe jaki mantle

za žony a mužow po měrje

Klobuki a čapki

we wobłatym wubjerku poskića

Kurt Rinke

w Budyšinje na Bohatej hasy 5

Wulka dźělba

kožuchow

filcowych črijow
wojeńskich črijow
wojeńskich stupnjow
konjacych přikrywow
sofowych přikrywow
nowych a trjebanych najtuńšo we

domje wojeńskich wěcow lilgen

w Budyšinje na Kotlarskej hasy 4

Zwjeršne wumělske taldkate madrasowe **garding**
story, vitraže, rólosy, pisane předłohi najw. wubj. jara tunjo

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Kosmičkate jopy

štrykowanske jaki, pulovry, barchenty, ložowe płachty z barchenta.
Wulki wubjerk, nizke płaćizny

E. Haubold
(E. Knochowy nasl.)
na Kamjenitn. hasy 2

Za hodomne blido

namakaće za žony, mužow a dźěći

wjele rjanych a praktiskich darow tež za serbsku drasću

jara płaćizny hódno a we wulkim wubjerku

pola **Arno Kube**

w Budyšinje na Kěžorskej dr. 12

Lětuša

hodowna skhadźowanka

wotmjeći so **srjedu 27. decembra 1933** w Kolpingowym domje w Budyšinje (Garbarska hasa)

Poskići so dźiwadło

„Móc wěry"

Po tym budźa **reje** hač do 2 hodź.

Wšitcy, kiž maju hišće zajim za našu wěc a prócu wutrobnje přeprošujemy. Započnjemy we 8 hodź. wječor z programom

Zwjazk łužisko-serbsk. studentstwa

Radio – P. Neumeister

poskića **najwjetši wubjerk nowočasnych aparatow, jenotliwych dźělow atd.**
Wam so wěcywustojnje radźi a sprawnje poslužuje
Telefon 2262 **Na Seminarskej hasy 4**

Přiloha k čisłu 294

SERBSKE NOWINY

Pjatk 22. decembra 1933

Cyrkwinske powěsće

S Budyšchina.

W Michałskej zyrkwi 4. njedźelu adwenta rano ½8 hodź. němšće Boże wottasanje (farar Tischer), ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boża słužba (farar Kapler). Pop. w 4 hodź. Boża nóz (farar Kapler).

Hodowniczku rano ½8 hodź. serbske Boże wottasanje (farar Tischer), ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba z zyrkwinskim chórom (f. Tischer).

2. dźeń hodow rano ½8 hodź. němšće Boże wottasanje (farar Tischer), dop. ½9 němšće a w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Kapler).

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w Budyšchinje pschi Połnym hrodźiku 6.

2. dźeń hodow wječor w 7 hodź. hodowna zwjatočnosć, srjedu wječor we 8 hodź. zwjazk młodźiny za młodźenzow a młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisła hodźina za kóždeho. Njedźelu 31. decembra zhromadźizna wupadnje.

Zhromadźizny zwonka Budyšchina: Srjedu wječor ½8 hodź. w Zuježach, pjatk wječor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy (Botra Emma). Kóždy je wutrobnje witany.

S Barta.

4. adventa rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba a ½11 hodź. dźěćikemschenje. Pop. w 4 hodź. serbska Boża nóz (knižka psched durjemi) a w 5 hodź. němska Boża nóz (němšće spěwarske zwonka pschinjesćo!)

Hodowniczku dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (Zyrkwinska hudźba: zyrkwinski chór: „Budź, Jesom Khrystschze, thwalony") do reformazije, posławjeni thór: „Dźenź thwalće Boha, kschesćenjo!" wot L. Schröter z praeludium wot D. Buxtehude.) — Sběrka za naschu zyrkej.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němše a ½11 hodź. serbske kemschenje. — Krajna sběrka za zyrkwinske sastaranje evang. Němzow we wukraju.

S Budešez.

4. njedźelu adventa ma farar Wójź rano ½8 hodź. němšku spowědź, duchownu Wóttger dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 4 hodź. ma farar Wójź serbsku a ½6 hodź. němsku Wožu nóz. Khór spěwa: a) Kral pschitkhadźa twój, Zionje. R. Dost. b) Wam je so dźenźa tón Sbóžnik narodźił. F. Gast. c) Cžicha nóz (F. Gruber).

Hodowniczku ma farar Wójź dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Khór spěwa: Wam je so dźenźa tón Sbóžnik narodźił (F. Gast). Sběrka za wožadnych khudych.

2. dźeń hodow ma farar Wójź rano ½8 hodź. němšku spowědź, duchownu Wóttger dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka za zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju.

Sstrjedu wječor we 8 hodź. bibliske rozrěčowanje evangelskeho zwjazka młodźenzow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. zhromadźizna evangelskeho zwjazka młodych holzow.

S Budyschinka.

4. njedźelu adventa dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje za młódsche dźěći, pop. w 4 hodź. němska a w 5 hodź. serbska Boża nóz (knjes farar Tischer z Budyschina).

Hodowniczku dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba (knjes duchowny Bětnar z Budestez). Koletka za evangelskich wěrnybratrow we wukraju.

S Bukez.

4. njedźelu adventa rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 4 hodź. serbska, ½6 hodź. němska Boża nóz.

Hodowniczku dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemschenje. Zyrkwinski chór: „Tam běchu pastyrjo."

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Posawniski chór: „We Bethlehemje so narodźi" a „O Jesuso najtuchi". Sběrka za ev. Němzow we wukraju. Ssrjedu pop. w 3 hodź. hodownu zwjedźenu zhromadźenu towaršiwa pola Stangez.

S Hodźija.

4. njedźelu adventa smeje farar Wiesar rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dopołdnja ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. ma far. Wiesar wot 4 do 5 hodź. němsku a wot 5 do 6 hodź. serbsku liturgisku Wožu nóz z narěčzu. Wožu dźeń ma farar Voigt rano ½8 hodź. serbsku spowědź, ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske zwjedźenske kemschenje (farar Wiesar słuži we Lupoji). Posawnowy chór pschewodźa wožadne kerluschе a hraje motetu „Cžesći budź Bohu we wyschokosći" (Fr. Silcher) a hodowny spěw „Semja spěwaj, jo klinczi."

2. dźeń hodow ma farar Voigt rano ½8 hodź. němsku spowědź, farar Wiesar ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske zwjedźenske kemschenje. Zyrkwiniti chór spěwa: „Budź postrowjene, Boże dźěćo" (E. Hiltmann). Sběrka za zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju.

S Hrodźišchcza.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 4 hodź. němska, we 5 hodź. serbska Boża nóz.

Hodowniczku dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Zyrkwinska hudźba. Ssobuskutkowanje posawniskeho thóra. Sběrka za wožadnu zyrkej.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němska, ½11 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschiski). Sběrka za Evangelskich we wukraju.

S Hućinu.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. wožadna zhromadźizna, w 6 hodź. němska Boża nóz.

Hodowniczku dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Khór spěwa. Krajna koletka.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Khwaczicu.

4 njedźelu adventa dop ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Wječor ½7 hodź. němska Boża nóz.

Hodowniczku dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, woboje z koletu za zyrkwinske sastaranje evangelskich Němzow we wukraju. — Pjatk 29. dez. wječor we 8 hodź. směje tow. wothladać Hempel biblisku hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

Wumrjeloj: 15. dez. Bjedrich Oskar Raußendorf, wobsedźeć hoscenza w Měrkowje, 83 l., 3 m. a 13 dnjow stary. — 20. dez. Jan Ernst Israel, wumjenikar w Khwaczicach, 83 l., 9 m. a 25 dnjow stary.

S Klukscha.

4. adventa dop. w 9 hodź. serbske kemschenje. Pop. ½5 hodź. serbske, ½6 hodź. němske zwjeczenje Bożeje nozy.

Hodowniczku dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske zwjedźenske kemschenje.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemschenje (farar Mikela-Maleschanski). — Sběrka.

Hollandska zymska noz. Pěkny wobras z Hollandskeje pschi symnej jaßnej nozy.

Kralowski proces

Starcho Fryza jene puczowanje psches Nowu Mrołu dowjedże, kotrejž wón zwoju wožebitu sledžbnoscz a zwój wožebity sajim wěnowasche. — Wón w zwojej dwórskej korecze žedźeschе, w rostorhanej zukni a z tśrózkom na hłowje, z kotrehoż pjerja dele wiśachu. Kral běschе na jesbje po narańschim róžtu krajika, hdyž pschi puczowanym tchiźnischczu se zwojim tijom do wosowych duricz kow dyri a zwoju hłowu z woknom won tyknuwschi zo zwojeho wožobinskeho pohonca Pfundа wopraschа:

„Njech wón złucha, Pfundo, hdże chzemoj pschenozowcz?"

Kral měješche pschiwuczenje, hdyž se zwojim pohonom zam jedźeschе, zebi wot tuteho nózne pschebywanje zastajeć dacz.

Starzy Pfund wschech knjezich znajeschе, kotrež po kraju bydlachu. Wędźche hižo znate, so měješche poddaty pohonca w tajtich naležnoscach pola krala wulki wliw. Powedachu zebi, so měješche Jeho majestoscz wožobnisti pohonc z tutym wliwom nahladnu pódlansku sadružbu, pschetož běschе mnoho poddanow, kotrež wjele za to nałožichu, so tez w jich domje jino Wulki kral pschenozowaschе. — Na praschenje stareho Fryza dwórski pohonc rozsudźi.

„Majestoscz, zym za komornika z Brand".

„Derje Pfundo, njech wón jedźe", kral pschihłosnjo wokmolwi.

Komornik w pschichodnej wjzy hród wobsedźeschе a měješche rjane wobsedźenstwo. K tomu tez wulki jězor zluschesche, wot kotrehoż pak nahladna schlipa ke kralowskemu zistuzej zluschesche. S tutoho jězora dwórska kuchinja w Sanssouci porjadnje najrjeńsche a najtuczniśche ryby dostawasche. Tónle dźeń komornik kralej hižo dawno sawidźeschе. A jeho prózowanje so na to měrjeschе, zamoknjejstwo nad zylym jězorom dostacz. Kral běschе dobreje myslе.

Wón zhromadnje z komornikom we wjzy wschelakich burow wopyta a dopraschowasche so, kak znje stej. Jako lubowar stroweho zorła z nimi zortowasche. We zwojim laku měješche tez stajnje nekotre tolerje, kotrez tu a tam rozdźelesche, hdźez dobru wotmołwu dosta abo zpodobanje na pilnosći poddanow namala. Tak zebi wo starym Fryzu powedaja, so zebi wón jonu burowku pschinicz da, w kotrejž zahrodze na selenej trawje zyle wupłokane płatowe schaty wuhlada, płatowe schaty, na kotrychž zaneho městna njebě, kotrež njeby zaptakane było.

„Je to jeje dźěło?" so kral wopraschа.

Hdyž zona tole wobkruczeschе, wón zpenjesny je saka wuczahny. „Tu ma wona tolеr, dokelž może tak rjenje — płatacz." A wostaji zadźiwanu zonu stejo.

Pschiječe kralа na hrodze běschе pyche wschu měru dobre.

Hdyž so nasajtra z komornikom rozsohnowa, k njemu rjekny: „Njech wón złuschi, zym spokojom. W domje a we wjzy porjad knježi. Wón změ zebi hnadu wuprosyć."

Komornik, kotrejž měješche pschijomny wotomik za thmany, zwoje pschecze pschehonjeschе, znapschecziwi: „Bych drje prósztwu měł. S mojim jězorom kuza měješe, zabjaza kuza ji rěkaju, kotraž Waschej majestoscži słuschа. Tu bych rady za zwoju měł."

„Luza? A k tomu hischcze zabjaza luza", a kral so zazmja, „tu njech ma. A pschecze zebi hewak nješchto?"

„Hdy bych na to wo Wascheje majestoscze rukisawdawk prosyć změł."

„Wěrju, so jemu Jeho krala złowo doźaha. Ale tu njech ma moju ruku." — A kralowa prawza wokomik njech ma moju ruku." — A kralowa prawza wokomik w ruzy komornika wobpoczowasche. — Potom wón wotjedże. — — —

Měżazy běchu so minyle, jako zebi kral w Potsdamje jeneho dnja dwórskeho kucharja pschińcz dawschi porokowasche, dokelž je jemu nadpadło, so bižo dołhi czaz mjes jědźemi na dwórsku tafli wjazy tamne wulkotne ryby namałat njeje, kotrež stajnje z narańscheje Noweje Mroti pschikhadźachu. Hdyž pak wulki Bjedrich z erta zwojeho dwórskeho kucharja zhoni, so kralowski dom na tute ryby zaneho prawa wjazy nima, dokelž je kral pschi zładnosći posledźnjeho puczowanja po Nowej Mrozy jenemu komornikej tutón jězor, kotrymž ma mjeno Jabjoza luža, z rukisawdawkom pschesłowił, tu wón se wschej mozu se zwojim tijom wo błido dyri.

„Ej, tónle zlépz!" kral zakhadźeschе a porucji, komornika, kotrejž bě jeho pschelescził, hnydom do Sanssouci sawołacz.

Kral zebi zakoł pschе wscho wažeschе, ale w tutym padźe wo jednanju niczo wędźecz njechasche a njemęješche komorne zudnistwo ledźbu. Pschetož kralowe złowo a rukisawdawk bychu też tam jako winowatosći napschecziwo komornikej wobhladowali. Tak chzeschе wón zam zwojeho komornika zudźicz.

*

Kral zo jonu popoldnju runje hotowasche, po ikhodźałach zwojeho hrodu Sanssouci dele hicz, jo bu zo w parku pschechodźował, jako komornika pschikhadźecz wuhlada. Wón hłowu mohłrjej na stronu cžisnywschi zwoju prawu nohu nad lewu staji a serjerasche zo na zwój kij. Kralowej wóczy zo błoskotachtej.

„Sslyschi wón", kral strótka a wuzmužnischczo k pschikhadnikej rjekny, „tuta luza, tuta zabjaza luza jemu złuschu, na nju zwoje prawo złubich, ale . . ." a nětko wón zwój itj posbehnywschi komornikej zkradźu hodźe kozu naměri a na konzu zyle mérnje rjekny, jako njeby zo nicžo stało, „jene prawo ja też hischcze mam. Chzu jeho wuczicz, Zswojeho krala wobschudźicz!"

A z tym běschе kralowski proces skónczeny. ŧ.

S Kotez.

4. njedźelu adventa pop. w 4 hodź. němska Boža nóz (spěwarske šobu pschinjesej).

Hodownicžku dop. w 9 hodź. němske šwjedźenske kemschenje ſ zyrkwinſkej hudźbu. Swjedźenska sbérka.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. serbske šwjedźenske kemschenje, w 10 hodź. dźěćikemschenje. Swjedźenska sbérka.

S Lupoje.

4. njedźelu adventa šo dop. w 9 hodź. serbske predowanje cźita. — Mšeczor w 7 hodź. smje far. Röšler-Minakaski němsku Božu nóz. — Koletta sa nasch Boži dom.

Hodownicžku smje k. farar Wjesak ſ Hodźija dop. w 9 hodź. serbsku a 1/11 hodź. němsku šwjedźensku Božu šlužbu. Zyrkwinska hudźba. — Koletta sa nasch Boži dom.

2. dźeń hodow smje k. farar Paul ſ Budyschina dop. w 9 hodź. němsku šwjedźensku Božu šlužbu. Dop. 1/11 hodź. dźěćikemschenje. — Koletta sa zyrkw. wobstaranje ev. Němcow we wukraju.

S Malešez.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbsce, 1/11 h němske kemschenje. Pop. w 5 hodź. němsce, w 6 hodź. serbska Boža nóz. Sbérka sa zyrkwinske wobšěwtlenje.

Hodownicžku dop. w 9 hodź. serbsce, 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa zyrkwine sastaranje evangelskich Němcow we wukraju.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němsce a w 10 hodź. serbska šwjedźenska Boža šlužba. Zyrkw. chór spěwa: „Immanuel, Čzi spěwamy," wot R. Rolle. Sbérka sa nasch Boži dom.

2. dźeń hodow dop. 1/9 hodź. němsce a w 10 hodź. serbska šwjedźenska Boža šlužba. Dźěći spěwaja: „Mjeßeke hody" (ludowy spěw). Sbérka sa zyrkw. wobstaranje evang. Němcow we wukraju. 1/12 hodź. dźěćikemschenje. Pop. w 5 hodź. serbska Boža šlužba je spowědźu a ſ Božim wotkasanjom w Pšowjanskej šuli.

S Njeswačidła.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska spowědź. Pop. w 5 hodź. serbska, w 6 hodź. němska Boža nóz.

Hodownicžku dop. w 9 hodź. serbsce, 1/11 h. němske kemschenje. Sbérka za našchu diakonija.

Druhi dźeń hodow dop. w 9 hodź. serbsce, 1/11 h němske kemschenje. Sbérka za sastaranje evangelskich Němcow we wukraju. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. towaršstwo młodych hólzow a holzow (wuradźowanje dla hodownego šwjedźenja) na farje. — Patkowanej: Lena Thereńa Klingitowa rodź. Lowkez, kubleršća we mjenjałkła i Lahowa, 67 l. — Lena Hildegard, Willie Waltarja Paltinga, dźěłaćerja we Luši, mandźelska dź., 11 lět.

S Nošazźij.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. němska Boža šlužba. Pop. 1/3 hodź. němska Boža nóz.

Hodownicžku dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boža šlužba, po tutej němšku spowědź. Sbérka sa Boži dom.

2. dźeń hodow dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boža šlužba. (Spowědź budźe hakle Sitzeiher) — Schtwórtk 28. dez. wječor 1/8 hodź. hodowna swjatočnosć sa „Kichesčijanstu žónsku šlužbu" a sa młode holzy.

S Porschij.

4. njedźelu adventa budźe rano 1/8 hodź. serbska spowědź, dop. 1/9 hodź. serbska Boža šlužba, w 10 hodź. dźěćikemschenje sa młódšche dźěći w Porschijanach, pop. w 4 hodź. němska, w 5 hodź. serbska Boža nóz.

Hodownicžku dop. 1/9 hodź. serbska, w 10 hodź. němska Boža šlužba. 1/12 hodź. dźěćitemschenje sa starsche dźěći w Porschijanach.

2. dźeń hodow dop. 1/9 hodź. serbska, w 10 hodź. němska Boža šlužba (knies farar Krawz-Sradišćchcžanski). Pop. w 2 hodź. hodowna swjatočnosć sa wopytarjow dźěćikemschenjow w Bórchowach.

Na wobšěmaj šwjedźenjomaj Koletta sa evang. wěrnybratrow we wukraju.

Wumrěli: Heinrich August Schuhmann, šchewz a pósłšli pomocnik w Porschijach, 46 l., 10 m. a 4 dnjow. — Johanna Reinschewa rodź. Lehmannez, wumdlatka w Porschijach, 86 l., 6 měš. a 25 dnjow. — Magdalena swud. Günzelewa rodź. Lehmannez, wobydlerka w Porschijach, 88 lět a 5 dnjow stara.

S Nakez.

4. njedźelu adventa dop. w 9 hodź. serbska Boža šlužba, pop. 1/5 hodź. serbski a w 6 hodź. němski nešchpor. Sbérka.

Hodownicžku rano we 8 hodź. serbske šwjatoe wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boža šlužba. Pop. w 2 hodź. serbski nešchpor. Sbérka.

2. šwjedźeń hodow dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boža šlužba. Sbérka.

3. šwjedźeń hodow dop. w 9 hodź. serbska Boža šlužba, 1/11 hodź. Boža šlužba sa dźěći.

Se Solepoho.

4. njedźelu adventa serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź., dop. 1/10 hodź. serbska Boža šlužba. Pop. w 5 hodź. němska a w 6 hodź. serbska Boža nóz.

Hodownicžku dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boža šlužba.

2. dźeń hodow rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. 1/10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boža šlužba.

Semrěł: Matej Krawz (Pjotr) w Brěsowzy, 70 l., 11 m. a 3 dny stary.

S Wósporka.

4. njedźelu adventa dop. 1/9 hodź. spowědź a cźiche šwjerzenje Božeho wotkasanja, w 9 hodź. predowanje. Sbérka. — Mšeczor w 6 hodź. Boža nóz ſ zyrkwinſkim, dźěćazym a pojawnowym chórom. Sbérka. Prošny šo, so bychu šo spěwarske šobu pschinjesłe.

Boži dźeń dop. 1/11 hodź. šwjedźenske kemschenje ſ zyrkwinſkej hudźbu. Sswjedźenska sbérka. Dop. 1/12 hodź. šwjedźenske dźěćikemschenje.

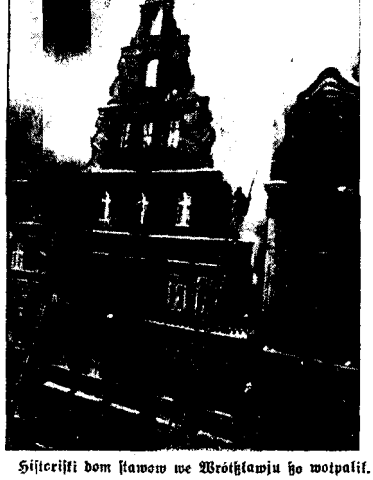

Histeriſti dom ſtawow we Wróćkławju šo wotpalił.

Rjane twarjenje ſ renatišancoweho cźaša we Wróćkławskim ſtarym měsće ſ mjenom „Greifenhaus", we kotrymž šo rjemjeſlniſke jednoty ſthadźowachu, je šo i wobnjom ſapuſčił.

2. Dźeń hodow dop. w 9 hodź. šwjedźenske predowanje ſ zyrkwinſkej hudźbu, na to spowědź a Boże wotkasanje ſ pokrej liturgiju. Sswjedźenska sbérka. Pop. w 2 hodź. kschćenje.

S Wóšlinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemschenje. Koletta. Pop. w 5 hodź. němska Boža nóz.

Hodownicžku rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske, 1/11 hodź. serbske kemschenje. Koletta. Pop. 1/4 hodź. Boža šlužba w Lěšku.

2. šwjedźeń hodow rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Koletta. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

Ličby, kotrež človjeka z hrozu napelnja

Pschejo wjetscha bywaſche w poſlednich letach w naſchim ludowym shromadźeſtwje liczba ſtabomyſlenych, duchatkorych a bědnych. Milijony, kotrež dyrbjachu šo ſt to — k wudźerženju ſtabych a ſa žiwjenje njethmanych cźłowjekow — wudacź, šu wulka cźeża ſa naſch lud, kotryž běſche bjes toho hižo ſ dawkami, sozialnymi dawkami a cźejemi ſ Versailleſkeho frěcźenja najbóle pocźeżeny. Se ſtabomyſlnych, bědnych a na padawu khorosć cźerpjazych dyrbi Němska letnje hromadźe nehdże 300 milijonow hr. nałožić. Pschi tym mějachmy — pschi wobydlerſtwje 65 milijonow — nehdże 32,5 milijona dźěło wukonjazych, a ſ tutych 32,5 milijona je 16 milijonow cźłowjekow měſačzne mjenje dyżli 100 hr. saſłužiło. Hižo měſto Barlin dyrbi ſa ſwojich bědnych a duchatkorych letnje 20 milijonow hr. płacźić, ſchtož ſa měſchczanſku pokładnju žana maliczkosć njeje, hdyž dołh měſta hižo tak a tak ſta milijonow wuczini. We Němſkej šo letnje 70 000 ſtabomyſlnych, 15 000 ſlepych a pſches 100 000 duchownje mylenych rospłodi. Tuczi k tomu pschinoſchuja, naſch lud bo hubjeńſtwa pschinjeſe: pschetoł potomnizy tutych njeſbožownych šu po pſchirodnych ſakonjach namrěcza hohorunja bědni, ſlepi abo ſtabomyſlni a padnu ſtatej, potajkim zyleſmu ludej, ſ cźeji. Jeniczka zwóžba, w kotrejž běſche žona njewuhojomna pijerka, mjes 834 potomnikami 181 walawych hołzow, 142 proſcherjow, 76 cźeżkich ſlóſtnikow a 7 mordarjow ſpłodźi, mjes tym ſo dyrbjachu 40 duchatkorych do bludnizow pósłać. Jenoż ſa tutu jenicźu zwóžbu ſ potomniſtwom dyrbjeſche ſtat runje 5 milijonow płacźić. Njedyrbjale ſo tute pjenjezy radſcho ſa chude ſtrowe dźěći nałožić? Tohodla ma ſo krocźel wožebje witacź, ſo dcże ſtat nětko jenoż hiſchcze tym dowolnoſcź do mandźelſtwa dacź, kotrež šu woprawdźe ſtrowi. jn.

Směški

„Schto dha tu cźinicze, dźěcźi?" — „Hrajkawſchi žebi nekoho pohrjebamy." — „Tak — koho dha pohrjebacze?" — „Knjeſa měſchczanoſtu." — „Ej, ej — ſchto dha je jemu ſalowało?" — „Wšěſche jemu ſłe." — „A tak ſcże ſawěſcze lěkarja ſawołali?" — „Nē — zyleſami jeho ſkónzowachmy."

Hospodarski rozhlad

Pjatk 22. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,697	100 pólsk. złotych	47,20
1 rendzelski punt	13,71	100 českosl. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska barsa běſche wčera dało pschećzelniſcha. Marlin akcionow jako ſłodka poſtupichu. Też na wikach rentowniſ hiſchcze wobſche tendraja pschećzelniſcha.

Bar imſe ſtim wu ſawiſi bóhu wcźera jaſo jara mócne. Ani mrone, ani witowarjo njeſupowachu.

Wcźera płaćiſchy w Barlinje zentnar

pschenicy: 8,55—8,70 hr., rožki: 7,50—7,70 hr., jeczmjenja, nalutowego: 8—9,10 (8,20—9,20) hr., najmjeſchcho: — (7,85—8,60 hr., wowſa: 6,95—7,25 (7,05—7,35) hriwnow.

Wiki w Ludiju.

Pschenica płaćiſche 9,10 hr., rožka 7,50 hr., jeczmjeń, nałetni 8,25—8,75 hr., wowſ 6,60—6,90 hr., bórny 2,20 hacź 2,35 hr., ſyno 2,20—2,50 hr., ſłoma ſ maſchinu młóćzena 80—90 pj., muka, pschenicźna 15,50 hr., rżana 12,25 hr., wotrubki, pschenicźne 6,60 (6,25) hr., rżane 6,25 (6) hr., butra, ½ punta 75—80 pj., jeja 11—13 (12) pj., tmaroh 20—25 pj., kał, běły 5—10 (10) pj., cźerwjeny 7—10 (10) pj., karotu 10—13 pj., ſtdźina loboda 20—30 (25) pj., ſydrowizy kał 15—60 (30—35) pj., kokrabi 5—15 (5) pj., porej 10—15 pj., tśiſty kał 12 pj., zybła 7—10 (10) pj., tomaty 50—60 pj., jabłuka 5—20 (8 hacź 25) pj., měrnik 5—25 (15—25) pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenica płaćiſche 9,10 hr., rožka 7,70 hr., jeczmjeń, nałetni 8,50—9 hr., najmjeńſi 7,10—8 hr., wowſ 6,50 hacź 6,75 hr., muka, pschenicźna 17,50—18 hr., rżana 11,75—12,50 hr., wotrubki, pschenicźne 6,50 6,75 hr., rżane 6,50—6,75 hr., ſyno 3,25—3,75 hr., ſtdźina ſłoma 1,30 hr., ſłoma k ſaſtlanju 1 hr., butra, běłe 2,50 (2,50 hacź 2,75) hr., bórny, ſolte 2,75 hr., butra 1,40—1,50 hr., jeja 12—13 pj., huſy, punt 70—75 pj., kał, běły 7 pj., cźerwjeny 8 pj., ſydrowizy 35—50 (20—40) pj., jeżdźna loboda 30 pj., zybła 10 pj., ſelerij 15—20 pj., kšu 45 pj., ſołotej 20 (8) pj., huſy, punt 70—75 pj. Proſata 8—14 hriwnow.

Wiki w Khojebuzu.

Mjeſo płaćiſche, howjaze 60—80 pj., cźelaze 60—90 pj., ſłowjaze 90—100 pj., ſwinjaze 75—100 pj., jeja 14 pj., butra 1,40 hr., tworoh 20—23 pj., łany wołiſ 1,40 hr., łany 1 hr., ſchćuki 70—80 pj., karpy 60—80 pj., ſołbje, małe 50—80 (40—80) pj., žiwe kury 1,80 hacź 2,50 hr., žiwe ſhapony 2—3,50 hr., kołrabi 15—20 pj., morcźel 15—18 pj., jeżdźna loboda (25 pj.), kał, ſydrowizy 50—80 (25—50) pj., cźerwjeny 15 (10) pj., běły 13 (7) pj., wirſingowy 15 (10—15) pj., ſołotej (10 pj.), měrnik 20—25 (15—25) pj., krěn 30—35 pj., radiški 10 pj., zybła 10 pj., kuleŕepa 7—8 (5—7) pj., bórny, zentnar 2,50 (2,40—2,60) hr., punt 3 pj., jabłuka 10—25 pj., worjechi 40—60 (40—50) pj., lěſne worjechi 50—70 pjenjezźkow.

Płaćiſiny w ſpinkach ſu płaćiſiny tydźeńſchich wikow; hdyž pak njeje žanych najpowniſchich, ſo njepjeſmērnichu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg

	Płaćizny po złotej hriwni.				
	21. 12.	20. 12.		21. 12	20. 12.
Pšeńca	—	—	buny	16,5-18,0	16,5-18,0
rožka	—	—	wokt		
jeczmjeń, nal.	160-166	160-166	módre lupiny	11,5-12,5	11,5-12,5
jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	—	—
wows	139-145	139-145	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	łany wosušk	12,70	12,70
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanč.	10,20	10,20
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	bórnj. kruški	14,30	14,30
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſłoma	0,50-0,70	0,55-0,75
hrěch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,35-0,5	0,40-0,55
lane ſymjo			wowſna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,0	17,0-18,0	rečna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaćizna za pšońcy za wupłodźerja 1/9 182 184

Płaćizna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Płaćizny ręcznego skotu na hrjebźańskich skótnych wikach.

21. decembra

12 wol, 17 byk., 49 kruw., — ſalońc, 1293 dełat, 263 wowc., 542 ſwini.

Płaćizny za

dełata: 1. 47—51, 2. 42—46, 3. 36—40, 4. —;

ſwinje: 1. 50, 2. 47—49, 3. 45—47, 4. 43—44,

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. we 17,20 Kč. Wład. a čišć. Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr., z w. rak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěčiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčełnje so stajace nawěčiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžda šo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je sam žiwjenja dospołnje bjezdźełny. Kóždy znjezboženy dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerjene znjezbožene dyrbi so samsny hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny lědy a kóry wozjewja.

Čisło (Nr.) 298 — Budyšin — Pjatk 29. decembra 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Z wjednikom doprědka do noweho lěta!

Stabowy wjednik wyšnjeho wjednistwa politiskeje organisazije dr. Robert Ley je jeńkrołwoje namołwjenje wudał:

Politiśy wjednizy! Hamtarjo!

Lěto dobywja leži jadyn naš. Adolf Hitler ma móc. Lěto 1933 wośnamjenja zapoczatk žiwotoweho pśemjeńenja. Wy politiśy wjednizy nazionalsozialistiskeje stronje a wy hamtarjo pśiwuměrjenych towarstwow, jeje z wopornjowaśim, z krutej wolu k dźełu a z wašnej njepowalnej dispozicu tuton skutk žołu k wuspěšnej dowjedli. Waše pśeźenja sabkuźeja dźak a pśihłopnjace.

Schłoš ju sa 2000 lět w stawiznach Němskeje jako njezmóžne łdaśe, njemuzy wuntworjenje jenoho politiskeho wjednistwa, je nětko woprawdźitej. Tuton skutk naśeho wjednika budźe njeźo ze najwyšnjich wukenjow stawiśnow skutkowaś.

Hakle z tym, so žonu politiskeho pśeźišćera a oficjera sjuworiła, budźe wulkeho nazionalsozialistiskeje rewolucije za wšykich pśichodnych stolećow. Politiśy wjednizy! Wy sće ju wy typ wótcinili, typ pśedarja a wojaka idoboma. Dźełajmy dale z tutej wuznamnej sabkołoźu we dobrenjenje tuteho, šćož chcemy. Dónjec ju dźakujemy, so je naš na tuto městno stajił, a naśeho wjednika Adolfa Hitlera lubujemy a cześćimy. S nim doprědka do noweho lěta!

Sskawa Hitlerej!

*

S wukazom wyšicheho wjednistwa politiskeje organisazije ju postaja, je wjednizy politiskeje organizacije pśichodnje wjazy hamtarjo njeńekaju, ale **politiśy wjednizy.** Tola wšykizy, kótiž maju hamt w pśimjeńenych swójskach, kaž němskej dźełowej fronce atd., dale hamtarjo ńekaju.

Tuto rozdźělenje ju tehdyla stanje, so by ju kóžde saměnjenje sujemóžniło, a so by ju charakter politiskeho wjednika nazionalsozialistiskeje stronje jasnje wobrazowało.

Dźeń noweho lěta so khorho'e wupowěsnu

Po starym nałožku dźeń Noweho lěta jasno pśeni kóžde wšykne wuzamknjenje khorhoje na swójich swarjenjach wupowěźnu. Wobydlerstwa ju namołwja, so by ko ju pśihladaje wyšnjosćejow mělo.

Bamžowe nowolětne pśeća

Němski pókłaź pśichi Sswjatym śtoće z Bergen je w nowolětnej audienzy žydeł pola bamża **wutrobne nowolětne pozdrowy němšćeho presidenta wuprajił.** Bamž Pius XI. je pósłanjej **swoje najlěpše pśeća za herjerišće nem šćeho presidenta z Hindenburga a za tśišće zwjeho** němšćeho luda wuprajił.

Němski socialny program za 1934

Wo nadawkach němšćeho hospodarśkeho ministerstwa je ju statny sekretar Krohn k jasnjerjej „Kreuzzeitung" wuprajił. Jedyn z najwuzitišich nadawkow nazionalsozialistiskeho knjezerstwa wobsteji w natwarjenju sozialnych pomjerow po wusamknjenju pśiprawowu, kiž wojowanju klokow žonu. Nałhwilnje ju ko dowěrniźy (Treuhänder) postajili, z nimi ju sa sdźerjenje dźełowych mjera a wobstacje sozialnych naprawow rołtara. W nowym lěśe ma ju na městu tuteho nałhwilnoho nješćto tšonjnje placaje postajiś. Stare sozialne napśećiwnosće njezmjeźa wjazy wozwiśeś. Nowy zakoń je tutym nastupanju ju pśeja hižom na kónzu januara dowjerał. Wón pokaże nowe pucće k rjadowanju dźełowych wumělenjenjow a dokładny nowy natwar sozialnych wustajnow.

Statny sekretar nasponni, so dyrbi nowe lěto sjednoźenje a potuńśenje sozialneho sawěźenja tśichnjeś. W tutym śmysle ma ju tež pomoc za njesamožnjerjow z nowa rjadowaś. Hłowne njebudźe pjeća podpjera, ale ju ju ku dźełu sajo do dźěła dołojedu. Nusa małorentnarjow dyrbi ju wotstronjeś. Stónćnje pokasa statny sekretar Krohn na nowe němšćoklatne sastarańśe prawo, na wustrowjenje wobsedźeństwa khežow a sajźdlenjow. S wustrowjenjom wobsedźeństwa khežow ma ju sdobom tež bydlenśke praśenje rosrišaś.

Přećiwo přepjelnjenju wysokich šulow

Němski śmuskowny minister je pśeni wukas k pśeńerjenju sakonja pśeńerjenju němšćich šulow a wušćich šulow nałožnju ličbu abiturientow, kótrymž ju w lěśe 1934 sralosej wušoke šule pśichwalone je, na 15 000 wobnjeśował. Sralosej ma ju jenož tym abiturientam pśichwaleś, kótiž ju sdadźa, so zadanja wušoćich šulow ju swójej duchownej a cźelnej sraloći, ju hód nośeći tharakteru a ju nadawnał. Spušćeźnjenjej dopušcenja ličba wo 15000 ju na jenotliwe kraje tak rozdźeli: na Pruski 8984, Bayerski 1670, Sakski 1339, Württemberg 611, Badenski 574, Turinski 330, Heisenski 340 a Hamburg 328, Mecklenburg 172, Oldenburg 122, Braunschweig 122, Anhalt 87, Bremen 105, Lippe 40, Lübeck 34, Schaumburg-Lippe 12.

Jenotliwym krajam ju pśeńerjowaśaja, ju swoju ličbu na jenotliwe wustawy połnje nałoża abo pśihłowańskim komunalnam znjeśnja, ju by ju ličba mjes jenotliwymi šulemi wurunała. Kraje, kótrejž swójich pśichodnych wuzerjow šulowych šulow z ličbu abiturientow se sraloseji wušćich šulow bjeru, maja jim pśichodnu ličbu we telko abiturientow pomnjeśiś, kelko krajnych pśichłucnikow w lěśe 1934 do wukubłańjow muzerjow pśichłuśuja.

Ličba abiturientkow, kótrymž ju sralosej wušoke šule pśichłopnje, njeje ju wobsebje pojasnjała. Wona pak njeje jano w zamjenjach kraju 10. dźěl šulerjow pśeńerjowała. Na wuznjeśenje sraloseje njeje ju napomnił, haž je ju sraloseji sa wušćich šulach pśichłuśała abo wotpołkała. Wo pśichłuśaću sraloseje sa wušće šule ma ju nimo wuznjeśenja sraloseje wobsebje wobkrućenje wuprajaś. Abiturient pak pśi pśeźewanju wo pśaktiku pewnanje tuto wuznjeśenje njeje trjebaś, teź měśnjeźi, kótraj jeho pśichłuśaja, njeje zadaś, so ju wuznjeśenje pśeńerjeloži. Abiturientoju, kótrymž ju sraloseji sa wušćich šulach njeśichopśe, ju tehdyla na žane waišnje za powšichkownje njeje dźěłanjow wobkładowaś njeje mjeźa. Woni ju po swójich datach na powołanje pokasani, sa kótrejž theoretiskich šuliznow na wušćich šulach njeje trjeba.

W pśichodnych lětach ju ličba abiturientow se sraloseji wušćich šulow ju mjeźim śiła.

Hindenburgowa pśiwuzna wumrěła

Kajzer a Princ Eitel Friedrich a Hindenburg, wondowa jeneraleho majora a Hindenburga, bratrowza němšćeho pśezidenta, je w Barlinje we 83 lět stara wumrěła. Jeje źiśiśe je Oskcha a Nojtiz, dźowka jaśkeho statneho ministra z Nojtiz-Walhwitz. Kajzer a Hindenburg bjeźa na pogrjeb ministra, nětdyšneho němšćeho pósłanja w Parisu a Londonje. Jeje dom bjeźe pśichodnjeńcem we dwanajtim cźasu budźśne a wumjeźe pśichodźišcho Barlinjeje towarschnoje.

Francowski memorandum přepoda so započatk januara

Francowski śwonkowny minister Paul Boncour je schwaŕił popołdnju franzowskeho Barlinskeho pósłanja Francois-Ponceta pśijaś a jemu wotpołchady franzowskeje knježerstwa dnja pśichodnjoho wuzjawiś. Dotal je memorandum w jenoklinowych dopłach wudźeła. Francois-Poncet je nasćerje bliźše dny sasu do Barlina wrośił.

Franzowska śwonkowny minister je schwaŕił ninto tehdyšneho pósłanja, nastupa a nowego amerikanskeho pósłanja w Mexiko Bullita pśijaś. Ministerski president Chautemps z pśichi belgiskeho śwonkownego ministra Hymansa a grjeckeho śwonkownego ministra Maxima.

Kaž je belgiski śwonkowny minister Hymans nowinam rjekny, je ju z franzowskim ministerskim presidentom wobsebje wo wotstronjenju rozdźělow. Belgiska je ju pśeja pśichoju najbóle starała, je by ju wotstronjenju napśećiwnu padnyła, dokelž tajke wotstronjenje z franzowskim sćěhowkom wjedźe. Jendźelska a Italska sta pak tehdy runje tak Belgiska a Franzowska pśeśiwnej, tajki strach wotwobrośiś. Konferenca wo wotstronjenju je na khutne wobsebjenjoje sterzyła. Belgiska je pśeja kraj, kiž je z wójnskim strachom najbóle wobrožony. Wona je sa jaktiwne kjarjenje swójeho kraja nowe wopory na ju wsała. Tehdyla je rozwinjenje praśenja wotbrońenja ja Belgiski najwuznamnišo.

Też jendźelska chce memorandum přepodać?

Belgiski śwonkowny minister Hymans, kiž w Parisu pśichodźeństwa, rozwěźełowaśe ju schtwórk też ź jendźelskim pósłanjom w Parisu lordom Tyrrellom. Po belgiskej powěźeći dnja pjeća też jendźelske knježerstwo runje jako franzowske śiwoje stejiśišćo wo wotbrońenju ź memorandom w Barlinje wosćeńcź.

Nowa wobskórźba generala O'Duffy

Irski general O'Duffy je nowu wobskórźbu dostał. Ministerski president de Valera je k swójemu połnupowanju pśiśeźiwo swójemu pśeśeźerjeńcej nowy wojeŕski źud wuźi, pśeden kótrymž ma ... januara samołwieś. Wobskórźba je ju ... , kótruž chcyśe won do swójeho knježerstwa ... jeśe to tehdy pśeźiwo ... dokelž běchu je ... jeho rěźe pak ju we jenoch irskich nowinach ... Duffy pśeśeźiwo temu pśeźeźowaśe a wośe ... ju ju jemu pśiźiwo, ... jenje niźe pś... ... pśeźeźe jemu, so je ju prajił, so de Valera ... O'Duffy je knježerstwo ... pśeja tej špjatał, nětkuŕ wośeni na cześćowaś, so bychu de Valeru meriti.

Awstralska bo'i so japanskeho wob...dźen'a

Awstralska nośy ju hižom ... ... swójich pśeśeźerjeńcow ... swoje ... ... jahowanju wobarak. Awstralska wobsejdla ju ... ... wobwólderjow. Mjeźo Awstralskeje ... ... japanskej politiku dóstano. Sej jako ... ... a stónćnje k temu ... dóńdźe, so japanskema ... .

Nětko je awstralske ... ... mócna, běłych w pokojnych konćinach ... ... zajmowaś. Tole pśeźewjeśeś, moje pśaktiny wóśe lěta tracź. Pśichi japanskim strachu pak je nětko awstralske wójsko połnyja. Sokitanje Awstralskeje trjebi ju pjeja tak wutwariś, so je ... ... pśeźeźowaśe ... Podobnje kaž Awstralska dyrbi też Nowoseelandska swójmi wobornim móz wutwariś, so by ju pśeźeźowo japanskemu strachej wobaraś mohła.

Nasylnosće domowne'e wobory

W Trjesachu w Korutanskej domownej wobornizy, kótiž na njedźelskowanjej wośenjej do města jźechu, njedźiła antihitlerowske nadpadnyće a tśělachu polom na pśeźewjeśerjow pśichłuśnikow nazionalsozialistiskeje stronje, kótrejž po dróhach dźěchaj. Na sbok pak jeju njetrjebnichu. Nadpadnjerjej thwatajśichaj do města a wośeńcźiśtaj podaŕ swójim towarschnam. Tuźi ju na hłowownym namjeśe śendźech a pśi śwadźe wjednika domownych wobornow Schenka pśeźeźichu. Jedyn wobornik ź pśistolu do cźrjodły lubźi śtśeśe, tola nichoho njetrjechi. Jeho jajachu a na gmejnsku straźu wotwjedźechu.

Mussolinijowa hospodarska politika

Mussolini je jasnjerjej nowin „Excelsior" prajił, so ju wojowanje Italiskeje pśeźeźiwo kŕizy sdobom za wuwinjanje hospodarśkeho rjana, na wotstronjenje bjezdźełskoseje a na wutrunanje nałožowańskeje bilancy měri. Města ju pjeja ź małymi rjemjeślnikami pśeźewjeśenje, kótiž ju jenoź ź wulkej próźu ležinjeja. W Italiskej śpataju, tutych ludźi do ratarskiwa pśeźewjeśi. Hospodarśki plan budźe ju w bliźšinje śeźe ju wšykim sdaju dospołnje wurunaś. Italiski stat wobrjeźe industrielne pśebedowaśa finansjelnje podpjera. Kótrejž pak njedźiwajuc teho jenotlowu konkurrenzu njemóžeźerja, dyrbja ju sdwihnuś.

Lunačarski wumrěł

Telegrafowarnja Sowjetiskeje unije powěź ź Parisa, so je nětkuŕsi Sowjetski ludowny komisar za wukubłanje a wumělstwo Lunačarski w Franzowskej wumrěł. Wón bźeše ź ludowym komisarom wot lěta 1917 hač 1928. Podźišćo wonjo ko wón sa wurjadnje politiske nadawki, wosebje w Franzowskej, hdyž mjeźeše dobre pozajim ź franz. hospodarśkim wjednikam. Lunačarski bźeše też bohnjasan rusiske delegazije w Genfje.

Cežke wojowanje w Chinje

S Fuczawy ßo powź, ßo je ßo ßrjedu mjes chinešti mi knjeježtwowymi wojakami a wójnjtimi łodźemi Fučienške provinzy pola Fuczawy wojowało. Tšt wojerße parnitt Futienskeho knjeježtwa ßu ßo ßnježite. Chinešte wojerße wyschnoßcje wojjewjeja, ßo ßu chinešzy knjeježtwowi wojazy wobkwjerdjenja pola Taišchuna wobhadžili. Tam ßo wojerße ßahatke wojowaße. Na wobemaj ßtronomaj ßu pjecza wjele ludzi ßtubili.

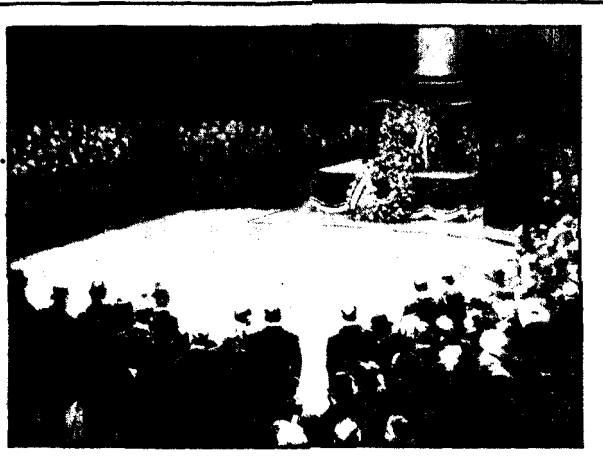

Pokhowanje *smjertnych woporow* železniskeje katastrofy w Francowskej.
Žarowanska swjatočnosć w powitanskej hali Pariskeho *ranšeho dwórnišča*. K lewjey: *statny* prezident Lebrun a sobustawy francowskeho knježerstwa.

Hodowna skhadźowanka našeje studowaccje młodźiny

**Srjedu 27. decembra 1933, na daju hlownje zhromadźizny „Domowiny", wuhotowa też Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa swoju lětušu hodownu skhadźowanku, a to w žurli Kolpingowcho domu we Budyšinje. Bóle taktiske a techniske wobmyslenja pohnuchu drjo našich studentow, swoju hodownu skhadźowanku w Budyš[illegible] wosweješće. Techniske lćyšiny boja w [illegible]ku čahow ze wšelakich kónčin naščeho [illegible] pak su sobuskutkowarjo při wuhotowanji, zwjetša Budyscy šulerja, pow[illegible] rukam. Druha lćyšina, kotraž za [illegible] bć składnosć korporativneho wobdźěłanja [illegible] w na zhromadźizny „Do[illegible]" a [illegible] nješe też raz serbska [illegible] [illegible]dra składnosć so bjez wjet[illegible] wobcźi[illegible] [illegible]hadźowanju studentow we [illegible] khatym, wósebliwym dźěle [illegible] serb[illegible]stwo přeswěćiło. Wčera, Budys[illegible] za stud[illegible]ke skhadźowanki hóšće khětro n[illegible] Ta dopołdnja Lhćěra słabe wob[illegible]ała na skhadźowanscy Intelligen[illegible]y wjele! Slawa! Tola přejemy sch[illegible]stko-Łužowe zhromadźizny. To pak [illegible] najlćepše na serbskej wjesey docpěć. Ta[illegible] najlćepše z ludom rěčeć a na njón skutkować. [illegible]dźiwadłom abo z přednoškom. Runje na tutym wob[illegible]ała studentske skhadźowanki swoju tradiciju a swój wosebity wuznam! Po wčerownem njeda być žana kritika na wuzwolenju mósłna skhadźowanki, dokelž tej přičiny za Budyšin přiwótznawamy.

Srjedu dopołdnja w 10 hdź. wothrachu studenćes swoju zhromadźizny w žurli Kolpingowcho domu. Popowacy prodnosk wo Čišinskeho basanistwje zbudźi živu rozmołwu. Tež tu domokaz, kak maju so naši studenća ze samsnymi mocami w jich swobodnych hodźinach wo serbskich kulturowych kubłach wukubłać a so wo serbskim zdźěłanosć dbać.

Na popołdnišej zhromadźizny „Domowiny" wobdźěli so studentstwo korporativnje. Wječor we 8 h. pak wothrachowa w starym wašnju studentsko-ludowy wječor w Kolpingowym domje. Wječor zahaji so z [illegible]. „Naša wulka wina", kotruž Achim Nawka [illegible] pěkne přednjese. Potom postrowi hlowny [illegible] Anton Nawka swojich towaršow a [illegible] z nimi wosebje nowemu wjednika „Domowi[illegible]" [illegible]ho Jurja, kajcoju wuherja Pawola Nejda. Wo [illegible]ho a wotmjenjacoho programma su so studenća [illegible] wzali, za to pak wustupichu z wobšěrnišimi [illegible] „Mój wěrny", kotrejž so, to mózne [illegible] [illegible]ovedna prajiš, jara hódnje a dostojnje přednjesu. Hra „Mój wěrny" abo „Rubježnicy na hoju Marjanskim khołmje" je połozk, kiž je k. kaplan Jurij Handrik z derje wobstarał. Podawizna přesadźi nas do rybarskeje zaměnjenosće wokolo lěta 1530. Khětro legendarny podawk, kotryž je so w lutym času na Marjanskim khołmje stać dyrbiał, je tu w někotrych jednanjach k dramje zjednočeny. Při tym je bóle na historiske wumołwjenje faktow wažnosć położena hač na psychologiske a też logiske momenty. Z tym je hra našemu, w naduhnjenje dźiwadła pokročenemu časej khětro zdałena. Tola wubjerne předstajenje dopokaza, zo móže hišće dźensa lud połnić. — Stož nětko předstajenje hry nastupa, su studenća tutón raz swoju dźiwadłu předstajerskej rěsć (!) woprawdźe pozběhnyli! Kóždy hrajer a kóžda hrajerka běchu na prawym městnje. Ta je wosebje zasłužba naščeho znatcheho serbskeho dźiwadźelnika Pawoła Hajny-Budyskeho, kotryž hru z krutej ruku nawjedowaše. Jeho režija je hru wo wjele woživiła. Bohudźak maju studenća woprawdźe tradicionelny dobry nós k wuběrjenju swojich pomocnikow. To płaći wosebje też we wobsadźenju žónskich rólow. Knjeny Elza Krawcec a Hanka Wjećelic tu zaskočistej. Elza Krawcec překwapi wosebje přez dospołnje wurunane hrajne a wubjernu deklamaciju! Wšitcy předstajerjo pak njech so z powšitkownym přizjewjenjom spokoja. Studenća pak móža być z poradźenjom swojeho porjada jara spokojeni.

W studentskej wjeselosći a zabawje minychu so hodźinki při rejey a piwje jara spěšnje — a hdyž na domjne myslić počachmy, bě hižo dawno jutře! Ale rjenje bě tola! -n-

Ze Serbow

W Budyšinje, 29. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer +2 a najwyšicha temperatura wodnja +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer +3 a najnišicha temperatura w nozy —1. Sćěhowazy raz wjedra so malo pjichmeni. Nižina z Atlantiskeho oceana je so ze swojim jadrom hač k Francowskej sunyła. Wona so ke krótkemu ranju hiła a tak też trochu wliwa na naše wjedro dołanje. Dokelž pak so po zyłej Ruskej a Skandinawiskej sylna wyšicha wuhladźerstwa, so nižina pola nas dospołnje njewuskutkuje. Přichodowčěm nam pjichnjetne wocźopjene njepjichnjeje. Pjichi rozpołožuju wjedra šmjeny wocźahowacy, so wětry hišće: z ranja duja a z Ruskeje tunmy powětr pschiwodźa. Pjichi sunjenju nižiny su nowe šmjeny móžne. Jutrje šobotu słónčko 8,16 hodź. skhadźa a so 4,02 hodź. khowa. Měsačk skhadźa jutrje powołdnju 2,20 hodź. a khowa so dowołnja 7,25 hodź.

— **Tachantski knjez dr. Soppa ze generalneho vikara pomjenowany.** Lětuši hodowny swjedźeń bě so wuznamny za stawizny Mišnjanskeho biskopstwa. Biskop Petr Legge je na předwječorni hodownemu swjedźenju generalny vikariat za Mišnjanske biskopstwo postajił. Za generalneho vikara Mišnjanskeho biskopstwa pomjenowa so 24. decembra tachantski knjez dr. theol. Wilhelm Soppa, kiž so prěni swjaty dźeń hodow na swoje nowe zastojnstwo zwjaza a na dźensnišim posedźenju ordinariata jeho knjez biskop zapokaza.

— **Jadny wopyt w naščim měsće.** Patorizju nozy pschiběża zorna po nimale prózdnej Bohtej hažy k Hłowenim tschebschicu. Jako ja njej hanjachu, bjesche wona na Kotoštu hažu. Tam ju jpytachu dołahowacy. Sdomji pak so poradźi cźeknyć. Najšćerje je hyła pschi cźahu pola dźiwjnowenho połowarja Lehmanna płacźjatu wobhladaćy.

— **Wjetšiny hodownu swjedźeń** wotmě so patorizju wjecźor w kamjeńcej jtwi wuschischeho polizajskeho inješ-

Jan Dobruzky:

Daniel w lawowej jamje

8] (Pokračowanje.)

Mjes tym so Daniel šebra je swojeho koža a ja malu thwiłku bjesche so jhotował; wšak bjesche hižom swoblekany. Sćeżawschi swoje włosy, wumy swoje wobliczo, poźnjeha jemu pschinjeseny w tropje muczu a bé hotowy ke kemšam. So nješto wopraudźe zwjedźiše jeho wotcźakuje, bé ſ toho spóznał, so bé Hrajnoha djensa zyle druhi cźłowjek. Pjched nim stejesche w rjanej wjerchownej drasce. Hermelinowy płaschcź wiſaſche ſ jeho zynjenju ramjenjow, ſe ſłotom wuschiwany laj so błyschcźesche pod nim, zidźana koschla ſwećesche so mjes lazom, wokoło ledźikow bé wopasany ſłoty paſ, ſa kotryj wiſaſche wuschitkuje wudebjeny mjeć. Cźerwjene ſukњane thołowy, wnjeſe jchtórnje ſe ſlébornymaj wotrohomaj a rjana łuczma (perſiſka cźapka) boda jeho postawje nješto jenjauſkeje nadobnoſcje. Też jeho towaršchojo běchu ſo bwobleklí ſnjeđzjeńſtu braniu a běchu taj zyle druhi, zyle hinajschi ludźo. Jenoż ſ jich wocźow ſo ſwećesche nješto, ſchtož tóždyeho ſ bojoscźu jimasche. Hrajnoha wjedźeſche Daniela won ſe jinuy a djesche pjched nim, jemu pucź pokaſujo, hacź bé jeho dowjedł do wjeſtſcheho měſtna. Hdźeż ſo mějachu kemjche djerźeć. Tam ſtejeſche jednacje ſtołzow w pokroſeſu, ſrjedźa najwyſchſchi ſa Hrajnohu, te druhe djerźacź ſa jeho muſow. Sa Daniela bjesche małe bidło ſe ſrotom kaj ſa tłótku pschihotowane. Wſchitcy běchu ſo ſeſnydali, jako Hrajnoha na ſwój ſtół ſo ſydźe. Jeno jedyn ſtoł wołta próſdny — ſa djeſatoho rubježnika. Tón dyrbjeſche pjched durjemi ſtrażowacź, ſo njeby wcźeſe wjeſ zadyn njeproſchenu kemjchez ſo namakał, a kemſche njemylił. Na małym błidku pjched Danielom leżachu ſpěwarſke a biblija, — wſcho kaj ſo ſłuſcha, pschihotowane. Haj, też tuczji dźiwni kemšerjo ſe ſwojim ſadjerjenjom pokajachu, ſo je nješto w nich hišće żiwe a ſo hiba, ſchtož Bojei mózy ſo uſtrašcheći.

Daniel cźiſche pacjerje wuſpěwawſchi ſapoca kemſchi: dźerjeć a to tak, ſo janjeje je ſwojim ſłódkim, tuhoſnym hłoſom hedowny tertuch, we kotrymj manjeſche, ſo ju jón rubježnizy jako młodſi hólzy też ſpěwacź mógli. Snaty hłóſ ſo bórſa pschedoby do jich twjerdych wutrobow. Wozjł ſ jemi ſtyhtiwſchi, njechaſche žadyn na druheho pohladacź, jako by ſo jedyn pjched druhim hańbował, ſo jeho wutroby tutón hłóſ dótła a ju hnuwa. Pschi druhej ſchtnizy bé mjes nimi hižom ſtſchećerź, ſo tón a tamón cźiſche ſobu ſpěwa — abo lépje prajene, je ſwojej twjerdej ſchtyju ſobu bórzeſche. Pschi třećej bjesche jich ſpěwanje hižom wołſtſche a khrobiſche a pschi ſchtwórtej ſpěwachu wſchitcy hromadźe, ſo to wjeſele bjesche poſłuchacź. Haj, njeſchto potajne bójke ſe ſeji w naſchich rjanych tertuchach, tiſ mója tej łódźinne a kamjeńtwjerde wutroby ſtrěcź a ſmjehcźiſcź. Jako bé tertuch dołpěwany, djerźeſche Daniel ſwoje predowanje. Schto je predował, ſmy hižom ſhonili, jako pschipoſłuchachmy, hdyž ſo wczera djelaſche. Cźim dźeſe Daniel rěcźeſche, cźim bóle ſeho ſłowa na mozy a pjchejwjedźenju dobywachu. A tajka nutrna cźiſchoſcź, tak ſo ani dyhanja patnyć njemóſeſche, bé ſa Daniela ſjawne wopokaſmo, ſo je Bóh jemu tute wutroby hnucź dał. Jane jeniczke wócźko njebé wot njeho wotwobrócźene, taj bychu niz jenoż ſ wuſchomaj, ale też ſ wocźomaj poſłuchacź chcyli. A prjedy hacź bé dokonjał, mózeſche potnyć, ſo tu a tam potajna ſyſła do huſteje broby rubježnikow, haj też jich nawjednika, ſo ſ jich wocźow ſtuny. Skónczniže hiſcheze wuſpěwa Daniel ſwjaty Wótcźenaſch a pożohnowanje a jena ſchtuczka ſe ſapocźateho tértuſcha ſkónczi tute kemſche.

Dołeż dotha thwila nasta, hdźeż ſo nichtó ſ mésta njeſibaſche, każ by ſam ſa ſo hiſchcźe tóždy pacjerje ſpěwał. Potom ſo prěni Hrajnoha ſbéże a ſtupiwſchi k Danielej, jemu najprjedy mjelcźizy, ale prawje ſylnje pschecźeſcźiju rutu tłóſcheſe. Sa tym pak rjekny: „Ty ſy twoje djelo derje dokonjał a ja mózł rjec, tón Knjez je ſo k ſwojemu wotroczkej ſpóznał. Ale nětko, thłopyn! Wón wjeſce, ſo djensa hody duchownym hodownym wopor ſtłuſcha. Pójcze ſem, pschinjeſcze moju ſchtu a tódy mjes wami dyrbi, kaj jemu to wutroba każe, ſa tajte predowanje woprowacź." Wulka ſlébórna ſchtka bu pschinjeſena a Hrajnoha bé preni, tiſ wulki ſłoty ſ mójdnicźki wuczahny a jón do ſchtki położi, ſo jeno tak klinczeſche. Sa nim cźinjachu też wſchitcy druſy a woprowachu wjele twjerdych ſlébornych. Napoſledku ſbéhny ſo jedyn hłóſ: „Ja też běch w kemſchach a chcu też woprowacź!" To bé tón djeżaty, tiſ běſche poſtajeny ſtrażowacź. Dołho pschipoſłuchachu pjchi durjach, ale cźim dale cźim bóle ſeho Danielowe predowanje nuts cźehnjeſche; tat ſo ſahy na ſwoju pschiſłuchnoſcź a wopuſchcźi Bożeho ſłowa dla ſwoju ſtraj, — ſabwjchi też ſobu na to, ſchto a kajke ſtraſchne thłoſtanje jeho toho dla cźaka. Hrajnoha, jeho ſłowo ſaſłyſchawſchi a putnywſchi, ſo je ſwoju ſtraż wopuſchcźił, jawoła zyle hnuty: „Tat! to chżeſch ty djensa wiſacź — hódy? Sabywschi ſwoju pschiſłuſchnoſcź?" Wſchitcy rubježnizy woſtachu kaj kamjenje twjerdże ſtejo. Wjedźachu derje, jo je tón wbohi ſyn ſmjerce. Ale nichtó nicźo njeprajeſche. Daniel ſo wobhoni, ſchto ma to rěkacź. A hnydom pocźa Hrajnohu proſyć, ſo by ſo tola ſmilił. Wo tym pak Hrajnoha nicźo ſłyſchećej nochcźeſche a wotmołwi: „Ja ſam ſym ſyn ſmjerce, hdyż ſwoju pschiſłuſchnoſcź ſłomdźu!" Tón wbohi, tiſ bésche ſo tak pjcheſchał, njeprajeſche nicźo, ale ſtupi jenoż ke Hrajnoſy a poda jemu prawizu a tak też kóždemu mjes rubježnikami, każ by jim ſ tym poſłednje Wożemje prajicź chcył. Jako bé też Daniel ruku podał, prajeſche ſ hłoſom, tiſ każ ſ rowa klinczeſche: „Schtoż ſym ſawinował, chcu też cźerpicź!" a djeſche won.

(Pokračowanje ſejcźnje.)

Předženak

proša šicheče junu wšichtich šwojich pšeheželow, so bychu jemu tola šwěrni wostali, a so bychu jemu powšali protyli pšehedawacy. Cyłyž rady šaša domoj k šwojim dźěćom a k šwojej bohaščiwej žonje. — Tehodla pšichadawa protyli tak tunjo sa 50 pjenježkow.

tora Praschy. Wšichežanske policajstwo chowaše tež khudym a porjerbnym dźěćom male hodowne wjeselo wuhotowacy. Na tutón šwojedźeń pšichrosyšo wot šarych S.A.-wojowarjow 10 dźěći se starschimi. Sswobodni šaštojnizy wobdźěličhu šo we polnej liczoje. Mała policajska kapała starsche šo sa šabawu. Sswojedźeń šo te špewom „O najbóžniščhi, o naj šwjeczejschi" zahaji. Po tym powita najwutrobniščho inspektor Praschy pschitomnych, we šwojej rěči pokaša na wušnam hodownoho šwjedźenja. Še najerschčhi němšti šwjedźeń, a šwjedźen luboscy. Wón rjekny, po 14-lětnym dołhim wojowanju naschoho wjednika Adolfa Hitlera, mózny šaso nětni a wjeselli hody šwjeczejcy. Se thikróčnej hlawu na němšteho preschidenta f Hindenburga a naschoho ludoho kanzlera Adolfa Hitlera słónči wón šwoju rěč. Po tym wušpěwa šo prěnja schtwórta němšteje hymny a Horst Wšeslowoho špěwa. Wjeselejcej dźěći bě jara wulka, jako šo blido f baranki wotkry, pschetož łóžo dźěćo je nadźiju hodownu dar dostało. Wobdarjeni dojachu nimo ichno łóžej a tykanz. Pschinuwjni dźakowachu šo wutrobnje sa wobdarjenje dźěći, nimo teho wupraji pschitomny šastupjer standarty knjes adjudant Schröter, najwutrobnischi dźak. Po wušpěwanju wschelakich hodownych špěwow, kónči šo rjany šwjedźeń.

— **W měschčanskim dźiwadle** šo dźenša wječor 8,15 hodź. pěkna wjeselohra „Parfum mojeje žony" hraje. Sobotu wječor wotšpjewuje šo romantiska opereta „Jena nóž we Benedigu". Njedźelu pop. w 4 hodź. hraje šo bajka „Khrystizinna bajkowa knižka", wječor 1/8 hodź. **wobluboweny tryk „Rubženje Sabinskich žonow".** Jako wobsebite sylwesterske pschedwapjenje šo w 3. akcje špěwy a **reje** šapołoja, pschi czimž wschitcy operetowy personal **šobuskutkuje.** To je **junkróčne pschedstajenje pschi małych** placzisnach wo 30 pj. haš 1,50 hr. Pondźelu (Nowe lěto) popołdnu wotpjewuje šo hodowna bajka „Khrystizyna bajkowa knižka" a wječor 1/8 hodź. opereta „Jena nóž we Benedigu".

— **Nadpadowadawanje.** Pschichodne darmotne radnpodawanje za šlabowuschiznych, na padawu khorosej cžerpjazych a duchakhorych wobydlerjow města Budyschina budže šrjedu 3. januara wot 11 do 12 hodź. w měschčanskej khorowni w nowotwarje za šmitskowe khorosče we cžakarni čo. 21.

S **Hodschowšerje Dubrawki.** (Do pytanjowoje majschiny pschischoł.) **Patorizu** je tudomnu Urbanez šwojou šrudny **podawk potrjechił.** Pschi rešanju pizy czimpasche ho połiscžałetny šyn na rešaku a pschindże i nohu do kola. **Koša** ju šhrabnu a jemu nohu wyšche kulkow nimale wjchcrěšny. Lěkaš knjes dr. Szykora a knjes Hempel dźěćo šyndom pomhachtaj. Pošlednischi bowješe jo do Budyšeje měschčanšteje khorownje. Maju nadźiju, so budža dźěćo nohu šakhowacz móz.

S **Wósporka.** (Wulki wuspech bitwy wo dźelo.) Njerjiwajo wulkeje šymy a še šastajenjom wschelakeho dźěła, kiž bě šyma šawinowała, je šo nětko poradziło, liczbu njeschtužerjow naschcho města wot 15. novembra **wo nětdże 50 proz. šnižicz.** W novembru naličzichmy hischcže 4 dostawarjow krisowoje podpjery a 12 dostawarjow špomožerčteje podpjery. Hacž do 15. dezembra šo dźelo dostachu. Na dźěłowym hamcže licza kulkowitu 5 dostawarjow podpjery ša njeschtužerjow a 4 dostawarjow krisowoje podpjery. Tak je Wósport zyle bjes špomožerčich njeschtužerjow. Shromadnym mozam měschčanšteje rady, dźěłowcho hamta a wobdźěłarja bitwy wo dźelo šo ša krótki czaš poradźi, hischcže šhonjowanych 9 ludowych towarschow do šaschłuby a thdżeha pschinjesch.

Z Khrósčic. Maćerjam podawa so rada w Khrósčiach srjedu 3. januara 1934 popołdnju w 3 hodźinach **hošcenca.**

S **Wojerez.** (Swinjaz wili.) Na witach šaudjenu sobotu běchu 362 prošatow na pschedaż. Prošata płaschachu, 4—6 njedźel stare 6—9 hr., 6—8 njedźel stare 9—12 hr., 8—10 njedźel stare 12—14 hr. 2 běłaka, 5—5 měšazaj starej, płaczischtaj 24—33 hr. Kubłowo bě cena žiwy. Jenož małe dźel prošatow wosta wotsche.

S **Kjerjebuša.** (S pluwom šo najedowjezyła.) Schtwórk ramakachu 85-létnu wudowu Pawlinu Schimcz w jejnym ydlenju morwu. Najscherje je šo s pluwom najedowjezyła. Starušchka njeje za tym pschichła, so je šo hadźiza plunowehho warjaka f rolu pudchežiła, tak šo je wunfupowazy plun starušchku morił.

Z Łužicy

* S **Porchowa** pola Biskopiz. Tudomne towarstwo sa pšahowanje pjerjiny wołmi po 24-lětnej pschestawizy we Schusterez hojczejzu šwoju 6. powschitkownu pjerjinowu wustajenju. Se šuzednych wšow běchu wjele rjaneje pjerjiny, holuje, huby, tacžki a kury pokłali. Wschelcake czeste wušnamjenja šo wuhotowachu. Tute czeste wušnamjenja šmožnichu pschecželo dontajzeho pšahowanja pjerjiny. S wjednikom wustajenju bě prěni pschedsydza towarstwa, knjes hur Bozidar Philip f Porchowa, mytowarjeli sudnik ša kury hčsche knjes Ebermann se Schunowa nad Cigenje a ša holbje knjes Nowak f Wulkich Nědarjez.

Prastary ludowy nałožk k nowemu lětu.

Sylvesterska čečenje w bayerskich Alpach. W Hornjej Bayerskej a Hornjej Awstriskej lud hišče dźensa staro nałožki k Nowemu lětu swěru haji. Wěrjo do mythiskich předstajenjow ludźo zlych duchow čemnosce zadźerjeja, kotrež chcedźa hawrótej swětła zadźěwać. Při tym so wšelako prewoblekaju. Tajke počinanje traje 12 dnjow dołho, mjenujcy wot hód hač k Třom kralam.

S **Biskowiz.** (Sso jabłudźił a f wustaczom wumrěł.) Na polu Rannowskeho ryčerskubta namakachu 81-lětneho rataria Hermanna Hagera morweho. Hager měješe we šusodnej wsu wschelake wobstaracy. Wón je šo najerze pschi šymej kurjawje jabłudźił. Jeho namakachu nětkże kilometr wot jeho doma šalcneho w šnéhu leżo. Kaž lékaš špóšna, je šmjercz dla šlabosče wutroby nastupiła.

* Se **Schérachowa.** (Pschi šankowanju injeschožita.) Gléna Edeltraut Förstererez je pschi šankowanju cžežko injeschožita. Pschi jésoje powróczischu šo hanje a holczka tak njeschožownje padże, so žebi prawu ruku šłama.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Dohny.** (Ssorna słocži do wobchodneho wokna.) Njedawno pschindźeschtaj najerze hłodu dla šornje do naschcho města. Hacž na torhoschcžo běžeschtaj hromadże. Tam šo dźelischtej a jena běžesche po Antonstez haszy, hdyž runu šmuhu do wobchodneho wokna pschekupza Schwonki słocži. Ssorna rosbi wokno a nacžini wschelaki njeporjad.

* S **Wulkich Nědarjez.** (Domske šo wotpalilo.) Ssobotu tydženja šo na tukleria Gärtnerowez leżownoscži tak mjenowany „Wětrnik" wotpali. Pschi 15 stopnjach šymy běchu dźela wohnjowych woborow jara czeżke. Na złoże šo poradźi, domjazu nadobu, wschitkich 3 žwjobow, kiž tam bydlachu, wuthowacz. Twarjenje šo dospołnje wotpali. Kat je wošeń najtał, njeje šnate.

* S **Grimmy.** (12 lět SA-muž.) **Ehrhard Nagel** běsche njedźelu 12 lět SA-muž. Jeho žiwjenske człóło je 35 a je šaške najmjeńsche człóło. Wón je tež założeł Kamjenicžanske wojnožli nazionalšocžialistiske ritterowy. Stary wojowar dosta tež czeżke šnamjo, kaž wschitke žiwjenske znaki ho człóła 100 000. Tutón žadny jubilej je tehodła naspomnjenja hódny, dokelž psched 12 lětami nichtón šłowa SA njeznajesche. Hakle psched 10 lětami namaka Hitlerowa brigada w Mnichowje wobkedźbowanje w šjawnosci. Nagel je frontšti wojował a běsche 5 lět w ruškej jatbje. 31. januara 1923 jeho kommunistoja w Kamjenicy cžežko šranichu. Pošdźišcho jeho wjele krócz lohko šranichu.

* S **Kamjenicy.** (Njeporadżeny rubježny nadpad.) Njedawno wječor nadpadnušchtaj rubježnikaj na Schadowej dróży šajtojnika. Słóžitnitaj jebi mušlejchtaj, so ma pjenježo abo klucže pjenježneho thamora pichł šebi. Na wołanje nadpadnjeneho měješchtaj šo słóžnitaj f prócha. SS-wjednik, kiž pschipadnje nimo pschindże, vuschczi šo sa nimaj. Jemu šo też poradźi, jeneho dohnuncz a polizijti pschepodacz. Druhi nabpadnik ho pojdźišcho saja. Nabpadnitaj staj dźeławcjerjej a staj 19 a 20 lět starej.

* S **Zwikawy.** (S wožobowym autom do rěki Zwikawy šajěł.) Na Eibenburgskej dróży w Burkhardsdorfje pschindże auto, kiž ipyta šo cžežitemu awcje wunwinyc, do wjerhanja. Wón šajędże do šamjerschnjeneje rěki. Awto šo pschecžišny a wošta tak na łodze leżo. Na złoże šo wjednik auta jenoj lohko krani.

* S **Kamjenizy.** (Dobry powab.) 18. dezembra polizija dwěju pachołow šaja. Kaž šo wuznajschtaj, štat šo do jenzho kontora dobłoj a 6 autow krabnułoj. Skoro wschitke krabnjene wězy mólachu šo šaso wobkradnjernym wróczicz.

* S **Lübena.** Sa lékarja Przybilla, kiž je pschi propagandowym leczenju ša mérzki wólby pola Warschawy na šemju padnył, budże šo nětko pomnik stajicz. Pomnik je 100 zentnarjow cžežki kamjeń, do kotrehož šo wjerne a šmjertny dżeń lékarja šakrnje.

* S **Liberza.** (Pschi 18 stopnjach šymy pod holym njebjom pschenozował.) Wobšarnjšnowy podjamk sta šo dla niewschědnje wulkeje unty w Jiserskich horach. Nětkże 50-lětny muž, nan tšich dźěći, kiž bě bjes dźěła a wo kotrehož šo nichtó nještarasche, proschische rano lašc, w pozdnich šymnich dnjach we jeseni. Na nóchowy nałožk wjesnje rostorhane šchórnje a bě jara hubjenje drasczeny. Na praschenje, hdyž je pschnozował, wotmołwi wón, so njeje mózno było, pjenjesy ša pschenozowanje nahromadzicz, a so je tehodła dwórjał pod golym njebjom pschenozował.

Swójbne powěsće

Sswdźenaj: Irmgarda Arnoldez a Herbert Hein, hud. ass. w Budyschinje.

Swěrowanaj: Kurt Wolf f Ringlebenu a Marja rodź. Frenzlez f Budyschina.

Semrěli: Hermann Polenz f Drježdżin, 51 lět; khowanje budże njedźelu 31. dezembra, pschija. w 1 hodź. wot žarowańskeho domu. — Robert Heinza w Lubiju, 77 lět; khowanje budże sobotu pop. w 3 hodź. wot pohrjebnischcža. — Marja šwud. Schäpsowa w Lubiju, 82 lět; khowanje budże jutsje pschichodu pop. w 1/2 hodź. wot pohrjebnischcža. — Hilza Weigeltz w Běłej Wodze, khowanje budże njedźelu pop. w 3 hodź. wot pohrjebnischcža.

Sajecje wjednika iriskich módrošoschakow.

Se **shromadžiny** sajachu generała O'Duffy, šnatcho wjednika iriskich šaschistow. Jeho pschecžiwnik, ministerski presydent de Valera, běsche wukas sajecja wudał. **Generała pak** šu mjes tym po postajenju iriskeho wyscheho šuda sajo puschczili. Sda šo, jako by knjeżeršstwo nowy wukas sajecja wudacz chyło. Na wobraźu wódżimy, tak polizija generała O'Duffy a jeho pschecželow wotwjedże. Predtk widżimy na cžełnym automobilu iriskich wojakow, kotrjž maju nimale šamżne kłobuki, kaž němšloštatna wobora.

Měšćanske dźiwadło

Nóc we Venedigu,

wulka romantiska opereta Jana Strauša.

W hodownych dnjach mějachmy w měšćanskim dźiwadle zaso jinu składnosć słyšeć operetu staršeho wotsabna wot slawneho składnika swětaslawnych walčkow, Jana Strauša. Je z cyłeho tamnišcho časa k zrozumjenjin, za w tutej operecy knježi hudźba, rhytmus, walčik. Libreto pak stupi w snano přewulkej poninosnosći wuco, dokelž njemože so na žadyn rad hódnosći Strauśowoje derje předźełanej hudźbje runać. Zmysł je skrótka tuton.

Wójwoda z Urbino přijědze kóždo lěto póstnicy do Venedigu, zo by so tam z rjanolinkami swojich bohatych podanow, wosebje swojich senatorow při wjeselej rejey zawjeselił. Tym lubym knjezam senateram so tajke nješto wězo dawno wjacy njelubi a zakazaja skónčnje swojim ženam, so na póstniskim balu wobdźělić. W třoch jednjanjach so nětko pokaza, kak so žony tola z lesću na balu wobdźěla, haj, kak sebi samo tři rjanolinki zwaža, młodeho knjezyka k póstnicam tak prawje za nós wodźić. Rjane wjesołe walčiki, zastajnička, temperamentne reje wožiwja jednanje. Tak zo móžeš so při tym pěknje zabawić.

Předstajenje w měšćanskim dźiwadle bě so pod nawodźenjom intendanty Hansa Heinca Kümpfle jara derje poradźiło. Za balet je zamołwity baletny mištr Fred Esser. Też jeho dźěło (wosebje hobikowy balet) móže so jenož skhwalić. Jako hudźbneho wjednika widźimy tam nowu moc, je to kapelnik Richard Walter. Je hudźbu derje a swědomnje we swojim wyšim zmysle přewjedł. Jemu a jeho orchestrej słuša wosebity dźěl wuspěcha, kotryž sebi opereta doby.

Ze solistiskich mocow wustupi wosebje [illegible] ze žiwym hrajom a wosebje dobrym hłosom [illegible] Barklineo. Fritz Dinko jako wójwoda [illegible] so so stajnje wo spěwanju na [illegible] wusy. Kurt Bosay a Hano Ha[illegible] wjeselisaj z [illegible] com, tola w spěwanju [illegible] Z małych rólow móhli [illegible] no König, Gretel Rose, [illegible] Hugo, [illegible] ett spodźiwnych sen[illegible] Skotzki [illegible] Pierre. — Hra hudźe[illegible] wadła wabić a znajmjeno[illegible] Straušu [illegible]

Radio

Sobotu 30. decembra słyšchimy:

Königswusterhausen: [illegible] Rano [illegible] programma: 12,05 [illegible] 13 hodźina naroda ([illegible] pianistaj: Fr. Lamo[illegible] Giesking). 20 hra „Dróžowa swojera".

Lipsk. Rano [illegible] programma: 12 [illegible] cert. 14,40 hodź[illegible] [illegible] 15,20 agrarne politiski rozhlad. 16 [illegible] 19 hodźina naroda.

Hilverje wažne programma. Barium: 20,05 Carl Hagenbeck. [illegible] 20,10 hra „Zelb Baum Lumpaci Vagabu[illegible] 20,10 zabawny koncert. 20,05 luboicej a hida pola [illegible] koncert). Brommünster: 19,50 operetka „Nižin[illegible] Warschawa: 20 sołska ludźba. Bukarest: [illegible] ludowa hudźba. Budapešt: 21,50 zygańska [illegible]

Přiłopk

* **Ji dźěći pr[illegible] wohnju wo žiwjenje přišli.** [illegible] Zetjedn[illegible] [illegible] so policija d[illegible] Zgubjerja Rudolf[illegible] [illegible]linje sawola, [illegible] Hrózne njeboże [illegible] w starobje 3, [illegible] bójaj a hołza, [illegible] [illegible]udźenju pšcheł[illegible] wunalezenej jitwje [illegible] [illegible]ach. Kak je [illegible] [illegible] šala, njeje hišće [illegible] [illegible] Wjele dźěći, je [illegible] [illegible] i wohnjom hrajtše, [illegible] [illegible] thachičkow wohnjo [illegible] padło a tak wobeh naš[illegible] [illegible] [illegible] [

Přiloha k čisłu 298

SERBSKE NOWINY

Pjatk 29. decembra 1933

Hodowny swjedźeń w Pančicach

Druhi dźeń hodow wotmě Khrósčanska wotnožka NSDAP w Pančicach swój derje wopytany hodowny koncert. K tomu přeprosychu sobi Budyšku kapału. Wokoło 8 hodźin, jako bě žurla nimale polna, zapiska hudźba jako zawod krasny pokhod. Knjez Porack, wjednik wjesneje skupiny, jimaše so słowa a rěčeše wosebje wo zmysłu hodownoho wjeńčorka a zo maja runje Němcy wosebitu winowatosć, hody w prawym duchu swjećić. Naspomni, zo su hody tež swójbny swjedźeń. Z třikróčnej sławu na němskeho presidenta a našeho ludoweho kanclera skónči swoje powitanske słowa. Hižo klinčachu zaso cunje hłosy a melodije. Krasny kusk „Wjesołe hody" zbudźi pola připosłucharjow wulku zahoritosć. Z tym bě kónc prěnjeho dźela.

Po krótkej přestawcy sćěhowaše wojerska hudźba. Słyšachmy „Badenweilski pokhod", wobluboweny pokhod našeho kanclera, dale hišće tři pokhody stareje armeje. Poskićenja trajachu hač do ½11 hodźin. Hrimotacy přiklesk bě z připóznaćom za wumělsku dokonjanosć, na kotrejž Budyšenjo z dawna hižo steja. Mjez rejemi pokaza hišće Kamjenski BDM (zwjazk němskich holcow) někotre derjezestajene němske ludowe reje.

Dołho hišće zwostachu młodźi kaž tež starši při rjanej zabawje a wjesołej rejcy zhromadźeni.

Cyrkwinske powěsće

S Budyšchina.

W Michalskej cyrkwi śmje njedźelu po hodźach rano ½8 hodź. serbske Bož wotkazanje farar Kapleč. ½9 hodź. serbsku a ¾10 hodź. němsku Božu słužbu farar Tischer. ½12 hodź. dźěćiłkemschenje.

Nowe lěto śmje rano ½8 hodź. němsku Boże wotkazanje farar Tischer. ½9 hodź. němsku a w 10 hodź. serbsku Božu słužbu farar Kapleč.

Krajnoserska. sjednoćenstwo pschi Pólnym hrodźiku cjo. 6. Nowe lěto wječor w 7 hodź. nowoletna zhromadźizna (k. farar Paul). Wutoru pop. w 4 hodź. zhromadźizna žonow (šotra Emma). Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliska hodźina sa kóždeho, žrjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny sa młodźenzow a młode holcy.

Zhromadźizny swonka Budyschina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kwětkowym Dole. Nowe lěto pop. w 3 h. w Dobruschi, wječor we 8 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wječor ½8 hodź. w Rachlowje, žrjedu wječor we 8 hodź. w Wilkowjach, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy pola Eulitzej. Kóždy je wutrobnje witany.

S Barta.

Njedźelu po hodźach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćiłkemschenje.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. (Posawniški chór sobu słutkuje.) Krajna sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond. — Wutoru pop. ½3 hodź. jónske towarstwo.

S Budestej.

Njedźelu po hodźach ma duchowny Böttger rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farar Bójz dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. ma farar Bójz kemschenje sa dźěći 5. hać 8. schulskeho lěta. Wječor ½8 hodź. ma farar na wotp. Böttger s Oberfrankenhaina sylwesterske kemschenje. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond.

Nowe lěto ma farar Bójz rano ½8 hodź. němsku spowědź, duchowny Böttger dop. ½9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa našchu zyrkej. Pop. w 2 hodź. ma duchowny Böttger kemschenje sa dźěći 1. hać 4. schulskeho lěta.

S Butez.

Njedźelu po hodźach rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Posawništi chór: Ty pastyrje israelski, wot Bortnianskeho.

S Budyschinka.

Njedźelu po hodźach dop. w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschišti).

Nowe lěto pop. w 2 hodź. němska Boża słužba (farar Handrik-Porschišti). — Wumrěł: Jan Schneider, wumjeńkar w Budyschinku, 87 l. 9 m. 1 dźeń.

S Hodźija.

Njedźelu po hodźach (sylvester) śmje farar Voigt rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farar Wjesar dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje. — Wječor we 7 hodź. śmje farar Wjesar němske sylwesterske kemschenje. Zyrkwinski chór spěwa „W druhim njeje zbóžnosć" (P. Gläser). Posawnowy chór pschewodźa kěrlusche wožady. Sběrka je sa powschitkowny zyrkwiny fond. W nozy we 12 hodź. žo Nowe lěto nuis swoni.

Nowe lěto śmje farar Wjesar rano ½8 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje (lětna rosprawa).

Sćerjedu popołdnju w 3 hodź. je zhromadźizna žónskeho towarstwa pola Mróšej.

S Hrodźischcja.

Njedźelu po hodźach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa powschitkowny krajnoserkw. fond.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźěćiłkemschenje.

S Huczinu.

Njedźelu po hodźach dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. kemschenje za dźěći. Wječor w 6 h. němska nutrnosć.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond.

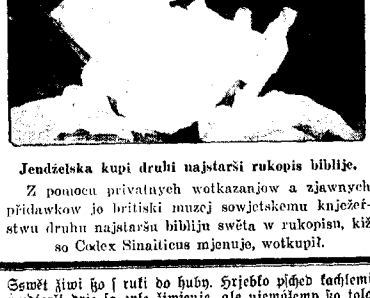

Jendźelska kupi druhi najstarši rukopis biblije.

Z pomocu privatnych wotkazanjow a zjawnych přidawkow je britiski muzej sowjetskemu knježerstwu druhu najstaršu biblju swěta w rukopisu, kiž so Codex Sinaiticus mjenuje, wotkupił.

S Khwaczicu.

Njedźelu po hodźach dop. ½9 hodź. serbske a w 10 h. němske sylwesterske kemschenje. Sběrka sa powschitkowny zyrkwiny fond.

Nowe lěto dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje (sobuskutkowanje posawnišcheho chóra). ¼12 hodź. dźěćiłkemschenje.

S Klukscha.

Njedźelu po hodźach rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka.

S Kotez.

Njedźelu po hodźach dop. w 9 hodź. němske předowanje, na to němska spowědź a Boże wotkazanje. Krajna sběrka.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske swjedźeńske kemschenje. Sběrka.

S Lupoje.

Njedźelu po hodźach śmje k. farar Röšler-Minakalski dop. ½11 hodź. serbsku Božu słužbu, te kotrejž žo spowědź a Boże wotkazanje pschiłamknje. Wječor w 7 hodź. němska sylwesterska Boża słužba. Sběrka sa powschitkowny zyrkwiny fond.

Nowe lěto śmje k. superintendent Berg s Budyschina dop. 9 hodź. němsku Božu słužbu a farar Röšler-Minakalski pop. w 2 hodź. serbsku Božu słužbu z rosprawu wo zyrkwinskim žiwjenju w lěcu 1933. Sběrka sa našch Bóži dom.

S Maleschez.

Njedźelu po hodźach dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćiłkemschenje.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond.

S Minakala.

Njedźelu po hodźach rano [illegible] hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. [illegible] serbska Boża słužba. Pop. w [illegible] hodź. němska Boża słužba. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond. — W nozy we 12 hodź. budźe kapała [illegible] wobory s zyrkwinskeje wěže.

Nowe lěto dop. ½9 hodź. [illegible] a w 10 hodź. němska Boża słužba. Zyrkwinski chór „Božo, twoja dobrota dosahła tak daloko, ta[illegible]" wot L. v. Beethovena. (Tenorsolo [illegible] tenor: k. wučeř Pětrik-Minakalski.) Sběrka [illegible] Njeň dom. Na wobmaj Božimaj słužbowanj [illegible] a wo zyrkwinskim žiwjenju w lěcu 1933.

S Nošu

Dop. w 9 hodź. serbska [illegible] a serbska spowědź. Wječor we 8 hodź. němska [illegible] sylwesterska nutrnosć. Khór spěwa. Sběrka sa powschitkowny zyrkw. fond.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba.

S Njeswačidła.

Njedźelu po hodźach rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje. Wječor w 6 hodź. němske sylwesterske kemschenje. Sběrka sa powschitkowny zyrkwiny fond.

Nowe lěto dop. 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje.

S Porschiz.

Njedźelu po hodźach rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. wosadne towarstwo młodych holcow.

Nowe lěto dop. ½9 hodź. serbska, w 10 hodź. němska Boża słužba. — Wumrěłoj: Korla Hendrich Müller, dźěłacjer w Konjecach, 74 l. 8 m. 16 dn. — Handrij Jeremias, wumjeńkar w Kratzach, 72 l. 11 m. 21 dn.

Wo lutowanju a dźěłenju

Podawa Bj. Krawz.

Sstawny irišti baßnik Bernhard Shaw pischе we swojej knišy: „Pschewodnik intelligentneje žony" mjes druhim tole: Djenža wě kóžde małe dźěćo, so je sozialismus namjet sa rosdźělenje narodnych dołkodowm na nowe waschnje.

Ssnano njejsće jej hischće wědome, so je narodny dołkod rosdźělowany kóždy dźeń a w djenjnischich dołach skónčnje kóždu minutu a so dyrbi bycć teš sa dalše wšědnje rosdźělowany, doniž budu na semi snajnjeniša hischće dwoji ludźo kótši bychu dźělili. Wšchelake nahlady žu móžne niš jenoš w tym, hać ma žo dźělicć abo nic, ale jenickaj wo tym, kak wjele ma kóždy dostaćć a pod kajtimi wumělenjemi žmě to schodźicć. Swjaty Pawoł je drje rjekł: „Schtóž njedźěła, tón njech teš njeje!" ale dokelž bě jenoš muž, měwajo małe měnjenje wo žonach, bě sapomnił na dźěći. Dźěći njesamóža hischće dźěłacj, ale pschi tym žu hraschnje njenahytne; njedamy-li jim pak jěsć, tak bórzy njebudźe na šwěcze žiwych sworjenjow. Tak to polajtim njeńdźe.

Nětotrjokuli měni, dokelž móže pjenjesy lutowacj, so móže šebi nětki a šatki nahromadźicć jako wušwyk a naběrk. Ssamy njejsmyšt! Wjetschina dobytkow, kiž nam žiwjenje sdźerža, žu bórzy pobytki — dobytk je lohko pobytk! — njewudźerži ani tydźeń

Swět žiwi žo s ruki do huby. Hrjeblo psched kachlemi wudźerži drje sa zyte žiwjenje, ale njemóžemy so tola sežiwicć s pózeranjom hrjebłow; a njech dźěkamy, kaj jenoš móžemy, so buchmy podleschcli wudźerživosć swojich zyrobow — nakładźemy jeńa do wódnych schklow, konserwujemy kóšoža (Lachs), chłódźimy słopjaze mjaso, žuchimy mloko — nam swoštawa njeluba wopravdźitosć, so wjetschina naschich zyrobow, njeje-li wutrjebowana w nětkotrych dnjach po šhotowjenju abo sabicju, nam spłeńniwi, šhinje, stanje žo njejédna abo naš sajédobjeć.

Wschako ani naše schaty dołho njewudźerža, wuzimamy-li je jako dźěłacjerše, jich płokanju žo ani njeschmingnu. Dajcše šebi nabicj gumijowe pódušče na stupnje, so bychu žo njewotkhodźiše — ale potom žo teš wotkhodźa gumijowe pódušče.

Kóžde lěto dyrbi pschinjeseć nowe žně a nowe generazije howjasjeho skotu a wowzow. Njemóžemy žo sežiwicć s zbytka pozlednich žnjow a hdyž pschichodne žně hischće njesju dotrawiše, dyrbimy tola so žiwicć s lětuschimi. Tak płodźimy wězy a sajo je swužijemy, jenječemy a thowamy je do brožnjow, warimy a pjerjemy, sanjerodźamy a wobšiwjamy; hewak bychmy wumrěli s małanoscu, hłodom. Schtóž njenujemy nalutowanje, je jenož šabrk a starosć za pschichod. Napjeczu šebi na pschikład 101 pokrutow khléba, njemóžu jich tola wužiwjeć hać wot sta prěnju a njemóžu šhowacj a lutowacj se šnytkami, kiž bychu byle sa tydźeń

S Rakez.

Njedźelu po hodźoch rano we 8 hodź. serbšće Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Pop. ¼5 hodź. serbšći, w 6 hodź. němšći něšchpor. Sbérka.

Nowe lěto rano we 8 hodź. serbšće Boże wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Sbérka.

Sc Sslepoho.

Njedźelu po hodźoch rano we 8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkasanje, dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba.

S Wósporka.

Njedźelu po hodźoch dop. ½11 hodź. hłowna Boża słužba, wjecźor w 6 hodź. zyrkwinska zwjatočnosć ke skónčenju lěta s zyrkwinskej hudźbu a posawnowym chórom, na to hnydom spowědź a Boże wotkasanje s połnej liturgiju (wožadny farar). Krajna sbérka.

Nowe lěto dop. ½11 hodź. zwjedźeńske predowanje s zyrkwinskej hudźbu. Sbérka. Dop. ¾12 hodź. rozrěčowanje s konfirměrowanej młodźinu.

S Wóhlinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sbérka. Wjecźor w 5 hodź. němska sylwesterska Boża słužba.

Nowe lěto dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Sbérka.

Nowe lěkarstwo ko zatoži.

Nětčuschi chinejski kězor Puyi a nětčišchi president Mandźušeje, ko 1. januara sa mandźušeho kězora krónuje.

Kónc přeradnicy

Sslawna wuischtrika wuikuischerka Mata Hari, kotraž dyrbješe žiwoju wimi se zyrkwicza zapłaćiś, je dla jeje wožuda muchim znatu; jeje wožud je hischće struchlischi, pomhłimy-li žeby, so je žeby zonisa, kotraž sajeze Mata Hari wuikunkowa, zama zyrkwicz dała, dokeż ju zwědomje brjebasche a wona zaneho pokoja wjazy njenamaka. Tute zamonmordarstwo tehdy w Pariu, hdźež ko boda, najwjetše spodźiwanje słubźi, dotelž nichto njemóžeše žeby kroczel wujaknucz, pschetož zonisa bésche rjana, mlada, wobluibena a cześcena. Zako filmowa hrajerka wona pod njenom Claude France skutkowasche a mejeiche wulki pschihod. Hakle nětkele ko potajnuwo jeje zyrkwicze wujakni.

Filmowa hrajerka Claude France spocztanje Hana Whitig rěkaische. Studowasche w Berlje lekarstwo. We wójnje bésche zotra sa thorich a dohladowasche swanjeneho hrabju Chilly, s kotrymż ko spschecześli. Dokeż Chilly po wustrowjenju wjazy do pola won njemóżeische, rosłudźi ko, zwezej wótczinje znajmjenscha jako wuikuischer służicz: wón Hanu Whittigez wobrěcza, jemu pschi tom pomhaci. Wonaj nětko zhromadnje swócześchtaj, schtož bijo wobstejazy pobłsad pschecziwo rejwarzy Macze Hari sesnjuli. Hana Whittigez nadawk dosta, rejwarku dokładnje wobkedźbowaci. Wona ko pod nekajsej pschicziznu s njej sesnaci spita, a Mata Hari ko ji wopraudźase pschecześlnje pschisamtny. Jeje dowera k młodej żonje tak daloko dźésche, so ji jeneho dnja zamo wo zwojej wuikuischerskej dźélawosczi powědasche. S tym bé ko pschecziwniza wudała. Hana Whittigez maczizni pschecziwo njej wuda, Mata Hari bu sajata, zakudźena a wopraswjena.

Hana Whittigez ko bórzy po tym na hrabju Chilly wuda. Ale mandźelstwo njebésche zbożowne, pschetož duscha młodeje żony bésche dospołnje sschaženа. Njemóżeschе myst na wuikuischerku, kotruż bésche pscherabiła, wjazy wotbyc; dźeń a nóz ji Mata Hari w duchu psched wocznmaj stejeschе. Dokeż njemóżeschе spaci, běchu jeje cznuwy dospołnje khore, schtož ju pohnu, Europu wopuschczicz. Jeje muż dłeschi czas z njej w Alaieru pschebywaschе; jeneho dnja pak bé ko jemu żenu słubiła. Bé ko karawanje, kotraż pschi padnje ninu pschicziczje, pschisamkuska a, każ hrabja potom swédczi, ko s jenym wjednikom spschecześlika. Na to da ko wot zwojeje żony dalicz a wrócziz ko zamo do Parisa. Hakle nětchto pospschicho ko tam też jeho żona sabo połasa, nětkele pak pod njenem Claude France a jako filmowa hrajerka znata a zkalwjena. Ale też tute wuspschesne dźélo njezamo duchi zamżenoscze zaschericz; jeneho dnja potom zwoju winu se zwojej zamżnej żmierzu wotpokucze. jn.

Přilopk

* Dwě wožowje ko na łodźe pschelamałej a ko topiłej. Pschi zmykanju na Wietzhrittim jesoru pola Schezezczina pschihódżeschtaj Bożi dźeń rybak Pagel a jeho 7-létny zyn na njezamjerinjone městno jesora a ko zatepschtaj. Rybakowe czélo druhi dźeń hodow wuczahnychu, kola czélo zyna njemóżachu namakacz.

* 29 dźiecźo. Każ Winsle nowiny wosjewizja, je 45-létna żona, mandźelska pohonczka, zwoje 29 dźiecźo porodźila. S tutych 29 dźeczi, 23 hólzow a 6 holzow. 16 dźeczi je hischcze żiwych, a to 12 hólzow a 4 holzy. Żona njemóże zdwórliwe narodne dny swojich dźeczi njemowacz, dokeż je berze rosumnicz, so wona je smérła. Wjetschi dźél dźeczi je wona bjez lekarskeje pomozy porodźila.

* Sonabna pschicziza. 36létny kowaŕ Willi Burkhard z Górki pola Niskeje, dyrbjeschе ko do Sgorjelsteje thorownje dowjesczi. Psched létami bé won zebi palcy smjerznuk. Temu dyrbjachu nětko nohu wotemacz. Na to je won nětko wumrěł.

Kospodarski rozhlad

Pjatk 29. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,692	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendzelski punt	13,705	100 čěskosk. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,40

Barlinska bursa běsche wczera wjesełscha słaba. Kursy akcijow so trochu sniżichu, jenož srědła so znadne skrucżenje zapiša. Tež wiki rentowych lisczinow běchu sabo słabšche.

Barlinske żitne zwukowiki taž wczera malo wobrota zapiśachu. Pschenża so poměrnje trochu lepje kupowasche. Rožka pak malo lubzow namaka. Trochu napraschowanja běsche sa wotowsom. Jeczmjenjowe witi pak so njepscheměnichu.

Wczera płaczeschе w Barlinje zentnaŕ

pschenży: 8,05—9,20 hr., rožli: 7,70—7,70 hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8—9,10 hr., wowsa: 6,95—7,25 hr.

Witi w Lubiju.

Pschenża płaczeschе 9,10 hr., rožka 7,50 hr., nalětni jeczmjeń 8,25—8,75 hr., wowsk 6,50—6,75 (6,60—6,90) hr., bérny 2,30—2,50 (2,20—2,35) hr., symo 2,20 hacz 2,50 hr., słoma s maschinu młócżena 80—90 pj., muka, pschenżična 15,50 hr., rjana 12,25 hr., wotruby, pschenżična 6,50 (6,00) hr., rjane 6,25 hr. Butra, pol punta, 75 hacz 80 pj., jeja 11—13 pj., twaroh 20 (20—25) pj., kał, běły 8—10 (5—10) pj., cżerwjeny 7—8 (7—10) pj., sydrobjty 40—40 (15—60) pj., lisony 12 pj., karoty 15 (10—13) pj., jodźina loboda 25 (20—30) pj., kolrabi 5 hacz 10 (5—15) pj., porej 30 (10—15) pj., zybła 7—8 (7—10) pj., tomaty 70—60 pj., słotej 25 pj., radiśki 15 pj., jabłuka 7—30 (5—20) pj., mérnik 5—10 (5—25) pjenjezkow.

Witi w Kamjenju.

Pschenża płaczeschе 9,10 hr., rožka 7,50 hr., jeczmjeń, nalětni 8,50—9 hr., najmjeńši 7,80—8 hr., wowsk 6,50 hacz 6,75 hr., muka, pschenżična 17,50—18 hr., rjana 14,75—12,50 hr., wotruby, pschenżične 6,50—6,75 hr., rjane 6,50—6,75 hr., syno 3,25—3,75 hr., słotna słoma 1,30 hr., słoma z łopjanu 1 hr., bérny, bjez a cżerwjene 2,50 hr., żołte 2,75 hr., butra 1,40—1,50 hr., jeja 12 hacz 13 pj., łoju, punt 80—85 (70—75) pj., kał, běły 7 pj., cżerwjeny 10 (8) pj., sydrobjty 35—30 pj., jodźina loboda 30 pj., zybła 10 pj., jelerji 15—20 pj., kreń 45 pj., słotej 20 pj. Prošnja 8—13 (8—14) hr.

Witi w Khorzbuzu.

Mjaso płaczeschе, howjaze 60—50 pj., cżelaze 60 hacz 90 pj., skopjose 90—100 pj., swinjaze 75—100 pj., jeja 14 pj., butra 1,30—1,35 (1,40) hr., twaroh 20—23 pj., łany wolij 1,40 hr., lińy 1 hr., schcziwki 70—80 pj., karpy 60—50 pj., młode holbje 50—80 pj., żiwe kury 1,80 hacz 2,50 hr., żiwe khapony 2—3,50 hr., kolrabi 15—20 pj., morchej 15—18 pj., kał, sydrobjty 40—70 (50—80) pj., cżerwjeny 15 pj., běły 13 pj., wirsingowy 15 pj., mérnik 20—25 pj., kreń 30—35 pj., radiśki 10 pj., zobjna 10 pj., kulerepa 8 (7—8) pj., bérny, zentnaŕ 2,50—2,60 hr., punt 3 pj., jabłuka 10—25 pj., worjechi 40—60 pj., lisne worjechi 50—70 pj.

Swinjaze witi w Khorzbuzu.

Pschiwjezli běchu 483 prosjatkow a 80 běhakow. Prosjata płaczachu, małe 5—9 hr., srjenje 9—11 hr., wulke 11—13 hr., běhaki płaczachu, małe 11—21 hr., srjenje 22—31 hr., wulke 32—44 hr. Witi běchu srjenje.

Płaczišiny w spinkach fu płaczišiny tydźeńskich witkow; zdźeż pak njeje żanych najnowniejschich, so njepscheměnichu.

Płaczišiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczišiny po złotej hriwnje.

	28. 12.	27. 12.		23. 12	27. 12
Pšeńca	—	—	buny	16,5-18,0	16,5-18,0
rožka	—	—	weka	—	—
jeczmjeń, nal.	160-166	160-166	módre łupiny	11,5-12,5	11,5-12,5
jeczmjeń	—	—	żołte łupiny	—	—
wows	139-145	139-145	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšeńč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosusk	17,7)	12,70
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	such. truhanč	10,2-10,3	10,20
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	bérni. kruški	14,30	14,30
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	syno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
rapš	—	—	rżana słoma	0,50-0,70	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšeńč. „	0,35-0,50	0,40-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,0	17,0-18,0	ječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaczišna za pšeńcy za wupłodźerja 179 182 184

Płaczišna za rožku za wupłodźerja 145 148 150

Płaczišny rěznecho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

28. decembra

52 wol., 185 krow., 115 kruw, 24 jałoje, 1158 telat, 260 owc., 2517 swini.

Płaczišny za

woły: 1. 28—30, 2. 26—28, 3. 23—25; 4. —;
byki: 1. 30—32, 2. 28—29, 3. 25—27, 4. —;
kruwy: 1. 26—29, 2. 23—25; 3. 16—20; 4. 12—15;
jałojcy: 1. 28—31, 2. 26—27;
wowcy: 1. 30—35, 2. 40—42, 3. 30—33, 4. 26—28;
ćelata: 1. 38—42, 2. 33—36, 3. 28—32, 4. 24—26;
swinje: 1. 51 2. 50, 3. 47—49, 4. 45—46,
5. 41—15. Raney: 43—45.

Płaczišny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. decembra 1933 Płaczišny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 497

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosce hač do 6 lět	34—35
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	32—33
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	28—31
Mjenje picowane wšěch starobow	25—27

Byki: 810.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosce	31
Połnomjasne, młódše	29—30
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	26—28
Špatne	23—25

Jałojcy a kruwy: 1458.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosce	25—27
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosce hač do 7 lět	20—23
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	16—19
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—15
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2860.

Najlěpše wukormjene (2. družiny)	42—43
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	36—40
Špatne (4.)	22—28

Wowcy: 4087.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	30—32
Starše wukormjene (2.)	27—29
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	21—26

Swinje: 18852.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	50—51
Wukormjene	48—51
Mjasne	46—50
Špatne	44—46
Raney a kundrosy	44—47

Blücherowy pschejazd přez Rejn psched 120 létami.

Sstawny pschekhod Prušakow pschez Rhein pod „marschallom Vorwärtsom" w nowoletnej nozy 1813/14 (wobraz wot Camphausena). Pruszy tehdy sbitych Francozowsow pschezeschachu. S pschekhodom pschez Rhein bésche wuzwobodzenje Němsteje dokonjane a wojowanje njezeschе zo do Francowskeje, so by zo tyran zpjeze Europy se zwojeho khowneho města wuhnał.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišć Smoler'jec kniholičenja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežne so stojace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej Žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny płećiwo stótwam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšaceej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń ličakarju pomoc pytać. Smjerjne znjezbožeńja dyrbja we barwy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin zjawja přihłosowańšk. Prawa z wjac... abonementarow wuplěwaja nadobnje wumjenjenja tutoje banki, kiž Serbske Nowiny hižo z hdyž wozjewja.

Čisło (Nr.) 299 Budyšin — Sobotu 30. decembra 1933 — Bautzen Lětnik 92

Dla Noweho lěta wuńdźe přichodne čisło „Serbskich Nowin" wutoru připołdnju

Politiski tydźeń

S tutym wtdźenjom zańčuje politiski wuwiadnje waše we lěto. Najdóle wažne běše wono za Němsku. Pornjo spočatki tuteho lěta mamy dźensa dospołnje pischemenjene poměry. Wšemy wschitcy, kak je wschitko pschischło, kak je wjednik nazionalsozialistiskeho hibanja Adolf Hitler 30. januara z ruki němskeho presidenta z Hindenburga kanclerstwo, wjednistwo němskeje politiki dostał, kak je so je zwonjimi muzeni hnydom do dźela dał, kak je wschitke hnězda marksistiska wukładźił a němskemu ludej zyle nowy sakład za jeho žiwjenje spodźěł. Nazionalsozializmuš sapschija zyły lud, dokelž chce zylemu ludej z jeho hubjenstwa wupomhać a jón na rjenschu wyschinu zjoženja dowjesć. So mohł to njenmyleny a dokładnje činić, dyrbješe wschitke politiske strony wotstronić abo do so sebrěbać. Wschitko je so stało a je kaž dźiw pscheđ naschimaj wočomaj. Nazionalsozializmuš pryđy tež jenje njeje satajił, so, hdyž k mozy pschidźe, wschitke sadźewki spomožnemu wuwiću wotstroni. So je dotal tak dokładnje dźełał, wubudźa w němskim ludźe dowěrjenje, so swoje druhe wažne nadawki se zanjmnej dokładnosću pschewjedźe.

So němski lud k tydźenjšnim tuto dowěrjenje ma, je wuźebje na dnju 12. novembra dopokazał, hdyž je so sady wojeho knjezerstwa stajił. Tuto knjezerstwo, wodźo zaso lud sady so, może swoje dźěła z čim wjerschej radosću zničić. Pschede wschěmi skutkami, kiž je nowe knjezerstwo spočało, je najspomožnische wojowanje pscheciwo bjesbožnosći. Hižom lětsa žnidźesche wulkotne wuspěchi sapischaś a w nalěću chce so z nowej mozu do dźěła dać. Hdyž pak so nowe pschedewsaca do skutka staja, hnuty stajnje sworu pschekhwapjeni, kak derje pschihotowana kóžda jenotliwa wěc je. W hnuje je knjezerstwo lud k wobschěrnej wěrnowitwosći za bližschego dowjedło, so nichtó nuty njesmeje. Wopraudźiły sozializmuš! Na tajke njechto jsebi pschedstajachu mócnarjo njemytšlachu, dokelž mózachu jenož pschi rostejce luźa wobstać. Kajki wosdźeł pornjo konschenai a lětuschemu Nowemu lěta.

Tuta wobnjesowana měrnosć nam njedowoleła, so bychmy hischcze wschitke te tamne skutki nazionalsozialistiskeho knjezerstwa najpenniscj mózhli. Kóždy z nas wě, schto wschitko je so stało na wuzjisčenju politiskeho poměra, na jednowjenju stawow luda, w sozialnym najnuzanju, w wotrjadowanju atd. Tutón pośledni politiski tydźeń starcho lěta nam hischcze raz wschitko jasnje na widomje pschinjese.

Swonka Němskeje je tutón tydźeń wjele wažnego njesta. Franzowske knjezerstwo je we wěstych wuskosćach, dokelž prawje njewě, kak by je najlepje němskemu knjezerstwu blizko. Kaž wěmy, je němski kanzler Adolf Hitler nedawno wojewił, so chce dorozumjenje z Franzowskej, so chce pohrjebać starú jwadu mjez žuźodnymaj statomaj. Franzowska dotal wešte njepschećelske stejischcho pscheciwo Němskej lutowaschе. Wołejbe jako Němska nazionalsozialistiske knjezerstwo dosta a pschede wschěm jako němski lud ... toju polnu dowěrnu wuprajł, w Franzowskej hnu... odźachu, tak maju so k tomu sadźerjeć. Nětko ... je Němska swólniwa, na pschećelne waschnje dyrbi franzowske knjezerstwo hižom świdetowje ... e dla nětkaf k tomu pschistupiwć. W Parizu je so ... je duły wjele wo tym wuradźowało, Nětko je tak ... ało, so chce franzowske knjezerstwo němskemu kanclerjej ... enecandum pódłarć a j nim žiwoje stejischcho rostožić.

Druhe kraje mčiachu w tutym lčze so wołejbe se swutsk... nymi należnosćemi bdźieć. Eswětowa hospodarska ... ija je drje wschudźe z domom, wołejbe w statach se žiwej industriju. To widźimy na Sjednoczenych statach Pol... ježnje Ameriki. Wschudźom žiwjaju wuspěschnje pschecji... o bjesdźěłoscji wojowarć a hospodarske poměry polěp... bšić.

Powschitkownje šmčuny wo starym lčze prajeć, so je ... adam w Europje tola trochu woczi wotewrił, kak mohłe ... o dojednacj a trajnu napjatosć mjez žuźu se šmčta wot... jirenicj. Satkadły k temu su wšitcy so w starym lčze po... łożile. Nowe lčto, kiž so nětko bórzy j cjntowcho pschicheda wumni, šmje nadawk, so ludy žebi bóle a bóle sdźiłi, se by trajena a cjstnjena Europa słónčnje pokoj nanatka... la, kiž k žiwjenu hospodarskemu pospěchnjenju tak nuzne potrjeba. Bóh dał, so bychmy na konzu nowcho lěta 1934 wjacy nadźijow a postupa w tutym smčrje wuzwjacz šmčli.

1934

Hdyž nam „Nowe lěto" zwony klinča
a stare lěto k rowu brinča,
potom spominamy na wšo rjane —
na wšu zrudobu —
a dopóznajemy:
Wšě zemske skutki so pominu,
ale štož smy Bohu Knjezej woprowali,
to smy sebi zakhowali!

Tak Boha prosymy
wo jeho dalše wótcne žohnowanje,
zo chcył nas wjesć přez wysk a mróčenja,
na dalšim puću žiwjenja,
zo chcył być z wjednikom tež n a š o h luda,
kiž, w ródnej lubosći,
dźens wšě swoje přeća
do jeho ruki wuda.

Budyšan.

Wjednik džakuje so wukrajnym Němcam

Němska kenzija wojewja, so su minuły Nčmzy we wukraju, kotrymuž 12. novembra mašno njedźełe, swój hłós wotedać, swoje přichilkowanje z samerami němskeho knjezerstwa němskemu kanclerej pišonnje wojewili. Hač mjez je so tute wojewjenja njenmja jako wólbne hłosy powhódnowjacej su wone tola świetelazy dopokaz wulkeho sjednoczenja Nčmzow we wukraju z němskim narodom a dowěrjenjom do jeho wjednistwa. Sa tuto wuspnace źiwoty a wopokazane dźelbrace na wozjudach němskje wótčiny wuprajn wjednik po tutym puću swój džak němskim ludowym towarschanj, kotříž su daloko wot domizny skaleni žiwi.

Hesło němskeho wiednika młodźiny

Němski wjednik młodźiny Baldur se Schirach je sa Hitlerstu młodźinu ješčenowaje hesło sa lěto 1934 wudał: „Sandźene lěto stejesche w znamjenju dobyća mozy. Pěsche to sa Hitlerstu młodźinu lěto propagandy, wulkich pokhodow a wustupjenjow. Njesmčrne stoły su so do naschich rjadow sarjadowale. Lěto 1934 dyrbi za młodźinu stutlanje a zhlubšenje wosnamjenjeć. Niz kelkoš smy, ale kajay smy, je rosćahowace. — Žiwjenje sa wjednika!"

Zrččenje mjez džčłowej frontu a zastoinskim zwjazkom

Pschi powschitkownym organisowanju jenotliwych powołanišich stawow do swjazkow je mjez dźčłowej frontu a němskim sastojnišim swjazkom k srččenju došło. Do němskeho swjazka sjednoczenja sjamni sastojnišu, sastarańšu cjakańšu, sastojnišu cjakańšu, trajni pschistajenišu, kotříž maju so sastojnikam abo sastojnišim cjakańšam trajna wobhladowarć, a wosebje wobnjesowane hesoske kolo wobodow, kiž je wot sajdźenja pschijatejšow wuswobodźene a so dotal z dowolnosću dohladowarske wyschenje sa dźčłobjerjerjow w smyslu zakonja dźčłacjerskich radow njewobhladowasche. Wjednik sastojnikow Neef wuprajł próšmu, so by so po tutym srččenju se wschitkimi poborganisajjemi němskeho swjazka sastojnikow jenak wobkhadźało. Wschitke wožobu, kiž so w tutym srččenju njenjemja a pola wyschnojcjow dźčłaju, sluschcja do němskeje dźčłowoje fronty.

Dr. Ley poręči k němskej dźčłowej fronče

Ministerialny rada Dreßler-Andreß, wjednik němskeho radija a dr. Ley, wjednik němskeje dźčłowoje fronty, poręčitaj pisches radio 1. januara 1934 na němsku dźčłowu frontu a na nazionalsozialistiske sjednoczenstwo „nóz z radosću" a to 18,30 hod. pisches němski sćelak, srjedźnončmski a połnončmski radio, 19,30 hodź. pisches wschitke druhe němske radija z wusyłanjom Stuttgarta.

Dr. Goebbels njedźelu w radiju poręči

Němski minister dr. Goebbels porčči sutnje njedźelu (Sylwestra) wječor wot 1,7 do 2,7 hodź. pisches wschitke němske radija.

Cyrkwje nowe lěto khorhoje wupowěsnu

S Berlina je powěź, so je ewangelska wyschscha cyrkwinska rada po pschikładzje wuchodnich stata postajila, so maju so Nowe lěto a na dnju załoženja Němskeje kóžde lěto na ewangelskich cyrkwjach a zwonicach twarjenjach khorhoje wupowěsnjeć. Nimo cyrkwinskje khorhoje a statneju khorhoju może so też krajna khorhoj wupowěsnjeć.

Francowski pósłanc Hitlera hakle w januaru wopyta

Parišske nowiny „Velocé" pischu, so je najlepschi srčdk k dojednanju z Němskej wuprajenje pod schtyrimi wočemi. Němski kanzler je pjeća w duchu prawneho cłowjeństwa napjatosće wotstronić dyrbi, kiž lčtłotki wulkaj ludaj dźełachu. Byli Franzowska hnydom swólniwa była, by Adolf Hitler wječe temu pschistupił, so by hnydom zakłady za wčrne dorozumjenje pschipravił. Eswětowa sjawnosć by tuto njeposchěhne postupowanje witała. Bohužel je so pak profetam njeposcha, diplomatam, sastojnikam a krónjerjam khwile wostajiło, so bychu to snjemóžnicj mółli. Dźenża prózna so, Hitlera na kóždy pad do Genfa wróćicj, pschi čimž pak pschewidża, so maju z ludźimi činiłi, kotříž maju sacjuce wo cjesći. Też juristiski wjele derje, hdyž so pjeća kóždemu njepośrědnemu zbližowanju z wjednikom wuwinu.

Němski kanzler je Franzowskej namjety pschedpołożił, kiž nječo wo ultimacje na žebi nimaju. Potom tute nowiny tute namjety kritisuja a pischu, so bychu zakład jednanjow tworicj mohłe, a Franzowska by w tym padźe namjety słatała. Nětko pak, hdyž je franzowske knjezerstwo najwčeschcjiwmy namjet wudało, wono wo sakitanju steji a prascha so, kotre z tuteju stejischcjow je lčpsche. Hdyž so wudawa, so so Jendźelska sady Franzowskeje staji, dokelž je franzowske knjezerstwo so swjetscha sažo płana pschinjuło, kotrejž stej wobě mozy w Genfje sastupowałej, na to temu napschećo stajicj, so Macdonald žebi pośrědnistwo njeda wzacj a so Franzowskej bórzy sažo radźi, so by so sjednorowała. Słónčnje pokasuja nowiny na Itališku, kotraj pjeća też sažo sapschimnje, a so prascheja, hač Franzowska snadź potom pod cjišchcjom wobeju mozow so swólniwa wopokazuje, to cjinicj, schtož by nětle se swojeje dowoje wole cjinicj mohła.

Parišske nowiny „Oeuvre" sabjeraju so nadrobnje z wotmołwu, kotruž franzowski pósłanj w Barlinje Francois-Poncet se swojeho Parišskeho puczowanja do Barlina sobu pschinješe. Tute nowiny wobkrućeja, so je so tekst memoranda trochu słabowjescjił, schtož je ko pjeća z pschećom stało, so so pola kanzlera njeby sacjiłcj swdźił, jako by Franzowska njenaproschu běła. Memorandum wostaja tuteje sa możne němske napschećowne namjety wotewrjene. Słónčnje mjenowane nowiny wobkrućeja, so namjet wotbronjenskeho srččenja, kiž Franzowska 21. januara w Genfje pschedpołoji, je hižom dowolnosć Jendźelskeje a Małeje ententy nanatka!

Wusud w procesu přećiwo Lahusenec bratromaj

W prěsehu přećiwo Lahusenec bratromaj w Bremenje so wčera pjatk sežehowany wuzud wojewi: Wobstorjeny Korla Lahusen so dla pschestupjenja konkursoweho porjada k shromadnemu thłostanju wo 5 lět sajtwa a k 50 000 hr. pjenježneho thłostanja sajudźi. Wobstorjeny Heinz Lahusen dosta dwě lěče a 9 mězazow sajtwa a 20 000 hr. pjenježneho thłostanja. Na město pjenježneho thłostanja stupi na kóžde 100 hr. dźeń sajtwa, pola Korle Lahusena tola *najwjazy jene lěto.*

Pólny maršal Krobatin wumrěł

We Minje wumrě 48 lět stary pólny marschall Alexander Krobatin. Wón běsche reorganizator awstriskeje artillerije. W lěče 1912 běše Krobatin wójnšti minister. Sa cźaš jeho ministerstwa so mobilizazija šwětoweje wójny pschewjedźe. W lěče 1917 pschewza wón rosław nad 10. wójskom w Korutanskej a Tirolskej, kiž hacj do słonjenja wójny wobstoj

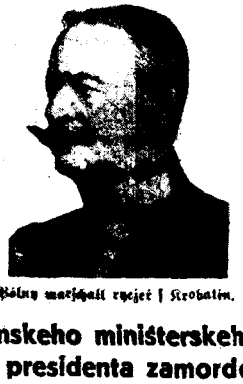

Pólny marschall ryčeł ſ Krobatin.

Rumunskeho ministerskehó presidenta zamordowali

Wčera pjatk wječor rumunskeho ministerskeho presidenta Duca na dwórnischću w Sinaji sastrělichu. Duca běše pola rumunskeho kraja Carola dlešnjk audienzu měł. Wječor 10,20 hodź. chcyše jo ſ cyłbom do hłowneho města Bukaresta wróćiś. Jako chcyše do cźaka sastupiś, jeho studenc schtyri kroć do hłowy tšeli. Duca běše na měsće mortwy. Jeho pschewodźer, sapołstaj dr. Cotiniu, so rani.

Mordarja *hnydom sajachu.* [illegible] je hnydom wěsće, kotrej politiſtej kupuje wón pi[illegible]. Wón na praschenja wo tutom smužle *njewotmołwi.* [illegible]erjej ministerſtwa, jo presidenta smeje wojne połni[illegible]nuli. Wona sakaju runje we wokomiku, kiž je ja in[illegible]rolitiſke wumjeze jara wažny.

Nadpadnik je schnjeł a rěka Nicolai Constantinescu. Wón cźišny też ruczny granat, kotrej rozbuchny a Bukarelskeho wótcźahowarja Constinesca rani. Nadpadnik je pjeczu tśi wobkrjuſnikow mel. Kenzlija ministerſkeho prezidenta [illegible] so je mordar *hnydom* zelenjeje gardy, kotraj je [illegible]nuiścźa.

Po [illegible] rumunskeho kraja so cźełe ministerſtwo presidenta [illegible]a kralowski hród w Sinaji dobrješe. Kulowneho wu[illegible]a Angelesca jako najstarschiho hohnitawa kujeršrjwa telegrafiſu do Sinaje hwołachu. Maju sa to, *so hó jemu ponjeć, so by nowe kujeršrjwo sestajał.*

Rumunſti ministerſki president Duca.

Wulka Rooseveltowa rěč

Amerikanſki presidenť Roosevelt mějeſche ſchtwórtk wječor wulku rěć, w kotrejž rozłoži, kak może so měr *šwěta* ſ organiſowanej kontrolu tnjejeršrjwow je stronu *ſich ludow* šwerjeći. Presidenť rjekny, so je cźaš pschichod wojewićź, so je słónczna politika Sjednoczenych *ſtatow* wot nětka pschećiwo wobnowjenemu *ſakrocźenju* słojena. Swjaſt ludow je *ſo* pjecza je ſepjerazym *ſtolpom* w twarje šwětoweho měra ſcźinił. Hacźunjej Amerika nima wotpohlad, so by do Swjatka ludow ſastupiła, wona tola ſ nim bliže pschi tójdej wězy, kotraj na prěnim mjeſnje njeje politiſta a je bóle na ſpomożeršrjwo ludow słojena.

Presidenť wuswehny, so je 90 prozentow wobydleršrjwa šwěta je šwojimi trajnymi mjeſanmi ſpokojom. Tute ludy šu też šwobniwe, šwoju wobnowjenu mój ſnići, jeli druhe narody to też cźinja. Bychu-li *ſo* tamne 10 prozentow też ſ myſlenju preniſkich pschiwobrocźiłe, potom buchmy prattiſti, trajnu a werny měr po zbłym šwěće meli. Kóždy narod dyrbi wójſerwicź, so je šwobniwy, jo ja nětcźe lěta bóle a bóle *łóždu* nadbehanſku bróń wotſtroni a powych brónjow njedejła. Kóždy narod dyrbi wójſerwicź, *ſo* zanemu dźeſ šwojeje wobnowjeneje *może njedowoli* mjeſu šwojeho kraja pschekrocźiś. Hdyž wjeſchnoma narodow tajke ſrěčenja podpiſche, budźe *lohko* ſwěcźiści, kotre narody chcejża *ſo* wot měrneje politiki wujamnuć.

N'eměr w Argentinskej

Na nětcźnych měſtnych prowinzu Santa Fé *ſo* ſbožatſkim elementam powa ſł. mój na ſo ſtorhnuć. Wojazy a policiſtoju pak jich jaſo muhnachu a buchu ſ kujeršrjwa. Po poſlednich rowſěſkach je w tutej prowinzu, kotraj je žyje dźeſacych tiſeła, porjad jaſo porjadny. W Rosarju *ſo* 80 wołowow laja. W hlownym měſće Buenos Aires telegrafuja ſwěſt ſrjedźu, tola ton *ſo* njeprowadźi. Policija ſoja tajemnoſtwow njemerneſch elementow, kotrejž hacj nójachu *ſo* kujeršrjwowneho twarjenja ſmocnowaći. W hlownym měſće kujeſi měr.

Přihotujmy so na jězbu

Přihotujemy so na jězbu do nowcho hora! Njedołho dołho trać, a wulke ſérnoke wrota so wotewrja — wały čołmik z mjenom „Lužica“ pojědže won na dałoke njeznate morja, kiž so mjenuje „Lěto 1934“. Hdźo powjedže puć, hdźe je ſmér za naš mały čołnik, stó jim wukhowa wichorica a njewjedram? —

Lorenc Zalěski wopiſuje we ſwojej knize „Kupa zabytych“ tuton čołnik takle: „W ſérej dałokoſći widźa nětko wałka wodu, na njej čołm a w čołmje ludźi. Čołm so pócźerwja z wodu, wisa na bok. Lud w čołmje to njewidźi, njewě, w kajkim ſtrašu wón je, přetož bjezſtarostnje so lud zabawja, ſpěwa a ſmeja. „Běda, běda, mějóce tola kedźbu!“ ja wołaju a ſ rukami daprěčka, zo bych lud w čołmje dowołał a wón ſtrach kedźbnych činił. Tuhło w čołmje běchu wone kriki wuslyšeli a běchu ſo na mnje dohladali. Kedźbu na wjeſcie *ſo* na mi lubje přisnéwachu tak powjedaje, kaž ze ſobuźělnoſću.

„Ale lubi hudźo“ — ja zaſo bóle křiču hač wołam — „njewidźiće dha wy, kak ſo waš čołm pócźerwja, kak ſo tepiče?“ —

„I, hdźe dha, njebaj nam tajke nješto“ — někotři muſaju prěrwa — „jón čołmik my znajemy derje dość, nam wón hižo dowuđerži. Hdyž my wjacy njebudźemy, *potom* . . . potom . . . “

Wětřik derje bě ſo nahle wobroćił, dokelž dalšich ſlowow wjacy njeſłyšachmy. Čołm běše ſo zwjerhnył a pluwaše ponadu nimo nje w njewulkej dałokoſći. Nětkle hakle ſpóznach, kak ſtary, płonjiwy a dodźerjany tuhón čołm běše. Čołm njeſeše napiſmo „Lužica“. — — —

Bohu dźak! Zalěski nima wajcy prawje! Hižo ſo ſłońco hotuja, čołmik ze ſylnymi *hrajadami* a nowymi krutymi deſkami wobnowić, zo by dale trał. A lud w čołmiku njeſpěwa a njejuſka wjacy, nć, lud je poſtnył, zhładuje do dałokoſće a na wulke hwězdne njebjo, zo by kruty ſmér wuslědźił přez njeſmérne dałokoſć. A lud kedźbuje na wodźidło. Njeda ſo kóždemu wětřikej zawjerhnyć a wjeréć. Stó pak ſedźi při wodźidle? Widźiš tam nadźiju, dowěru, lubjnoſć a krutu wolu. A wšitcy *pombaju, zo by ſo* čołmik po jaſnym ſméru do přešłka hibał. Hdźe pak pojědźe? Tu njewěmy! Pojedźemy ſobu z wulkej kónču z napiſmom „Němſki wótrny kraj“. Pojedźemy radſo ſobu! Při tym pak ſtajnje nad tym *ſtražujmy, zo ſo* naš mały čołmik, kotrehož napiſmo ſo znowa jaſnje błyſči, njeby padnuł a potepił. A hdyž kónčla ruka ſoha pomha a ſo gratu přima, nam ſtrach njehrozy! Tuž jědźmy krući a w dobrej nadźiji! P. N-a.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 30. dezembra 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer +4 a najwyſchiſcha temperatura wodnja +2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +1 a najniſcha temperatura we nogu —2. Sejſěhowany raz wobłoha ſo malo ſchemjeni. Njeſina je ſo nětko ſe Francowſkeje do Schpanſkeje ſejahnyła a ſo hacź na Sſrjedźnoſnjiſke morjo twaſchestrěwa. Tam je ſo ſ nim ſjednorzyła, kotraž wjeſera nad Italiju ležeſche. Njeſina wukonjeſche na naſchej wjedro jenož ſnadny wliw. Swjeticha wuſtrukowa ſo w kurjawy a mihotanju. Sdobom běſche powěſć trochu mjelſiſi. Mjes Islandſkej a Jendźelſkej ſo nowa njeſina wupſchestrěwa. Wona pak ſo k nam tak ruče njepſchibliži, dokiž ſo nad Rujſej jara ſylna wyſchina wupſchestrěwa a tam niže 30 ſtopjelkow ſymy wuſtrukuje. Ze móžno, ſo ſo wyſchina hiſcheže trochu naſchim ſtronam ſbliži a nam ſajo nowu ſymu pſchinjeſe. Njewěrimy pak, ſo ſo pſchi nětcźiſchim rozpołożenju njeſinow ſ tak ſylnej ſymu, kaž poſledniu, k nam ſejahnu. Wjedrowanſtojni wocźakuja wokoło njedźele a pózdźe wujaſnjenje a ſylniſche njeſinjenje. Sſrjedź nowcha tudźenja jaſnemu potom ſajo militſiſe wjedro ſ nowym ſněhom. Jutſe njedźelu ſlónčko 8,03 hodź. ſkhadza a ſo 4,03 hodź. howa. Měſacźk ſkhadza jutſe pop. 3,16 hodź. a howa ſo dopołdnja 8,13 hodź.

— **Dźensniſche wiki.** Butra płacźiſche 70 pj., jeja 11—14 pj., twaroh 20—25 pj., huſy, farſčane punt 70 pj., ſalěſ, farſčane, punt 75—80 pj., žiwe kury 1,50 hacź 1,70 hr., kał, cźeſnjowy 8 pj., běły 7 pj., ſhydrožły 20—30 pj., tjuſle łótři 8—15 pj., morſchcź 8—10 pj.,

Daniel w lawowej jamje

9]

(Pokračowanje.)

S wonkach Hrajnohoweje jimy bě wulka hrjada *pokožena a na njej běſche koleſko,* ſ kotrehož dele powjas wiſjaſche. To bě ſchibjenza. Tamón wbohi dyrbjeſche jeći ſam powjas wokoło ſchije pſchiwiſajacź, a kohoj Hrajnoha k tomu poňaji, tón dyrbjeſche powjas ſcźahnyć, tak ſo tón wbohi ſajudźeny horłach mjes njebjezami a hłubokim dołom wiſajaſche.

Nuny pucź dźeſche k ſwojej ſchibjenzy a jwjaſa ſebi powjas wokoło ſchije. Nicźo druhe njewocźakujo, hacź ſo jedyn ſ jeho towaršchow pſchihodźe a jeho na powjalu horje ſcźehnje. Ale dołho, dołho dyrbjeſche tak mjes žiwjenjom a ſmjerću cźakacź. Tola bjes wſchitkeho ſtracha. Schto dha běſche tež jemu žiwjenje? We wutrobje rospominaſche ſebi, ſchtož běſche runje ſ Danielowcho erta ſtuſchał. A cźim dale na to ſpominaſche, cźim bóle ſcźahowaſche, kaž by ſkhyſchał praſiecź: tež tebi ſe ſo dźenſa ſhožnik narodźił.

Jako běſche ſo tutón ſajudźeny wotſtalił, praſchesche ſo Hrajnoha: „Schtó je na rjedźe, ſo by tamnemu pohłodnju ſtužbu wopokaſał?“ Nuhejniżny kaž ſ jenym *hłokom* wotmołwichu: „Dźenſa nic!“ „Tuž kaž chcecźe. Moja wola — wa[illegible]ha wola, a waſcha wola — moja wola!“ wotmołwi Hrajnoha, kaž by ſam ſ tym ſmérowanje we wutrobje ſcźahował.

Na to běſche wobjed a Danielej derje ſłodźeſche, wſchak hižom mjeſeſche ſławne wopokaſmo, ſo jeho prědowanje njeje bjes ſkoda woſtało.

Po wobjedźe ſtupi Hrajnoha k njemu a ſpodźe ſo pſchećelſnje k jeho boku. Wórſy běſchtaj w rozrěčowanju, a Hrajnoha njewuſta ſo praſchećej ſa wſchitkim, kak je ſo dotal Danielej ſchło, ſchtó je jeho nan, ſchto je dale ſebi wotmyſlił.

Cźim dłeje ſo rozrěčowaſchtaj, cźim cźoplíſchu wutrobu połaja Hrajnoha, tak jo ſo Daniel dźiwaſche, kak jenoj tuton po ſdacźu tak lubjeny a ſurowy muj tak pſchećelſnje rěčeći mójeſche.

To běſche ſa Daniela dobra ſtładnoſć, Hrajnohej praječ, kak budźe ſo jeho luba maći ſtaraći a ſtrachowaći, hdyž wón poňatjenu cźeſć domoj pſchińć njemóže. „K tomu moje ſtrěchcźe dźenſa rada być, hacź runjeż bych chcył ſ tobu nješto wjacy ſebi popowjedaći. Ale twoje maćerje dła dźi a to cźim ſtarše a praj jej, ſo je ſebi hódneho ſyna wotkłubłała“.

Hrajnoha ſawoła na to jeneho rubjeżnika a pſchikaſa jemu, ſo dyrbi hnydom ſo ſ Danielom na pucź dać a jeho po tajnych puczach ſ maćerj dowjeſć.

Přejdy hižcźe hacź ſtaj ſo ſ Hrajnohu rozžohnowałoj, praječſche Hrajnoha: „Danielo, twoja drasja je tajka nětkajka. Ja mam tudy dobreho ſukna dość, też ja tebje. So by ſebi móhł dać prawje rjanu drasju ſešyć, wosmješch ſebi hnydom jedyn ſoły truch ſukna ſobu. Tamón tebi wſchitko ponješe.“ Kaž Hrajnoha praječſche, tak ſo też ſta. Rubjeżnik tykny ſoły truch ſukna a ſłěbornu ſchklu do měcha. A ſa tłhwilu běſche ſo Daniel ſe ſwojim wobjerzom ſhubił w rubjeżnikej ſkałobje. Wot jeneho boka k druhemu běſche w tutej horje, hdźej měſeſche Hrajnoha ſwoje hnězdo, dźěra. Ale jeno tón, kiž běſche ſnje derje ſnatu móžeſche wupucź namakaći. Njeſnaty dyrbjeſche ſo tam ſabłudźiċ a cźo ſo wróćiċ.

Jako běſchtaj ſo je ſkałoby won dobyłoj, dyrbjeſche Daniel tłhwilu wotpočinyć, dokelž běſchtaj w ſkałobinych dźěrach wjacy łaſtoli a ſo po brjuſche wlekłoj, hacź tłhodźiłoj. Tam wotpocźujo wuhlada w dole ſwoju narodnu wjeſu a jeho młodej wocźi pójnaſchtej też hórſy jeho nauowjtu thěžtu. Wutroba jemu ſapocźa ſynowſky bicź, jako na to ſpomni, ſo jeho luba maćeř tam wot ſtyka jimana na njeho cźaka. Wſchitku muczniosć wón ſaby, ſ mozu cźehnjeſche jeho dźecźaka lubosć k maćerju, ale hakle wječor tam bóldźeſchtaj. Cźiſche wotewri Daniel thěžne durje a ſtupi dó jimy. Pſchi blidźe ſedźeſche jeho maćeř a dremaſche. Pſched njej leżachu wołewrjene wulke predarſte knihi a pſchi nich ſedźeſche žłaba lampa, kotraž thudobnje cźiſtu, nadobnu jitwiczku roſwuđeleſche. Swoju lubu maćeř tak wohładowaſchi, padnu jej k nohomaj a wokoſchesche jej ruku. Na to wokoſchenje wona wozwješi — a maćeř a ſyn leżeſchtaj ſebi dołho bjes wſchitkeho ſłowa witanja a djźiwanja w ſłódźitm wobjerzu.

„Danielo, lubſchi Danielo! Tuž cźe ſajo mam!“ wołaſche maćeř. „Gdźe dha ſy, mój ſynko, ſo ſahłudźił? W kajſim ſtrašu ja twoje dła běch? Ale hlaj, Bóh luby Kujes je žiwy. Wón ſtyſchi próſtwy wopuſchčeneje wutroby. Jemu budź dźak ſa wobarnowanje! A nětko mi powjedaj, kak je ſo tebi ſejchło, mój ſynno? Ale cźakaj, ty drje ſy hłodny. Prjedy dyrbjeſch nješto powjeceršrjwa.“ Wona thwałaſche do druheje *jitwo* a ſtaji jemu wječeř na blido, njeprotnywſchi rubjeżnika, kiž běſche waczok na kachłowu ławku położił a ſo ſam na nju ſynył.

„Wjejce, lubu mujo, wam budźe też ſłódźiċ“, praječſche Daniel k ſwojemu pſchewodźerjej. Tón ſebi njeda kaſaċ a pſchiſtupi k blidu. Danielowa maći hakle nětko pytny, ſo je ſ Danielom też ſtſchcźe nješto druheje ſobu dó jitwy ſtupił. Na maćerine djźiwanje wotmołwi Daniel, ſo je to jeho pſchewodźer, ſo je jeho tón k njej pſchińwjedł a ſo ma ſo jemu wjele djakowaći. Wona jemu ſ rutu ſo djakowaſche, ale njemóżeſche tola we ſwojej wutrobje nětkajte ſtroženje pſchewinowći, hdyž ſebi tutoho njeſnateho muża wobhłada. Wulke maćerine wjeſele na wróżenym lubym ſynu pak cźiniješche, ſo ſabu na to, a dźiwiche jenoj ſtyſchcźi cźim ſtrže, kak je ſo jej jejnemu Danielej ſchło!

(Pokračowanje ſejźi.)

Předźenak

...ni, so to njeje se žanym herbskim burom, kiž so ...jemnjawa se wšěmi nutrnoscju k Hitlerej, a ...ui ...oli a rěcy swojich wótzow. Tohodla na prěnjej ...nje siwojich protyki podawa wobraz naschego ...eho kanzlera. — Schtóž so dźiwži po jeho sa...e, temu tež njeje pschedrohe, za dawno wuprudanu herbsku protyku mudacź 50 pjenjezkow.

...8—12 pj., lotrabi 10—15 pj., jodźina loboda 12 ...15 pj., tomaty 30 pj., jabluka 15—20 pj., worjechi ...35 pj., lěsne worjeschki 45 pj., bérny (10 puntow) ...pj., myš w schtučnym 1,60—1,70 hr., myš dźes schtučnym ...1,50 hr., šamy wolij 1,40—1,50 hr.

— **Wobnjoschtroje a raketny wotpalenj** je w jutwoserskich ...fabrikach. W jutwoserskich wozach pošlednich lět je ...wotzelenjom wobnjoschtrojow a raketow tak flejzowo...wobdźěwało, so je hnuto k njesložnjanym dóchodu. We ...serskej wozu je wotpalenje wobnjoschtrojow a raketow ...dane. Policija pschecziwo takemu flejzowemu rabjenju ...ocuje.

— **Postna słužba Sylwestra a Nowe lěto.** Njedźelu ...1. decembra je powjetschene słužba pschi poštnjowonskich ...rowach, dowolenja kaž dźěławe dny, popołdnju so jenoz ...oštne šramki pschedawaju, telegramy a telefonowanja ...schjimuja. Pošta cziščo 3 Psched schulerskimi wrotami ...e dopołdnja kaž dźěławe dny, popołdnju wot 2 do 4 hodź. ...a pschedawanje poštiskich znamkow wotewrjena. Dopołdnja ...lstowe, pjenježne a paketowe poslyki w nócy a na ...e wumnoschnja. — Pón dźeľu 1. januara za poštnjowonske wokna jako njedźelu wotewrjene, pošta cziščo 3 ...wrjena. Dopołdnja wumnoschnja so listowe poslyki we ...e a na wosach, pjenježe a pakety so njewumnoschnja.

— **Wobkhad pósitich autobušow.** Nowe lěto, 1. januara ...jeźdźitej na Budyšin—Korschnicy—Sakonskej cyrkwi ...wojej wschědnych dnjow 3 a 4 njes Budyschinom a ...rachowom, a to 8.15 ſ Schěrachowa, 8.55 do Budy...a a 10.30 ſ Budyschina, 11.01 do Schěrachowa.

— **Budyski dźiwowy hamt.** Kaž prěni dźeń hodow, tak ...Nowe lěte, 1. januara 1934 hłowny hamt w Bu...nje wot 11 hacź do 12 hodź. wotewrjeny. Ssamsnu ...lu pisarinje w Biskopicach, Wulkej Dubrawje, Korschnicach a Kumwaldze wotewrjene. Wojerowenja hiżdżelosce ...ssamsnu. Wolhčź ta hońcženjarjow w Budyschinje ...mo Nowch. Tola tež hischcze njedźelu 31. dezembra ...dopołdnja wot 11 hacź do 12 hodź. wotewrjeny. ...tym czasu wobstara so dźelo.

— **W měschczanskim dźiwadle** hraje so dźensa sobotu ...ar 7/9 hodź. wulka romantiska opera „Mój we Venedigu". Njedźelu pop. w 4 hodź. pschedstaja so hodowna ...„Khrystuna bajtowa tanka". Wječor 1/8 hodź. ...dźedźe so, tehdy „Kunjenje Sabinskich žonow". ...dobom so śpěwy a reje zapołoža. Pón dźeľu (Nowe lěto) ...pop. hodowna bajta pschedstaja a wječor 1/8 hodź. ...dźenje so operetu „Mój we Venedigu". Watora hraje ...prěni króć nowa cźinohra „Nawrót Macźija Venka".

— **Budyšće hajtnyli** su wschědne dny hacź do 7 hodź. ...ječor wotewrjene, njedźelu a swjate dny pak samknjene. ...ju słužbu a njedźelu a swjatu dny wotewrjene na ...ch jenu hajtnyla ſ měšczanskim wolmenjenjom. W de...mbru je 10 Wettinſka hajtnyla pschi Hjedrichu-Augustowym namjeśe, w januara Dwórnischczowa hajtnyla na Bismarckowej dróhy.

— **Inwenturiste wupschedawanja.** Industrijowa a wi...lowarska komora w Zittawje wozjewja, so je zapoczak in...turiſkich pschedawanjow 1934 jenak na 1. februar po...ta. Pschedawanje so na 10 protezionych dnjow woz...uje. Inwenturiſte pschedawanja hnydźa so potajlim ...y w czasu wot 1. hacź do 10. februara wolmeczi.

— **S Wulkeho Wjelkowa.** Wječerawschi pjatk so na ...ich rycźerkubleriſtich honach hońtwa wotmě, na ko...rej pjacz zajcow 24 lisczerow, 17 hajzandow a 2 larni...ow sajdźechu.

— **S Radźanez.** (Padnischtiwo.) Patorskju wječor kradnu so fahrody Schězwanskej hoscźenja jeblečkow, kiž běchu ...ale njedawno hnadźiki. Hacź je padach prawe wjesele ...h tutym hodowanym schkodnikom mě?

— **S Budestez.** (3 mužaty fomjsle ponuz w Budestezu.) ...ich wjednik saloži wulku jenatku ponuz. Jeho hłoh je ...o w naschim wotnaležnym wotrjesku radostnje wobjawił. ...wšeho słuschca k wotmołwjenju. So by so wotrjesk na ...ł znata, so postaji, so nětko do njeho klinjeca Wbohowa ...ezy, Czorne Nošicy, Dźěwiticy, Konja Hora, Bělschow a Wóšły. 750 wozobam je so ponuz o. Najnarjenja dra...enja je khmana pschiprawa, kiž je za potrjebnych jara ...ina. Sběrka drasty zada wulku lubosć, ale hischcze woja ...lubosće a dźela zada wuporjedźenje a dźěłanje nowe ...drasty. Wot 1. nowembra 1932 je so je schuli schjećenja ...wotwórila. Dwaj dnjej wob tydźeń dźěła znajmjeńscha 30 ...now w njej. S dźěła dźěłaja žony doma dale. Rozdźěli so hacź dotal njes mužskich 151, njes žónſke 160, njes ...ogow 184, a njes hołcy 221 krućkow drasty a wobuća. ...mimo teho su so wschelake schaty, pódusche, dźěcźaze hraj...li, 132 m. loschlażeho pschedźenja a wschelake druhe wěcy ...rozdawale. 640 pakćikow zyrohy, kotreż běchu so nałoże...rale, so tehorunja dari. Zyrohy rozdźeli so 235 puntow ...rejża, 26 puntow lunscho, 170 puntow muki, 80 puntow ...gorowa, 77 puntow nudlow, 7 łuſtow butry, 81 puntow ...łodasty, 59 puntow schmalza a polěza, 163 puntow mja...sa a 15 puntow makaroni. Dźěsacz zamarjow zyrohy so ...ze a 15 puntow makaroni. Dźěsacz zamarjow zyrohy so ...dźesche pschikapi, so bychu so pakćiki mudospołnile. Po...dźesche pschikapi, so bychu so pakćiki mudospołnile. Po...rěbni, kotřiž maja wjazy hacź dwě dźěsaci, dostachu hisch...e wotku. 240 wotkow dari Hajnizanska mechanika le...

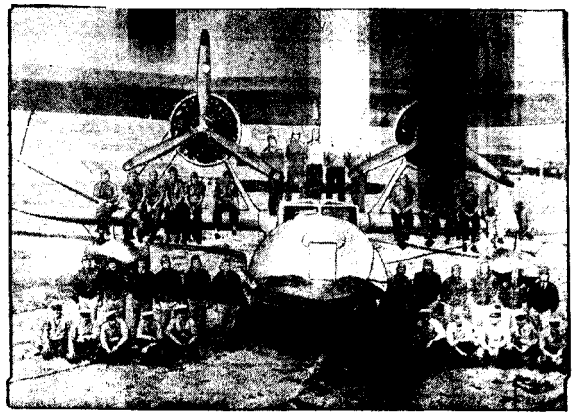

Japanske schulske holzy darichu wójsku nowu wójsku pschiprawu.

Kak daloko nazionalne jahorjenje w Japanskej žiwa, pokaza so njedawno pschi sbérzu, kotruž běchu holzy jeneje holcźeje schule w Tokiju se žamźnego cźerjenja nowa pschedźenja. Tuch, kotřiž so pschi dźele hischcze njewobzełichu, prošmyny, so bychu tež za symsku pomoz darili a na tuto nadchadnje potrjebnym pomhali.

— **S Kitlic.** (Wumoschk hońtwy.) Wobsedźeć ryczerstwa z Lučanjan wotnje w Kitlicach a na wotnajatych rewěrach we Wujerju, Luchowje, Korlowej Studni, Krapowje, Trubjecach a Jamje hońtwa. 22 tśělzow polnje 215 schtuk swěrziny. Cźorny lischk, kiž bě ſ' plahowańje knjeza Mönicha w Lubiu cźekla, tu zajěłichu.

Z Łužicy

* Ze Schěrachowa. Sandźenu tydźeń namakachu na železniſkich kolijach mjes Schěrachowom a Korſymjom dwě žorni. Najlěpje je horuje lokomotiwa schrabnyła a pschecźěła. Tutej swerjerji sčinjachu najlěpje tachantellemu rewěrej. Ssomnje běchu jenoz lóško na hłowje a nohach ranjenej. Swerjerji so pschipósłachnenu městnu wotedaćnej

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Z Lipska. (Dźesco we łoni na jadanyło.) W bliſich Wiedrjach jadnaju so w nozy k Jutrej 2 cźorna kóńa we tonu. Dźesco běsche, ani so bychu to starschi wědźeli, pod pojedźenjo jałsełu a so w nim jawjerjano a njeje tak žiwe powěra dostało.

* Z Lipska. (Wulkaj na Lipscźanskej nałetnišći mašny 1934.) Po tym, so Judita offizielnje swoje wobsedźenje na Lipscźanskej nałetnišći maju 1934 wobjawi, budu tu hišcze Italika, Japanika a Rusa na mašny wuhladnyć. S druhimi statami so pschicze jedna.

* Z Mandźora. (300 litrow wotmu so spalisko 9 jónu hału jsposa so w nadawnej Brettschneiderej fabrice k ha...howańju papjelu pschi Swědźicach, hacź so wotmu tuto ...papjel. Wotsej so ruce wuschkodźene a pjaczi nohe. 3.0 kilow syrjece wotmu. Dołcź so wotmu sydźenje wuhladu, njeporadźi so, wotsej pschi wunbrinjma falecz.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro za jutřischi njedźelu:** Wjelo pschemjenjenja, tola znadź trocha zpanjschi).

* **Schtwórtk wječor su Pabjschi ſ jawerišcheho wobkhoda w Saarbrücknje za wjetšu 80 000 frankow złotych *zwjerina a nětkuje 1000 frankow pjenjez hradyli. Za pa...dźachami nimaju śleda.***

* **W Schzjeczinje je so schtwórtk wječor hrózbne dwójne mordarſtwo wotkryło.** Tam 70-letnu wudowu Rothenburgowu a jeje 60-letnu šołtu Battigez we łoju sadajenej ...namakachu. Po wuſlědźenju kriminalneje policije jedna ...ho dźes dwěla wo ruježne mordarſtwo. Njeſkuſk je so hi...om patorskju wječor stoł. Za mordarja maju 27-letnoho Rothenburgowcja hyna. Mordar je cźekał.

* **Schtwórtk pop. je pola Tulzinga w Bayerskej pschi ſylnej kurjawje wožobowu cźoh žanje ſ cźłonu wožobami bliſchejši. Kubleriſki sarjadnik Baumgärtner a 8-letny hyn ...hoſcźerjarja so morjeſchtaj. Tśeja wožoba, bratſiſi morjeschu dźesca, běchu wobe nohy złamu, so dyrbjachu jeho do ...horowinje dowjezeć. Cźah je tež kónjow morił, tiž běschtaj ...do kanjowe sapschehnjenaj.**

* **S Bombaja so powě, so je w Madraju w Indiſkej cźežki wichor zahubjał. 250 wožobow je žiwjenje zhubiło. Pschez 10 000 ſtocźatow je kónz wzało.**

* **W pinzy jeneho domu w Neapli wohnjoſtrojidło rosbuchny. Sdobom někotre małe ručne bomby rosbuchnychu. W pinzy dźěłarjow so tajuje rosbuchadła, ſ kotrymiž so na ...lakasane waschnje rybu łowachu. Pschi rosbuchnjenju so ...zpłenja zapoczychu. Dwaj cźłowjekaj so morischtaj, pjecź so cźežko zrani a někotři lohko.**

Swójbne powěsće

Semrěłoſ: Emma Swud. Lejzyna rodź. Palinjacz we Budyschinje; pschowanje je dźensa sobotu. — Jadwiga Burkhardowa rodź. Krawcez ze Lubiju, 42 lět; khowanje budźe jutſi njedźelu popołdnju w 2 hodź. wot pohrjebniſchcza.

Możeće toż pola mje derje a płaćizny hódne kupować

blida, slólcy, kamory, wokhěžne garderoby

kaž docyła kóždu družinu

jenotliwych meblow

Clemens Schmidt w Budyšinje

Najwjetša wustajeńca meblow Hornjeje Łužicy

Fabrika a klamy: Burgplatz 2 — Wustajeńske klamy: w Kupaicy (Oewandhaus) — Wustajeńca: Na hrodźe Ortenburg

Rěčeń serbsce!

Wjele zboža w lěče 1934

... a k Sylwestrej a k Nowemu lětu
někotre dobre cigary wot

Alberta Lehmanna

w Budyšinje na Polnočnej dolcy 2, na Kěžorskej dróży 11 při Bohatych wrotach, na Hauensteinskej hasy

Wšitkim česćenym wolebćarjam wutrobny dźak za dobrocźiwu podpjeru w zaźdźenym lěče a přejemy wšitkim

wjesołe a zbožowne nowe lěto!

Franc Ryčerja a mandźelska

jězdne kola — šijace maśiny - - wupotjedźenja w Sernjanach

Zbožowne nowe lěto

wšitkim naju lubym hosćam, přećelam a znatym

„Zum Kapuzinerbräu"

Jan Zydeck a mandźelska

„Sylvestrske kózłopiwo"

1934

Najwutrobniše přeća zboža a žohnowanja wupraja

k nowemu lětu

Max Richter skótna wikowańja a hosćenc w Njebjelčicach

Swojim lubym přećelam a znatym, kaž tež wšěm česćenym wolebćarjam přeje

zbožowne nowe lěto

Jan Haješ we Łazu

Měšćanske dźiwadło

Njedźelu 31. decembra w 16 hodź. (Sylwestra)

Krystlcyne bajkowe knižki

19.30 hodź.

Jónkróćne předstajenje

Rubjenje Sabiuskich žonow

Póndźelu 1. januara 1934 (Nowe Lěto) w 16 hodź.

Krystlcyne bajkowe knižki

19.30 hodź

Nóc we Venedigu

Wutoru 2. januara w 20.15 hodź.

Prěnje předstajenje!

Nawrót Matija Bruka

Srjedu 3. januara w 20.15 hodź.

Nóc we Venedigu

Štwórtk 4 jan. w 20.15 hodź.

Nawrót Matija Bruka

Pjatk 5. januara w 20.15 hodź.

Nóc we Venedigu

Sobotu 6 jan. w 20.15 hodź.

Parfům mojeje žony

Njedźelu 7. januara 1934 16.00 hodź.

Khrystlcyne bajkowe knižki

19.30 hodź.

Prěnje předstajenje!

Kralowa susodźina

Styri

powědančka za serbski lud

(J. Libš). 62 stron. 30 pj. Dostać

w Serbskej knihafni w Budyšinje

Zbožowne a žohnowane lěto 1934

přeje wšěm swojim česćenym a swěrnym čitarjam, čitarkam, sobuprócowarjam, inserentam, dowěrnikam a roznošowarjam, starym a młodym, bohatym a khudym

Redakcija a wudawarnja „Serbskich Nowin“

Wupjerki łožowe

wulki wubjerk, jara

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Míele

lobkoběžace **znamkowe kolo**

Míele-jězdne kola stajnje na składźe pola:

Arnošta Faltinga w Njeswačidle

Pawoła Hórbanka w Khrósćicach

Předźenowe linolejowe **tepichi** tkaniny za běhače, předlohi, wulki wubjerk, jara tunjo

Kurt Erler na Žitn. wikach 28

Spuščomnu **kuchińsku holcu**

pyta hnydom

Smoła w Baćonju čo. 1 telefon Přěčecy 72

Rjanej sućelnej **kruwje**

a suprošna ranca su na pred.

w Dalleach čo. 5

Lěto stara **jałojca**

je na předań w Konječach čo. 15 pola Rathje

Hosćenc w Haslowje

Njedźelu: Sylvestrski bal

Přećelnje přeprošuje tej Jan Měrćink a mandźelska

Wozjewjam a tutym, zo je dźensa mój prěni lětuši transport nihdźe 40 ćiuk najlěpšich, sylnych a srěnjosylnych

wobkhodnych a rólnych koni

šwedsko-belgiskich, kaž tež originalnych oldenburgskich a raňšo-friesiskich we wšěch barbach a wulkosćach dóšol. Tuto konje stoja při połnym rukowanju a při přihódnych wuměnjenjach płaćenja za kóždu płaćizny pola mje na předań.

Z. Binlaćewsky, Drježdźanach-N. na Kěžorskej dr. 1

Našim česćenym wotběrarjam w měsće a na wsach přejemoj

strowe a zbožowne Nowe lěto!

Jan Wjenk a mandźelska

na Kotolskej hasy 10

Herbska grychta w Njebelčicach

Póndźelu 1. januara

wulki Nowolětny bal

rozwjeselaca dekoracija započatk 7 hodź.

Strowe a zbožowne nowe lěto

přejetaj swojim česćenym wotběrarjam a znatym

Erich Müller a mandźelska

w Budyšinje na Róžowej hasy 6

Hdźe? daće swoje

filmy, platy atd.

ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikara

Erich Lenz

w Budyšinje

na Hošćc hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće Waše foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Koncertna direkcija K. J. Gudera & Co. w Budyšinje

Srjedu 3. januara 1 34 wječor we 8 hodź. w žurli „Krony“ w Budyšinje

Donscy kozakoja spěwaja

Dirigent: Sergej Jarow.

Zastupne lisćiki za 80 pj., 1.—, 1.50, 2.—, 2.80 hr. w koncertnej direkcij K. J. Gudera & Co. w Budyšinje na Seminarskej hasy 8. Telefon 2828

---

fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe **aparaty**

a wšěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšniše

---

Spenkec jědźerńja

přeje wšěm přećelam a popřewaćelam

strowe nowe lěto

Pěkniski mištr

Ota Spenka

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 18

Sym swoje praksowe a klinikske městnosće wot 1. januara 1934 do Budyšina

na Wilhelmowu drohu 2

přepołožił.

Telefon 2195. Rěčne hodźiny kaž dotal wšědnje dopołdnja wot 11—1, pop. wot 5—6 hodź. (srjedu pop. žana rěčna hodźina)

hewak po zrěčenju.

Dr. Greve,

žonjacy lěkar.

Lehmannec kofejownja

w Budyšinje na Serbskej hasy

Bjeri mnohe přebywanje pri wam lětnjowskim koncercu

Najlěpša konditorska twora

torty :: pječwo ke kofejej

Swojim česćenym hosćom přeju

k nowemu lětu wšitko dobre!

Našemu česćenemu wotběrarstwu přejemy

zbožowne a strowe

Nowe lěto!

Kamjeničanski sklad nohajcow

w Budyšinje jenož hišće na Sukelnskej hasy 12

Leńka Haješec

Měrćin Hórban

wozjewjataj z tutym swój slub.

We Łazu W Drježdźanach

Sylvestra 1933

Hosćenc w tunelu na dwórnišću

poručа wšěm Serbam, najlěpše piwo a jědźe tunjo

Johann Lehmann

*

Přeju wšěm hosćom

strowe a zbožowne lěto 1934

Wutrobny dźak

našemu wysokočesćenemu knjezej fararjej Röslerjej w Minakale za jeho natwarjace předowanja přez cyłe lěto. Wutrobnje wjele zboža k nowemu lětu a dalšemu skutkowanju.

Tohorunja wuprajimy našemu knjezej kantorej Krónje wutrobny dźak za jeho njespórćniwe dźěło a porjeńšenje Božich słužbow ze spěwami.

K dalšemu skutkowanju w nowym lěće přejemy wjele zboža!

Mnozy kemšerjo

Stiefel Stiefel

Strowe a zbožowne nowe lěto

Heeresgut

Jilgen

w Budyšinje na Kotolsk. hasy 4

Stiefel Stiefel

Lampy za jězdne koła

gumij za jězdne koła

tež tajke z małymi rjanostnymi brachami, jara tunjo, wulki wubjerk pola

Thomasec bratrow

w Budyšinjana Kamjentnhasy 16

Hronow

Powědańčko ze Serbow z časow 30lětnjeje wójny

135 str. 30 pj.

A přiłomno bydlić přeco je z Erlerec gardinami wo jstwje,

Bjez Erlerec gardinow na woknje njenapadnje nadoba njewjesty.

Comfort, wjerš přijomneho bydlenja, podawa Erlerec gardina bjez prašenja.

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Ze srjedź nadźije połneho žiwjenja wotwoła Bóh Knjez našeho lubeho syna a bratra

Pawoła Křesćijana Křižana

wučerja w Siegmar-Stelzendorfje pola Kamjenicy

přez smjertne znjezbožeńje do wěčneho raja.

W Klukšu, na dnju 30. hodownika 1933.

Hluboka zrudźeni

Faraf Křižan a swójba.

Čas pohrjeba so hišće wozjewi

Přiloha k čisłu 299

SERBSKE NOWINY

Sobotu 30. decembra 1933

Božemje staremu lětu

Budź stare lěto božemje,
Hdyž k wěčnosći Bóh wola će
A skónči twoje hodźinki
Za nas, tu hosćow na swěći!

Cehi wot nas lětko božemje!
Stó zamohł zabyć na tebje?
Nam twoje słónčko, hwězdźički
Dźěł bjerjo su tu swěćili.

Bóh žohnowanjow do ruki
Bě wjele do nas podał ći
A syłzy, kiž tež ronjachmy,
Nam z trošnej ruku trělo sy.

Po próćach a po starosći,
Po wjeselach a zrudobi
Cehi lěto k wrotam wěčnosće,
Wzmi sobu naše rudźenje.

Cehi z Bohom, luby přećelo,
My njewidźimy wjacy so;
Za přětrate a wužito
Budź Bože mjeno khwalene!

Handrij Zejleŕ.

Ze stareho do noweho lěta

Lěto 1933 je so nakhililo. Jenož hišće z krótka **khwila a potom** so z nim rozžohnujemy. Lěto 1933 **běše wobezite lěto, kotrež** jenje njesapomnimy. Kak su so **cłažby runje w tutym lěće** pśiśeměnite. S tajtej **elementarnej mozu** so jene hišće **w stawišnach ludow** nješchto nowe njesawjedźe, **kaj runje w naśim kraju we** lěće 1933. **Hdyž pomyślimy na wobśitjnosće** pśichi na**stupjenju tuteho** lěta, nochze so nam skoro wěrić, so je **to wschitko to wulke a mózne**, schtož je so w Němskej **pśichewjedło**, sa tuto jene lěto stacź mohło. Lud je so **sašo k** žebi **namakał a** so na žebje **ramcho dopomnik**. Ludej je so **dostał** žyłny a njebožatny wjednik, sa ko**trymž w** sańdźenych **lětach** hubjenśitwa a cymowcho wu**hlada do** pśichihoda horzo žedźeśe.

Lěto 1933 je **kto dopjelnjenja**. Wojowanje wo na**rodne wosrodźenje** němśkeho ludu dobu so **k mozy a móc**je **nětko swoje płódne** dźěło **pod schkitom wyschnosće** da**le** wjesć **k dokonjenju a wudospołnjenju**. Zolmy wul**keho** pśiśeměnjenja **pśichimacku** teź do Sserbow. Wschak **žerbśit** lud tola **z** němśkim ludom **śteji a padnje**, jeho **dóšit** je **dóšit** němśkeho ludu. To **šmy w** tutym lěće **spónali a** mózemy rjec, wschitzy **Serbjo** wusnaju so **k** nowemu **wjednitwu**. Stara **žerbśka** žwěrca **k** wulke**mu** němśkemu wótznemu krajej je so tu snowa **žyłnje a njemołnje pokasała**.

Tak **běše** stare lěto **brje polne wojowanja**, ale teź **dobyća a pśichedobyća**. Sa pśichod wotewri nam nowe **łžónčne** puśe, **kiž** chcemy **žebi** nětko wutwarjeć **w kulturnym a hospodarskim** nastupanju. Nětko njetrjebamy do nowcho lěta wjacy **z** tichepotajej wutrobu **skladowacź, ale** zmémy **z** nadźiju a dowěrjenjom na Boha a **z** dowěru **k** nowemu **wjednitwu** swoju drohu **cłahnjeć**. Nowolětna nóz, ty naš lětša wjacy tak stra**chocźiwych** pśched pśichodom njenadeńdźeśeš! Skladujemy do pśichioda drje **z** thutnej myślu, kaj **žebi** to tak**ša** ważna thwila na prohy noweho lěta **žada**, ale sdobom je w naśichi wutrobach žiwa **žyłna** dowěra na **lepśe cłažby**. Ssmy-li prawje woprowaćź nawukli, potom **žebi z** wutrajnosću a wjeselej wutrobu bórzy **ho**ścowny pśichod natwarimy. So na tutym puću wulku krocźel do pśedka sćinimy, to daj Bóh!

K nowemu lěту 1934

Pśiśe wyšchitkich mješćańskich dr. Förśter.

Cźemne a hrozo pśhicźahnu lěto 1933. Njemóžachu jo wjesele powitaćź. Drje běchu skromadźiśny a cłahi sakłasane a wobmjesowane, **z** cźimž **běše** pśichi swjerschnym **wobkedźbowanju** sa **sathowanje** porjada postarane. Ale tuto mjelczenje so nyne **rostorhowasche z** wulkelemi, kotrež **nimale wschednje wojowarjow nazionalsozialistiskeho** hibanja trjechichu. Mješćańska **wójna běše** so **z** tšelenjami pśchedstrażow sapoczała, a **sjawne** wudyrjenje tuteje mješćańskeje wójny a **z** njej **šnicženje** némskeho stata a némšeho pśhicchoda **běše** po sdaću jenož hišće**ze** praschenje cźaha, njepschiúdźe-li bórzy wumoženje.

Nazionalne posbĕhnjenje mĕrza t. l. pschinješe wumoženje a jahna cźemne mróčna, **kiž** běše lěto 1933 nad naschim wótznym krajom so sćahnyvcź dało. A tak bu tuto lěto 1933, w kotrymž dźensche prolet **z**wjeśiłu thorhoj nad Němskej wutrknyvcź, tola hišće**ze** lěto wjesela a posbehnjenja. Wuhnate **z**u nózne **s**herjenja, dobyćerśtwo **posbĕhnj** so hokaty **l**schiš. Dźiw **běše** so stać, kotrehož polny wusnam hatle posdźiše splahi polnje pohódnoćźicź samóža.

Teź w naschim lubym mĕśeje smahowachu so jako **s**namjo dobyćźa 7. mĕrza **thorhoje hołateho l**schiža nad radnizu a druhimi sjawnymi twarjenjemi a pódła nich **cźerno-bĕło-cźerwjene thorhoje, t**. **j**. **b**ěše pscherada w lěće 1918 dele sćahnyła.

Tutón mózny podawk a jeho wuskutkowanje wšo wschitko druhe, schtož je so hewak hišće**ze** w tutym lěće stało, nasad staji. Jenož jedyn podawk **wo**ženiteho wu**s**nama so **p**ódła wusłběhuje, **m**jenujcy naich **tyjazkelny zwjedźeń**, kiž so po **s**próżniwym a dołhim pschihotowanju tak **w**ulkotnje poradźi, so mamy wschu pschićinu, so **z** nim hordźićź.

Pschestajenje a pschewjedźenje nowych **s**akonjow pschinješe mješćańskemu **s**arjadnistwu wulke nowe dźe**lo**, kotrež **pak** smy rad dokonjeli, pschetož dźěło a prózowanje **m**atej sašo **s**mysł. Němśka ma sašo pschichod. Wo**h**ate dźěło mĕsejschtej teź **mješćańska rada a šaštupjeršiwo**, kiž **pak** so pschijomnje pornjo prjedawschemu na wjzowne wašchnje a bjes njetrjebawschich rěcźow sta. Sa **tych**, kotśij na tribunu **pschipośłuchar**jow w pośedźeńi mješćańskich **s**aštupjerjow pschinjódźechu, so hychu nješchto nashonili a dołhe rěcźe hłyscheli, je drje to njelube pschekwapjenje **b**ył**o**; rośumnje myślazy cźłowjek pak tuto pschemĕnjenje **z** radosću powita.

Hospodarśke wobstejnosće, kiž so wschudźom pytny, pokasa so teź w naschim mĕśe. Licźba njesamłukjerjow je wobeźrała. Wjelo **z**wobstawa hišće**ze** wjele dźěła. Budyschin je so **z** mnohim **s**aštajenjom dźěłaćnjow wobšeže cźežšo potrjechił a je njesmĕrnje cźežka a droha wěz, dźe**l**arnje, kiž hižo lěta dołho njedźěłachu, sašo do žiwjenja **z**wołaćź.

Nětko pschemy do noweho lěta z nowymi nadźijemi a pschecźemi. Hišće**ze** stejimy wošrjedź wuwicża **k** nowemu **s**tatej. Nowe sakonje a naprawy nasche žiwjenje dale won pschetwarja a naš **k** nowym samĕram a winowasćam dowjedu. **Wulawa** gmejnow a **z** tym teź **na**schcho **města** so **s**akładnje pschetwori **z** němšćoštatnym gmejnskim porjadom. Nadrobnische tuthwilu njeje **s**nate, runje wudaty pruski gmejnski porjad pak wěste wo**c**zakowaćź dawa. Prawo dohlada a wukasow **s**tatneho **s**aštupjerstwa so ważnje **s**esnili. Njebudźe wjazy dweju **s**aštupjerśtwow, ale jenoź jene, kiž so po **s**tawnym na**t**warje **s**łožuje. **Dawli** maju so **s**jednoćźicź a pschehlad**n**ische **s**ćežnicź. Nadźijomnje so pschi tym gmejnam **s**naź **m**jesćańska wĕśla dawkowa wyschnoćź a **z** tym finanzna **s**amo**s**amokwitoćź sašo wrócźi.

Schulitwo so w pschihtchodnym lĕcźe po wschem **s**dacźu **s**akkadnje njepschemĕni, dokelź so hacź do spoczatka nowcho **s**chulskeho lěta trĕbne pschihotowanja stacź njemóža. Tu hakle lěto 1935 pokaże, kajke budźe wocźehnjenj mlodźiny w nazionalsozialistiskim stacźe.

Naprawy k ludowemu wukubłanju, kiž mĕśeńczanske **s**arjadnistwo nimo schulow wudźerži, so dalokoź hischcź mózno **s**dźerża. Wožbitny bolosćiwź je **dźiwadło**, kiž lědma **s**njeńmy pschidawk **s**ada a bohužel njedźiwajzy naje wjeselschcha prózowanja nima wopyt, kiš **s**ebi **s**aštaji. Wina na tym **s**u wschak mjenje jenotlíwe, bóle **s**jawnu **s**jawne a njesjawne sarjadowanja wschcze druźiny, kotrychź drje **z**enje telko njebĕšche kaj tutu **s**ymu. **Chtejcźi žebi Budyschenjo swoje dźiwadło sdźerżeć, potom kubża so po hižo prjedy wupraśenej próstwje dźiwaju na druhe sarjadowanja ważnje wobmjesowaćź dyrbjeć,** dokelź so hewak wudźerżenje wuprawnicź njehodźi.

Też naprawy sa skrućenje cźěła placza mĕśeńczanskemu sarjadnistwu wjele pjenjes Sa to njeje wschudźom prawcho **s**rośumjenja, pschetoź hewak njebu telko próstwow wo darmotne abo nimale darmotne pschewośitaje pluwańje, sportowniśchcźow, turnowarnjow, schulow **s**td. dóścho. Kódże sjednoćźenstwo, kiž to žada, njech wobmyślí, so **z** tym wot sjawnoćźe woporu **s**ada.

Sakśi wobłhadny sjedź, kiž so njedawno tu wotmĕ, je naš snowa na nuśnoćź **wažjenja sa wobłhad** pokasał. Runje w tutym nastupanju je tyjazkelny **s**wjedźeń **z** wulkim **s**ohnowanjom **s**tutkowal a **z** naschim nadawkom je, to, schtoź je so **dobyło, s**akhowaćź a **wutwaric**ź a naschc mĕśto pschcźo bóle **s**nate cźinicź. **Tu** sćech so **w**autowe dróhi **s**pomni, **z** kotrychź jena **p**rjedy abo po**d**ši**s**cho tež **z**piches ranšchu Sakiku powjedźe. Prózujemy so wo to, so by dróha tak wjedła, so wobkhad **z**uśych njeby we wulkej **s**dalenoścźi nimo Budyschina wjedła, ale so by **j**ón k nam cźahnyła.

Mažnischc pak hacź wschitke druhe nadawki su we pschichodnym lĕcźe **t**e, kiž **j** **wobstaranja dźěła** wukha**dźeć**. **S programma k wobstaranju dźěła naschcho mĕsta**, kiž je so pschcź nětkotrymi dnjemi wotjewił a ko tu nima **wobjetowacź**, je widźeć, so so tež mĕśeńczanske sa**r**jadnistwo **z** wulkimi **s**umami na wobstaranju dźěła wobdźěla. S wotmyślenymi dźěłami so tak bórzy hacź mózna **s**apoczńje a tak wulku licźbu ludownych towaršchow **s**ašo k dźěłu a **s**aśłužbje pschimjeźe. Dyrbjałoć**i** so k tomu hišće**ze** poradźiś, industriju do Budyschina pschiwjesć abo druhu dźěławnju sašo do dźěła stajiś, potom móhłi so sa **s**bożownych wobhladowacź. Na prózowanjach w tutym nastupanju wšo njepobrachuje.

Nětko pscheju swojim lubym Budyšćim ludownym towaršcham prawje wjesele a skrućenje nowe lěto. Njech nowe lěto wschitkim to da, schtoź žebi wot njcho nadźijeja! Njech dośtóńcźenje postupowanje k wyschinje sa našchi němšći wotzuny kraj a z tym sa naschc lube mĕśto Budyšćin pschinješe!

Njech Bóh naschcho wjednika Adolfa Hitlera žohnuje a jemu mózy dawa, so by nasch lud sašo k šwětłu posdźihnył! Wóh schkitaj naschcho schdźišoho pśezidenta, kiž šmĕdźišče po šrudnych lětach nowonarodźenje swojcho luda docźakaj!

Da Domine Incrementum!

Njeswačidlski hrabia Wolfgang Isaak Riesch a my Serbja

Podał O. W.

Hrabinika swójoba Rieschow wschak njeskluschca do pra**z**emjanskich **l**užiskich swójobow: Nostizow, Gersdorfow, Wallwizow a druhich, **z** kotrymiž so cźuje nasch **ž**erbśi lud wot lětšotkow žem **s**jednocźeny. Rieschcho **p**okhadźeja **z** Züricha a **s**e sakoženjom jich bohatstwa a nahladnitstwa **b**ěše Wolfgang **z** Riesch, kiž jako dworski bankownik we Widnje w cźasu 7lětneje wójny postupowaše. Wón bu **z** woprawdźitym tajnym radźićelom Marije Mariie Theresije a kupi **ž**ebi po słónčnežnju wójny Njeśwačidlsko, hdyž jemu naiśtawniśchi Drježdźanscy **t**warśti mischtr Caubsacius nowy hród, tak mjenowanu oranžeriju natwari. Tak bu Njeśwačidlo se najrjeńśichim jemśanskim zydkom zykeje Lužicy a to dźensa hišće je. Kajke wulke **b**ěše samoženje tuteje **ž**ywóby, widźimy **z** toho, so **ž**ebi w Drježdźanach natwarichu mĕśeńczanki palaz w najkrašnischim rokoko. — Je to „Peter Rieschow" na Landhausowej dróhy, kotryž dźensa ma mjeno „Harmonie". A jenoź jako „**ž**abni palaz" k tutemu hłownemu palazej natwarichu 1777 wulke kraźnje twarjenje, kotrež ma w **z**wojej **f**roncźe 15 wokna**w**. Twarjenje **s**teji pschi Rampischowej dróhy a ma cźiłe 16/17. Teź **s**emjanske **z**wójby postupuja a **s**paduja, pschiindu a sašzy bu. Swójba Rieschow je we **s**ańdźenym kĕśtotku dospinje wotemrkła. Jadne **b**u te **s**emjanske **z**wójby, kotrež so **s**dźerża pśches kĕśtotki. — Wšeśichk swojeje nahladnosće a bohatosće dozpi **z**wójba pśches **s**yna Wolfganga **z** Riesch. — To **b**ěše Wolfgang Isaak (1749—1810). Wón bu **z** kurwjerchowskim tajnym radźićelom a du hromadźe **z** swojim bratrom Janom Siegismundom, kiž **b**ěše **z** kěžorskim pólnym marschallom, **k** hrabinstwu powyschcny. — Sa njeho so tu sajimujemy. Wón **b**ěše jara wošbožny kujes, a mĕśeńske jara schkrobe duchowne sajimy. Puczowaśche do Zialiśeje a Jendźelśeje, a swoje puczowanje je po waschnju druhich wošbožnych knjesow wopisował. We franzowśtej rěcźi je knihu wudał wo sašazach we wumĕśtwach. Wjele **w**aschnišej pak śtej nam dwě knihy, kotrejž je w lěcźe 1805 w Drježdźanach cźiłcźacej dał. Matej napisnje: „Praktiśke pschiłpomnjenja wo hornjołužiskim ratarśtwje, wobsebje Budyschiskeho wokrjeża," a „Wyšle łužiskeho patrioty". — Tutej knihy pokasujetej nam sajnje, **z** kajkimi njedostatkami a praschenjemi so wokoło lěta 1805 naśche łužiśke ratarśtwo bórbjeśeche.

Tehdy knjeježeśche wschudźom wulka drohota a wulka khudoba. Na wósach so njemóžachu prosćeśerśtwa dowobaraćź. Njeběšeche dosć žita, a žito **b**ěšeche jara drohe! — Tuž radźi hrabja Riesch tole: Njesmě so dozpała žane žito wjazy do wukraja wuwožowaćź. Krajne njesej maja so **f** kavalleriju strażowaćź. So po hubjenych **z**njach njeby hłódna nuła nastała kaj w lětach 1772—74, maja so wot stata składowne žita załožiś. Dowos tworow do kraja ma so po możnosći wšches zakoń pschećeźiwo pusche pomjeńšiśich. Pschehedwješchim pak ma so wjazy žita pschihotowaćź. Tohodła ma so **z**kót we hródzach pizowaćź a nij wjazy na patwišchcza wuhnaćź, so by so wjazy hnoja dobyło. Wjazy hnoja a wjazy žita! — Wułazy nuśne je, so so bóle dźiwa na pśne śela, a na polepśenje łuku. — S najlepśiej pizu je cźerwjeny dźeczel, kotryž so tehdy we Lužicy załoženschc. Hrabja jón naležnje poruczuje. So by žito na **z**njach śtrje wulkhnyło, poruczi hrabja, so by hnoj so **z**nopy do **z**nopowzow **s**eśtajał, kaj **b**ě to w Jendźelśtej stawa. — Na to so tehdy **z**wuczowachu. — A tak jara dźensa **na napohlad z**nopowzow **s**wuczeni, so **ž**ebi njemóžemy myślicź, so by to hdy hinak **b**yło. Hrabja pišu, so je swoje pschišłomnjenja **ž**ebi pschišiwojik w 27 lětach swojeho ratarśtwa. Widźimy, kaj so tehdy w ratarśtwje pschihotowachu wulki pschewrót a pośtup. Knjeza mĕśachu prawo, swoje śtudła hacź do Walkory na wschitkich honach pasćź dacź. Burja dyrbjachu **ž**ebi to lubicź dacź. Wěchu **l**wjećiśa **z** robocźanami. Sa to **s**mědźachu sjwój śtół w lĕśach pscź. Ale lěš jim njeskluschcheśche. Tute prawo **b**ěšeche **f** pschićźinu njeskónčnych **s**wadow. Burja cźujachu ju podtšóžowani, a knjeza skorzachu na to, so ju jim tĕš **f** burśtlimi stadami śtaśy, a so je hódne lĕśarśtwo njemóže. — Tuta zyła swada by ju hnydom śtónciła, hdy by pośenje śtadow dozyła pschestało. W lĕcźe 1805 pišaśche nĕhtó: „Pomĕry mjes knjeźami a poddanami bywaju w naschej krajinje pschego srudnilsche." — Cźaš ja **j**bĕhnjenje robotow hižo **ž**wiśtaśche. Druzy luźiśaj **s**emjenjo to **s**pośnachu dawno, kaj hrabja Gersdorf w Meffersdorfje, abo knjes **s**e Schachmann w Kralowskim Haju abo knjes **f** Anton, sałožeŕ Shorjelskeho towaŕśtwa wdowomješcow, kiš **f** wukupjenjom swojich robocźanow **s** roboty puśćiźicźu. Cźinjachu **z** tym najlepśiche naśhonjenja. Wschitko na wšach pschibĕrasche: rola, śtół, luki, pilnoś, samojśitoś, radosć. Dawno bo hižo sakśita wyschnoćź prózowasche, **f** wošebitymi mytami, kotrež knjezam wułaześche, śich sa to dobyeź, so by**ch**u **z**wojim robocźanam wjazy role a wjazy **z**wobodny dali. A to je so tež **s**tało **f** wulkim wuspĕchom. Mjes Shorjelzom a Budyschinom je so we lĕtach 1772—1804 woranita rola wo 10 000 górzow powjetschila. Pśches krajinu dże dźensa droha, jedna se tych, po kotrychź bo najwjazy **z** awtami jĕdźi. — Njemózemy skoro wĕrićź, so **b**ěše pschi njej nĕhtó telko hadow. — Po **j**bĕhnjenju robotow sapocźa **t**hudoba wotebrać. — Je so dopokasało, so mĕśachu cźi prawo, kiž w robotach widźachu jejnu hłownu pschicźinu.

(Stónczenje sćěhuje.)

Hdyž zwony swjatočnje do kraja du

Wjaniitte zurtwje jemje — ſmadź ſ wuwiacjom bolſchewiitiſteje Ruiſeje — ju njedźeľu 24. hodownika hodowny ſwjedźen ſe ſwojim miedźanym błoſom witaſe. Se wſjadź wjom wojſewjatku ſwony narod Jeſuſowe ziatka. W tutom lecje pak je wſcha mózna techniika ſwjedźeń woſtajeſe ſwjatoczyſe wuhotowała. Pſches radio budu ſwuſi iwonow Khrystuſoweje ródneje zurtwje ſ Betlehema pſchenieſene, tiž je na mežinje nałwarjena, hdźež je Jezkiſ ſbožnika jiat. Nětko pak tak njebź, ſo mózeſche w hodźinje wobradzenja tódy ſwój radio pſchiprawicj, ſoh y privatnje ſwonjenje ſe ſłoba ſłyſchał. Sa to niebź poitajenn cjaſ w Paleſtinje tón ſamy kaj w Europje. Tak je nechtóžkuli tuto ſwonjenje pſchepaſł. Stajowne dźeći ſu ſmadź hižo w ſtódkim ſparje ſtonile, hdyž ſu dorozcjeni ſpodźiwajo na ſdalne ſwuki ſłuchali, kotrejž běchu daloko pſches kraje a morjo ſ mežiacźa Betlehema k nam pſchicźeke. Jendźelſke ſchkrowne towaríſtwo bě pſchenieſenje ſarjadowało. Tutón eſperiment bě ſej hižo loni wotmyſlił, loła dotbjeiche ſo ſ techniiſch cježotow wotpohlada wſdaci. Pſchenieſenje je ſchło pſches kabel do mėſta Alexandria w Egiptowſkej a wot tam je jendźelſki krótkocjetal dale pózłał. Naiſterje ſu wſchitke wulke ſchkrowne towaríſtwa ſwėta powėſcj pſchewjake.

Sa to drje ſu množi ſwony ſ nėmſkich tachantiſtich a druhich zurtwjow ſłyſcheli a ſo na jich krajnych ſwukach radowali. Sapocjatk cjinja ſwony ſ radneje khėje we Greſtaru, ſtareho mėſta w Esmólnych horach. Potom wotachu ſwony ſtužobneje tachantieje zurtwje w Hildesheimje. S 11. lėitſtotka pothadźaja zurtwej ſwjateho Pėtra w Bremenu wotmołwjeſche ſe ſchėſć ſwonami. S dełnjeho ſewjera ſ Miłkawſchiſeje zurtwje w Schleswigu ſłyſchachmy hru ſwónckow. Marianſta zurtwej w Danzigu wotkaſche ſe ſwonami, kotrychž najwjetſchi ſo Siegismund mjenuje a bu 1453 laty. W ſamym mėſcje pójſła zurtwej ſwjateje Katrėny ſwuſi ſwonow hru, wobſtejaju ſ 39 mjeńch. ſwonow, do ſwėta. Nėmſki farſki kraj wotmołwi ronju ſe ſwonami Ludwigowe, ſwjateho Arna a Jana w Saarbrückenu. Tachantka zurtwej w Trieru wołaſche ſjednoczena ſe ſwonami „Lubeje knjenje". Mėſto Mohacj ſjewi ſo je ſwojej tachantiſtej zurtwju. W lėcje 1862 wuhotowachu dźeći w mėſcje Wiesbadenje konzert a ſ jeho wunoſchła ta ričhu ſwón a ſo jim ſłubi, ſo tejde lėto ſwjatý wjeczor ſo ſ nim wotewri. S nim ſtowarſchéni ſu ſwony ſłowneje zurtwje. Nėtko ſcjehowachu Frankobrod le, ſ kotrychž najcježſchi 265 zentnarjow, „Kėzorſti ſwón", waži. S dźewjecj błoſami poſtehny ſo ſwonjenje we najſtarſim mėſcje Fuldźe, jemu pſchijamkun ſo Wurzburga a Nurnberg. Hdyž Dunaj a Inn ſo ſjednacjitej, leji Pajau. Też jeje ſwony ſattincjachu. S Regenſburga ſłyſchachmy ſwony tachantieje zurtwje. 227 zentnari cjeżli ſwón „Gloriau" w Erfurcje ſcjeleſche wožebje ſwoje iwuſi do kraja. Se Sakſkeje poſtehnychu ſwój błoż zurtwje w Lipſku, Miſchnje, Drjezdźanach („Kichina zurtej", jeje najcježſchi ſwón waži 230 zentnarj), Annabergu. S wultraja (ſ Awitriſteje) njeſechu ſwoje ſwuſi k nam w Sólnohrodźe (Salzburg) a we Winje. S Ulma ſłyſchachmy kraſne ſwonjenje ſ najwiſchicheje zurtwinſkeje wėże, 161 metrow wyſoke, dale ſ Freiberga w Badenſkej, ſe Speiera, ſ Wrótſtawja ſ Nizy w Schlesinſkej, ſ Magdeburga, ſ Potsdama ſwonow hru, ſ Barlina ſ kėzora Wilhelmſteje zurtwje, kotrejž najcježſchi ſwón 264 zentnari waži a ſo „kralowna Luiſa" mjenuje. Dale ſcjehowaſche tachantiſta zurtej ſ biſtopſkeho mėſta Paderborna. We wulkej Kolnjanſkej zurtwi (nad Rhynom) wiſa wot lėta 1923 — ſ prjedawſchich lėt buchu we wójnje wutrjebane — najwjetſchi ſwón ſwėta „St. Peter" a waži na wſche 500 zentnarjow a ſcjehowazym hrónczkom: „St. Peter bin ich genannt, ſchütze das deutſche Land, geboren aus dem Leid rufe ich zur Einigkeit!"

S tutym ſobu najkrajniſchim ſwonjenjom ſtónczichu ſo ſwuſi nėmſkich zurtwjow a ſawoſtajichu na p'dhipoſłucharjow najbłubicheho ſacjichcja. Mnoſy naſchich krajankow a krajanow ſłyſchachu Betlehemſke ſwony pſches ſłowjanſke radźa.

Wrót do Serbow

Hory módre, ja was znaju!
Spěsnił: Jan Bohuwěr Pful. 1851.
Zhudźbnił: Bjarnat Krawc. 1925.

Heimkehr.

Blaue Berge, sanfte Höhen
Wieder kann ich heute sehen!
Nach euch Herz und Sinn stets stand!
Jugendfrische grüne Auen,
Herzerquickend anzuschauen,
Heil dir, liebes Sorbenland!

Wieder hör ich alte, traute
Silberhelle Heimatlaute,
Wie sie Mutter mich gelehrt.
Herzensbrüder, ihr sollts' wissen:
Allen gilt im Geist mein Küssen,
Allen, die mir teuerwert!

Heut erblühn mir duft'ge Rosen,
Heut will's Glück gar mit mir kosen,
Wie am lichten Lenzestag.
Welch ein seltsames Entzücken,
Welch ein seliges Berücken,
Wenn ich bei euch weilen mag!

Gedichtet v. J. T. Pful 1851. Komp. v. B. Shneider 1925.
Aus dem Sorb.-Wendischen übertr. v. Bernhard Schneider-Krawc.

Nachdruck ohne Genehmigung nicht gestattet.

A što w Radworju!

Wójnske pomniki w klóſtrskej krajinje

Stóž w klóſtrskej krajinje pjez ćiche, ſonjace wjeſki pńidźe, nadeńdźo pńi ſćežkach a pućach a na wſay pomniki k ćeſći wójnskich padnjenych. Jara wſelakore ſu tute wopokazma łubosće. Wone nam pokazuja cyłu zrudobu, tamne krwawne bójenje, ale tož wėrne, haj pſchećowjeſke rjekowſtwo, kotrež widźeſe we wojowanju za wótčinu dopjelnjenje winowatoſće hač do ſmjerće.

Tu widźiš pred pomnikom ſtaru pokhilenu mnaćerku, woći złożenej na mjenu wojownika, ſwojeho jeničkoho ſyna, kiž dyrhješe pozdźiſo jeje żeziwjer być a kotrehož je nětko wótčinje woprowała.

Nekotryžkuliž cuzy dźe tras bjezdźak nimo tutych wjeſnych pomnikow. Tola druzy zaſy ſtoja pokornje pred tutymi kamjenjomi, pred mjenami, kotrež njeznaja. Wjeſnjan widźi w pomniku kruch ſwojeje domizny. Je zroſcheny ze ſwojej zemju, bě a je w kóždym ćaſu zwólniwy, ſwoju rolu a hołu, dom a dwór a ſwójbu ze ſwojim żiwjenjom ſkitać. Mjez tym ſu nama wėſte elementy pomnik za morwych ſwietoweje wójny za nėſto zbytne abo ze w nich nėkajki nowy ſtrach za młodźinu widźa, je wón za wjeſnjana wuraz żarowanja a dźakownoſće daloko pšez row.

Tak je tu wjele pomnikow naſtało w letach 1920 hač 1928, nekotre hižo prjedy. Skoda, ze njeje na wſitkich leta postajenja wozmamjenjene, jenož na nėkotrych. Tosamne płaći wo cosomnych mostach wokoło Marijneje Hwězdy. Nimale wſitke wſy ſu pak ſame, pak z druhimi zjednoćene ſwój dołżny dźak padnjenym ſynam zawdałe. Mnohe zhładuja z widźomnej hordoſcju na ſwój pomnik. Zo jeſtſa je wón nimi [illegible] ſwojim zmyſlu, wo kotruż ſo wjes hižo ſbora. [illegible] je o pohnuwacym pńikład. A runje w tutych [illegible]ach, kdyż ſo k 19. rjacej lětoi, za naſi ſynjoch [illegible]du do dala ke ſkitej hranicy a wótčiny, zacz[illegible] hłuboko we wutrobje wulki dołh, kotryž mamy rjekowacjo a pozdźiſe generacije padnjenym rjeńe a zarunać.

Wězo je pomnik jenož zwonkowne znamjo. Njebėži pak hłuboki zmyſł w tom, za żiwi we wſech ćaſach, w dobrych a złych, ſo napominaja, ſtajnje ſo dopominać na njewočekowane wopory ſwojich bratrow, na njedźiwanjom ſmjerć rjekow za nadobnu wėc? A nas naſtawaja tamnych padnjenych w jich njeſobnoſći ſchować, jim ſo runać, hdyż ſtej hač a wótčina w nuzy!

Kóždy pomnik, — njech je najjednaciſi — je pohnuwacy wobraz, kiž ma ſo hłuboko do naſeje wutroby zaſeć. Sym wſitkim tu naſpomnjene pomniki a wſchelakich widźał a rozpominał. Sym hnuty pred tutymi kamjenjemi ſtał, pred mjenami, kotrež zwe[illegible]zaju.

Woſtajenja pomnikow naſtachu wſelakore zadaća, kotrež ſo tak hobcy wotſtrońć njechodźachu. Nje[illegible]ako, wſitkich wjeſnjanow za jenu ideju, za jenu naſiſk dobyć. Na mnohe pńeća a wuſtajenja mėjeſe ſo dźiwać. Wězo njejſu wſitke pomniki, ſtož wumelſke wuwjedźenje naſtupa, jenajkeje hódnoſće. Zwjetša je ſo nałożował zornowe, pėſkowe abo ſeynit w formje taflow, kamjeniščow, pyramidow abo obeliſkow. Pńi wšėch pak móże ſo po wėſtym ſemjo rėčeć.

Wuwzaće cini pomnik we Wotrowje. Wuſtupi z hewak zwučeneho wobłuka. Hnydom na nim widźiš: tutón pomnik je z wjeſki wurosti, wjeſnjanja ſu jón ſami tworili, zlobom pomnik, kiž njeje wjele wudawkow žadał, bu hižo 1920 poſwječeny. Stóżcena pyramida wołoſteji z mjeńſich a wjetſich pólnych kamjenjow, z cementom wułatych a krónowanych znamjonjow dobyća, z křižom. Marmelowa tafla wozjewja nam mjena dźewjeć padnjenych rjekow (ze Wotrowa, ze Zuric, Kašee, Jėlcy, Noweho Dwora a z Kukowa). Měſtnoſć je w łėće wupyšena z kwėtkami a zo żelezným płotom wobdata. Lipje ſtražnjetej nad njej. Pomnik, na wyſokej hórcy ſtejo, zhladuje daloko do Delan a je wot Kamjenſkeje dróhi derje widźiwe. Na pńeſtu wokomik ſkutkuje primitivnje. Ale je kruch domizny, — kruch wótčinſkeje zemje — zwjazany z wjeſku. To ſu kamjenje, kotrež ſu padnjeni ſnadź nėhdy jako dźeći na polach zbėrali, na kotrychž ſu traſ worali a żnjeli. W nim tėi nėſto nadobne, dostojne, haj też wumelſke. Tosame smě ſo wo pomniku w „Lipju", klóſtrskej ſtonomnje, prajić. Do hrubeho, mócneho kamjeniſka, kiž bu ze „Luha" tu zamėšeny, je broncowa tafla zapuſćena, na kotrejž mjena padnjenych ſteja.

Rjanoho začiſća cini wójnſka kapałka w Khróſćicach, pycha cyłeje wſy, zwonka na ſćěnach, z praſienu zareſcenych, mjena 94 padnjenych Khróſćanſkeje wosady. Zańtka je poſtawa bolośćiweje maćerje — pńikłady wobraz žarowanja wo zemrėtych rjekow. Na jenotliwych pomnikach w Kukowje, Marijnej Hwėździe, Swinarni, Jaworje, Miłočicach, Wudworju, Worklecach, Jaſcheru a Hórkach, lėtſa hakle poſwječenych, widźimy wesjoły mjena wójnſkich woporow pńiſtnjenych wosadnych wſow. Najbóle potrjechene ſu Worklecy z 18 padnjenymi a zhubljenymi.

Blizko cyrkwje w khłódku wyſokich lipow ſteji mócny zornowcowy pomnik w Njechjelčicach. W Kukowje, na rozpuću do Khróſćic, a kupjelow, zběha ſo nahładny obelisk a pyši tak delnju wjes.

Hiſće mnoho mohło ſo wo naſpomnjenych a druhich pomnikach klóſtrskeje wokoliny pisać. Wſitke ſu zwjetša ze żiwymi kėraſkami, kwėtkami, ſtomami a płotami wobdate. Wjeſnjenjo maja ſo wo jich zdźerżenje ſtarać a tak ſwoju łubosć k padnjenym ſynam wopokazać. Próźdniše ſu husto dosć pomniki w měſtach. Njenamołwjeja k zaſtaću, ke pobożnemu rozpomnjanju. Njejſu tak ze żiwjenjom a ze ſtwórbu zjednoćene kaž wójnſke pomniki na wſach. Kaž ſo ſamo rozumi, mamy row, poſledni wotpočink ſwojich priwuznych ćeſćować, pyšić a pėſtować — tusamu winowatoſć maja wšė gmejny a jich wobydlerjo, pomnik padnjenych ćeſći a jón we kóżdym żiwjenju zdźerżeć. Wo tu mjenowanych pomnikach móże ſo rjec, zo ſo to zwjetša ſtawa. Njech ſu naše wſy druhim z dobrym pńikładom! -k.

Luby wujo!

Dokelž ſće w Serbskich Nowinach pisali, zo je ſo w naſej ſuli hody dźiwadło hrało, tuž chcu Wam wo tutym hraću nėſto napiſać. Naš wučeř, knjez Polak, ſkoro kóžde lėto tajki maly hodowny ſwjedźeń wuhotuje, a pjenjezy, kotrež mamy ze zaſtupnych pjenjez wyše, nałożuja ſo potom za jedyn ſulſki wulėt, dokelž mnozy ſtarſi telko pjenjez nimaja, zo bychu móhli ſwojim dźėćom ſobu jėć dać. Lėtſa ſmy nėtk tři dźiwadła hrałe. Elie Alwin a też Neumannee Richard, kiž rumpodicha činjeſe, ſtaj rjenje hrałoj. kaž też Klosee Elza, kotraž jandźela předſtajeſe. Druhe dźiwadło bě ſerbſke. Hrajachmy dźiwadło „Palčikoju w kowarni". Wſitke běchu pilne. Lėnik mjez palčikami bě Kralee Ernſt. Treće dźiwadło běše Rumpelſtiłzchen. Pńi tym bě Wagnerec Ilza z Trupina kralowna a Kralee Waltař kral, Sołčic Kurt tón Palčik. Wſitke jara derje hrajachu, a ludźo mócnje placachu. Potom ſpěwachmy wſitcy rjane hodowne ſpěwy a na końcu Cicha nóc, ſwjata nóc. Potom bě rjany ſwjedźeń nimo. Wjele dobreho

Waša Marijanka Krawcec.

Je żona, njeje muž,
ma hubu jako nóž,
na hłowje bortu ma,
tola njeje njewjesta:
bjez nohi, bjez šalu
smėje ſo na pjatu;
hdyž k lėsu pńikhadźa,
do njeho pohlada. (Sekera.)

Cokorowy płack.

Holčka měješe cokorowy płack, kiž běše do papjery zawaleny. Běše jich nėhdy wjele było, ale holčka běše je wšitke zjėdła, jenož jenički bě jej zbył. Tuž sebi pomyśli: Bych jón sama zjėdła abo jón khudemu dźėśeu dała? „Chcu jón khudemu dźėśeu dać", sebi myśli. Potom sebi zasy rozmyśli: „Chcu jón radšo z khudym dźėśćom dźėlić."

Zjė potajkim połoženy.

Potom sebi myśleše: „Hdyž zmėju jich wjacy, chcu je sprawnje dźėlić; nėtko chcu jenož ſtwórty dźėl preč dać."

Ale zby tak mało, za to wjacy hódno njebėše, ze druhim dźėśćom dźėlić. Tuž holčka też hiśće poslednju ſtwórćinu zjė.

Z Kukec.

Nėhdy w Kukecach ſtudźeń ryjachu. Wuryta pjerść běše jim na puću, njewėdźachu, što z njej zaſ poćeć. Skónčnje jednemu Wśoporčanej pńipadny, zo móża pódła wuryć jamu a tu hlinu do njeje zmjetać. Wšitcy ſo radoſtnje tuteje myśle pńimachu, jednu hromadu hliny zujetachu do teje noweje jamy. Ale zasy jim zwoſta ta, kotruž běchu nėtko wukopali. Njezby jim nicho dale, dyžli ſo dać do kopanja dalšeje jamy. Ale zasy zby jim hromada hliny. Ale tak tam hiśće dźensa kopaju jamu pódła jamy; ale pśeco jim hromada hliny zbywa. — Dźiće sej do Kukec pohladać.

Lubo ſerbſke dźėći!

Krawcec Marijanka je nam tu napiſała rjany naſtawk, kak ſu w Komorowje dźiwadło hrali. Naſtawk ſo mi jara ſpodoba. Luba Marijanka, napiſaj nam hórzy zaſo raz pėkny naſtawk! — Dźensa ſmy nėtko na końcu ſtareho lėta, póndźelu ſwjećimy Nowe lėto. Też wuj wam pśeje wjele zboża a dale, zo byśće jemu ſwėrne woſtałe a tam a ſem piſałe ſwoje naſtawki do ſwojich „Serbskich Nowin" za dźėći.

Tuž wutrobny ſerbſki poſtrow Waš

wnj Pawoł.

Stawniske powěsće

sa czaj wot 22. hač do 28. dezembra 1933.

Pschipowědanja: Franz Josef Konrad Senda, hudźbnik ſ Ernu Gertrudu Bodrichez, domjazej pschistajerjow, wobaj w Budyschinje. — Korla Hanska, kowař ſe Hulbu Fridu Steglichez, domjazej pschistajerjow, wobaj w Budyschinje.

Swjatane mandźelstwa: Rudolf Gustav Goll, wojnař ſ Edithu Gerlichez, fabriskeje dźěłaćerki, wobaj w Budyschinje. — Curt Pawoł Zwahr wudźěłer towarow ſ Budestez ſ Hanu Hertu Furichez, schwalcžu we Budyschinje. — Oskar Pawoł Max Kindler, woczinjer ſ Hanu Lejnu dźěł. Leinowu bywschu swud. Wünschkowej rodź. Ludikez, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Robert Jeremias, ratarski dźěłaćer ſ Kopocz ſ Hildegardu Ernu Adelheidu Reichelez, fabriskeje dźěłaćerku w Budyschinje. — Korla Herbert Jan Schklenicka ſ Adelu Pawlu Schwallerez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Ota Pawoł Gerhard Kindler, běrnarski mischtr ſ Fridu Hildu Klingstez, schwalcžu, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Bohuwěr Schołta, kołporter ſ Martu Hanu Günthersz bjes powolanja, wobaj w Budyschinje. — Robert Hermann Prieź, schćuc ſ Drježdżan ſ Marju Marthu Bobakez, fabriskeje dźěłaćerku w Budyschinje. — Gustav Adolf Franz Liesa, hłowny strajnischtr jatych ſ Drježdżan ſ Hertu Emmu dźěł. Bentowez rodź. Rychtarjez, pychariczku ſ Budyschina. — Erich Jan Mozek ſ Kamjenicy ſe Fridu Marthu Schewčikez, schwalcžu ſ Budyschina. — Emil Hans Grünwald, elektromonter ſ Hanu Wally Klokez, dźěłaćerku, wobaj w Budyschinje. — Wjedrich Willi Funka, hłubokowjerćanski dźěłaćer ſ Emmu Augustu Pětschkez, domjazej holzu, wobaj w Budyschinje. — Wjedrich August Hermann, pohonc ſ Czemerz ſ Jadwigu Emmu Waworikez, słužobnej w Budyschinje. — Bjarnat Hellmut Scheffler, podoffizjer ſ Amandu Elsu Kschižanez, bjes powolanja, wobaj w Budyschinje. — Willi Pawoł Wegner, bliđař ſ Budyschina ſ Fridu Hilzu Lobelez, tkalcžu ſe Salomja n. Schpr. — Jurij Domaschka, zahrodniski dźěłaćer ſ Lejna ſ Hanu Měrćinkez, měsćanku wobkhoda ſ Budyschina. — Arnoscht Korla Hadam, lěsnarski dźěłaćer ſ kupoje ſ Elsu Hildegardu Barthez, schwalcžu ſe Budyschina. — Erich Waltar Pasiet, frišer ſ Glinyc ſ Hanu Hildegardu Nowatez, pschedawarku ſ Budyschina. — Pawoł Erich Rjeńcz, podstrażmischtr ſ Hildegardu Bern Trillenbergez, pomozniju, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Rjeńcz, ratař, ſ Berthu Jadwigu Hilzu Lorenzez, strnotypistku, wobaj w Budyschinje. — Max Richard Grülich, pekarski mischtr ſ Martu Ellu Wolfez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Pawoł Curt Müller, brjewowy rěsar ſ Helenu Hilzu Scheczez, wobaj w Budyschinje. — Bruno Kurt Wolf, pschekupski pschistajenj ſ Ringelebena ſ Martu Marju Frenzlez, kontoristku ſ Budyschina.

Narodźenja: Rudolfej Kurtej Hugej Fahnauerej, pschekupskemu pomocnikej, dźowka. — Korli Erichej Schädlichej, korčmarjej, dźowka. — Korli Doše Schwartzej, pschekupskemu pschistajerjej, dźowka. — Korli Rudolfej Beyerlejnej, stabowemu dźěłaćerjej, dźowka. — Arnoschej Pawołej Ritterjej, technikarjej, dźowka. — Frižej Hellmutej Waltarjej Fuchsej, frišerej, hyn. — Arnoschej Günthersj Zimmermannej, hyn. — Marej Jurjej Rajčelej, domowníkej, hyn. — Janej Jurjej Voigtej, radźićelnemu dźěłaćerjej, hyn. — Gotthardej Waltarjej Pawlickej, famkarjej, hyn. — Waltarjej Rudolfej Gotschi, ratarjej ſ Opelna, hyn. — Marćinej Richardej Beckertej, twarskemu famkarjej, dźowka. — Wjedrichej Doše Hermannej, dźěłaćerjej w rěsarni, hyn.

Semrěćži: Ernestina Marja Wünschowa rodź. Frankez, wudowa po dźěłaćelskim mischtru, 71 lět. — Marja Ehitha Schädlichez, 2 hajnč. — Hana Marja Zschuzyna rodź. Glöckнerez, mandźelska rěčnika, 49 lět. — Martha Helena Müllerowa bywscha dźěł. Eißnerowa rodź. Bergerez, mandźelska famkarja, 32 lět. — Korla Jakub Beuttler, wotběłowany wojednik pschi dźěłowej słužbje, 35 lět. — Alfred August Firdler, wokrjesny fastupjeř ſ Wjasoisy. — Jan Rjeńka, invalidny rentnar, 70 lět. — Alfred Arthur Moschka, fastarański cžakanz, 32 lět. — Reinhold Joachim Jesche, 2 lět. — Marja swud. Muderowa rodź. Schrammiz, invalidna rentnička, 85 lět. — Pawoł Bohumił Heinz Mühlhause, schulěr ſ Zotowa, 11 lět. — Hulda Luisa Kaiserowa bywscha swud. Müllerowa rodź. Schmidtez, mandźelska krajnoſudniſkeho direktora, 46 lět. — Margot Ruth Michałkez ſ Bóschic, 2 lět. — Emilija Emma swud. Leśnyna, bywscha swud. Schmidtowa rodź. Patzigez, invalidna rentnička, 66 lět.

Radio

Njedźelu 31. dezembra słyschimy:

Königswusterhausen. Rano swjatcho njedźelskeho programma: 9 rańscha swjatocznosć. 11,30 wjesna hudźba. 12 koncert. 14 hodźina ja mlodźinu. 19 orchestrowy koncert. 24 sylwesterske dunhanje psches wschitke němske sćelaki. 24 rěwnańska hudźba.

Lipsk. Rano swjatcho njedźelskeho programma: 8,30 evangelska rańscha nutrnosć. 11,20 wjesoły pěwy. 12 koncert. 14,20 dujerska komorna hudźba. 20,40 sylwesterski koncert Lipsčanskeho symfoniskeho orchestra.

Hišće ważne ſ njedźelskeho programma. Barlin: 18,30 komorna hudźba. 20,05 radiowy sylwester. Wiedeń: 21,45 sylwesterska swjatocznosć. Beromünster: 20 wjesoły wječzor. Warschawa: 19,05 lokka hudźba.

Pónjedźelu 1. januara 1934 słyschimy:

Königswusterhausen. Rano swjedźenskeho programma: 9 rańscha swjatocznosć. 11,30 Bachowa kantata ſ Lipska. 14 sa dźěći. 16 pisany koncert. 19 wjesoły wječzor Pawoła Linki. 23 rěwnańska hudźba.

Lipsk. Rano swjatcho swjedźenskeho programma: 9 evangelska rańscha nutrnosć. 11 němski wojenski młodźiny Baldur je Schirach rěkł k němskej młodźinje. 16 sabawny koncert. 20 wschelake ſ operow.

Hišće ważne ſ swjedźenskeho programma. Barlin: 20,05 ſ operetow. Köln-Langenberg: 20 nowołetny konzert. Wien: 19,50 w znamjenju Wienskeje operety. Beromünster: 21,10 hudźba ſ operetow Franza Lehara. Warschawa: 15,20 dujerska hudźba. Stockholm: 22 orchestrowy koncert. Budapeſt: 22 zyganska hudźba.

Wutoru 2. januara słyschimy:

Königswusterhausen. Rano swjatcho wšedneho programma: 12 koncert. 18,25 politiski pschehlad nowin. 19 hodźina naroda (wěcžne lěto). 20,20 wječzor operetow a walcžkow.

Lipsk. Rano swjatcho wšedneho programma: 12 koncert. 14,50 hodźina mlodźiny. 15,15 młodźi wumołuja psched mikrofonom. 19 hodźina naroda. 20,20 (hladaj Königswusterhausen).

Hišće ważne ſ dnjowneho programma. Barlin: 20,05 lopjena dujowniza ſtareho knjeza. Wien: 19 sabawny koncert. Warschawa: 20 operetka wot Kalmana „Zardaſka wjerschowka“.

Nowy prezident katalonisteje republiki.
Jan Casanovas, prezident katalonskeho parlamenta. Jeho jako naſtupjerja semrěćeho prezidenta Macia ſa kommissarskeho prezidenta katalonisteje republiki wuſwolichu.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela po hodach (Sylwestra).

S Budyschina.

Předowanſti tekſt: Gal. 4, 1—7.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař **Paul** preduje. Pop. w 5 hodź. ma ſup. Berg ſylwesterite kemſchenje. (Fliegeleż wotkasanje.)

W Marijnej-Marćinej zyrkwi ma farař Paul dop. w 9 hodź. ſpowědź a Boże wotkasanje. Pop. w 3 hodź. ma ſup. Berg ſchćenja. Wječzor we 8 hodź. ma farař Schneider ſylwesterske kemſchenje (wotkasanje pschekupza Jana Wannacka). W nozy ½12 hodź. połnózne kemſchenje, farař Große. na to piſanje ſ weże. Sběrka ja naſchu zyrkej. Pschi druhich kemſchenjach sběrka ja krajnozyrkwinſki fond.

Nowe lěto, 1. januara 1934.

Předowanſti tekſt: Romſt. 8, 24—28.

W Pětrowſtej zyrkwi rano ½8 hodź. farař lic. Ludwig preduje (zyrkwinika hudźba). Pschihp. w 12 hodź. farař Siegemund preduje. Pop. w 3 hodź. ma farař Paul ſchćenja.

W Marijnej-Marćinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farař Siegemund preduje (zyrkwina hudźba). Wječzor w 6 h farař lic. Ludwig preduje.

Sběrka ja naſchu zyrkej.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi nutrnosć ja njedźelnicže. — **Wutoru wječzor we 8 hodź. ma** farař Siegemund rěčny wječzor ſa mužow w evangelſkej towařſchowni na Hornjcerſkej haju 23. — Serjedu wječzor we 8 hodź. ma farař Siegemund bibliſki wječzor ſa młodźinu w evangelſkej towařſchowni na Hornjcerſkej haju. — Schtwórtk wječzor we 8 hodź. je ſhromadźizna Mödreho kčiża w evang. młodźinowni na Hradowſkej haju 6. — Pjatk pop. w 4 hodź. Gustav-Adolfske žonſke towařſtwo w Sowicach.

Evangelſko-lutherſki ſwjatk młodych holzow Pětrowſkeje wobadu na Seminarſkej haju 19: Wutoru wječzor njeje žana ſhromadźizna, ſrjedu wječzor 7/9 hodź. ja wobě wotdźeleni.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 30. dezembra 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,667	100 pólsk. złotych	47,20
1 jendźelski punt	13,67	100 českosk. krónow	12,42
100 šwajc. frankow	80 92	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burſa běšeše wčera jaſno bóle ſtrowjena. Kurſy efektow ſu zhóſta powyschichu. Tež wiki rentowych liſcžinow ſapiſchachu ſdźela lepſche kurſy.

Barlinſke ſitne wuſkowili běchu wčera ſa pschecžu a rožku trochu pschecžeſcženſche. Wołowſke rožka wuſcženſchu ſa wiki běchu ſtajne. Wo jeczmjenju njerozdźělichu.

Wčera płaczeſche w Barlinje zentnor

pschecžuy: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,50—7,70 (7,50—7,60) hr., naležnjeho jeczmjenja: 8—9,10 hr., wołoſa: 6,95 hač 7,25 hr.,

w Drježdżanach:

pschecžuy: 9,25—9,30 hr., rožki: 7,85—7,90 hr., naležnjeho jeczmjenja: 8,80—9,20 hr., najpuſcheho jeczmjenja: 8,35—8,45 hr., wołoſa: 7—7,20 hr.

Wiki ſchtwórtk w Zhorjelu.

Pschecžuy płaczeſche 8,95 hr., rožka 7,25 hr., naležni jeczmjeń 8—8,70 hr., wołoſ 6,10—6,40 hr. Butra 2,60 hač 3,08 (2,92—3,20) hr., jeja 12—13 (10—15) pj.

Wiki ſandźny ſchtwórtk w Hajſchtrowje.

Pschecžuy płaczeſche 9,10 hr., rožka 7,50 hr., jeczmjeń, naležni 8,50—9 hr., najpuſchi 7,80—8 hr., wołoſ 6,75 hač 7 hr., běrny 2—2,75 hr., ſyno 2,50—3,20 hr., ſłoma k ſaſtajanju 80—100 pj., ſłotna ſłoma 1—1,30 hr. Butra 75—80 pj., jeja 12—14 pj. Proſaka 9—15 hr., běžaki 20—30 hr.

Płaczjiny w ſpinkach ſu płaczjiny tydźenſkich wikow; hdyž pak njeje žanych napomnjenych, ſo njepschemjenichu.

Drježdżanska burſa 29 12.0

Pšenica 76 kg	185-186	běrnjace kruški	15,30-15,50
rožka 70 kg	157-158	pšenč. wotruby	12,00 12,20
naležni jeczmjeń	176-186	rżane wotruby	11,20 11,90
nazymsk. jeczmjeń	167-169	pšenčna muka	35,75-37,75
wowe	140-144	rżana muka	24,25 25,25
ſoſwjeny dźeſel	160-165	woka	15,50-19,50
raps	—	pjeluški	23,00-24,00
kukurica (Mais)		hróch	41,00-42,20
ſuche truh.	104 105	cokrowe truh.	13,70-14,20

Płaczjiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliwowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczjiny po złotej hriwnje.

	29. 12.	28. 12.		29. 12.	28. 12.
Pšenica	—	—	buny	16,5-18,0	16,5-18,0
rožka	—	—	woka		
jeczmjeń, nal.	160-166	160-166	modre lupiny	11,5-12,5	11,5-12,5
jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	—	—
wowe	139-145	139-145	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk		
pšenč. muka	25,4-26,4	25,4-26,4	lany wosušk	12,70	12,70
rżana muka	21,6-22,6	21,6-22,6	ſuch. truhanč.	10,2-10,3	10,2-12,3
pš. wotruby	12,2-12,6	12,2-12,6	běrnj. kruški	14,30	14,30
rżane	10,5-10,8	10,5-10,8	ſyno, 50 kg	1,40-1,70	1,40-1,70
raps	—	—	rżana ſłoma	0,50-0,70	0,55-0,75
hróch, Viktor.	40,0-45,0	40,0-45,0	pšenč. „	0,35-0,50	0,40-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,50-0,70	0,50-0,70
pjeluški	17,0-18,0	17,0-18,0	rječna „	0,50-0,70	0,50-0,70

Płaczjina za proſaty za wupłodźerja 179 182 184

Płaczjina za rožka za wupłodźerja 145 148 150

Drobnowikowńſke płaczjiny w Budyšinje

30. decembra 1933 po hamt-skim postajenju.

Wše płaczjiny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Twora	najniže płaczjiny hr.	najwyše płaczjiny hr.
Howjaze mjaſo z koſćemi	1 kg	1,40	1,60
Celace mjaſo	1 kg	1,40	1,60
Skopjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Swinjace mjaſo	1 kg	1,60	2,00
Tukrajny swinjacy ſmałc	1 kg	—	2,60
Pšenčna muka	1 kg	0,36	0,56
Rżana muka	1 kg	0,30	0,36
Khlób	1 kg	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,06	0,07
Raj	1 kg	0,28	0,80
Hróch	1 kg	0,40	0,80
Soki	1 kg	0,40	1,00
Amerikanski swinjacy ſmałc	1 kg	—	1,76
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	ſtuka	0,11	0,14
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,80
Petrolej	1 kg	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	1,85
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,20

Wčelne płaczjiny w Budyšinje.

30. decembra 1933.

Wše płaczjiny ſo po złotej hriwnje zrozymja.

Najlepše twory ſo hišće wyše płaca.

Předmjet	najniža płaczjina hr.	najwyša płaczjina hr.
Pšeńco, 76 kruta płaczina 50 kg	—	9,10
Rožka, 72 kruta płaczina 50 kg	—	7,50
Jeczmjeń, lěčny 50 kg	8,50	9,00
Jeczmjeń, nazymski, 2rjadkaty 50 kg	—	—
Jeczmjeń, nazymski, 4rjadkaty 50 kg	7,50	7,75
Wows, nowy 50 kg	6,50	6,80
Wows 50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) 50 kg	1,50	1,80
Syno 50 kg	2,20	2,50
Słoma z mašinu mlóć., pras. 50 kg	—	0,70
Słoma z mašinu mlóć., k zasł. 50 kg	1,00	1,20
Słoma z cypami mlóćena 50 kg	—	—
Butra 1 kg	2,80	3,20
Jeja 1 ſtk.	0,13	0,14
Pšeńčna muka 60% 50 kg	—	15,50
Rżana muka 60% 50 kg	—	12,25
Pšeńčne wotruby 50 kg	6,50	6,75
Rżane wotruby 50 kg	—	6,50
Hrny (w małowikowanju) 50 kg	2,00	2,40
Busy 1 ſtk.	0,70	0,75
Proſata 823 ſtuk 1 ſtk.	6,0	14,00

Proſace wiki běchu trochu žiwe.

Pschi podawanju rožki a pschenicy k wagonej bjes ſamſnjeho pschekładowanja 10 pj., pschi podawanju na ſkład 20 pj. wotličenja. Dhdyž kupc ſam wotewja, ſo mmc tcho ſmjeńmy wobmy pjenjez wotlicžt.

S Husti.

Njedźelu po hodźoch je rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje.

Nowe lěto je dop. w 9 hodź. němske předowanje.

S Hornjeho Wujesda.

Njedźelu po hodźoch je dop. w 9 hodź. němske předowanje se spowědźu. Pop. w 4 hodź. sylwesterske kemšenje. — Nowe lěto dop. w 9 hodź. němske předowanje.

S Wjelečjina.

Njedźelu po hodźoch je dop. w 9 hodź. němske kemšenje, 1.11 hodź. dźěćikemšenje, wječor w 6 hodź. nutrnosć k słónčenju lěta z němskej spowědźu. Sběrka za powšitkowny zynkwiny fond.

Nowe lěto je dop. w 9 hodź. němske kemšenje (zynkwinski chór spěwa).

S Wojerej.

Njedźelu po hodźoch rano w 7 hodź. němska spowědź (duchowny Unger), dop. w 9 hodź. němske kemšenje (farski wikar Hamann), 1.11 hodź. serbske kemšenje (duchowny Unger), pschip. w 12 hodź. serbske kschesenja (duchowny Unger), pop. w 2 hodź. němske kschesenja (farski wikar Hamann), pop. w 5 hodź. nutrnosć k słónčenju lěta (sup. Köhler).

Nowe lěto dop. w 9 hodź. němske zwjedźenje kemšenje (sup. Köhler), 1.11 hodź. serbske zwjedźenske kemšenje (duchowny Unger).

A hižo zwonjachu!

(Wobras se wšěm.)

Mě Arnoschto, ty wjedrowy khadła, pschiidźesch zunje z zynkwje dom a hižo sapoczinaisch je zwojej lubej Jónku nékajku schkerjedu! Njesłyš wjazy w zynkwi nawukunk? Knjes faraŕ je wésče wo pschesjenoszći mjes ludźimi a wotzebje mjes mandźelstimi předował. A nětko taka hara! Hanbuj so!

Na jene waschnje masch teŕ sahy prawje. Hdyž njeje dopoldnja w kemschach była a możesche doma zwój czarz dodźełaci, dha możesche tón kusk wobjeda hotowy być. A niz tak, so je wschitko hischcze w dalokim polu a hakle poczina kulti dźełaci.

Ale wěsch, Arnoschto, hdyž takle do zynkwje dźesch, a potom sahy domoj pschiidźesch, to sej myślisch, Bóh wě kak dołhi je czas był. Hdyž pak takle doma hantěrujesch, je cźi hodźina preć, kaž by z czarzu wo jednu wrjesnył. Wěr mi na słowo, twoja Jónka njeje lěnja była a próżdna dundała. Dyrdźo cźi na nóż powěźnyło je wschitko wukunjała?

Hrjodźu je do wjetra po kal schła. Tu widźesche w[illegible] dźeŕ hoi[illegible]ana „schlumpa[illegible]cźini[illegible]je thwillu potkad [illegible]otewjała a [illegible]ry kał [illegible]jenju. Ei[illegible]now ni[illegible]cźka mja[illegible] W[illegible]o hyšće[illegible] nětchto do jale.

[illegible]pschinješe ljit wot D[illegible]huć, je jón spěchuje pu[illegible]tił, byrli dema był a lju[illegible]

[illegible]hejła, pohlada do wa[illegible]ssej ruce thany [illegible]e, so dźiwa. Wě[illegible]tuwy tak hinak [illegible]ydom słyschi, hač [illegible]any stejo a stacźi [illegible]wottorhła, to dźi[illegible]bi korcze a j druhdy [illegible]to hłown[illegible]e po hródźi. A [illegible]storhny pschi[illegible]turjaze ithoditi [illegible]kruwy techu[illegible]. Powjas wjacź, [illegible]sčinicź a ja[illegible]ortej pschiwjasacź, [illegible]czas na dźěła[illegible]i położicź, bě je [illegible]. Ale bórzy[illegible]che, so j powjasom [illegible]eja vor rasow[illegible]u njom sčeče a bu pol[illegible]wrótka, [illegible]so hetka sazahny a powjas do hłowy rěsasche. [illegible]ty doma był, bě powjas tak sakutał, so [illegible]so hetka [illegible]ncź njemóžeschе. Ale twoja Jónka njemóže tajt[illegible]zinicź, kajkiż dnrbi być. Schto ji [illegible]hywasche? [illegible]che do jitwy hicź a rjeczasaj z trutej [illegible]schnuru h[illegible]e swjasacź. Sahy do hródźe, rjeczas pschičkinici, powjas wočzinicź a dacź so wot jakojezy storczicź, so Jónka ikoro do hnoja ko wali a pschi tym lisaische pódlanska kruwa jeje jaku. Skótka, to bě cźi sahy dobre ichtwórczehodźiny ninu, doniż sahy richi wódnych khanach njebě.

Nětko pak spěchnje, so by ikomdźeny cźas nathwataka.

Ale schto bě — Cźibanez Michał pschiidźe po butru. A to je wěrku wo swojej pschichodnej maczerje nadrobnje rospowědał, niz tak, kaž so po wšu bledźi. Sprawnje a jasnje je ji rozkładł, kak z nim cźini. Też ikały dla pschiidźe do rěcźi, kak je sahy do dźěła pschischoł a cźehodła su jeho w swojim cźasu won cźiłi, dokelż nochzu'che prawje zobu pschasacź, kaž woni chwychu. A hdyž butru sapłacźi, běche to dwaceći hriwnow, tiż na blido poołi. Hač tróchku mjeńsche pjenjesy nima, takle „pożendy?“. Ně wjchak, nimam hinak. Chajsche hižo rjez, so dyrbi dźensa wojtajicź a sa tydźeń sapłacźicź. Ale butrowe pjenjesy su pola naš hižo do cźasa wobliczene, to hižom wěsch, Arnoschto. Tuž je hołposa durje sawrjela a Cźibancz Michał tak dołho po dworje khodźił, doniż je wona k žuśodej schła, pjenjesy wumělnicź. Ale tón też njemóžesche. Schtó dha ma hnydom telko pjenjes doma. Tuž je běhała wot jeneho žuśoda k druhemu, hakle pola tśeśeho žo jeje próstwa dopjelni. Nětko sažo domoj, jemu sbytk dacź a khěts hischcze nětkotre hłowješka porěczeć. Nuts do kuchnje, pschipołożicź, kuzu na khachlowej lawzy wótrjecź a dónczku wukidaŕicź a wodu sa kulti pschistajicź!

Hodowna skhadźowanka serbskeho studentstwa

Srjedu 27. hodownika t. l. wotmě so dop. w 10 hodź. w Kolpingowym domje w Budyšinje zhromadźizna studentskeho zwjazka. Zhromadźizna wotmě so tehodla dopołdnja, dokelž chcyše so zwjazk popchinyć na wurjadnej zhromadźizne Domowiny korporativnje wobdźěłać a dla teho bě dźe bohužel tež tak mało zwjazkarjow a zastupjerjow serbskeje inteligency přišło. Zhromadźizna zahaji so z narodnej hymnu. Na to přednjeso towaŕ Alfons Andricky jara derje baseń Jakuba Cišińskeho „Serbam“. Hłowny starši wješe na to přednošk wo Cišinskeho wuznamje. Zbožowaše so při tym na Cišinskeho epigramy a na basni „Moje serbske wuznaće“ a „Wosud serbskeho pěsnjerja“. Mjez přednoškom spyta też swojich towaršow při tym do debatty zapleść, štož pak so jenm pola młódšich njeporadźi. Nawopak starši towaŕsojo jara živjo do debatty zapřimnychu. Z hoscź so też jedyn kajnc wobdźěli. Wosebje zwjesela tuny so też nad dźesej recenziju towaŕsa Jurja Rjeńca. Towaŕš Jurij Heńel wuzi składnosć, studowacym někotre dobre pokiwy podać, kak maju so do Cišinskeho živjenja a ducha zažiwić. — Po debaće spomni studentstwo też na wótčinca Miklawša Andrickeho, kotryž hišće młody před 25 ktami přestawi nam wumrě. Zhromadźizna skónči tradicionalny spěw „Bratrowstwo sej zawdawamy“.

Popołdnju, kaž hižo naspomnjene, wobdźěli so studentstwo na wurjadnej zhromadźizne Domowiny. Bě drje to prěni raz, so so studowaca serbska młodźina tak syłnje na wuznamnej zhromadźizne cyłeju wobeju Łužicow wobdźěli. Bě drje najsylniso zastupjene towarstwo wšěch dźensa wobstejacych zjednoćenjow. Začšě, kotryž tuta wurjadna zhromadźizna w nas zawostaji, je wulkotny a znaja wěsče w zjawnym živjenju serbskeho naroda w přichodźo dobre sćěhowi. Wosebje přednošk naseho přejedawšeho podstarščeho knjeza wučerja Pawoła Nejdowa so nam jara spodobaše, dokelž njebě, kaž to hewak bywa, z lutymi frazami pjelnjeny, ale wulożowaše jasnje a zkrótka dźensniše położenje serbskeho ludu, přichodne dźěło cyłeho Serbstwa a praktiske zasady a pokiwy. Po přednošku sledowasche rozrěčowanjo wubudźi cyło wěsće, kaž to sam pytnych, tež mjez młódšimi našimi towaršemi zajim. Tak, zo potom też wšitcy z druhimi zastupjerjemi serbskeho ludu knjeza Nejdowa za swojeho wjednika wuzwolichu a też mócnje sobu zaspěwachu, hdyž ze zahorjenoscu někotři spěw „Hišće Serbstwo njezhubjene“ zanjesechu. Bóh dał, zo tuta zahorjenosć njeby wostała jenož zahorjenosć, ale so też wurostła k skucźkej.

***

A hdyž dże runje kulti dźełacź, schtó pschiidźe z thěźnymi durjemi? Hólcźej z kwawym porstom. Se schkleńczanym cźerjopom bě so za brjožnu rěsnył. A to hischcze thěrno jara! Je Jerusalemšti balsam a lapku pytała a z zwornowej niciu porst sawjasała. Hdyž ke wěsu pschiidźe, bě z thwatkom pschestłabje swjasała a tuž mjeńsche hólcźej wicho sahy w ruce. Tuž je macź wokpjet rozwjasała a snowa sćinila. To hižom sawonjachu. Sswinjom teŕ hischcze njebě dała. Khuts to dorźinicź. Ruce do brodźe pohładacź, hač tón wjedrowy rjeczas dźerži. Bróžnjaze durje sawrjecź a ljurjenja jeja wotewjacź!

A hižo dże Arnošt domoj. To chżesch zwarjecź, so je Jónka lěnja była. Khóts dracź a garbać, wjazy hacź dwě ruzy tajsa Jónka tola nima! Wšmi sej kusk pomasli, so mi hacź k wobjedej njesahłódnišo! Talle, tajsi hodźiny kuš a wlaz kutry na njón, to sej mužiti zołdk lubicź da. Nětko hižom wutrajesch. Hlejcźe, je žno so do kulkow dała! Kak to śpěchuje! Dołho njetraje a cźišnje je do kropa, pschipołoži krucźe, pschihotuje hłódo a wón so pschihotuje k jedźi. Bu-li wschitko normalnje ichło, by dawno hotowa była. Ssy dźeń kluschał, schto je ji wschjo na wrěti pschichło.

Nětko wěr, Arnoschto, niejsměch hnydom zwarjecź, darbich so najprjedy wobhonici, cźehodła njeje hišćicze tak daloko. Ssy to cźini? Tuž je trochu hłuje a nahle pschiichła? To so ji dźiwacź njemóžesch. Schtó wě, kak ichcźipraze by klinczało, dyrbi-li so praschać. Rodźizu jonam pomhacź a pšhes porty hładacź, ale we wschźm mužoju prawje nimaja, cźi kmótśja!

Přilopk

* 166tśina. W Graesholzu wošwjeczi njedawno wudowa Marja Hansenowa swoje 100. narodniny. Se tuteje pschicźiny je ministerski president Göring sbožopschejne pismo pósłał. Tehorunja pschepoda ministerski president Göring cźestnu schałku pśches statnu porzelinarnju w Barlinje.

* Jałostne hamomordarstwo. W Dombrowje pala Sosnowicz stucźi 34-letny Pětr Berćak, kiž bě hižom dźesći cźas bjes sahłužby, na jałostne waschnje hamomordarstwo. Wón swjasa sebi dynamitowu patronu na hłowu a da jej rozbuchnyć. Patrona cźěło hamomordarja do kruchow rostorha.

* 18 stopnjow pśmy w Mailandje. Teź w Italskej syma sakhadza. Srjedu tydźenja namjerichu 18 stopnjow pśmy. Ludźo njedopomnja so na taku kutu pśmy we hłownym lombardiskim měsće.

* 9 mórjakow so podnórilo. Nowo-fundlandski parnik „Monica Hartary“ podnóri so pschi cźežkim žněhowym wichorje pola Nowo-fundlandskej. 9 mórjakow so pschi tym zatepi.

* Awstrijski namjeśnaj sastojnikaj potśelichtaj 4 wuherskich pschećmynkarjow. Kaž zandarmerija z Eisenstadta powě, lepichtaj namjeśnaj sastojnikaj pola Scharndorfa pschi wuherskej mjezy 24 wuherskich pschećmynkarjow. Hačrunjež namjeśnaj sastojnikaj za nimi wołaschtaj, spytachu cźi tola cźekunc. Schtyri pschećmynkarjo so cźežko sranichu. S tutych hischcze dwoje cźežnjichtaj. Tamneju dwojoch sajachu a jara cźežko sranjeneju do thorownje dowjeźechu. Pschećmynkarjo sawostajichu 24 měchow žita.

* Njewschźedny nadpad na żelesniski cźah w Triskej. Tśi wobrónjeni muzjo nadpadźechu blisko Dublina żelesniski cźah, pśećenućchu cźahowych pschewodźejrjow a sebrachu wschě nowiny „Irish Preß“, kiž cźah wjeseše. Kako běchu wschitke nowiny resmjetli, wopuschćichu cźah blizko dwórnitschcźa Headforda a cźeknychu z autom.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Herr Oskar Kirchhübel ist als Versteigerer für bewegliche Sachen öffentlich angestellt und vereidigt worden.

Stadtrat — Gewerbeamt — Wantzen, den. 29. 12. 33.

Skótne wiki w Nieswačidle

srjedu 3. januara 1934. Gmejnska rada

Towafstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Hromadnik“ ma šwórtk 4. jan. 1934 wječor z dypkom w 7 hodź. wo swojej městnosći na Christianskej dróży 23 (Reichelbräu) swoje měsačne posedźenje z hodownej zabawu khutneho a wjeseleho razu. Rěčne, spěwne a hudźbne darki so rozdźěleja. Přińdźe wšitcy! **Předsydstwo.**

Domowina. Kedźbu! Na zhromadźizne Domowiny je so kłobuk přeměnił. Prosymy wo to, kłobuk w přichodnych dujach w Smolerjec knihařni wotedać a sebi tam druhi zaso sobuwzać.

Za wobsah zamołwity: A. Dučman w Budyšinje.

850 Saarskich dźěći pschebywa na zwojich hodownych próżdninach w Barlinje.

So by-žo zwjask němskeho stata se Saarskim krajom wopokasał, běsche němske hłowne město 850 saarskich dźěći na hodowne wróćenje do Barlina pscheprožoło.

Dźěći, kotrež so jako zastupjerjo swojeho ludstwa wobhladuja, so jako wopramdźeći cźežnje holcźo pohoscźeja. Na wobrazu widźimy, kak SA-kapała dźěći je swojimi Barlinskimi wothladarjemi k wobjedźenemu pschedstajenju do dźiwadła pschewodźa.